La desamortització eclesiàstica a la província de Lleida (1838-1851)

Carme SOLSONA i SORROSAL

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

I S B N: 84-89727-64-3
Depósito Legal: S. 54-98

Servei de Publicacions
Universitat de Lleida

TESITEX, S.L.
c/. Melchor Cano, 15
Télf. 923 - 25 51 15
Fax 923 - 25 87 03
37007 SALAMANCA

ÍNDEX GENERAL

1. INTRODUCCIÓ
2. FONTS
3. BIBLIOGRAFIA
4. MIDES I MESURES MÉS UTILITZADES
4.1. MESURES DE LA TERRA CAMPA I HORTA
4.2. MESURA DE LES FINQUES URBANES
5. BREU REPÀS JURÍDIC DE LES LLEIS DESAMORTITZADORES I SITUACIO ACTUAL DELS ESTUDIS SOBRE LA DESAMORTITZACIÓ DE MENDIZÀBAL A ESPANYA
5.1. PER QUÉ?
5.2. ERA LEGAL LA DESAMORTITZACIO?
5.3. ERA L'ÚNICA SOLUCIÓ?
5.4. CAUSES
5.4.1.Causes econòmiques
5.4.2. Causes polítiques i ideològiques
5.4.3. Causes morals
5.5. ASPECTE JURIDIC
6. TREBALL, PRODUCCIÓ, PROPIETAT I MERCAT. ELS RÉGIMS AGRARIS CATALANS A LES ACABALLES DE L'ANTIC RÈGIM
6.1. INTRODUCCIO
6.2. DEMOGRAFIA
6.2.1.COMARQUES DE LA PLANA
6.2.2. COMARQUES PRE-PIRINENQUES I PIRINENQUES
6.2.3.RURALITZACIÓ-URBANITZACIÓ
6.3. ROTACIÓ DE CULTIUS EN SECÀ I EN REGADIU
6.3.1. REGATGE
6.4. ANALISI DELS CULTIUS
6.4.1. SEMBRADURA
6.4.2. HORTA
6.4.3. CULTIUS ARBUSTIUS-ARBORIS
6.4.4. BOSC
6.4.5. PRATS
6.4.6. ERM
6.5. ORGANITZACIO DEL TREBALL PAGES
6.6. ELS PAGESOS I ELS MERCATS. COMERCIALITZACIO "FORÇADA"
6.7. PREU DE LA TERRA DESAMORTITZADA
6.7.1. MÉS DE 2.500 RALS/JORNAL
6.7.2. ENTRE ELS 2.500 I ELS 1.000 RALS/JORNAL
6.7.2.1. Terra campa de secà
6.7.2.2. Horta de secà
6.7.2.3. Vinya
6.7.2.4. Terra de regadiu
6.7.3. MENYS DE 1.000 RALS/JORNAL
6.8. DETENTORS DE LA PROPIETAT I FORMES DE CESSIO DE LA TERRA
6.8.1. LLEIDA PIRENAICA I PRE-PIRENAICA
6.8.1.1. Propietat comunal

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

6.8.1.2. Les boïgues
6.8.1.3. L'estructura de l'explotació muntanyenca
6.8.2. PART CENTRAL. EL SOLSONÉS
6.8.2.1. La Parceria
6.8.2.2. L'arrendament de terres a preu fix
6.8.2.3. Contracte emfitèutic
6.8.3. LA PLANA
6.8.3.1. Estructura de la propietat
6.8.3.2. Estructura de l'explotació
6.8.4. LA SEGARRA
6.9. ABOLICIO DE LA PROPIETAT SENYORIAL? EMFITEUSI, RENDES I ARRENDAMENTS
6.9.1. EMFITEUSI
6.9.2. RENDES
6.9.2.1. L'onzè
6.9.2.2. Setzé
6.9.2.3. Terratge
6.9.2.4. Sisé
6.9.2.5. Lluïsme
6.9.2.6. HERBES
6.9.3. ARRENDAMENT EN METAL.LIC
6.9.3.1.Per què predomina l'arrendament en metàl·lic a les terres dels religiosos?
6.9.3.2. Qui podia accedir a aquests arrendaments?
6.9.3.3. Durada dels contractes
6.9.3.4. Evolució de les rendes
6.10. ENDEUTAMENT: CENSALS
6.10.1. INTRODUCCIÓ
6.10.2.CENSALISTES I CENSATARIS A LA PROVINCIA DE LLEIDA
6.10.2.1. Censalistes
6.10.2.2. Censataris
6.10.3. COMPENSAVA INVERTIR EN CENSALS?
6.10.4. CAPITAL DELS CENSALS
6.10.5.DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE CENSALISTES I CENSATARIS
6.10.6. ERA FREQüENT A LA LLEIDA DECIMONONICA EMPENYORAR-SE FORA DE LA POBLACIO?
6.10.7. DURADA DELS CENSALS
6.10.8. Estaven actualitzats els cobraments?
6.10.9. COMPRA O REDEMPCIO?
6.10.10. CONCLUSIONS
6.11. CRISI DEL REGIM SENYORIAL
6.12. CONCLUSIONS
6.13. APÈNDIX AMB LES DADES DELS CENSOS SUBHASTATS
7. DESAMORTITZACIO
7.1. INTRODUCCIO
7.2. TIPUS DE BÉNS VENUTS
7.2.1. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT REGULAR
7.2.2. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT SECULAR
7.2.3. VENDA I REDEMPCIO DE CENSOS EMFITEUTICS

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.2.4. SUBHASTA DE DRETS SENYORIALS
7.2.5. ARRENDAMENTS SUBHASTATS
7.2.6. DESAMORTITZACIO DE FINQUES URBANES
7.3. DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE LES TERRES DESAMORTITZADES
7.3.1. VENDES
7.3.1.1.Desamortitzacio per comarques
7.3.1.2. Desamortitzacio per poblacions
7.3.1.3. ANNEX 1
7.3.1.4. ANNEX 2
7.3.2. COTITZACIO COMARCAL
7.4. GRAU DE CONCENTRACIO DE LES COMPRES
7.5. PERIODITZACIO DE LES VENDES
7.5.1. INTRODUCCIO
7.5.2. NOMBRE DE FINQUES VENUDES
7.5.3. GRANDARIA
7.5.4. COTITZACIONS
7.6. CONCLUSIONS. ANNEX
7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS REGULARS APENDIX A
7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS SECULARS. APENDIX B
8. FINQUES URBANES DESAMORTITZADES
8.1. INTRODUCCIO
8.2.TIPUS DE FINQUES SUBHASTADES
8.2.1.CASES
8.2.2.CONVENTS
8.2.3.MOLINS
8.2.4.FORNS
8.3. ORDES RELIGIOSOS DESAMORTITZATS
8.4. POBLACIONS AMB FINQUES URBANES DESAMORTITZADES
8.5. COMPRADORS D'AQUEST TIPUS DE BÉNS
8.6. PREU DEL SÒL URBA
8.6.1. PREU DELS LLOGUERS
8.7. CONSEQÜENCIES
8.8. CONCLUSIONS
9. BENEFICIARIS
9.1. INTRODUCCIO
9.2. COMPRADORS DE LA TERRA
9.3. COMPRADORS DE FINQUES URBANES
9.4. COMPRADORS DE CENSALS
9.5. COMPRADORS DE CENSOS EMFITEUTICS
9.6. COMPRADORS D'ARRENDAMENTS EN METAL.LIC
9.7. COMPRADORS DE TOT TIPUS DE BÉNS EN GENERAL
9.8. CONCLUSIONS
9.9. RELACIÓ DE BENEFICIARIS
10. CONCLUSIONS
11. ANEX FINAL: INFORMACIÓ DETALLADA DE TOTES LES FINQUES SUBHASTADES, CLASSIFICADES SEGONS L'ORDE RELIGIÓS DESAMORTITZAT

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

11.1. ANNEX A

11.1.1. CLERGAT REGULAR

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

11.1.2. CLERGAT SECULAR

11.2. ANNEX B

AGRAïMENTS:

En primer lloc vull expressar la meva gratitud al director d'aquesta tesi, el Dr. Enric Vicedo i Rius, Cap de Secció d'Història Contemporània del Departament de Geografia i Història de la Universitat de Lleida, per haver tingut la gentilesa d'assumir la direcció d'aquesta tesi; per la seva absoluta paciència i dedicació a l'hora de vetllar la meva feina d'investigació. La seva tasca de director ha estat sens dubte enriquidora i exemplar.

Al Dr. Manuel Lladonosa i Vall.llebrera, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Lleida, per haver-me facilitat tota una colla de suggeriments puntuals sempre tan valuosos. El seus mestratge ha estat exemplar per als joves historiadors lleidatans.

Al Dr. Jaume Barrull i Pelegrí, el seu ajut ha estat imprescindible i molt important per a dur endavant aquesta tesi.

No puc oblidar tampoc els professionals que durant aquests anys han

facilitat la meva feina de recerca. Em refereixo, és clar, als arxivers. Per la seva professionalitat mereixen especial esment, Joan Farré de l'Arxiu Comarcal de Balaguer; Montserrat Canela de l'Arxiu Comarcal de Cervera; Gener Gozalvo de l'Arxiu Comarcal de Tàrrega i Pilar Faci de l'Arxiu Històric Provincial de Lleida. A més a més, agraeixo l'extraordinària disposició que varen mostrar els arxivers de Mequinensa, Puigcerdà, la Seu d'Urgell, Tremp i de "La Paeria" de Lleida.

A en Josep Maria, Marta Closa i Alberto Franco pel seu suport informàtic sense el qual l'elaboració d'aquesta tesi hagués estat difícil. En qualsevol cas, heig de reconèixer que els possibles desencerts es deuen al meu desconeixement informàtic.

A en Carles Serrat li dec la seva aportació matemàtica i estadística. A en Marc Piera li dec la revisió del text, i sobretot, la seva exquisita dedicació a l'hora de cercar la paraula adient.

Faig constar també la meva gratitud al Departament de Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials de l'Institut d'Estudis Ilerdencs pel seu ajut i interès en el seguiment d'aquest treball.

A l'Antoni i la Blanca Trepat d'ells n'he rebut tot el suport, tota la paciència i l'estimació que m'han permés vetllar constantment el meu treball.

1. INTRODUCCIÓ

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

Tot i que som davant d'un tema en què el nombre de treballs és força abundant, cal reconèixer que el panorama ha canviat força en els darrers anys. Concretament des de la celebració de les jornades "Desamortización y Hacienda Pública" publicades el 1986, s'han aconseguit estudis més aprofundits sobre aspectes que en principi no preocupaven. Ara interessa més saber com es va transferir la propietat, la seva modificació o les seves conseqüències en l'estructura agrària. I, sobretot, hem superat la idea d'unes lleis desamortitzadores poc revolucionàries. El canvi de l'antic règim a la societat liberal començava a gestar-se al segle XVIII, però necessitarà tot el segle XIX per a consolidar-se.

És clar que altres mesures com la desvinculació o la dissolució del règim senyorial, suposaren una transformació més important (pel seu abast) de l'agricultura contemporània. Però no hem d'oblidar que la desamortització és l'única mesura de la revolució burgesa que implica una transferència de propietats d'unes mans a altres. La propietat ara serà total i directa.

A més, sovint quan es parla de desamortització hom pensa ràpidament en Mendizàbal. De fet, el procés desamortitzador és força dilatat en tot el segle XIX i cada període gaudeix d'unes característiques diferents. Cal establir cronològicament dues parts dins el període estudiat: en un primer període prevalen les lleis de Mendizàbal -amb les formes de venda i pagament establertes per ell-; i en el període d'Espartero, sovint oblidat, però que d'alguna manera beneficià el petit pagès perquè posava en venda les finques més petites (que la burgesia no volia) alhora que permetia el pagament en metàl.lic i en vint terminis. Així doncs, Mendizàbal potser afavoria més el pagament en títols de deute públic, mentre que Espartero premiava els sectors menys afortunats econòmicament.

A l'hora d'endinsar-nos en el tema cal tenir certa precaució. Sovint voldríem trobar les conseqüències d'aquest procés en l'espai geogràfic estudiat. Però hem pensat que el plantejament no és prou correcte. El nostre fil conductor serà el següent: quin impacte va tenir a la província de Lleida la desamortització de Mendizàbal i Espartero? El volum de terra subhastada, en qualsevol de les seves característiques, podia canviar l'estructura del camp lleidatà? La resposta habitual a aquestes qüestions ja ens ve donada per Richard Herr o be per Josep Fontana.

Ara bé, tampoc no podem prescindir de l'exclaustració. No oblidem que el clergat era una institució important a l'antic règim, per bé que havia estat compromès amb el carlisme, pensem que cada població comptava amb un convent o més. A més el clergat és el que forneix el crèdit rural, tan necessari en aquest tipus de societat.

Amb aquestes consideracions bàsiques iniciàvem l'estudi de la desamortització eclesiàstica a la província de Lleida. La complexitat d'aquest fenomen ens ha obligat a estructurar el tema en dues parts: a la primera, es donen els coneixements previs per a l'estudi del fenomen desamortitzador (estudi de les lleis, de les fonts utilitzades, utilitat d'aquests béns per a l'Estat i la situació del camp lleidatà en aquells moments);la segona part, és ja l'estudi de les subhastes, de les adquisicions, de les cotitzacions, compradors,...

Ara bé, si la desamortització oferia a Lleida 3.143 finques de tota mena i 42.856 jornals de terra, indubtablement això no canviaria l'estructura del camp lleidatà. Però qui podia comprar aquesta terra? Quines característiques definirien els seus compradors? En quina situació es trobava la pagesia per tal de desemborsar les elevades xifres que demanaven les subhastes? Realment l'estudi de les relacions d'explotació hi té molt a dir. El canvi és important. Solament cal tenir en compte que abans de la desamortització es parlava de "mans mortes" i després ja es parla de "propietaris" i de relacions capitalistes. Fins i tot quantitativament a Lleida s'expropiaren 57 cases de clergat regular i 268 del clergat secular,

mentre que els compradors són al voltant dels 296. Així doncs, la desamortització numèricament no va aportar una xifra important de propietaris nouvinguts. Malgrat tot, massa sovint se li ha negat el caràcter revolucionari! És clar solament es valoraven criteris econòmics, riquesa, renda, producció, productivitat,...oblidant que es tracta d'una mesura lligada a uns interessos de classe molt concrets i, sobretot, que es tracta d'un atac més a l'Església, a la vegada que contribuí a la proletarització de l'antiga pagesia que treballava els béns de les mans mortes. Ara bé, aquest procés de proletarització ja era imminent, com tindrem ocasió de demostrar en el capítol dedicat als règims agraris.L'estudi dels règims agraris de la Lleida del Set-cents i principis del Vuit-cents ens ha ajudat força a entendre algunes situacions, entre elles la distribució béns-beneficiaris.

D'antuvi volíem conèixer la relació d'algunes forces productives amb el mitjà de subsistència principal: la terra. Demogràficament Lleida havia passat per un dels pitjors moments entre els anys 1800 i el 1830, per bé que entre el 1830 i el 1860 la població es duplica. Cal pensar que els nouvinguts deurien ser immigrants perquè precisament la generació que podria reproduir-se és una generació buida. Caldrà observar el comportament dels nous efectius demogràfics i la seva distribució a la província de Lleida. Tanmateix caldrà veure també si la muntanya comença a perdre població o a augmentar-ne menys respecte a la plana on potser s'oferia més possibilitats de treball i millors salaris.

Ningú no dubta que en aquest moment la terra era la principal font de riquesa. Però el buidatge de cadastres, amillaraments o el coneixement d'altres estudis sobre aquest període ens ha donat una imatge potser excessivament "fotogràfica" de la Lleida decimonònica. Malgrat tot ja en teníem prou perquè el resultat de les vendes no ens agafés per sorpresa. Indubtablement, veurem que Lleida és una província més endarrerida que el litoral català o que algunes zones del camp valencià.

Però què podia oferir la província de Lleida a aquests nouvinguts que abans esmentàvem? Veurem que és una zona amb poques innovacions tecnològiques, amb rendiments baixos i oscil.latoris, on predominen les terres i els cultius de secà, on l'aprofitament de l'aigua és molt important, precisament perquè és molt escassa. Tot i això res no ens feia desistir, volíem saber què podia atreure a aquells avantpassats cap a les contrades lleidatanes.

Calia valorar la possibilitat d'una roturació important de terres, ja que el segle XVIII havia estat prou important, però ara sembla decisiu, ja que per exemple en alguns termes municipals com Bellpuig d'Urgell o Golmés la terra erma serà gairebé inexistent. Caldrà veure què ens mostrarà l'estudi de l'estructura agrària. Segurament ens trobarem davant d'una micropropietat i d'una microparcel.lació, on molta gent té poques terres, on les finques "petites" esdevenen "molt petites". D'altra banda, l'estudi de la contractació agrària ens donarà nous arguments per estudiar la situació del camp lleidatà. Podem pensar que la redempció de censos i censals podria afavorir almenys els grups més necessitats. Però ja veurem quants censos sortiran a subhasta, qui seran els compradors o els que els redimeixen i quants se'n redimeixen. De tota manera, a mesura que ens endinsarem en l'estudi, veurem que tot semblava beneficiar un grup social concret, en canvi, ben pocs projectes apareixen sobre la redempció de censos dels laics. Així doncs part dels propietaris podien exigir el pagament del cens als seus emfiteutes fins al 1945. Aquest grup social era ben poc escrupulós a l'hora d'atacar l'Església, malgrat que ells mateixos eren arrendataris, censataris i emfiteutes del clergat. Nova aportació important: l'Església quedava rellevada com a prestamista, i en el seu lloc s'hi instaurava aquest grup beneficiari de la nostra desamortització.

El preu/jornal de terra era una variable gens negligible a l'hora d'accedir a la propietat. Pensem que de vegades si un petit pagès volia comprar una parcel.la de terra subhastada,

l'import de l'adquisició li podia costar el triple o més de la xifra que anualment pagava en la seva condició d'arrendatari (en cas que la terra fos de tercera categoria i de secà). Ara bé, la terra desamortitzada era més cara, més barata o al mateix preu que la terra comercialitzada en condicions normals? La comparació entre els preus de les finques desamortitzades i les terres dels cadastres estudiats hi tindran molt a dir.

Sigui per les raons que sigui la propietat de la terra va passar progressivament a mans de grups no pagesos que van convertir els grups pagesos en arrendataris seus, mentre a l'altre extrem seguien els petits pagesos sotmesos a parcel.les minúscules, a rendiments i salaris baixos, i a vendre el producte ràpidament, mentre que el grup privilegiat el podia emmagatzemar. Ara bé nosaltres ens preguntem, si aquest fenomen s'agreujarà durant tot el segle XIX, i si la desamortització contribuirà encara més a consolidar-lo. En cas afirmatiu, conservaran aquestes terres o bé solament els hi serveixen -momentàniament- com a inversió inicial que després caldrà diversificar? (amb l'adquisició d'accions del ferrocarril o del Canal d'Urgell, per exemple). Es compleix aquesta proposta en els nostres beneficiaris?

Pel que fa a la figura del beneficiari cal situar-la en el seu entorn habitual, i veure què representa aquest burgès -comerciant o industrial-, propietari, hisendat,..etc. De fet de vegades una sola persona reuneix tots aquests qualificatius i encara més (diputat,...). Aleshores cóm el classifiquem? Per exemple els grans beneficiaris de Lleida (els Girona, Morlius, Figuerola, Mestres...) són solament hisendats i comerciants? De fet aquests serien els "grans beneficiaris" i en aquests casos el problema és ja prou evident, però a l'hora de classificar els petits o mitjans pagesos el problema és més complex. Sovint pot aparèixer "hisendat", "pagès" o "propietari". Però segurament darrera s'amaga una persona influent en el seu entorn habitual, la seva població, pot ser l'alcalde del poble, el prestamista de censals, el que negocia amb les autoritats provincials,...un exemple d'aquests grups serien els Bragós i Borràs de Bellvís, els Caba dels Arcs, els Castellana de Tàrrega, els Sampere de Cervera... Hem d'afegir que les petites monografies de cronistes locals ens han fet un servei extraordinari a l'hora de situar aquesta gent, sovint han treballat amb documents ja desapareguts o difícils de trobar.

De fet, no ens interessa massa oferir unes xifres amb la quantitat de terra adquirida per cada grup professional. El més important és observar si la desamortització manté l'estructura de l'explotació anterior, i potser fins i tot la de la propietat. Richard Herr ja ens alertava sobre el grau de concentració de propietats a les subhastes, pensava que sempre era proporcional al grau de concentració ja existent en aquell espai geogràfic.

És molt important recordar que a tots els treballs sobre la desamortització s'arriba a la conclusió que els beneficiaris són burgesos, i que part dels "grans beneficiaris" resideixin fora de la província on compren els seus béns. Caldria esbrinar, a més, què fan amb l'explotació. L'estudi de la contractació agrària seria, doncs, una eina molt important per a respondre a aquesta qüestió. Tot i això segons els amillaraments de finals dels vuit-cents sembla que les grans propietats no augmentaren. Més aviat al contrari; hi havia una tendència a substituir les grans peces. Això vol dir, doncs, que els grans propietaris ja no comptaven amb parcel.les de grans dimensions? O bé havien optat per tenir terres bones i repartides en llurs municipis? Caldrà veure també si la terra és l'única activitat econòmica d'aquest grup o bé comencen a diversificar el seu risc, invertint en finques urbanes o accions de diferents companyies.

A més tot i que es tracta d'una operació molt específica, la desamortització no pot extreure's d'un context determinat, per tant no deixa de ser un reflex d'una situació social concreta. Si determinats grups socials són o no presents a les subhastes això deu estar lligat tant als trets de la propietat que es ven, com a la demanda que hi ha al mercat i a les condicions que aquest imposa.

No podem negligir la venda de les finques urbanes que seguí un procés bastant semblant. Ser propietari de l'habitatge en aquest moment pensem que és una variable important a l'hora d'avaluar la situació social de cada individu. A més la desamortització permet la venda de convents i de cases grans, però també d'habitatges mitjans i petits. Així doncs, l'oferta podia ser aprofitada per un ventall de grups socials variat. De tota manera, no podrem ometre l'evidència: segurament pocs compradors reuniran bastants cases. Ara bé quin sentit té l'acumulació de 7 o més cases en una sola persona? Caldrà esbrinar, en primer lloc, de quin tipus de comprador es tracta, i en segon lloc, què se'n feia d'aquests habitatges, hem de suposar que es deurien arrendar la qual cosa deuria assegurar-los una renda. La compra de finques urbanes presentarà una concentració de grans beneficiaris superior a la de la terra?

Iniciem doncs el recorregut en aquest estudi d'una mesura revolucionària, que a Lleida consolidarà el que ja era un fet irreversible: la proletarització del pagès i la consideració de la terra com un bé comercialitzable (fins i tot a Lleida si no tenim el grup social que pot comprar finques de determinades característiques, ens ve de fora). Entretant l'estructura de l'explotació i la de la propietat segueixen la dinàmica habitual. La desamortització **contribueix** a polaritzar una serie de fenòmens que ja s'havien encetat abans? Tampoc hem de pretendre que un conjunt de decrets-llei, en aquest cas anomenats "Desamortització" transformin les estructures de forma gairebé màgica.

Finalment volem inserir un comentari dedicat als historiadors que critiquen aquesta proliferació d'estudis monogràfics sobre la desamortització. Els arguments que hi afegeixen són variats i sobretot hi destaquen la manca de referència a altres obres per tal de poder comparar el resultats. Insistim que la distribució de segons quin tipus d'obres bibliogràfiques o el coneixement dels textos de tesis doctorals és extraordinàriament difícil, ni tan sols el sistema de la microfitxa ha agilitzat l'aventura de poder consultar una tesi doctoral llegida en qualsevol altra universitat espanyola. Per tant, hem citat i llegit les que han pogut arribar a les nostres mans per qualsevol del mètodes habituals (correus, microfitxa, jornades, congressos,...). Pel que fa a una possible comparació dels resultats amb dades d'altres províncies és molt difícil, sovint els períodes estudiats són diferents o l'espai geogràfic no coincideix.

2. FONTS

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

1. TIPUS DE FONTS UTILITZADES

L'estudi de la desamortització comporta el coneixement i buidatge d'una sèrie de fonts bàsiques que tot seguit esmentarem. No sabem ben bé el perquè però la documentació referent a aquest tema es troba reunida a la capital de la província. Gairebé tota es guarda a l'Arxiu Històric de Lleida. El fet és realment excepcional: normalment la documentació queda espargida entre els diferents bisbats, arxius provincials i l'Arxiu Històric Nacional.

Fa vuit anys, quan vàrem iniciar la recerca d'aquest tema el fons es guardava en dos indrets:

-A l'Arxiu d'Hisenda de Lleida, on es trobaven els 2.902 lligalls i els 2.953 llibres del "fons antic", i

-a l'Arxiu Històric Provincial de Lleida on els protocols notarials (manuals d'escrivans) formaven part d'aquest fons tan important, a banda d'algun protocol escadusser al Col·legi Notarial de Lleida.

Des del 1987 les dues fonts es guarden a l'actual Arxiu Històric de Lleida.

Abans d'accedir a l'arxiu calia conéixer tot l'embalum de béns desamortitzats. Vàrem iniciar la recerca en una font oficial: el Boletín Oficial de la Provincia de Lérida. El buidatge dels volums corresponents de 1835 fins a 1855 ens proporcionà una primera aproximació bastant interessant. El butlletí informava puntualment de la llei amb totes les puntualitzacions de caràcter jurídic, alhora que també notificava l'orde religiós desamortitzat, el nombre i tipus de finques, la qualitat de la terra, els conreus, el nom de la partida,la grandària,el terme municipal on era situada,la data de taxació i la xifra,... Al cap d'uns dies, mesos i si s'escau anys, apareixia el preu del remat, però mai el nom del comprador ni la forma de pagament.

Amb aquesta informació es tractava de resoldre els noms dels beneficiaris. El proper pas fou acudir als Protocols Notarials. La desamortització de Mendizàbal facilita la consulta perquè les escriptures s'adjudicaren a un sol notari en cas de ciutats petites i pocs més en ciutats grans. Així una vegada localitzat el nom solament caldrà consultar els manuals monogràfics, classificats per anys, que rebran el nom de "Protocols de Venda de Béns Nacionals". El notari de Lleida fou Manuel Fuster i Vaquer i els seus manuals cobreixen de l'any 1838 fins al 1845 (números 595 a 602). A partir d'aquesta data el proper notari serà Pere Aixalà de 1846 a 1851 (números 172 a 174).

Habitualment les escriptures apareixen impreses amb espais buits per a omplir manualment. Sempre ens informen de la característica de la finca subhastada, de la data i preu de taxació, del remat, del nom del comprador; poques vegades de la seva professió i sovint del lloc de residència, del nombre de pagues i si s'escau de l'intermediari, a banda d'altres característiques com el gravamen, veïnat,...

Hem localitzat alguna finca en els manuals de Jeroni Archs (número 225) i d'Esteve Gual (número 1523) al mateix Arxiu Històric de Lleida.

Els protocols notarials tenen el gran avantatge d'ésser ràpids de consulta,però presenten dificultats d'utilització: no acostumen a tenir índex,els termes de vegades són imprecisos i quan s'esmenta el nombre de pagues mai no es concreta la data de les properes.

Amb tota aquesta abundància d'informació acudíem a l'Arxiu d'Hisenda on la confusió era aleshores notable, sota el títol de "Libros del Fondo Antiguo de Hacienda"(L.F.A.H.LL.) s'hi despatxaven prop de quatre mil llibres rebregats, polsosos i afectats per la humitat, però no hi mancaven part dels fons més importants:

-Registres d'Expedients de Vendes d'Hisenda. Sota el títol genèric de Llibres d'Hisenda, pensem que es tracta de la font més detallada per a l'estudi de la desamortització a

Lleida. Es tracta d'un recull manuscrit de cada una de les vendes amb totes les característiques de la finca i el nom del comprador. La consulta és francament lenta, però la informació acuradíssima.

-Registres d'Hipoteques o Comptadoria d'Hipoteques. Aquí es deurien registrar només les finques adquirides a terminis. Es tracta d'un inventari detalladíssim de cada paga que s'efectua repetint cada vegada les característiques de la peça i el nom del comprador. És un document que permet observar el veritable comprador i detectar una possible revenda.

-"Libros de cargos por el ramo del clero regular y secular ". Els números més interessants són del 866 al 876.

-Registres d'arrendaments de les finques del clergat regular i secular. Es tracta d'un llistat de finques urbanes i rústiques que arrendava el clergat i en el seu defecte l'Estat i/o el nou propietari. (Números 1823, 2605, 2606, 2621, 2624 i 2692).

A part dels llibres també es recull un volum important de lligalls, on s'esmenten els censos venuts, els convents suprimits i les propietats tornades al clergat després del Concordat de 1851. Els més utilitzats han estat el número 53, 379, 385, 392 i 727.

A banda d'aquesta documentació bàsica ha estat imprescindible la consulta en diferents arxius comarcals de:

-Matrícules d'indústria i comerç. Per tal de saber la professió de part dels beneficiaris.

-Els cartularis dels arxius municipals sobretot els de la Paeria de Lleida són sempre fons importants per arrodonir algunes biografies.

-L'Arxiu de la Junta de Comerç de Barcelona. Guardat a la Biblioteca de Catalunya ens aporta informació valuosa dels principals comerciants barcelonins.

-Els arxius municipals o comarcals guarden documentació interessant del tipus:

-Contribucions especials (Libros de Cobro).

-Projectes d'urbanització i alineació de carrers.

-Eleccions municipals.

-Index de finques rústiques i urbanes.

-Llibres de recanació, "apeos",...

-Amillaraments.

No podem cloure l'apartat de les fonts sense esmentar l'obra (impresa) de Cayetano Barraquer i Roviralta: "Los religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX " o "Los religiosos durante la primera mitad del siglo XIX en Cataluña ", ambdues en 4 volums cada una. És un recull acuradíssim de l'estat dels convents religiosos on l'autor a mesura que viatjava es documentava dels diferents problemes esdevinguts durant la desamortització i exclaustració. Curiosament tingué accés a documents avui desapareguts, però no fa esment dels compradors d'aquelles finques dels religiosos. Aquesta manca només es produeix a la província de Lleida; a la resta de Catalunya la informació és completa.

Finalment, La Gaceta de Madrid informa puntualment de la part tècnica de les lleis desamortitzadores i de les discussions abans d'aprovar-se definitivament.

2. ARXIUS CONSULTATS

2.1. *ARXIU HISTORIC PROVINCIAL DE LLEIDA*

2.1.1.*Hisenda*

2.1.1.1. *Lligalls*

Número 53-Conventos suprimidos. Cesiones y ventas. Es comenta la destinació dels convents subhastats i no rematats. Habitualment la seva nova funció seria els equipaments que tant necessitaven les ciutats décimonòniques.

Número 379 (consta de vuit llibres)-Bienes entregados al clero en 1851. Recull els béns de totes les diòcesis de Lleida.

Número 385-Devolución de fincas al Estado:

1850. Recull força censals.

Número 392-Obligaciones otorgadas a papel y metàlico por compradores de bienes nacionales y pendientes de cobro a fin de 1853. Es tracta d'una llista exhaustiva dels compradors amb els terminis i diners que quedaven per pagar, però no sabem què van comprar.

Número 727-Obligaciones otorgadas a papel y metàlico por compradores de bienes nacionales y pendientes de cobro a fin de 1853. Es tracta d'una llista exhaustiva dels compradors amb els terminis i diners que quedaven per pagar, però no sabem què van comprar.

BIBLIOTECA VIRTUAL

2.1.1.2. *Llibres*

Número 118-Libro de cargos por el ramo de clero secular, Hermandades y Cofradías. 1847.

Número 119-Libro de cargos por rentas de fincas de religiosas. 1847.

Número 120-Libro de contaduría de Bienes Nacionales cargo por el ramo del clero secular, Hermandades y Cofradías. 1848.

Número 121-Libro de cargo por diferentes Bienes Nacionales procedentes del clero regular, Inquisición, Bienes del Estado, Encomienda de San Juan de Jerusalésn, redención de censos y cuentas corrientes con el Banco Español de San Fernando. 1848.

Número 122-Libro de cargo por venta de fincas del clero secular. 1848.

Número 123-Libro de cargo por venta de fincas por el ramo de religiosas. 1848.

Número 124-Libro de cargo por venta de fincas por el ramo de religiosas.

1848.

Número 138-Libro de data por el clero secular de la administración de Tremp. 1844.

Número 139-Libro de data por el clero secular de la administración de Tremp. 1844.

Número 142-Libro de cargo por el ramo de religiosas. 1847.

Número 143-Libro de cargo por el ramo de religiosas. 1847.

Número 145-Libro de cargo al comisionado en créditos por venta de Bienes Nacionales: fincas del clero, herencias, mejoras y legados, medio por % de hipotecas, cargo por censos de monasterios y conventos de religiosos, reintegros, secuestros y confiscos. 1838.

Número 146-Libro de cargo por el ramo de religiosas de Lérida. 1839.

Número 147-Libro de cargo de amortización de arbitrios al comisionado en créditos de Tàrrega por venta de Bienes Nacionales: fincas del clero, herencias,... 1839-1840.

Número 212-Libro; registro de fincas rústicas y urbanas de Lérida. 1844.

Número 213-Libro de fincas rústicas y urbanas del clero regular de Lérida y provincia: Agustinos, Bernardos, Dominicos, Trinitarios. 1844.

Número 538-Matrícules de comerç i indústria de Lleida. 1853.

Número 541-Matrícules de comerç i indústria de Lleida. 1857.

Número 644-Libro de subsidio industrial y al comercio de la provincia de Lérida. 1844.

Número 645-Libro de subsidio industrial y al comercio del partido judicial de Tremp. 1844.

Número 866 a 876-Libro general de cargo.

Número 866-Cargo por fincas del clero. 1847.

Número 867-Cargo por el ramo de religiosas. 1845-1847.

Número 868-Cargo por bienes y ventas del clero secular. 1845-1847.

Número 869-Cargo de bienes nacionales. 1845-1846.

Número 870-Cargo de bienes nacionales del clero secular. 1847.

Número 871-Cargo de bienes nacionales de fincas religiosas. 1847.

Número 872-Cargo de bienes nacionales del clero secular. 1848.

Número 873-Cargo de bienes nacionales. 1848.

Número 874-Cargo por venta de fincas del clero secular. 1848.

Número 875-Cargo por venta de fincas religiosas. 1848.

Número 876-Cargo por venta de fincas religiosas. 1848.

Número 974-Libro de acreedores: sueldos de contaduría ordinarios, cargas de justicia por secuestro, cargas de justicia por religiosas, cargas de justicia por religiosos, por bienes desamortizados. 1846.

Número 1086-Libro de registro de deudores de Bienes Nacionales.

1847-1848.

Número 1125-Libro de Amillaramientos de la ciudad de Lérida, desde Porta a Zaragoza. Tomo 8º. 1891-1896.

Número 1127-Libro de Amillaramientos desde Abadal hasta Bonet. Libro 1º. 1881-1886.

Número 1128-Libro de Amillaramientos desde Parramona hasta Mensa. Libro 7º. 1881-1886.

Número 1134-Libro de Amillaramiento de rústica de Lérida. Desde la L a la P. Libro 3º. 1879-1880.

Número 1166-Libro de Amillaramientos desde Macarulla hasta Piqué. Libro 4º. 1881-1886.

Número 1181-Libro de venta de la sal expedida en la salina de Gerri. Data de la sal. Documentación suelta de las salinas. 1840-1841.

Número 1225-Libro de Amillaramientos desde Solé a Ortiz. Libro 6º. 1881-1886.

Número 1254-Libro de Amillaramientos de la ciudad de Lérida desde Fontana y Duyes hasta Melé viuda de Domingo. Libro 3º. 1877-1881.

Número 1257-Libro de Amillaramientos de la ciudad de Lérida desde Bonet a Farré. Libro 2º.

Número 1258-Libro de registro de solicitudes presentadas para redención de censos procedentes de la desamortización. 1850-1851.

Número 1349-Libro de Amillaramientos desde Valldillou a Vila.Libro 6º.1877-1881.

Número 1361-Libro de Amillaramientos desde Caballer a Font. Libro 2º. 1877-1881.

Número 1362-Libro de Amillaramientos desde Piquer a Solé. Libro 5º. 1881-1886.

Número 1439-Libro de registro de expedientes. 1837-1842.

Número 1767-Contribución de culto y clero.Subdelegación de Cervera.1842.

Número 1832-Libro de contabilidad provincial de Lérida. Cuenta individual de las religiosas de clausura y exclaustradas de los conventos de Santa Clara de Balaguer y de Lérida, de Santa Teresa de Lérida, Monjas de la Enseñanza de Lérida, Solsona y Nostra Senyora de Vallbona. 1850.

Número 1871-Libro donde se lleva la cuenta a los pueblos del partido de la Seo de

Urgel y Bosost por la contribución de bienes inmuebles, cultivo y ganadería. 1846.

Número 1873-Libro donde se lleva la cuenta para los pueblos del partido de la Seo de Urgel y Viella. 1847.

Número 1874-Libro donde se lleva la cuenta para los pueblos del partido de Tremp. 1847.

Número 1875-Libro donde se lleva la cuenta para los pueblos del partido de Lérida. 1846.

Número 2011-Libro de registro y obligaciones de los de los compradores de fincas y redenciones de censos negociados al Banco de España.1860.

Número 2022-Libro de registro y obligaciones de los de los compradores de fincas y redenciones de censos negociados al Banco de España.1860.

Número 2025-Llibre de censos dels Jesuïtes de Lleida, dels curats de Castellnou d'Oluges, Espluga Calba, Pinós, Torna -bous i Tóval, i la rectoria d'Almatret.

Número 2092-Libro de cuentas corrientes de los compradores de fincas rústicas y urbanas procedentes del clero secular.1856.

Número 2097-Libro de obligaciones de compradores de fincas.1860.

Número 2098-Libro de arriendos de fincas urbanas y rústicas del clero secular del partido de Cervera. 1842.

Número 2106-Libro de asientos de fincas urbanas y rústicas del clero secular del partido de Tremp. 1842.

Número 2111-Libro de censos de los conventos de Carmelitas Calzados y Descalzos. 1851.

Número 2114-Libro de deudores por fincas y censos. 1849.

Número 2144-Libro de deudores por fincas y censos. 1851.

Número 2244-Llibre de registre dels arrendaments de les finques i drets que s'administra en tota la província. 1846.

Número 2317-Llibre de pertanyences de cens. Convents: Agustins de Lleida, Cervera, Sanaüja, Tàrrega i la Seu d'Urgell, Descalços de Guissona. 1850.

Número 2324-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2331-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2354-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2364-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2441-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2457-Llibre de pertanyences de cens.

Número 2499-Llibre de censos pertanyents a la comunitat i parròquia de Sant Andreu de Lleida,Curat d'Alcoletge,...

Número 2500-Llibre de censos pertanyents a la partida de Balaguer i rectories de Torrelameu, Vilanova de Meià i Castelló de Farfanya.

Número 2501-Llibre de censos pertanyents a la partida de Lleida. Conté Alcanó, Artesa, Corbins, Cervià, Cogul i Pobla de Granadella.

Número 2505-Llibre de censos pertanyents a la partida de Lleida.

Número 2525-Llibre de censos pertanyents a la partida de Lleida.

Número 2526-Llibre de censos pertanyents a la partida de Balaguer.

Número 2527-Llibre de censos pertanyents a les rectories dels pobles del partit de Lleida.Conté Arbeca, Alcarràs, Almatret i part de Borges Blanques.

Número 2537-Llibre de compte individual de creditors. Monges de clausura i exclaustrades.1849.

Número 2601-Libro donde se lleva la cuenta a los pueblos del partido de Cervera.

1847.

Número 2606-Llibre de càrrec per diferents béns nacionals. 1845.

Número 2607-Llibre de càrrec per diferents béns nacionals. 1845.

Número 2611-Llibre de registre d'Expedients.1855.

Número 2618-LLibre de càrrec per béns i vendes del clergat secular. 1846.

Número 2620-Llibre de compte corrent del clergat, recapta dors i receptors de fons de contribució de la província de Llei da.1853.

Número 2621-Llibre de dada de paper metàl.lic de l'Administració Principal de Béns Nacionals.

Número 2622-Llibre de càrrec en meravedissos per administració de béns i vendes del clergat secular.

Número 2623-Llibre de càrrec en meravedissos per l'administració de diferents béns nacionals.

Número 2625-Llibre de càrrec i dada per obligacions de compradors de finques del clergat secular. 1844.

Número 2626-Llibre per a portar el compte, raó i càrrec als deutors de les pertinences del convent suprimit dels Carmelites Descalços de Lleida.

Número 2627-Llibre per a portar el compte, raó i càrrec als deutors de les pertinences del convent suprimit dels Carmelites Descalços de Lleida.

Número 2652-Llibre per a portar l'administració de béns nacionals per la dada del ram de religioses. 1845-1847.

Número 2653-Llibre per a portar l'administració de béns nacionals per la dada del clergat secular.

Número 2655-Llibre de registre d'expedients. 1833-1834. Amortització.

Número 2659-Llibre de compte a les catedrals i col·legiates de la província. 1844-1845.

Número 2689-Llibre índex d'individus els quals cedeixen censos als convents suprimits dels Missionistes de Guissona, Agustins de Guissona i Mercedaris de Tàrrega.S.A.

Número 2692-Llibre de compte de censals de les Monges de l'Ensenyança de Solsona, Clarisses de Balaguer i Lleida, Carmelites Descalços i Calçats de Lleida i de Salgar.

Número 2709-Llibre d'arrendament i censos pertanyents als Dominics, Agustins, Jesuïtes i Mínims de Cervera...1846.

Número 2710-Llibre de comptaduria d'expropiació d'edificis i efectes de convents suprimits de la província. Llibre major d'entrades i sortides de cabals. 1838.

Número 2732-Llibre de data.

Número 2749-Llibre de data.

Número 2750-Llibre d'actes de la junta de reunió de joies d'or i argent i altres de les esglésies d'aquesta província. Conté documentació solta: inventari dels documents, llibres i altres papers pertanyents a la desapareguda companyia de Jesús els quals Josep Tubau entregà al comissionat principal d'amortització de Lleida. 1835-1838.

Número 2751-LLibre d'actes de la Junta d'Expropiació d'edificis i efectes de convents suprimits. 1836.

Número 2756-Llibre de registre dels individus als quals presten censos els dominics de Ciutadilla, Mercedaris de Sant Ramon, Trinitaris d'Anglesola i Agustins de Sanaüja.1842-48.

Número 2773-Llibre de comptes dels rectors de les diòcesis d'Urgell, Vic i Tortosa, Priorat de Meià i abadiat de Lavaix.

Número 2784-Llibre de consignacions i pagaments.1855.

Número 2798-Llibre d'operacions del tresor.1850.

Número 2808-LLibre de comptes als capellans de parròquia de la diòcesi d'Urgell. 1841-1842.

Número 2809-LLibre de comptes als capellans de parròquia de la diòcesi de Lleida, Tarragona i Solsona. 1841-1842.

Número 2812-Llibre de data per tots els conceptes del clericat secular.

Número 2815-Relació de compradors de finques.1856-8.

Número 2818-LLibre de comptes del clergat de la diòcesi d'Urgell. 1840-1845.

Número 2826-Llibre de data per tots conceptes.Religioses. 1846.

Número 2830-Llibre quadern de venda de finques pel ram de religiosos. 1846.

Número 2831-Llibre d'intervenció de càrrega diària al comissori principal en metàl·lic. 1839.

Número 2851-Llibre de censos de convents de religiosos.

Número 2852-Llibre de censos de convents de religiosos.

Número 2853-Llibre de censos de convents de religiosos.

Número 2863-Llibre de dada per tots els conceptes de diferents béns nacionals. 1846.

Número 2863(bis)-Llibre de dada per tots els conceptes de diferents béns nacionals. 1846.

Número 2866-Llibre de càrrec per diferents béns nacionals. 1846.

Número 3074-Llibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.IV. De Duran a Garsaball. 1895.

Número 3075-Llibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.V. De Garsaball a Lleopart.

Número 3076-LLibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.VII. De Morante a Pleyàn.

Número 3077-LLibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.VIII. De Pleyàn a Roure.

Número 3078-LLibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.IX. De Roure a Torres.

Número 3079-LLibre de cadastre de rústica i urbana de la ciutat de Lleida. Vol.XI. De Castell a Peirau.

2.1.2. *Manuals d'Escrivans o Protocols Notarials*

-FUSTER I VAQUER, Manuel. Manual de Contratos números 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601 i 602 i el de l'any 1841 guardat a l'Arxiu Notarial de Lleida.

-AIXALA,Pere.Manual de Contratos números 172, 173 i 174.

-GAYA I GUASCH,Francisco.Manual de Contratos números 72 i 73.
Notari de les Borges Blanques. Ens informa de sengles compradors.

-MARCO I MATA,Francisco.Manual de Contratos.números 47 a 52. Testaments, capítols i inventaris post-mortem d'aquest notari d'Aitona.

-MATARRODONA,Jaume.Manual de Contratos números 795 a 799.

-GUAL,Esteve.Manual de Contratos.número 1523.Notari de la Seu d'Urgell registra diferents contractes d'intermediaris que remataven per habitants de la Seu en la subhasta de Lleida.

2.2. *ARXIU HISTORIC COMARCAL DE BALAGUER*

Números 264, 265 i 267-Matrícules de comerç i indústria de 1845 a 1860.

Número 272-Libro de cobro para la contribución territorial del año 1848.

Número 352-Medició del terme de Balaguer per partides amb croquis de cada parcel·la. 1846.

Número 353-Estadística general del término de la ciudad de Balaguer mandada practicar por el Ayuntamiento Constitucional el día 8 de abril de 1820.

Número 353-Padrón de la riqueza pública formado en el año 1842.

Número 353-Apeo del padrón de la riqueza pública formado en el año 1848."Cartilla de evaluación".

Número 353(bis)-Libro de Apeos.

No consta número-"Llibre de Comptes d'Antoni Puig del Poal...".

2.3. *ARXIU HISTORIC COMARCAL DE CERVERA.*

- *Manuals d'Escrivans o Protocols Notarials.*

-AGULLO I ESPECIER,Josep Antoni. Manual de Contratos.anys 1840 a 1843.

-GONZAGA I FASSON,Luis.Manual de Contratos.anys 1840 i 1841.

-SOLER I GENER,Manuel.Manual de Contratos.manual 19,20 i 21.

- *Cadastre de Portell.1873.*

2.4. *ARXIU HISTORIC COMARCAL DE LA SEU D'URGELL*

Número 653 (Signatura provisional recollida el gener de 1991)-Matrícules de comerç i indústria de 1856.

2.5. *ARXIU HISTORIC COMARCAL DE PUIGCERDA*

-Matrícules de comerç i indústria dels anys 1830, 1836, 1840 i 1851.

2.6. *ARXIU HISTORIC COMARCAL DE TARREGA*

G 126-Matrícula industrial de 1818 a 1868.

G 1-Projectes d'urbanització i alineació de carrers. 1853-1979.

G 1-Eleccions a procuradors a Corts i compromissaris a senadors. 1837-1871.

G 94-Amillarament. 1851-1857.

2.7. *ARXIU MUNICIPAL DE MEQUINENSA*

-"Libro de Estado de Ynfanzones de 1835".

2.8. *ARXIU MUNICIPAL DE TREMP.*

- Contribución industrial y de comercio. 1848.

2.9. *ARXIU HISTORIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA*

Número 4275-Contribuciones territoriales e industriales detalladas en los boletines de 1852.

Número 6055-D.Ignacio Girona-Voto de gracia del Ayuntamiento por el anticipo hecho en metàlico en bien del común.

Número 6287,6291,6293 i 6301-Varis.

2.10.*BIBLIOTECA DE CATALUNYA*

2.10.1. *Arxiu de la Junta de Comerç*

2.10.1.1. *Lligalls*

-Lligall 19 capsa 28-Documents relatius al Canal d'Urgell (1755-1830).

-LLigall 33 capsa 47-Correspondència del President de la Junta de Comerç amb Joan Baptista Clavé. 1844 (extraviat).

-Lligall 139 capsa 185-Obsequios y donativos hechos a SS.MM. en 1827-1828.

-Lligall 141 capsa 188. Indice de acuerdos. 1841 a 1843.

-LLigall 142 capsa 189. Indice de acuerdos. 1844 a 1846.

-Lligall 142 capsa 190. Indice de acuerdos. 1847 a 1858.

2.10.1.2. *Acuerdos*

Números 9219 a 9237, la distribució dels anys és la següent:

Número 9219-any 1835-Número 50.

Número 9220-any 1836-Número 51.

Número 9221-any 1837-Número 52.

Número 9222-any 1838-Número 53.

Número 9223-any 1839-Número 54.

Número 9224-any 1840-Número 55.

Número 9225-any 1841-Número 56.

Número 9226-any 1842-Número 57.

Número 9227-any 1843-Número 58.

Número 9228-any 1844-Número 59.

Número 9229-any 1845-Número 60.

Número 9230-any 1846-Número 61.

Número 9231-any 1847-Número 62.

Número 9232-any 1848-Número 63.

Número 9233-any 1849-Número 64.

Número 9234-any 1850-Número 65.

Número 9235-any 1851-Número 66.

Número 9236-any 1852-Número 67.

Número 9237-any 1853-1856-Número 68.

Número 9286-Cartas dirigidas a varios-any 1835-Número 117.

Número 9287-Cartas dirigidas a varios-any 1836-Número 118.

Número 9288-Cartas dirigidas a varios-any 1837-1838-Número 119.

Número 9289-Cartas dirigidas a varios-any 1839-1840-Número 120.

Número 9290-Cartas dirigidas a varios-any 1841-1842-Número 121.

Número 9291-Cartas dirigidas a varios-any 1843-1844-Número 122.

Número 9292-Cartas dirigidas a varios-any 1845-1846-Número 123.

Número 9311-any 1845-Registro alfabético de comerciantes e industriales-Número

142.
Número 9431-Actas del año 1848-Agricultura-Número 235.

2.11. *ARXIU DE LA CORONA D'ARAGO*

-Arxiu de Sant Joan de Jerusalem.
Armari 3 volum 40.
Armari 5 lligall 2.
Armari 7 volum 4.
Armari 8 volum 11.

2.12. *ARCHIVO HISTORICO NACIONAL DE MADRID*

-Sección clero regular y secular.
Legs.163-178: Estado de los bienes devueltos al clero, según la ley del 2 de abril de 1845. Relación de dichos bienes. Renta anual, cargas y débitos de los mismos. Años 1841-1853 (por diócesis).
Legs.196-491. Años 1837-1873. Censos por fincas. Diócesis de Lérida, Solsona y Urgel.

2.13. *ARXIU MUNICIPAL DE LLEIDA. "LA PAERIA"*

2.13.1. *Capses 52 a 67-Signatura Clero. Any 1841-1845*.

2.13.2. *Actes municipals de 1840 a 1875.*

2.14. *ARXIUS NACIONALS D'ANDORRA.*

- *Arxiu Quart d'Ordino*."LLibre d'Actes".

3. FONTS IMPRESES

-Gaceta de Madrid. Anys 1835 a 1851.
-Diario de Barcelona, de avisos y noticias. Anys 1840 a 1852.
-Boletín Oficial de la provincia de Barcelona. Any 1850.
-Imparcial. Any 1843.
-Diario de las Sesiones de Cortes. 17 de desembre del 1844 (interessant classificació dels comerciants si són de primera, segona, tercera... categories).
-Boletín Oficial de la provincia de Lérida. Anys 1835 a 1855.
-El Eco del Segre. Any 1834.
-El Alba Leridana. Any 1859.
-El Correo de Lérida. Any 1855.
-Aquí Estoy. Any 1859.

4. BIBLIOGRAFIA PER A L'ESTUDI DE LES FONTS

-ALVAREZ GARCIA, Carlos."Fuentes documentales para el estudio de la desamortización en Soria".Actes de "Desamortización y Hacienda Pública ".Madrid,1982.vol.1 pàg.15-32. Explica les fonts habituals.

-GAY ARMENTEROS,Juan."Los Protocolos Notariales como fuen te para el estudio de la desamortización en la provincia de Jaén.Problemas metodológicos".Actes de "Desamortización...". vol.1 pàg.220 i ss.(L'autor es queixa de la imprecisió dels escrivans. A Lleida ja hem vist que el problema també existia, tot i que no tan greu).

-PECHARROMAN del CURA,Félix."Fondos para el estudio de la desamortización en Santander".Actes de "Desamortización..." vol.1pàg.57-72 (esmenta les fonts habituals).

-PONS I PONS, Anaclet.La desamortització i els seus benefi ciaris: un procés de canvi de propietat a les comarques centrals del País Valencià (1855-1867). Tesi doctoral microfitxada número 67. Universitat de Barcelona, 1987. (Bon estudi i excel·lent comentari de les fonts).

-RODRIGUEZ de DIEGO,José Luís."Fondos para el estudio de la desamortización en Zamora".Actes de "Desamortización.. vol.1 pàg.73 a 111 (les habituals).

-RUEDA HERRANZ, Germàn. La desamortización de Mendizàbal y Espartero en España. Càtedra. Madrid, 1986.

-RUEDA HERRANZ, Germàn eds. La desamortización en la Península Ibérica. Col. Ayer. Marcial Pons. Madrid. 1993

-SOLA I PARERA,Angels."Una fuente para el estudio de la desamortización eclesiàstica:Protocolos Notariales".A "Primeras Jornadas de Metodología Aplicada ".Universidad de Santiago de Compostel.la,1975.Pàg.79-82.(Ens afegim a l'opinió de la Dra. Solà. S'escapen algunes escriptures).

-TOMAS Y VALIENTE, Francisco."Problemas metodológicos en el estudio de la desamortización en España: el empleo de las fuentes jurídicas".A"Primeras Jornadas de Metodología Aplicada ".Pàg.37-44 (molt útil per a comentar les col·leccions legislatives però potser l'estudi és més complet per a la desamortització de Pasqual Madoz).

- SEMINARIO "*La Propiedad Agraria y la política de los gobiernos en el siglo XIX* ". Impartit per la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo a Cuenca entre els dies 13 i 15 de novembre de 1991.(Es va dur a terme un nou estat de la qüestió,a més del coneixement de nous estudis sobre les desamortitzacions).

3. BIBLIOGRAFIA

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

-ABADAL COLOMINAS, Luís G."*Una visión de Lérida recién transcurrida la primera mitad del siglo XIX"*. Ciudad. Volum VIII. 1956.
-ABADAL COLOMINAS, Luís G. "*Nuestra ciudad en 1865* ". Ciudad. Volum VIII. 1956. Fascicles 3-4.
-ABADAL COLOMINAS, Luís G. "*La metalurgia leridana, fàbricas y talleres existentes desde el siglo XIX* ". Ciudad. Volum X. 1958. Fascicles 10-11.
-A.B.C.E. Manual de forasteros, que les guiarà a saber el número cierto de conventos, de parroquias, de oratorios, cancelos, reclusiones, plazas, plazuelas y calles de la Ilustre ciudad de Barcelona y su Barceloneta; el nombre de los fundadores de conventos y año de su fundación, y un camino breve en que con toda perfección cualquiera pueda saber los nombres y sitios de las calles de esta ciudad, sin tener que preguntar ni valerse de otro. Barcelona, 1802, 1819, 1831. Garriga y Aguasvivas. Pàgina 88.
-Abonos de las sierras, o sea la ciencia de hacer productivos toda clase de terrenos, aún los màs estériles con el arte de multiplicar las cosechas. Madrid, 1843.
-ABU-ZUCHARIA (o ZACCARIA). Libro de Agricultura. Imprenta Real. Madrid, 1802.
-ACEDO RICO, Juan. Exposición del Breve en que Pío VI concedió a Carlos III y a sus sucesores la facultad de percibir alguna parte de las rentas eclesiàsticas para emplearla en los piadosos fines propuestos por Su Majestad. Imprenta Real. Madrid, 1792.
-Agenda del clero de la diósesis de Lérida. Lleida, 1929.
-AGRICULTOR ESPAÑOL, El.El periódico de agricultura, horticultura, ganadería. Redactores de la parte agrícola el Conde de Rault y Ramsault.S.I. Madrid.1850.
-AGUADO SANTOS, J."*Desamortización eclesiàstica de fincas urbanas en Ronda y Antequera* ". Gibralfaro. Número 28.1976.Pàgines 57-70.
-AGUILAR, Francisco de Asís.Compendio de Historia Eclesiàstica General. Miguel Olamendi. Madrid, 1877. 2 volums.
-AGUILAR, Jaume de. Fragments d'un llibre de notes del segle XVI. Los dos pagesos. Historich (anècdota). Anuari Català, 1875.
-AGUILERA, Joaquim. Teoria i pràctica dels Adobs. Barcelona, L'Avenç, 1898(N'hi ha un altre de 1906). Biblioteca agrícola popular.
-AGUILO I CODINA. El Cicerone comercial e industrial. Folleto para VIII-1883 a VII-1884.
-AGUIRRE, Joaquín. Curso de disciplina eclesiàstica general y particular de España. Madrid. Librería Sànchez. 2ª ed.corretgida.vols. I-IV. 1857-1858.
-AGUSTI, Fra Miquel. Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril. Recopilat per diversos autors Antichs y Moderns, de llengua llatina, italiana y francesa, en nostra vulgar llengua catalana. Dirigit per Fra D. Onofre Copons Comanador de Granyena, 1617.
-ALBERCH I PUIGUERAS, R. "*Notes sobre la desamortització napoleònica a les comarques gironines* ".Revista de Girona. 1977. Número 80.
-ALBERICH, José. Bibliografía anglo-hispànica: 1801-1850. Ensayo bibliogràfico de libros y folletos relativos a España e Hispanoamérica impresos en Inglaterra durante la primera mitad del siglo XIX. Oxford, The Dolphin Book, 1978.
-ALDACAN. Nueva guía de Cataluña, ó Diccionario de todas las ciudades, villas y pueblos,... con indicación del número de habitantes de que constan sus distancias. Tip. de Solé hnos. Barcelona, 1876.
-ALMANAK MERCANTIL. Guía de Comerciantes para el año 1803. Imprenta Calle Capellanes. Madrid.(N'hi ha del 1798 fins el 1806), però caldria trobar els dels anys 1836-1841.

-ALMENAR, Salvador.El pensamiento económico de Flórez Estrada. "Curso de Economía Política". Madrid, 1980.
-ALONSO GETINO, L.El venerable padre Fr. Francisco Coll y su obra. No consta el lloc d'impressió. Vic, 1945.
-ALONSO MORAN, Sabino.Problemas sobre bienes eclesiàsticos que presenta el derecho de los religiosos. Patrimonio eclesiàstico. No consta la data d'edició.
-ALSINA,C.; FELIU,G.; MARQUET,LL. Pesos,mides i mesures dels Països Catalans.Curial. Barcelona,1990.
-ALTAMIRA, R. Historia de la propiedad comunal. No consta editorial. Madrid. 1890.
-ALTISENT, Agustí."*El monasterio de Escarp: Contribución a su historia (siglos XVI a XIX)* ". YERMO. Cuadernos de Historia y de espiritualidad monàsticas. Volum 3. Número 3.Santa Maria del Paular S.I. 1965. Pàgines 245-271.
-ALVARADO, F. Cartas críticas que escribió el filósofo Rancio. Editorial Imprenta Peninsular. Barcelona, 1881. 6 volums.
-ALVAREZ GUERRA, J. Modo de extinguir la deuda pública; eximiendo a la nación de toda clase de contribuciones por espacio de diez años: y ocurriendo al mismo tiempo a los gastos de la guerra y demàs guarniciones del Estado. Càdiz, 1813.
-ALVAREZ GENDIN, S. Blanco.El despojo del patrimonio eclesiàstico por las leyes desamortizadoras. Anales de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas. VIII.1956. Pàgines 233 i següents.
-ALVAREZ Y MENDIZABAL, J. Proposición de ley sobre dotación de culto y clero presentada al Congreso de Diputados en el 4 de mayo de este año. Tip. Literario-Universal. Madrid, 1847. 51 pàgines.
-ALVAREZ PALLAS, José María. Nuevas aportaciones a la bibliografía ilerdense del siglo XVIII. Editorial Estudios Gràficos Artis. Lleida, 1949.
-ALVARIÑO ALEJANDRO,M.C. El dominio de Santa Clara antes de la desamortización.Santiago,1972.
-AMOROS I GONELL, Francesc. Història de Penelles. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida, 1983.
-ANDREU, Jordi."*Propietat i relacions socials al'agricultura de Reus: segles XVIII i XIX* ". Manuscrits,2. desembre,1985.
-ANES ALVAREZ, Gonzalo. La economía española a mediados del siglo XIX. Editorial Ariel. Madrid, 1970.
-ANES ALVAREZ, Gonzalo. "*La crítica de un programa de los ilustrados en vísperas de la desamortización"*. Revista de Occidente VI, segunda época, 1968.
-ANES ALVAREZ, Gonzalo. La crisis agraria en la España Moderna. Editorial Taurus. Madrid, 1970.
-ANES ALVAREZ,Gonzalo.La agricultura española desde principios del siglo hasta 1868. Madrid, 1970.
-ANES ALVAREZ, Gonzalo. Ensayos sobre la economía española a mediados del siglo XIX. Madrid, 1970.
-ANGLADA, Maria Angels. Memòries d'un pagès del segle XVIII. No consta res més.Biblioteca de Catalunya.
-ANGUERA I NOLLA, Pere. *"La burgesia del camp de Tarragona al segle XIX"* dins les Jornades d'estudi sobre la burgesia catalana al segle XVIII. Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives. Barcelona, gener 1993.
-ANGUITA GONZALEZ, Julio. La desamortización eclesiàstica en la ciudad de Córdoba: 1836-1845. Tesi. Universitat de Barcelona,año 1973.

-ANTEQUERA, José María. La desamortización eclesiàstica considerada en sus diferentes aspectos y relaciones. Editorial Debrull. Madrid, 1885.
-ANTON RAMIREZ, Braulio.Diccionario de Bibliografía Agronómica y de toda clase de escritos relacionados con la agricultura, seguido de un Indice de Autores y Traductores con algunos apuntes bibliogràficos. Real Consejo de Agricultura, Industria y Comercio. Rivadeneyra, Madrid, 1865.
-ANTONINO de la ASUNCION, Fr. Historia documentada del convento de P.P.Trinitarios de Avingàn a Roma. Impr. de los Hnos. Tempesta, 1915.
-ANUARI "RIERA".Guía General de Cataluña. Comercio, Industria, Artes, Oficios, propiedad urbana, rústica y pecuaria. Imprenta Ideal. Editorial Eduardo Riera Solanich.Barcelona,1896(i posteriors no anteriors).
-Apuntes poéticos, y medios indispensables, para que la empobrecida y desmoralizada España por sus apóstatas e hijos negros, vulgo liberales, masones,... logre recuperar su agonizante vida física y moral. Editorial Garriga i Aguasvivas. Barcelona, 1824.
-ARAGALL. El problema agrari català. Barcelona, 1933.
-ARAGALL. Els desnonaments rústics a Catalunya. Barcelona, 1935.
-ARANGO, Joaquín."*La crítica de Flórez Estrada a la desamortización de Mendizàbal: una oportunidad perdida para el capitalismo español* ". Revista del Trabajo, número 31. Pàgines 113-131.
-ARDIT, Manuel. Els homes i la terra del País Valencià (segles XV-XVIII). Curial. Barcelona, 1993. 2 vols.
-ARGÜELLES, Agustín de. Examen histórico de la Reforma Constitucional que hicieron las cortes generales y extraordinarias desde que se instalaron en la isla de León hasta que cerraron en Càdiz sus sesiones. Londres, Wood e hijo I i II, 1835.
-ARENY BATLLE, Ramon. Publicaciones del Instituto de Segunda Enseñanza de Lérida (1842-1930). Lleida, 1961.
-ARIAS COSTA, Antonio Sandalio de. Lecciones de Agricultura explicadas en la Càtedra del Real Jardín Botànico de Madrid, año 1815.Imprenta de Fuentenebro, 1818. Madrid.2ª ed.
-ARIAS DE MIRANDA, Diego. Memoria sobre las obras públicas de 1886-1887 en lo relativo a ferrocarriles, presentado por el Ministerio de Fomento. M.Ramani. Madrid, 1888.
-ART DEL PAGES, L'(revista)."Periodich quinzenal destinat a la propaganda d'agricultura pràctica fundat i dirigit pel perit agrònom D.F.X. Tobella y Argila ". Barcelona "La Renaixença". I-1877, 1. XIV-1890. 1896-1904 en 9 volums.
-ARTIAGA REGO, Aurora. A desamortización na provincia de Pontevedra,1855-1900. Editorial Galaxia. Vigo,1988.
-ARTIAGA REGO,A.;BALBOA LOPEZ,X.;CARDESIN DIAZ,J.M.;FERNANDEZ PRIETO,L.;HERVES SAYAR,E. "*Agricultura y capitalismo en Galicia: una perspectiva histórica* "dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX.Consello da Cultura Galega.Crítica.Barcelona,1991.vol.2. pp.346-372.
-ARTOLA, Miguel.Antiguo Régimen y revolución liberal. Editorial Ariel. Barcelona, 1978. 318 pàgines.
-ARTOLA, Miguel.La burguesía revolucionaria: 1808-1869. dins "Historia de España".Alfaguara,5.Alianza Editorial. Madrid, 1973.
-ARZA ARTEAGA, A. "*La Desamortización y sus efectos en las instituciones religiosas* ".Desamortización y Hacienda Pública.Ministerio de Agricultura. Madrid, 1986.

-ATIENZA LOPEZ,Angela.Propiedad,explotación y rentas.El clero regular zaragozano en el siglo XVIII. Diputación Provincial de Aragón. Zaragoza,1988.
-ATIENZA LOPEZ,A.;FORCADELL ALVAREZ,C."*Aragón en el siglo XIX: del dominio religioso y nobiliario a la parcelación y pequeña explotación campesina"* dins DD.AA.Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona,1991. vol.1. pp.138-172.
-AYMARD, M."*Autoconsommation et marchés: Chayanov, Labrousse ou Le Roy Ladurie*?" ANNALES. Novembre-desembre. París. 1983.
-AZAGRA ROS, Joaquim."*El mercat de les terres i la desamortització a l'Horta (1800-1807)* ". Estudis d' Història Agrària, número 4.Curial.Bercelona.pp. 145-165.
-AZAGRA ROS, Joaquim. Notas acerca de la desamortización de propios y comunes en la provincia de Valencia y su contexto histórico:1854-1855. E. Anales Valentinos. 1977. Número 6. Pàgines 377-408.
-AZCARATE, Gumersindo. Los latifundios. Madrid, 1905.
-BACON, F. Historia de la Revolución en las provincias Vascongadas y Navarra desde 1833 a 1837 con una reseña política y religiosa de España. San Sebastiàn, 1973. (reeditat)
-BACH I RIU,Antoni. Preixana. Un poble de l'Urgell.Ajuntament de Preixana i Diputació de Lleida.Lleida,1991.
-BACH I RIU,Antoni.Olius un poble del Solsonès.Arxiu Diocesà de Solsona.Solsona,1990.
-BADA, Joan. L'Església de Barcelona en la crisi de l'antic règim 1808-1833. Editorial Herder. Barcelona, 1986.
-BADENES MARTIN, M.A.Contribución al estudio de la desamortización de Mendizàbal en las comarcas septentrionales del País Valenciano. Tesina.Universitat de València, 1978-1979.
-BADOSA COLL, Elisa. La desamortización de Mendizàbal en las comarcas del Bajo Llobregat y Llano de Barcelona. Tesina.Any 1971. Universitat de Barcelona.
-BADOSA COLL, Elisa.Explotació agrícola i contractes de conreu (1670-1840). Les finques del clergat de Barcelona. Col·legi Notarial. Barcelona, 1985.
-BADOSA COLL, Elisa. "*Desamortización y crecimiento agrario a mediados del siglo XIX en Cataluña* ".Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid,1986.
-BADOSA COLL, Elisa. "*Procés d'una resistència pagesa: El poble de Navarcles contra el Monestir de Sant Benet de Bages (1711-1835)* ". Primer Col·loqui d'Història Agrària.Institut Alfons el Magnànim. València, 1983.
-BADOSA COLL, Elisa. "*El cercamiento de tierras en Cataluña, (1770- 1820)* ". Revista de Historia Económica, núm.4, Madrid,1984.
-BAHAMONDE MAGRO, A; TORO MERIDA, J. Burguesía, especulación y cuestión social en el Madrid del siglo XIX. Editorial siglo XXI. Madrid.
-BALAGUÉ SALVIA, germans.Bellvís, del tossal de les Sogues al Canal d'Urgell.Balaguer,1986.
-BALAGUER, V. Història de Catalunya. Librería Salvador Manero. Barcelona, 1853.
-BALAGUER, G; GRASSET, V. Noticia de la epidemia de tercianas que se padeció en varios pueblos de Urgel y otros parajes del Principado de Cataluña. Editorial Vda. Pifarrer. Barcelona, 1786.
-BALCELLS, Albert. Cataluña Contemporànea. I. Editorial Siglo XXI. Segunda edición. Barcelona, 1979.
-BALCELLS, Albert (direcció); ARDIT, Manuel; SALES, Núria. Història dels Països Catalans. De 1714 a 1975. Editorial EDHASA. Segona edició. Barcelona, 1980.

-BALCELLS, Albert. El problema agrari a Catalunya 1890-1936. La qüestió rabassaire. Barcelona, 1968.
-BALDO LACOMBA, M."*Mendizàbal y la disolución del feudalismo."* VII Coloquio de Paz. De la crisis del Antiguo Régimen al franquismo.Editorial Edicusa. Madrid, 1977. Volum I. Pàgines 93-114.
-BALLARIN HERNANDEZ, Rafael. La hipoteca. Génesis de su estructura y función. Madrid, 1980.
-BALMES, Jaume. Observaciones acerca de los bienes del clero. No consta el lloc d'edició.Imprenta J. Vall, Vich. Fulletó. Barcelona, 1840.
-BARBA I ROCA. Observaciones sobre el estado de la agricultura en Cataluña. Acadèmia de Ciències de Barcelona. Sessió de l'11 d'abril de 1787.
-BARRAQUER I ROVIRALTA, Gaietà. Los religiosos durante la primera mitad del siglo XIX en Cataluña. Impressió F. J. Altés. Barcelona, 1915. 4 volums.
-BARRAQUER I ROVIRALTA, Gaietà. Los religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX. Impressió F. J. Altés. Barcelona, 1917. 4 volums.
-BARRAQUER I ROVIRALTA, Gaietà. Las casas de religiosos en Cataluña. Impressió F. J. Altés. Barcelona, 1906. 2 volums.
-BARREIRO FERNANDEZ, Xosé R. El Carlismo gallego. Editorial Pico Sacro. Santiago, 1976.
-BARREIRO FERNANDEZ, Xosé R. Liberales y absolutistas en Galicia. Editorial Xerais de Galicia. Vigo, 1982.
-BHADURI,Amit. La estructura económica de la agricultura atrasada. F.C.E.Mèxic.1987
-BERGOS, Antoni. *"Els recs del Pla de Lleida* ".Dins la Miscel·lània Borrell i Soler. Institut d'Estudis Catalans. Pàgines 39-45. Barcelona, 1962.
-BERNAL, A.M. La lucha por la tierra en la crisis del Antiguo Régimen. Editorial Taurus. Madrid, 1979.
-BERNAL, A.M.; PEÑA."*Formación de una gran propiedad agraria: Anàlisis de una contabilidad agrícola del siglo XIX* ".Primer Coloquio de Historia de España. Barcelona, maig, 1971.
-BERTRAN I ROIGE, Prim. El Santuari de Santa Maria de Salgar. Separata. Institut d'Estudis Ilerdencs. Diputació de Lleida, 1973.
-BERTRAN SOLER, Tomàs. Itinerario descriptivo de Cataluña: militar, territorial, eclesiàstico, judicial,... Barcelona, 1847.
-BILBAO DIEZ, J.C."*La desamortización en la Rioja. Estado de la cuestión y últimos estudios* ".Desamortización y Hacienda Pública.Ministerio de Agricultura. Madrid, 1986.
-BILBAO DIEZ, J.C. La desamortización de Pascual Madoz en la ciudad de Logroño y su partido judicial: 1855-1856. Instituto de Estudios Riojanos. Logroño, 1983.
-BIROT, P. Etude comparée de la vie rurale pyrenéenne dans les pays de Pallars (Espagne) et de Couserans (France). París, 1937.
-BLOCH, Marc.La historia rural francesa: caracteres originales. Editorial Crítica. Barcelona, 1978.
-BOFARULL. Història crítica - *civil i eclesiàstica*- de Catalunya. Volums I-IX. Barcelona, 1876-1878.
-BOIS, Guy. La crisi del feudalisme a Europa a la fi de l'Edat Mitjana. Editorial l'Avenç. Stat. Cat. Est. hcos. Barcelona, 1988.
-BOLDU. Historia de la Iglesia desde la predicación de los Apóstoles hasta 1856.Editorial Volúmenes.Barcelona, 1857.

-BONET I BALTA, Joan. L'Església catalana, de la Il·lustració a la Renaixença. Publicacions Abadia de Montserrat. Montserrat, 1984.
-BORRAS, Antoni. El monestir de Bellpuig de les Avellanes i la Companyia de Jesús a mitjans del segle XVII. Fulletó.
-BORREGO, Andrés. Historia, antecedentes y trabajos a que han dado lugar en España las discusiones sobre la situación y el porvenir de las clases jornaleras. 1890.
-BORREGO, Andrés. Periodismo liberal conservador (1830-1846). Castellote, Madrid.
-BORRELL I MACIA, A. Los censos enfitéuticos en Cataluña. Editorial Bosch. Barcelona, 1948.
-BOSERUP,E. Población y cambio tecnológico. Crítica. Barcelona, 1983.
-BOULENGER, A. Historia de la Iglesia. Editorial Litúrgica Española. Barcelona, 1934.
-BRINES BLASCO, Juan."*Fuentes y Metodología para el estudio de la Desamortización en el País Valenciano* ". Iª Jornadas de Metodología. Universidad de Santiago. Santiago, 1973.
-BRINES BLASCO, Juan."*Conseqüències socio-econòmiques de la desamortització de 1820-1823 al País Valencià".* Recerques IV. Curial. Barcelona, 1974. pp. 225-247. 1974.
-BRINES BLASCO, Juan. La desamortización eclesiàstica en el País Valenciano durante el Trienio Constitucional. Universitat de València. València, 1978.
-BRINES BLASCO, Juan."*El desarrollo urbano de Valencia en el siglo XIX. La incidencia de la desamortización de Mendizàbal* ".Estudis d'Història de València. València 1978. Pàgines 387-398.
-BRINES BLASCO, Juan."*Reforma Agraria y desamortización en la España del siglo XIX* ".ESTUDIS.Revista d'Història Moderna, 7. Pàgines 125-156.
-BRINES BLASCO, Juan."*Desamortización y Deuda Pública, una doble especulación: el caso valenciano* ". Desamortización y Hacienda. Ministerio de Agricultura. Madrid,1986.
-BRINES BLASCO, Juan."*Desamortización y industrialización del País Valenciano* ".Desamortización y Hacienda. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-BRINGUE I PORTELLA, Josep."*Moviment del preus del blat al Pallars Mitjà o Ribera de Sort al segle XVIII"*. Primer Col·loqui d'Història Agrària.Barcelona, octubre del 1978.
-BRINGUE I PORTELLA, Josep. El " *Pallars Mitjà* " en el siglo XVIII: un caso de estancamiento. Tesina inèdita. Universitat de Barcelona. Barcelona, setembre del 1978.
-BROCA, G.M. Historia del derecho civil català. Barcelona, 1918.
-BUSTELO, F."*La población española en la segunda mitad del siglo XVIII* " Moneda y Crédito,núm.123.Desembre,1978.
-BUSTELO, F."*La transformación de los vecinos en habitantes. El problema del coeficiente* ".Estudios Geogràficos, 130. Febrer del 1973.
-CABEZON ALONSO, E. La desamortización de Mendizàbal en la comarca del Pisuerga: 1836-1853. Universitat de Valladolid. Tesina.
-CABONELL, Mateo."*Producció i circumstàncies en què es desenvolupà l'agricultura a la Segarra* ". XIII Congrés de la Federació Agrícola Catalana-Balear. Tàrrega 15 i 16 de maig de 1910. Barcelona, 1910.
-CALLAHAN, William J. Iglesia, poder y sociedad en España, 1750-1874. Editorial Nerea. Madrid, 1989.
-CAMARA URRACA; SANCHEZ ZURRO."*El impacto de los capitales urbanos en la explotación rural: las grandes fincas de los alrededores de Valladolid* ".Estudios Geogràficos.Número 97.Madrid,1964.Pàgines 535-611.

-CAMAS I CIRES, J. El contrato enfitéutico en Cataluña conocido con los nombres de censo o establecimiento. La Bisbal, 1889.
-CAMINAL,E. CANALES,E.;SOLA, A;TORRAS, J."*Moviment de l'ingrés senyorial a Catalunya: 1770-1835* ".Recerques. Número 8. Curial. Barcelona,1978.Pàgines 51-72.
-CAMINAL,M.; CANALES,E.; SOLA, A; TORRAS, J. "*Movimiento del ingreso señorial en Cataluña (1770-1835). Los arriendos de la Casa de Medinaceli"* dins Historia Agraria de la España Contemporànea.Editorial Crítica. Barcelona, 1978.vol.2.
-CAMPS I ARBOIX, Joaquim. Historia de la agricultura catalana. Editorial Taber. Barcelona, 1969.
-CAMPS I GIRO, Joan. La guerra dels matiners i el catalanisme polític: 1846-1849. Editorial Curial. Barcelona, 1978.
-CANAL DE URGEL. Memoria leída en la Junta ordinaria de señores accionistas celebrada en abril de 1871. Barcelona, 1871.
-CANOVAS SANCHEZ, Federico. El partido moderado. Centre d'Estudis Constitucional. Madrid, 1982.
-CANTARELLAS CAMPS, C. *"Desamortización y transformaciones urbanas en Palma de Mallorca* ".2º Congreso Español de Historia del Arte.El Arte del siglo XIX.CEHA. 1978. Pàgines 30-34
-CAPELO i GARCIA, María Luz. Contribución a la problemàtica de la desamortización eclesiàstica en la provincia de Huelva:1836-1844. Diputación de Huelva.Huelva, 1980.
-CARANTOÑA ALVAREZ, F. La crisis del Antiguo Régimen y la revolución liberal en Asturias: 1808-1833. Tesi doctoral. Universitat d'Oviedo. Juny del 1988.
-CARBONELL I ESTELLER, Montserrat.*"Els comunals i la societat pagesa.Un exemple de l'Alt Urgell (finals XVIII- principis XIX*)". Recerques 13.Curial.Barcelona,1983
-CARCANO, M.A. Evolución histórica del régimen de la tierra pública. Madrid, 1925.
-CARCEL ORTI, Vicente. Política eclesial de los gobiernos liberales españoles: 1830- 1840. EUNSA. Instituto de Historia de la Iglesia. Pamplona, 1975.
-CARCEL ORTI, Vicente.Iglesia y revolución en España: 1868-1874. Estudio histórico-jurídico desde la documentación vaticana inédita. Editorial Universidad de Navarra. Pamplona, 1979.
-CARDENAS, Federico. Ensayo sobre la historia de la propiedad territorial en España. Madrid, 1873. Volum II.
-CARDO I SOLER, Josepa."*L'evolució dels conreus del Camp de Tarragona a partir del segle XVIII* ".Estudis Vallencs. Valls, 1983.
-CARMONA, X; CORDERO, X." *Introducción é anàlise da redención foral de Mendizàbal en Galicia* ".Revista Gallega de Estudios Agrarios. Número 3.1980.Pàgs 37-55.
-CARR, Raymond.España 1808-1939.Ed. Ariel.Barcelona, 1970.
-CARR, Raymond. Memorias del cura liberal don Juan Antonio Posse. Madrid, 1984.
-CARRERAS CANDI, Francesc. Geografia General de Catalunya. Editorial Albert Martín. Volum dedicat a la Província de Lleida, realitzat per Ceferí Rocafort. Barcelona, 1902.
-CARRERAS CANDI, Francesc. *"Notes sobre los orígens de la emfiteusis en lo territori de Barcelona* ". Revista Jurídica de Cataluña. XV. 1909 i 1910.
-CARRERA I PUJAL, Jaume. Historia económica y política de Cataluña en el siglo XIX. Editorial Bosch. Barcelona, 1947. 4 volums.
-CARRERA I PUJAL, Jaume. Història política de Catalunya en el segle XIX. 1957.

-CARRERA I PUJAL, Jaume. La Economía de Cataluña en el siglo XIX. Barcelona. Volum II.
-CARRION, P. Los latifundios en España. Gràficas Reunidas. Madrid, 1932.
-CARRION, P. La Reforma Agraria. Est. Políticos, Sociales y Económicos. Madrid, 1931.
-CARRION, P. Medidas de índole económico-social para intensificar la explotación del suelo. Madrid, 1919.
-CASALDUERO, Joaquín. Las nuevas ideas económicas sobre la agricultura en el siglo XVIII y el nuevo sentimiento de la naturaleza. Editorial La Torre. Número 61. 1968. Pàgines 45-60.
-CASANOVAS, Màximo; DOMINGO, Manuel; MARCO, José; BRIA, Làzaro ¿Concilio o Rebeldía?. Editorial Nova Terra. Segona edició. Barcelona, 1966.
-CASARIEGO, J.E. La Iglesia Católica, España y la desamortización. Iglesia-Mundo. Número 100. Pàgines 23-33. 1975.
-CASAS MERCADE, F. Las apariencias y sus problemas. Barcelona, 1956.
-CASTRILLEJO IBAÑEZ, F.El proceso desamortizador en Valladolid en la zona de Valoria la Buena: 1822-1906. Tesina. Universitat de Valladolid. 2 vol.
-CASTRILLEJO IBAÑEZ, F. "*Consecuencias e influjo del proceso desamortizador (1822-1900) en una zona de Valladolid: Valoria la Buena* ".Cuadernos de Investigaciones Históricas. Número 4. 1980.
-CASTRILLEJO IBAÑEZ, F. "*Datos para la aproximación a la Desamortización de Madoz en la provincia de Burgos: 1855-1869* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-CASTRILLEJO IBAÑEZ, F. La desamortización de Madoz en la provincia de Burgos: 1855-1869. Tesi doctoral. Universitat de Valladolid. 1984.
-CASTRO, Benito. Diccionario histórico-portàtil de las órdenes religiosas y militares.Editorial Blas Ramón. Madrid, 1792. 2 volums.
-CERRADA, Pío. La riqueza agrícola y pecuaria de España. Real Academia de Ciencias Morales y Políticas. Madrid, 1896.
-CHAIANOV,A.V. La organización de la unidad económica campesina. Nueva Visión. Buenos Aires,1974.
-CIUDAD. Lérida durante la época fernandina: 1814-1833. Volum XI. Febrer 1959-març 1959.
-CLAVERO, Bartolomé. "*Política de un problema: la Revolución Burguesa* ". Capítol de l'obra titulada: Estudios sobre la Revolución Burguesa en España. DD.AA. Editorial Segle XXI. Madrid, 1979. Pàgs.3-48.
-CLAVERO, Bartolomé. El Código y el Fuero. De la cuestión regional en la España Contemporànea. Editorial Siglo XXI. Madrid, 1972.
-CLAVERO, Bartolomé. "*Señorío y Hacienda a finales del Antiguo Régimen en Castilla* ". Moneda y Crédito. Número 135. Madrid,1975.Pàgines 111-128.
-CLAVERO, Bartolomé. *"Prohibición de la usura y constitución de rentas* ". Moneda y Crédito.Número 143.Madrid,1977 Pàgs. 107-131.
-CLAVERO, Bartolomé.El Mayorazgo. Editorial Siglo XXI. Madrid.
-CLAVERO, Bartolomé.*"Revolució i dret de propietat"*. Estudis d'Història Agrària. Número 7. Curial. Barcelona. Pàgines 9-23.
-CLAVERO, Bartolomé. "*Origen constitucional de la codificación civil en España (entre Francia y Norteamérica)."* Comunicació presentada al II Seminario de Historia del derecho y derecho privado. El Código Civil y la revolución burguesa. Barcelona, juny del 1988.

-COLOMER, A. Los liberales y el origen de la monarquía parlamentaria en España. Madrid, 1988.
-COMES, José. Tratado teórico-pràctico del arte de Notaría. Edició castellana. Diversos volums. Barcelona, 1829.
-COMIN I COMIN,F.Hacienda y economia en la España contemporànea (1800-1930).Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1989. 2 vols.
-CONGOST I COLOMER, Rosa. Els propietaris i els altres: anàlisi d'unes relacions d'explotació: la regió de Girona 1768-1862.Tesi doctoral.Universitat Autònoma de Barcelona. 1988.
-CONGOST I COLOMER, Rosa.Els propietaris i els altres. Editorial Eumo. Vic, 1990.
-CONGOST I COLOMER, Rosa. *"Reflexions sobre la renda de la terra a la regió de Girona en l'etapa final de l'Antic Règim: 1770-1840* " dins Terra, Treball i Propietat. Editorial Crítica. Pàgines 247-278. Barcelona, 1986.
-CONGOST I COLOMER, Rosa.*"Enfiteusis y pequeña explotación campesina en Cataluña,siglos XVIII-XIX* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX.Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona,1991. vol.2. pp.63-87.
-CONGOST I COLOMER, Rosa."*De pagesos a hisendats: reflexions sobre l'anàlisi dels grups socials dominants. La Regió de Girona* "dins Jornades sobre l'estudi de la burgesia catalana al segle XIX. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 1993.
-CORCUERA, J.*"La constitución de los derechos históricos"*. Revista de Derecho Constitucional, 1984.
-CORDERO, X."*La redención foral en la provincia de la Coruña en el proceso desamortizador* ".Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1986.
-COSTA I ESCOLA, Antoni. Història de Montagut. Lleida, 1952.
-COSTA, Joaquín. Colectivismo agrario en España. Madrid, 1915.
-COTS I CASTAÑE, Albert; TRIAS SAGNIER, Miquel.*"L'ús de la informàtica en l'estudi de les fonts documentals: el projecte d'arxiu informatitzat dels processos civils de la Reial Audiència de Catalunya (del XVII al XIX) "*. Primer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Barcelona, 1984.
-COTS I CASTAÑE,Albert."*Aproximació a l'estudi dels conflictes senyorials a Catalunya (1751-1808)* ".Estudis d'Història Agrària. Número 6. Curial. Barcelona, 1983. Pàgines 242-268.
-CRESPO REDONDO, J.*"Desarrollo urbano y desamortización: el caso de Burgos. El Espacio Geogràfico de Castilla y León* ". Primer Congreso de Geografía de Castilla la Vieja y León. Consejo General de Castilla y León. Colección Actas. Burgos, 1982. Pàgines 299-313.
-CUENCA TORIBIO, José María. Relaciones Iglesia-Estado en la España contemporànea:1833-1985.Editorial Alhambra. Madrid, 1985.
-CUENCA TORIBIO, José María.La Iglesia española ante la revolución liberal. Editorial Rialp. Madrid, 1971.
-DD.AA.Instrucción pràctica para la repoblación, conservación y fomento de los montes plantíos y arbolados. Madrid, 23 de febrer del 1823.
-DD.AA. Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid,1982.
-DD.AA. Historia Económica de la Catalunya Contemporània. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1990.
-DD.AA. I Congrés d'Història de l'Església Catalana. Solsona. Setembre, 1993.

-DD.AA. El fin del feudalismo en el mundo occidental. Siglo XXI. Madrid, 1979.
-DALMASES I MASSOT, Fausto de. Guía histórico-descriptiva de la ciudad de Cervera. Cervera, 1890.
-DANTIN CERECEDA. Cultivo de las tierras de secano en las comarcas àridas de España. Dry-farming ibérico. Guadalajara, 1916.
-DAVIU,G.-MOLL,I.-SUAU,J. *Estructura agraria mallorquina del siglo XVIII: intento de aproximación* " a La economia agraria en la historia de España. Madrid, 1978.
-DEL MORAL. Hacienda y sociedad en el Trienio Constitucional 1820-1823. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1975.
-DEL MORAL. "*Contribución territorial y valor de la propiedad rústica en España entre 1820-1823: el caso de Navarra"*. Hacienda Pública Española.Número 38. 1976.
-DEL RIO, Ramon. Las últimas cortes del reino de Navarra: 1828-1829. Editorial Haranburu. San Sebastiàn, 1985.
-DEL RIO, Ramon. Rebelión campesina y cambio social. Editorial Crítica. Barcelona, 1978.
-DEL RIO, Ramon. Orígenes de la guerra carlista en Navarra, 1820-1824. Pamplona, 1987.
-DIEZ ESPINOSA, J.R. "*El acceso del cultivador a la propiedad desamortizadora: la redención de censos. Algunas modalidades* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-DIEZ ESPINOSA, J.R. Desamortización y economía agraria castellana. Valladolid: 1855-1868. Institución Cultural Simancas. Diputación Provincial de Valladolid.1986.
-DIEZ ESPINOSA, J.R. *"Estructura de la propiedad y desamortización: redención de censos enfitéuticos en Castilla-León. Cuestiones de método* ". Primer Congreso de Historia de Castilla y León. Volum III. Pàgines 177-192. 1984.
-DIEZ ESPINOSA, J.R. "*El significado de la desamortización de Madoz en la provincia de Valladolid"*. Investigaciones Históricas. Número 5. Pàgines 165-215. 1985.
-DIEZ ESPINOSA, J.R.Revolución liberal en Castilla. Universidad de Valladolid. Valladolid, 1987.
-DIEZ ESPINOSA, J.R. *"Estructura de la propiedad y revolución liberal en Valladolid. Tierra, nobleza y burguesía"* dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX.Consello da Cultura Galega.Crítica,Barcelona,1991. vol.1. pp.201-217.
-DIEZ DEL CORRAL, Luis. El liberalismo doctrinario. Instituto de Estudios Políticos. Madrid, 1973.
-DIEZ QUIJANO, Desideri. Història de Puigvert de Lleida. Editorial la Llar del Llibre. Barcelona, 1989.
-DIRECCION GENERAL DE ARCHIVOS Y BIBLIOTECAS. Los archivos y la Historia de la Agricultura. Madrid (La Xilogràfica), 1963.
-DOMINGUEZ ORTIZ, Antonio. *"Las rentas episcopales de la Corona de Aragón en el siglo XVIII* ". Dins l'obra genèrica: Agricultura, comercio colonial y crecimiento económico en la España Contemporànea. Editorial Ariel. Barcelona, 1974. Pàgines 14-43.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, Javier M.La desamortización de Mendizàbal en Navarra:1836-1851.I.Jerónimo Zurita. C.S.I.C. Madrid 1975.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, Javier M. "*La primera burguesía liberal navarra. Anàlisis de los compradores de la desamortización de Mendizàbal* ".Saidak. Número 3. 1979.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, Javier M.*"Desamortización y revolución liberal en Navarra* ".Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid,

1986.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, Javier M. Riqueza y propiedad en Castilla del Antiguo Régimen. La provincia de Toledo en el siglo XVIII. Instituto de Estudios Agrarios. Madrid, 1984.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, J.*"Datos sobre la propiedad rústica de la Iglesia Navarra en época de Mendizàbal* ". De la revista: "Cuadernos de Historia Económica de Cataluña". VIII.1972. Pàgines 97-117.
-DONEZAR DIEZ de ULZURRUN, J.*"El destino de los edificios- conventos navarros en tiempo de Mendizàbal"*. De la revista: Príncipe de Viana.Número 128-129. Pàgines 275-292. 1972.
-DONEZAR DIEZ DE ULZURRUN,Javier.*"El régimen señorial en Navarra y el País Vasco* "a Boletín del Instituto Gerónimo Ustàriz,nº 4.1990.pp.5-20.
-DUBY,G. Economia rural y vida campesina en el Occidente medieval. Barcelona, 1973.
-DUHAMEL DE MONCEAU, H.L. Elementos teórico-pràcticos de Agricultura. 3. Collado, Madrid, 1805.
-DURAN I PUJOL, Montserrat. *"El règim senyorial català a l'època Moderna: continuïtat i decadència"*. Manuscrits. Número 1.Maig del 1985.Pàgines 29-35.
-DURAN I PUJOL, Montserrat.*"Evolució de la propietat i dedicació agràries a la pabordia del Penedès (segles XVI-XVIII").* L'Avenç.Número 26.Abril,1980.
-DURAN I PUJOL, Montserrat. Renda i producció agrària a Catalunya (segles XVI-XVIII). L'Alt Urgell, el Baix Empordà, la Conca de Barberà i el Tarragonès. Tesi doctoral de la Universitat Autònoma de Barcelona. 3 volums. 1984.
-DURAN I PUJOL, Montserrat.*"L'Evolució de l'ingrés senyorial a Catalunya:1500-1799* ". Recerques. Número 17. Curial 1985.Pàg. 7-42.
-ECO, Umberto.Cómo se hace una tesis.Técnicas de investigación, estudio y escritura. Editorial Gedisa. Barcelona, 1983.Cinquena edició.
-ENCISO RECIO, L.M.La desamortización de Mendizàbal en Valladolid 1836-1853.Transformaciones y constantes en el mundo rural y urbano de Castilla la Vieja. Instituto de Cultura Simancas. Valladolid, 1980.
-ESPINAGOSA,J.;GONZALVO,G.;PLANES,J.M.;PONT,A.Anglesola segles XVI al XX. Ajuntament d'Anglesona i Diputació de Lleida.Lleida,1988.
-ESPINAL I GARCIA, Bernardo. Atlante español o descripción general geogràfica, cronológica e histórica de España. Corregimiento de Lérida. Capítol VI. Hilario Fentos. Madrid, 1783.
-ESTAPE, Fabià. La Desamortización. Diccionario de Historia de España. Madrid, 1952. Volum I.
-FABRO,I.; GOMEZ,M.; RODÉS,A. *"Terra i propietat. La transformació del camp pratenc al segle XIX* " dins les Primeres Jornades de Recerca Històrica i Social del Baix Llobregat. Sant Feliu de Llobregat dies 27-28-29 de novembre de 1991.
-FAUS I CONDOMINAS, J.*"Els capítols matrimonials a la comarca de Guissona (Catalunya Segriana)* ". Revista Jurídica de Cataluña. 1902.
-FAUS I CONDOMINES, Ramon.*"Dret especial de la Segarra"*. Acadèmia de Jurisprudència i Lesgislació de Catalunya: "Conferències sobre varietat comarcal del dret civil català". Barcelona, 1934.
-FELIU I MONFORT, Gaspar. El clero en Cataluña durante el Trienio Liberal. Tesina de la Facultad de Filosofía y Letras de Barcelona, 1967.
-FELIU I MONFORT, Gaspar. La clerecia catalana durant el trienni liberal. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 1972.

-FELIU I MONFORT, Gaspar.*"El negocio de los arrendamientos de rentas señoriales:examen de un libro de cuentas"*. Revista de Historia Económica.III,número 1.1985. Pàgines 31-54.
-FELIU I MONFORT, Gaspar. El funcionament del règim senyorial a l'Edat Moderna.L'exemple del Pla l'Urgell. I.E.I.Lleida, 1990.
-FELIU DE LA PENYA. Anales de Cataluña. Volum III. Barcelona, 1709.
-FERNANDEZ ALBADADEJO, Pablo. La crisis del Antiguo Régimen en Guipúzcoa: 1766-1833. Editorial Akal. Madrid, 1975.
-FERNANDEZ CANTON, José María. Efectos de la desamortización en la diócesis de León. San Marcos de León. Un siglo de historia: 1835-1961. Archivo Histórico Diocesano. León, 1961.
-FERNANDEZ CANTON, José María. Los Archivos de la Iglesia en España. Colección de archivos eclesiàsticos españoles. Archivo Histórico Diocesano. C.E.I. "San Isidoro". León, 1978.
-FERNANDEZ PINEDO, E. *"La entrada de la tierra en el circuito comercial: la desamortización en Vascongadas. Planteamiento y primeros resultados"*. Pàgines 100-128 dins Agricultura, comercio colonial y crecimiento económico en la España Contemporànea. Actas del I Congreso de Historia Económica de España. Editorial Ariel. Barcelona, 1974.
-FERNANDEZ PINEDO, E."*Els contractes emfitèutics al País Basc"* Estudis d'Història Agrària.Número 7.Pàgines 29-49.
-FERNANDEZ PORRAS, M.Asunción. Restauración de las Ordenes Religiosas y de la Enseñanza en Cataluña: 1814-1820. Tesina.Universitat Barcelona l'any 1956.
-FERRAGUT; Joana. La desamortización de Mendizàbal en Mallorca: 1836-1846.Fascículos de Filosofía y Letras.Departamento de Estudios Geogràficos. Palma de Mallorca,1974.Tesina.Universitat de Barcelona, 1974.
-FERRAN I LAMIC, Josep. Una producció interessant per a l'Urgell. L'ordi de cerveseria. Cervera, 1934.
-FERRER I ALOS, Llorenç. Pagesos, rabassaires i industrials a la Catalunya Central (segles XVIII-XIX). Abadia de Montserrat. 1987.
-FERRER I ALOS, Llorenç."*L'Església com a institució de crèdit: les quotidianes distribucions de la Seu de Manresa* ".Recerques. Número 18.Curial.Barcelona,1986. Pàgines 7-47.
-FERRER I ALOS, Llorenç. Aproximació a l'estructura agrària de la comarca del Bages en el segle XVIII i la primera meitat del segle XIX. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona, 1985.
-FERRER I ALOS, Llorenç. Els orígens de la industrialització a Catalunya Central. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1986.
-FERRER I ALOS, Llorenç.*"La pequeña explotación en un viñedo de la Cataluña Central en los siglos XIX y XX. Consideraciones sobre su evolución y comportamiento* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega.Crítica,Barcelona,1991. vol.2. pp. 34-62.
-FERRER,LL.; SEGURA,A.; SUAU,J.*"Confecció dels "amillaraments" i poder local.Els municipis del Pla de Barcelona: 1851-1874* ". Terceres Jornades d'Estudis Històrico-Locals. Palma de Mallorca.
-FERRER GANDUXER, J. Tratado completo de equivalencias de España y sus posesiones. Barcelona, 1891.
-FIGUEROLA, Jordi. Església i societat a principis del segle XIX. Editorial Eumo. Vic,

1988.
-FIGUERUELO, A."*Problema en torno a la propiedad de 3338 hectàreas* ". "El Noticiero Universal". 6 Septiembre, 1966. Pàgines 19-23.
-FLORES, Javier. Estructura socio-económica de la agricultura española. Editorial Península. Barcelona, 1969.
-FLOREZ ESTRADA. "*Del uso que debe hacerse de los bienes nacionales* ". Artículo de "El Español" día 28 de febrero de 1836. Reproducido en Obras de la Biblioteca de Autores Españoles. Atlas. Madrid, 1958. Pàgines 361-362.
-FLOREZ ESTRADA, Alvaro. Curso de Economia Política. Clàsicos del Pensamiento Español. Instituto de Estudios Fiscales. Ministerio de Hacienda. Madrid, 1980. 2 vols.
-FLORISTAN SAMAMES, J. La desamortización de los bienes pertenecientes a corporaciones civiles y al Estado en Navarra. "Homenaje a Amado León". C.S.I.C. Zaragoza, 1966.
-FOLCH, Artemi. Aspectes de la desamortització del segle XIX. Episodis de la Història de Barcelona. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1973.
-FONT I SAGUE. Història de Catalunya. Barcelona, 1899.
-FONTANA I LAZARO, Josep.*"La crisi bladera del segle XIX"*. De la revista "Serra d'Or".Núm.11.Segona època. 1960.
-FONTANA I LAZARO, Josep.*"La gran propiedad agraria en los conventos españoles a comienzos del siglo XIX"*. Première Conferènce Internacionale d'Histoire Economique. París, 1960.
-FONTANA I LAZARO, Josep. La quiebra de la monarquia absoluta, 1814-1820. Ariel. Barcelona, 1971.
-FONTANA I LAZARO, Josep. Cambio económico y actitudes políticas en la España del siglo XIX. Ariel. Barcelona, 1973.
-FONTANA I LAZARO, Josep. Hacienda y Estado en la crisis del Antiguo Régimen español: 1823-1833. Madrid, 1973.
-FONTANA I LAZARO, Josep."Mendizàbal y la desamortización civil". Hacienda Pública Española.Número 27.Madrid, 1974. Pàgines 75-80.
-FONTANA I LAZARO, Josep. La Revolución Liberal. Política y Hacienda 1833-1845. Instituto de Estudios Fiscales. Ministerio de Hacienda. Madrid, 1977.
-FONTANA I LAZARO, Josep."*La crisis agraria de comienzos de siglo XIX y sus repercusiones en España* ".Hacienda Pública Española.Número 55. Madrid, 1978. Pàgines 177-190.
-FONTANA I LAZARO, Josep. La crisis del Antiguo Régimen, 1808-1833. Crítica, Barcelona, 1979.
-FONTANA I LAZARO, Josep. La Hacienda en la historia de España, 1700-1931. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1980.
-FONTANA I LAZARO, Josep.*"Crisi camperola i revolta carlina"*. Recerques. Número 10. Curial. Barcelona, 1980. Pàgines 7-16.
-FONTANA I LAZARO, Josep. "La crisis del Antiguo Régimen en España" a Papeles de Economia Española.20. Madrid, 1984.
-FONTANA I LAZARO, Josep.*"La crisis agraria de comienzos del siglo XIX y sus repercusiones en España"*. Dins Historia agraria de la España Contemporànea I. Editorial Crítica.Barcelona,1985.Pàgines 103-129.
-FONTANA I LAZARO, Josep.*"La desamortización de Mendizàbal y sus antecedentes* " dins Historia agraria de la España Contemporànea,I. Editorial Crítica. Barcelona, 1985. Pàgines 219-244.

-FONTANA I LAZARO, Josep. La fi de l'Antic Règim i la industrialització,1787-1868.Edicions 62. Barcelona, 1988.
-FONTANA, Josep; GARRABOU, Ramon. Guerra y Hacienda. Instituto Gil-Albert. Alacant, 1986.
-FONTANA, Josep; UCELAY DA CAL, Enric; FRADERA, Josep M. Reflexions metodològiques sobre la història local. Quaderns del Cicle Primer. Cercle d'Estudis Històrics i Socials de Girona. Girona, 1985.
-FORCADELL ALVAREZ, Carles.*"La redempció de censos a Aragó: el cas del terme municipal de Saragossa (1855-1856)"*. Estudis d'Història Agrària.Núm 7. Pàgines 41-49.
-FORT I COGUL, E. Aspectes de la Desamortització. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1968.
-FORT I COGUL, E.*"La desamortización del siglo XIX y su repercusión en Santes Creus* ".Studia Monàstica. Monestir de Montserrat.Any 1970.Pàgs.291-310.
-FRADERA, Josep M. Indústria i mercat. Les bases comercials de la indústria catalana moderna: 1814-1845. Editorial Crítica. Barcelona, 1987.
-FRANCO ALONSO, S. Reseña histórica sobre la Hacienda Pública en España y arreglo de sus deudas. Impr. de Rojas y Compañía de Madrid. Madrid, 1865.
-FRIGOLA, Vicente de. Relación de los pueblos de que consta el principado de Cataluña. Editorial Brusi. Barcelona, 1824.
-FUENTE, Vicente de la. Historia Eclesiàstica de España. Diversos volums. Madrid, 1875.
-GACETA AGRICOLA (revista). Gaceta Agrícola del Ministerio de Fomento de Madrid. 1876-1879 al 1892.
-GALITO I PUBILL, Miquel.*"La desamortización durante el abadiato de fra Pedro Carrera Torrent, último abad de Santes Creus* ". Yermo. Número 14. Santa Maria del Paular, 1976.
-GALITO I PUBILL, Miquel. Castellnou de Seana abans i després del Canal d'Urgell 1840-1880. Editorial Virgili i Pagès S.A. Lleida, 1988.
-GALLEGO GUITIAN, M.V.*"Muestreo aleatorio sistemàtico aplicado a la desamortización en la provincia de La Coruña"*. Actas de la Primera Jornada de Metodología Aplicada de las Ciencias Históricas.Santiago de Compostel.la.Pàgines 45-64.
-GAMERO ROJAS,Mercedes.El problema de la tierra en la provincia de Sevilla, 1700-1834. Tesi doctoral. Facultat de Geografia i Història de Sevilla.1990.
-GARCIA BALLESTEROS, A; REDONDO GONZALEZ, A. *"El papel de la desamortización en la evolución de las ciudades españolas. Los ejemplos de Guadalajara y Plasencia* ".Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-GARCIA COLMENARES, P."*La desamortización urbana en la ciudad de Palencia (1836-1856)* ".Desamortización y Hacienda Pública.Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-GARCIA COLMENARES, P.*"La revolución liberal burgesa en las ciudades de Castilla la Vieja y León. La desamortización urbana en la ciudad de Palencia (1836-1856)* ".Primer Congreso de Historia de Castilla y León.Burgos,1983.Volum 3.Pàgs.193-213.
-GARCIA LOMBARDERO, Jaime. Agricultura y estancamiento económico de Galicia en la España del Antiguo Régimen. Madrid, 1973.
-GARCIA MARTIN, Pedro. El monasterio de San Benito el Real de Sahagún en la época moderna (Contribución al estudio de la economía rural monàstica en el Valle del Duero). Tesina llegida a la Universitat Autònoma de Madrid (en premsa per Junta

Castilla-León). Madrid, juny del 1982.
-GARCIA MARTIN, Pedro.*"El régimen contractual de las economías monàsticas y la transformación del paisaje agrario en La Rioja en el siglo XVIII* ". Berceo. Números 106-107.
-GARCIA MARTIN, Pedro.*"Desamortizaciones y Estado Económico del clero regular en la provincia de Logroño* ". II Coloquio sobre Historia de la Rioja. Col·lecció Universitat de la Rioja. Logroño, 2-4 d'octubre del 1985.
-GARCIA NIETO,Carmen;DONEZAR,Javier;LOPEZ PUERTA,Luís. Moderados y Progresistas 1833-1868.Bases Documentales de la España Contemporànea. Publicaciones Guadiana. Madrid, 1971. 2 volums.
-GARCIA PEREZ, J.*"La desamortización de propiedades rústicas del clero regular en los partidos judiciales de Valencia de Alcàntara, Alcàntara y Hoyos. 1836-1845* ". Norba. Número 1. Pàgines 365-382.
-GARCIA PEREZ, J. La desamortización eclesiàstica y civil en la provincia de Càceres: 1836-1870. Cambios en la estructura agraria y nuevos propietarios.Tesi doctoral. Universitat d'Extremadura. 1982.
-GARCIA ROVIRA,Anna M.La revolució liberal a Espanya i les classes populars. Eumo Editorial. Vic, 1989.
-GARCIA SANZ, Angel. *"Agronomía y experiencias agronómicas en España durante la segunda mitad del siglo XVIII"*. Moneda y Crédito.Madrid. 1974.
-GARCIA SANZ, Angel. Desarrollo y crisis del Antiguo Régimen en Castilla la Vieja. Editorial Akal. Madrid, 1977.
-GARCIA TEJERO, Alfonso. Historia político-administrativa de Mendizàbal. Dedicada al pueblo liberal español y escrita por... Est. tip. de J.A. Ortigosa. Madrid, 1858. 2 volums.
-GARRABOU I SEGURA, Ramon. La evolución de la estructura agraria de la Segarra desde el siglo XVIII hasta nuestros días. Universitat de Barcelona. Tesina. 1962.
-GARRABOU I SEGURA, Ramon."*Sobre la formació del mercat català al segle XVIII. Una primera aproximació a base dels preus dels grans de Tàrrega: 1732-1811* ". Recerques. Número 1.Barcelona, 1970.Pàgines 83-121
-GARRABOU I SEGURA, Ramon.La depresión de la agricultura española durante el ultimo tercio del siglo XIX. Tesi doctoral.Universitat Autònoma de Barcelona. 1973.
-GARRABOU I SEGURA, Ramon.*"La crisi agrària espanyola del final del segle XIX: una etapa de desenvolupament del capitalisme* ". Recerques. Número 5. Barcelona, 1975.Pàgines 163-216
-GARRABOU I SEGURA, Ramon.*"Cultius, collites i rendiments a la Segarra i Alt Anoia: els comptes d'unes finques de Guissona, Sant Martí i Castellfollit de Riubregós: 1847-1869"*. Estudis d'Història Agrària. Número 1. Curial. Barcelona, 1978. Pàgines 241-280.
-GARRABOU I SEGURA,Ramon. Enginyers industrials, modernització econòmica i burgesia a Catalunya: 1850-inicis del segle XX. Editorial l'Avenç. Barcelona, 1982.
-GARRABOU I SEGURA, Ramon."Salarios y proletarización en la agricultura catalana de mediados del siglo XIX" en Hacienda Pública Española. núm.108-109. Madrid, 1987.pp.343-359.
-GARRABOU, R;TELLO,E,;VICEDO,E. "De rentistas a propietarios: la gestión de patrimonios nobiliarios en el último ciclo de la renta feudal en Cataluña (1720-1840)" en el Congreso Señorío y Feudalismo en la Península Ibérica (XII-XIX).1989. En prensa.

-GARRABOU,R.-PUJOL,J. "*El canvi agrari a la Catalunya del segle XIX* " a Recerques, 19. Curial.Barcelona,1987.
-GARRABOU,R.;PUJOL,J.;COLOMÉ,J.*"Salaris, ús i explotació de la força de treball agrícola (Catalunya 1818-1936)"* dins Recerques,24. Curial.Barcelona,1991.
-GARRABOU,R.;PUJOL,J.;COLOMÉ,J; SAGUER,E."Estabilidad y cambio de la explotación campesina (Catalunya, siglos XIX-XX)" a Ramon GARRABOU (coordinador).Propiedad y explotación campesina en la España Contemporànea. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1992.
-GARRABOU, Ramon;LLUCH, Ernest.Notes sobre el desenvolupament de l'economia al Principat de Catalunya. Apéndice del libro COLE. Història de la Economia Moderna. Edicions 62. Barcelona, 1965.
-GARRABOU, Ramon; SANZ, Jesús; GARCIA, Angel. Historia Agraria de la España Contemporànea. Editorial Crítica. Barcelona, 1985. 2 volums.
-GARRABOU I SEGURA, Ramon-SAGUER, Enric. "Capitalisme agrari sense proletarització. Els assalariats rurals a Catalunya (segles XIX-XX)".en curs d'elaboració.
-GARRABOU, R.;SAGUER,E.;SALA, P."*Formas de gestión y evolución de la renta a partir del anàlisis de contabilidades agrarias: los patrimonios del Marquès de Sentmenat en el Vallès y Urgell (1820-1917*)" a Noticiario de Historia Agraria. nº5. pp.97-126.
-GARRIDO, Fernando. Historia del reinado del último borbón de España. Editorial Manero.Barcelona, 1868-1869. 3 vol
-GASCON, J."*En favor del secano* ".Boletín de la agricultura técnica y agronómica. Madrid, 1914.
-GAY ARMENTEROS, J.C. Desamortización de algunos bienes de religiosos en la provincia de Jaén: 1836-1837. Càmara Oficial de Comercio e Indústria. Jaén, 1975.
-GAY ARMENTEROS, J.C.; GONZALEZ DE MOLINA; GONZALEZ OLIVER. "*Aspectos sobre la desamortización de Andalucía Oriental* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-GENERELO,J.J.La desamortización de Mendizàbal en Huesca. Tesi en curs de realització.
-GERMAN, L."*Uso del suelo y producción agraria en Aragón durante el primer tercio del siglo XX* ".III Congreso de Historia Económica. Segòvia, 1985.
-GIRALT I RAVENTOS, E.*"Desamortizaciones, transferencias de propiedades agrarias en la época contemporànea"*. Primera Jornada de Metodología Aplicada a las Ciencias Históricas.Universidad de Santiago. Santiago de Compostel.la, abril del 1973.
-GIRALT I RAVENTOS, E. Història Econòmica de la Catalunya Contemporània. Segle XIX. Població i agricultura. Editorial Enciclopèdia Catalana.Barcelona, 1990. Pàgines 123-305.
-GIRONA, Ignasi. *"Producció i circumstàncies en que es desenvolupa l'agricultura a l'Urgell* ". XIII Congrés de la Federació Agrícola Catalana-Balear. Tàrrega 15-16 de maig del 1910. Barcelona, 1910.
-GOMEZ CRUZ, C. "La desamortización de los bienes del clero secular en el siglo XIX: el partido judicial de Enguera". Tesina de la Universitat de València, 1974.
-GOMEZ CHAPARRO, Rafael. La desamortización civil en Navarra. Editorial Eunsa. Pamplona, 1967.
-GOMEZ MENDOZA, J."*Desamortización y morfología urbanas en Alcalà de Henares en el siglo XIX* ".Estudios Geogràficos. Número 138-139. 1975.
-GOMEZ OLIVER, Manuel.La Desamortización de Mendizàbal en Granada. Diputación de Granada. Granada,1983.

-GOMEZ OLIVER, M.La Desamortización en la provincia de Granada desde el Trienio Liberal hasta la etapa de Madoz. Tesi doctoral. Universitat de Granada, 1979.
-GOMEZ OLIVER,M.;GONZALEZ DE MOLINA NAVARRO,M. Transferencias de propiedad y desamortización en Santa Fe. Ayuntamiento de Santa Fe. Santa Fe,1983.
-GOMILA I GASOLIVA, Joana M. La desamortización eclesiàstica en Menorca: 1820-1845.Tesi llegida a la Universitat de Barcelona l'any 1973.
-GONZALEZ MARZO, F.Contribución al estudio de la desamortización eclesiàstica de las tierras en la provincia de Cuenca: 1836-1845. Tesina de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1984.
-GONZALEZ DE MOLINA NAVARRO,M.Desamortización, deuda pública y crecimiento económico Andalucía: 1820-1823. Diputación de Granada. Granada, 1985.
-GONZALEZ DE MOLINA NAVARRO,M.; SEVILLA GUZMAN,E. "*Minifundio y gran propiedad agraria: estabilidad y cambio en la Alta Andalucía,1758-1930* "dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona,1991. vol.2. bàsicament p.109.
-GONZALEZ RUIZ, M."*Vicisitudes de la propiedad eclesiàstica en España durante el siglo XIX* ".Revista Española del Derecho Canónico. Madrid, 1946.
-GONZALEZ PORTILLA, MALUQUER, RIQUER (editors). *"Del censo a la obligación: modificaciones en el crédito rural antes de la primera guerra carlista en el País Vasco* ". Que es troba a: Industrialitzación y Nacionalismo.Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra, 1985.
-GONZALEZ SOTO, J. Agricultura elemental. Madrid, 1849.
-GRAU I PUJOL, Josep; PUIG I TARRECH, Roser.*"Rocallaura segons el cadastre de 1730-1731 i l'endeutament del municipi* ". Revista URTX. Número 1. Pàgines 85-101. Tàrrega, 1989.
-GUIA CATALANA ó CATALUÑA en la mano. Vocabulario de ciudades, villas, pueblos, villoríos, caseríos y santuarios de las 4 provincias catalanas. Editorial M. Saurí. Barcelona, 1873.
-GUIA DEL ESTADO. Eclesiàstico seglar y regular, de España en particular, y de toda la Iglesia Católica en general para el año 1806. Editorial Imprenta Real. Madrid.
-GUILLEN I FERNANDEZ, Empar. El manuscrit de Pere Segarra. Recull històric d'Ivars d'Urgell i diari de l'autor (1932-1938). Institut d'Estudis I. Lleida, 1986.
-GUIU I PUJOL, Andreu. Un poble de la Catalunya de Ponent al segle XVIII: Castelló de Farfanya. Tesina. Universitat de Barcelona, 1981.
-GURI VILLAR, Albert. Propiedad y sistema agrario de la orden sanjuanista en Cataluña durante el siglo XVII. Tesi Universitat de Barcelona,Número 3.
-HERR, Richard*"El significado de la desamortización en España* " Moneda y Crédito.Número 131. Madrid, 1974. Pàgines 55-94.
-HERR, Richard. *"Hacia el derrumbe del Antiguo Régimen: crisis fiscal y desamortización bajo Carlos IV"*. Moneda y Crédito. Número 118. Pàgines 37-180. Madrid, 1971.
-HERR, Richard. *"La élite terrateniente española del siglo XIX* ". Cuadernos de Investigación Histórica. Número 2.III.1978.Pàgines 591-615
-HERR, Richard.*"La vente des propiétés des mains mortes en l'Espagne: 1798-1808* ". Annales Economies, Sociétés, Civilisations".Número 1. París,1974.Pàg.215-228.
-HERR, Richard. España y la revolución del siglo XVIII. Editorial Aguilar. Madrid, 1964.
-HERRERA, Alonso de. Agricultura general que trata de la labranza del campo y sus particularidades, crianza de animales, propiedades de las plantas. Editorial Joseph de Urrutia. Madrid, 1970.

-HERRERO MARTINEZ DE AIZCOITIA, G. La desamortización de los bienes de manos muertas en la ciudad de Palencia. Publicaciones de la Institución Tello Téllez de Meneses.Palencia,1972. Número 33. Pàgines 167-193.
-HILTON,R. ed. La transición del feudalismo al capitalismo. Siglo XXI.Madrid. 1978.
-HINOJOSA, E. El régimen señorial y la cuestión agraria en Cataluña, durante la Edad Media. Madrid, 1905.
-HOBSBAWM,E.J.-RUDÉ,G. Revolución Industrial y revuelta agraria. El capitàn Swing. Siglo XXI. Madrid, 1978.
-IGLESIES, Josep. El cens del Comte Floridablanca, 1787 (part de Catalunya). Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona, 1969-1970. 2 volums.
-IRADIEL, Paulino;MOLL,Isabel.*"Marxismo y desarrollo económico en la Europa preindustrial* ".Revista "Debats".Número 5. Pàgines 61-118. 1984.
-JACOB CALVO, Juan; JORDA OLIVES, Mercedes."*La Iglesia catalana en los inicios del régimen liberal (1832-1835)"*. Revista "Hispania".Volum XLI. Número 149. 1981. Pàgines 589-621.
-JOVELLANOS, G.M. Informe sobre la ley Agraria. Memorias de la Real Sociedad Económica de Amigos del País de Madrid. Volum V. Editorial Sancha. Madrid, 1975.
-JOVER, José M. La era isabelina y el sexenio democràtico. Editorial Espasa-Calpe. Madrid, 1981.
-JUNTA GENERAL DE ESTADISTICA. Censo de población de España en 1860. Imprenta Nacional. Madrid, 1863.
-JUTGLAR, Antoni. Historia crítica de la burguesía en Cataluña. Edicions Anthropos. Barcelona, 1984.
-KOSTKA BAYO, Estanislau de (es pensava anònima). Historia de la vida y reinado de Fernando VII de España. Editorial Repullés. Madrid, 1842. 3 volums.
-KONDO, Agustín. La agricultura española del siglo XIX. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Editorial Nerea. Madrid, 1990.
-LABORDE, A. Itinerario descriptivo de las provincias de España y sus islas y posesiones. Imprenta Mompié. València, 1816.
-LARA I PEINADO, Frederic.*"Los historiadores de la ciudad de Lérida (siglos XIII-XIX)* ".Ilerda. Núm.30. 1975.Pàg. 273-304
-LARA I PEINADO, Frederic. Avinganya, bressol dels trinitaris a Catalunya. Epigrafía de Lérida. Cultura Ilerdense. Minor. Editorial Diàlogo.Lleida, 1979.
-LAURIERE DE, J. Sur l'origine du droit d'amortissement. París, 1692.
-LAZARO TORRES, Rosa María. La Desamortización de Espartero en Logroño: 1840-1843. Instituto de Estudios Riojanos. Diputación Provincial. Logroño, 1977. Pàgines 81-103.
-LAZO DIAZ, Alfonso. La desamortización de las tierras de la Iglesia en la provincia de Sevilla: 1835-1845. Diputación Provincial de Sevilla. Sevilla, 1970.
-LAZO DIAZ, Alfonso.*"La desamortización eclesiàstica en la provincia de Sevilla* ". Moneda y Crédito. Número 100. Març de 1967.
-LEDESMA RUBIO, M.*"La economía de Zaragoza de la orden de San Juan de Jerusalén y la desamortización de sus bienes"*. Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1986.
-LEMEUNIER, Guy; PEREZ PICAZO, María Teresa.*"Cens emfitèutic i colonització agrícola a Múrcia (1450-1900)"*. Estudis d'Història Agrària. Número 7. Curial. Barcelona. Pàg. 51 i 55.
-LIEBIG, Barón Justo de. Cartas sobre la química y sus aplicaciones a la industria, a la

fisiología y a la agricultura. Editorial Moràn. Salamanca, 1845.
-LOPEZ ARANGUREN, José Luís. Moral y Sociedad. Moral social española en el siglo XIX. Editorial Edicusa. Madrid, 1965.
-LOPEZ GARCIA, José Miguel; VILLA MATEOS, Javier.*"Informe de "bienes nacionales" y desamortización: Una aportació al estudio del clero regular en las provincias de Valladolid y Palencia a finales del Antiguo Régimen* ".Congreso de Historia Rural. Siglos XV-XIX. Universitat Complutense de Madrid, 1984. Actes 13-16 octubre del 1981.
-LOPEZ MONTOYA, E.;PERUGA GUERRERO, J.;TUDEL FILLAT, C. L'Andorra del segle XIX. Conselleria d'Educació i Justícia. Andorra la Vella.1988.
-LOPEZ MORALES, B. La intérprete de la verdadera opinión acerca de la venta de los bienes llamados nacionales. Impr. D. M. Aparicio. Valladolid, 1843.
-LOPEZ PIÑERO,J.M. i altres. Diccionario histórico de la ciencia moderna en España. Editorial Península. Barcelona, 1983.
-LOPEZ ONTIVEROS, A. *"La desamortización de fincas rústicas en los municipios de la campiña de Córdoba* ". En el Boletín de la Real Academia de Córdoba de Ciencias, Bellas Letras y Nobles Artes. XL. Pàgs 49-110. 1971.
-LOPEZ PUERTA, L. "*La venta de bienes eclesiàsticos en la provincia de Guadalajara* ".Cuadernos de Historia IV. 1973. Pàgines 381-418.
-LOZANO,C; ZARAGOZA,F. Estudios sobre la desmortización en Zaragoza. D.G.A. Zaragoza,1986.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Lérida y sus relaciones con Poblet. Lleida, 1954.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. El desarrollo urbano de Lérida a través de la historia. Editorial Artis. Lleida, 1954.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep.*"Viajeros extranjeros que visitaron Lérida en el siglo XVIII* ".Acento. Número 100. 1 de febrer del 1963.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep.*"El Canal d'Urgell, font de riquesa"*. Serra d'Or.Any VIII. Número 2. Febrer de 1966. Barcelona. Pàgines 101-103.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Naixement de Lleida Contemporània. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1969.
-LLADONOSA, Josep; PERRIN, René; MORELL, Ramon; CLUA, Josep. Almacelles, visió d'un poble. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.Barcelona, 1970.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Repertorio bibliogràfico ilerdense. Impr. Esc. Provincial. Lleida, 1970.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. El barrio de Mayals y la unidad de Lérida: 1754-1765. Editorial Tipografia Selecta. Lleida, 1971.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Història de Lleida. Ed. Camps-Calmet. Tàrrega, 1973. 2 volums.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. La Fuliola. Nou segles d'història (1080-1980).Ajuntament de La Fuliola.Lleida,1980.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Història de la ciutat de Lleida. Curial. Barcelona, 1981
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Història de la vila d'Alguaire i el seu monestir Santjoanista. Exm. Aj. d'Alguaire. Lleida, 1981.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Las calles y las plazas de Lérida a través de su historia. Editorial Ilerda-Guimet. Lleida, 1961-1978. 5 volums.
-LLADONOSA I PUJOL, Josep. Història d'Artesa de Segre i la seva comarca. Ajuntament d'Artesa de Segre.1990.
-LLADONOSA I VALL·LLEBRERA, Manuel.*"Un conflicte agrari: el Canal d'Urgell i el*

pagament del novè ". Recerques. Número 7. Any 1978. Barcelona. Pàgines 117-124.
-LLADONOSA I VALL.LLEBRERA,Manuel. Carlins i liberals a Lleida. Pagès editors. Lleida, 1993.
-LLEDOS MIR, Miguel. Historia de la antigua villa hoy ciudad de Tremp. Barcino. Barcelona,1977.
-LLEIDA (I). "Lleidatans d'ahir i lleidatans d'avui. Manuel Fuster i Arnaldo (1808-1869) ".Número 50. Lleida, juny del 1927.
-LLENSA de GELCEN, Santiago. Breve historia de las medidas agrarias de la antigüedad y estudio particular de aquellas cuyo uso es tradicional en Cataluña. Publicación Divulgadora de la Càmara Oficial Sindical Agraria. Número 12. Barcelona, 1952.
-LLENSA de GELCEN, Santiago. Breve historia de las medidas agrarias de la Antigüedad y estudio preliminar de aquellas cuyo uso es tradicional en Cataluña. Càmara Oficial Sindical Agraria de Barcelona. Publicaciones Divulgadoras. Número 12. Barcelona, 1952.
-LLOBET I REVERTER, Salvador.*"José Aparici y los pueblos de la provincia de Lérida en el siglo XVIII"*. Ilerda. Número VIII. Lleida, 1947.
-LLOBET I MARTI, R. Breu descripció històrico-geogràfica de la vila i parròquia de Sant Martí de Maldà. Imprenta Mariana. Lleida, 1907.
-LLOMBART, V. "Ley agraria y sociedades de Agricultura: la idea de Campomanes".Información Comercial Española. 1976.
-LLORCA, B. Compendio de historia de la Iglesia Católica. Editorial Razón y Fe. S.A. Madrid, 1951.
-LLORENS I CANCUSTELL, Concepció. La desamortización eclesiàstica de Mendizàbal en Manresa. Tesina llegida a la Universitat de Barcelona. Any 1978.
-LLORENS, Antoni. Solsona en les guerres del segle XIX a Catalunya. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1981.
-LLUCH I MARTIN, Ernest. El pensament econòmic a Catalunya (1760-1840):Els orígens ideològics del proteccionisme i la presa de consciència de la burgesia catalana. Edicions 62. Barcelona, 1973.
-LLUCH I MARTIN, Ernest. Acaecimientos de Manuel Belgrano, fisiócrata, y su traducción de las màximas generales del gobierno económico de un reino agricultor. Editorial Ici. Madrid, 1984.
-LLUCH I MARTIN, Ernest. *"La sociedad económica de Amigos del País de Tàrrega* ".Ilerda. Número 31.Editorial Ici. Pàgines 143-155. 1971.
-LLUCH,E.;ARGEMI,LL. Agronomía y Fisiocracia en España (1750-1820). Institut Alfons el Magnànim. València, 1985.
-MADOZ, Pasqual. Diccionario Geogràfico-Estadístico-Histórico de España y sus posesiones en Ultramar. Editorial José de Rojas. Madrid, 1947. 16 volums.
-MADOZ, Pasqual. Reseña sobre el clero español y examen de la naturaleza de los bienes eclesiàsticos. Madrid, 1835.
-MADOZ, Pasqual. Interpelación que los S.S. anunciaron al gobierno de Su Majestad de palabra y por escrito sobre el contrabando de granos. Editorial Bª Corominas. Lérida, 1840.
-MADOZ, Paqual. Catalunya al Diccionario geogràfico-estadístico- històrico de España y sus posesiones en ultramar. Curial.Barcelona,1985. 2 vol.
-MAJANE, A. La redempció dels censos emfitèutics a Catalunya. Barcelona, 1936.
-MALUQUER DE MOTES BERNET, Jordi. La crisis del modelo liberal en España, el nacimiento del movimiento obrero y las primeras formulaciones socialistas: 1835-

1868. Tesi doctoral.Universitat Autònoma de Barcelona, 1975.
-MALUQUER DE MOTES BERNET, Jordi. El socialismo en España: 1833-1868. Editorial Crítica. Barcelona, 1977.
-MALUQUER DE MOTES BERNET, Carles. *"Un intent d'imposició jurídica: la codificació civil (1812-1889)"* a Revista de Catalunya, 33.setembre,1989.pp.35-46.
-MARTELES LOPEZ, P. *"El estudio de las ventas de la desamortización como un proceso dinàmico. Anàlisis de un partido judicial* ".La economía agraria en la historia de España, propiedad, explotación, comercialización, rentas. Editorial Alfaguara. Madrid, 1979.Pàgines 157-181.
-MARTELES LOPEZ,P.La desamortización de 1836 a 1851 en Zaragoza. tesina. Universitat de Saragossa,1970.
-MARTI, Casimir. L'Església de Barcelona: 1850-1857. Curial Barcelona, 1984. 2 volums.
-MARTIN GONZALEZ, J.J.*"Problemàtica de la desamortización en el Arte Español* ".II Congreso español de Historia del Arte. El arte en el siglo XIX. Editorial Ceha. Valladolid, 1978.Pàgines 15-29.
-MARTIN MARTIN, Teodoro.La Desamortización.Textos político- jurídicos. Editorial Narcea. Narcea, Madrid, 1973b.
-MARTIN MARTIN, Teodoro. *"La desamortización en la región de la Vera* ". Revista de Estudios Extremeños. Número 2. Càceres. 1972. Pàgines 371-398.
-MARTIN MARTIN, Teodoro.*"La desamortización de bienes en el Convento de San Esteban de Salamanca* ". Ciencia Tomista. Número 100, pàgines 565-583 i Número 101, pàgines 71-90. 1973.
-MARTIN NIÑO, J. "*La ley de Desamortización de los bienes del clero secular en el congreso de los diputados"*. En Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid,1986.
-MARTIN TEODORO, J. La desamortización. Textos político-jurídicos Editorial Narcea. Madrid, 1973.
-MATA, R."*Concentración de la propiedad y venta de la tierra en la campiña andaluza durante el Antiguo Régimen"*. En: "La propiedad de la tierra en España". Universidad de Alicante. Departamento de Geografía. 1981.Pàgines 39-51.
-MATEU I GIRAL, Jaume. La pagesia urgellenca abans del Canal. Fundació Salvador Vives Casajuana. I.E.I. de la Diputació de Lleida. Editorial Rafael Dalmau. Barcelona, 1982.
-MATEU I GIRAL, Jaume. Agricultura i ramaderia al Pla d'Urgell. Pagès editors. Lleida, 1992.
-MAURUEZA, Miguel de. Abundancia de comestibles que a moderados precios tendrà España con la extinción de las mulas, y restablecimiento del ganado boyal y caballar en la labranza y conducciones de frutos. Imprenta Real. Editorial Herrera de 1818. Madrid, 1970.
-MELOR, Alec. Historia del anticlericalismo francés. Editorial Mensajero. Bilbao, 1967.
-MEMORIA leída en la reunión general de delegados de los pueblos del territorio que debe regar el Canal de Urgel celebrada en Tàrrega el 26 de junio de 1862 por la Junta Comisionada del país. Barcelona, 1862.
-MERINO NAVARRO, J.P. Notas sobre la desamortización en Extremadura. Contribución a la historia de la propiedad. Fundación universitaria española. Madrid, 1976.
-MERINO NAVARRO,J. La desamortización en Extremadura. Fundación Universitaria Española. Madrid, 1976.
-MERCADER RIBA, Juan. La desamortización en la España de José Bonaparte.Imprenta Aguirre. Madrid, 1972.

-MERCADER RIBA, Juan."*La desamortización en la España de José Bonaparte* ".Hispania.Núm 32. Pàgines 587-616. 1972.
-MERELO, J. Guía geogràfica administrativa, eclesiàstica, militar y judicial de Lérida y provincia. Imprenta I. Sol. Lleida, 1867.
-MESTRES, Salvador. Necrología de Odón Fonoll Guarda. Barcelona, 1876.
-MILLAN,J."*Gran propiedad y pequeña explotación en el desarrollo del captalismo agrario valenciano. El Bajo Segura, 1800-1850* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona,1991. vol.2. pp.7-33.
-MIÑANO, S. Diccionario geogràfico-estadístico de España y Portugal. Imprenta P.Peralta.Madrid,1826. 16 volums.
-MIRAMBELL I ABANCO, A. L'emfiteusi en el dret civil a Catalunya. Tesi doctoral de la Universitat de Barcelona. 1981.
-MIRET I SANS, F. Les cases de Templers i Hospitalers a Catalunya. Aplech de noves i documents històrics. Imprenta Casa de la Caritat. Barcelona, 1910.
-MIRET I SANS, Joaquim. Notícia històrica del Monestir d'Alguaire de l'ordre sagrada i militar de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem. L'Avenç. Barcelona, 1899.
-MIRABET, M. La petita noblesa rural: els Pallarès de Talarn. Tesina. Universitat de Barcelona. 1985.
-MOLI I FRIGOLA, Montserrat. La desamortizacióm eclesiàstica en la ciudad de Barcelona: 1835-1840. Tesina, 1970. Universitat de Barcelona.
-MOLI I FRIGOLA, Montserrat. La desamotización en la provincia de Gerona: 1835-1854. Tesi Doctoral.Universitat Autònoma de Barcelona,1975.
-MOLI I FRIGOLA, Montserrat."*Metodología para el estudio de los compradores de los Bienes Nacionales"*. Primera Jornada de Metodología Aplicada a las Ciencias Históricas. Santiago de Compostel.la, 1973.
-MOLI I FRIGOLA, Montserrat. "*La calle del Progreso. Metodología para el estudio de las transformaciones urbanas efectuadas por los compradores de Bienes Nacionales en la ciudad de Gerona* " dins Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1992.
-MOLINA GRANDE, M.C.; MORALES GIL, A."*La desamortización de bienes de rústica en Hellín* ". Murguetana. Número 43. Múrcia, 1975.
-MOLINA, Blas. Bienes Nacionales: Manual de Compradores. Imprenta D. Miguel de Burgos. Madrid, 1845.
-MOLL,I.-SUAU,J.*"Canvis i permanència de les institucions a Mallorca durant el segle XIX"* a Terra, treball i propietat. Crítica. Barcelona, 1983.
-MOLL,I.-SUAU,J."*Senyors i pagesos a Mallorca, 1718-1860-1870* " Estudis d'Història Agrària, 2.Curial.Barcelona, 1979.
-MOLL,Isabel.-SUAU, Jaume.-SEGURA,Antoni. Cronologia de les crisis demogràfiques a Mallorca, segles XVIII-XIX. Mallorca, 1983.
-MOLL,I.-MIKELARENA,F.*"Elementos para el estudio de las sociedades agrarias: De los procesos de trabajo al ciclo de vida* ". Noticiario de Historia Agraria,5. Universitat de Murcia, 1993.
-MONTEJO, Juan Pablo de. Compendio histórico de las propiedades del estado. No consta data d'edició.
-MONTOLIU, Manuel de. Aribau i la Catalunya del seu temps. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 1936.
-MOREAU DE JONNES, A. Statistique de l'Espagne. París, 1834.

-MORENO I GENÉ, Montse."*La terra a la ciutat de Lleida (1808-1840).Entre la fi de l'Antic Régim i el nou món liberal* "dins El món rural català a l'època de la revolució liberal. U.N.E.D. Cervera,1991.vol.2. pp.123-141.
-MORO BARREÑADA, José María. La Desamortización en Asturias. Editorial Silverio Cañada. Oviedo, 1981.
-MORO BARREÑADA, José María."*La Desamortización de Madoz en Asturias* ".Estudios de Historia Social. 18-19. 1981.
-MORO BARREÑADA, José María."*La Desamortización de los bienes municipales en Asturias en la segunda mitad del siglo XIX* ".Boletín del Instituto de Estudios Asturianos. Número 88-89. Pàgines 627-679.
-MORO BARREÑADA, José María."*Crédito y campesinado en la Asturias del siglo XIX* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona,1991. vol.2. pp.215-245.
-MOYA, J.M. La desamortización de Godoy en Córdoba y su término, 1807. Andalucía Contemporànea. Siglos XIX y XX. Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Córdoba. Córdoba, 1979.Pàgines 171-183.
-MOXO, Salvador. La disolución del régimen señorial en España. Madrid, 1965.
-MUÑOZ PEREZ, J.; BENITO ARRANZ, J. Guía bibliogràfica para una geografía Agraria de España. C.S.I.C. Madrid, 1961.
-MUT REMOLA, Enric."*El ayuntamiento de Lérida en 1860"*. Revista Ciudad. Volum 13. Setembre del 1961.
-MUTILOA POZA, J. Documentos inéditos de la desamortización en Loyola. Letras de Deusto. VII.1972.Pàgines 163-195.
-MUTILOA POZA, J."*La Desamortización eclesiàstica en Guipúzcoa (De Mendizàbal a Espartero*)".Primeras Jornadas de Metodologia Aplicada a las Ciencias Históricas. Santiago de Compostel.la, 1973.
-MUTILOA POZA, J."*Metodología para el estudio de las fuentes de la Desamortización* ".Primeras Jornadas de Metodología Aplicada a las Ciencias Históricas. Santiago de Compostel.la, 1973.
-MUTILOA POZA, J. Desamortización, fueros y pronunciamientos en Alava, durante el siglo XIX. Diputación Foral Alava. Vitoria, 1975.
-MUTILOA POZA, J. La Desamortización eclesiàstica en Navarra. E.U.N.S.A. Pamplona, 1972.
-MUTILOA POZA, J. La Desamortización Civil en Vizcaya y provincias vascongadas. Instituto de Estudios Vizcaínos. Vizcaya, 1970. Pàgines 211-258.
-NADAL I OLLER, Jordi. La población española (XVI-XX). Editorial Ariel. Barcelona, 1966.
-NADAL I OLLER, Jordi.*"La economía española (1839-1931*)". En: "El Banco de España. Una historia económica". Servicio de Publicaciones del Banco de España. Madrid, 1970.Pàgines 315-417.
-NADAL I OLLER, Jordi."La población española durante los siglos XVI, XVII y XVIII.Un balance a escala regional" dins Vicente PEREZ MOREDA y David REHER. (editors) Demografia histórica en España. Eds. El Arquero. Madrid, 1988.
-NADAL I OLLER, Jordi."Las grandes crisis de mortalidad de los años 1793-1812: los efectos a largo plazo en la población catalana" dins Boletín de la Asociación de Demografía Histórica. ADEH.Madrid,1990.
-NADAL I OLLER, Jordi. Moler, tejer y fundir. Ariel. Barcelona, 1992.
-NADAL I FARRERES,J. La introducción del catastro en Gerona. Universitat de

Barcelona. Barcelona, 1971.
-NADAL, Jaime. Discurso pronunciado el día 1 de octubre de 1846 en la apertura del curso académico del Instituto Provincial de Segunda Enseñanza. Editorial José Sol. Lleida, 1846.
-NAVARRO GODOY, Mario. La desamortización de Mendizàbal en la provincia de Almería (1838-1839). Diputación Provincial de Almería. Almería,1987.
-NARANJO SANGUINO, M.A. La desamortización de Mendizàbal en la provincia de Badajoz (1836-1852). Tesi doctoral en curs d'elaboració.
-NEWELL, W. The agricultural revolution in XIX century France. Journal of economic history. 1973.
-NIEVES CARRASCOSA, Juan. La desamortización eclesiàstica en la provincia de Jaén 1836-1845. Facultad de Filosofía y Letras de Granada.Granada,1984.
-NOVISIMA AGRICULTURA al alcance de todas las capacidades. Comprende según la pràctica de los màs acreditados agricultores como Arias Soto, Herrera, Rozier,... La organización y funciones de las plantas y modo de... Editorial Libro de Oro. Madrid, 1862.
-OJEDA QUINTANA, J.J. La desamortización en Canarias: 1836 y 1855. Ceca. Las Palmas, 1977.
-OLIVES I ROCA, M."*Lérida en la primera mitad del siglo XIX"*. Revista Ilerda. I.E.I. Lleida, 1944.
-OLIVES I ROCA, M. Historia de Lérida (Copia que hizo sacar D. Diego Joaquin Ballesteros de algunos manuscritos dejados inéditos por D. Mariano Olivés Roca tio carnal y padrino in fontibus del firmante Luis Roca). Manuscrit guardat a la Biblioteca Areny I.E.I.Lleida.
-OLIVES I ROCA, M. Memorias para la historia de la antiguisima y nobilisima ciudad de Lérida. Manuscrit de 1840 guardat a la Biblioteca Areny. I.E.I. Lleida.
-ORTEGA CANADELL, Rosa. La Desamortización de Mendizàbal y Madoz en Soria. Caja de Ahorros y Préstamos. Soria, 1982. Pàgines 52-111.
-ORTEGA CANADELL, Rosa."*Apuntes sobre la desamortización civil en la provincia de Soria:1859* ".Revista Celtiberia. Número 25. Sòria. 1963.Pàgines 107-114.
-ORTEGA GALA, A. La desamortización en la provincia de Segovia durante el siglo XIX (1836-1903). Tesina. Universitat Complutense de Madrid. 1982.
-ORTIZ DE ORRUÑO, José María. La hacienda foral alavesa: 1800-1870. Tesi. Vitoria, 1987.
-ORTIZ DE ORRUÑO, José María. Alava durante la invasión napoleónica. Reconversión fiscal y desamortización en el término municipal de Vitoria. Diputación Foral. Vitoria, 1983.
-ORTIZ DE ORRUÑO, José María. Alava durante la ocupación napoleónica. Reconversión fiscal y desamortización. Vitoria, 1983.
-OTERO PEDRAYO, R.*"Ensayo sobre la desamortización eclesiàstica en tierra de Orense* ". Cuadernos de Estudios Gallegos. Número 30. 1955. Pàgines 89-110.
-PABON, Jesús. Narvàez y su época. Editorial Espasa-Calpe. Madrid, 1983.
-PABLO MONTEJO, J. de. Propiedades del Estado. Desamortización civil y eclesiàstica. Imprenta Alemana. Madrid, 1918.
-PACHECO. Comentario a las leyes de desvinculación. M. de Rojas. Madrid, 1849.
-PALACIO ATARD, V. (editor). Estudios sobre la España liberal: 1808-1848. Cuadernos de Historia. Anexos de la Revolución Hispania. Volum 4. C.S.I.C. Madrid, 1973.
-PALOMO Y TORRE, D.R. Avisos político-morales de un cura pàrroco de Galicia, amigo de

la patria a sus feligreses, sobre puntos de agricultura y otros relativos de bien común. Imprenta Vda. de Ibarra. Madrid, 1795.
-PANADES, I; ESCOLA, Marc; BERTRAN, Prim; Torres de Segre, Panoràmica històrica. Exm. Ajuntament de Torres de Segre. Gràfiques Larrosa, Lleida, 1983.
-PAN-MONTOJO, J.L.*"Orígenes de la guerra carlista en Navarra: 1820-1824"*. En el primer Congreso de Historia de Navarra, segles XVIII-XIX-XX.
-PAREDES ALONSO, Federico X. Pascual Madoz:1805-1870. Libertad y progreso en la monarquía isabelina. Editorial Eunsa. Pamplona, 1982.
-PASCUAL, Pere. Agricultura i industrialització a la Catalunya del segle XIX. Formació i desestructuració d'un sistema econòmic. Editorial Crítica. Barcelona, 1990.
-PASTOR VEGA, M.*"La gran propiedad agraria en la provincia de Palencia* ". Estudios Geogràficos. XXXIX. Número 150. 1978.
-PEREZ GALDOS, Benito. Mendizàbal. Episodios Nacionales. Número 22. Alianza Editorial. Madrid, 1977.
-PEREZ MOREDA, V. Las crisis de mortalidad en la España interior (siglos XVI XIX). Madrid, 1980.
-PEREZ PICAZO, Teresa.*"Algunos problemas en torno a la desamortización de Madoz en Murcia* ". Murgetana. Número 52. Murcia,1978.
-PEREZ PICAZO,Teresa. *"De regidor a cacique: las oligarquias municipales murcianas en el siglo XIX* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX.Consello da Cultura Galega.Crítica, Barcelona,1991. vol.1.pp.16-37.
-PEREZ PICAZO,Teresa. *"La propiedad de la tierra y los regímenes de tenencia,siglos XIX y XX* " a Noticiario de Historia Agraria. Julio-diciembre 1991.Seminario de Historia Agraria y Grupo de Historia Agraria de la Universidad de Murcia.Murcia,1991.pp.13-25.
-PEREZ SARRION, Guillermo. Plan de canales proyectados de riego y de navegación de Urgel que de real orden levantó el difunto Juan Soler y Faneca a solicitud y expensas de la Real Junta del Comercio de Cataluña. Editorial A. Roca. Barcelona, 1816.
-PESET I REIG, Marià."*Una nota sobre Duràn i Bas, i l'emfiteusi catalana* ". Terceres Jornades de Dret català".Tossa de Mar, 1984. Pàgines 193-210.
-PESET I REIG, Marià. Dos ensayos sobre la historia de la propiedad de la tierra. Editorial Edersa. Madrid, 1982.
-PESET I REIG,Marià."*Los orígenes del registro de la propiedad en España* ". Revista Crítica del Derecho Inmobiliario. Número 527. 1978.Pàgines 695-716.
-PESET I REIG,Marià.*"L'emfiteusi al regne de València"*. Estudis d'Història Agrària. Número 7.Curial. Barcelona,1983 Pàgines 99-126.
-PIQUER I JOVER,Josep Joan."*Els monestirs cistercencs femenins de la Corona d'Aragó al segle XIX"*. Studia Monàstica. VIII. Montserrat, 1966. Pàgines 71-132.
-PIRALA, A. Historia de la guerra civil y de los partidos liberal y carlista: 1868-1870. 6 volums. Madrid.
-PLA TOLDRA, Lluïsa. Estructura socioprofesional de Lleida (1793-1815).Estudi General de Lleida, 1986.
-PLADEVALL, Antoni. Història de l'Església a Catalunya. Claret. Barcelona, 1989.
-PLANES I CLOSA, Josep Maria. Metologia i demografia històrica: segles XVII-XVIII. Tesina. Universitat Barcelona,1982
-PLANES I ALBETS, Ramon. "*L'activitat industrial a Solsona durant el segle XVIII.Una primera aproximació"*. Cardener. Número 1.Pàgs 91-120. Desembre del 1983.
-PLANES I ALBETS, Ramon. El creixement econòmic del segle XVIII a la Catalunya

Interior: aproximació al cas de Solsona i la seva comarca. Tesina. Universitat de Barcelona. 1983. 2 volums.
-PLANES I ALBETS, Ramon."*La comunitat pagesa: aglevament i diferenciació social (XVI-XVIII)* ".L'Avenç. Número 115. 1988.
-PLANES I ALBETS, Ramon.*"Sistemes d'explotació agrícola indirecta al segle XVIII.Alguns resultats d'un sondeig als protocols de Solsona* ". Actes del Primer Congrès d'Història Moderna de Catalunya.Barcelona, 1984. Pàgines 371-379.
-PLANES I ALBETS, Ramon. *"Conreus, collites i rendiments a la segona meitat del segle XVIII (1751-1808): les terres rectorals i la primícia parroquial de Bergús (veïnat de Cardona)"*. Revista Cardener. Número 2. Pàgines 151-208. 1985.
-PLEYAN DE PORTA, José. Diccionario geogràfico, estadístico, etnológico, histórico de la provincia de Lérida. Imprenta Casa de la Misericordia. Lleida, 1889.
-PONCE I VIVET, Santi. La desamortització eclesiàstica de Mendizàbal a la comarca d'Osona: 1836-1845. Tesina. Universitat de Barcelona. 1985.
-PONCE I VIVET, Santi."*Ferrocarrils,agricultura i mercat. Els efectes del transport ferroviari a l'economia d'Osona(1875-1924)"* dins el Congrés Internacional Catalunya i la Restauració (1875-1923) celebrat a Manresa els dies 2, 3 i 4 de maig de 1992.Centre d'Estudis del Bages. Manresa.1992. pp.199-204.
-PONS I SERRA,Lluís."*L'estructura urbana d'Agramunt l'any 1850* " dins URTX,2. Tàrrega,1990.pp.163-172.
-PONS I PONS, Anaclet."*Els contractes d'arrendament al País Valencià. Una anàlisi de protocols notarials* "a Estudis d'Història Agrària, 8. Curial. Barcelona, 1990.pp. 174-196.
-PONS I PONS, Anaclet. La desamortització i els seus beneficiaris a les comarques centrals del País Valencià. Un procés de canvi de propietat (1855-1867). Tesi Doctoral. València, 1988.
-PONSOT, Pierre. "*Révolution dans les campagnes espagnoles au XIX siècle: les desamortissements. Revue des études recentes* ". En "Etudes rurales". Ecole practique des Hautes études. Sorbonne.Número 45. Pàgines 104-123. 1972.
-PORQUERAS MAYO, Alberto. *"Lérida en tres viajeros del siglo XIX* ". Revista Ciudad. Volum XV. Abril del 1963.
-PORRES MARTIN-CLETO, J. La desamortización del siglo XIX en Toledo. Diputación Provincial de Toledo. Toledo, 1965.
-PORTILLO, José María. Los poderes locales en la formación del régimen foral.Guipúzcoa: (1812-1850). Bilbao, 1987.
-POU, Josep Padre. Història de la ciutat de Balaguer. Manresa, 1914.
-PRIETO ESCUDERO,G.*"La burguesía beneficiaria de las desamortizaciones* ".Revista de Estudios Políticos. Número 179. Pàgines 65-84. 1971.
-PRIM I TARRAGO, A. Cosas viejas de Lérida. Lleida, 1893.
-QUESNAY, F. Màximas generales del gobierno económico de un reino agricultor. Editorial Ramón Ruiz. Madrid, 1794.
-QUINTANS VAZQUEZ, M. Carmen. El dominio de San Martín Pinario ante la desamortización. Rentas de la Abadía. Monografías de la Universidad de Santiago, 16. Santiago de Compostela, 1972.
-QUIROS, Francisco."*La desamortización, factor condicionante de la estructura de la propiedad agraria en el Valle de Alcudia y Campo de Calatrava. Sus consecuencias* " Estudios de Geografía. Agost del 1964.
-RAMA, Carlos. Ideología, regiones y clases sociales en la España Contemporànea.

Montevideo, 1958.
-RAMON DE SAN PEDRO, J.M."*Els Safont* ".Revista Ausa. Número 11. 1955-1957.Pàgines 311-319.
-RAMON DE SAN PEDRO, J.M. D. Gaspar de Remisa y Miarons Marqués de Remisa. Publicaciones Serv. Est. Banco Atlàntico. Editorial Bachende. Madrid, 1953.
-RAMOS, J.A. Demografía, economía, desamortización bajo el reinado de Carlos IV y sociedad en la comarca del Bajo Segura durante el siglo XVIII. Caja de Ahorros de Alicante y Murcia. Orihuela, 1980.
-RAÜLL, Francesc. Historia de la conmoción de Barcelona en la noche del 25 al 26 de julio de 1835, causas que la produjeron y sus efectos hasta el día de esta publicación. Editorial Bergnes. Barcelona, 1835.
-REAL ACADEMIA. Real Academia de la Historia. Archivo. Indice de los documentos procedentes de los monasterios y conventos suprimidos que se conservan en el Archivo de la Sección Primera: Castilla y León. Imprenta M. Galiano. Madrid, 1861.
-REUS GARCIA, José. Manual de desamortización civil y eclesiàstica. Imprenta de la Revista de Legislación. Madrid, 1862.
-REUS M; GOMEZ DE LA SERNA. Manual de desamortización civil y eclesiàstica. Madrid, 1862.
-REVUELTA GONZALEZ, M. La exclaustración: 1833-1840. Biblioteca de Autores Cristianos. Madrid, 1976.
-REVUELTA GONZALEZ, M. La desamortización eclesiàstica en Aguilar de Campoo. Publicaciones de la Institución Tello Téllez.Número 43.1979. Pàgines 173-208.
-ROBLEDO HERNANDEZ, R.*"Desamortización y Hacienda Pública en algunos inventarios de grandes terratenientes del siglo XIX* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1986.
-ROCA CABEDO, Pedro. El problema de los riegos de "El Canal de Urgel". Pud. de José Zulueta. Barcelona, 1910.
-ROCA LLETJOS, Salvador. "*Una descripció de Lleida del segle XVIII* ". Revista Vida Lleidetana. Número 98-99-100. Octubre, novembre i desembre del 1930.
-RODRIGUEZ RODRIGUEZ, Vicente.*"La desamortización de Mendizàbal en La Sagra (Toledo): la tierra y los compradores* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura, Madrid,1986.
-ROMERO, Juan. Propiedad agraria y sociedad rural en la España Mediterrànea. Madrid, 1983.
-ROVIRA, Jaume. Ramon Martí Ixalà i la filosofia catalana del segle XIX. Abadia de Montserrat, 1980.
-ROVIRA I GOMEZ, Salvador. La desamortització dels béns de l'Església a la província de Tarragona (1835-1845). Diputació Provincial de Tarragona. Institut d'Estudis Tarragonins Ramon Berenguer IV.Número 57. Tarragona, 1979.
-ROVIRA I GOMEZ, Salvador. La desamortització del bienni progressista a la província de Tarragona, 1855-1856. Diputació de Tarragona. Tarragona,1983.
-ROVIRA I GOMEZ, Salvador. La desamortització de Madoz a la província de Tarragona. Diputació de Tarragona. Tarragona, 1987.
-ROVIRA I GOMEZ, Salvador. Les desamortitzacions a les comarques meridionals del Principat. Episodis de la Història.Rafael Dalmau Editor. Barcelona, 1990.
-RUBIES, Xavier."*Producció i colocació o aprofitament dels cereals i ferratges al Urgell i la Segarra* ".Tretzè Congrés de la Federció Agrícola Catalana-Balear. Tàrrega, 15 i 16 de maig del 1910.Barcelona, 1910.Pàgines 78-104.

-RUBIO GANDIA, M.A. La desamortización. Estudio de los bienes religiosos desamortizados en Granada y Màlaga en los años 1836 y 1837. Tesi doctoral inèdita. Universitat de Granada. 1970.
-RUBIO PEREZ,Laureano M."*Pequeña explotación y campesinado acomodado en León durante el Antiguo Régimen: de la consolidación estructural y el crecimiento del siglo XVIII a las transformaciones capitalistas del XIX* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega. Crítica, Barcelona, 1991.vol.2. pp. 246-283.
-RUEDA HERNANZ, Germàn."*La desamortización en el siglo XIX en una zona de Castilla la Vieja* ". Hacienda Pública Española. Número 38. Madrid, 1976. Pàgines 201-229.
-RUEDA HERNANZ, Germàn."*Bibliografía sobre el proceso desamortizador en España* ". Artículo publicado en J.P. MERINO. Desamortización en Extremadura. Diputación de Extremadura, 1976. Pàgines 107-132.
-RUEDA HERNANZ, Germàn. La Desamortización de Mendizàbal y Espartero en España. Editorial Càtedra. Madrid, 1986.
-RUEDA HERNANZ, Germàn."*Estudio comparado de las consecuencias de la desamortización en tres zonas de Europa"*. Hacienda Pública Española. Número 69.Madrid, 1981.
-RUEDA HERNANZ, Germàn. La desamortización en la Peninsula Ibérica. Editorial Marcial Pons. Madrid, 1993.
-RUEDA HERNANZ, Germàn; CASTRILLEJO,Félix;GARCIA QUINTAS,Miguel. "*Utilidad del ordenador para el estudio de la desamortización*" Cuadernos de Historia Económica de Cataluña. Número 14. Marzo 1976. Pàgines 193-213.
-RUIZ ROCHERA, Federico. Tasación de tierras o ciencia pràctica de tasarlas. Imprenta D. Martín Masustegui. Castellón, 1861.
-RUIZ TORRES, Pedro. "*Crisis señorial y transformación agraria en la España de principios del siglo XIX"*. Revista Hispania. Número 43. Madrid,1983.Pàgines 89-128.
-RUIZ TORRES, Pedro."*Desarrollo y crisis de la agricultura del País Valenciano a finales del antiguo régimen" a* Historia agraria de la España Contemporànea. Crítica. Barcelona,1985. vol.1.pp.347-379.
-SAAVEDRA,P.-VILLARES,R. Señores y campesinos en la Peninsula Ibérica, siglos XVIII-XX.Conselo da Cultura Galega. Crítica. Barcelona, 1991.
-SAINZ RIPA, E."*La desamortización eclesiàstica en la Rioja"*. Revista Berceo. Número 85. Pàgines 209-228. 1973.
-SAINZ DE ROZAS,M.P. El mercado de la tierra sevillana en el siglo XIX. Diputación de Sevilla. Sevilla.1989.
-SAIZ GARCIA, M.D. La opinión pública y la desamortización (1834-1845). Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Madrid, 1978.
-SALA, Rafael."*Un vacío histórico. La Reforma Agraria en España* ".Revista Arbor, ciencia, pensamiento y cultura Número 456. 1983.
-SALARICH, Joaquim. Castilla rústica, o sean, principios de Agricultura pràctica sacados de las obras màs recientes, y de las pràcticas de algunos países màs adelantados en ella. Barcelona, 1859.
-SALES, Núria."*Ramblers, traginers i mules: XVIII-XIX"*. Revista Recerques. Número 13. Curial. Barcelona, 1983. Pàgines 65-81.
-SALES, Núria. "*Censos, censals i masies del monestir de la Portell: de la ruptura del segle XV a la recuperació del segle XVI-XVIII* ".Segon Col·loqui d'Història Agrària.

Barcelona, Olot, Girona, desembre del 1986.
-SALES, Núria. *"Guadalupe: un cop d'ull a uns quants mals entesos* ". Segon Col·loqui d'Història Agrària. Barcelona, Olot, Girona, desembre del 1986.
-SALES, Núria. *"Mules, rambles i fires (XVIII-XIX)* ". Revista L'Avenç. Número 62.Juliol-agost del 1983.Pàgines 23-33.
-SANAHUJA, Pere Fra. Historia de la Villa de Ager. Editorial Seràfica. Barcelona, 1961.
-SANAHUJA, Pere Fra. Història de la ciutat de Balaguer. Editorial Seràfica. Barcelona, 1965.
-SANCHEZ ALBORNOZ, Claudio. La Reforma Agraria ante la historia Madrid, 1932.
-SANCHEZ ALBORNOZ, Nicolàs. Las crisis de subsistencias de España en el siglo XIX. Instituto de Investigación de Hectàreas. Rosario, 1963.
-SANCHEZ ALBORNOZ, Nicolàs. Los precios agrícolas durante la segunda mitad del siglo XIX. Servicio de Estudios del Banco de España. Editorial Tecnos. Madrid.
-SANCHEZ ALBORNOZ,N.(director). La modernización económica de España. Alianza. Madrid.1985.
-SANCHEZ ALISEDA, Casimiro. Las órdenes religiosas. Colecció Estudio. Editorial Seix Barral. S.A. Barcelona, 1952.
-SANCHEZ MARROYO, Fernando. *"Notas sobre los orígenes de la oligarquía agraria extremeña de mediados del siglo XIX* " dins DD.AA. Señores y campesinos en la Península Ibérica, siglos XVIII-XX. Consello da Cultura Galega.Crítica, Barcelona,1991. vol.1. pp. 62-116.
-SANCHEZ RECIO, Glicerio. La desamortización de Mendizàbal en la provincia de Alicante. El clero regular: 1836-1850. Instituto de Estudios Juan Gil-Albert. Exma. Diputación Provincial. Alicante, 1986.
-SANCHEZ I VILANOVA, Llorenç. Les guerres carlistes i la repercussió que tingueren al Pallars. Història i cultura dels Pallars. Col·lecció d'estudis sobre el Pallars. Volum IV. La Pobla de Segur, 1990.
-SANCHEZ ZURRO, Domingo. *"La última desamortización en la provincia de Valladolid* ".Revista de Estudios Geogràficos. Número 120. Agosto, 1970. Pàgines 395-440.
-SANS I TRAVÉ,J.M. Història del Tallat.Virgili & Pagès.Lleida, 1986.
-SANTOS CASTROVIEJO, C. Primera contribución al estudio de la desamortización en Galicia: la desamortización de las tierras de arriendo de la Iglesia en la provincia de Pontevedra (1836-1845). Tesina, Universitat de Santiago. 1972.
-SANZ DIAZ, F."*La oposición clerical a la ley Desamortizadora de 1841* ". Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-SARDA, Joan. La política monetaria y las fluctuaciones de la economía española en el siglo XIX. Madrid, 1948.
-SEBASTIA, E.-PIQUERAS,J.A. Pervivencias feudales y revolución democràtica. Edicions Alfons El Magnànim. València, 1987.
-SEGARRA,A. L'economia de Reus al segle XVIII: el comerç de l'aiguardent. Centre de Lectura. Reus, 1988.
-SEGARRA,A. L'economia de l'aiguardent a la Catalunya del segle XVIII. El camp de Tarragona i el Penedès, 1750-1820. Tesi doctoral inèdita. Tarragona, 1992.
-SEGURA ARTERO, P. La desamortización en Murcia: 1798-1856. Tesi doctoral. Universitat de Múrcia.
-SEGURA I MAS, Antoni. Evolució de l'estructura de la propietat agrària al Pla de Barcelona: 1723-1823-1824. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona, 1980.
-SEGURA I MAS, Antoni. *"El cadastre: la seva història (1715-1845) i la seva importància*

com a font documental". Estudis d'Història Agrària. Número 4. Curial. Barcelona,1983.
-SEGURA I MAS, Antoni.*"El mercat de cereals i llegums a Barcelona, 1814-1868* " Recerques. Número 14. Curial. Barcelona.1983.Pàgines 177-212.
-SEGURA I MAS, Antoni. Burgesia i propietat de la terra a Catalunya en el segle XIX. Les comarques barcelonines. Curial. Barcelona, 1993.
-SEIXO, Vicente de el. Apéndice a las lecciones pràcticas de Agricultura y Economía, que da un padre a su hijo para que sea buen agricultor en cualquier país. Madrid, 1792-1795.
-SERRA I BOLDU, Valeri. Els recs de l'Urgell. Contribució a l'estudi dels remeis que necessiten. Bellpuig, 1914.
-SERRA I PONS, Lluís."La *Germandat de la Sang* de la vila d'Agramunt"dins la revista URTX núm.2.Tàrrega,1989. pp.103-110.
-SERRA I PUIG, Eva. La societat rural catalana del segle XVIII: Sentmenat, un exemple local del Vallès Occidental (1590-1729). Tesi doctoral inèdita. Universitat de Barcelona. 1978.
-SERRA I PUIG, Eva.*"El règim feudal català abans i després de la Sentència Arbitral de Guadalupe* ".Recerques. Número 10.Curial, Barcelona, 1980.Pàgines 17-32.
-SERRA I PUIG, Eva."*Notes sobre els orígens i l'evolució de l'emfiteusi a Catalunya* "Estudis d'Història Agrària. Número 7.Curial. Barcelona. Pàgines 127-138.
-SERRA I PUIG, Eva. *"El règim senyorial: recomposició del sistema feudal* ". L'Avenç.Abril.1980.Pàgines 34-42.
-SERRA RAFOLS, E. *"La història econòmica de Lleida* ". Vida Lleidetana. Setembre del 1929.
-SERRANO COBOS, C.Anna.Contribución al estudio de la desamortización en España. Los Safont: 1814-1841. Tesina. Universitat Autònoma de Barcelona. 1979.
-SIERRA MOLINA, Francisco."*Las tendencias colectivas agrarias después de la desamortización. Las asociaciones, sociedades y comunidades de vecinos* ".Revista de Estado Extremeños. 1952. VIII. Pàgines 41-61.
-SIMON SEGURA, Francisco. La desamortización española del siglo XIX. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1969.
-SIMON SEGURA, Francisco. Contribución al estudio de la desamortización en España. La desamortización de Mendizàbal en la provincia de Gerona. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1969.
-SIMON SEGURA, Francisco. Contribución al estudio de la desamortización en España. La desamortización de Mendizàbal en la provincia de Madrid. Instituto de Estudios Fiscales. Madrid, 1969.
-SLICHER van BATH,B.H. Historia agraria de Europa Occidental del año 500 al 1850. Editorial Península. Barcelona, 1974.
-SOL I CLOT, Romà; TORRES I GRAELLS, Carme. Historia de un canal: 1147-1974. Editorial Artis. Lleida, 1974.
-SOL I CLOT, Romà. Lleida i el fet nacional català: 1878-1911. Edicions 62. Barcelona, 1978.
-SOLA I PARERA, Angels. La desamortización eclesiàstica en Barcelona:1841-1851.Tesina.Universitat de Barcelona any 1972.
-SOLA I PARERA, Angels.*"Una fuente para el estudio de la desamortización eclesiàstica: Los Protocolos"*. Primera Jornada de Metodología Aplicada a las Ciencias Históricas.Santiago de Compostel.la, 1973.
-SOLA I PARERA, Angels. L'èlit barcelonina a mitjans del segle XIX. Tesi doctoral. 2

volums. Universitat de Barcelona. 1977.
-SOLA I PARERA, Angels. "*Notes per a iniciar un estudi de la desvinculació* ".Primer Col·loqui d'Història Agrària. Institut Alfons el Magnànim. València, 1983.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme.La desamortització eclesiàstica a la comarca de l'Urgell (1838-1851).Tesina.Estudi General de Lleida.1983.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme. *"L'esvaïment de les propietats dels hospitalers a la província de Lleida: 1838-1851"* dins les Primeres Jornades sobre els "Ordes Religioso-Militars als Països Catalans" segles XII-XIX, celebrat a Montblanc el 1985.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme.*"El preu de la terra a la Lleida decimo-nònica: un estudi de les finques venudes durant la desamortització de Mendizàbal (1838-1851)"* dins el Col.loqui sobre "El món rural català a l'època de la revolució liberal" celebrat a Cervera el 1990.UNED.Cervera,1991.vol.2.143-160.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme. *"La desamortización de Mendizàbal en Lleida. Venta de tierras (1838-1851)"* i *"Censales vendidos en la provincia de Lleida (1838-1851)* " dins el Seminario:La propiedad agraria y la politica de los gobiernos en el siglo XIX. U.I.M.P. Cuenca,1991.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme.*"La desamortització eclesiàstica a l'Urgell (1838-1851*)" a la revista URTX, 5. Tàrrega, 1993.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme. *"La desamortització eclesiàstica a Lleida (1838-1851*)" dins el Primer Congrés d'Història de l'Església Catalana des dels orígens fins ara. Solsona. Setembre, 1993. Actes volum 1.
-SOLSONA I SORROSAL,Carme.*"Censales subastados durante la desamortización de Mendizàbal en Lleida (1838-1851)"* dins la VI Reunión del SEHA:La sociedad rural en la España Contemporànea. Cabezón de la Sal. Diciembre, 1993.
-SOPEÑA, A.*"Unes reflexions sobre la producció i els rendiments de dues finques agrícoles de la Baixa Noguera al segon terç del segle XIX"*. Estudis d'Història Agrària. Número 1. Curial. Barcelona, 1978. pp. 208-248.
-SUAU I PUIG, Jaume. La pagesia mallorquina al segle XVIII i la primera meitat del segle XIX.Tesi doctoral inèdita. Universitat de Barcelona. 1979.
-SUAU I PUIG,Jaume. El món rural mallorquí segles XVIII-XIX. Curial. Barcelona, 1991.
-TAMAMES GOMEZ, Ramón. Introducción a la economía española. Editorial Alianza. Número 90.
-TARRAGO PLEYAN, José A."*Una encuesta de interés geogràfico en el siglo XVIII* ". Revista Ilerda. I.E.I. Número 29. Lleida, 1969.
-TARRAGO PLEYAN, José A. Indice de la bibliografía ilerdense. I.E.I. Lleida, 1949.
-TAXONERA, Luciano. Gonzàlez Bravo y su tiempo: 1811-1871. Editorial Juventud. Barcelona, 1941.
-TEIRA VILAR, F.J. Régimen jurídico de aguas en el llano de Lérida (siglos XII-XVIII). Barcelona, 1977.
-TELLO I ARAGAY, Enric. Pagesos, menestrals i rendistes. Cervera i la Segarra en l'arrencada industrial catalana: 1702-1861. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. 4 volums. Març del 1987.
-TELLO I ARAGAY, Enric. *"Propietat agrària i percepció de rendes. El paper de l'endeutament en la distribució de les terres (Cervera 1744-1745)* " dins Estudis d'Història Agrària. Número 6. Curial. Barcelona, 1983.pp.57-99.
-TELLO I ARAGAY, Enric.*"La utilització del censal a la Segarra de Set-Cents: crèdit rural i explotació usurària"*. Recerques.Núm 18. Curial.Barcelona, 1986. pp.47-71.
-TELLO I ARAGAY, Enric.*"En els orígens de la Catalunya pobra: règim agrari i*

comercialització rural a la Segarra d'Antic Règim " dins Terra, Treball i Propietat. Crítica. Barcelona,1986.pp.302-320.
-TELLO I ARAGAY, Enric. "*Vendre per pagar. La comercialització forçada a l'Urgell i a la Segarra al final del segle XVIII* " a Recerques 23.
-TELLO I ARAGAY,E. "*El crédito rural como factor de cambio agrario* " dins La sociedad rural en la España Contemporànea. VI Reunión del S.E.H.A. Cabezón de la Sal. 1993.
-TERRADAS, Ignasi. El món històric de les masies. Editorial Curial. Barcelona, 1984.
-TERRADAS, Ignasi. El cavaller de Vidrà. Abadia de Montserrat. 1987.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco.Marco político de la desamortización en España. Editorial Ariel. Barcelona, 1983.4ªe.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco. Manual de Historia del Derecho Español. Editorial Tecnos. Madrid, 1979.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco."*Problemas metodológicos en el estudio de la desamortización en España: el empleo de las fuentes jurídicas* ". Primera Jornada de Metodología Aplicada a las Ciencias Históricas. Santiago de Compostel.la, 1973.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco. *"Recientes investigaciones sobre la desamortización: intento de síntesis* ".Moneda y Crédito.Número 131.Diciembre, 1974. Pàgines 95-160.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco.*"Planteamientos políticos de la legislación desamortizadora* ".Revista Crítica del Derecho Inmobiliario. Número 473. Madrid, 1969.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco.*"Jurisprudencia administrativa sobre bienes sujetos a desamortizaciones* ". Actas del Tercer Symposium de Historia de la Administración. Madrid, 1974. Pàgines 35-145.
-TOMAS Y VALIENTE, Francisco;DONEZAR, José M.;RUEDA,Germàn; MORO, José María. *"Las Desamortizaciones* ".Revista Historia-16. Número 84.Año VIII. Abril 1983. Madrid. Pàgines 41-64.
-TONIJOAN, Josep. El Llano de Urgel. Su pasado, su presente y su porvenir. Barcelona, 1879.
-TORRAS I ELIAS, Jaume. Liberalismo y rebeldía campesina: 1820-1823. Editorial Ariel. Barcelona, 1976.
-TORRAS I ELIAS, Jaume. *"Especialización agrícola e industria rural en Cataluña en el siglo XVIII* ". Revista de Historia Económica. Número 3. Centro de Estudios Constitucionales. Madrid, 1984.Pàgines 113-127.
-TORRAS I ELIAS, Jaume."*Política tributaria y descontento campesino durante el Trienio Constitucional* ". En: Liberalismo y rebeldía campesina 1820-1823. Editorial Ariel. Barcelona, 1976.
-TORRAS I ELIAS, Jaume.La guerra de los agraviados. Universitat de Barcelona. Barcelona, 1967.
-TORRAS I ELIAS, Jaume. "*Aguardiente y crisis rural. Sobre la coyuntura vitícola, 1793-1832* " dins Historia Agraria de la España Contemporànea. Crítica. Barcelona, 1985. pp.150-173.
-TORRAS I RIBE, Josep Maria. *"Evolución de las clàusulas de la rabassa morta en una propiedad de la comarca de Anoia* ". Revista Hispania.Número 134.Pàgs.663-690. 1976.
-TORTELLA, Gabriel i DD.AA. *"Revolución burguesa, oligarquía y constitucionalismo: 1834-1923* ". Historia de España, dirigida por Manuel Tuñón de Lara. Volum VIII. Editorial Labor. Barcelona, 1981.
-TORTOSA DURAN, Josep.*"El Trienio Constitucional de 1820-1823"* Revista Ilerda. I.E.I.

Lleida, 1971.
-TORTOSA DURAN, Josep. El Pla de Lleida. Servei d'Estudis del Banc Occidental. 1981.
-TOS Y URGELLES, Jaume. Tratado de capbrevación según el derecho y estilo del principado de Cataluña. Barcelona, 1784 i 1826.
-TRIBO I TRAVERIA, Gemma. Evolució de l'estructura agrària del Baix Llobregat:1860-1931.Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Desembre del 1989.
-TRIBO I TRAVERIA, Gemma.*"Reflexions sobre les aportacions d'història econòmica i social baixllobregatines (1800-1930)" i possibles línees de treball"*. Primeres Jornades de Recerca Històrica i Social del Baix Llobregat. Sant Feliu de Llobregat dies 27-28-29 de novembre de 1991.
-TULLA I PUJOL, Antoni. Procés de transformació agrària en àrees rurals de muntanya. Tesi Universitat Autònoma de Barcelona.1981.
-VELASCO, Ceferino; MONTERO DIAZ, Juan. Manual completo de desamortización e investigación. Impr. hijos de M.G.Hernàndez. Madrid, 1872.
-VENDRELL, Remei. La desamortització al Penedès.Sant Pere Molanta, 1989.
-VICEDO I RIUS, Enric.*"El preu dels cereals durant el segle XVIII a un mercat de l'interior: l'Almodí de Lleida* ". Primer Col·loqui d'Història Agrària. Barcelona, octubre del 1978.
-VICEDO I RIUS, Enric.Les transformacions socials i econòmiques a la Lleida del segle XVIII. Tesina. Universitat Autònoma de Barcelona. 1979.
-VICEDO I RIUS, Enric. *"Propietat, accés a la terra i distribució dels ingressos a la Lleida del segle XVIII* ". Recerques. Número 12. Curial,Barcelona,1982. Pàgines 85 i ss.
-VICEDO I RIUS, Enric."*Els preus dels cereals al mercat de Lleida durant la primera meitat del segle XIX"*. Recerques. Número 14. Curial, Barcelona,1984. Pàgines 167-176.
-VICEDO I RIUS, Enric. *"La qüestió ramadera a l'Urgell i al Segrià durant el segle XVIII* ". Actes del Primer Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Volum I. Barcelona, 1984.
-VICEDO I RIUS, Enric. *"Propietat i renda senyorial a les terres de Lleida en el marc del procés de creixement agrari (segle XVIII)* ". A Terra, treball i propietat. Editorial Crítica. Barcelona, 1986.
-VICEDO I RIUS, Enric. Producció, propietat i renda a les terres de Lleida durant el segle XVIII. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona. 1987.
-VICEDO I RIUS, Enric. *"Notes sobre la integració de l'agricultura de les terres de Lleida en el procés de desenvolupament capitalista* " a Recerques 24. Curial. Barcelona, 1991. pp.159-177.
-VICEDO I RIUS, Enric. *"La desamortització a les terres de Lleida* " dins El món rural català a l'època de la revolució liberal. Col.loqui celebrat a Cervera. UNED. 1991.
-VICEDO I RIUS, Enric.Las condiciones de reproducción de la unidad familiar campesina en la Cataluña Nueva: las " *Terres de Lleida* ". Treball presentat a la V Reunió del Seminario de Historia Agraria. Santiago de Compostel.la. 1992. Publicat a Noticiario de Historia Agraria. Nº5. pp.43-66.
-VICEDO I RIUS,Enric."*Producció, intercanvis i transformacions socials a les terres de Lleida (segles XVIII i XIX*)" a La Regió Agrària de Lleida. Jornades d'Estudis Agraris. Pagès Editors/Universitat de Lleida. Lleida, 1993.
-VICEDO I RIUS,Enric. La vinya i el vi a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida, 1993.
-VICENS I VIVES, Jaume. Industrials i polítics del segle XIX. Editorial Vicens Vives.Barcelona,1972. Biografies de personatges a càrrec de Montserrat Llorens.2ªed.
-VILA, Pau. Resum de Geografia de Catalunya. Volum VI. Segona part: Aspecte Humà:

Depressió Central. Col·lecció Populas Barcino. Número 108. Barcelona, 1934.
-VILA, Pau. Aspectes geogràfics de Catalunya. Editorial Curial. Barcelona, 1973.
-VILALTA I ESCOBAR,M.J. Balaguer a la Catalunya Moderna. Pagès Editors. Lleida, 1990.
-VILAR, Pierre. Catalunya dins l'Espanya Moderna. Edicions 62. Barcelona, 1965. 4 volums.2ª edició.
-VILAR, Pierre.*"L'explotació agrícola d'una propietat a l'horta de Tàrrega"*. A Assaig sobre la Catalunya del segle XVIII. Editorial Curial. Barcelona, 1973.
-VILAR, Pierre. *"Reflexiones sobre la noción de Economía Campesina"*. En La Economía agraria en la historia de España: Propiedad, explotación, comercialización, rentas. Madrid, 1978
-VILAR, Pierre.*"La fi dels elements feudals i senyorials a Catalunya als segles XVIII-XIX"*. Revista L'Avenç. Número 1.1977.Pàgines 74-80.
-VILLABONA BLANCO, M.P. La desamortización eclesiàstica en la provincia de Murcia (1835-1855). Tesi doctoral. Universitat de Madrid. 1976.
-VILLA-URRUTIA, Marquès. Fernando VII, rey constitucional. Librería Beltràn. Madrid, 1943.
-VILLARES PAZ, R. Evolución de las estructuras agrarias de la provincia de Lugo, 1750-1936. Propiedad y rentas de la tierra. Tesi. Universitat de Santiago. 1980.
-VILLARES PAZ, R. La propiedad de la tierra en Galicia: 1500-1936. Editorial Siglo XXI. Madrid, 1982.
-VILLARES PAZ, R. *"La economía del clero regular gallego ante la desamortización* ".Cuadernos de Estudios Gallegos. Número 96 i 97. 1981.
-VILLARES PAZ, R. *"La desamortización de los bienes del clero regular en la provincia de Lugo, 1837-1851: Su influencia en la transformación de la propiedad territorial"*. Desamortización y Hacienda Pública. Ministerio de Agricultura.Madrid, 1986.
-VIÑAS MEY, C. La Reforma Agraria en España del siglo XIX. Tip. de El Eco Franciscano. Santiago, 1933.
-WRIGLEY, E.A. Historia y población. Madrid, 1969.
-ZAMORA, Franciso de. Diario de los viajes hechos en Cataluña. Edició a càrrec de Ramon Boixareu. Editorial Curial. Barcelona, 1973.
-ZARAGOZA, F."*La desamortización de Madoz en la provincia de Teruel durante el bienio progresista* ".Actas del encuentro sobre historia contemporànea de las tierras turolenses.Teruel, 1986.Pàgines 127-138.
-ZAVALA, Iris. Masones, comuneros y carbonarios. Editorial Siglo XXI. Madrid, 1971.

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

4. MIDES I MESURES MÉS UTILITZADES

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

El ventall de mesures hagués estat extraordinàriament variat si d'antuvi no hagués existit l'intent unificador per part de l'administració. Al "Boletín Oficial de la provincia de Lérida" junt amb la venda de les primeres finques (juny de 1838) ja es dóna a conéixer la forma en què quedaran expressades: jornals i pórques, tenint en compte que 1 jornal serà igual a 12 pórques. En cap moment se'ns anuncia l'equivalència del jornal (en m^2o ha.) ni cap altra referència. És clar, això ens fa pensar en tota mena de suspicàcies i alhora enganyifes que podien donar-se en les poblacions excusant-se en les dimensions més o menys variades d'aquesta mesura.

En canvi, les finques urbanes s'anunciaven per unitats (1 casa, 1 molí,...) però no hi hagué cap intent ni de quantificar ni d'unificar mesures. Aquest lapsus ens ha permès conéixer tota la variada gamma de mesures utilitzades en les zones estudiades. Ara bé d'altra banda, la manca d'un intent de recollir exhaustivament totes les dades ens ha limitat força a l'hora de saber el preu/m^2de les finques urbanes, tan útil per a comentar la cotització del sòl urbà a les poblacions estudiades.

Malgrat l'intent unificador vegeu el recull variat de mesures pel que fa a les finques rústiques.

BIBLIOTECA VIRTUAL

4.1. MESURES DE LA TERRA CAMPA I HORTA

Per les raons abans esmentades predominen els jornals i les pórques, de vegades completades per altres sub-fraccions com el cas de la Seu d'Urgell on les peces dels agustins i altres ordes religiosos si són de dimensions petites s'expressen en quarts i mig o terços de jornal. Per exemple una finca media tres quarts i mig de jornal, i una altra un quart i mig de jornal. També a Anglesola hem localitzat el terç, el quart i la sisena com a mesures fraccionàries del jornal.

A Llobera,Tremp,Enreus i Miraver apareixen les quarteres de sembradura i els quartans, però de forma excepcional. Els hem considerat equivalents a 2.962,08m^2.

A Tost es subhastaven les darreres terres dels jesuïtes de la Seu d'Urgell, la terra es media en faneques i almuds, de manera que 1 faneca equival a 12 almuds i a 26,28 litres.

A Vilagrassa i a Vallbona de les Monges ens apareixen els passos com a mesura lineal més petita que la porca. Nosaltres l'hem considerada equivalent al pas romà, és a dir igual a 5 peus o a 1,482m. Així per exemple a les Monges de Vallbona els hi foren desamortitzades tres finques una d'elles media 8 jornals 8 pórques 590 passos.

Finalment una mesura curiosa i no quantificable és el temps, recordem l'exemple del bosc subhastat pertanyent a l'ex-convent dels Bernats de Lavaix que media una hora de circumferència, situat al terme de Larén. Obviament, les hores de camí depenen de la marxa de cadascú, habitualment pot oscil·lar entre 3,5 i 5 Km^4.

En síntesi, malgrat les intencions inicials d'unificar les mesures de la terra, es deixa intuir la gran diversitat que deuria existir a tota la província. Sorprèn que les mesures de la terra apareguin indistintament barrejades: les de tipus superficial amb les linials, les de capacitat i les de temps. Tot plegat podria ser objecte per sí sol d'un estudi acurat, però no és pas el nostre objectiu.

4.2. MESURA DE LES FINQUES URBANES

A l'hora de presentar aquest grup de finques observem una certa distracció, ni els butlletins ni els manuals de notaris pateixen massa en el moment de presentar la finca urbana que ha d'ésser venuda o que acaba d'adquirir-se. Per exemple poques vegades se'ns informa de les mesures de la façana, o de les mesures superficials (m^2), ni tan sols si la casa té diferents pisos o façanes en altres carrers. Potser aquesta mena de desatenció afavorí la presència en els documents de les mesures utilitzades a cada lloc. Vegeu-ne una mostra i observeu l'equivalència al seu costat:

-Predominen les vares (lineals), és la mesura més utilitzada en qualsevol tipus d'immobles principalment ubicats a la plana de l'Urgell, a les Garrigues, a la Segarra i a algun lloc escadusser del Prepirineu.

-Vares quadrades i cúbiques, solament en tenim constància en cases de Castelldans, Tornabous, Granyena, Peramola i Llardecans. Nosaltres a l'hora de transformar-les hem decidit utilitzar l'equivalència següent:

1 vara linial = 0,778m

1 vara quadrada = 0,605$m^{2()}$

1 vara cúbica = no n'hem trobat referència en els manuals consultats.

-Els passos, ja els havíem trobat a l'apartat de la terra campa, però era força freqüent mesurar les cases en passos a l'Urgell, a la Segarra i a la Noguera.

En cap moment s'especifica res més però tractant-se d'una superfície deuria ser el pas quadrat i la seva equivalència l'hem considerada igual a 0,604m^2.

-El peu, documentat solament a Cervera si fa o no fa deuria valer 0,2593m, o sia, una tercera part d'un pas.

-El pam, força utilitzat en general a tota la plana de Lleida fins a l'Urgell, habitualment es combina amb altres mesures que li serveixen de múltiples o de submúltiples. Per tal de canviar d'unitats i saber les equivalències en cada moment, hem treballat amb el pam de Lleida (0,194m) i el pam quadrat (0,0378m^2), tot i que aquest solament s'esmenta en una casa de les Borges Blanques i en dues de Lleida.

-El metre, utilitzat solament a Tàrrega malgrat que nosaltres l'hem utilitzat com a mesura-patró a la qual s'han ajustat les altres mides.

-La cana, solament l'hem registrada en una casa de Salvanera, la seva equivalència és de metre i mig.

-Hem de recordar aquí novament que les fraccions del jornal eren també les mesures més utilitzades a la Seu d'Urgell per a les finques urbanes. Per exemple, dues cases venudes en aquesta població pertanyents al ex-convent dels agustins medien, una, un quart i mig de jornal, i l'altra, un terç i un quart de jornal.

Insistim finalment en què aquest capítol ha pretès ser ben poc ambiciós, solament hem utilitzat els recursos al nostre abast per a dur a terme una nova aportació als estudis dedicats a "pesos i mesures" que nosaltres hem consultat, i que d'alguna manera podrien perfilar més la seva àrea d'incidència si gaires contribucions com aquesta proliferen. En qualsevol cas pensem que la part més interessant és la corresponent a les finques urbanes, sobretot perquè no s'havia adoptat cap mesura unificadora i per tant cada població expressava les mides en les unitats habituals per elles.

5. BREU REPÀS JURÍDIC DE LES LLEIS DESAMORTITZADORES I SITUACIO ACTUAL DELS ESTUDIS SOBRE LA DESAMORTITZACIÓ DE MENDIZÀBAL A ESPANYA

Convé situar aquest apartat, tot i que per als historiadors és certament aspre, a les primeres pàgines d'aquests estudis sobre la desamortització. Els juristes ens forneixen una informació que a nosaltres ens seria difícil d'interpretar, i alhora de discutir. Amb l'ajut de diferents obres considerades ja clàssiques en aquest capítol hem elaborat els diferents apartats.

5.1. PER QUÉ?

Les transformacions jurídiques de l'Espanya decimonònica han d'ésser analitzades dins un context de transició de l'antic règim al nou model de societat liberal. Ara la burgesia vol imposar un nou model de societat, una societat basada en les relacions capitalistes de producció. És clar, ells en serien els més beneficiats d'aquest canvi consistent a restringir els privilegis de l'aristocràcia, i llançar al grup social més baix (pagesia, artesanat, jornalers...) a unes lleis de mercat dures i potser inhumanes, de les quals abans estaven protegits. La burgesia aviat trobà l'argumentació que necessitava aquest canvi. Es tractava d'implantar el liberalisme econòmic, el qual duria un augment de la riquesa que, a la llarga, beneficiaria tothom.

El període de consolidació de la revolució liberal s'inicia el 1808 i podríem dir que finalitza uns trenta anys després. Dues guerres enterboleixen aquest període poc tranquil: la guerra del francès, 1808-1814, que posava en evidència la debilitat de l'Estat; i la primera guerra carlina, 1833-1840, que va crear les condicions necessàries perquè els canvis poguessin implantar-se definitivament. Però a Espanya aquest procés revolucionari ha estat difícil i les resistències han estat importants. Com diu Josep Fontana..."*En España el antiguo régimen se efectuó mediante una alianza entre la burguesía liberal y la aristocracia latifundista, con la propia monarquia como àrbitro, sin que hubiese un proceso paralelo de revolución campesina*". La possibilitat que la burgesia encapçalés en solitari el procés revolucionari era impossible. Per tant, calia pactar o bé amb la noblesa o bé amb la pagesia. Si hagués decidit pactar amb la pagesia els béns comunals i el règim agrari haurien estat intocables; a més, la pagesia era molt crítica amb la gran propietat, fet que hagués compromès força la burgesia fins al punt de convertir-la en la víctima de la revolució. L'aliança amb la noblesa era molt menys compromesa a més que ambdues compartien el respecte a la propietat. Així doncs, la pagesia quedava com a víctima. Es tractava d'una pagesia cada vegada més pobra, amb menys diners per a invertir al camp i per a comprar productes industrials. Com es pot veure la semblança amb el cas francès o anglès és incomparable, en aquests països la pagesia va poder contribuir al desenvolupament industrial.

És important retenir la idea de la implantació de la burgesia com a propietària -ara propietat plena- de la terra en detriment de la pagesia i d'altres grups socials. Però el pas de la propietat feudal a la propietat plena o burgesa és insuficient per a explicar les noves relacions que s'estableixen en el sí de la societat capitalista. De fet, com diu Antoni Segura..."*de vegades pot succeir que la maximització del guany no passi necessàriament per la consolidació d'una propietat burgesa, sinó per l'adopció de noves -velles- formes de contractació agrària, de comercialització dels productes del camp, de control del crèdit rural...*".

Es correcte d'emmarcar el procés desamortitzador iniciat el 1799 i que perdurarà fins al segle XX en l'anguniosa situació fiscal de la monarquia. Fracassades o insuficients les reformes que hom intentà dur a terme per mantenir estable el volum d'ingressos de la hisenda

reial, en un temps que les guerres i els interessos del deute públic agreujaven el dèficit, calgué acudir a les mesures extraordinàries. No es podia continuar emetent vals reials (un recurs habitual des de 1780) i a més calia pensar en una forma "d'absorbir" els vals emesos. És possible, doncs, d'establir la relació entre el deute públic i la desamortització.

Ara bé, aquesta mesura relacionava capital i propietat feudal.De fet, des del segle XVIII s'havien acumulat capitals en mans privades gràcies a la puja de la renda de la terra o als beneficis comercials. Aquest capital necessitava ser invertit, però el ventall d'inversions es reduí després de la crisi comercial del final del set-cents: depreciació dels vals reials, poques perspectives de les empreses mercantils, encariment del preu de la terra per les restriccions de les mateixes lleis de vinculació i d'amortització,... tot sembla com si l'alliberament de la propietat de les "mans mortes" fos una ocasió esperada i necessària. Ja hem vist a la introducció com el clergat havia patit força adversitats abans d'arribar la desamortització; diguem-ne, doncs, que era un estament amb unes característiques especials per poder ésser atacat: tenia moltes propietats i alhora havia vist com els seus guanys minvaven. Sigui com sigui el cas és que les necessitats de la monarquia i les del capital coincidiren. El dubte rau a saber si aquesta fou l'única solució i si realment era lícita. Analitzem-ho.

BIBLIOTECA VIRTUAL

5.2. ERA LEGAL LA DESAMORTITZACIO?

Era molt difícil en la situació jurídica d'aleshores justificar la desamortització. Calien amb certa pressa mesures reformadores. Bàsicament dues:

A-Instaurar un sentit modern de "propietat".

B-Crear organismes que la defensessin.

Tot això seria el resultat d'un llarg procés de discussions que s'havien plantejat els diputats de Cadis i que culminarien el 1889 amb el Codi Civil. Codificació era doncs gairebé sinònim de "transformació de la propietat". El procés de canvi polític no es produí de forma instantània i tampoc la codificació. Més aviat, aquest procés fou excessivament lent.

La transformació del sistema econòmic i social no es va produir amb rapidesa. L'element principal d'aquesta transformació és la propietat de la terra, al voltant de la qual gira tot el procés. La revolució liberal intenta instaurar la propietat absoluta, sense limitacions. Es comencen a sentir veus com les que diuen: "*El dret de la propietat és la base de tots els drets naturals de l'home, de totes les associacions i de tot el govern, i és una conseqüència del pacte social* ". A partir d'ara començaria tota la legislació desvinculadora i desamortitzadora que ocuparia tot el segle XIX.

Però qui defensaria aquest nou concepte de "propietat"? Calia aclarir abans quin organisme jurídic hauria de resoldre les qüestions plantejades per la desamortització i quin seria el caràcter d'aquest nou organisme (governatiu o contenciós), perquè del seu caràcter dependria el tipus de tribunal al qual s'hauria d'acudir.

De fet, seguir la via de la jurisdicció ordinària hagués estat llarg, costós i encara hagués carregat l'administració de més assumptes, a més a més això hauria frustat la desamortització. Calia, doncs, a corre-cuita resoldre una sèrie de qüestions tècniques a través de les quals, en cas de conflicte entre Hisenda i particulars, la resolució pogués ser àgil, per tal d'evitar una paralització de les mesures desamortitzadores. El 1834 i després d'assaigs de la constitució de Cadis es decideix estendre el camp del governatiu a costa del contenciós. Així els jutges ordinaris quedarien exclosos del coneixement d'aquest tipus de situacions. La nova jurisdicció contenciós-administrativa absorbirà les atribucions dels antics Tribunals d'Hisenda sense fer referència a qüestions sobre "propietat". Jurídicament marcava una

novetat respecte a les normes de l'Antic Règim.

Els jutges es faran càrrec d'aquests nous assumptes d'Hisenda i el dia 24 de març del 1834 es suprimeix el Consell Suprem d'Hisenda i es crea el Tribunal Suprem d'Hisenda. Malgrat tot, es mantenia la figura de l'intendent, màxima autoritat civil de l'absolutisme, tota una paradoxa!

5.3. ERA L'ÚNICA SOLUCIÓ?

Des de feia segles hi havia una llarga tradició doctrinal sobre l'ús de la terra. Potser no s'arribaven a plantejar la propietat en sentit modern, però d'alguna manera quan ens atansem al segle XIX els precedents són ja nombrosos.

Les doctrines desamortitzadores ja havien estat esmentades ja Sisternes Feliu, Campomanes, Jovellanos... fins al 1798 quan ja es van posar en marxa les desamortitzacions de Godoy i posteriorment la del Trienni Liberal i la de 1836 de Mendizàbal.

A banda dels altres precedents, quan Mendizàbal arriba al poder el seu govern té greus problemes: es troba enmig de la primera guerra carlina, el deute és impressionant i per si fos poc l'administració està empenyorada als propietaris de vals reials. Atesa la urgència de cada un dels problemes ningú no dubtava que la desamortització era l'única situació viable, ni el mateix Flórez Estrada.

Flórez atacava durament el tipus de desamortització proposada per Mendizàbal, no solament al Parlament sinó també a la premsa. És prou famós el seu article al periòdic "El Español", on exposa que la desamortització no solament és necessària, sinó que a més a més és urgent. Però si es tracta d'amortitzar el deute públic la solució seria repartir la terra en emfiteusi entre els pagesos i amb els diners dels arrendaments pagar els creditors, en lloc de pagar-los amb els diners de les vendes. Flórez Estrada defensava la implantació de l'emfiteusi a les explotacions privades. D'aquesta manera l'Estat repartiria els béns nacionals entre els pagesos amb les mateixes condicions. L'emfiteusi moderna presentada per Flórez era una via reformista, davant l'alternativa històrica entre revolució pagesa i model prussià. La revolució pagesa produïa a Flórez cert respecte: temia els excessos, els "costos socials" i les conseqüències imprevisibles.

La contradicció entre emfiteusi i propietat privada no es planteja en el cas dels béns nacionals, perquè desamortització i transmissió són dos processos diferents. Flórez discutirà la forma concreta de transmissió, però no l'abolició total de l'amortització. Probablement l'observació de la desamortització del trienni li deuria servir per a elaborar les respostes a les lleis de Mendizàbal.

A més, en principi, Flórez pensa en l'emfiteusi com una solució fiscal, propera a les idees de Stuart Mill i als programes reformistes d'Olavide. Però el 1836 l'emfiteusi apareix ja a la seva obra com una política a llarg termini, i com una reforma social i política. Flórez suposa que la venda de béns nacionals no augmentarà la xifra de productors; fins i tot, en cas que la terra fos adquirida pels treballadors, la distribució equitativa duraria ben poc. A més, deia, si ens fixem en el preu de la terra, ben segur que el preu del sòl baixarà i, per tant, fàcilment se signaran contractes fraudulents.

De fet, la historiografia decimonònica relacionava la desamortització amb els problemes d'Hisenda. Ben pocs varen entendre que la venda de béns nacionals podria dur a terme un model d'agricultura capitalista semblant a l'anglesa. Per aquesta raó sovint apareix la divergència: desamortització o reforma agrària.

Des de l'aparició del decret del dia 19 de febrer de 1836, la polèmica entre

Mendizàbal (i els seus partidaris) i Flórez comença a endurir-se. Flórez ara afegeix que a més de la desamortització, s'hauria d'intentar dur a terme una reforma agrària (naturalment estava pensant en la reforma de Leopoldo el Gran de Toscana).Així doncs, segueix, la terra es donaria en emfiteusi durant 50 anys. Aquest contracte podria ser renovat. Del repartiment de les terres s'encarregarien les diputacions provincials, les quals es regirien pel criteri següent:..."*crear explotaciones para dar trabajo a una familia de nueve personas*...". De fet, Flórez més que...,"*crear explotaciones autosuficientes*...,", el que volia era...,"*hacer compatible la rentabilidad y la capacidad de empleo*...". Per a Flórez l'objectiu prioritari de la reforma agrària era la formació de capital com a condició del progrés econòmic general, i l'obtenció d'un nivell d'ocupació i de distribució de la terra compatibles amb la supervivència i consolidació del model polític progressista.

Imaginem-nos, deia Flórez, aquests béns venuts, calculant-hi la diferència entre el preu real i el preu que pagaran els compradors en títols (depreciats), afegint-hi el frau, el cost de l'administració existent i de la que calia crear, els documents,etc. Tot això ofega el venedor. Així doncs, si avui els béns nacionals tenen un valor de 100, amb ells no s'arribarà a amortitzar un deute de 30. En canvi el sistema emfitèutic permetia l'accés al domini útil de moltes famílies, la indústria agrària i els preus dels productes agraris no trigarien a pujar. L'emfiteusi crearia, segons Flórez, una casta de colons rics i treballadors.

Som prou conscients que l'exposició sistemàtica i detallada de Flórez Estrada no es pot resumir en poques ratlles. Els seus punts de vista tenen molt a veure amb l'escola ricardiana, amb Sismondi i amb Canga Argüelles. També es pot comprovar la lectura que en deuria fer Flórez de "La riqueza de las naciones" d'Adam Smith, o de les teories de la població i de la renda de la terra de T.R.Malthus.

L'article despertà grans admiracions i grans odis, aleshores i ara. Opinions a favor i en contra no en manquen encara avui dia. Pensem que els defensors de les idees de Flórez analitzen la reforma de Mendizàbal molt superficialment. Es basen solament en una sèrie de tòpics repetits de forma gairebé mecànica. Matisem breument la qüestió: Mendizàbal, amb la seva "desamortització", proposava un nou concepte de propietat, en canvi, Flórez seguia amb el concepte antic. Amb Flórez, doncs, la revolució liberal (entesa com el gran canvi històric que significa el trànsit d'una vella societat a una altra de nova) no s'hagués dut a terme. A més, seguint el seu exemple, cal observar la Toscana que ell tan admirava cent anys després i veure el fracàs de la seva mesura.L'emfiteusi significava la forma més típica de la propietat feudal i per tant, la més antagònica al règim de propietat burgès basat en la lliure contractació de la força de treball. De tota manera l'emfiteusi troba una via de subsistència i de convivència amb el capitalisme. I és que en aquest moment l'opció era molt clara: o es fa la revolució amb els pagesos sense capital o es fa per a la burgesia amb capital. L'opció era força clara: la llei del dia 26 d'agost de 1837 sancionava la pervivència de l'emfiteusi, però es reconsiderava el cens, el qual ara seria tractat com un contracte. A poc a poc es va imposant el pagament de la renda en metàl.lic que substitueix la renda en espècies. De fet, l'accés de l'emfiteuta a la propietat, quan es va poder dur a terme va ser com a conseqüència de la lluita i de la resistència pagesa. Fins aleshores la redempció havia estat contemplada com una qüestió marginal.

Sovint la historiografia identifica les vendes dels béns desamortitzats amb només l'apropiació de la burgesia. Bé, això en part és cert, però pensem que aquesta burgesia comercial del set-cents ara conjunturalment s'enriqueix més, i estructuralment arriba a superar la noblesa, fins aleshores, gran propietària de les terres (recordem la llista de grans propietaris publicada el 20 de desembre del 1875 al "Boletín Oficial de la Provincia de Lérida"). Potser amb la mesura de Flórez la situació no hagués esdevingut la mateixa.

Cal posar èmfasi en les petites conseqüències de la desamortització, tot i que el seu impacte és menys important. Insistim en el gran nombre de petites parcel·les que es vengueren arreu de Catalunya, en la venda i redempció de censos i censals, en la venda de finques urbanes, beneficis i causes pròpies que tornaven a les famílies,... La revenda d'algunes peces a la llarga també seguia alimentant el "mercat de la terra" que ara s'obria i que d'alguna manera oferia estabilitat jurídica al nou propietari.

Un darrer matís ens obliga a recordar altres fets esdevinguts a Europa. A França, per exemple, tampoc no es consolidà durant la revolució una autèntica reforma agrària: no tots els pagesos van poder accedir a la propietat. Sincerament, si per via revolucionària no s'hi arribà, difícilment Flórez i les seves mesures reformistes haurien aconseguit millors resultats.

5.4. CAUSES

5.4.1.Causes econòmiques

Hem observat la necessitat d'una desamortització, l'opció escollida i el fons ideològic en què encaixava, però quines foren les causes immediates que posaven en marxa el mecanisme? Si realment hem de pensar en una causa primera, no hi ha dubte (i de fet gairebé tothom s'hi afegeix) que és l'angoixant situació de la hisenda pública.

Quan Mendizàbal accedeix al ministeri no hi havia diners per a pagar els deutes de l'Estat. L'interès del deute era de 10 milions de rals de billó al mes i la guerra carlina en costava 30 milions al mes. Però això encara no ho era tot: el més greu era la sospita de la possible pèrdua de la guerra. Calia guanyar posicions als carlins. Legions de soldats estrangers estaven preparats per a ajudar l'exèrcit regular. Però com es pagarien?

Les expectatives eren prou adverses i Mendizàbal proposà fer més lleugera la situació partint de quatre premisses:

1- Recuperar la confiança dels liberals sublevats reformant l'Estatut Reial.

2- Donar un impuls fort a la guerra contra els carlins per posar-hi fi en un termini breu.

3- Una vegada guanyada la guerra, es refaria la situació d'hisenda mitjançant la reducció del deute i els crèdits estrangers.

4- I superades aquestes etapes, es reformaria el sistema tributari.

És clar que en el programa polític de Mendizàbal la desamortització era una peça clau, però calia sortir al pas de certes crítiques. Ell tenia clar que la desamortització era lenta de posar en marxa i, per tant, els diners li arribarien tard. Amb altres paraules, la seva reforma no era de solucions immediates. Però la guerra va ser massa llarga i va distorsionar el programa a Mendizàbal precisament en el segon punt.

A part d'aquesta estreta relació convé que ens remetem als capítols 7 i 9 d'aquesta tesi i observar com la demanda de terres s'havia convertit en una realitat a la qual caldria donar resposta, Richard Herr ho esmenta molt bé fent extensiu a Espanya el cas de França i Anglaterra.

Ara bé, en aquest moment, en què pesava més la demanda de terres o la situació econòmica, potser bastant bona, d'aquesta "burgesia agrària" que esmentarem al capítol 7 i que trobarem com a principal beneficiària en el capítol 9? Certament no ho tenim molt clar.

Encetar una discussió sobre la possible "reforma agrària" i a quin grup intentava beneficiar seria força complex. En qualsevol cas pensem que els resultats en el seu moment ens indicaran un predomini dels béns adquirits per burgesos, però també i potser a llarg

termini una colla de petites finques adquirides per propietaris mitjans i petits, i sobretot la venda i redempció de censals i de censos emfitèutics, tan o més gratificant pel pagès que la compra de terres (el capítol 6 ens n'informarà àmpliament). En aquest aspecte ja ho deia Josep Fontana..: "*Si por "reforma agraria" se entiende un tipo de medidas que favoreciesen a los campesinos, està claro que estos hombres las tenían presentes, que no olvidaràn la dimensión social del problema. Pretendían también crear una masa de pequeños propietarios campesinos, que no sólo había de servir para aumentar el volumen de la producción agraria, sino para garantizar la estabilidad social, puesto que como defensores de su pequeña propiedad, se convertirían en defensores de la propiedad (burguesa) en general".*

5.4.2. Causes polítiques i ideològiques

Mendizàbal explica al Reial Decret del mes de març de 1836 el desig de comptar amb una massa de propietaris liberals que al mateix temps mantinguessin el nou règim.

Quan es produeix la supressió definitiva del règim senyorial, jurídicament amb la llei del 26 d'agost de 1837, se sanciona la pervivència de l'emfiteusi: s'admet la dualitat de dominis, però es modifica la consideració jurídica del cens en contemplar-lo com a contracte. Aquest caràcter mai no l'havia pogut tenir perquè el pagès mai no fou igual al senyor. Així en admetre la propietat particular del usufructuari sobre el domini útil i del beneficiari del cens sobre el domini directe, es genera una nova concepció d'emfiteusi. Aquesta solució fou adoptada per part de les lleis europees. Davant el problema d'abolir el cens i perdre els beneficis, o modificar el codi convertint l'emfiteusi en una propietat dividida, aquesta darrera opció fou l'escollida per gran nombre de les burgesies postrevolucionàries. A Espanya també s'optà per aquesta via: en pocs anys es donaran dos processos complementaris: la desamortització de béns de l'església, que proletaritzaria una xifra important de pagesos i la redempció de censos, que crearia un reduit nucli de propietaris. Els pagesos amb pocs recursos quedaran exclosos dels dos processos. Pel que fa al segon, la redempció de censos emfitèutics fou més un fenomen legal, que un resultat social.

Per què aquesta reforma liberal no ho fou del tot? Les mesures liberals burgeses van significar, sobretot, la consolidació i el respecte a uns drets de propietat privada existents, i per tant, l'aprovació i la legitimació d'unes determinades relacions d'explotació. Des d'aquest punt de vista i tenint en compte els aspectes que hem anat remarcant, deixen d'ésser paradoxals i difícils d'entendre algunes qüestions que, si s'accepta que la Revolució Liberal va significar el pas d'una propietat feudal a una propietat capitalista, no s'entenen.

5.4.3. Causes morals

En aquest cas més que la desamortització ens interessa la secularització. D'alguna manera en la història dècimonònica espanyola no s'entén l'una sense l'altra. Segons J.L.López Aranguren la secularització del clergat es va fer esperar massa, les raons dels reformadors eren massa hisendístiques i poc morals, però sobretot el daltabaix es donava el 1851 quan el clergat recuperà el temps perdut. Efectivament a Lleida cap a la cinquantena hi havia més cases de religiosos que durant la trentena, si el que intentava era la secularització el seu efecte fou minoritari. De fet, novament si ho comparem amb la França postrevolucionària on el clergat ja no recuperaria la seva influència, la secularització fou molt lenta, tanmateix, era

evident que a les acaballes del segle passat l'Església havia perdut el protagonisme dels segles anteriors. El retard de l'Estat espanyol és doncs considerable. Abans d'avançar més comentaris caldria reflexionar a fons sobre la secularització o millor dit sobre els aldarulls anticlericals que afloraran durant el segle XIX i XX fins a la Segona República. El tema és certament apassionant, però potser té aquí una de les seves causes: el concordat de 1851. Què més es podia esperar d'aquells beneficiaris liberals i esdevinguts després moderats?

5.5. ASPECTE JURIDIC

Tomàs y Valiente efectuà un recull i comentari de les lleis desamortitzadores dècimonòniques. Al principi d'aquest capítol hem discutit la seva legalitat, ara ens toca la part tècnica.

Bàsicament ens interessen els decrets següents:

-15 de juliol del 1834-Supressió de la Inquisició.Tots els seus béns seran dedicats a l'extinció del deute públic.En aquest cas, solament trobem censals al seu càrrec els béns que ja s'havien venut durant el trienni.

-4 de juliol del 1835-Supressió dels jesuïtes. Els seus béns també seran dedicats a l'extinció del deute públic.No recordarem la llarga persecució d'aquest orde religiós des de Carles III, però a Lleida només hem localitzat una casa a la Seu d'Urgell amb terres que passarien a ésser subhastades i adquirides aviat. En canvi curiosament no trobem cap rastre de la seva vida conventual durant el segle XIX.

-25 de juliol del 1835-Supressió de convents i monestirs amb menys de 12 religiosos, amb la venda dels seus béns també s'intentarà alleugerir el deute interior.

Però les mesures eren encara poc radicals fins a:

-11 d'octubre del 1835, quan torna a ésser vigent el decret de l'1 d'octubre del 1820. S'ampliava el nombre de convents suprimits. Els seus béns -ara béns nacionals- passaran a l'Estat per tal de ser venuts en subhasta pública. Amb aquests beneficis s'amortitzarà el deute públic. Els dies 8 i 24 de març de 1836 es regulava més detalladament aquesta llei. Ara diu clar que se suprimien tots els convents i monestirs dels religiosos masculins. A la vegada que es destinava a l'extinció del deute públic els patrimonis de les cases dels religiosos masculins i femenins, suprimits o no (art.20), alhora que assignava una pensió diària als religiosos de les institucions suprimides (art.17). Aquesta pensió s'obtindria amb la venda dels béns nacionals. Fixeu-vos que la necessitat de recollir diners per a la supressió del deute inclou tant ordes religiosos suprimits com els subsistents.

-19 de febrer del 1836 es declara la venda de tots els béns immobles de qualsevol classe que haguessin pertanyut a les comunitats i corporacions religioses suprimides i d'aquells que ja estiguessin classificats com a béns nacionals. De fet, formalment aquest text no és una llei. No ha estat redactat per les Corts sinó per Mendizàbal. Ell mateix el defensa davant la reina governadora a l'Exposició de Motius. La venda s'havia de dur a terme mitjançant una subhasta pública (art.3) que es basaria en una taxació prèvia.

Qualsevol espanyol o estranger podia demanar la taxació d'una o més finques si encara no ho estaven oficialment. Era gairebé segur que qui demanés la taxació de la finca acabaria posseint-la, si abans ningú no oferia un preu més elevat per la mateixa finca (art.9). Naturalment aquesta estratègia podia resultar perillosa alhora d'intentar conseguir una finca, ja que es podia intentar una taxació baixa i posteriorment no donar a conèixer el dia de la subhasta: el negoci ja era important. El pagament del remat haviade ser en metàl.lic o en títols de deute públic (art.10). En el moment de l'adquisició el comprador havia d'optar per un

mètode o per un altre (art.12). La cinquena part del remat es pagava en el moment de l'escriptura (art.13). Si el comprador havia escollit abonar el preu en títols, pagava la resta en vuit anys; si havia escollit el pagament en metàl.lic, podia fer-ho en setze anys (art.14). Els títols eren acceptats segons el seu valor nominal. A partir de l'escriptura les finques quedaven hipotecades durant 8 o 16 anys (art.18). Es tractava de crear "una copiosa familia de propietarios" com deia Mendizàbal mentre defensava el seu projecte davant la reina. Per poder facilitar als grups socials més necessitats l'accés a la propietat, Mendizàbal recomanava la divisió de les parcel.les més grans. D'aquesta divisió s'encarregava una comissió municipal. Però no quedava massa ben definit cóm s'escollia aquesta comissió, per tant, l'oligarquia de cada lloc va quedar-se amb les finques més cobejades, i la resta varen ser dividides.

-5 de març del 1836 es redimeixen tots els censals i càrregues de qualsevol classe pertanyents a les comunitats monacals i regulars suprimides o que estiguin en tràmit de supressió (el dia 8 i el 24 de març es dóna nova redacció a aquest decret).

Fins ara la desamortització apareix relacionada amb l'extinció del deute públic, per bé que els resultats no han estat massa satisfactoris. A partir d'ara: -29 de juliol del 1837 ja sorgeixen altres necessitats: el manteniment del clergat secular o la tan desitjada reforma tributària. És la segona llei. Es crea la contribució de "Culto y clero" (art.6 i 7)

-16 de juliol del 1840, supressió de les vendes.

-2 de setembre del 1841, es restaura la segona llei de Mendizàbal, però ara el reformador serà Baldomero Espartero. Es posen a la venda els béns del clergat secular. Segons la llei d'Espartero, es consideren béns nacionals tots els del clergat secular, excepte les finques esmentades a l'article 6. La forma de taxació i de subhasta seria la mateixa que per als béns del clergat regular. Però ara, en el moment de l'escriptura, es pagava el deu per cent del preu del remat -en metàl.lic o en títols-. Tot plegat no podia superar els cinc anys (art.10). Però d'aquesta llei en quedaven excloses les finques taxades per sota dels 40.000 rals de billó. En aquest cas el termini fixat era de vint pagues durant els vint anys següents (art.11). Aquesta llei d'Espartero va durar amb prou feines tres anys. En aquest temps es varen vendre, segurament, les millors finques del clergat secular arreu d'Espanya.

-26 de juliol del 1844 nova supressió de les vendes. Ara el govern estava presidit per Narvàez. Els moderats prescindeixen ràpidament de les vendes. El ministre d'Hisenda actual, Alejandro Mon, dóna a conèixer la mala situació d'algunes esglésies i l'incompliment generalitzat de la "contribución de culto y clero", però alhora, Mon tranquilitzava els compradors de béns nacionals. Res no havien de témer: els béns eren dels compradors. L'Estat respectaria les adquisicions. Però aquells béns no rematats serien tornats al clergat segons aquesta llei del 26 de juliol de 1844.

-3 d'abril del 1845 es tornen els béns no venuts al clergat secular.

-11 de juny del 1847 es posen a la venda els béns dels quatre ordes religioso-militars i els de Sant Joan de Jerusalem.

-1 de maig del 1848, normes per ésser venuts els béns anteriors.

De fet, jurídicament les vendes de la desamortització de Mendizàbal es podien dur a terme fins al dia 10 de febrer del 1855, però almenys a Lleida després del Concordat no es ven res i, malgrat la legislació anterior, fins al juny de 1838 no comencen les subhastes.

Aquesta llista de decrets reials, tot i no ser exhaustiva és força significativa. Tenim una sèrie de normes que regulen un fet: la transformació de la propietat. Però la propietat no es regia a tota Espanya per les mateixes lleis.

Seguint les observacions dels canvis dècimonònics, hi ha una sèrie d'esdeveniments que es desenvolupen paral·lels: el constitucionalisme, la codificació i la transformació de la propietat. La codificació desembocarà en el Codi Civil de 1889, on l'intent unificador es

podia considerar descartat, però on predominava el sentit harmonitzador centralitzat en la legislació de Castella.

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

6. TREBALL, PRODUCCIÓ, PROPIETAT I MERCAT. ELS RÉGIMS AGRARIS CATALANS A LES ACABALLES DE L'ANTIC RÈGIM

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

6.1. INTRODUCCIO

Abans d'endinsar-nos en el tema estricte de la desamortització, hem pensat afegir un capítol que d'alguna manera ens ajudés a conèixer el moment històric que estudiarem. Si solament ens haguéssim dedicat a recollir dades de subhastes de terres desamortitzades, difícilment sabríem per què les adquisicions han estat així i no d'altra manera. Convenia doncs conèixer el món rural que rep aquest canvi anomenat desamortització.

Sortosament comptàvem amb prou documentació dels fons de desamortització i amb uns quants estudis monogràfics per a poder elaborar un treball raonat sobre el tema. Hi hem afegit a tot aquest material el buidatge del cadastre de Balaguer de 1848 i el de Portell de 1876 per tal de poder aprofundir en els diferents aspectes de l'estructura de la propietat. De molta utilitat ha estat també la cartilla avaluatòria de 1848 trobada a l'Arxiu de Balaguer que ens ha aportat dades sobre els preus, la producció, les despeses i els rendiments dels productes agrícoles. Malauradament el nostre gran buit és la part pirinenca on la manca d'estudis és important, malgrat tot calia cobrir la informació d'aquesta zona i el "Diccionario" de Pasqual Madoz no ens satisfeia massa com a eina de treball exclusiva.La solució fou trobar aquests estudis sobre una àrea geogràfica veïna -Andorra- i alhora ben documentada, i si a més comptava amb uns arxius excel.lentment catalogats, doncs millor. De fet, era imprescindible cobrir aquesta informació perquè ja ens adonarem en l'apartat corresponent de la poca quantitat de finques desamortitzades en aquesta part muntanyenca. Això venia condicionat per la presència de béns comunals en aquest indret.

Estudiar l'ús de la terra en aquells moments és copsar una imatge instantània de la principal activitat econòmica. D'antuvi hem de tenir clar que la província de Lleida no té les mateixes característiques que les terres litorals barcelonines o, ni tan sols de la resta de Catalunya. Per això ens interessava observar si els sistemes de cultiu, els rendiments o les relacions socials eren semblants o bé quins eren els marges de diferència existents amb la resta de terres catalanes.

De fet, l'estudi dels conreus, de l'ús de la terra, del tipus de parcel.lació o bé del mateix preu de la terra, ja ens palesen que Lleida era una zona agrícolament més endarrerida que la resta de Catalunya, fins i tot els salaris eren més baixos.

Amb tot la província de Lleida no és gens homogènia, precisament la varietat geogràfica d'aquest món rural ens ha dut a distingir quatre parts: la plana, els altiplans segarrencs, el Solsonès i la part muntanyenca. En cada un d'aquests indrets hom pot veure una estructura de la propietat i de l'explotació diferent. Convé que retinguem aquesta informació perquè posteriorment, quan es tracta pròpiament de la desamortització en el capítol setè, intentarem demostrar que les terres subhastades són una mica millors que les habituals a la província de Lleida, per bé que el seu rendiment no és massa elevat. Sortosament cada una d'aquestes zones compta amb interessants estudis que han esdevingut una aportació molt important. Tanmateix hem pensat que també calia comparar els nostres resultats amb els obtinguts per altres estudiosos referents a altres indrets de Catalunya.

Una vegada esbrinat el règim agrari, cal preguntar-se cóm deuria rebre el camp lleidatà el canvi jurídic -desamortització- proposat per la nova classe emergent -diguem-ne burgesia-?

Pel que fa a la província de Lleida la precaució a l'hora de definir i classificar els diferents grups socials, ens ha permès reflexionar sobre una figura que sovint ens apareix: "pagès", "propietari" i "hisendat". Segons hem pogut deduir dels protocols notarials, el *"pagès* " és el que treballa la terra, malgrat que també pot ser propietari d'unes quantes pórques o d'uns quants jornals. En canvi, el personatge definit com a *"propietari"* no treballa

la terra i es manté en una òrbita que podria quedar definida com una barreja de diferents càrrecs polítics -locals- i de diferents activitats especuladores (són els prestamistes de la població, cobren impostos per diferents activitats,.....). Pel que fa a "*l'hisendat* " Rosa Congost ha esbrinat detalladament aquesta variació semàntica, la qual, malgrat que pugui semblar un sinònim de "propietari", se'ns presenta com a símbol dels nous temps. Segons Congost la paraula "hisendat" no revela només una relació jurídica, com seria el cas del "propietari", sinó també la situació privilegiada d'una persona dins la societat. Eren gent establerta econòmicament, tenien temps lliure per a dedicar-lo a ocupacions polítiques, a l'oci,...Es tractava d'una nova figura que presagiava els nous temps.

De tota manera, l'estudi dels grups socials no finalitza aquí. Per a poder deduir qui seran els beneficiaris de la desamortització caldrà esbrinar diferents situacions, conéixer els grups socials i observar el grau d'endeutament d'aquests grups rurals. Així entendrem per què acudeix a les subhastes un determinat comprador i no el que d'antuvi podíem pensar. Relacionar endeutament i estructura agrària ha estat una variable important. Tanmateix observarem que els llocs on els ordes religiosos són més rics esdevenen també els grans censalistes. És axiomàtica o casual aquesta relació? En aquest marc, la desamortització de censals ¿era una solució oportuna per a la gent que treballava la terra? O senzillament era l'única?

6.2. DEMOGRAFIA

En el moment d'elaborar un estudi sobre la demografia decimonònica se'ns planteja ben aviat el problema de les fonts. Es clar que podem utilitzar les fonts diguem-ne clàssiques com els registres parroquials o censos de població que sovint es confeccionaven. De totes maneres cal saber que les estadístiques espanyoles no es van "modernitzar" fins a mitjan segle XIX (amb els censos de 1857, 1860, 1877, 1887, 1897 i el de 1900).

De fet a nosaltres més que un estudi demogràfic exhaustiu, ens interessa observar les diferents variables demogràfiques per tal de saber com incidiran les forces productives en el desenvolupament de l'agricultura lleidatana.

Com a font d'informació hem utilitzat les xifres corresponents als censos de 1718 i de 1787, pel segle XIX el de 1826-30 de l'obra de J.B. Galobardes *"Cataluña en la mano* ", el resum de les dades del *"Diccionario"* de Pasqual Madoz i les dels censos de 1857 i 1860. A més de la consulta de la tesina de Lluïsa Pla i l'obra manuscrita de Mariano Olivés y Roca, per bé que ambdues ens informen solament de la ciutat de Lleida.

Observeu el quadre I (Taula 6-1) on es recullen dades de quatre censos, dos del Set-cents i dos del Vuit-cents. Posteriorment esbrinarem l'index d'increment demogràfic comparant cada cens amb el posterior.

QUADRE I.*

COMARCA	hab 1718	%	habl 787	%	habl 830	%	hab 1860	%
SEGRIA	6469	9,06	28978	19,52	32311	22,04	59763	19,99
GARRIGUES	3681	5,16	12726	8,57	12380	8,45	27498	9,20
NOGUERA	9541	13,37	19791	13,33	20582	14,04	51919	17,37
SEGARRA	8589	12,03	14141	9,53	13550	9,24	24766	8,29
URGELL	6338	8,88	18709	12,60	17557	11,98	33620	11,25
SOLSONES	6114	8,57	9639	6,49	6055	4,13	16065	5,37
ALT URGELL	8354	11,70	11256	7,58	9151	6,24	27600	9,23
VALL D'ARAN	3086	4,32	5627	3,79	4711	3,21	11272	3,77
PALLARS SOBIRA	10060	14,09	12948	8,72	13354	9,11	20348	6,81
PALLARS JUSSA	9150	12,82	14613	9,85	16942	11,56	26071	8,72
TOTAL	71382	100	148428	100	146593	100	298922	100

Taula 6-1. * Quadre elaborat amb les dades dels censos comentats anteriorment.

En general la demografia catalana del segle XVIII es veu afectada per una mortalitat que no deixa de fluctuar, una natalitat que dóna grans empentes, una nupcialitat sempre en constant recuperaciói en el cas particular de Lleida, una arribada d'immigració molt important. En conjunt, la població durant tot el Set-cents es duplicà, però l'increment fou més intens a la segona meitat que a la primera. Això suposava una superior ocupació i aprofitament del sòl agrícola, però veurem a qui afavorirà més i com es durà a terme l'apropiació.

L'anàlisi de l'increment demogràfic de les diferents comarques de Lleida durant el Set-cents ens permet observar una important acumulació de població a les comarques de la plana. En termes generals veiem que la població de la província de Lleida es duplica (107,9%). Aquest augment repercuteix de forma espectacular a les comarques del Segrià, de les Garrigues, de l'Urgell i en menys proporció a la Noguera. Aquestes quatre comarques dupliquen la seva població i, fins i tot en algunes com el Segrià o les Garrigues, amb escreix. Per sota queden les comarques pre-pirenenques i pirenenques que, malgrat l'augment, no arriben a duplicar els seus efectius humans. Potser la gran sorpresa és la Vall d'Aran, on l'augment arriba al 82,3%, caldria esbrinar les seves causes.

QUADRE II. Increment intercensal de la població: 1718-1787.

COMARQUES	INDEX (107,9%)
SEGRIA	347,9%
GARRIGUES	245,7%
NOGUERA	107,4%
SEGARRA	64,6%
URGELL	195,1%
SOLSONES	57,6%
ALT URGELL	34,7%
VALL D'ARAN	82,3%
PALLARS SOBIRA	28,7%
PALLARSJUSSA	59,7%

Taula 6-2. NOTA: Elaboral arrb les dades de] quadre 1 (Taula 6-1).

La mortalitat endegada per la Guerra Gran i després per la Guerra del Francès impacta amb força el canvi de centúria, a banda de la cojuntura agrària que ja és prou negativa, com

podrem demostrar en les seccions properes.El canvi de segle és realment greu, però després de la guerra es dóna un brot de la nupcialitat que no arriba a provocar una recuperació dels bateigs. La població sembla estar exhaurida: la guerra s'ha endut molta gent jove en edat de procrear i deu faltar també població femenina perquè tot i que hi ha una recuperació de casaments i bateigs, no hi ha forma de remuntar. Tot plegat en un moment en què la mortalitat també davalla. Sigui com sigui, el primer terç del segle XIX és una de les pitjors èpoques de la demografia lleidatana, potser per la seva situació geogràfica de terra de frontera, o també perquè els rendiments de la terra no podran mantenir tanta gent com al litoral. Ara bé, convé destacar la situació de les comarques pallareses que en plena crisi demogràfica quanyen efectius. No sabem si pertanyen a un creixement natural, migratori o de quin tipus. Vegeu la distribució comarcal d'aquest decreixement demogràfic:

QUADRE III. Situació demogràfica intercensal:1787-1830.

COMARQUES	INDEX (-1,24%)
SEGRIA	11,50%
GARRIGUES	-2,72%
NOGUERA	3,99%
SEGARRA	-4,18%
URGELL	-6,16%
SOLSONES	-37,19%
ALT URGELL	-18,71%
VALL UARAN	-16,28%
PALLARS SOBIRA	3,13%
PALLARSJUSSA	15,93%

Taula 6-3. NOTA: Elaborat amb les dades del quadre 1 (Taula 6-1).

En el cens de 1857considerat el primer fiable d'aquest segle la població registrada a Lleida és de 298.922 habitants, és a dir, en solament setanta anys des del Cens del Comte Floridablanca,la població de la província de Lleida s'havia tornat a duplicar. No oblidem que el primer terç és nefast per a la recuperació demogràfica, per tant cal pensar que tot deuria produir-se en els 30 anys que van de 1830 a 1860, quan realment el grup de població que tocaria reproduir-se correspon al "no nascut" per totes les adversitats descrites. Podem seguir confiant solament en el creixement natural i prou?

Si comparem el creixement demogràfic de les diferents comarques de Lleida durant el Set-cents i la primera meitat del Vuit-cents veurem que la població creix a un ritme molt ràpid. Concretament la ciutat de Lleida entre el 1718 i el 1758 havia duplicat els seus efectius.L'explicació pot ser el fet migratori. Aquests nouvinguts eren principalment homes que incrementaran el grup social dels jornalers. A partir d'ara la proletarització al camp serà un fet important com veurem en els següents episodis. Ara bé, si Catalunya el 1830 ja estava recuperada demogràficament dels conflictes bèl.lics, les comarques lleidatanes no notaren encara cap augment de població. Hom pot pensar que si després d'una guerra la reacció habitual sempre era l'increment de la nupcialitat i per tant de la natalitat, després de la guerra del francès a Lleida aquest fet no es produí pas. La raó potser raïa en circumstàncies cojunturals, però el cens de 1857 fa notar un increment força positiu. Tot plegat ens duu a pensar que entre els habitants de la província de Lleida el 1857 hi deuria haver molts immigrants, probablement de la franja de l'Aragó. A la segona meitat del segle XIX la situació es repetirà, quan un nombre important de treballadors de la zona muntanyenca de la província de Lleida i de la d'Osca, es desplaçaran cap a les comarques de la Segarra i de l'Urgell, on aprofitaran la cojuntura agrària expansiva experimentada a les zones vitícoles

durant el període anterior a la fil.loxera.

Així doncs, la hipòtesi que la taxa de creixement migratori de Lleida podria haver estat positiva, ens pot ajudar a explicar el fort creixement demogràfic esdevingut entre 1830-1850, quan les generacions en edat de reproduir-se eren "generacions buides" nascudes durant els anys de crisis i de guerres.

Si efectuem un recompte arreu de la província ben aviat ens adonem de l'existència de dos comportaments: per una banda les comarques de la plana, amb nuclis més importants i densitats més elevades fruit de l'herència demogràfica del segle XVIII; i per l'altra banda, les comarques pirinenques i pre-pirinenques, amb reagrupaments de petits llogarrets, densitats més baixes. Part d'elles assoliran al segle XIX (1860) la xifra més alta d'habitants de la seva història. Si ens fixem en el quadre I (Taula 6-1) comparant els censos de 1718 i el de 1860, veurem que els grans guanys de població els protagonitzen les comarques de la plana(Segrià, Garrigues, Noguera i Urgell) que multipliquen per 8 o 9 la població. Després un segon grup format per les comarques pallareses i muntanyenques que dupliquen els habitants i la densitat amb escreix. La Segarra, triplica. I, l'Urgell serà una comarca amb un futur pròxim important: la construcció del canal revifarà la població, l'agricultura i tots els altres sectors econòmics.

BIBLIOTECA VIRTUAL

6.2.1.COMARQUES DE LA PLANA

Si el segle XVIII havia donat una empenta important a aquestes comarques, el segon terç del segle XIX serà de redreçament i d'afirmació.

La població es concentra en nuclis de 500 i 1.000 habitants, principalment. Si ens fixem en les poblacions del Segrià no n'hi havia cap amb una població inferior a 100 habitants, i solament 8 amb menys de 500 (mentre que el 1830 n'havia 30). Més que un gran creixement de la ciutat de Lleida, els efectius humans es reparteixen entre les poblacions de 500 i 1.000 habitants.

L'Urgell comptava amb la densitat més alta de la província de Lleida durant el segle XIX. Els 56 municipis d'abans de 1830 van quedar reagrupats en 30, dels quals 3 tenien un índex de creixement entre 90-125%, 4 entre 125-175%, la resta guanyaren força habitants.En canvi Bellpuig és un dels municipis amb l'índex de creixement més baix (120%).

Les Garrigues dupliquen els seus habitants i la seva densitat amb escreix, es passa de 12.380 habitants el 1830 a 27.498 el 1860 i de 14,73 hab/km^2(1830) a 32,72 hab/km^2(1860). La ciutat de Les Borges Blanques comença a despuntar, mentre que la resta augmentaran de forma poc espectacular. Un cas molt semblant esdevindrà amb la Segarra que passarà de 13.550 habitants (1830) a 24.766 habitants (1860), i d'una densitat de 20,97 hab/km^2(1830) a 38,32 hab/km^2(1860). Entre els municipis que guanyen habitants cal destacar a Florejacs, l'Aranyó, Montoliu de Segarra, Les Pallargues i Talavera.

Dins la comarca noguerenca hem de constatar novament (cas semblant a LLeida o Bellpuig) l'alentiment en el creixement de la ciutat més gran, Balaguer, i la importància numèrica de la població comarcal pel 1860. El 1830 la Noguera comptava amb 20.582 habitants i el 1860, 51.919 habitants mentre que la densitat passava de 14,73 hab/km^2(1830) a 32,72 hab/km^2(1860).

6.2.2. COMARQUES PRE-PIRINENQUES I PIRINENQUES

L'altitud ha estat considerada un factor de despoblament. Josep Iglésies ha calculat la

població per zones d'altitud, prenent com a llindars 250, 500, 750 i 1000 metres, el resultat és que el 1860 el 60,4% de la població vivia per sota els 250 metres, el 20,55% entre 250-500 metres.

Ens trobem amb un món de poblacions més petites que a la plana i més disperses. Entre les poblacions que guanyaran més habitants durant el periode intercensal de 1830 a 1860 a l'Alt Urgell son: Alinyà i Bassella i la de que incorpora menys població és Castellciutat. Al Pallars Sobirà els municipis amb més creixement són Soriguera, Moncortés de Pallars, Jou, Farrera de Pallars i Llavorsí; i els de menys Gerri de la Sal, Sort i València d'Aneu. Al Pallars Jussà els nuclis més atractius són Sant Esteve de la Sarga, La Torre de Cabdella, Senterada i Castissent però el nucli més important, Tremp, solament guanya el 186%. Una situació molt especial tenim al Solsonès on al costat de la ciutat de Solsona que gairebé no augmenta el seu nombre d'habitants, una serie de municipis com Castellar de la Ribera (398%) guanyen població per causa del reagrupament ja comentat. De totes maneres el Solsonès no tornarà a tenir la densitat del segon terç del segle XIX.

Naturalment estem lluny dels guanys demogràfics estudiats per a les comarques de la plana. A més a més els censos de població del segle XIX mostren uns guanys comarcals més homogenis que els del segle XVIII, però ara les densitats de població seran molt més descompensades. Es confirma l'acumulació de gent a la plana la qual cosa no suposa una despoblació de la muntanya, però sí una emigració de gent jove. L'empenta de la plana pensem que es deu més a un creixement migratori que a un creixement natural. Si aquesta hipòtesi fos certa, ens podria ajudar a explicar el fort creixement demogràfic esdevingut entre 1830-1857 quan les generacions en edat de reproduir-se eren "generacions buides" nascudes durant els anys de crisis i de guerres.

Una vegada superada la difícil recuperació de la crisis demogràfica produïda per les guerres i la crisi agrària de la segona dècada del segle XIX, s'instaurarà un nou cicle demogràfic on la incidència de les guerres civils i les epidèmies serà més minsa. Si donem un cop d'ull als censos posteriors veurem com ni la fil.loxera aconsegueix reduir la població, però, en canvi, sí que es consolidarà el despoblament d'àrees rurals petites.

6.2.3.RURALITZACIÓ-URBANITZACIÓ

En les descripcions comarcals ens hem adonat que les ciutats petites de cinc a deu mil habitants es mantenien, era el cas de Bellpuig, Balaguer i fins i tot Lleida. Al 1860 Lleida (19.557 hab) era la quarta ciutat més gran de Catalunya després de Barcelona(189.948 hab.), Reus (27.257 hab.) i Tortosa (24.702 hab.).Cervera (4.499 hab.) i Balaguer (5.368 hab.) volten els cinc mil habitants i 15 poblacions superen els dos mil, 65 es troben entre els mil i dos mil habitants i 253 amb menys de mil habitants.

Aquestes xifres ens permeten de dur a terme una sèrie de reflexions. Si comparem el creixement urbà de la província de Lleida amb la resta de Catalunya veurem que les ciutats que experimenten un creixement notable són les ciutats netament industrials. És clar, si a Lleida no hi ha indústria i, a més a més com veurem en aquest mateix capítol, la intensificació agrària no s'ha produït amb la mateixa intensitat que al litoral, la població activa haurà de buscar altres llocs de treball o proletaritzar-se (fet comprovat a la província de Lleida com veurem en el buidatge dels cadastres de Lleida i Balaguer, on es nota l'increment de pagesos amb parcel.les més reduïdes).

El procés de despoblament rural de Catalunya es va iniciar molt ràpidament a mitjan segle XIX, observem les següents xifres: el 1860 a Catalunya hi havia 389,4 milers de

persones dedicades al sector agrari, dels quals 93,5 milers vivien a la província de Lleida i el 1900 eren 336,6 milers, dels quals 77,6 milers eren de Lleida.Si ara ens fixem en el percentatge d'ocupació masculina al sector agrari veurem que el mateix any 1860 a Catalunya és del 62,5%, mentre que a Lleida és del 81,3% i encara el 1900 era del 80,9% quan la mitjana de Catalunya era del 51,4%.

6.3. ROTACIÓ DE CULTIUS EN SECÀ I EN REGADIU

Quan farem referència al sistema productiu observarem que es mantenia el vell sistema de rotació bianual sembrat-guaret; a unes finques de la Segarra, Ramon Garrabou hi troba el mateix cicle rígidament establert, però formula la hipòtesi d'una possible alternança de segolós-guaret-ordi-guaret. En aquestes explotacions el cultiu de lleguminoses només aparegué circumstancialment, i assolí una magnitud gairebé negligible. Pierre Vilar havia observat al segle XVIII a l'horta regada de Tàrrega una certa rotació, per bé que les terres regades eren dedicades només a grans i el conreu era continu, mentre que les no regades es dedicaven al cultiu intercalat (campa- olivera/vinya).Durant els mateixos anys a Lleida es començava a contemplar el conreu del cànem i dels llegums.Si la mostra de finques subhastades durant la desamortització de Mendizàbal ens pot servir d'informació, ens hem d'afegir a aquesta reveladora noció de progrés.Se'ns parla poc dels cultius que ocupen les terres campa i horta. El cànem i les lleguminoses apareixen discretament, i potser ja amb més empenta els ferraginars, la qual cosa suposaria l'aparició de plantes ferratgeres també importants alhora de restablir la fertilitat del sòl.

La cartilla avaluatòria de Balaguer (La Noguera) de 1848 ens informa dels principals cultius:

Sembradura 51,08%
Cultius arbustius-arboris 17,98%
Prat 12,60%
Cànem 9,98%
Llegums..... 5,51%
Hortalisses..... 1,01%
Patates 0,81%

Per bé que la terra dedicada als llegums és discreta ja implicava un ús intensiu de la terra. En canvi, ni tan sols es fa esment de les plantes ferratgeres.Tinguem en compte que el conreu de lleguminoses i plantes ferratgeres a les terres dedicades a cereals i l'alternança de cereals d'hivern i de primavera, tant com la utilització d'una part dels camps per a pastura d'una ramaderia estabulada -que al mateix temps adobava la terra-, han estat els elements bàsics per a aconseguir models d'alternança de conreus cada vegada més complexos, que permeten reduir la superfície destinada al guaret fins a fer-la desaparèixer.

En canvi l'estudi que hem fet del Cadastre de Portell (La Segarra) de 1879 més tardà que la cartilla de Balaguer mostra la següent distribució de conreus:

Vinya 36,14%
Campa..... 26,75%
Bosc..... 25,63%
Horta..... 5,57%
Altres 4,45%
Erm..... 0,32%
Ferraginar 0,32%

És clar que hauríem de saber què s'amaga sota el concepte "altres" però tot fa pensar que no deurien ser llegums perquè correspon a les terres de pitjor qualitat. Ara bé, Enric Tello ens explica les raons estructurals d'aquest curiós sistema de cultiu que ell anomena "desesperançat".

Hem de tenir en compte l'estructura de la propietat i de la parcel.lació a la Segarra i, en aquest marc, cercar l'explicació al policultiu que sovint hi observem. Per minsa que fos la parcel.la en explotació, el pagès hi feia encabir dos o més cultius. L'opció sembla prou anti-econòmica. Tanmateix Arthur Young, en el curs del seu itinerari, observà prop de Calaf aquest fenomen i escrivia:"*He observat amb plaer que, en lloc de guarets, hi ha veces ocupant espais sembrats que queden entre les fileres de ceps...*". Les observacions de Young són fetes el 1787 i en plena Segarra, ara bé cal no precipitar-se i acceptar l'estratègia del pagès segarrenc com una estratègia per no degradar el sòl.

Al "Pallars Mitjà" el cadastre de Montardit mostra una importància significativa de cànem i dels llegums, fet que cal interpretar com un signe de progrés.Malgrat tot es practica la rotació de cereals de tardor-cereals de primavera de forma molt arcaica, a més de practicar-se també l'associació de cultius semblant a la Segarra.

BIBLIOTECA VIRTUAL

6.3.1. REGATGE

El creixement agrícola català es basa en dos processos simultanis: l'extensió dels conreus a través de l'increment generalitzat en les rompudes, que van suposar una autèntica reconquesta del sòl conreable català, i la intensificació en l'explotació, manifestada principalment a través de l'extensió del regatge.

Malgrat la presència del riu Segre i els seus afluents la Noguera Pallaresa i la Noguera Ribagorçana, la província de Lleida es caracteritzava principalment per les terres de secà. Aquest dèficit d'aigua n'originava precisament un aprofitament exhaustiu i alhora també un conflicte.

Si intentem efectuar un recorregut semblant al dels viatgers del Set-cents per la província de Lleida, veurem que realment es comptava amb una complexa xarxa de petits rierols, recs i torrents a més del riu Segre i les dues nogueres que recorren la província de nord a sud. Des de la Seu d'Urgell on els rius Segre i Valira regaven les terres d'Alàs, Tost, Coll de Nargó, Hostalets, La Seu d'Urgell i Pont de Bar, fins als Pallars, el Segre baixa en direcció NE a SO tot recollint les aigües dels rius de Coborriu de Bellver, Riu de Pedra, Capistol, Quesforadat, Arsèguel, Vilanova de Banat, Bell-lloc, el de les Torres, el de Culó, Estahó, Navinés, Tost, Vansafosana, Alinyà, Valldargues, Sellent, Vall de Cabó, Hobes i Castellbó. Tots els esmentats tenen recorreguts de menys de deu quilòmetres, neixen a la Serra de Cadí o a la de Boumort i fertilitzen totes les terres del voltant de la Seu d'Urgell.

La Noguera Ribagorçana a Pont de Suertrega uns 50 jornals dels 400 conreables, malgrat les perilloses crescudes que sovint produïen desastres a les collites. En aquesta població la Noguera Ribagorçana rep el riu de Caldes o de Tor que neix a la Vall de Boí, i a mesura que arriba a Tremp es veu alimentat per les aigües dels rierols de Malpàs, Adon, Gotarta i Ventolà que deixen les aigües prop del Monestir de Lavaix.

La Noguera Pallaresa baixa de la Vall d'Aran i rega els pobles d'Alòs, Isil, Boren, Isabarre, Esterri d'Aneu, Escaló, Llavorsí, Rialb, Sort, i Gerri fins a Collegats. En aquest trànsit ha rebut l'aigua de vint-i-nou rierols per les dues bandes, entre ells el Flamicell i el Sarroca. Estem ja a la Pobla de Segur on el riu Flamicell regava a mitjan segle XIX les tres quartes parts dels 800 jornals conreables.

A mesura que abandonem els Pallars el riu Segre s'orienta cap a l'oest fins arribar a Artesa de Segre, Camarasa i Balaguer. D'Oliana a Ponts rep les aigües de la riera Salada, la de Pinell, el riu Rialb i el riu Llobregós. De Ponts a Balaguer, les dels rius Serill, Torrent de Seguers, Boix, Noguera Pallaresa i Sió. A Balaguer el riu Segre és ja força important, subministra aigua a les dues sèquies: la de Monfar i la del Cup de tradició musulmana, però que foren reutilitzades.De Balaguer a Lleida recull el Farfanya, el Corb i la Noguera Ribagorçana. Molt a prop de Lleida el Torrent de la Femosa i abans d'arribar a l'Ebre afegeix les aigües del riu Set prop de Sudanell. Gaspar Feliu esbrina detalladament el recorregut i l'aprofitament del riu d'Ondara, del Corb i del Torrent de la Femosa, sobretot les seves "basses" i recs.La ciutat de Lleida(i de fet l'anomenat Pla de Lleida)era abastida pel riu Segre i les sèquies de Pinyana, Fontanet, la del Comanador, la de Verdú i el Rec Nou de Térmens.

A més dels cursos d'aigua descrits s'aprofiten les aigües de la pluja que corren al llarg del camins en "basses" o "peixeres" amb les quals també es reguen terres. Precisament perque l'aigua és un bé tan escàs la seva concessió costa diners i no tothom hi arriba, a tot això hi hem d'afegir que el dret hidràulic és força complex.

L'aigua, igual que les terres, s'estableix i si l'emfiteuta no paga els drets, se li pot retirar l'ús. Sobre aquest dret Pierre Vilar ens preveu de petits matisos quan ens diu...*"cal observar també que no hi hagi concessions anteriors, així s'esdevé contínuament que un terreny no pot ser regat perquè tots els recursos hidràulics s'han concedit anteriorment..."*.

Entre els establerts Vilar hi ha trobat representants de tots els grups socials,des de l'alta noblesa com els Cardona i els Montcada; a convents com Poblet, Scala Dei, Carmelites de Cervera, Dominics de Puigcerdà; Caputxins de Solsona i de Cervera; el bisbe de Solsona o burgesia com els Xam.mar a Cervera, els Fortuny notaris de Balaguer; F.Caba apotecari de Balaguer o comerciants com Magí Morera de Lleida.És clar que tots aquests personatges demanen aigua en tant que propietaris, no com a explotadors. Aquest predomini del petit regatge, significa l'absència de grans projectes? Naturalment sabem que no perquè estem pensant en el Canal d'Urgell.Una obra d'aquestes dimensions solament va ser possible quan els grans propietaris urgellencs -part d'ells absentistes- van tenir interès, com diu Jaume Mateu, en la seva construcció,aleshores els beneficis econòmics ja estaven assegurats. De fet no oblidem que entre els accionistes no hi manquen els hisendats de la comarca com els Castellana de Tàrrega, els germans Josep i Ramon Jover d'Agramunt, Jaume Minguell de Torregrossa, Joan Antoni Morlius de Lleida, Joan Puig i Coll d'Agramunt, Manuel Tubau de Lleida,...per esmentar-ne uns quants que ja tindrem ocasió de conèixer a la llista de beneficiaris de terres subhastades a Lleida.

Si les aigües eren objecte d'un aprofitament acurat a la plana, també al Pirineu mereixen un tracte especial. A Andorra la construcció d'un rec havia de rebre l'autorització del Consell General, que es reserva el dret de concessió sense cobrar cap impost. Tots els propietaris interessats en la construcció han de constituir-se en societat per demanar el permís corresponent al Consell General per a poder desviar l'aigua, i al Consell Comunal per a arrendar o comprar les terres comunals. Jurídicament el rec és una propietat mútua col.lectiva de la societat, i existeix una junta o comissió "d'aviadors" encarregada de vetllar pel bon funcionament i dirimir els plets entre els regants, sempre que no siguin competència dels tribunals de justícia. El pagament d'un petit canon anual permet als propietaris regar els dies i hores fixats per la comissió. També es construïren petits recs fets per particulars, però amb la condició que el comú els pugui aprofitar gratuïtament.

Sobre l'ús de l'aigua ens n'informen els viatgers per bé que ràpidament. A la província de Lleida el cas més corrent és el regatge agrícola mentre que l'ús industrial quedaria molt en segon terme. De fet la relació regatge agrícola-molí fariner-molí industrial-fàbrica pròpiament

dita esmentada per Pierre Vilar no es desconegut a Lleida, malgrat que no és la realitat habitual.Es poden recordar exemples que ho il.lustren com a Ponts on el riu Llobregós mitjançant una presa i una sèquia distribuïa aigua per a regar, per a moure una fàbrica de paper i dos molins de farina. A Pobla de Segur el riu Flamicell i les tres sèquies reguen tres quartes parts dels 800 jornals conreats al terme, i a més mouen un molí d'oli, un de farina, bataners i telers. A Sort quan hi arriba la Noguera Pallaresa ja ha rebut l'aigua de 29 rierols per ambdues bandes que s'utilitzen per a regar prats i horts, a més de moure en aquesta població molins fariners, bataners, fàbriques de serrar fusta i de cardar llana. A Solsona les aigües del riu Negre i les d'una font són emmagatzemades per a moure un molí fariner. Finalment, a la Seu d'Urgell el riu Segre amb els seus rierols i canals, a més de fertilitzar les terres mou uns quants molins fariners.

6.4. ANALISI DELS CULTIUS

El paisatge agrícola de Catalunya durant la primera meitat del segle XIX quedava configurat, segons fonts fiscals, de la següent manera: cereals, vinya, lleguminoses, olivera i altres (arròs, fruites, lli, cànem,...).

En aquest segle s'observa una certa especialització agrícola, que va substituint l'autarquia agrícola tradicional, per bé que encara trigarà a desaparèixer. És clar que la distribució de conreus no era homogènia a tot el Principat. Hi havia zones amb uns rendiments alts que podien costejar-se experiències tècniques i millorar les tècniques de cultiu habituals. Es tractava dels regadius del litoral i prelitoral català.

Els cereals eren el cultiu trobat arreu de Catalunya, però les zones bladeres eren l'Urgell, el Segrià, la Segarra, la Plana de Vic i l'Empordà. L'increment de la vinya va fer reduir el conreu dels grans, a més, ara s'importaran grans foranis i aquest mecanisme actuarà de regulador dels preus. Veurem a l'apartat "*Els pagesos i els mercats* " la tendència general a la baixa en els preus del blat, a més de les oscil.lacions comarcals i de la irregularitat de les collites en algunes comarques.

Després de l'extensió de la vinya durant el Set-cents, durant la propera centúria la Guerra del Francès va malmetre moltes vinyes. Quan la pagesia es recuperava d'aquest ensurt, la Guerra Carlina torna a retardar el procés. Per tant, fins el 1845-65 no es reprèn amb força el cultiu de la vinya. La zona costera i pre-litoral afavorida per la facilitat de l'exportació, fou la que reviscolà més aviat. En canvi, a les zones on el transport era difícil, els Pallars o el Solsonès, la vinya s'estengué discretament. En principi la vinya ocupava terres marginals. Posteriorment ocuparà les terres bones de la plana d'algunes comarques tant que fins i tot, a la segona meitat del segle XIX, es convertirà en un conreu que donarà feina a gent de la muntanya lleidatana i aragonesa.

Els llegums eren apreciats per les rotacions de cultius a les terres de secà. Els més utilitzats eren les veces, les faves i els favons. A més formaven part de la dieta alimentària fins que l'extensió del cultiu de la patata les va substituir.

L'olivera seria el quart conreu en importància. La seva extensió fou lenta i discreta fins al 1840. A partir d'aquesta data fins al 1860 l'extensió de l'olivera es pot deure a diferents raons: l'augment del preu de l'oli, la subhasta de terres desamortitzades que fins aleshores romanien ermes i el fet que el treball de l'arbust, permet omplir un cicle anual del pagès allà on ja no hi havia feina. Les zones olivereres eren la Vall del Llobregat, l'Alt i el Baix Camp de Tarragona, l'Empordà, la Conca de Tremp i les Garrigues. A l'Urgell i a la Segarra l'olivera apareix associada a la vinya o amb els cereals, mentre que a l'Ebre es podien observar

autèntics boscos. Amb tot la producció d'oli era encara deficitària i irregular.

6.4.1. SEMBRADURA

Estudiem detalladament ara els conreus més importants d'aquests espai geogràfic que és la província de Lleida. Tenim informació variada. Sense cap mena de dubte les dades sobre les finques desamortitzades són una interessant aportació.

Habitualment els cadastres agrupen sota el nom de "terres de sembradura" les que Pierre Vilar havia definit com a "agricultura de terres campes".No a tota Catalunya es pot trobar un predomini tan clar d'aquest tipus de terra. Se sap que les diferents plantes utilitzades en les sembradures no s'adapten fàcilment a tot arreu. La seva producció depèn de condicions climàtològiques, sòl, altitud, reg,...tot plegat farà que la terra necessiti un tipus de sembradura concreta. Però aquestes condicions no sempre han de ser així, ja que l'home pot modificar-ne una o més i el resultat pot ser sorprenent.

Potser en aquest apartat no arribarem a la sorpresa, però sí que és important observar la variació de cultius que es donarà a la província de Lleida des de mitjan segle XVIII a mitjan segle XIX.

Ens situem al segle XVIII però ja d'antuvi notem amb certa evidència la diferent distribució dels cereals a la plana i a la muntanya. Les comarques muntanyenques (Pallars Mitjà, Solsonès i l'Alt Urgell) mostren un predomini del sègol; mentre que al sud de la província predomina el blat.

El sègol és una planta pobra però robusta, resisteix millor el fred que les altres varietats, necessita menys humus i adob, alhora que resisteix millor el terreny dolent. Al Pallars Mitjà el sègol ve seguit en importància del mestall, i a distància del forment. Al Solsonès, Ramon Planes constata a la parròquia de Begurs un predomini del sègol que representava les tres quartes parts de la sembradura, mentre que del forment quan se'n sembra amb prou feines sol depassar la quarta part restant. A l'Alt Urgell, Montserrat Duran hi troba un predomini del sègol, seguit de l'ordi. Aquest predomini claríssim del sègol a la part muntanyenca no fa més que constatar el que ja deia Pierre Vilar..."el pa consumit a la muntanya era de sègol i a la resta del Principat de blat..."

La Segarra sembla tenir una certa originalitat, Enric Tello mostra amb dades del cadastre i del qüestionari de Zamora el sistema d'intercalar conreus (cereals, ceps, oliveres i ametllers) en bancals.Aquest sistema ocupava el 98% de les terres de secà.

A mesura que avancem el segle XVIII i entrem als primers decennis del XIX constatem una importància de l'economia pluriespecialitzada. S'introdueixen nous cultius a banda d'incrementar més o menys lleugerament el rendiment dels anteriors.

Els butlletins oficials consultats per a dur a terme l'estudi de la desamortització ens classifiquen la terra campa en secà i regadiu. En cap moment concreten què hi creix ni quin és el seu rendiment. La totalitat de la terra campa ascendeix al 54,07% de la terra subhastada a Lleida.

6.4.1.1. Campa de seca

Ocupa el 51,51% de la superfície subhastada i el 65,61% de les finques. Es divideix en tres qualitats, però sembla que la tercera era molt superior en superfície a les altres dues. Si ens fixem en els llibres de fitació la contribució del secà és més reduïda que la del regadiu ja

que la quota és menor per causa d'uns rendiments més baixos. Es troba arreu de la província. De fet n'avançarem més si fem l'estudi a la inversa: la poca terra de regadiu ocupa solament voreres de rius i rierols en diferents indrets de la plana o en conques pre-pirenenques. La resta era tot de secà a la qual no hi mancaven accidents geogràfics (turons, altiplans,...) o antròpics (bancals). Insistim en la importància de les terres subhastades a la plana, per tant el món de les comarques pallareses i pirinenques ens queda ocult per la manca d'informació. El Segrià, l'Urgell, les Garrigues i el sud de la Noguera configuren la plana pròpiament dita, on el clergat sembla tenir més propietats conreables, en canvi a Ponts i al Solsonès predominen els boscos i, sorprenentment, a la Seu d'Urgell torna a aparèixer l'horta de regadiu que ja Francisco de Zamora admirava i Pasqual Madoz enaltia.

Per tal de llegir millor la informació recollida hem elaborat una taula de distribució amb xifres absolutes, relatives i percentatges acumulats. Tot seguit, però, topem amb una sèrie de problemes metòdics: es podria classificar la terra en secà i regadiu i prou (la qual cosa ens duria certa comoditat a l'hora de cartografiar-ho), o bé presentar el material de forma més explícita. La classificació és de dos tipus: qualitativa i quantitativa.

El primer grup comprèn:

-Terra campa de secà.
-Terra campa de regadiu.
-Horta de secà.
-Horta de regadiu.
-Vinya.
-Bosc.
-Prat.
-Erm.

El segon grup:

-Propietats de 0 a 6 jornals. (Tipus A=Molt Petita).
-Propietats de 6,01 a 9 jornals. (Tipus B=Petita).
-Propietats de 9,01 a 15 jornals. (Tipus C=Mitjana).
-Propietats de 15,01 a 75 jornals. (Tipus D=Gran).
-Propietats de més de 75,01 jornals. (Tipus E=Molt Gran).

En canvi no hem afegit la qualitat de la terra (1ª, 2ª o 3ª), pensem que potser dispersaria massa l'esquema.

Quadre IV. Distribució de la terra desamortitzada i venuda.

TIPUS TERRA	EXTENSIO %		FINQUES %		MIDA MITJANA
	jomals				Fínques A/B.
CAMPA SECA	12.953	51,51	750	65,61	17,27
CAMPAREG	439	1,74	68	5,95	6,45
HORTA SECA	292,5	1,16	71	6,21	4,11
HORTA REG	236	0,93	68	5,94	3,47
BOSC	4.626	18,39	47	4,11	98,42
VINYA	873	3,47	83	7,26	10,51
ERM	1.968	7,82	38	3,32	51,78
PRAT	3.759	14,94	18	1,57	208,83
TOTAL	25.146,5	1143	22,00		

Taula 6-4.

Cal esmentar la importància de la terra campa dedicada als cultius de grans, per bé

que els rendiments no seran elevats. El bosc ocupa una superfície important, però són poques les finques, la qual cosa ens fa pensar ràpidament en la grandària d'aquests boscos que ocupaven la comarca del Solsonès bàsicament i que pertanyien a convents de la mateixa ciutats de Solsona. El prat és un altre tipus de terra que ocupa unes dimensions importants, i encara menys finques que el bosc, les seves dimensions són força grans. És tractava de prats de Scala Dei o del Monestir de Poblet situats a les comarques de les Garrigues i l'Urgell. A banda d'aquestes observacions més destacables caldria fixar-se en la poca quantitat de terra de reg i en la microparcel.lació de les terres lleidatanes.

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

QUADRE V. Distribució detallada de la terra desamortitzada

	Terra de secà				Terra campa de regadiu				Horta de secà				Horta de regadiu			
Grups	Extensió jomals	%terra campa	Núm. de finques	% Núm. de finques	Extensió jornals	%terra campa	Núm. de finques	%Núm. de finques	Extensió jornals	%terra hora	Núm. de finques	%Num. de finques	Extensió jornals	%terra hora	Núm. de finques	% Num. de finques
A	1.614'2	12’46	566	75’00	122	27’79	62	91’17	155’5	53’1	66	92’9	151’0	63’98	62	91’17
B	2069	1’59	30	4’00	15	3’41	2	2’90	7’0	2’3	1	1’4	26’0	11’01	3	4’41
c	6993	5’39	63	8’40	22	5’01	2	2’90	10’5	3’5	1	1’4	26’0	11’01	2	2’94
D	2.130'6	16’44	63	8’40	18	4’10	1	1’40	25	8’5	1	1’4	33’3	13’98	1	1’47
E	8.302	64’’09	28	3’73	262	59’68	1	1’40	94’5	32’6	2	2’8	0’0	0’00	0	0’00
TOTAL	12.953’4		750		439		68		292’5		71		236’0		68	

	Bosc				Vinya				Enn				Prat			
Grups	Extensió	%t extensió bosc	Finqyes	%t finques	Extensió	%t extensió vinya	Finques	% finques	Extensió	%t extensió enm	Finques	% finques	Extensió	% extensió prat	Finques	% finques
A	24	0'51	6	12’76	181	20'73	59	71’0	74	3’76	23	60'50	0	0’00	0	
B	65	1’40	9	19’14	42	4'81	7	8’40	14	0'71	2	5’26	29	0’77	4	22’2
c	210	4'53	18	38’29	80	9’16	8	9’63	55	2'79	5	13’15	95	2’52	7	38’8
D	166	3’58	5	10'63	145	16’60	6	7’22	50	2'54	2	5’26	0	0’00	0	
E	40161	89’94	9	19’14	425	48’80	3	3’61	1.775	90'10	6	15'78	3.635	96’75	7	38’8
TOTAL	4.626		47				83		1.968		38		3.759		18	

Taula 6-5.

Segons veiem en el quadre IV, (Taula 6-4) la terra campa de secà va ésser el 51,51% dels jornals subhastats i venuts i el 65,61% de les finques subhastades i venudes. Pertanyen al grup A, el 75% de les finques venudes d'aquest tipus, però solament ocupen el 12,46% de la terra campa de secà. Cal dir que totes aquestes peces són de categoria baixa, puix que les de segona i primera ja són finques de grandària mitjana. El minifundisembla, doncs, una característica important, però a l'altre extrem queda el 3,73% de les finques dedicades a terra campa de secà que ocupen el 64,09% de la terra campa (de secà) subhastada (grup E), mentre que solament el 20,8% de les finques omplirien aquests grups de peces mitjanes que amb prou feines rebasen el 23% de la terra campa de secà posada a la venda.

Si les dades del clergat són extrapolables a les altres propietats no eclesiàstiques, podríem dir que minifundi i latifundi conviuen i ho seguiran fent perquè com veurem a l'adquisició de terres aquest fet encara polaritzarà més la concentració de grans hisendes, i d'altra banda, pulveritzarà més la petita propietat. Ara bé quin comportament tindran durant el segle XIX la petita i la gran propietat? Caldrà anar en compte a l'hora de respondre a la qüestió, perquè hi haurà noves variables en joc: ha entrat el concepte de propietat plena (es consolidarà amb el codi civil), hi ha un interès per part d'alguns grups socials en adquirir terres i obtenir-ne rendiments elevats, si cal, sense escanyar-hi cap mena d'inversions (adobs, innovacions tècniques o bé canalitzacions i altres obres hidràuliques). Ara bé, el propietari petit i molt petit no podia suportar aquesta situació. A més a més, com veurem, tot s'esdevingué en un moment en què el crèdit eclesiàstic agonitzava i l'Església es veuria substituïda de la seva funció de prestamista. Cal afegir, a més, que tradicionalment els rendiments en secà eren baixos Vilar els qualifica de "miserables". Era degut entre altres raons a l'escassa i limitada qualitat dels fertilitzants, a la poca profunditat de les llavors i al fet d'efectuar-se la sembra massa espessa i amb llavor quasi mai no renovada.

Aquests rendiments tan baixos ens fan pensar si eren suficients per a alimentar l'excedent demogràfic que comentàvem a l'apartat dedicat a la demografia.Quina reacció tindrà el camp lleidatà davant aquest impuls? De fet de solucions n'hi ha dues. O bé augmentar la superfície conreada i els rendiments, o bé expulsar els efectius demogràfics excedentaris. Mentre les zones muntanyenques optaren per la segona solució, a la plana no solament es recollien els excedents de la muntanya, sinó que a més a més s'acceptava l'excedent propi. Momentàniament el primer pas fou la rompuda i el proper incrementar els rendiments. Els resultats, és clar, són lents i potser no tant lloables com serien avui dia, car les dificultats del conreu dels cereals eren molt superiors a les actuals.

6.4.1.2. Campa de regadiu

Equival a l'1,77% de les terres desamortitzades i al 5,94% de les finques posades a la venda. No obstant això la seva cotització supera amb escreix la terra campa de secà (ho veureu a l'apartat "Preu de la terra"). És lògic que un cultiu com aquest fos taxat amb preus elevats principalment perquè els rendiments són bastant alts.

La poca terra de regadiu s'escampa bàsicament per les voreres del riu Segre, a Balaguer, a la Seu d'Urgell, a Lleida, Vilanova de la Barca, Massalcoreig i Ponts; a part de Sanaüja i Guissona regats per la riera de Sanaüja i per un afluent del riu Llobregós, respectivament.

En general la sembra de regadiu es distribueix en superfícies reduïdes,abunden les extensions molt petites (màxim 5 jornals) i destaquen les que no arriben a un jornal. Tanmateix es computen extensions importants, per exemple l'heretat de les Monges de

l'Ensenyança de Lleida a la partida de Fontanet de Lleida (regada per les sèquies de Pinyana i Fontanet) o l'heretat dels Mínims de Ponts anomenada "Borda dels Frares" o la d'Artesa de Segre pertanyent al Monestir de Monserrat.

6.4.2. HORTA

Cal tenir en compte l'advertència de Pierre Villar quan es refereix a l'horta com a "terra regable" encara que de vegades no regada. Pensem que caldria insistir en el qualificatiu "horts de secà" que sovint ens apareix, tot fa pensar que potser es regaven amb aigua procedent de pous o basses on s'havia acumulat aigua de la pluja. En aquesta estratègia hi deuria intervenir algun tipus d'estri per a regar. Naturalment és una inversió de treball superior als horts regats. De fet, la presència d'horts de secà o mínimament irrigats, que fornien les verdures necessàries per al consum familiar, és una constant a la província de Lleida y potser també arreu de Catalunya.

L'aprofitament dels escassos recursos hídrics arribava fins al punt que l'aguia de les pluges de la tardor, de l'hivern i de les tempestes de mitjans y finals d'estiu, servia per omplir basses que movien petits molins fariners.

Els estudis esmentats fins ara comenten ben pocs detalls dels horts, part de les vegades estaven situats prop dels nuclis urbans, es tractava principalment "d'hortets prop de casa" regats potser per un rierol o sèquia on s'hi deuria conrear tota mena d'hortalisses. La producció deuria anar dirigida pràcticament al consum domèstic i no es comercialitzava gairebé res. És potser el cultiu que menys ha progressat durant els segles XVIII i XIX.

Les seves dimensions eren reduïdes d'1 a 2 jornals o menys i ocupaven un percentatge de terra cultivada molt baix, però foren molt cobejats durant la desamortització.

A la província de Lleida la terra horta ocupa un espai reduit. Si ens fixem en les terres eclesiàstiques que ara ens ocupen, solament 528,5 jornals que equivalen al 2,10% de la terra desamortitzada i comprada, hi podrien ser inclosos. El percentatge és superior a la mitjana habitual de les poblacions consultades, tot ens fa pensar doncs que el clergat tenia potser terres millors a la mitjana cadastrada.

La terra horta té una taxació per jornal alta, per això qualsevol porció es registrada detalladament (amb passos, pams,...).És important l'horta ubicada a l'interior de les ciutats, és "l'hort al costat de casa" (o del convent) i que absorbeix més de la tercera part del total. Potser és una obvietat però solament trobem dos horts de grans dimensions (grup E), els dels Benets de Gerri de la Sal. La resta són petites superfícies en una proporció més elevada que a la resta dels conreus.

L'horta de regadiu reuneix solament el 0,93% de la terra desamortitzada i comprada a la província de Lleida. Es tracta de finques molt petites (el 91,17% d'aquestes són del grup A). L'horta de secà compta amb 1,16% de la terra desamortitzada i venuda a la província. Concentra també moltes finques del grup A (el 92,9%), que reuneixen el 53,1% de la terra horta de secà; en aquest cas, dos horts ja sumen noranta jornals i mig, és a dir, el 32,6% de la terra horta de secà.

Referent als productes que s'engloben sota la designació "d'horta"els butlletins no ens donen massa informació però sempre hi afegeixen els arbres fruiters i les hortalisses (verdures, mongetes, faves,...) potser també cànem.

Precisament no hauríem de menysprear la presència del cànem, un dels episodis més reveladors del progrès de l'agricultura és l'aparició sistemàtica d'aquests cultius que nosaltres anomenem "industrials".Es tracta de productes que el pagès ha de comercialitzar, no els pot

consumir directament.

Al segle XVIII l'extensió de la terra dedicada al cànem era discretíssima (els viatgers observaven les dones filant) però en qualsevol cas solament deuria servir de complement per arrodonir l'economia domèstica.

Un altre símptoma important del progrés agrícola són les plantes lleguminoses i ferratgeres que permeten restablir la fertilitat de la terra i reduir el temps de guaret. Tot plegat sembla ja preparat per augmentar la productivitat i intensificar l'ús de la terra. Però els estudis dedicats al segle XVIII encara registren molt poques terres cultivades amb llegumsi al segle XIX apareixen associades encara a altres conreus com els cereals.

6.4.3. CULTIUS ARBUSTIUS-ARBORIS

Sobre l'expansió vitícola ben poca cosa hi podem afegir als estudis apareguts durant aquests darrers anys.Amb tot, a l'hora d'aplicar el model genèric enunciat per Pierre Vilar a Lleida, en sorgeixen una sèrie de qüestions que ja el mateix autor havia constatat.En primer lloc l'expansió vitícola es produeix cronològicament més tard i amb menys intensitat que al litoral.

A principis del Set-cents a Lleida la vinya era un conreu complementari, la prova és que habitualment es trobava en petites parcel.les o alternant amb un altre conreu. Durant el segle XVIII a Balaguer M.José Vilaltaha trobat que solament una mitjana del 7,19% de les terres són dedicades a la vinya, fins i tot els mallols apareixen als cadastres com a terres ermes. Cas semblant és el de Gaspar Feliu, Jaume Mateu i Enric Vicedo que ens aporten unes xifres de terra dedicada a la vinya sempre inferior al 10% del total conreat, xifres molt inferiors al litoral català. Ara bé a la Segarra Enric Tello ja no observa la dedicació íntegra a la vinya. Aquí apareix el cultiu intercalat vinya i olivera amb ametllers de manera que el 99,7% de la vinya i el 98,3% de l'olivera es troba plantat en aquest sistema.

Una vegada constatat el retard i alhora la discreta implantació de la vinya, podem preguntar-nos a què respon aquest impuls tardà? Precisament si recordem que la fase expansiva del vi, aiguardent i vinagre comença el 1720-1729 fins al 1740-1749, i que a partir de 1757-1776 s'inaugura una fase depressiva que s'aguditzaria el 1778-1782/3 per causa de la guerra contra la Gran Bretanya; potser hom pot pensar que les comarques de l'interior s'afegirien o s'incentivarien durant la recuperació econòmica del quinquenni 1786-1790/1, quan el preu del vi entra en un període alcista que fins i tot superarà la fase expansiva anterior.

De tota manera la viticultura es deuria orientar cap a la producció en massa i no cap a l'obtenció de qualitats selectes. Amb el mal estat de les comunicacions i les dificultats del transport, els agricultors s'inclinaren a convertir el vi en aiguardent -es disminuïa el pes, la molèstia, les despeses del transport i també perquè era més resistent i obtenia un preu més elevat que el vi-. Pasqual Madoz i de fet també les *matrícules de comerç i d'indústria* ens ajuden a localitzar les fàbriques d'aiguardents a Balaguer, Tàrrega, Cervera, la Seu d'Urgell, Tremp i Lleida, tot plegat contribueix a afirmar la importància de la vinya i potser la seva incipient comercialització.

Una altra qüestió important és si la vinya ocupa terres marginals o arriba a substituir l'especialització dels cereals. Sembla que queda fora de dubtes que l'expansió de la vinya (i de l'olivera) no es produí en detriment dels cereals, ben al contrari, sobretot la Plana d'Urgell seguia sent una zona eminentment de cereals. Ara bé, això no desdiu en absolut el fet que les noves terres colonitzades s'utilitzessin per a vinya o olivera.Per tant colonització i

pluriespecialització van relacionades. En aquest cas ens trobem amb una altra diferència amb la resta del Principat, on al principi la vinya ocupava terres noves, però després va desplaçar cultius tradicionals o s'hi intercalà.

Però a partir de 1760 els signes d'esgotament de l'agricultura feudal es feien palesos.Els estralls revolucionaris que es mostraven arreu d'Europa entre el 1808-1814 i 1820-1823 van deixar molt clar que el sistema feudal no podia seguir. A la llarga, com diu Josep Fontana, el paper de la crisi de 1817 és el d'agreujar les contradiccions internes i erosionar l'antic règim...,*"el desarrollo del capitalismo tiende a proyectarse fuera del marco nacional para convertirse en sistema mundial, y en el curso de esta expansión contribuye a desgastar y destruir el viejo sistema en aquellos paises en donde sin estas influencias externas tal vez hubiera podido durar màs..."*.

En aquest cas podríem preguntar-nos: qui va resistir millor la crisi de 1818-1820, l'agricultura de la costa dirigida solament al mercat colonial, o la de l'interior, potser més pobra però més pluriespecialitzada? Novament Josep Fontana ens recorda que *"...en los mercados con tan pocas alternativas de salida, una pequeña reducción en la demanda de la periferia, como consecuencia del aumento de las importaciones, podia significar una auténtica catàstrofe que hundiese los precios..."*.

Aquesta crisi europea que començava cap a 1817, va tenir la funció d'agreujar les contradiccions internes i de precipitar la caiguda de l'antic règim. Al mercat de Lleida la tendència a la reducció dels preus es va fer palesa durant la tercera dècada, fet que va afectar els ingressos de la pagesia, i més encara, els pagesos amb propietats petites. Si a això hi afegim l'augment de la pressió fiscal i el retrocés dels salaris reals durant la trentena a les terres de Lleida, fàcilment arribarem a una situació conflictiva al camp lleidatà.

Durant la desamortització eclesiàstica a Lleida se subhastaren 873 jornals de terra dedicada a la vinya, és a dir, el 3,47% del total de terra desamortitzada; distribuïda en 83 finques, és a dir, el 7,26% de les finques. Amb aquestes dades es fa referència solament als terrenys on la vinya és l'únic conreu, però en altres indrets potser marginals apareix associada a altres conreus. Habitualment ocupava parcel.les petites, el 71,08% de les finques aclaparaven el 20,73% de la terra dedicada a la vinya; però tres parcel.les ja reuneixen el 48,8% de la vinya subhastada(una pertanyia al Monestir de Poblet situada a Bellcaire i les dues restants als Missionistes de Barcelona ubicades a Florejacs i a Les Sitges).

El fet que a mitjan segle XIX la superfície de terres eclesiàstiques dedicades a la vinya sigui tan reduïda ens palesa que potser no interessava massa al clergat el seu cultiu, o l'alternava amb l'olivera, combinació freqüent a l'Urgell.

L'olivera representa el tercer conreu important,però quasi mai és el principal d'una propietat; sempre apareix ocupant bancals o camps gairebé erms.A Lleida sembla que és un cultiu recent, per bé que durant el segle XIX s'expandeix amb força, concretament a mitjan segle XIX el 81% de l'àrea catalana plantada d'olivera es trobava a les províncies de Tarragona i Lleida.

La producció d'olives era molt irregular, sotmesa a un equivocat sistema de poda, fet que obligarà a associar-la a altres conreus per compensar resultats econòmics. S'estengué a les Garrigues i a l'Urgell (potser per influència del moviment demogràfic provinent de les Garrigues), a la Segarra apareix compartint l'espai amb altres conreus. Els oliverars durant la desamortització eren cotitzats a un preu molt baix. L'existència d'un nombre important de molins d'oli posats a la venda i cotitzats en xifres altes, palesa l'empenta que l'olivera deuria donar a la pluriespecialització esmentada abans. Potser Marià Olivés i Roca ens podria aportar més raons per les quals l'olivera s'anava imposant a mitjan segle XIX..."*El motivo de preferirse el olivo al de la morera, es porque la cosecha del aceite no es tan molesta como la*

de la seda, y llevar aquel líquido un buen precio a lo qual se añade el que por el sistema que en Lérida y en la mayor parte de los pueblos de Cataluña se sigue en el cultivo de las moreras, es preciso dejar casi perdida una gran porción de terreno inmediato a ellas porque como no las podan adquieren algunas copas de modo que viene a formar unos 150 palmos de circunferencia cuya mole chupa la substancia de la tierra que tiene a su derredor, prosperando muy poco el trigo y demàs plantas alli sembradas que acaban de perderse al tiempo de cojer la hoja de las moreras porque esta operación regularmente la ejecuta sugeto que no es dueño de la propiedad y pone poco cuidado en hacer mal. Estas son las causas que han hecho preferir el cultivo del olivo al de la morera; mas si se adaptasen el sistema que siguen en la huerta de València, desaparecerian los inconvenientes que presentan los labradores y volveria a nuestra huerta aquella planta que apenas ahora conoce...".

6.4.4. BOSC

L'explotació del bosc era una activitat que comportava ocasionals i quantioses rendibilitats econòmiques.Eren utilitzats per a l'obtenció de carbó vegetal o de coc que alimenta les fargueso per a fusta de construcció i ebenisteria. Tanmateix, massa sovint s'ignoren altres usos com l'obtenció de la llenya dels formiguers per a adobar la terra, o en cas d'ésser propietari hom pot arrendar tota una serie de drets: dret de fustamenta, dret de pastura (el bestiar s'alimentava al bosc i del bestiar en derivava l'obtenció del xerri que adobava la terra...).

El 18,39% de les terres desamortitzades a la província de Lleida eren boscos, on hi predominaven els xops, alzines, oms, roures, pins i al bosc baix, garric i matoll. Part dels boscos estaven situats al Solsonès i al Pallars. Els 4.626 jornals subhastats es reparteixen entre 47 finques part de les quals són molt grans (grup E). Solament 9 ocupen 4.161 jornals (el 89,94% de tot el bosc subhastat). La cotització és baixa però atreu gent concreta com Francesc Murlans que n'adquirí sis (situats al terme de Llobera, Peracamps i Pinell). Els grans boscos pertanyen als Premonstratesos de les Avellanes i a les Monges de l'Ensenyança de Solsona (ocupen els termes de Llobera, Peracamps i Espluga-Solduga). A part tenim boscatge cap a la Segarra, els boscos de Sanaüja, Portell, Ciutadilla i Granyanella o els del Capítol de Lleida a Vilanova dels Remolins.

6.4.5. PRATS

El procés de colonització agrària del Set-cents afectarà als prats i per tant a la ramaderia. Però els fems del bestiar es continuaven necessitant per a adobar la terra, fet que obliga a mantenir els ramats. La reducció de pastures es dugué a terme enmig de certa conflictivitat. De fet hi topaven els interessos de ramaders i agricultors, fins i tot els dels arrendataris de drets. En canvi al Pre-pirineu aquella entrada de nous cultius com la vinya i l'olivera no es produí, però pel que fa al cas es donà un increment de la producció d'herbes i ferratges mitjançant una extensió dels prats. Hom pot dir doncs que a la muntanya s'ha dut a terme un fenomen d'especialització ramadera, sense minvar massa la producció de cereals. Cal pensar, doncs, en un possible desvetllament del comerç necessari per proveir de grans aquells indrets tradicionalment tan mancats.

Les comarques de la plana, sobretot l'Urgell i les Garrigues havien estat tradicionalment zones de pastura aprofitada pels ramats transhumants que hi hivernaven.A

finals del segle XVIII la situació ja havia canviat, malgrat que encara a mitjan segle XIX se segueixen arrendant terres ermes per a l'estatge del bestiar transhumant. Hem d'afirmar doncs, que a la plana l'increment de la superfície cultivada no deuria fer desaparèixer els prats i, cosa important, la presència del bestiar. Ara bé, en anys de cotització i d'expansió agrícola el manteniment del nombre de caps de bestiar significava una recessió. No obstant això hem d'afegir que davant la reducció de prats se cercaren noves solucions per a mantenir els ramats, com el regatge o els ferratges per a alimentar el bestiar. El fenomen d'especialització ramadera anava paral.lel al fenomen més ampli d'especialització agrícola del segle XVIII català com diu Pierre Vilar.

Els ordes religiosos comptaven amb prats de dimensions considerables. Pensem que set dels prats subhastats ja ocupaven el 96,75% de la superfície pratenca desamortitzada (3.759 jornals), és a dir, 3.635 jornals. Els prats dels Dominics de la Seu d'Urgell a Civis i Gòsol eren de dimensions petites, però els dels ordes monàstics de Scala Dei eren grans.

6.4.6. ERM

A l'hora de considerar les terres ermes hem preferit incloure en aquest grup les terres on només hi ha rocam i poca cosa més, o bé aquelles que no produeixen res des de fa anys.

El Cadastre és la font habitual per saber el nombre de terres ermes de cada població. Però té dos perills: primer, és una font fiscal i, per tant, no hem d'oblidar que alguns propietaris poden tenir interès a devaluar la qualitat d'alguna parcel.la i l'altre perill és que es podia considerar improductiva una terra que aquell any estava en guaret.

El percentatge de terres ermes disminuí considerablement durant els segles XVIII i XIX. A Bellpuig el 1746, el 52,5% de les terres eren ermes, mentre que el 1852, solament estaven en aquesta situació el 0,27%. A Palau d'Anglesola el 1786 el 16,8% de les terres eren ermes, i el 1828 ja no en quedaven. Naturalment hi ha casos extrems, a Rocallaura el cadastre de 1730-1731 ens presenta el 86% de les terres com a ermes, mentre que a Cervera pel 1744 solament el 15,5% de les terres estaven en aquesta situació.

La superfície erma subhastada estava espargida arreu del territori lleidatà excepte prop dels nuclis urbans. Certament la proporció de terra erma dels ordes religiosos és reduïda i encara caldria pensar si ho era realment, si estava en guaret l'any de la subhasta o si es deia "erma" per a poder tributar menys. Sigui com sigui, tota la terra erma fou rematada i a preus econòmics. Ocupava 1.968 jornals, el 7,82% de la terra subhastada i el 60,5% dels erms són finques molt petites que solament reuneixen el 3,76% de tot l'erm desamortitzat. En canvi 6 peces ja sumen 1.775 jornals (el 90,1%). Entre les més importants hem d'esmentar la dels Bernats d'Escarp a Seròs (494 jornals) adquirida pel Sr. Monfort de Mequinensa i la dels Bernats de Lavaix a Pont de Suert.

Figura 6-1 Figura 6-2
Figura 6-3 Figura 6-4
Figura 6-5 Figura 6-6
Figura 6-7 Figura 6-8

6.5. ORGANITZACIO DEL TREBALL PAGES

Sobre els treballs agrícoles previstos un "*calendari del pagès* " de mitjan segle XIX feia notar que era "*dificultós explicar lo que ha de fer lo pagès en cada mes de l'any, volent*

parlar a tot los del Principat de Catalunya, que té molta extensió, climas tan variats y cultius tan diversos".

De fet per explicar les pràctiques agrícoles cal buscar la fórmula en els contractes els quals, que tot i seguir unes línies generals comunes, no deixen de presentar variacions en l'espai i en el temps.

De fet, es contempla sistemàticament la fórmula que Emili Giralt anomena a "*ús i costum del bon pagès* ". Quan s'especificava en els contractes el que això volia dir es descrivia el sistema biennal. Nosaltres, a més dels estudis específics pel que fa a aquest tema, hem afegit la informació de la cartilla avaluatòria de 1848 de Balaguer. Es tracta d'una font que ens permet comentar i refer amb força detalls els costums del pagès d'aquesta ciutat. Ofereix a més dades de preus dels productes agrícoles, de feines agrícoles, d'estris i de salaris. Malgrat tot és una font "oficial", per tant l'hem d'observar amb certa recança.

Menar les terres a "ús i costum" de bon pagès significava en aquest cas sembrar la meitat de les terres de blat. L'any de guaret havia de garantir que la terra refés la capacitat productiva. Això no s'aconseguia amb el guaret mort (repòs absolut) sinó fent-hi un seguit de feines que eren l'autèntica regeneració del terreny. Cal destacar:

-La plantació de llegums o cereals de primavera.

-Feines de llaurada i fangada, i

-Adob del camp amb fems i formiguers.

La utilització dels llegums implicava un ús més intensiu de la terra, ja que es plantaven en any de repòs. El seu gran avantatge és que enriquien el sòl de nitrogen, que era precisament el que necessitaven els cereals. Segons la "Cartilla de Evaluación" esmentada abans els llegums comportaven les següents feines: "Arar la tierra, siembra, acarrear, trillar y limpiar", a la primera collita; i a la segona "harar, regar el rastrojo, sembrar y trazar, cavar, regar, arrancar judías, acarrear, sacudir y limpiar". A la primera collita hi plantaven favons i a la segona mongetes. Tot fa pensar, doncs, que es podria tractar d'un sistema tan intensiu que permetia la collita múltiple, és a dir, més d'una collita a l'any, amb la qual cosa, el guaret deuria ser inexistent en algunes parcel.les.

La fangada és una feina que apareix citada sovint i fa la impressió que és la feina més productiva per al camp, però també la més lenta i feixuga. Pere Pascual discuteix l'opinió de Llorenç Ferrer pel que fa a la importància de la fangada; aquell pensa que és una tècnica endarrerida i ja rebutjada pels agrònoms del segle XVIII. Malgrat tot no oblidem, com diu Llorenç Ferrer, que en una àrea on els adobs eren escassos, la fangada seguia sent un mecanisme d'intensificació de la producció. Rosa Congost solament troba aquesta condició de fangar en 21 dels 300 contractes estudiats a Girona, malgrat l'aforisme de Fages de Romà:

"En un jorn faràs llaurant
més que vint homes fangant;
més cregas que una fangada
val molt millor que l'arada".

La forma escollida per a adobar els camps és el fem animal i el formiguer.

Sembla ser que el fem animal deuria ser el d'ús preferent perquè en la "Cartilla de Evaluación" sempre hi apareix aquest concepte més que els formiguers. Gaspar Feliu comenta que "*...l'ús continuat de la femta degué significar la gran innovació, si hem de jutjar l'atenció que hom li prestava i els conflictes que ocasionava* ". No obstant això el formiguer era prou utilitzat. Es tractava d'una sèrie de ramatges, brossa, arrels d'herbes,... que s'escampaven damunt el terreny i s'hi prenia foc. Segons els preus registrats a la "Cartilla de Evaluación" que tot seguit esbrinarem, era més cara la càrrega de formiguer (4 rals) que la de fem (3 rals), ja que el formiguer implicava tenir una reserva de bosc d'on obtenir la brossa

necessària. Encara a la segona part del segle XIX se seguia practicant aquest mètode a la Segarra, per bé que la difusió de mètodes de fertilització química van alleugerir la feina del pagès.

A la part muntanyenca de la província de Lleida es practicava un sistema molt primitiu d'alternança de conreus: les boïgues. Es tracta de l'alternança bosc-conreu-bosc. Es conreava així la terra fins exhaurir-la i després s'abandonava fins que novament fos fèrtil. Calien moltes terres per a anar indefinidament cercant terrenys fins arribar a la nova terra boïgada. Es tractava de terres fèrtils que a mesura que es conreaven intensivament s'esgotaven i el bosc tornava a envair la boïga. S'obtenien rendiments alts (8 per 1 i 11 per 1 al Solsonès) sense massa utilització d'adob però, això sí, amb un treball intens de roturació i preparació. Al Pirineu solament s'ocupaven durant una o dues collites, en canvi al Bages i Solsonès uns cinc anys. Naturalment estem explicant situacions diferents.

Segons la cartilla avaluatòria de Balaguer la distribució de cultius de 1848 era la següent:

sembradura .....51,08 (10,90% en regadiu)
cultius arbustius-arboris .....18,98 (1,85% en regadiu)
past .....12,60 (tot secà)
cànem .....9,98 (tot regadiu)
llegums .....5,51 (tot regadiu)
hortalisses .....1,01 (tot regadiu)
patates.....0,809 (tot regadiu)

Per a l'agrarista Barba i Roca la sembra del blat era una de les operacions que calia vetllar. Parlant dels defectes més corrents en el conreu del blat esmentava el de no llaurar la terra amb profunditat, adobar-la amb fem poc fet i sembrar el gra massa espès, aspecte aquest que cal ressaltar, ja que ve a dir que la prodigalitat en la sembra no era garantia de rendiments alts.

A Balaguer en un any productiu com ara el 1848 es realitzaven les feines de llaurar, esterrossar, adobar, sembrar, fer cavallons, regar, segar, trillar i collir, a més de les particulars de cada conreu. En el cànem s'hi afegeix sacsejar, embassar i desembassar, estendre el cànem i bregar. A la vinya, podar ceps, esporgar, veremar, carregar, escabellar. A les mongetes sacsejar-les, i en qualsevol dels arbres, esporgar-los.

Si tinguéssim davant una mostra important de contractes de conreu podríem veure la participació de l'amo i el masover o parcer en algunes d'aquestes feines.Ramon Planes ha fet referència a alguns d'aquests aspectes al Solsonès, on "*a les masoveries de 1680-99 l'amo participa pràcticament en tots els casos en el segar, traginar i batre per meitat amb el masover; havent de pagar aquest el menjar i beure dels homes que hi treballaran per a l'amo* ". Al segle XVIII les masoveries tendeixen a fer participar menys l'amo en el segar, una feina costosa, intensa, que exigia llogar tot sovint gent. Les decisions econòmiques quedaran associades al domini útil, i els pagesos acomodats podran gaudir de la mà d'obra pagesa subocupada, aquella que volia nous establiments emfitèutics, rabasses o arrendaments a curt termini.

Precisament el comentari d'aquestes feines ens introdueix en un nou concepte: el salari. Els "jornals" pagats pel treball de la terra depenien de les característiques de la terra (qualitat i secà o regadiu) i segons el conreu (llegums, vinya, cànem,...). De fet, aquests jornals són, en determinades tasques (llaurar,...), el total del salari del pagès més els animals i/o altres estris.

El preu de llaurar el cànem, el blat i la vinya es comptava a 30 rals/jornal. Si era de secà i de segona o tercera categoria necessitava més jornades, per tant s'encarien les despeses

alhora que el rendiment era inferior. Els llegums i patates es comptaven a 40 rals/jornal.

Sembrar oscil·lava entre 5 rals/jornal les patates, 6 rals/jornal el cànem i 8 rals/jornal el blat i llegums. A l'hora de sembrar en alguns conreus s'especificava la feina de "fer cavallons" i el preu era de 6 rals/jornal.

Regar podia variar entre els 4 rals/jornal pel blat i vinya a 6 pel cànem i 7 pels llegums.

Segar anava entre 14 rals/jornal pel cànem i 15 pel blat. Trillar costava 10 rals/jornal pel blat però incloïa carretejar, i en el cas dels llegums el preu era de 7 rals/jornal amb el carreteig, el preu de cavall i del peó inclòs. Cavar oscil·lava al voltant de 5 rals/jornal sempre. Collir i carretejar es pagava entre 38-48 rals per a la vinya en terra de primera qualitat.

En el cas de les patates es pagaven totes les feines reunides: sembrar, traçar, regar, arrencar, cavar i carretejar podia valer 5 rals/jornal. Si seguim fixant-nos en casos particulars els cultius arbustius-arboris necessiten ser esporgats, així podar els ceps de vinya es pagava a 6 rals/jornal, desfullar-la 3 rs/j. a més la llenya recollida amb la poda de les oliveres i vinyes es pagava a 15 rs/carga. En canvi podar els arbres del bosc valia 5 rs/j.

De tots els esmentats el cultiu que duia més feines i alhora requeria una inversió més elevada era el cànem, on la feina d'embassar i desembassar valia 6rs/j., estendre'l 10 rs/j i bregar 10 rs/j més. Observeu la llista de despeses de cada conreu.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

DESPESES
Fem.....3 rs/carga
Formiguer...4 "
REGADIU:
Cànem.....llaurar .....30 rs/j
esterrossar .....5 "
fer formiguers .....5 "
sembrar i fer cavallons.....6 "
regar .....6 "
segar.....14 "
"sanidir" .....8 "
embassar .....9 "
desembassar i estendre'l.....10 "
bregar .....10 "
Blat.....preu de la rella .....30 rs
llavor.....70 rs/quartera
sembrar .....8 rs/j
netejar i regar .....5 "
segar.....15 "
carretejar,batre,netejar .....10 "
Llegums...sembrar i traçar.....6 "(8rs 2ª collita)
llaurar.....30 "(40rs 2ªcollita)
regar .....4 "(7rs 2ª collita)
cavar.....3 "(5rs 2ª collita)
segar.....10 "
collir mongetes.....3 "
carretejar,batre,netejar .....12rs(amb peó i cavall)
Vinya.....llaurar bancals.....30 rs/j (42rs olivera)
podar ceps .....6 "

regar .....4 "
cavar tires de ceps .....5 rs la tira
esporgar.....3 rs
collir i carretejar.....48-38 rs (51-44 rs)
sarment.....4 rs/càrrega
A més la cartilla ens informa que en un jornal
hi caben uns 500 ceps, i pel que fa a les
oliveres uns 30 arbres.

Mongetes..llaurar.....40 rs
quartera de llavor .....74 rs
sembra i traçat.....8 rs
cavar.....5 rs
regar .....6 rs
collir.....3 rs
carretejar i sacsejar.....7 rs

Patates.....llaurar .....40 rs
llavor 100 rs/10quarteres
sembrar, traçar, regar, arrencar,
cavar i carretejar.....5 rs

Bosc.....(soto)...tallar branques .....5 rs

SECÀ:

Cereals.....guaret i sembra .....45 rs (blat, ordiós)
segar .....12 rs
batre,carretejar,netejar .....18 rs

Oliveres...llaurar .....30 rs
cavar.....5 rs
recollir.....5 rs
esporgar.....6 rs
llenya de la poda .....15 rs/carga (ingrés)

Vinya.....poda .....6 rs
llaurar en parell .....30 rs/dia
cavar.....5 rs
veremar i carretejar .....5 rs
escabellar .....9 rs

Totes aquestes dades ens remeten a l'estudi exhaustiu sobre els salaris de Garrabou-Pujol-Colomé, on mitjançant l'anàlisi de comptabilitats privades i de cartilles avaluatòries s'arriba a una base sòlida per a afirmar que els salaris agrícoles es mantingueren estables durant la primera meitat del segle XIX.

Pel que fa a la Segarra i a l'Urgell eren de 5 rs, semblant a Balaguer, però a Barcelona eren de 8 rs. Les dades de sembrar, regar, cavar, podar i les tasques del cultiu de les patates s'ajusten als salaris obtinguts per a la zona de Lleida per Ramon Garrabou. En ambdós casos es tracta de salaris i, per tant, no inclouen els estris de treball o altres despeses.

Per a Ramon Garrabou els desnivells comarcals no sembla que es puguin explicar per la diferència en el cost de la vida, sinó per una demanda més intensa de força de treball. En qualsevol cas, pensem que cal discrepar lleugerament de l'opinió de Garrabou-Pujol-Colomé perquè si ens remetem al capítol 8 d'aquesta tesi dedicat a la venda de les finques urbanes, observarem que el preu del lloguer d'una casa o pis era més econòmic en una població més petita que en una ciutat gran. D'antuvi doncs el jornaler malgrat tenir un salari inferior,

l'habitatge se li enduia un percentatge més baix de la seva renda disponible. Per exemple, el lloguer d'una casa petita en una població petita, li suposava a un treballador que guanyava 5 rs/j el 12,30% del seu salari, i el lloguer d'una casa petita en una població mitjana, el 14,61%; mentre que a Barcelona el lloguer d'un pis petit ja li costava el 17,78% a un obrer que aleshores cobrava 8 rs, per tant, es malvivia menys al camp.

Aquest raonament ens porta a un problema certament complex, el dels *jornalers o assalariats rurals*.A Lleida al Set-cents ja s'observava una certa proletarització dels petits propietaris, sovint el pagès que solament comptava amb dos o tres jornals, havia d'anar a jornal. A la vegada la presència d'una burgesia agrària benestant s'anava consolidant discretament. Quan ens endinsem al segle XIX i durant la desamortització, aquesta burgesia rural -hisendats- serà la beneficiària de la nova situació, a la vegada que els assalariats -potser també petits propietaris- quedaran al marge. Amb tot, convindria recordar les opinions de Hilton o de Duby, segons els quals aquesta diferenciació social, forma part d'un procés que ja es detectava al segle XIII i continuava durant la crisi del feudalisme a la Baixa Edat Mitjana. La situació esmentada recorda també les aportacions d'E.J.Hobsbawm per al camp anglès del Set-cents, on en el sistema de contractació d'assalariats per part dels terratinents, també s'hi afegien pagesos amb poca terra. De fet, la diferenciació social en el grup dels productors és una mostra prou clara del desenvolupament del capitalisme agrari al camp.

A Catalunya els salaris es mantingueren estables durant la primera meitat del segle XIX, però difícilment cobrien les necessitats d'una família jornalera, malgrat que tot sembla apuntar cap a una diversificació. És a dir, a part de les cases no era l'únic ingrès. De tota manera, aquesta situació trobada al camp lleidatà, sembla suggerir l'existència d'un "*proletariat" -assalariat*, si voleu- molt inestable; però, que amb prou feines serà absorbit, almenys a Lleida, per qualsevol altre sector. Naturalment, el canvis esdevinguts en l'estructura de la propietat i en els règims agraris aporten ben poques solucions.

El problema de vendre la força de treball i esdevenir jornaler-assalariat és un problema que no solament ateny al treballador sense gens de propietat, sinó també al pagès que compta amb una parcel.la reduïda que no pot garantir la reproducció de la unitat familiar. Quina és doncs la quantitat de terra necessària per no haver de treballar com a assalariat? Enric Vicedo ha elaborat un model basat en el cas d'una família amb les variables següents: els tipus d'unitat familiar per mantenir serà nuclear (4 persones), la família te o dos bous o dues mules,el tipus d'economia és cerealícola, són pagesos amb terres de propietat -útil o plena- queden fora els contractes agraris, els rendiments es compten de 5 a 1 i de 3 a 1, es contempla l'existència de guaret biannual o la possibilitat de cultiu intensiu; a més de la llavor gastada per sembrar, la detracció senyorial, els impostos -cadastre-, es contempla un endeutament del 5 al 10%, l'alimentació de la família i de les bèsties. De tot el quadre resultant en podríem deduir que una família d'aquestes característiques necessita de 3,94 a 21,75 ha. de terra. Gaspar Feliu, observa que a Sidamon pel 1780 llaurant amb mules, amb 20 jornals n'hi havia prou. Ramon Garrabou ens informa que un parell de bous en 20 dies podien llaurar unes 15 ha., és clar que hem de pensar que s'havia de llaurar tres o quatre vegades i si el conreu era biennal calia confiar en 70 jornals. De tota manera seguint el fil de la situació fins a finals del segle XIX, es pot veure com la figura del jornaler que viu solament del salari és minoritària, sovint es veurà una situació de petit propietari i alhora assalariat.I es que els salaris amb prou feines cobrien les necessitats d'una família. De tota manera al tombar el segle XIX-XX alguns propietaris hauran d'optar per l'explotació directa, tot i que no serà una forma de comportament habitual, cal esmentar-ho.

No tenim cap element quantificador per poder deduir la situació del pagès amb una simple ullada de les fonts escrites, però n'hem afegit un d'important: ser propietari de finca

urbana. El 1848 a Balaguer el 66% dels habitants eren propietaris d'una casa ubicada a la població (al menys en pagaven el cadastre). D'alguna manera pensem que aquest concepte forma part d'un cert "benestar". És clar que tots els propietaris de finca urbana o són grups socials alts i mitjos de la població o tenen una propietat mitjana, amb altres paraules, solament els propietaris molt petits no tenen casa.

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

6.6. ELS PAGESOS I ELS MERCATS. COMERCIALITZACIO "FORÇADA"

Si acceptem que el marc d'estudi és el sistema agrari pre-capitalista, on ni el mercat de la terra ni el del treball estan prou desenvolupats, on tot ajust econòmic ha de ser suportat pel mercat de productes agrícoles, entendrem la importància d'aquest apartat. Ara fins i tot el pagesos petits i els no propietaris necessiten acudir al mercat i disposar de diners. Hem de recordar la importància del contracte d'arrendament en metàl.lic que acabem d'estudiar. De tota manera, el pagès deuria disposar de dos tipus de comptes: l'un per a pagar en efectiu, i l'altre, per a transaccions en espècie. La interferència d'un sobre l'altre és important perquè podia dur el pagès a situacions de desequilibri, aleshores calia caure en l'òrbita del préstec hipotecari. A més el pagès ha de vendre la seva producció després de la collita, perquè disposava de poc per a sobreviure fins a la propera collita. De vegades ja ha de manllevar diners per a adquirir els grans de la sementera de l'any proper. Una vegada el pagès ha entrat en aquesta òrbita del crèdit amb uns interessos elevats, ja era difícil sortir-se'n. Així el grup social (negociants, especuladors,...) que es dedicava al crèdit, explotava el pagès mitjançant una taxa d'interès elevada, i aquest mecanisme li servia alhora per al control de l'excedent agrari que el pagès venia -urgentment- al mercat. Així doncs, les fluctuacions dels preus eren utilitzades en favor del prestamista, i com més importants eren, més negoci feia el prestamista.

Ens trobem encara davant d'un tipus d'agricultura caracteritzada per la venda ràpida, sense possibilitats per part del treballador d'emmagatzemar res, on el pagès queda controlat pel prestamista ("negociant"), pels impostos, pel mercat (ven quan els preus són baixos i compra quan són cars),...Aquest és el mecanisme de la comercialització "forçada" d'una economia de pagesos pobres, teoritzada per Amit Bhaduri. Tot seguit observarem els rendiments dels cultius més habituals i les inversions en el sòl lleidatà. D'aquesta manera deduirem per què el pagès treballador de la terra no adquirí béns durant la desamortització.

A l'hora d'avaluar els rendiments dels diferents productes agrícoles ens podem trobar amb una sèrie de problemes, entre els quals hi haurà el tipus de font utilitzada. Si és una font oficial, la cartilla avaluatòria, per exemple, o un llibre de comptes on les constants anotacions de l'administrador són força fiables, els resultats seran diferents. A tot això cal afegir si són rendiments d'un any bo o d'un any dolent, si la finca és de secà o de reg i si es troba a la muntanya o a la plana.

Que els rendiments fluctuen al llarg dels anys no es cap novetat, avui comptem amb força estudis sobre aquesta qüestió. Ara bé, no oblidem que les dades obtingudes seran un excel.lent indicador per saber el grau de progrés de l'agricultura.

Potser convé que comencem pels grans, precisament perquè es presten a diferents lectures que no tots els estudiosos utilitzen. En primer lloc hom pot parlar de rendiment collita-sembra. Es tracta de determinar la relació existent entre el gra collit i el gra sembrat. Una segona lectura seria el rendiment per unitat de superfície, o sigui, la quantitat de gra collit per cada jornal o quartera o qualsevol altra unitat. Finalment cal parlar de rendiment en metàl.lic, informació que acostuma a ser menys freqüent. Es tractarà d'informar del valor monetari del producte collit en una unitat de superfície. És una forma de presentar guanys força interessant, que a més permet comparar-ho amb el preu de la terra, dels arrendaments o bé dels préstecs hipotecaris.

Pel que fa als grans el rendiment collita-sembra es considerava que en terra de secà era de 3 a 1 i en regadiu de 5 a 1. Potser els rendiments de la plana de Lleida eren un xic més

alts que a la resta d'Espanya, però més baixos que els trobats per Vilar a l'horta de Tàrrega. El més greu de tot no eren els rendiments baixos, sino la incertesa de collites bones i collites dolentes tan difícil de combatre al Set-cents. Per sota aquestes xifres tenim el Solsonès, la Segarra i el Pallars.De fet de les comarques muntanyenques només comptem amb una informació minsa àdhuc poc representativa, com són les "Respuestas" desgavellades d'alguns qüestionaris de Zamora o la informació minuciosament recollida per Josep Bringué sobre uns quants pobles de la Ribera del Sort. Genèricament el món muntanyenc és un món de rendiments baixos i alhora limitats a les deficiències físiques del relleu, però sensiblement més alts que a principis del segle XVIII; a més, viatgers com Zamora ens comenten novetats com l'extensió de la patata a la Vall d'Aran o bé de cereals pobres per sota dels 1.500 metres, fins i tot la vinya i l'olivera eren plantades on el terreny ho permetia. Tot plegat se seguia a nivell d'autosubsistència. En tot aquest món sempre apareix la Seu d'Urgell com una mena d'oasi emmig d'un paisatge potser molt homogeni.

Entretant pel segle XIX ens servim de les informacions de les finques de la Noguera, la Segarra i les dades de Pasqual Madoz sobre la Seu d'Urgell.

Realment el material no és extraordinàriament variat per dur a terme una prospecció més o menys representativa. No obstant la impressió que donen les xifres recollides és d'un predomini encara important de la inseguretat. El fet més remarcable que es desprèn de les dades que ens ofereix el quadre VI (Taula 6-6) és el feble nivell general dels rendiments. Calculats sobre la relació entre gra collit-gra sembrat, els resultats són sorprenents, segueixen les oscil.lacions i sovint no s'arriba a recollir gairebé més blat del que s'ha sembrat i en alguns anys no es recupera la sementera. El rendiment mitjà de l'ordi, ordiós i segolós, és també baix, però supera una mica el del blat. Sovint en terres de regadiu el rendiment de l'ordi es força més gran que el del blat, en canvi,a les terres de secà, succeeix el contrari.

QUADRE VI: Rendiment collita-llavor dels grans

1763-1773	Blat xeixa	5,10 a l	Tàrrega.
	ordi	6,16 a l	Tàrrega.
	mestall	4,30 a l	Tàrrega.
	sègol	2,96 a l	Tàrrega.
1789-1790	blat	4 ó 5 a 1	Rubió d'Agramu.
	blat	2,5 a l	Gàver i Donsell
1844-1864	blat	3,3a 1	Castelló Farf
	ordi	4,5 a l	Castelló Farf.
	ordiós	4 a l	Castelló Farf.
	blat	4,4 a l	Balaguer
	ordi	4 a l	Balaguer
	segolós	3,4 a 1	Balaguer
1840	blat	l0 a l	La Seu d'Urgefi
1843	sègol	5 a 1	Arcavell
	altres cereals	7 a l	Anserafl

Taula 6-6.

Pensem que extrapolar a tota la plana els rendiments de les finques esmentades al quadre VI (Taula 6-6) és francament perillós, de tota manera és l'únic material disponible i els estudis han estat prou exhaustius com per repetir, si més no de forma sintètica, les seves conclusions. Els treballs de Ramon Garrabou,Antoni Sopeña i Enric Vicedo pertanyen als

anys centrals del segle XIX i s'observa un increment dels rendiments durant aquests anys.

Potser és degut a un cultiu més acurat de la terra, a la utilització d'adobs o senzillament a les circumstàncies climatològiques.

Voldríem insistir una mica més i recordar que les finques de Guissona, de Sant Martí de la Morana i de Balaguer eren de bona qualitat, per tant, com deurien ser els resultats a les finques de segona o tercera qualitat, que de fet era la norma, com ja hem vist. Els resultats no són gens afalagadors: sembla ser que les comarques de la plana encara estaven lluny de les innovacions tecnològiques i de rendiments comparables als del litoral.

Si la prudència ens havia guiat fins a l'hora de tractar les comarques de la plana, la necessitarem molt més per a les zones muntanyenques. Ara la nostra font d'informació és el "Diccionario" de Pasqual Madoz. De totes les poblacions recull una varietat de conreus important, però solament ens comenten els rendiments de tres(la Seu d'Urgell, Arcavell i Anserall). La data (1843) i el cereal (sègol) ens deixen sorpresos, i encara més els rendiments de la Seu d'Urgell (10 a 1) ja propis de zones europees avançades. Caldrà prendre amb molta precaució aquestes xifres i esperar estudis més documentats, la qual cosa no vol dir que aquestes xifres siguin falses. En tot cas podrien pertànyer a alguna finca de reg i en un any excepcional de bona collita.

Hem comentat el moderat increment del rendiment dels grans a finals del segle XVIII. Però durant la primera meitat del segle XIX el preu del blat baixa tant, que solament es veurà compensat per l'augment de la producció. Per a Josep Fontana aquest augment de la producció, compensarà la caiguda dels preus.

No obstant, els rendiments a la província de Lleida, són força més baixos que els trobats per Elisa Badosa a les finques del clergat barceloní, on als pitjors anys el rendiment del blat era de 5 a 1 i el de l'ordi si fa o no fa.A les mateixes conclusions ens durà la informació del rendiment per superfície. En aquest cas ens interessaria saber la quantitat de llavor sembrada, el rendiment en xifres absolutes i les oscil.lacions del rendiment. Gaspar Feliu ens recull una notícia de La Novella on l'any 1797 diu que sembraven 1,5 q. de blat i 2,5 q. d'ordi per jornal. A La Segarra, Garrabou indica 1,6 q. per al blat i 2q. per a l'ordi. A Sidamon les terres de primera i segona les sembraven amb 1,5 q. de blat i 2 q. d'ordi, i a les de tercera 1,25 q. de sègol. A Mollerussa, 1,33 q. blat i 2,2 q. d'ordi en terres de primera; a les de segona 1,17 q. de blat i 1,71 q. d'ordi i a les de tercera 2 q. de blat i 1 q. de sègol.

Disposem també d'informació de mitjan segle XIX dels termes de Balaguer i Lleida:

-A Lleida el 1851-2 la relació collita/llavor del blat era de 6,91, del ordi 13,95 i de les faves, favons, cigrons i panís al voltant del 4-5. Podem comparar aquestes dades amb les de mitjan segle XVIII per observar un increment important.

-A Balaguer el rendiment del blat era de 15,38 hl/ha (1851-5) i 10,24 hl/ha (1869); el de l'ordi, 10,63 hl/ha (1851-5) i 7,32 hl/ha (1869); el sègol, 3,40 hl/ha (1851-5) i 6,94 hl/ha (1869). Per a Enric Vicedo aquests rendiments de Balaguer semblen massa baixos, però com a norma general afirma que l'agricultura a les terres de Lleida a mitjan segle XIX tenia uns rendiments superiors a 1716.

Els rendiments són els següents:

QUADRE VII. Rendiment per superficie.

1666-1676	5,76 q./j. de blat	La Portella.
	10,72 q./j. d'ordi	La Portella.
	4 q./j. de sègol	Mollerussa.
1751-1760	6,6 q./j. de sègol	Begurs.
1792-1807	7,75 q./j. de sègol	Begurs.
	2,62-3,5 1. cereals tardor	Pallars Mitjà.
1763	6 q./j. secà.blat. P.	Lleida.
	3-4 q./j.secà.blat.2'.	Lleida.
1851-2	6,91 q/j blat	Lleida
	13,95 q/j ordi	"
	4-5 " faves,favons,panís	"
1846-1868	5,6 q./j. segolós	Guissona.
	4,4 q./j. segolós	Sant Martí Morana.
	7,16 q./j.ordi	Guissona.
	6,97 q./j.ordi	Sant Martí Morana.

Taula 6-7.

També comparats amb les xifres d'Elisa Badosa serien inferiors, pel 1780-1790 el blat xeixa del clergat barceloní rendia de 12 a 7 per cada mujada. Ara bé a part de les mitjanes convé saber quina variació tenia el rendiment d'una parcel.la en un any bo i en un any dolent. Les dades que tenim presenten els següents quocients:

QUADRE VIII. Variació de la relació collita-llavor

4,06 q/j	ordi	Castelló de Farfanya.
2,10"	blat	Balaguer.
3,68"	ordi	Balaguer.
1,50"	ordi	Sant Martí de la Morana.
1,60"	ordi	Castellfollit de Riubregós.
3,5	blat	Tàrrega.
3	blat	Sidamon.
3,5	blat	Palau d'Anglesola.

Taula 6-8.

Les oscil.lacions són força elevades, més que al litoral? No ho sabem. Pensem que sí perque les sequeres eren més freqüents a l'interior.

Els rediments de la vinya mesurats en Hl./ha. de vi són els següents:

Balaguer.....1851-1855.....15 Hl./ha.
1869.....14,67 "
1871.....15 "
Sant Salvador de Guardiola (Bages).
1774-1777.....17,37 "
Tàrrega.....1765.....14,3 i 17,2 "

En el cas del Bages Llorenç Ferrer compta amb tres tipus de documents per poder comprovar les diferències dels rendiments: el del Mas Solei de Sant Salvador de Guardiola amb rendiments màxims de 27,17 Hl./ha. i mínims d'11,10 Hl./ha.;la cartilla avaluatòria de Navarcles de 1849-1858 amb dades semblants de 26,66 a 8,20 Hl./ha. per a terres de primera qualitat i un document notarial, amb finalitats fiscals, on les xifres de l'ordre de 13,12 Hl./ha. pel 1850, semblen infravalorades. Certament siguin o no devaluades les xifres, són força més

elevades que les de Lleida. Al Barcelonès Elisa Badosa ha trobat una mitjana de 16 i 20 Hl./ha. pel 1845 i 1880-90, respectivament.Novament citant Gaspar Feliu hem intentat esbrinar les oscil.lacions de la collita en anys bons i dolents. La relació a la vinya és de 4 a 1, potser més exagerada que les xifres del Barcelonès, però semblants a les del Bages.

Pel que fa a les fonts d'informació del rendiment en metàl.lic estem francament minvats d'aportacions realitzades per altres estudiosos. Gaspar Feliu, Enric Vicedo i Elisa Badosa han realitzat llurs estudis sobre els preus de venda d'un o més productes agrícoles. Nosaltres hi hem aportat les dades de la cartilla avaluatòria de Balaguer de 1848. En el quadre que segueix hem registrat el rendiment en metàl.lic de tots els productes agrícoles en les diferents qualitats de la terra(1ª, 2ª i 3ª), en secà i regadiu; a aquesta xifra hi hem restat les despeses i el resultat són els guanys nets -líquid imposable-.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

QUADRE IX Rendiments en metà.lic.Comptabilitat de productes, despeses i guanys de Balaguer per cada jornal de terra (1848).

CULTIUS	QUALITAT	PRODUCTE BRUT	DESPESES	GUANYS	%GUANYS
TERRA DE REGADIU.					
HORTALISSES-FRUITERS	PRIMERA	1800	1200	600	33,33
HORTALISSES-FRUITERS	SEGONA	1200	800	400	33,33
HORTALISSES-FRUITERS	TERCERA	900	600	300	33,33
CANEM	PRIMERA	1060	900	160	15,09
CANEM	SEGONA	1027	927	100	9,74
CANEM	TERCERA	992	932	60	6,05
BLAT	PRIMERA	650	400	250	38,46
BLAT	SEGONA	586	420	166	28,33
BLAT	TERCERA	524	424	100	19,08
LLEGUMS	PRIMERA	612	432	180	29,41
LLEGUMS	SEGONA	582	452	130	22,34
LLEGUNIS	TERCERA	550	470	80	14,55
VINYES	PRIMERA	190	150	40	21,05
VINYES	SEGONA	165	140	25	15,15
VINYES	TERCERA	150	130	20	13,33
VINYA-OUVERA	PRIMERA	190	150	40	21,05
VINYA-OUVERA	SEGONA	165	140	25	15,15
VINYA-OLIVERA	TERCERA	150	130	20	13,33
FESOLS	PRIMERA	490	390	100	20,41
FESOLS	SEGONA	370	300	70	18,92
FESOLS	TERCERA	338	288	50	14,79
PATATES-FERRATGE	PRIMERA	480	380	100	20,83
PATATES-FERRATGE	SEGONA	400	320	80	20
PATATES-FERRATGE	TERCERA	360	300	60	16,67
BOSCATGE	PRIMERA	20	10	10	50
BOSCATGE	SEGONA	20	10	10	50
BOSCATGE	TERCERA	20	10	10	50
TERRA D E SECA.					
BLAT	PRIMERA	130	100	30	23,08
BLAT	SEGONA	110	100	10	9,09
BLAT	TERCERA	95	90	5	5,26
ORDI-SEGOL-ORDIOS	PRIMERA	110	90	20	18,18
ORDI-SEGOL-ORDIOS	SEGONA	100	90	10	10
ORDI-SEGOL-ORDIOS	TERCERA	90	85	5	5,56
OLIVERA	PRIMERA	320	150	170	53,13
OLIVERA	SEGONA	260	140	120	46,15
OLIVERA	TERCERA	200	130	70	35
VINYA	PRIMERA	250	190	60	24
VINYA	SEGONA	230	190	40	17,39
VINYA	TERCERA	220	190	30	13,64
VINYA-OUVERA	PRIMERA	260	190	70	26,92
VI---NYA-OUVERA	SEGONA	240	190	50	20,83
VINYA-OUVERA	TERCERA	220	190	30	13,64
PRAT	PRIMERA	2	1	1	50
PRAT	SEGONA	2	1	1	50
PRAT	TERCERA	2	1	1	50
ERA-FERRAGINAR	PRIMERA	40	20	20	50
ERA-FERRAGINAR	SEGONA	40	20	20	50
ERA-FERRAGINAR	TERCERA	40	20	20	50

Taula 6-9. NOTA: Totes les xifres estan expressades en rals de billó per cada jornal de terra.

Els rendiments màxims s'obtenen amb les hortalisses i arbres fruiters en terra de regadiu i de primera qualitat (600rs./j.), i els mínims amb grans en terra de secà i de tercera qualitat (5rs/j.) deixant a part el past. Segons aquestes xifres hom pot pensar que a Balaguer al voltant de 1848 ningú no plantaria blat, sègol o ordi perquè el rendiment era baix. Però la realitat és aquesta:

QUADRE X- Distribució de cultius en el sòl balagueví. 1848.*

Sembradura	51,08%
Cultius arbustius-arboris	18,98%
Past	12,60%
Cànem	9,98%
Llegums	5,51%
Hortalisses	1,01%
Patates	0,81%

Taula 6-10. * Dades de la "Cartilla Avaluatòria". A. H. C. Balaguer.

Aleshores quina és l'explicació d'aquestes dades? Potser al pagès balaguerí no li interessaven els rendiments elevats? La resposta sembla estar en un altre lloc, en la qualitat de la terra. A Balaguer el 1848 el 70,09% de la terra cadastrada era de secà, i dels 9.245 jornals conreats al terme, 4.654 jornals són de tercera categoria. Certament el pagès escull, dins les seves possibilitats, el producte que potser no té el rendiment més elevat, però sí el que té menys oscil.lacions: els grans.Alhora que segueix una tradició cerealícola secular. No oblidem que l'aparició de la vinya i l'olivera a les terres de l'interior no va fer desaparèixer la xifra absoluta de terres dedicades al cereal.

Una altra informació ens confirmarà la bona elecció de la pagesia:la columna de les despeses. Si ens hi fixem els productes amb les despeses més elevades són precisament les hortalisses i els arbres fruiters (1.200rs./j.),i el de despeses més baixes és el cereal (100-90 rs./j.) a banda de prats i boscos. Aquests tres cultius són precisament els que predominaven a les terres del clergat, però a més, tot seguit veurem com els rendiments eren més baixos que a la resta de terres. No obstant això, abans de sentenciar res convé comparar aquests rendiments amb els de les terres del clergat. Per dur a terme aquesta operació, ens hem basat en una xifra: la capitalització. Dada molt interessant i que apareix ben poc sovint. Es tracta del registre dels rendiments declarats en aquelles terres desamortitzades durant els cinc anys anteriors a la desamortització. Segons aquestes dades sabem que el blat, si és de secà, obté uns guanys de 18 a 22 rals/jornal; i si és de reg, de 129 a 158 rals/jornal (terra de 1a.qualitat), 86 rals/jornal (terra de 2a. qualitat) o 60 rals/jornal (terra de 3a.qualitat). El rendiment del blat de secà és semblant al declarat a la cartilla avaluatòria de Balaguer, mentre que el de regadiu és força més baix. De fet, el cas es repeteix amb els rendiments de l'horta: mentre que la del clergat rendia entre 413 i 70 rals/jornal, la de Balaguer es movia entre 600 i 300 rals/jornal.

El mateix cas s'esdevé amb el bosc, l'erm o la vinya, en què solament trobem xifres de l'ordre dels 18 rals/jornal, mentre que a Balaguer la xifra mínima era de 30 rals/jornal.

Per tant, si els rendiments declarats a les finques dels religiosos són més baixos que els trobats a les mateixes terres (plana) i pels mateixos anys (1845-1848), i el preu de la terra del clergat és alt, per què aquestes terres tenien tan atractiu? Potser perquè comptat i debatut si es pagava en vals reials devaluats, el preu, malgrat tot, encara sortia a compte. Ara bé en cas de pagar en metàl.lic, la terra del clergat començava a resultar cara, sobretot una vegada estudiats els seus rendiments baixos.

Ara bé, després de comprovar aquests guanys, podem seguir mantenint que la terra a mitjan segle XIX és una bona inversió? És clar que nosaltres en cap dels capítols hem oblidat el tema de la tesi -desamortització- i tot el què hem recollit serveix per a mantenir o rebutjar aquesta hipòtesi:*"La terra seguia estant a l'abast de pocs"*, i els *"altres"* continuaven vivint francament malament.

En l'apartat titulat "Preu de la terra" observarem que el preu del jornal de terra de secà voltava els 1.000rs. Si el rendiment de la sembradura (sense exempcions senyorials ni contribucions territorials) era de 30 a 50 rs/j., cóm podia el petit pagès accedir a aquestes terres, quan a més a més hem de tenir en compte que la renda dels propietaris i els crèdits hipotecaris minvaven força els guanys? Amb tot encara ens queda un marge per a malpensar. Potser les xifres de la cartilla avaluatòria són massa baixes, potser la cotització de les terres de la desamortització és massa alta, o certament és que la misèria del petit pagès havia arribat a extrems importants. De fet l'estudi dels salaris ja ens feia sospitar. Segons les xifres obtingudes, quants anys necessitaria el pagès per poder comprar terra desamortitzada al preu de taxació? Per poder esbrinar una data hem pensat excloure del preu de remat, el pagament de les rendes i prescindir del consum domèstic, cas utòpic, realment (suposem que podia viure de salaris guanyats en terra d'altri i que potser les xifres de la cartilla avaluatòria són baixes).Així accedir a la propietat d'un jornal de terra de tercera categoria al pagès li podia costar l'estalvi de prop de trenta-cinc anys, i per a comprar-ne un de primera qualitat uns vint-i-quatre anys (amb els guanys que dóna cada un dels tipus de terra esmentats en aquest any concret, pot ser que hi hagi anys millors i pitjors). De fet ja era difícil per un pagès assalariat estalviar, perquè amb prou feines el salari del dia cobria les necessitats alimentàries d'una família.

Convé doncs afegir-hi unes quantes ratlles sobre el preu dels grans que amb tanta constància hem vist que conreava el pagès lleidatà. Tenim dades dels mercats de Balaguer, Cervera i Lleida. Naturalment part dels treballs fan referència al blat xeixa i ens informen força bé sobre el període contemporani a la desamortització de Mendizàbal. La tendència general en els tres mercats és d'una davallada contínua de preus, però cal matisar per etapes: la primera, seria una fase alcista situada entre els anys 1780-1812 (excepte el període de la guerra). La segona, una fase depressiva entre els anys 1813-1822 (amb un pendent acusat); i la tercera una fase estancada que va de 1823-1850, de fet és la que més ens interessa. Les tres fases presenten unes acusades dents de serra sempre tan habituals a l'Antic Règim.

Entre el 1823 i 1850 és un període de transició, amb anys de carestia com 1835 a Lleida, Balaguer i Cervera. Comença, sembla ser, "*la autosuficiencia de la producción de cereales plenamente asentada desde 1826* ". Però segueixen essent anys difícils: la primera guerra carlina ocupa un escenari bèl·lic important i d'altra banda s'havien posat en circulació un volum remarcable de terres: torna la desamortització ara amb Mendizàbal.

Els preus del blat es mantenen fins al 1843 (mercats de Lleida, Balaguer i Cervera) o 1845 (a Barcelona), després comencen anys de depressió que ajornaran el canvi de tendència que semblava haver-se iniciat des de 1835 fins el 1840. A partir de 1845 i fins el 1864 els preus es mouen en uns nivells semblants als de 1831-1845.

Curiosament els anys 1838 i 1842 són els anys en què se subhastaren i es vengueren més terres desamortitzades i part d'elles varen ser pagades en títols. Ja ho documentarem en el seu moment, però aquests eren els anys dolents pel petit pagès i el no propietari. Els que podien escollir van ser els propietaris de vals reals, per tant les millors terres van anar a parar a mans d'hisendats, d'arrendataris de censos i censals,...; situació inversa es produeix en els anys de preus baixos 1840 i 1845. Aleshores el comprador serà el petit pagès i la seva forma de pagament serà en metàl·lic.

Pel que fa als preus de l'ordi a Lleida i Balaguer els preus són semblants i segueixen unes línies similars a les dels preus del blat. Aquesta correlació entre l'encariment del preu del blat i l'encariment dels altres cereals ens pot fer pensar en una difícil substitució del blat en cas de crisi. Antoni Segura ha estudiat els preus dels cereals i llegums a Barcelona i constata la correlació entre la puja dels diferents cereals i dels llegums, però mai no coincideixen ambdues plantes, la qual cosa podria començar a solucionar de forma important el problema de les crisis de subsistència, però tampoc els llegums eren molt habituals al camp lleidatà bé que s'hi començaven a plantar. Segura dirà que *"en aquest sentit el mercat espanyol és contradictori, puix que al costat de crisis de subsistències importants ens trobem amb una progressiva integració del mercat interior... Paradoxalment, integració del mercat interior i crisi de subsistències es converteixen així, per la majoria de la població rural, en les dues cares de la mateixa moneda"*.

Si ens fixem bé en el quadre nº XI (Taula 6-11), els anys que el preu del blat és més barat, també es redueix la diferència de preu entre els tres mercats. Per exemple l'any 1831 el mercat més car era Cervera i el més barat Balaguer, però la diferència entre aquests dos extrems era de 9,53 sous/quartera, mentre que el 1835 era l'any més car als tres mercats, el més car és Cervera i el més barat Lleida, però la diferència entre els preus extremats era de 14,4 sous/quartera. Si busquem els anys més divergents són 1827, amb una diferència de 28,21 sous/quartera i 1837 amb 29,47 sous/quartera. Podríem dir, doncs, que els anys més cars són també els anys de preus menys homogenis, excepció feta a l'any 1835 que no és el més exagerat, essent el més car. Caldria trobar les raons d'aquest comportament.

QUADRE XI. PREU DEL BLAT A TRES MERCATS DE LLEIDA.						
ANYS	LLEIDA		BALAGUER		CERVERA	
	mitjana mòbil	índex 100	mitjana mòbil	índex 100	mhjana mòbil	índex 100
1827	92,18	100	86,53	100	99,69	100
1828	91,39	91,79	88,77	97,99	97,41	90,46
1829	90,17	78,09	88,4	92	94,87	73,65
1830	95,45	74,69	93,62	93,99	101,47	77,01
1831	109,40	74,66	108,9	80	116,00	69,26
1832	120,16	96,42	125,31	112	127,13	90,60
1833	127,69	86,23	129,79	96	136,38	80,00
1834	137,46	102,12	138,74	120	147,05	100,82
1835	135,91	138,18	137,25	176	146,63	136,84
1836	124,20	123,92	124,94	167,93	133,16	115,09
1837	116,37	130,71	111,52	136	125,31	128,67
1838	111,15	130,71	110,03	144	118,66	123,94
1839	102,94	95,06	103,69	112	108,49	99,07
1840	101,82	84,88	101,45	109,99	105,184	81,40
1841	100,70	88,27	96,60	96		82,74
1842		106,94		128		101,30
1843		93,36		109,99		82,09
1844		89,96		100		85,45
1845		79,78		84		

Taula 6-11.

6.7. PREU DE LA TERRA DESAMORTITZADA

Després de la Guerra de Successió s'introdueix a Catalunya un nou impost, el cadastre. La percepció és directa i global, fixa i en metàl·lic. Gravava tant la propietat rústica com la urbana, les rendes, el bestiar i la pròpia persona. És un retrat de l'època malgrat les dues formes habituals d'ocultacions: absoluts (declarar menys jornals) i relativa (devaluar la qualitat de la terra). A més, pensem que caldria afegir-hi una altra deficiència, la de les propietats eclesiàstiques. Diferents estudis han demostrat que entre les propietats eclesiàstiques es troben exemptes d'impost, les adquirides abans de 1716. El fet és que la tradició catalana eximia l'Església del pagament de tributs.

Bé, una solució per a cobrir el darrer buit esmentat i conèixer amb més o menys detalls les propietats de l'Església al segle XIX(això vol dir que quedarem limitats a aquests anys) fóra l'estudi exhaustiu de les terres desamortitzades. Informació no en manca, però també hem de puntualitzar les seves deficiències (rebaixa en la qualitat de les finques?)

Si ens endinsem en el tema resulta particularment interessant la cotització de cada una d'aquestes terres, tan el seu preu de sortida (taxació) com el d'adquisició (remat). Ens situem en una subhasta de terres on d'antuvi tothom hi podia participar, però on la limitació a l'hora de la compra és el que ens preocupa; així doncs, si una de les raons de la desamortització segons Mendizàbal era crear una "casta" de propietaris, realment ho permetien els preus de les terres?, o bé, permetien als propietaris petits convertir-se en propietaris mitjans?

Els preus bestrets per un jornal de terra de qualsevol qualitat, poden ser generalitzats fora d'aquest marc desamortitzador? Certament, no ho sé, però seguint un cert paral·lelisme amb alguns estudis dels cadastres pensem que no s'hi allunyen massa, àdhuc en la proporció entre un tipus de terra i els de qualitat inferior (boscos, erms), però sempre per damunt del preu de la terra desamortitzada. No oblidem que comprar terra de la desamortització en metàl.lic resultava gravable.

Si ens fixem en el quadre XII (Taula 6-12) veurem que dels 25.146,9 jornals subhastats i adquirits a la província de Lleida, 10.353 són erms, prats i boscos; i dels escadussers, 12.953,4 jornals eren de terra campa de secà, per tant, ben poca quantitat resta de terra de regadiu i horta. Ens centrem, doncs, en l'estudi de 1.143 finques venudes durant aquests anys, de les 2.306 subhastades. Novament convindria recuperar el quadre sobre les característiques de la terra desamortitzada i comprada.

QUADRE XII.Distribució detallada de la terra desamortitzada i venuda.

	Terra de secà				Terra campa de regadiu				Horta de secà				Horta de regadíu			
Grups	Extensió jomals	%terra campa	Núm. de finques	%Num. de finques	Extensió jomals	%terra campa	Núm. de finques	% Num. de finques	Extensió jomals	%terra hora	Núm. de finques	% Num. de fmques	Extensió jomals	%terra hora	Núm. de finques	% Num. de finques
A	1.614’2	12’46	566	75’00	122	27’79	62	91’17	155’5	53’1	66	92’9	151’0	63’98	62	91’17
B	206’9	1’59	30	4’00	15	3’41	2	2’90	7’0	2’3	1	1’4	26’0	11’01	3	4’41
c	699’3	5’39	63	8’40	22	5’01	2	2’90	10’5	3’5	1	1’4	26’0	11’01	2	2’94
D	2.130'6	16’44	63	8’40	18	4’10	1	1’40	25	8’5	1	1’4	33’3	13’98	1	1’47
E	8.302	64’09	28	3’73	262	59’68	1	1’40	94’5	32’6	2	2’8	0’0	0’00	0	0’00
TOTAL	12.953’4		750		439				292’5		71		236’0		68	

	Bosc				Vinya				Enn				Prat			
Grups	Extensió	%t extensió bosc	Finques	% finques	Extensió	%t extensió vinya	Finques	% finques	Extensió	%t extensió enm	Finques	% finques	Extensió	%t extensió prat	Finques	% finques
A	24	0’51	6	12’76	181	20’73	59	71’08	74	3’76	23	60’50	0	0’00	0	
B	65	1’40	9	19’14	42	4’81	7	8’40	14	0’71	2	5’26	29	0’77	4	22’2
c	210	4’53	18	38’29	80	9’16	8	9’63	55	2’79	5	13’15	95	2’52	7	38’8
D	166	3’58	5	10’63	145	16’60	6	7’22	50	2’54	2	5’26	0	0’00	0	
E	40161	89’94	9	19’14	425	48’80	3	3’61	1.775	90’10	6	15’78	3.635	96’75	7	38’8
TOTAL	4.626		47		873		83		1.968		38		3.759		18	

Taula 6-12.

A priori, el preu de taxació respon bastant a les característiques del tipus de terra posada a la venda, així una terra de regadiu es cotitzava 5 vegades més que una de secà, una vinya 7 vegades més que una terra erma i 30 vegades més que un bosc. Si ens movem entre xifres extremes l'horta de regadiu 62 vegades més que la terra erma.

Però si observéssim les mateixes comparacions en les xifres dels remats, veuríem que la variació és més important a l'hora d'adquirir terres de regadiu i de bona qualitat, mentre que de vegades erms i boscos mantenen el preu de taxació.

Hom pot pensar també en el possible increment de preus durant aquests anys, però pel tipus de "mercat" ja ens fa pensar que no fou així. Primer es vengueren les més costoses, de regadiu, hortets,... i després les més petites i de qualitat inferior (que a més es pogueren beneficiar de les reformes d'Espartero pagant en vint terminis en lloc de vuit).

Amb la qual cosa es podria pensar que si els hisendats o la burgesia agrària adquiriren les millors terres, almenys es donaven facilitats als petits propietaris. Però observem els preus què és el que ens suggereixen:

6.7.1. MÉS DE 2.500 RALS/JORNAL

Situem en aquest primer grup solament l'horta de regadiu, amb la xifra de 14.920,20 rals/jornal, quantitat prou important. Hem de pensar que sextuplica amb escreix el preu de l'horta de secà i de la terra campa de regadiu, multiplica per 12,7 la terra campa de secà, per 9 la vinya, per 40 el prat, per 48 el bosc i per 80 l'erm.

Malgrat l'espectacularitat d'aquestes xifres, ben poca cosa ens dirien si no intentéssim esbrinar més detalls. La ubicació de l'horta de regadiu òbviament se situa prop de rius i rierols, sovint a les voreres del riu Segre a Lleida o a Balaguer. La grandària dels horts oscil·la entre les sis pórques i els sis jornals, aproximadament.

Tots aquests horts foren adquirits per comerciants, industrials, hisendats o professions liberals, i és que en el decurs del temps esdevindran zona urbanitzable. Així doncs, més que esmerçar uns diners fixant-se en la qualitat de la terra, en ells predominava l'afany d'inversió de cara a un futur pròxim. Il·lustrem l'afirmació amb uns exemples de l'horta de Lleida on el preu per jornal a les Partides de Granyena, Montcada i Marimunt era de 3.000 rals/jornal, mentre que a la Partida de Fontanet era de 6.000 a 12.000 rals i el preu més alt es lliurava a la Partida de Jesús on d'1 jornal 8 pórques se'n pagaren 103.000 rals. Aquesta variació de preu tan important es dóna també a La Seu d'Urgell on el preu d'1 jornal podia situar-se entre els 12.000 i 14.000 rals, i a Balaguer al voltant dels 9.000 rals.

D'altra banda, a més del preu pagat per cada jornal, cal saber també la cotització dels diferents tipus de terra. Certament l'horta de regadiu duplicà el preu de taxació, i això ja és un indicador de la cobejança que deurien despertar aquests tipus de terrenys. Tanmateix hem d'afegir que es remataven el dia de la subhasta, la qual cosa ens acaba d'informar sobre la situació.

Ben poca cosa sabem del tipus de conreus, llevat del "Boletín Oficial del Estado de la Provincia de Lérida", on en alguns casos apareix el nom d'arbres fruiters sense massa dades (pruneres, magraners, codonyers, pomeres, perers,...).

QUADRE XIII. Percentatge de distribució acumulats a l'HORTA DE REGADIU.

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2
A	62	151	91,17	63,98	6.837	6.115
B	3	26	95,58	74,99	8.220	7.389
C	2	26	98,52	86	9.852	8.600
D	1	33,3	100	100		
E	0	0	0	0	0	0

Taula 6-13. Índex de Gini=0,280

Convé afegir unes ratlles amb l'informació sobre el preu de les terres a la desamortització de Pasqual Madoz, treballada per Enric Vicedo amb una mostra de cent finques subhastades. Veiem com a la comarca del Segrià l'11,38% de les finques superen aquest preu/jornal; a l'Urgell, el 13,68%; a les Garrigues, el 4,35% i a la Noguera, el 21,66%. De tota manera predominen les finques valorades amb menys de 1.000 rals/jornal, fet que amb les facilitats de pagament les feia més accessibles als petits propietaris.

6.7.2. ENTRE ELS 2.500 I ELS 1.000 RALS/JORNAL

Aquest marge de preus ja era assequible a més gent, de fet els preus de l'apartat anterior només es podien mantenir en petites peces, car seria exagerat i astronòmic en una propietat de dimensions importants. En aquest grup situarem la terra campa de secà i de regadiu, l'horta de secà i la vinya. Si ho volem comparar amb altres indrets podríem recordar el cas de la província de Sevilla, on per aquest preu es podia adquirir terra de vinya, olivera i terra campa de primera qualitat. Ara bé, aquests preus corresponien a vendes en condicions normals, no de terres desamortitzades les quals sempre eren un xic més cares.

Si utilitzem l'índex per mesurar el nivell de diferència en les distribucions de cada variable (de Gini) el resultat seria: terra campa de secà, 0,76; de regadiu, 0,67; horta de secà, 0,4 i vinya, 0,63. Estudiem els diferents casos:

6.7.2.1. Terra campa de secà

L'índex ens palesa una distribució molt desigual. Tot plegat es posaven a la venda 750 finques de les que 566 pertanyien al grup A. Sovint la gran propietat i la petita res tenen a veure, ni en la seva forma d'explotació, ni la seva composició de conreus, àdhuc ni els rendiments són semblants.

Aquesta atomització de propietats petites i molt petites predomina a l'Urgell, la Segarra, Segrià, en canvi a les Garrigues, al Solsonès i als Pallars el paisatge és diferent. El Pallars compta amb poques terres conreables i encara distribuïdes en claps d'extensió variable (més reduïts a la muntanya i més grans cap a la plana). Si a això li afegim la gran fragmentació dels camps i unes tècniques agrícoles endarrerides, observarem que difícilment els petits propietaris o els jornales d'aquests indrets podien accedir a les subhastes.

Probablement en aquestes terres s'hi deuria conrear blat i altres cereals com l'ordi, poc mestall i sègol, localitzats al Pallars Mitjà. A la Baixa Noguera, Segarra, Solsonès i les

comarques de la plana es confirma el mateix costum però amb proporcions i rendiments més alts.

QUADRE XIV. Percentatges de distribució acumulats de la TERRA CAMPA DE SECÀ

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2
A	566	1.614,20	75	12,46	1.053,7	984,3
B	30	206,90	79	14,05	1.535,7	1.228
C	63	699,30	87,4	19,44	3.135,9	1.862
D	63	2.130,6	95,8	.35,88	9.580	3.588
E	28	8.302	100	100		

Taula 6-14. Índex de Gini=0,764

6.7.2.2. Horta de secà

Aquí l'índex marca una distribució força més homogènia, observant el quadre XII (Taula 6-12) queda prou palès la quantitat de petits horts que es vengueren, tot i que el preu de 2.320,16 rals. duplicava el de la terra campa de secà i per tant feia difícil l'accés a les subhastes en les quals, que per altra banda, es venien amb certa rapidesa aquestes finques.

Sovint s'esmenta el conreu d'aquests hortets però de forma genèrica, llegums i hortalisses.

QUADRE XV. Percentatges de distribució acumulats de l'HORTA DE SECÀ

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2	
A	66	155,5		92,9	53,1	5.146,6	5.007,3
B	1	7		94,3	55,4	5.563,7	5.301,7
c	1	10,5		95,7	59	6.450,1	5.728,9
D	1	25		97,1	67,4	9.710	6.740
E	2	94,5		100	100		

Taula 6-15. Índex de Gini=0,409

6.7.2.3. Vinya

Segons el comentari de P. Vilar, la vinya és a "ulls dels contemporanis el conreu que caracteritza i simbolitza l'impuls del segle XVIII". Malgrat tot, aquest no és el cas de les terres de l'interior on segueix quedant en segon lloc, i reduït a omplir espais com bancals o en forma de cultius intercalats. Concretament al Pallars Mitjà apareix associat al forment, mestall i sègol; a la Segarra comença de forma important la seva expansió durant el segle XIX; a la Baixa Noguera apareix com a conreu complementari i en el cas de Rocallaura la seva presència és insignificant.

El clergat tenia terres dedicades a la vinya als següents llocs: Ribelles, Sanaüja, Ponts, Florejacs i Solsona,principalment.

QUADRE XVI. Percentatges de distribució acumulats de la VINYA.

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1% ACUMULAT	Q_1% ACUMULAT	P_2	Q_2
A	59	181	71,08	20,73	1.814,6	1.648,2
B	7	42	79,51	25,53	2.758,2	2.275,7
C	8	80	89,14	34,69	4.571,9	3.342,7
D	6	145	96,36	51,29	9.636	5.129
E	3	425	100	100		

Taula 6-16. Índex de Gini=0,638

6.7.2.4. Terra de regadiu

La importància del regadiu queda prou palès en els estudis monogràfics sobre els rendiments, sempre més alts i més constants, i en la distribució d'aquestes terres gairebé sempre en mans de classes benestants que, insistim, no tenen moltes terres però les tenen de qualitat.

L'índex de Gini ens marca una distribució diferent a l'horta de secà. Estem davant d'un cas curiós on 62 finques lil·liputenques sumen la xifra de 122 jornals, i 1 sola té 262 jornals, és a dir, una polarització notable, on a més el preu és alt.

En síntesi, parcel·les petites, preu alt (2466,11 rals), compradors hisendats o burgesos, pagament en títols,... tot plegat feia difícil l'entrada del petit pagès a la propietat, que com podem veure no es produirà per les terres de millor qualitat sinó a l'inrevés, i és que els preus així ho manaven!

QUADRE XVII. Percentages de distribució acumulats per a la TERRA CAMPA DE REGADIU

P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1% ACUMULAT	Q_1% ACUMULAT	P_2	Q_2
62	122	91,17	27,79	2.844,5	2.615,3
2	15	94,11	31,20	3.416,1	3.026,7
2	22	97,01	36,30	3.880	3.571,9
1	18	98,4	40,1	9.840	4.010
1	262	100	100		

Taula 6-17. Índex de Gini=0,675

6.7.3. MENYS DE 1.000 RALS/JORNAL

Per aquest preu ja solament quedaven terres ermes, boscos i prats. Entre els boscos més extensos trobem "l'Hostal del Geli" de 450 jornals de pins i "l'Heretat Cancastell" de 700 jornals, les dues al terme de Pinell, i "la Hisenda Condals" a Cervera a part de petits boscos a Selvanera, Sanaüja, Ribelles, Tartarull i Portell.

Sovint les "Respuestas" de Zamora i l'obra de Vilar es fan ressò de la rompuda de boscos durant el segle XVIII, i de la importància que tenia el bosc per la llenya dels formiguers utilitzats per adobar la terra, alhora que també pel manteniment dels ramats de bens dels que derivava l'obtenció del xerri. A part d'ésser utilitzats per llenya, fusta per a la construcció, també s'aprofitaven els seus recursos com els aglans. Però no sempre hem de

pensar en el bosc com una font de riquesa: al Pallars Mitjà l'explotació forestal solament cobria la subsistència.

No hem de confondre erms amb els anys que la terra es troba en guaret. Aquesta precisió no la registren les fonts que hem utilitzat, tampoc no sabem amb quina intencionalitat s'ha pogut confondre.Les poblacions amb terres ermes desamortitzades són: Llobera, Sanaüja, Seròs, Montblanquet, Alentorn, Granyanella i Palou de Sanaüja, a banda d'una sèrie de finques mixtes. Trobem els erms més importants a Ponts: "La Borda dels Frares" i "Gratapolls". La seva adquisició resultava força econòmica, però les subhastes es cansaven d'oferir-les i reoferir-les fins i tot abaixant els preus. Caldria veure la feina i el cost de desermar-les. No oblidem que el preu era francament temptador: 185,9 rals!

La funció dels prats era realment important sobretot per a la gent de la muntanya acostumada a intercanvis amb França i, per tant, l'especialització ramadera era un fenomen tan interessant com l'expansió agrícola del segle XVIII. Els cartoixans de Scala Dei tenien prats més extensos a Castelldans i Borges (Mas Bertran, Mas Roig, La Xisperta, Torre Sala, Mandanya, Heretat Sant Jaume i Matxerri) i altres de dimensions més reduïdes el Monestir de Poblet a l'Urgell. En aquest cas tenim una situació especial, el preu de la terra de prat era prou accessible (373,46 rals), però aquests set masos ja sumen 3.635 jornals i se subhastaven en lots grans, la qual cosa era un somni per a qualsevol excepte per a Lluís Vamdenbosche i Cia. (avui dia escrit Van Dan Bossche), Ignasi Girona i Cia, Francesc Aldomà, Josep Salomó, Francesc Murlans i Jaume Sala i Cia.).

Malgrat tot, el tipus de terra somniada pel pagès era la terra campa i horta. Però li eren realment tan inaccessibles? Com veia el pagès la desamortització, com una ocasió que calia aprofitar per adquirir terres, o en canvi, la seva situació de quasi-propietari ja el satisfeia? Amb altres paraules, no podia o no volia adquirir terres. És clar que n'oferia d'avantatges la llei desamortitzadora, però el preu seguia sent un obstacle gens negligible a l'hora d'accedir a la propietat.

En el cas dels arrendaments a curt termini, el pagès s'arriscava a la possibilitat de no renovar el contracte i a un increment de preu. Li resultava difícil accedir a un mercat on d'entrada hauria de multiplicar per xifres altes el preu del seu arrendament. Posem un exemple per il·lustrar-ho: el Curat de Castellserà comptava amb set jornals de terra campa de secà arrendats a 40 rals anuals i el contracte era per set anys. Aquesta mateixa parcel·la fou adquirida per 2.480 rals i pagada en vint pagues de 124 rals. Si l'arrendatari hagués volgut adquirir-la hauria d'haver triplicat la xifra que aleshores pagava per l'arrendament. Tot plegat en uns anys en què els crèdits s'havien restringit! En altres casos l'arrendament podia resultar fins i tot 30 vegades més econòmic que una sola paga d'una finca.

Hem de recordar, però, que els arrendataris -on s'inclouen també molts petits propietaris- seguien formant part d'un engranatge on els contractes de conreu tenien cada vegada una durada més reduïda; on a més, el crèdit es mostrava cada cop més restringit. Estem davant d'una nova forma d'explotació en la qual, paradoxalment, el pagès havia quedat reclutat sense pronunciar-se. Al capítol 9 dedicat als "Beneficiaris" veurem la importància d'aquests arrendataris, sovint residents en àrees urbanes o poblacions importants. Així doncs, hom pot dir que la presència del capital urbà intensificarà la polarització de l'estructura agrària? La resposta és certament complexa, en qualsevol cas hi afegiríem una reflexió sobre el tipus de capital esmerçat al camp lleidatà, quin era el seu origen? Hem de pensar que a banda dels grans compradors foranis, la resta, seran aquells hisendats (prou importants a la província, però sense projecció externa) que vivien a base de convertir-se en arrendataris d'impostos i prestamistes. Un exemple ben clar serà Pau Figuerola de Lleida.

QUADRE XVIII. Percentatges de distribució acumulats de PRAT

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2
A	0	0	0	0	0	0
B	4	29	22,22	0,77	73,10	47
C	7	95	61,10	3,29	201	201
D	0	0	61,10	3,29	6.110	329
E	7	3.635	100	100		

Taula 6-18. Índex de Gini=0,580

QUADRE XIX. Percentatges de distribució acumulats per al BOSC.

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2
A	6	24	12,76	0,51	24,37	16,26
B	9	65	31,90	1,91	73,05	134,06
C	18	210	70,19	2,29	412,01	185,07
D	5	166	80,82	5,87	8.082	587
E	9	4.161	100	100		

Taula 6-19. Índex de Gini=0,766

BIBLIOTECA VIRTUAL

QUADRE XX. Percentatge de distribució acumulats per l'ERM.

	P FINQUES	Q EXTENSIÓ	P_1 % ACUMULAT	Q_1 % ACUMULAT	P_2	Q_2
A	23	74	60,5	3,76	270,4	247,2
B	2	14	65,76	4,47	477,4	352,7
C	5	5	78,91	7,26	773,3	611
D	2	50	84,17	9,80	8.417	980
E	6	1.775	100	100		

Taula 6-20. Índex de Gini=0,774

Figura 6-9
Figura 6-10
Figura 6-11

6.8. DETENTORS DE LA PROPIETAT I FORMES DE CESSIO DE LA TERRA

La terra a l'Antic Règim era un bé limitat. Per això els diferents grups socials rivalitzen per la seva apropiació i el seu control. L'estudi de l'estructura de la propietat reflectirà en cada moment l'estat d'aquest enfrontament social. Però l'estudi de la tipologia pagesa no es pot fer solament a partir de l'estructura de la propietat. No oblidem que el control de la terra va lligat a formes de cessió de la mateixa terra a altres pagesos, el treball dels quals serà captat parcialment pels detentors de la propietat. D'aquí es deriva una estructura de l'explotació de la terra. Per dur a terme l'estudi de l'explotació, cal tenir en compte com s'accedeix a la terra.L'estudi de la contractació agrària és, doncs, bàsic.

El procés històric desenvolupat a Catalunya permet l'accés a la terra des de tres punts de vista: domini directe, domini útil i cessió de la terra que realitzen els detentors del domini

útil. La persona que ha estat establerta deté el domini útil. En realitat és aquest el que es comporta com a propietari: compra, ven, empenyora i lloga sempre que es respectin els drets del domini directe.

En aquest domini útil rau bona part de la iniciativa econòmica camperola, a més l'estructura de la propietat s'elabora en base a aquests possessors i no en base al domini directe. Aquests possessors del domini útil cediran part de la terra a altres pagesos sense terra, però en unes condicions més dures, i és a partir d'aquí quan podrem reconstruir l'estructura de l'explotació.

La font que utilitzarem per a l'estudi de l'estructura de la propietat és el cadastre. En els darrers anys han estat molts els historiadors que l'han utilitzat en llurs treballs d'investigació perquè abasta d'una forma general tot el terme i els seus pobladors. Esdevé una mena de retrat de l'època amb les dades de la distribució dels conreus i de la propietat, que ens resultaria difícil d'aconseguir a través d'altres fonts.Ara bé, una de les qüestions més repetides és el grau de fiabilitat.

No és fàcil trobar una font que permeti elaborar simultàniament l'estructura de la propietat i la de l'explotació.Cal esperar els amillaraments del segle XIX per poder reconstruir les dues estructures.

Abans d'endinsar-nos en l'estudi de la desamortització hem preferit conèixer les estructures existents a la província de Lleida. Un sondeig als diferents estudis ens ha donat com a resultat la següent zonificació:

A) Lleida pirenaica i pre-pirenaica amb pocs estudis d'aquests indrets.

B) El Solsonès potser amb el mateix problema, malgrat que tot fa pensar que es pot incloure dins la Catalunya dels masos.

C) La Segarra on predomina una microparcel·lació.

D) La Plana, amb uns quants estudis importants que permeten fins i tot observar el canvi dels segles XVIII-XIX.

A l'hora de quantificar la grandària de la propietat ens veurem sotmesos a donar un contingut social a la classificació. És prou clar, però, que l'estructura de la propietat i l'estructura de classes agrària no és el mateix.

6.8.1. LLEIDA PIRENAICA I PRE-PIRENAICA

Inclouria les comarques de la Vall d'Aran, l'Alt Urgell i els Pallars. En som conscients de la gravetat de reunir totes aquestes comarques en un sol bloc, però el desconeixement d'aquests indrets i la manca d'estudis ens obliguen a fer-ho. A més els efectes de la desamortització no es deixaren notar massa en aquests indrets, això potser també contribueix a la nostra relaxació.

A l'Alt Pirineu la propietat comunal ocupa prop del 90% de les terres i les tinences pageses el 10%. A mesura que ens desplacem cap al sud aquest segon tipus de propietat arriba al 19 o 20%.

Ens interessa sobretot aquest grup de tinences pageses malgrat que l'espai geogràfic que ocupen és reduït i variat. Potser en aquest apartat el millor estudi el tenim de les Valls d'Andorra i qui sap si és extrapolable a la part muntanyenca del Principat. En qualsevol cas, pensem que davant la semblança de condicions físiques i l'absència d'estudis l'exemple ens pot ser útil.

Els grups queden definits de la forma següent:

a) Grans propietaris (més de 20 jornals) .....12 persones

b) Propietaris mitjans (10 a 20 jornals) ..... 0 "
c) Petita propietat (5 a 10 jornals) ..... 21 "
d) Molt petita propietat (menys de 5 jornals) ..... 66 "

99

Jornals que reuneixen entre tots els grups:
grup a.. 607 jornals
grup b..... 0 "
grup c.. 155,25 "
grup d.. 339 "

1.101,25 jornals

Si observem el grup "a" veurem que part dels pagesos reunien amb escreix més de 20 jornals, i a més hi hem d'afegir que comptaven amb les terres de primera i segona qualitat. El 55,09% de la terra està en mans del 12,12% dels propietaris. Caldria conèixer l'estructura de la parcel·lació i la parcel·lació de la propietat, però l'estudi de les Valls d'Andorra no ho reflecteix en absolut. En canvi, sí que ens deixa palesa la distribució de la qualitat.

A Andorra la propietat privada durant la primera meitat del segle XIX es distribuïa de la forma següent: hi havia un total de 99 propietaris i 1.101,25 jornals de terra apta pel conreu. Analitzem ara la propietat de les terres de primera i de segona, que òbviament són les millors terres del fons de la Vall, fàcils de regar i aptes per al conreu:

-Dels 218,75 jornals de primera, sis propietats sumen 165 jornals, és a dir, un 75,77% i 78 propietats tenen únicament 16,25 jornals, és a dir, 7,24%.

-Dels 366 jornals de segona, els 6 propietaris esmentats sumen 174,5 jornals, és a dir, un 47,67%, mentre que 44 propietaris sumen solament 13,25 jornals. Representa, doncs, un 3,6%. Hem d'afegir a més que aquests sis grans propietaris tenen les terres agrupades, mentre que la resta les tenen disperses.

-Les terres de tercera (294,75 jornals), de quarta (212,25 jornals) i de cinquena (9,5 jornals), estan més repartides però són de difícil conreu, ubicades en feixes i rebaixants.

Per fer-nos una idea de conjunt, comprovem que dotze propietaris tenen més de 20 jornals cadascun i sumen 607 jornals (un 55,11%) i 21 propietaris tenen entre 5 i 10 jornals i sumen 155,75 jornals (un 13,77%).

6.8.1.1. Propietat comunal:

Es pot aplicar al conjunt de boscos i pastures tant en la part alta de la muntanya com de la part baixa. Tot queda escrupulosament reglamentat per a aprofitar al màxim el cicle de vida pastoril. A la part baixa hi ha els solans, aprofitats per al conreu i cedits a habitants del municipi. L'excepció d'aquesta norma general serien els emprius sempre referits a pastures encara que de vegades, i excepcionalment, a boscos (dret de llenyar o de boïgar).

Aquest tipus de propietat ocupa al voltant del 90% del volum total de terres.

6.8.1.2. Les boïgues:

Són terres comunals que els municipis cedeixen als particulars perquè siguin artigades

i destinades al conreu. La propietat segueix essent comunal, però si el beneficiari compleix els requisits establerts, pot gaudir del dret d'ús per temps indefinit. Aquesta situació es troba a tot el Pirineu i Andorra. Com que generalment les boïgues eren terres pobres i sovint molt allunyades dels pobles, acostumava a passar que només s'utilitzessin durant una o dues collites i després s'abandonessin. Però si el propietari de la boïga anava pagant la part establerta, renovant la concessió i conreant la terra, tenia garantit el dret de possessió de la boïga, fins i tot podia vendre el dret a utilitzar-la, amb els treballs de millora que hagués efectuat a la terra. A la parròquia de Canillo i Encamp s'han trobat boïgues deixades en herència, cas inèdit a les altres parròquies. Estem, doncs, davant d'un contracte emfitèutic.

Durant el segle XVIII sembla que la boïga és una pràctica en alça arreu. Els contractes de conreu solen regular el lloc on el parcer o l'arrendat la podrà fer, bo i assenyalant-ne tot sovint uns límits per tal de no perjudicar l'heretat. El nombre d'esplets seguits que permetia (5 és el nombre més alt que trobem) i el fet que donés uns rendiments per unitat sembrada molt superiors als normals, atès que es tractava de terra verge, li donava una rendibilitat alta (8 per 1 i 11 per 1 al Solsonès).

6.8.1.3. L'estructura de l'explotació muntanyenca

L'estudi de la contractació agrària ens permet de conèixer l'apropiació de l'excedent pagès. Seguint amb l'exemple d'Andorra no oblidem que l'explotació de la terra està en funció de la ramaderia, i és obvi que aquests propietaris de terres seran alhora grans ramaders. Dins d'aquesta oligarquia de ramaders-propietaris, n'hi ha un subgrup de "fargaires". Entre els contractes trobats i sense esmentar la importància de cada un tenim:

Arrendament. Arrendataris de terres dels poderosos "caps grossos", de l'Església o dels comuns. Era una bona ocasió per als hereus, ja que l'hereu, encara que el patrimoni rebut fos escàs, tenia assegurat, en principi, uns mínims de subsistència i, a més, disposava dels mecanismes que la societat atorga als caps de casa per poder participar en certes formes d'explotació dels béns comunals. Els cabalers, en canvi, no poden portar el bestiar a les herbes comunes, ni arrendar boïgues ni serveis comunals.

Parceria. Si anem descendint de les valls pirinenques, la parceria al terç ocupa un lloc de preferència al Pallars Mitjà. És el contracte utilitzat a les rectories de Rodés, Olp, Pujalt, Escàs i Surp. Aquest contracte i l'establiment produeix una petita millora al petit propietari que hi podia aspirar perquè es tractava de terres de bona qualitat. Però en aquest indret Bringué hi comença a veure masies (Copons, Canals,...) Estem doncs a la zona de transició cap a la Catalunya dels masos que tot seguit descriurem en entrar al Solsonès.

A més dels contractes hi havia la possibilitat d'anar a jornal. El grup dels **jornalers** eren cabalers desfavorits en una societat que gira entorn de l'hereu, es dediquen a treballs esporàdics al camp, a la farga o de traginers.

6.8.2. PART CENTRAL. EL SOLSONÉS

Al sud de la província la morfologia del terreny permet tenir més terra conreable. El paisatge del Solsonès i d'alguns indrets del voltant es caracteritzava per l'existència de boscos, erms i terra conreada principalment distribuïda en masos. La xarxa de masos que cobria el territori, definia molt bé l'estructura agrària d'aquest lloc. Al voltant del mas hi havia extensions de terra que fàcilment podien sobrepassar els 200 jornals. Llorenç Ferrer ha

caracteritzat força bé aquesta Catalunya dels masos. No ens dedicarem ara a estudiar l'evolució històrica del mas, però sí que ens fixarem en les raons d'una sèrie de canvis esdevinguts en el decurs del segle XVIII.

Els propietaris dels masos del Solsonès eren emfiteutes de determinats senyors laics i eclesiàstics. Per la mateixa dinàmica del mas i pels problemes de successió hi haurà des de masos arruïnats (que podien ser adquirits per nous propietaris no pagesos, burgesia urbana, per exemple o bé per altres pagesos) al fenomen de concentració de masos (aleshores els propietaris residien en un d'ells i als altres els masovers).

Naturalment la petita i la gran propietat tenen una composició de conreus molt diferent. Si hem de definir els grups socials tenint en compte la pobresa del nostre material serien els següents: el pagès emfiteuta amo del mas, que és el més beneficiat pels ingressos procedents de la terra; el petit pagès, que disposa d'unes terres migrades sotmeses a crisis cícliques, havent-se d'empenyorar per tal de subsistir. Aquest endeutament a més d'ésser una càrrega li minva les possibilitats d'inversió; i el masover i parcer, que en general ha hagut d'acceptar una revisió de les clàusules del contracte, ara quedarà més controlat i marcat per la inestabilitat. Són pagesos que treballen terres recentment desermades i sotmeses, per tant, d'antuvi a rendiments baixos. El jornaler és un grup social creixent al llarg del segle XIX que es mou amb absoluta inestabilitat.

Abans de l'estudi de l'estructura de l'explotació cal recordar el gran interès que ofereix la contractació agrària, car a través dels contractes, se sintetitza una multiplicitat gran d'aspectes (tècniques i tipus de conreus, els fenòmens d'intensificació i extensió agrícola,...).

L'èmfasi i l'atribució d'un protagonisme gairebé únic a l'emfiteusi en el renovellament agrari català del XVIII arranca ja d'aquella mateixa centúria, tot i que no deixa d'haver-hi algunes veus dissidents. És innegable, certament, el gran paper jugat per l'establiment i per un tipus de contracte que en deriva, la rabassa morta; però la insistència sobre aquest fet no ha deixat de donar una certa idea que es tractava del sistema d'explotació dominant, o gairebé dominant, a la Catalunya del XVIII. A la comarca del Solsonès, segons Ramon Planes, el contracte més sovintejat fou la parceria, restant l'establiment i més encara la rabassa morta en un segon pla, per sota -àdhuc- de l'arrendament en diners.

6.8.2.1. La Parceria

No es pot parlar d'unes àrees en què hi predomini clarament un tipus de contracte concret. Podem dir que parceries i arrendaments es distribueixen arreu.

Pot ser que l'amo que cedeix la terra sigui pagès o no. En principi no es nota cap diferència de comportament entre ambdós, malgrat que l'amo no pagès lliura més masos a parceria que el pagès (almenys durant el període estudiat 1680-1809).La durada del contracte pot variar entre 1-5 anys.

En el decurs del segle XVIII les parceries de masos del Solsonès no fixen majoritàriament la seva durada, estipulant-se que el contracte es donaria per finalitzat sempre que alguna de les parts ho sol·licités. És clar que això suposava una pèrdua de posició del masover en l'estabilitat i d'aquesta manera li resultava millor contractar x anys, encara que representessin un termini curt, que no pas deixar-ho a la voluntat de cadascuna de les parts per separat, amb la qual cosa el masover podia ser foragitat del mas a la mínima desavinença amb l'amo.

Quant a les produccions agrícoles principals la repartició era "a mitges" i pels conreus d'inferior producció, com els llegums,verdures o cànem,la participació del parcer era superior

o total (segons si llur producció era més o menys grossa). El repartiment i pagament de llavors segueix les mateixes parts alíquotes. Molt rarament els contractes fan referència al pagament de delmes i primícies. Cal pensar, doncs, que aquestes parts serien extretes abans del repartiment.

6.8.2.2. L'arrendament de terres a preu fix

Durant la segona meitat del segle XVIII augmenta la pràctica de l'arrendament en metàl·lic. L'arrendatari en la majoria dels casos era un negociant, un menestral o un pagès gran que no treballen ells mateixos la terra arrendada sinó que la donaran a parceria. Quan l'arrendador és pagès el fet de concedir la terra en arrendament és provocat gairebé sempre per la necessitat d'obtenir diners de forma immediata. Hi hem de veure, doncs, els efectes de l'especulació que gira a l'entorn de les rendes agràries arran de llurs beneficis.

6.8.2.3. Contracte emfitèutic

L'expansió d'aquest contracte al segle XVIII va relacionat al Solsonès amb l'extensió vitícola. Amb tot seria erroni relacionar només l'extensió vitícola amb l'establiment, perquè en molts casos apareix associada a la parceria. La rabassa morta, tot i que pot donar-se en el context de plantacions diferents a la vinya (garrofers, oliveres) és majoritàriament associada a la plantació de vinya; i a la comarca que estudiem, malgrat ésser-hi present aquest conreu al XVIII, estava en un segon terme. A les parts altes hi era inexistent o gairebé, i a la resta de la comarca gairebé arreu tenia un pes curt en l'economia pagesa comparat amb els cereals. ønicament s'hauria de fer l'excepció del terme de la ciutat de Solsona i alguns indrets dels municipis més baixos com és ara Clariana. En canvi, entrant a la rodalia de Cardona, la vinya començava a ocupar un lloc més destacat, i a mesura que ens endinsem al Bages, s'observa una presència notable de l'emfiteusi i la vinya.

6.8.3. LA PLANA

Sortosament aquestes comarques compten amb més estudis per poder documentar aquest apartat. A més la font de consulta de tots els estudiosos és el cadastre de diferents poblacions, precisament perquè tots els cadastres són del segle XVIII. Nosaltres hi hem afegit el buidatge del cadastre de Balaguer de 1848. Tot plegat ens pot donar una visió força clara del canvi del règim agrari esdevingut en aquest indret en el decurs dels anys. De fet ho podríem sintetitzar en tres idees bàsiques:

-Increment de la superfície cultivada,

-Reducció de la relació hectàrea/parcel·la i increment del número de parcel·les petites.

-Diferenciació social (concentració de la propietat i reducció de les propietats petites).

Els cadastres immediats a la Guerra de Successió mostren habitualment un percentatge baix de terra cultivada, i a mesura que avança el segle XVIII es troben noves roturacions.

6.8.3.1. Estructura de la propietat

Amb la informació dels cadastres cal establir grups que ens permetin classificar els propietaris en petits, mitjans i grans. Enric Vicedo ha establert quatre grups: 0 a 6 jornals, 6,01 a 9 jornals, de 9,01 a 15 jornals i el darrer de més de 15 jornals. A més amb els resultats elabora una tipologia d'estructures de la propietat que podríem sintetitzar de la forma següent:

Tipus 1 - Poblacions amb forta concentració de la propietat. Exemple: Fuliola, Miralcamp, Talavera, Fulleda.

Tipus 2 - Poblacions amb una atomització de la propietat. Ex. Termens, Tiurana, El Soleràs.

Tipus 3 - Poblacions amb una situació intermèdia. Ex. Sonadell, La Sentiu, Preixens, El Tossal, Fontllonga i Torrefeta.

Basant-se en els mateixos 13 cadastres de 1740 ara realitza una anàlisi de l'estructura de la parcel·lació, el resultat és el següent: set pobles dels 13 estudiats no tenen cap parcel·la superior als 7 jornals, un entre 7 i 10 jornals, dos entre 10 i 15 jornals, dos entre 15 i 20 i només una població té parcel·les grans. Puntualitzant una mica més 9 pobles tenen més de la meitat de parcel·les de menys de 2 jornals; dos pobles tenen més del 50% de parcel·les de menys de 3 jornals; 1 poble de menys de 4 jornals i només una població amb la majoria de parcel·les de menys de 9 jornals.

A Bellpuig (1746) el 59,90% de parcel·les tenen menys de 1 ha. i el 89,79% menys de 3 ha., a Palau d'Anglesola (1786) el 66,85% menys d' 1 ha. i el 96,28% menys de 3 ha..

Als termes estudiats hem vist doncs la importància de la microparcel·lació set-centista. Les raons podrien ser vàries potser els arrendaments i establiments de terres comunals durant el període colonitzador de la segona meitat del set-cents, l'assentament en les terres senyorials per part de nova gent arribada a aquesta zona foren fets amb normes i amb divisions superficials pre-establertes.

Ara bé, a Lleida es veuen intents de superar aquest minifundisme en la política colonitzadora del Capítol de Lleida, per exemple els anys 1808-10 quan la majoria de parcel·les de Montagut, cedides a parcers tenen més de 7 jornals; o al Gran Priorat amb repartiments d'importants parcel·les a Lleida (de 30, 40 o 50 jornals); i el cas d'Almacelles on també es reparteixen parcel·les de tamany gran.

Però el pas del segle XVIII al XIX no solament trobem un increment de la superfície cultivada (Bellpuig passa de 1407,4 ha. cultivades el 1746 a 3184,4 ha. el 1852 i Palau d'Anglesola de 735,2 el 1736 a 1100 el 1828), sinó també un augment del nombre de parcel·les. A Bellpuig la xifra queda multiplicada per 3,3 (646 a 2183 parcel·les) i a Palau d'Anglesola per 1,1 (de 537 a 632).

Ara bé, la reducció o desaparició de terres ermes, l'increment del nombre de contractes de conreu, l'augment de la superfície cultivada i del nombre de parcel·les ens durien fàcilment a una errada si abans no comprovem la grandària d'aquestes noves peces. D'antuvi l'eufòria inicial s'esvaeix al proper punt.

Si ara ens fixem en l'evolució de l'estructura de la propietat veurem que el grup de menys de 4 ha. ha guanyat amplitud a Bellpuig, Palau d'Anglesola, Balaguer i Lleida; mentre que el de més de 4 ha. n'ha perdut arreu. Curiosament al cadastre de Bellpuig de 1852 hi apareixen propietaris importants (més de 20 ha.) que abans no hi eren. Vegeu l'evolució:

BELLPUIG D'URGELL.

1746	69,3%	propietaris	menys de 4 ha.
	30,7%	"	més de 4 ha.
1852	75,2%	"	menys de 4 ha.
	24,8%	"	més de 4 ha.

PALAU D'ANGLESOLA.

1786	59,4%	"	menys de 4 ha.
	40,6%	"	més de 4 ha.
1852	67,6%	"	menys de 4 ha.
	32,4%	"	més de 4 ha.

NOVELLA I MERLET.

1786	64,2%	"	menys de 4 ha.
	35,8%	"	més de 4 ha.

ROCALLAURA.

1730-1	37,5%	"	menys de 4 ha.
	62,5%	"	més de 4 ha.

BALAGUER.

1748	53,70%	"	menys de 4 ha.
	46,30%	"	més de 4 ha.
1764	54,61%	"	menys de 4 ha.
	45,39%	"	més de 4 ha.
1848	71,71%	"	menys de 4 ha.
	28,29%	"	més de 4 ha.

LLEIDA.

1808	82,18%	"	menys de 4 ha.
	17,82%	"	més de 4 ha.
1840	85,97%	"	menys de 4 ha.
	15,03%	"	més de 4 ha.

Potser la documentació més exhaustiva sobre Lleida i Balaguer (buidatge de cadastres) ens permet presentar més dades sobre aquestes dues poblacions, alhora que els resultats poden fer-se extensius amb més o menys variacions a la plana de Lleida. Les tendències que apuntàvem al set-cents ara es confirmen a mitjan segle XIX. De totes elles en podem extreure unes consideracions que després comprovarem en les corresponents taules numèriques.

El pagès de la plana comptava amb parcel·les molt petites a Lleida, 2,48 jornals, i petites a Balaguer, 7,54 jornals. Cal anar en compte i observar el cas de Balaguer amb certa atenció. En aquesta ciutat tenim 6 finques de més de 50 jornals que ja sumen el 19,45% de la terra, per tant, si les excloem del grup i novament tornem a efectuar l'operació el resultat és de 6,1 jornals, el doble amb escreix de la mitjana lleidatana. Balaguer compta amb més parcel·les i més propietats grans que fan apujar la mitjana, alhora que de molt petites n'hi ha menys que a Lleida. Ara bé no ens hauríem de pronunciar massa més sense saber la qualitat de les unes i les altres i relacionar-ho amb els rendiments de cada lloc.

QUADRE XXI. ESTRUCTURA DE LA PARCEL·LACIÓ. BALAGUER. 1848.*

NºJORNALS	NºPARCEL·LES	%	NºJORNALS	%
-1	30	6,072	23,91	0,67
1-2	97	19,63	90,97	2,55
2-3	56	11,33	134,40	3,80
3-4	61	12,34	263,20	7,39
4-5	39	7,89	160,7	4,51
5-6	48	9,71	280,1	7,86
6-7	26	5,26	176,2	4,94
7-8	17	3,44	108,1	3,03
8-9	15	3,03	181,8	5,10
9-10	24	4,86	203,2	5,70
10-15	40	8,09	514,5	14,44
15-20	19	3,84	333,3	9,35
20-25	6	1,21	193,3	5,42
25-30	5	1,01	143,6	4,03
30-35	3	0,61	90	2,52
35-40	2	0,40	117,1	3,28
40-45	0	0	0	0
45-50	0	0	0	0
50-60	1	0,20	102	0,28
60-70	1	0,20	128,5	3,60
70-80	0	0	0	0
80-90	0	0	0	0
90-100	0	0	0	0
+100	4	0,81	498	13,98
TOTAL	494	100	3.746,58	100

Taula 6-21. *Elaboració pròpia amb les dades del cadastre de 1848.

QUADRE XXII. ESTRUCTURA DE LA PARCEL·LACIÓ.

	BALAGUER** 1848				LLEIDA* 1840			
JORNALS	PARCEL·LES%		JORNALS%		PARCEL·LES%		JORNALS%	
0-6	330	66,80	954,28	26,47	3910	91,59	6679,75	64,70
6,1-9	58	11,74	466,1	12,44	153	3,58	1079,87	10,46
9,1-15	64	12,95	717,7	19,15	90	2,11	983,31	9,51
15,1-75	38	7,69	1110,5	29,64	116	2,72	1580,02	15,31
+75	4	0,81	498	13,19	0	0	0	0
	494	3746,58	4269	10322,95				

Taula 6-22.

L'estructura de la parcel·lació d'ambdues poblacions és diferent, però l'evolució és semblant. Lleida disminueix la grandària mitjana per parcel·la des de 1825 (2,63 jornals) a 1840 (2,48 jornals) i Balaguer també, el 1828 de 7,8 a 7,54 el 1848. A la vegada augmenten les parcel·les "molt petites", a Lleida el 1825 eren el 89,78% que comptaven amb una mitjana d'1,92 jornals cada una, mentre que el 1840 eren el 91,59% la xifra de finques que es trobaven en aquesta situació. A Balaguer el cas es força semblant, però l'increment és un xic inferior, 0,81 en lloc de l'1,29 de Lleida. Seguim doncs amb el procés de fragmentació de les parcel.les a ambdues poblacions. En canvi, les finques grans es mantenien a Balaguer, però a Lleida també es fragmentaven (segons el cadastre, és clar).

Hem d'afegir que la concentració de parcel·les en mans de pocs propietaris no era pas un fet habitual en cap dels dos casos estudiats.

QUADRE XXIII. PARCEL·LACIÓ DE LA PROPIETAT A BALAGUER

Nº PARCELLES	Nº PROPIETARIS	%	JORNALS	%	J/P
1	255	74,34	1642,08	43,82	6,43
2	57	16,61	879,5	23,47	15,43
3	14	4,08	337	8,99	24,07
4	8	2,33	209	5,57	26,12
5	3	0,87	62	1,65	20,66
6	3	0,87	164	4,37	54,66
9	2	0,58	303	8,08	151,50
14	1	0,29	150	4,003	150
TOTAL	343	99,9	3746,58	99,9	10,92

Taula 6-23.

A Lleida el 49,97% dels propietaris tenien una sola parcel·la però solament reunien el 19,12% de la terra, mentre que a Balaguer el 74,34% dels propietaris reunien el 43,82% de la terra, a més cada peça era de tamany més gran que a Lleida. És interessant seguir l'observació del quadre XXIII (Taula 6-23) i afegir que a Balaguer el 90,95% de la gent tenia 1 o 2 parcel·les i reunien el 67,47% de la terra, però a Lleida el 73,10% dels propietaris reunien solament el 35,61% de la terra. Hom pot pensar en la importància de les propietats mitjanes i en la concentració de parcel·les. Efectivament a Lleida el 17,23% dels propietaris comptaven amb quatre o més finques, mentre que a Balaguer només el 4,95% de la gent es trobava en aquesta situació.

Aquesta demostració comença a palesar la diferència entre Balaguer i Lleida, a Balaguer s'observa que 9 persones tenen més de 4 finques i 4 propietaris tenen grans parcel·les (més de 100 jornals en una sola peça) i 1 reuneix 100 jornals de terra sumant 14 parcel·les, situacions no constatades a la ciutat de Lleida. Però si ens quedéssim aquí les conclusions foren força errònies, vegem què mostra l'estructura de la propietat.

No puntualitzarem sobre el problema metodològic de la noció de propietat a l'Antic Règim, derivada de l'existència del règim senyorial, amb la divisió de dominis útils i directes, divisió que trobem no sols per l'existència de senyories sinó per la pràctica de vendes a carta de gràcia que aliena el domini útil del propietari directe. Tampoc ens afegirem a les disquisicions sobre propietat petita-mitjana i gran. De fet, les dades que presentem són provinents dels cadastres i entre les seves limitacions cal destacar-ne dues: primera, és una font fiscal i segona, només ens palesa la propietat que tenen cada una de les persones enregistrades a la població, així doncs, una propietat petita si sabéssim el veïnatge podria esdevenir mitjana.

De fet fins ara ens hem fixat en les característiques de les parcel·les, convé ara observar l'explotació sencera i veure el nombre de trossos que reunia i la magnitud total.

El nombre de propietats petites (fins a 9 jornals) és de 71,71% a Balaguer i 83,92% a Lleida. En canvi, a Balaguer aquest grup reuneix només una quarta part de la terra (23,07%) i a Lleida un 42,88%. És clar, també a Balaguer el grup de la pagesia benestant format per 6 persones que tenen més de 75 jornals (4 en una parcel·la i 2 en vàries parcel·les) ja arriba al 25,79%, grup que a Lleida solament recull 2 persones.

QUADRE XXIV. ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT. GRUPS

	BALAGUER (1848)				LLEIDA (1840)			
GRUPS jomals	PROPIETARIS	%	TERRA	%	PROPIETARIS	%	TERRA	%
0-6	197 -	57,43	521,9	13,93	1342	75,35	3330,19	32,19
6,1-9	49	14,28	342,5	9,14	153	8,59	1105,43	10,69
9,1-15	43	12,53	487,4	13	136	7,63	1555,36	15,04
15,4-75	48	14	1428,5	38,13	148	8,31	4161,16	40,23
+75	6	1,74	966,3	25,79	2	0,11	190,50	1,84
TOTAL	343		3746,5		1781		10342,64	

Taula 6-24.

El resultat és una estructura de la propietat bastant semblant, potser, a Balaguer hi havia una proporció inferior de propietaris "molt petits" (0-6 jornals), i a més, la relació j/p és de 2,6 jornals per cada propietari, mentre que a Lleida és de 2,48; en canvi els "propietaris petits" (6,1 a 9 jornals) ho tenien potser un xic millor a Lleida on la mitjana j/p és de 7,22 jornals per cada propietari mentre que a Balaguer és de 6,99. Ara bé la propietat petita i molt petita (0 a 9 jornals) a Balaguer suposa una quantitat de terra inferior (71,71%) que a Lleida (83,92%). Aquest procés, per bé que amb unes dimensions mitjanes de parcel.les més grans, es dóna també al Baix Llobregat, al Penedès i al Baix Empordà.

6.8.3.2. Estructura de l'explotació

Per tal de conèixer l'estructura de la Plana no podem quedar-nos solament amb les aproximacions esmentades sobre l'estructura de la propietat.

Fins ara hem pogut observar també que a la Plana l'accés a la terra era desigual. A partir d'aquesta situació s'estableixen relacions de poder entre els diferents grups socials. Els petits propietaris havien de recórrer als contractes de conreu per poder subsistir, havien de llogar-se com a assalariats. Els contractes més utilitzats eren la parceria i l'establiment. Per sota quedava l'arrendament en metàl·lic.

Pel que fa a les llicències de cultiu són uns contractes semblants a la parceria, però on la durada depèn de la voluntat dels propietaris de la terra, fins i tot quan tenia una durada determinada. Davant d'aquesta inseguretat la pagesia cultivava la terra de forma simple i per això el Gran Priorat de Catalunya va optar per establir. D'aquesta manera el pagès treballava acuradament i alhora l'establidor recolliria unes rendes més elevades per dues raons: per l'augment de la producció i per l'aparició de noves rendes derivades dels establiments (censos, lluïsmes,...).

Altres tipus de situacions localitzades en aquests indrets és la pràctica del "dret de rella" a Térmens. Per a E. Vicedo no era una llicència a beneplàcit del senyor, sinó que, de fet, "*venia a tenir certa semblança amb l'establiment, car el comanador garantia la permanència del pagès a la terra indefinidament, però sense la possibilitat d'alienar la terra, car en determinada mesura la propietat útil continuava en mans del senyor* ". Representaria una situació intermèdia entre la llicència i l'establiment.

Malgrat aquests contractes durant la segona meitat del segle XVIII a Lleida també s'observa una multiplicació dels establiments. Potser aprofitant l'alça dels preus, els senyors ho entengueren com una forma de participar en la prosperitat general. A l'Urgell aquesta necessitat no s'havia deixat sentir amb anterioritat, però ara les terres dedicades a pastures i amb uns conreus més o menys esporàdics acabaran cedides en emfiteusi. De fet el Gran

Priorat ja establia al segle XVII costum que després abandonà potser per la imposició del cadastre. En conjunt les dues senyories estudiades per Gaspar Feliu a l'Urgell posaren en conreu uns deu mil jornals i la major part dels emfiteutes reberen peces inferiors als 10 jornals (64%), però el 60% de la terra establerta ho fou en finques de més de 25 jornals, parcel·les que corresponen gairebé totes a grans propietaris absentistes. Als establiments del Gran Priorat del príncep de Belmonte i de Jaume Guàrdia els emfiteutes rebran parcel·les superiors a 15 jornals situades en poblacions pròximes. Tot fa pensar que aquests establiments anaven dirigits a la pagesia. En canvi, part dels establiments de l'Ajuntament de Lleida anaven a parar a mans de solament sis comerciants. Es constata també l'obtenció d'establiments bastant grans en mans de burgesos (els Lamanya de Tàrrega, els Flores de Bellpuig, Jaume Cubaró de Barcelona o Josep Cortadelles de Calaf).

L'establiment en principi era una millora que havia d'acontentar a les dues parts: estabilient i establert. Però seguint rigorosament els estudis de Gaspar Feliu i Enric Vicedo fem una primera constatació: "els establiments foren fets d'acord amb pactes tradicionals d'arrendament, lleugerament modificats a favor del senyor, però no tant que no hàgim de seguir considerant que, pel senyor, el negoci de l'establiment no consistia tant en el cens com en l'increment de les seves rendes resultant d'una millora en els rendiments (delme), així com també de la participació, a través del lluïsme, en l'increment del preu de la terra i de la demanda creixent d'aquesta"...

6.8.4. LA SEGARRA

Ni estem a la Catalunya dels masos ni existeixen els grans senyorius com a les comarques de la plana. La Segarra es caracteritza pel predomini d'una petita pagesia per una banda, i per l'altra d'una pagesia benestant (lluny d'ésser gran propietària). Els estudis d'Enric Tello mostren certament com el 1744 un 74% dels propietaris tenien menys de 5 hectàrees i tot plegat reunien el 35,2% de la terra cadastrada, i encara un 15% d'aquests tenia solament un hortet i la resta poc més. A l'altre extrem el 0,28%, total 2 propietaris tenien el 3,74% de la terra. A part, una dotzena de propietaris amb més de 22 jornals formaven part d'aquest grup classificat com a pagesia benestant. Aquest grup prefereix l'explotació usuària del petit pagès per mitjà del crèdit i romandre parasitària, que esmerçar les seves rendes en l'adquisició de noves terres. No obstant això, els rics posseeixen les millors terres i és que "...per acaparar en un grau considerable les escasses terres de regadiu, o de molt bona qualitat, les classes benestants típicament censalistes de Cervera i la Segarra només havien de posar una mena de sedàs amb que "garbellar-les" quan passaven per les seves mans en la permanent circulació, tancada i de doble sentit, de diner per un cantó i terres per un altre. El censalisme ens explica, doncs, perquè els propietaris rics no acostumaven a ser a la vegada grans propietaris...".

Hem decidit buidar un cadastre de la Segarra per tal de tenir un element d'anàlisi més.Hem decidit procedir al buidatge del de Portell de 1879.En aquesta font se'ns presenten tots els propietaris del poble mitjançant el desglossament detallat de les petites parcel·les que tenien i el tipus de cultiu que hi havia. No hi manca tampoc la xifra de diners de la contribució rústica i urbana de cada propietari.

El pagès de la Segarra comptava, segons aquest cadastre, amb parcel.les molt petites de 2,74 jornals, xifra comparable a la de Lleida, però a Portell cap parcel·la no supera els 26 jornals tot d'una peça i les propietats mitjanes són escadusseres. Observeu el quadre:

QUADRE XXV. ESTRUCTURA DE LA PARCEL·LACIÓ. PORTELL*.

Jomals	Parcel·les	%	Jornals	%	J/P
-1	153	38,05	66	5,98	0,43
1-2	104	25,87	140,2	12,71	1,34
2-3	36	8,95	87,8	7,96	2,43
3-4	39	9,70	125,1	11,34	3,2
4-5	13	3,23	60,9	5,52	4,6
5-6	8	1,99	47,4	4,30	5,9
6-7	3	0,74	20	1,81	6,6
7-8	18	4,47	142,8	12,94	7,9
8-9	3	0,75	25	2,26	8,3
9-10	3	0,75	28	2,53	9,3
10-15	13	3,23	142,8	12,94	10,9
15-20	3	0,75	58	5,25	19,3
20-25	3	0,75	74	6,71	24,6
25-30	3	0,75	85	7,70	28,3
30-35	0	0	0	0	
35-40	0	0	0	0	
40-45	0	0	0	0	
45-50	0	0	0	0	
50-60	0	0	0	0	
60-70	0	0	0	0	
70-80	0	0	0	0	
80-90	0	0	0	0	
90-100	0	0	0	0	
+100	0	0	0	0	
402	99,9	1103	99,9		

Taula 6-25. *Elaboració pròpia amb el cadastre de Portell (1879).

Pel que fa a la parcel.lació de la propietat, el quadre XXVI (Taula 6-26) mostra com el 37,38% dels propietaris tenen una sola parcel·la (a Lleida el 49,97%) i solament reuneixen el 8,16% de la terra (a Lleida el 19,12%). A l'altre extrem ens queden els propietaris de més de 10 parcel·les, que són propietaris del 50,58% de la terra de Portell.Són els hisendats de la població, però compten també amb terres ermes i bosc, és a dir, tenen més terra i potser més bona però no excel·lent, perquè el terme de Portell no registra terres de molta qualitat.

QUADRE XXVI. PARCEL·LACIÓ DE LA PROPIETAT. PORTELL.

Parcel·les	Propietaris	%	Jornals	%	J/P
1	40	37,38	90	8,16	2,25
2	23	21,84	78	7,07	3,39
3	8	7,47	76	6,89	9,50
4	15	14,01	143	12,96	9,53
5	7	6,54	56	5,07	8
6	1	0,93	11	0,99	11
8	2	1,87	27	2,45	13,5
9	2	1,87	43	3,89	21,5
10	1	0,93	21	1,90	21
11	2	1,87	79	7,16	39,5
17	1	0,93	61	5,53	61
18	1	0,93	37	3,35	37
22	1	0,93	108	9,79108	
23	1	0,93	77	6,98	77
25	1	0,93	78	7,07	78
28	1	0,93	118	10,70 118	
	107	100	1103	100	10,30

Taula 6-26.

BIBLIOTECA VIRTUAL

Sembla ser que la concentració parcel·lària és més habitual a la Segarra que a Lleida i Balaguer, però el conjunt de terra posseïda és de menys qualitat i de menys dimensions. També aquí la desamortització es mantindrà en aquesta línia: subhasta de lots petits i adquisició d'uns quants lots.

QUADRE XVII. ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT. GRUPS.

Jornals	Propietaris	%	Terra	%	J/P
0-6	64	59,81	136j.	12,33	2,1
6-9	17	15,88	123j.	11,15	7,2
9-15	9	8,41	106j.	9,61	11,7
15-75	13	12,14	356j.	32,63	27,3
+75	4	3,73	382j.	34,63	95,5
	107	99,9	1103j.	99,99	10,3

Taula 6-27.

El quadre XXVII (Taula 6-27) és prou clar. Hom pot veure que 4 persones ja reuneixen el 34,63% de la terra de la població però totes elles concentren de 22 a 28 finques per persona, un total de 98 finques (24,37% del total) de qualitats diferents. Hem observat que les terres de mala qualitat dedicades a boscos i erms es repartien força entre els habitants de Portell, en canvi els horts eren minúsculs (menys de 400 vares) i acostumaven a tenir-los els propietaris mitjans i grans. D'altra banda hom pot veure també que el 75,69% són propietaris "petits" i "molt petits" (fins a 9 jornals) amb solament el 23,48% de la terra, habitualment dedicada a vinya i campa.

Cal percebre també una altra dimensió de l'estudi a Portell: la concentració de parcel·les no reuneix les mateixes característiques que a Lleida o Balaguer. Aquí per causa de les dimensions lil·liputenques de les peces, la concentració parcel·lària és gairebé habitual malgrat que l'extensió de terra posseïda és reduïda.

Sembla ser que a la comarca segarrenca el règim agrari segueix sense massa

alteracions.Com deia Enric Tello, al segle XVIII predomina la petita explotació on hi ha una escassa difussió de contractes de conreu i del treball assalariat, on la frontera entre jornaler, pagès i menestral és difícilment desxifrable, on la proximitat entre propietat i explotació és evident. A tot això s'ha d'afegir la proliferació de l'explotació usurària del petit productor per mitjà del crèdit i el significat de la preferència dels benestants per aquestes formes rendistes i parasitàries d'esmerç. Aquests propietaris benestants preferiran la parceria, o el treball assalariat, però lluny quedaven els establiments (aquests, quan es donaven, ocultaven vendes a carta de gràcia derivades de situacions d'endeutament). Tot i amb això, durant la segona meitat del segle XIX, la situació canviarà.

El desenvolupament del capitalisme a Catalunya al camp va plantejar la necessitat de modificar les formes tradicionals d'explotació del treball pagès, com la cessió de terres en emfiteusi i rabassa, i també es va qüestionar el manteniment de la parceria. En aquest context hi ha propietaris que opten per l'explotació directa, de fet aquest tipus de resposta no va ser massiva. Una etapa de preus alts i salaris baixos i estables, com va passar el 1870-1880, podia impulsar alguns propietaris a l'explotació directa; però una cojuntura inversa actuaria de forma contrària.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL D

6.9. ABOLICIO DE LA PROPIETAT SENYORIAL? EMFITEUSI, RENDES I ARRENDAMENTS

Fins ara hem estat estudiant la propietat i l'explotació a les quatre àrees en què hem dividit la província de Lleida. El sistema de contractació hem vist que era diferent segons l'indret, l'etapa històrica i el tipus de conreu. Mentre es discuteixen a les Corts les lleis desvinculadores i desamortitzadores, tota aquesta estructura heretada de temps anteriors tindrà molt a veure amb la configuració de l'estructura de la propietat resultant de la desamortització.

6.9.1. EMFITEUSI

L'emfiteusi guardava una estreta relació amb els drets senyorials més característics, per tant, hom pot pensar que davant dels intents revolucionaris, l'emfiteusi desapareixeria. Però la burgesia aviat va mostrar les seves intencions de conservar el cens emfitèutic i reconèixer la quasi-propietat a la persona que gaudia del domini útil. L'emfiteusi conviuria, doncs, amb la propietat capitalista sense cap regulació fins ben entrat el segle XIX. La intenció fou assimilar-la a l'arrendament, i així entraria a formar part del Codi Civil de 1889. Com diu Bartolomé Clavero:..."*La revolución española no parece alcanzar al capítulo de los censos: he aquí el problema* "...

Abans d'arribar a la desamortització de Mendizàbal ja s'havien realitzat intents per a abolir aquest tipus de propietat senyorial. Ara bé, es tractava de normatives purament incidentals plantejades entre els senyors i l'estat i sempre la qüestió de la terra era esmentada marginalment. Ens hem de referir al dia 6 d'agost de 1811, quan per primera vagada trobem una disposició nacionalitzadora de jurisdiccions senyorials. Concretament l'article 6º deia..."*los contratos, los pactos o convenios que se hayan hecho en razón de aprovechamientos, arriendos de terrenos, censos u otros de esta especie celebrados entre los llamados señores y vassallos se deberan considerar desde ahora como contratos de particular a particular*...". Aquestaes la primera referència liberal al tema. Anuncia la

transformació dels censos i arrendaments en simples contractes, ara bé, amb la intenció de mantenir els beneficis reportats fins llavors, malgrat que per a aconseguir-ho calia modificar aspectes que els feien possibles. En el decret d'abolició del règim senyorial es creava la possibilitat de preservar la possessió d'alguns béns feudals mitjançant la seva assimilació a una propietat. Aquest era el moment d'abolir tot tipus de prestacions senyorials i el cens, com a la França revolucionària. Però la burgesia ja havia teixit una xarxa d'interessos molt complexa.

Posteriorment el 27 d'abril de 1823, s'acorden disposicions semblants, fins que arribem al 1837 encara amb seriosos problemes sense resoldre. A més, el 1836 hi havia dues situacions:

-Els censos antics, que ja havien perdut el seu valor econòmic durant el segle XVIII, els titulars acostumaven a ser institucions eclesiàstiques o municipis. Quan arriba la desamortització la redempció es va fer lentament perquè per la seva insignificància no molestava ningú.

-Els més tardans o els modificats. No hem d'oblidar que el segle XVIII fou un segle de creixement econòmic. L'emfiteusi va permetre posar en conreu moltes terres, però part dels establiments eren iniciatives privades. El cens emfitèutic s'assimilirà amb la reforma agrària liberal, a una mena d'arrendament a llarg termini.

Com veiem la transició cap a la propietat privada, en el cas de l'emfiteusi no es farà d'una manera lineal, sinó discontínua en el temps i en l'espai.

En nacionalitzar les terres amb la desamortització, l'estat es troba amb uns drets emfitèutics que no són de plena propietat. Aleshores abans de posar a subhasta el domini directe s'ofereix a la pagesia l'opció de comprar-lo. És a dir de redimir el cens emfitèutic. Aquesta redempció converteix l'emfiteuta en propietari.

La possibilitat que l'emfiteuta sigui propietari es dóna respecte a les terres públiques i com a expedient previ a la subhasta. Si no es redimeix en el termini assignat, es torna a la posició d'emfiteuta, i aleshores se subhasta un dret superior de l'estat, que continuarà conforme al règim resultant de la legislació sobre senyories. De fet no es va fer una política de foment de redempcions aprofitant la desamortització ja que els preus de les redempcions eren realment prohibitius. Les puges successives del tipus de capitalització de la renda, o efectives rebaixes del preu de redempció de la terra que es van donar durant la desamortització de Mendizàbal i de Madoz, es deurien produir més aviat per la conveniència d'evitar que repercutissin en una elevació artificial de la taxació en subhasta, amb la corresponent dificultat d'alienació per qualsevol mitjà, que no pas amb la intenció d'afavorir els pagesos, els quals -al capdavall- es podien redimir (amb Mendizàbal s'establia la capitalització a l'1,5%, amb Madoz al 5%, i si el pagament era al comptat, el 10%).

Hi va haver redempcions, però l'emfiteusi com a tal continuava irredenta, amb els efectes que ja es coneixen de substracció de la plena propietat als pagesos que feia temps eren assentats a la terra.

Ara bé, per què no es redimiren més censos? La resposta és força clara: amb l'establiment, el propietari directe s'assegura una renda fixa i l'alliberament de totes les preocupacions de gestió, i alhora, el fa beneficiari de la plus-vàlua del bé per mitjà de la percepció del lluïsme.

L'estat esdevingut censualista sembla concebre tot censatari com a propietari de la terra en potència. En el cas dels eclesiàstics podia haver-se donat. Però si els propietaris eren particulars, l'emfiteusi va ser declarada irredimible.

El nou ordre liberal generarà per un costat, l'extinció lenta dels censos més antics, titularitzats per l'Església i els municipis. Hem d'insistir en el fet que la burgesia espanyola,

va renunciar a entregar la propietat de la terra a l'emfiteuta, de la mateixa manera que permet a l'antiga classe senyorial accedir a la propietat dels seus antics senyorius: per a destruir-la com a antiga classe senyorial es veu amb l'obligació d'haver d'admetre-li determinats privilegis entre els quals es troba el cens.Rosa Congost ho sintetitza força bé quan afirma que els hisendats valoraven positivament que l'emfiteusi convertís el proletari en propietari, sense capital, amb unes terres ermes que produïen rendes. Aquest va ser el gran èxit de l'emfiteusi, el manteniment de la classe rendista com a classe dominant. De tota manera, defensors de l'emfiteusi no en falten mai. Hom pot recordar la proposta de Flórez Estrada, de instaurar l'emfiteusi com a mesura alternativa a la desamortització. Així, segons Flórez, l'estat es convertiria en un gran censalista que afegiria els censos als seus impostos.

A l'hora de la pràctica, però, tant bon punt es decreta la desamortització de Mendizàbal, aquesta incloïa la venda de censos, però també la redempció. Una vegada el cens havia passat a l'estat, es podia vendre o redimir. La redempció s'havia de produir en un termini establert pel decret del 31 de maig de 1837 (3 mesos). Si es venia, el censatari podia romandre a la terra amb els mateixos drets, amb l'obligació de pagar el cens al nou propietari. Així la divisió de dominis característica de l'Antic Règim persistia. No succeïa així si el censatari feia ús del seu dret a la redempció dins els termes marcats per la llei. El pagament s'havia de fer efectiu en 4 anualitats i hom podia optar per pagar en títols de deute del 4% o el 5% o en el seu equivalent en metàl.lic segons la cotització a la Borsa de Madrid a la data del venciment.

El capital dels censos i foros representa prop del 10% de les vendes de la desamortització entre 1837-1867, un percentatge del 14% de l'època Mendizàbal.

Potser es confirmarà a Catalunya el mateix que a Castella on predomina la venda de censos a la desamortització de Mendizàbal, i a la de Madoz les redempcions. No sabem per què a la província de Lleida es redimeixen tan pocs censos. De fet caldria dur a terme un estudi seriós a tota Catalunya, i -aleshores- poder esbrinar la qüestió. En qualsevol cas la qüestió queda oberta.

Particularment, a la província de Lleida les subhastes eclesiàstiques posen a la venda censos, terratges i drets proporcionals com l'onzè, el setzè i el sisè. De fet cal anar en compte a l'hora de llegir les fonts corresponents a aquesta informació. A priori cal aclarir cóm distingeix un escrivà decimonònic el *cens emfitèutic* del *censal*, quan la paraula en castellà és la mateixa *"censo* ". La qüestió en els arxius lleidatans rau que el *"censo* " solament correspon al *censal* i el *"censo enfitéutico* " a l'altre.

El gran nombre de censos subhastats d'antuvi fa pensar que la redempció deuria ser gairebé nul·la. Les raons podrien ser diverses i alhora prou convincents. D'una banda, potser cal atribuir al pagès un cert desinterès per tal d'obtenir la xifra de capitalització i, d'altra banda, l'elevat tipus d'interès amb què es capitalitzaren els censos. La renda es comptà a l'1,5%, és a dir, el pagès havia de recollir l'import equivalent a 66 vegades la renda que pagava a l'antic censaler, o bé -si voleu- la renda corresponent a 66 anys. Compensava per tant seguir com a censatari però ara de l'Estat.

De fet hom pot pensar que no tots els censos o "domini directe" surten a subhasta. Solament n'hem enregistrat 525 a la província de Lleida dels quals se'n vendran només 145.

Les vendes més importants es donen a la Segarra i a la Noguera. A la Segarra de 155 censos subhastats se'n vendran 54 i a la Noguera de 59, se'n vendran 46. Cal tenir en compte que prop del 80% de censos sortien a subhasta els mesos de juliol i agost de 1844, que la xifra de capitalització fou de 2.601.919 rals i que els 145 censos venuts pertanyen a finques urbanes i terra campa de certa qualitat.

QUADRE XXVIII-Relació de censos comarcals.

COMARQUES *	POBLACIONS AMB CENSOS	% SUBHASTATS	CENSOS VENUTS	%	CENSOS	%
Alt Urgell	4	7,27	43	8,19	9	6,20
Garrigues	5	9,09	87	16,57	3	2,06
Noguera	7	12,72	59	11,23	46	31,72
Segarra	17	30,90	155	29,52	54	37,24
Segrià	7	12,72	64	12,19	12	8,27
Solsonès	1	1,81	32	6,09	1	0,68
Urgell	14	25,45	85	16,19	20	13,79
TOTAL	55	99,9	525	99,9	145	99,9

Taula 6-28. * Si ens interessa la informació de les comarques de la Plana reunides, veurem que suposen el 59,98% de les poblacions amb censos, el 56,18% dels censos subhastats i el 55,84% dels censos venuts.

Pel que fa a les poblacions amb més censos subhastats predomina Vinaixa amb 62; Biosca, 37; Solsona, 32 i Termens, 19. On se'n vengué més fou a Biosca (23 censos venuts). En canvi no hem d'oblidar que a Torres de Segre es vengueren tots els censos subhastats (eren 7 solament però que pertanyien a finques de certa qualitat). No obstant això i en part de les 55 poblacions on hem localitzat censos subhastats la xifra era discreta. Concretament el 69,09% de les poblacions comptaven amb menys de 5 censos. En algunes comarques (Pallars i Vall d'Aran) ni tan sols surten a la venda ni tampoc es redimeix cap domini directe. Cal pensar, doncs, en aquesta mena de rebuig a la venda de censos i sobretot a la redempció.

Si ara ens fixem en els antics propietaris, la desamortització de censos afectà 70 cases. Un 69,09% d'aquestes cases censalistes comptava amb menys de 5 censos, de fet les dades són exactes a l'apartat anterior i és que en poblacions petites solament hi deuria haver una casa del clergat regular o secular que establís o almenys així ho palesen les dades.

La Comunitat de Vinaixa amb 62 censos, la de Biosca amb 37 i la de Solsona amb 32, serien les cases més riques i entre les més modestes hom pot esmentar el curat de Comabella amb solament 1 cens capitalitzat en 400 rals pertanyent a dues finques plantades amb vinya de 2 jornals 1 pórca de grandària i l'ermita de Sant Pere de Ponts amb 1 cens capitalitzat en 300 rals d'un jornal de terra erma situat al costat de l'ermita.

Cal tenir en compte també els diners recollits en la capitalització dels censos de cada casa esmentada. És simptomàtic observar que el 87,14% de les cases comptaven amb censos capitalitzats per sota els 30.000 rals, mentre que la resta arriben a xifres prou elevades.

-Capitalització tenint en compte la xifra de rals.

-2.000rs..... 10 cases
2.000-5.000rs..... 11 "
5.000-10.000rs..... 13 "
10.000-20.000rs..... 18 "
20.000-50.000rs..... 9 "
50.000-100.000rs.... 5 "
100.000-500.000rs.. 2 "
+500.000rs..... 2 "

Les nou cases restants són la Comanda de Torres de Segre (758.250rs), la de Térmens (622.906rs), el Curat de Llardecans (110.080rs), el d'Omellons (82.030rs), el de Rosselló (79.595rs), la Comunitat Eclesiàstica de Biosca (115.340rs), la de La Seu d'Urgell (50.800rs), el Santuari de El Boscal (66.840rs) i el Curat de Bellvís (55.930rs). Tot plegat suma 1.941.771rs, és a dir, el 74,62% dels diners pertanyents a censos subhastats. Però cal adonar-

se que solament dues cases, la Comanda de Torres de Segre i la de Térmens ja suposen el 73,93% dels diners bestrets en tota l'operació.

Fins aquí hem exposat l'oferta, però qui foren els beneficiaris de tots aquests béns? Hem esmentat abans el poc èxit d'aquestes subhastes. No obstant això d'antuvi ja ens imaginàvem que aquest apartat podria ser ocupat per tres tipus de personatges:

a)Els que volien redimir el cens.

b)Els que compraren i un subgrup d'aquests darrers.

c)Els compradors importants (que apareixen reiteradament en llurs adquisicions formant companyies o sols).

a)Dins aquest grup esmentarem:

*Josep Solé d'Arbeca redimia els 3 jornals 10 pórques establerts pel curat d'Arbeca capitalitzats en 2.966rs i taxats en 1.150rs solament, xifra que abonaria en metàl·lic i en 20 pagues.

*Antoni Minguell de Barbens conseguia el domini directe de 4 jornals 10 pórques del curat de Barbens capitalitzats en 12.300rs i taxats en 3.800rs, xifra que pagaria també en metàl·lic i en 20 anys.

*Vicenç Morell de Balaguer, dues peces a Barbens de 4 pórques i 1 jornal 6 pórques, capitalitzades en 13.800rs i rematades en 1.550rs.

*Els germans Jaume i Francesc Sala de Ponts que així recuperen sembla ser els beneficis fundats per avantpassats. Es tracta dels beneficis de Sant Miquel, Solserrat i Sant Pere de Ponts. Tot plegat capitalitzat en 14.111rs.

La xifra total de diners recollida en aquest primer apartat és de 20.611rs., solament el 0,79% dels esmerçats en les taxacions i l'1,93% dels bestrets en les vendes o remats.

b)Aquest segon grup recull els compradors del domini directe que així s'asseguraven el cobrament d'un cens. El ventall de beneficiaris és variat però no hi manquen els pagesos rics de petites poblacions. Observeu la presència de Ramon Bosch d'Altet, d'Antoni Bonell i Manuel Bragós de Bellvís, de Josep Companys de Tarròs, de Francesc Aldomà d'Arcs i de Valeri Armengol de Montgai, tots ells propietaris importants de la població esmentada. Aquest grup rematava 30 finques i aportava el 25,36% dels diners.

c)Tampoc hi manquen en aquest apartat els grans beneficiaris de la desamortització a Lleida.Es tracta d'aquells pagesos-comerciants que d'antuvi havien copsat el mercat dels arrendaments formant societats o en solitari. Es tracta de noms com Ramon Mestres d'Agramunt, Joan Agell de Barcelona, Joan Puig i Coll de Lleida, Jaume Ceriola de Barcelona, Jaume Sala de Balaguer, Francesc Castellana de Tàrrega, Pau Borràs de Reus, Francesc Miret de Torres de Segre i Gaietà Quer d'Aitona entre altres. Aquest grup adquiria el 72,15% de les finques aportant el 72,71% dels diners bestrets en tota l'adquisició de censos.

A mesura que aportem més dades sobre la desamortització, ens adonem que tot sembla estar preparat per tal de beneficiar un grup social concret. Tanmateix, si reflexionem sobre aquest cas, veurem que d'una banda s'accepta la llei de desamortització eclesiàstica (amb la venda de terres, finques urbanes, censos i censals) i després, fins i tot, la desamortització civil (a partir de 1855). Ara bé, ben pocs projectes es coneixen sobre la redempció de censos laics. Així doncs, part dels propietaris podien exigir censos als seus emfiteutes fins el 1945. Tot ens fa pensar en unes mesures liberals que afavorien en realitat a un grup social concret (el dels propietaris més o menys benestants i el d'una nova burgesia agrària). Aquests afortunats liberals beneficiaris de totes les mesures abans esmentades eren ben poc primmirats alhora d'atacar l'Església, malgrat que ells mateixos eren arrendataris, censataris o emfiteutes d'aquesta institució. Les mesures desamortitzadores els convertien en propietaris plens de la terra, alhora que redimien els seus censals i encara en compraven

d'altres; tot un negoci perfecte que alhora els permetia reproduir el sistema amb altres subjectes pacients.

6.9.2. RENDES

Però els censos esbrinats són una part complexa del sistema senyorial, ens manca també una colla de drets senyorials subhastats i amb prou feines venuts. Hem recollit els següents:

6.9.2.1. L'onzè:

-Del terme de Sidamon pertanyent a la Comanda d'Espluga Calba, no fou ni taxat ni capitalitzat.

-De Guardiola, Tossal Roig, Miravall, Devesa de Montellà i lo Bosc, dels Missionistes de Barcelona. Taxat en 33.000rs i adquirit per Joan Puig i Coll.

-L'onzena part dels fruits de D. Pere Escolà, D. Josep Jonan, D. Francesc Malgrat i D. Francesc Mitjana al terme de Cuberes que cobraven els Benets de Gerri.

6.9.2.2. Setzé:

-El setzè cobrat pels Trinitaris i Dominics de Balaguer per una peça de terra de 115 jornals situada al mateix terme però que ni tan sols es taxà. Hem d'afegir que el setzè cobrat pels trinitaris se subhastava el 1846 i el dels dominics el 1848.

-La Comanda Gran Priorat cobrava el setzè de 516,4 jornals de terra situats a Malpartit i Almacelles, es tractava de lots de terra de dimensions mitjanes espargits per aquests dos termes. Es capitalitzava en 498.000rs però no es taxaren.

6.9.2.3. Terratge:

El terratge era exigit a les terres de l'orde de Sant Joan establertes a finals del segle XVIII. De fet el terratge era típic dels arrendaments i no de l'emfiteusi. La proporció exigida no era igual a tots els termes, però podem fixar el terratge típic en 1/14.

-El 19 de maig de 1848 se subhastava el terratge que la Comanda de Pedrís cobrava als termes de Pedrís i Tarroja, taxada en 1.200rs i no rematada.

-La mateixa data se subhastava el terratge d'Utxesa, Gebut, Adar i Carratalà de la Comanda de Torres de Segre.El 21 d'octubre de 1850 es reanuncia a l'oferta però ara més explícitament. La crònica del butlletí ens diu que a Utxesa es cobrava el terratge de 732 jornals, dels quals 242 eren de conreu i la resta past; el de Gebut, 1.416 jornals, 672 de conreu i la resta herbes, tot es taxava en 52.000rs i es capitalitzava en 210.000rs. El de Gebut i Carratalà foren comprats per Francesc Esteve i Gaya, Josep Gaya i Antoni Palau, pagesos veïns d'Aitona; el d'Utxesa per Ignasi Gomà i Josep Escolà pagesos de Torres de Segre i el d'Adar per Josep Montagut i Josep Cebrià, hisendats d'Adar i veïns de Llardecans. Tots els esmentats pagaren en metàl·lic i en vuit pagues.

6.9.2.4. Sisé:

Solament documentat a la població de Torres de Segre, pertanyent a la Comanda d'aquest nom. No fou ni taxat ni capitalitzat.

6.9.2.5. Lluïsme:

Dels termes de Vincelló i Sidamon però no es taxà.

6.9.2.6. HERBES:

Tampoc es taxaren les herbes de la Comanda de Vincelló en aquesta població, ni les de La Gilella i Penelles de la Comanda de Barbens. En canvi les de Guardiola dels Missionistes de Barcelona les rematava Joan Puig i Coll per 33.000rs el dia 31 de maig de 1845 i el 25 d'agost de 1847 ja tenia el deute resolt.

-Les herbes de Montalbà del Monestir de Santes Creus rematades per Manuel Tubau el 29 de setembre de 1848.

-Les de Bellcaire, Filella i Pinell taxades en 55.466 i rematades en 306.500 rs per Marià Agelet de Lleida el 29 de novembre de 1844, abans les cobrava el Monestir de Poblet.

-Les dels termes de Montalé i Bullidor pertanyents al Monestir de Montserrat comprades per Jaume Ceriola per 760.000 rs el 13 d'octubre de 1844.

-Els Dominics de Tremp tenien dret a les herbes de 160 jornals de terra del Mas Clariana de Ponts, essent adquirides per Jaume Seix i Gallart de Tremp el dia 14 de maig de 1846 per 8.500 rs. junt amb altres peces de terra.

En conjunt es tracta d'una cinquantena d'anuncis pertanyents a catorze cases que aportaren,però, a Hisenda 1.281.500 rs. Entre aquests naturalment no hi manquen els compradors benestants.

6.9.3. ARRENDAMENT EN METAL.LIC

L'arrendament en metàl·lic consistia en la cessió d'una porció de terra amb l'obligació, per part de l'arrendatari, de pagar una renda anual. La intervenció del propietari en l'explotació era nul·la. Pagar un preu fix era un risc important en unes terres de secà sotmeses a rendiments baixos. Serà, doncs, més aviat un contracte específic de zones regades. Els contractes escripturats a la notaria de Soldevila a Lleida entre 1751-92, recollits i estudiats per Enric Vicedo, ens ajuden a fer-nos una idea de la poca importància del contracte a la Plana durant el set-cents. Solament hi havia 2,07% contractes d'arrendament en metàl·lic de mitjana anual. A més a més, el conjunt de terres arrendades era d'extensió reduïda, el 56,32% eren parcel·les de menys de 5 jornals i l'11,49% entre 5-10 jornals. Hem constatat que l'arrendament ocupa un lloc de preferència a les finques subhastades del clergat secular.

Però qui eren aquests arrendataris? Habitualment es tractava de comerciants, negociants o pagesos mitjans que de vegades donaran les terres a parceria com el cas de Marià Sampere de Cervera.Aquest interès de la burgesia a participar en l'explotació de la

terra començà a finals del set-cents però al segle XIX serà un fet evident, en qualsevol cas les terres del clergat ens serveixen de mostra.

Amb l'estudi dels arrendaments de les terres eclesiàstiques volem aportar una mostra més a un fet prou comprovat: el canvi de propietat esdevingut durant la desamortització no alterà alguns aspectes de les relacions de producció. Sobretot en el referent als contractes d'arrendament. De fet, no es veuen canvis notables entre els contractes de finals del set-cents i els de la primera meitat del vuit-cents.

Arran de la desamortització a Lleida tenim ocasió de conèixer l'arrendament de 849 parcel·les pertanyents al clergat secular, bàsicament als curats, rectories i beneficis. També comptem amb una mostra del clergat regular. Es tracta de finques preparades per ser taxades i, per tant, subhastades.

Però amb l'accés al govern dels moderats decideixen suavitzar les vendes. Tenim notícia d'aquestes parcel·les pels llibres de "cargo" del clergat on s'enregistren les propietats tornades al clergat.

Curiosament aquests llibres es converteixen en una font d'informació important, sobretot si volem esbrinar el tipus de contracte vigent a les terres dels religiosos. No podem oblidar tampoc les escriptures notarials que, juntament amb el nom del comprador, el preu de la peça i les condicions de pagament, afegeixen també el tipus de contracte de conreu, el nom de l'arrendatari, el preu anual i la data de finalització. El nou propietari haurà de decidir si vol o no seguir amb el mateix arrendatari a partir de la data de cloenda. Sorprenentment els contractes de compra-venda esdevenen una font important d'informació, de vegades fins i tot cal aprendre i observar els seus silencis, ja que sovint són simptomàtics.

6.9.3.1.Per què predomina l'arrendament en metàl·lic a les terres dels religiosos?

De fet l'arrendament en metàl·lic i la parceria es combinaven cronològicament segons els esdeveniments. A partir de 1780 per exemple, molts hisendats transformen la parceria en arrendament en metàl·lic. És clar, un cop els propietaris van percebre la fi de les grans arrencades i que els preus ja no pujaven amb la intensitat d'anys enrera, van tornar a l'arrendament en metàl·lic. Després de 1762 l'alça dels preus del blat havia esdevingut més gradual. Comença a experimentar-se una relativa estabilització. Però a més d'això, el clergat arrossegava força contrarietats des de feia temps, entre els més representatius cal fer esment de les següents: obligació de pagar el cadastre de les finques adquirides des de la creació de l'impost, disminució de l'entrada de diners dels censals, problemes amb el cobrament dels delmes, els dots de les monges cada vegada eren més restringits i possibilitat de redimir els censos i censals en vals reals. A més a més el rei Carles IV els recomanà l'adquisició de deute públic en un moment potser molt delicat. Ara bé, si l'arrendatari acceptava aquest contracte volia dir que confiava recollir els diners de la renda anual. Per obtenir-los havia de vendre els seus productes.

Així el propietari trobava una altra manera de potenciar la transformació dels cultius, perquè si l'arrendatari volia aconseguir un guany suficient havia de cercar les produccions més rendibles (difícilment podia emprar cultius de subsistència). Per tant a través de la propietat de la terra, el propietari no solament controlava la principal font de riquesa d'aleshores (la terra), sinó el treball i el mercat. Estem encara davant d'una agricultura pre-capitalista, on la renda de la terra era encara relació de producció. El producte agrari es distribuïa entre la renda i la part del producte que quedava en mans del treballador de la terra.

No hi pot mancar la presència de l'arrendatari-intermediari (negociant), però la producció seguia controlada pel propietari. Exigint una elevada renda als productors, que de vegades també disposaven de mitjans de producció, s'aprofitaven del creixement intensiu de la producció. En aquest món, què interessava més incrementar les rendes o millorar la productivitat? Suposem que la primera proposta era la més important.

Com hem estat defensant en diversos apartats la importància de la propietat de la terra és indiscutible, però ara hi afegim que l'augment del seu preu va repercutir directament sobre la renda. A finals del segle XIX l'arrendament monetari quedava relegat solament a les terres de regadiu de rentabilitat alta i amb collites regulars, a la resta de les terres predominava la parceria i de forma marginal l'emfiteusi.

6.9.3.2. Qui podia accedir a aquests arrendaments?

D'antuvi cal diferenciar entre les peces del clergat regular o dels capítols, i les del clergat secular (curats, rectories i beneficis). Les primeres eren terres de certa qualitat i grandària. Cal pensar, doncs, que després de la publicació de les condicions es deurien reunir els pagesos interessats i, entre ells, s'apujava el preu de taxació. Certament la puja deuria dependre de la qualitat de la terra.

Si ens fixem en el preu mitjà de l'arrendament d'una terra campa de secà pot oscil·lar entre 30 i 50rs/jornal (depèn de la qualitat) i una de regadiu 90-200rs/jornal, si és horta de regadiu i de primera qualitat pot arribar a 720rs/jornal; la vinya 80rs/jornal; el bosc i la terra erma entre 3 i 12rs/jornal. Una terra campa pot ser 10 vegades més cara que l'erma, però entre 13 i 23 vegades més econòmica que l'horta de regadiu.

El subarrendament deuria ser freqüent, sobretot quan hem observat que les relacions del clergat es reduïen a unes quantes famílies fidels, que precisament es devien dedicar a activitats parasitàries d'aquesta mena. Per exemple Marià Sampere de Cervera o Ramon Masó de Tàrrega, tots dos lluny de la pagesia però sí lligats a la terra per activitats diverses. Esdevenen arrendataris destacats de terres eclesiàstiques, sobretot del clergat secular. Cadascun d'ells és arrendatari de 9 i 8 cases de clergat, respectivament. La quantitat de terra acumulada supera els cent jornals, de qualitat diversa i espargida en els termes municipals propers. Sorprenentment hom pot pensar que aquests personatges en arribar "l'oportunitat" de poder accedir a les subhastes de les terres eclesiàstiques, adquiriren almenys les que tenien adjudicades en explotació, però no és així. Hi ha una manca de capil·laritat entre propietari i arrendatari (gran arrendatari). Sembla que cada un es manté en la seva àrea d'influència. Només uns es convertiren en propietaris de la terra que explotaven: es tracta del matrimoni format per Jaume Cases i Teresa Sans d'Arcs i Castelldans, respectivament, que adquiriren les deu parcel·les dels Trinitaris de Bellvís. Es tractava de propietaris mitjans residents als Arcs.

Un cas curiós és el de Ramon Solà de Balaguer arrendatari de 24 peces dels Dominics de la mateixa ciutat, però que no acudí a la subhasta de les terres que ell menava sinó a la dels Carmelites Calçats de la seva població i a la dels Mercedaris de Tàrrega, esdevenint doncs propietari d'unes terres i alhora arrendatari d'unes altres que a partir d'ara pertanyien a 4 propietaris diferents.

El cas dels petits arrendataris era molt diferent, part d'ells amb prou feines podien pagar la renda anual en metàl·lic, per tant l'accés a les subhastes era un autèntic somni.

A part de peces de terra es podien arrendar herbes, llenya,... per exemple els Benets de Gerri de la Sal arrendaren les herbes del bosc anomenat "Monte Cuberos" a Josep Portellà de Brenui per 2000 rals/any. Cal afegir també que el pagament en metàl·lic no eximia d'altres

obligacions, així els cartoixans de Scala Dei arrendaren les herbes i les oliveres de la Torre Sala a Josep Rubió pagant una rova d'oli catalana.

6.9.3.3. Durada dels contractes

Gairebé tots els contractes estudiats tenien una durada de 4 anys. És normal que els propietaris tinguessin interès en contractes curts així controlaven el treball del pagès.

El 1787 l'agrarista Barba i Roca deia: "... *Por la grande extensión que han dado nuestros autores al dominio directo no se hacen los arriendos de las tierras por màs de cinco años y el arrendatario no puede hacer muchas mejoras en tan corto plazo...*".

Però l'any 1863 l'agrònom Fages de Romà dubtava sobre l'arrendament a llarg termini i per si un cas recomanava no afegir-s'hi.

En qualsevol cas el propietari és conscient que davant un arrendament curt i uns recursos escassos, l'arrendatari pot optar per una explotació intensa de la parcel·la que li oferís millor rendibilitat en un període més curt, malgrat que això podia anar en perjudici de la qualitat del sòl. Per tant, podia donar-se el cas de propietaris que preferissin el conreu de subsistència i potser per això prohibiren el sots-arrendament.

6.9.3.4. Evolució de les rendes

No és el nostre objectiu l'estudi de l'evolució dels preus dels contractes. Sembla que les fortes fluctuacions dels preus i les crisis cícliques del primer terç del segle XIX no permetrien una recuperació de la renda fins al 1840. De fet, mentre els preus agrícoles baixaven al voltant de 1818 les rendes no seguien el mateix comportament. Els pagesos havien de comercialitzar més productes per poder pagar les rendes en uns moments en què els preus eren baixos. D'altra banda, això podria quedar justificat si documentéssim un augment de la producció o un augment de les rompudes, però tot això sembla inversemblant. Per tant, l'excedent agrícola que ara comercialitzen els pagesos potser procedia de l'escreix que abans era utilitzat en el pagament dels delmes i altres càrregues senyorials, com diu Josep Fontana. Es tractava, al capdavall, d'una modificació en el comportament econòmic del treballador de la terra i d'una transformació de les condicions de circulació de l'excedent. Ara bé, com incidí aquesta mesura en les terres de regadiu i en les de secà? I, a partir de quin moment es pot parlar de substitució del contracte feudal (emfiteusi) per un contracte de caire capitalista (arrendament)? Hem observat que les lleis desamortitzadores, de moment, hi tenien ben poc a dir.

No obstant, tot feia pensar que aquest grup d'arrendataris en arribar l'oportunitat adquiriria les terres que feia anys tenien arrendades, però la sorpresa ha estat observar que gairebé cap d'ells comprava res, sobretot quan a les seves biografies els situem com a persones d'una certa estabilitat econòmica. Davant d'aquest fet la perplexitat ens obliga a cercar diverses raons; una podria anar molt relacionada amb la tesi elaborada per Enric Tello, a més no es desdiu massa perquè, de fet, gran nombre dels arrendataris recollits són de la Segarra i l'Urgell. Per a Enric Tello els propietaris rics no acostumaven a ser a la vegada grans propietaris, sinó que preferien dedicar-se al crèdit hipotecari rural. Així transferien la terra als pagesos, i amb ella els costos i la fiscalitat, limitant-se a treure partit de les petites explotacions familiars, fent-los bestretes del diners que els mancava per comprar l'accés a la terra. Aquest crèdit manllevat s'esvaïa ràpidament i el pagès es veia entrampat en una roda de

deutes que el precipitava a la insolvència, i tard o d'hora acabaria perdent la terra si deixava de pagar alguna pensió del crèdit manllevat. Així el prestamista tenia una oportunitat excel·lent per rescabalar-se dels endarreriments i a més tornar a oferir la terra. És clar, la tesi d'Enric Tello es basa en la Cervera Set-centista, però al segle XIX potser la intuïció d'aquest grup els va fer preveure altres formes d'inversió diferents a l'adquisició de terres o del crèdit hipotecari rural, per què no esmentar les accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa o les del Canal d'Urgell?

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

PROPIETARIS	ARRENDATARIS	PREUS
CLERGAT REGULAR:		
Trinitaris de Lleida	Josep i Albert Vallespí	622 rals/any
Trinitaris de Bellvís	Jaume Cases	no consta
Franciscans de Balaguer	Francese Carmona	200 rals/any
Franciscans de Lleida	Baptista Romeu	693 rals/any
Carmefites Descalços de Balaguer	Antoni Sauret	900 rals/any
CLERGAT SECULAR:		
Curat d'Aguiló	capellà	178 rals/any
Curat d'Albatàrrec	capellà	1. 156 rals/any
Curat d'Alcanó	capellà	243 rals/any
Curat d'Alcogul	capellà	56 rals/any
Curat d'Altamba	capellà	200 rals/any
Curat d'Anglesola	capellà	432 rals/any
Curat d'Ardèvol	capellà	40 rals/any
Curat d'Artesa de Lleida	capellà	116 rals/any
Curat d'Asnurri	capellà	320 rals/any
Curat de Bedret	capellà	54 rals/any
Curat de Besenet	Càndido Jordana	40 raís/any
Curat de Cambrils	capellà	39 rals/any
Curat de Canalda	n.c.	n.c.
Curat de Casserres del	capellà	20 rals/any
Castell		
Curat de Castellserà	capellà	36 rals/any
Curat de Castissent	capellà	140 rals/any
Curat de Guspí	Bertomeu Miquel	145 rals/any
Curat d'lvorra	Vicenç Balle i Francesc Sampere	26 rals/any
Curat de Llobera	n.c.	n.c.
Curat de Lloberola	n.c.	n.c.
Curat de Madrona	Ermengol Sala	39 rals/any
Curat de Miralcamp	n.c.	n.c.
Curat de Miraver	n.c.	n.c.
Curat de Mollerussa	Antoni Llorens	142 rals/any
Curat de Montargull	Marià Sampere	43 rals/any
Curat d'Odén	Marià Sampere	40 rals/any
Curat de Pallerols	capellà	30 rals/any
Curat de Pinell	n.c.	n.c.
Curat de Portell	Vicenç Vallès	162 rals/any
Curat de Preixana	Antoni Argués	49 rals/any
Curat de Rubinat	Cristòfol Miró	80 rals/any
Curat de Sant Guim de les Planes	Vicenç Vallès	58 rals/any

Taula 6-29. Arrendataris de terres del clergat i preus dels arrendaments.

Curat de Santa Maria de Monlleó	Marià Sampere	27 rals/any
Curat de Selva	Marià Sampere	43 rals/any
Curat de Talavera	Josep Roca	36 rals/any
Curat de Tarradell	Marià Sampere	27 rals/any
Curat de Tàrrega	Esteve Cases	20 rals/any
Curat de Tartarull	Josep Duarri	49 rals/any
Curat de Timó	Cristòfol Miró	23 rals/any
Curat de Torà	n.c.	n.c.
Curat de Torregrossa	capellà	40 rals/any
Curat de Torrens	Ermengol Sala	22 rals/any
Curat de Tragó de Noguera	n.c.	n.c.
Curat de Valldora	capellà	n.c.
Curat de Verdú	Josep Porta	80 rals/any
Curat de Vicfret	capellà	200 rals/any
Curat de Vilagrasseta	Marià Sampere	98 rals/any
Curat de Viver	Vicenç Vallès	101 rals/any
Comunitat d'Albi	n.c.	400 rals/any
Comunitat Eclesiàstica de Biosca	n.c.	940 rals/any
Benefici de Sant Jaume de Ferragut	n.c.	684 rals/any
Benefici de Santa Creu de Ferragut	n.c.	170 rals/any
Benefici de Sant Mateu de Ferragut	n.c.	1.442 rals/any
Benefici de Sant Esteve i Santa Concepció de Ferragut	n.c.	96 rals/any
Benefici de Santa Maria de Ferragut	n.c.	215 rals/any
Benefici de Santa Maria de Barbens	n.c.	306 rals/any
Benefici de Santa Maria d'Oliola	n.c.	184 rals/any
Benefici de Roser d'Àger	n.c	320 rals/any
Benefici de Santa Maria de Tarroja	Francese Puig - German	80 rals/any
Benefici de Fallada	Cristófol Miró	129 rals/any
Benefici de la Concepció d'Àger	n.c.	760 rals/any
Benefici de Sant Jaume i	n.c.	1.486 rals/any
Sant Salvador de Borges		
Benefici de Roser d'Alguaire	n.c.	1. 134 rals/any
Benefici de Santa Margarida de Tornabous	n.c.	337 rals/any

Taula 6-30. Arrendataris de terres del clergat i preus dels arrendaments.

Benefici de Santa Anna	n.c.	450 rals/any
d'Anglesola		
Benefici de Santa	n.c.	233 rals/any
Margarida d'Anglesola		
Benefici de Sant Andreu de	n. c.	410 rals/any
Ferragut		
Confraria del Roser	n. c.	130 rals/any
d'Alfarràs		
Capella de la Mare de Déu	n. c.	20 rals/any
de la Llata		
Parròquia d'Agramunt	capellà	847 rals/any
Parròquia d'Arros i Vila	capellà	108 rals/any
Parròquia Biosca	capellà	400 rals/any
Parròquia Cassibròs	capellà	54 rals/any
Parròquia Claret de	capellà	77 rals/any
Figuerola		
Parròquia Falcons	capellà	10 rals/any
Parròquia d'Oliola	capellà	200 rals/any
Parròquia La Solana	capellà	26 rals/any
Rectoria d'Abella	capellà	175 rals/any
Rectoria d'Alcarràs	capellà	504 rals/any
Rectoria d'Algerri	capellà	325 rals/any
Rectoria d'Alins	capellà	1.022 rals/any
Rectoria d'Almatret	capellà	288 rals/any
Rectoria d'Alòs	capellà	140 rals/any
Rectoria d'Astell	capellà	100 rals/any
Rectoria de Banastarre	capellà	28 rals/any
Rectoria de Barbens	capellà	590 rals/any
Rectoria de Belianes	capellà	1.620 rals/any
Rectoria de Bellcaire	capellà	280 rals/any
Rectoria de Bell.lloc	capellà	564 rals/any
Rectoria de Berros	capellà	332 rals/any
Rectoria de Blancafort	capellà	140 rals/any
Rectoria de Boldú	capellà	390 rals/any
Rectoria de Brenui	capellà	26 rals/any
Rectoria de Butsènit	capellà	194 rals/any
Rectoria de Castellots	capellà	120 ralsíany
Rectoria de La Sentiu	capellà	208 rals/any
Rectoria de Vicfret	capellà	72 rals/any
Rectoria de Vilanova de la	capellà	320 rals/any
Barca		
Capítol d'Ager	n.c.	4.722 rals/any
Capítol d'Organyà	n.c.	200 rals/any
Mitra de La Seu d'Urgell	n.c.	640 rals/any
Seminari de La Seu d'Urgell	n.c.	101 rals/any
Capítol de La Seu d'UrgeD	n.c.	7.400 rals/any
Capítol de Lleida	n.c.	4.000 rals/any
TOTAL RENDES ANUALS		54.127 rals/any

Taula 6-31. Arrendataris de terres del clergat i preus dels arrendaments.

6.10. ENDEUTAMENT: CENSALS

6.10.1. INTRODUCCIÓ

Entre el dia 29 de juliol de 1849 i el 29 de maig de 1850 s'anuncien i es rematen o redimeixen els censals dels ordes religiosos lleidatans. De fet, quan ja s'havia enllestit la venda de finques urbanes i rústiques, ara tocaven els censals. Sorprenentment no apareixen anunciats en el butlletí com les finques. Solament en tenim notícia pels "libros de cargo del clero" on s'enregistren llargues llistes catalogades per cases censalistes. En aquests llistats no hi manca ni la pensió anual, ni la data (1 de gener o 31 de juliol habitualment) de pagament, ni el capital manllevat. De vegades en lloc del preu hi podia figurar l'equivalent en quarteres i quartans de blat, potser així el censalista estaria menys sotmès a les possibles devaluacions de la moneda o dels vals reials.

Convindria relacionar les dues activitats del clergat: la de propietari de terra i la de prestamista. Si utilitzem com a unitats comparatives les quatre zones geogràfiques en què s'ha estudiat l'estructura agrària, podríem pensar que genèricament les comarques amb més terres desamortitzades, són també les que compten amb més censals per a vendre. Aquest enunciat es compleix a la Plana i a la Segarra; en canvi, a la muntanya els ordes religiosos són més prestamistes que propietaris, i al Solsonès més propietaris que prestamistes. És clar que aquí hi entraven en joc diferents variables: el número de censals i la seva capitalització per una banda. És a dir, un orde religiós ha pogut prestar molts censals, però poc capital; i en canvi ja veurem com hi havia cases de religiosos on s'acudia quan calia demanar quantitats de diners elevades. Per part de la terra, no hem d'oblidar les diferències entre el número de finques subhastades, la quantitat de terra posada a la venda o els diners esmerçats i/o bestrets en cada zona geogràfica. Es podia tenir moltes parcel.les i molt petites, i així totes les combinacions possibles dins l'estructura de la parcel.lació. Per tant doncs hem escollit solament tres variables a l'hora de confeccionar el quadre informatiu: número de censals, xifra de capitalització i quantitat de terra subhastada (tant si ha estat o no comprada).

QUADRE XIX PERCENTATGE DE CENSALS A CADA COMARCA.

	Nº CENSALS	%	CAPITALITZACIO	%
MUNTANYA.	1.718	15,87	5.150.369	12,64
PLANA	7.988	73,84	15.218.212	72,91
SEGARRA	850	7,85	3.010.368	12,64
SOLSONA	265	2,44	433.460	1,82
TOTAL	**10.821**	**100,00**	**23.812.409**	**l00,00**

Taula 6-32.

QUADRE XXX PERCENTATGE DE TERRA DESAMORTITZADA A CADA COMARCA.

	JORNALS	%
MUNTANYA	1.566,45	3,65
PLANA	34.222,55	79,87
SEGARRA.	2.608	6,08
SOLSONA	4.459	10,40
TOTAL	42.856	100,00

Taula 6-33.

D'antuvi aquesta relació més o menys paral.lela *-censals desamortitzats-terra desamortitzada-* ens distreu. Hom pot pensar que necessàriament no té per què ser axiomàtica. Per què a la Plana els ordes religiosos són alhora grans propietaris i grans prestamistes? En els diferents apartats veurem que no, trobarem cases de religiosos riques en terres i amb pocs censals i a l'inrevés. Es compleix també la mateixa relació en els prestamistes laics? Pel que fa als laics precisament es dóna l'especialització en el préstec, com ens mostrarà la biografia d'algun dels nostres grans beneficiaris. De tota manera convé recordar que ser censatari no volia dir ser pobre, però ser censalista ben segur que anava relacionat amb no ser massa pobre.

Abans d'encetar aquest apartat ens preocupen una sèrie de qüestions: quina incidència va tenir la dissolució dels ordes religiosos per als censataris? fou avantatjosa per al censatari la venda dels censos del clergat secular, dels beneficis,...? la venda de béns desamortitzats va incrementar la demanda de préstecs hipotecaris, o bé, no calia perquè el tipus de comprador no ho necessitava? quines institucions s'encarregaran ara del crèdit que abans canalitzava l'Església, i que com hem vist tenia entre els seus clients diferents grups socials?

A hores d'ara esbossar definicions, aspectes i característiques del censal és fins a cert punt innecessari. Ja ho han dut a terme els estudis d'Enric Tello i Llorenç Ferrer. En canvi sí que volem entrar en la discussió si el censal ha d'ésser considerat font de crèdit o com una forma d'extracció de la renda del pagès. Certament sembla obvi que no ajudava a capitalitzar les explotacions pageses, sinó que més aviat era una punció que extreia la renda d'aquest pagès, mentre que el censalista utilitzava aquesta i altres formes de préstec legal per mantenir-se al marge de la propietat, almenys de la propietat de les terres que no li interessaven. Ara bé, també és cert que quan la concessió de censals minva, sobretot perquè el censalista ha trobat altres llocs d'inversió, el censatari es veu abocat a convertir-se en arrendatari en mancar-li la font de crèdit tradicional. En aquest cas els eclesiàstics eren sempre més tolerants que els nouvinguts escanyapobres o l'Estat, molt més exigents a l'hora d'extreure la pensió. Per tant sí és una forma d'extracció de la renda, però també és una font de crèdit que es troba a faltar quan per una sèrie de raons que anirem esbrinant, els censalistes decideixen cercar altres inversions, entre elles d'adquisició de terra.

Per què és creaven els censals? Seguint el fil de la qüestió la raó seria doble i antagònica, observem ara les dues bandes. El censalista lleidatà -convé que el situem en unes característiques geogràfiques concretes- no tenia massa oportunitats d'esmerçar els seus diners i alhora controlar-los. Si, a més a més, exigia certa seguretat i una renda permanent, realment el ventall de possibilitats era reduït. Pràcticament la terra i totes les formes de crèdit que ella permetia eren l'única inversió.

La utilitat del censal depèn també del censatari. Pertànyer a aquest grup no volia dir ser pobre. De fet, tothom es trobava entrampat en la complexa xarxa censalista. Les raons són diverses, tanmateix depenen també del grup social que el demanava. Llorenç Ferrer ha sintetitzat prou bé els usos del censal:

-Per invertir en activitats comercials i industrials.

-Per pagar deutes i sortir de dificultats esporàdiques (dots, enterraments,...).

-Solucionar deutes anteriors, o bé

-Transformar els deutes en censals.

Censalistes i censataris a Lleida.

6.10.2.CENSALISTES I CENSATARIS A LA PROVINCIA DE LLEIDA

Sovint els treballs sobre la desamortització tenen tendència a ometre, o si més no, inhibir l'apartat dels censals. Tot i això, pensem que aquesta mancança pot ésser molt ben excusada perquè els estudis sobre l'endeutament del pagès són certament mig recents. Es tracta principalment d'estudis sobre espais reduïts, però força documents i d'una qualitat científica envejable.

La informació i suggerències d'aquests estudis propicien l'aparició de nous treballs sobre un tema certament aspre, però que ja s'ha traçat drecera.

Ara bé, el censal era encara un bon negoci? Potser l'observació de les redempcions i compres de censals ens aportaran arguments per poder esbrinar aquest cas.

Durant els anys estudiats a la província de Lleida s'havien posat a la venda 10.821 censals pertanyents a 285 cases censalistes. Però solament 721 censals (6,62%) de 10 cases censalistes foren adquirits per 23 compradors, dels quals 11 redimien el seu censal i a més n'adquirien d'altres.Els restants els seguia cobrant l'estat esdevingut ara censalista.

6.10.2.1. Censalistes

Quant als censalistes més importants són el clergat secular amb 6.060 censals. Per sota hi trobem el clergat regular amb 4.761; no obstant això, les grans cases censalistes eren del clergat regular que prestaven xifres més elevades alhora que cada casa tenia més censals. Observarem també com els censalistes d'uns i altres seran diferents.

El clergat regular comptava amb 56 cases censalistes. La mitjana seria, doncs, de 85,01 censals/casa, mentre que al clergat secular la mitjana seria de 26,46 censals/casa perquè la xifra de censalistes és de 229. És clar que aquest concepte és purament orientatiu i algunes cases de cada clergat desgavellarien la norma establerta.Seguim però el fil deductiu. Curiosament entre els censalistes del clergat regular (ho veureu més desglossat a l'apèndix final del capítol), hi ha les cases de religiosos que ja trobarem a l'hora d'estudiar les finques urbanes i rústiques desamortitzades, en canvi entre el clergat secular sembla haver-hi més especialització creditícia i menys interès per la propietat.

En aquest moment,convé no oblidar els conceptes esbrinats a la introducció quan estudiàvem els ordes religiosos com a propietaris i com a censalistes. Semblava que genèricament la relació propietari-censalista era certa, almenys en àrees geogràfiques reduïdes. Ara bé, posteriorment es poden trobar cases de religiosos més especialitzades en una activitat o en l'altra. Així doncs, a la zona pireinaica l'espai ocupat pels censalistes religiosos deuria quedar cobert per altres institucions o bé per particulars laics. Ara bé, quins mecanismes seguia el préstec muntanyenc? Potser a la zona pirenaica la circulació fiduciària deuria ser més reduïda que a la Plana, on les transaccions eren més nombroses i més importants. Novament l'exemple de les Valls d'Andorra ens pot ser útil. A Andorra el gran propietari de béns comunals era el Comú i també el gran prestamista. L'Església quedava en segon lloc. S'hi acudia a manllevar petites quantitats, i encara part de les vegades els censataris eren coadministradors de la institució religiosa censalista. Les quantitats prestades pels comuns eren importants, i dins dels prestamistes particulars els grans censalistes eren els fargaires.

Clergat Regular: D'antuvi cada un dels ordes religiosos tenia cases a la ciutat de

Lleida sobretot i en unes quantes poblacions més. La casa de Lleida era sempre la censalista més important quantitativament i qualitativa. Entre els seus clients trobem els alts grups socials urbans i nobles (per exemple els Toda de Reus o els Hurtado de Mendoza). No obstant això cases situades en poblacions com Anglesola, Balaguer i Tàrrega concentren una xifra important de censataris. Ho podríem atribuir a les dimensions demogràfiques d'aquests indrets, és clar, és fàcil pensar que a més habitants més endeutats; però ¿i el cas de Cervera que se situa a l'extrem inferior de la llista de cases censalistes del clergat regular? Haurem d'observar els resultats del clergat secular.

Si ens fixem en el quadre XXXI (Taula 6-34) d'aquest apartat i concretament en la informació de la primera columna (número de censals), veurem que els ordes religiosos amb més censals prestats són els carmelites i els bernats. La columna següent ens fa adonar que també són els que prestaren més diners. Si dividim els capitals entre els censals manllevats a cada casa, el resultat és un tercer concepte: la mitjana de capital/censal. La sorpresa en aquest darrer concepte són les monges clarisses amb una mitjana de 3.291,65 rals/censal, quan part dels ordes (10 concretament) romanen per dessota els 2.000 rals i solament 4 els rebassen, a banda de la Inquisició de Barcelona que constitueix la nostra excepció sense massa arguments en el moment d'afegir-hi res més. O bé el cas dels mínims que esdevé l'orde amb menys capital prestat per censal.

BIBLIOTECA VIRTUAL

QUADRE XXXI.

CLERGAT REGULAR

	CENSALS	CAPITAL/rals	MITJANA CENSAL/rals
Trinitaris	497	748.123	1.505,27
Mercedaris	299	501.667	1.677,81
Dominics	452	861.577	1.906,14
Franciscans	272	540.254	1.986,22
Agustins	374	647.526	1.731,35
Ensenyança	190	511.845	2.693,92
Clarisses	61	200.791	3.291,65
Missionistes	36	70.047	1.945,75
Carmelites	926	1.697.477	1.833,12
Mínims	26	30.346	1.167,15
Jesuïtes	131	235.078	1.794,48
Inquisició	2	93.899	46.949,52
Bernats	784	1.815.187	2.315,28
Benets	463	874.774	1.889,36
Cartoixans	246	497.247	2.021,32
Premonstratessos	2	4.266	2.133
TOTAL	4.761	9.330.104	1.959,69

CLERGAT SECULAR

Curats	1.509	1.392.416	922,74
Rectoria	793	687.925	867,49
Capítols	97	149.004	1.536,12
Beneficis	1.271	1.664.219	1.309,37
Ennkes	196	202.294	1.032,11
Comunitats	2.097	9.770.829	4.659,43
Confraries	97	15.618	6.346,57
TOTAL	6.060	114.482.305	2.389,81

Taula 6-34.

Seguidament relacionem les grans cases censalistes amb les cases benestants (és a dir, amb més béns desamortitzats). És clar, en un primer sondeig és fàcil trobar-hi una relació

directa, però cal anar amb precaució perquè precisament els carmelites se situen entre els grans grups censalistessense massa béns subhastats. De totes maneres podem afirmar en general el binomi: grans cases censalistes/ cases amb riqueses immobles importants. De fet, té la seva lògica ni que tan sols sigui per diversificar el risc.

Clergat Secular: Comptava amb 6.060 censals posats a la venda, dels quals llurs comunitats en prestaren 2.097 i sorprenentment dels "capítols" només 97. Això no vol dir que els capítols tinguessin exclòs de les seves activitats el préstec. La qüestió rau que la legislació afectà més a uns que als altres.

Si ens fixem en el quadre XXXI (Taula 6-34), les comunitats són les que prestaren més censals i hi esmerçaren un volum més alt de diners. La xifra de rals prestats per les comunitats suposa el 67,46% del volum dels censals del clergat secular. Concretament, tres comunitats enregistren les xifres més elevades de censals i més cars, són la comunitat de Cervera, la de Balaguer i la de la Seu d'Urgell. Solament les tres ja reuneixen el 82,38% del capital bestret per les comunitats i el 75,48% del clergat secular.

El preu mitjà més car per censal el reuneixen les confraries amb la xifra de 6.346,57 rals, força més cars que qualsevol del clergat regular. Ara bé, el clergat secular sembla comportar-se una mica de forma extremada. Vegeu doncs els curats, les rectories i les ermites que solament reuneixen una mitjana per censal inferior als 1.000 rals de capital. Analitzem-los doncs detalladament: Els 125 curats amb censals subhastats estaven espargits arreu de les comarques de la plana i prestaven una mitjana de 10 a 15 censals. És clar, no té res a veure el nombre de censals dels curats de Coma, Oden, Corçà o Maials (solament 1) amb els de Tàrrega (115) o Mollerussa (112). En canvi, notem l'absència dels curats de Balaguer, Cervera, Les Borges Blanques o la Seu d'Urgell. Per què aquests buits? És clar que no deurien mancar indrets on anar a empenyorar-se, però aquestes excepcions són certament interessants. L'absència del curat de Cervera potser quedaria en part compensada per una sèrie de poblacions segarrenques amb força censals prestats en relació amb la grandària. Observeu la llista següent:

Concabella..... 7 censals del curat (tenia solament 15 cases)
Montfalcó Murallat. 7 censals (15 cases)
Sant Domí..... 27 censals (9 cases)
Vergós Garrejat ..... 12 censals (13 cases)

Potser Cervera no deuria ser una vila tan atractiva a l'hora d'empenyorar-se; almenys per als grups socials baixos. Enric Tello ens mostra com la Cervera Set-centista no era pas així, sinó que els fluxos d'endeutament contemplaven tots els grups socials com a endeutats.

A l'altre extrem se situa Vallbona de les Monges, on a més del monestir (censalista important) el curat comptava amb 102 censals.

Pel que fa a les rectories solament 30 foren subhastades. El ventall és variat, però la seva ubicació geogràfica també. Les rectories de Bellcaire, Barbens i Belianes (amb 135, 115 i 105 censals, respectivament) recullen el 44,76% dels censals i el 42,04% del capital prestat. Les pensions que pagaven els censataris eren discretes; depenia -és clar- del préstec que en el 75% de les rectories era de 918 rals, exactament; curiosa coincidència! A Rocallaura era de solament 118 rals, la més baixa de tots els censals estudiats a Lleida.

Quant a les ermites, 4 són de Ponts i la resta fins arribar a 11 es distribueixen entre el Solsonès i l'Alt Urgell. El capital-censal rebassa els 1.000 rals (1.032,11 rals) essent les xifres més extremades l'ermita de Sant Cosme de Borges i pel cap baix la seva homònima de Ponts amb 1 sol censal de 2.131 rals.

A poc a poc ens desplacem cap a censals més cars, ara els beneficis i capítols amb 1.309,37 i 1.536,12 rals, respectivament, ocupen un esglaó més habitual dins el món

hipotecari lleidatà.

Els 40 beneficis dedicats a un ventall variat de sants pertanyen a diferents poblacions: 11 a Verdú, 6 a Ferragut i la resta es dispersen entre Vilanova de Meià, Anglesola, la Seu d'Urgell o Barcelona entre altres. Voldríem posar èmfasi en els següents:

Benefici del Roser d'Ager ..... 143 censals
Benefici de Santa Margarida de Tornabous..... 116 censals
Benefici del Roser d'Alguaire..... 115 censals
Benefici de la Concepció d'Ager ..... 113 censals
Benefici del Sant Esperit de la Catedral
de la Seu ..... 113 censals
Benefici de Sant Jaume i Sant Salvador de
Borges..... 112 censals

Aquests 6 beneficis sumen un total del 56,01% dels censals posats a la venda i el 62,009% del capital bestret per aquest grup.

Poc en podem dir dels capítols. Domina l'homogeneïtat en tots els aspectes. Si insistim a classificar els tres capítols de Lleida de més a menys la relació seria la següent: al capítol de Lleida (36 censals, 1.747 rals preu mitjà) li foren subhastats més censals i més cars, seguit del de la Seu d'Urgell (32 censals i 39.376 rals preu mitjà) i darrerament el de Solsona (26 censals, 1.230 rals preu mitjà).

Amb les comunitats estem assolint un dels préstecs més alts, alhora que cobrim un buit i potser també resolem certa preocupació sobretot pel que fa al cas de Cervera. Sembla que tant a Cervera com a Balaguer les entitats prestamistes religioses eren les comunitats de preveres. Es tractava d'autèntiques entitats hipotecàries.

La comunitat de Balaguer comptava amb 672 censals, la de la Seu d'Urgell, 521; la de Cervera, 390 i la de Tàrrega 313. Entre les quatre reunien el 90,41% dels censals prestats per aquesta entitat, el 31,28% de tots els censals posats a la venda pel clergat secular i el 17,52% del total genèric del préstec religiós. Aquest primer sondeig ja ens prepara una mica la situació, però hem de pensar que aquestes 4 cases són solament l'1,40% del total de cases censalistes religioses de Lleida. Seguim el fil deductiu i ara reflexionem sobre els capitals prestats, novament aquestes 4 cases destaquen amb força i solament les 4 comunitats concentraven el 90,41% del capital hipotecat per totes les comunitats lleidatanes, el 60,99% del clergat secular i el 37,77% del préstec total del clergat regular i secular a Lleida. Sorprenentment cap de les cases esmentades s'ubica a la ciutat de Lleida. No deixa d'ésser curiós que la ciutat més gran de la província i alhora capital administrativa dispersés més el seu crèdit, mentre que les poblacions més petites però importants el concentressin. No hi trobem massa explicacions. Potser la ciutat de Lleida ja havia superat l'antic préstec mitjançant el censal i s'havia modernitzat, en el sentit d'accedir a *societats de crèdit*, amb unes condicions de crèdit diferents? I si és així, aquestes noves societats de crèdit que segurament deurien dur el nom d'alguns dels nostres beneficiaris, ¿s'encarregaven només del préstec més important, o també canalitzaven el petit estalvi rural? aquesta mobilització de l'estalvi cap a la compra de béns desamortitzats, va agreujar la liquidesa del món rural?

Si recapitulem trobarem una explicació tot i que certament el raonament és llarg. Com ja hem dit a la introducció el clergat abans de la desamortització havia hagut de suportar una sèrie d'entrebancs; per exemple, tot i que no estava obligat a pagar impostos fixos a l'estat, sovint el rei recorria a les institucions religioses cercant un ajut al qual aquelles es consideraven obligades. Des del segle XVIII guerres no en mancaren i per tant ajuts tampoc. Caldria saber també fins on arribava la generositat del clergat i si realment el donatiu corresponia o no a les seves possibilitats. Potser per tal de conduir l'esmentada "generositat"

l'any 1798 el rei invitava els ordes eclesiàstics a subscriure un emprèstit destinat a sanejar la caixa d'amortització de vals reials, pel qual l'Estat pagaria el 3 per cent anual fins a la restitució del capital. Sabem que els carmelites aportaren la seva part amb vals reials devaluats, per tant,l'ajut fou insignificant.

Novament una reial cèdula del 6 de novembre de 1799 obligava als censalistes a acceptar la redempció de censos i censals en vals reials. Ara la irritació de l'estament eclesiàstic es féu evident: representava un gran perjudici per a moltes institucions. Així, tan bon punt arribaven quitacions en vals reials, ja els endossaven en noves operacions. Però abans de la Guerra del Francès els vals reials i la seva especulació ja era acceptada, deixant a part la moralitat de l'operació.

Totes aquestes temptatives d'erosionar la riquesa del clergat quedaven més o menys reeixides abans d'arribar la desamortització, per tant, fins a quin punt el clergat s'endeutava per pagar alguns d'aquests préstecs? Potser per aquesta raó les cases de religiosos passaven mals moments, mentre que algunes comunitats s'havien convertit en censalistes, fins i tot del clergat regular. La mateixa raó es pot argumentar a l'hora d'encetar el tema de l'enriquiment d'alguns laics.

Finalment de les 7 confraries censalistes 4 són de Tàrrega, 2 de Lleida i 1 de Cervera. La confraria de Lleida sota el patronatge de Santa Maria comptava amb 49 censals d'un preu mig de 10.843 rals, els més cars de la província.

Ara bé, som conscients que aquest estudi hauria de comptar amb una part complementària: qui eren els censataris d'aquestes cases censalistes esbrinades fins ara? Estudiarem, doncs, els censataris amb una mostra dels censals, concretament amb els 721 censals comprats més els 2.110 subhastats a la comarca de l'Urgell. Pensem que l'estudi resultant serà estadísticament extrapolable.

6.10.2.2. Censataris

Per tal de saber a què es dedicaven aquesta gent que acudien a demanar préstecs al clergat hem emprat les fonts típiques: les matrícules de comerç i els llibres de fitació (apeo, en castellà) guardats als arxius de Balaguer, Cervera, La Seu d'Urgell, Puigcerdà, Tàrrega i Tremp. El resultat d'esbrinar tot aquest fons ens ha dut a la confecció del quadre següent:

QUADRE XXVII.

OFICI	
Nobles	1,07%
Professions liberals	11,91%
Comerciants	26,34%
Menestrals	13,72%
Pagesos	34,85%
Jornalers	12,13%

Taula 6-35.

Podríem sintetitzar les nostres observacions en els següents punts:

-Predomini de pagesos, comerciants i artesans entre els censataris; els dos primers grups reben menys capital que el tercer. La majoria de capitals i sobretot els més grans es concentren a Tàrrega i Lleida on hi havia grups de gent capacitada per empenyorar-se i

rescabalar el deute, si cal, amb certa rapidesa.

-Els jornalers no documentats en cap de les dues fonts utilitzades estaven endeutats amb gairebé tothom i amb prou feines trobaven prestamista.

No sabem com deurien funcionar les altres fonts de crèdit (violaris, debitoris i vendes a carta de gràcia), ni el préstec laic en aquests aquests anys. En qualsevol cas l'estudi d'Enric Tello mostra com els grups socials més alts: petits nobles, professions liberals i botiguers eren els creditors, mentre que a "la base de la teranyina censal" hi trobem la pagesia i la menestralia.

Si ens interessa aprofundir la qüestió dels censataris hem d'observar una sèrie de situacions curioses que potser, per tal de captar-les ràpidament, les recollirem en uns quants punts: -Segons hem pogut deduir no era massa freqüent entre els grups socials baixos deure uns quants censals. Per exemple la xifra màxima de censals trobats en aquesta mostra estudiada és de cinc. Es tracta de Maria Culleré i Mercè de Lleida que devia cinc censals tots demanats a cases de la mateixa ciutat on ella residia: un als dominics de pensió 32 rals i 1.066 rals 22 mrs.; un altre als trinitaris de 112 rals de pensió i 3.733 rals 11 mrs.; un tercer als mercedaris de 64 rals de pensió i 2.133 rals 11 mrs. i dos als carmelites descalços de 128 rals i 58 rals cada pensió, 4.266 rals 22 mrs. i 1.935 rals 10 mrs. els capitals respectius, el primer el deuria manllevar el seu marit Josep Castelló també de Lleida i comerciant.

Seguidament trobem a Ramon Morell, Ramon Amorós i Josep Solsona de Lleida amb 4 censals i pensions de 100 a 150 rals anuals, però els capitals no superaven els 5.000 rals. La resta tenien un o dos censals i prou.

-Entre els grups socials més importants era freqüent que el pagament es realitzés mitjançant els marmessors.És el cas de Baltasar de Toda de Reus que era censatari dels agustins de Lleida, però la pensió anual la pagava Josep Antoni Sancho -marmessor- de la mateixa ciutat i que a la vegada era censatari dels carmelites descalços. Cas semblant, i amb el mateix marmessor, esdevé amb D. Jaume i Albert Oños o bé amb Manuel Borràs de Lleida -els tres compradors tenien de marmessor a Josep Antoni Sancho-, però ells a la vegada, eren marmessors de D. Antoni Canalda de la mateixa ciutat.

-Es pot trobar també famílies endeutades com els Fàbregues (els germans Antoni, Ramon, Francesc i Josefa), els Olivé (Joan, Miquel i Antoni) o els Biosca (Salvador, Pere i Anastasi), però amb diferents cases de religiosos.

-Des del moment en què es posen a la venda els censals es donen quatre tipus de situacions diferents a partir de les quals poden accedir a la subhasta: *En primer lloc els que redimeixen el seu censal i prou. És el cas de Joan Mestres, Ignasi Batiller i Tomasa Marlet, tots comerciants de la ciutat de Lleida, i Domènec Escolà hisendat de Torres de Segre. Els quatre tenien de censalistes els dominics de la ciutat.

*Una segona situació l'ocupen els que rematen el seu censal i a més n'adquireixen d'altres, com Miquel Mulleres i Andreu Reig de Lleida o Ramon Codina i Antoni Vila de Balaguer. Dins d'aquest grup es dóna una situació curiosa: Teresa Enric de Lleida redimeix un censal que pagava als dominics i alhora n'adquireix d'altres entre els quals es troba el que pagava Miquel Inglés, casat amb ella. Així converteix el seu marit en censatari seu. Aquesta situació l'hem trobada també entre germans i pare-fill. La xifra de censals adquirits a més del redimit no era alta, podia oscil·lar entre 3 i 10 censals. Es tracta d'una solució optada entre grups socials urbans mitjanament benestants.

*Una tercera forma serien els compradors que no redimeixen perquè ni tan sols són censataris, més aviat són censalistes laics. De fet a Lleida el cas únic és Pau Figuerola i la seva societat formada per Josep Castelló entre altres no coneguts.

*El darrer cas és el del comprador de censals que no redimeix el seu, esdevenint

doncs censaler d'un altre. Posem l'exemple de Josep Castelló de Lleida censaler dels dominics de la ciutat i ja hem vist que col·labora amb el gran beneficiari Pau Figuerola i, en canvi, no redimeix el seu censal, sinó que esdevindrà censaler de Manuel Tubau escrivà i veí excel·lentíssim de Lleida.

Quan el censatari era una institució el que s'endeutava era el rector o l'alcalde, en el seu cas, sempre hem trobat un nom concret que hi respon. En cap d'aquests casos el censal fou redimit, sempre comprat per un inversor.

6.10.3. COMPENSAVA INVERTIR EN CENSALS?

Si es tracta de rentabilitzar al màxim les inversions hem de dir que durant la primera meitat de set-cents compensava més prestar a censal, però a partir de la Pragmàtica eren més substanciosos els beneficis de les terres. Ara bé, abans d'afirmar-ho taxativament caldria que proliferessin els estudis sobre l'evolució de la renda a finals de l'Antic Règim.

Potser, com diu Llorenç Ferrer la reducció de l'interès del 5 al 3% va desanimar els censalistes, alhora que cercaren nous llocs on dipositar els seus diners amb certes garanties. Apareixen les obligacions dels ferrocarrils, els deutes de l'estat, la compra i millora de finques. Tota aquesta mutació en la renda dóna lloc a noves formes i possibilitats d'esmerçar els inquiets capitals sorgits durant el set-cents, bàsicament.

De fet, confirmaria aquesta opinió la xifra reduïda de censals creats a partir de 1750, com observarem aviat.

6.10.4. CAPITAL DELS CENSALS

Temps i capital són dues variables inversament relacionades. El capital lluït era més alt com més curta era la durada del censal i a l'inrevés. Les raons potser són òbvies però Llorenç Ferrer les ha sintetizades així:

-Una, perquè els censals de més capital es llueixen més de pressa perquè són en mans de grups socials amb més capacitat de maniobra econòmica, i al revés, els més petits es mantenen més anys per la incapacitat dels censataris de fer cara a la lluïció.

-L'altra, que el volum, de censals també més petit com més enrera en el temps situem la seva creació a conseqüència de l'alça de preus experimentada en el segle XVIII.

Observar detalladament aquest fenòmen a la província de Lleida hauria suposat el buidatge de tots els llibres de comptes on es registren els 10.821 censals. Hem decidit doncs dur a terme un estudi exhaustiu dels censals eclesiàstics posats a la venda a la comarca de l'Urgell i els comprats durant aquests anys. Pensem que els resultats seran extrapolables. A més a més comptem amb els estudis d'Enric Tello pel que fa a Cervera i els resultats no divergeixen massa dels publicats peles diferents estudiosos de la matèria.

A la comarca de l'Urgell es posaven a la venda 2.110 censals pertanyents a 48 cases religioses censalistes. El clergat regular en aquell moment comptava amb 476 censals prestats i el clergat secular amb 1.634 (més en diversos casos on no consta per escrit).

La xifra total de capital empenyorat era de 3.252.331 rals, dels quals 916.466 rals pertanyien al clergat regular i la resta, 2.335.865 rals al clergat secular. Fem una primera reflexió: el 19,49% dels censos de la província de Lleida empraven el 13,65% del total del capital prestat a la província. I és que fins a cert punt és lògica aquesta divergència. En canvi si estudiéssim la ciutat de Lleida, l'equilibri seria a l'inrevés, ja veurem perquè.

Fixem-nos en principi en el quadre XXXIII (Taula 6-36), corresponent als censataris. Només un 7,48% dels endeutats ho estaven molt (devien el 42,78% del capital prestat) i en canvi el 69,84% dels deutors no arribaven als 2.000 rals. Es pot afinar una mica més, el 20,85% dels deutors havien demanat entre 1.000 i 2.000 rals. Les xifres baixes i molt baixes eren poc freqüents.

En qualsevol cas, si anem a raure als extrems els capitals demanats van de 3 rals a 4.100 rals.

El quadre XXXIV (Taula 6-37)corresponent als censalistes mostra una extraordinària concentració. Veiem com solament 3 cases dominaven el 49,17% de tot el capital prestat i 11 el 79,44%, la resta solament movia xifres reduïdes, entre els 5 i 15.000 rals.

QUADRE XXXIII: CENSATARIS

VALOR EN DELS ENDEUTATS	RALS % DEUTORS	% CAPITAL QUE DEUEN
0-100	7,287	0,198
101-200	7,085	0,539
201-300	7,287	0,950
301-400	5,465	0,962
401-500	6,275	1,437
501-750	8,704	2,835
751-1.000	6,882	3,138
1.001-2.000	20,850	14,612
2.001-3.000	13,967	17,024
3.001-4.000	8,704	15,555
+4.001	7,48	42,789
TOTAL	100	100

Taula 6-36.

QUADRE XXXIV: CENSALISTES

VALOR EN RALS DELS PRESTAMISTES	% PRESTAMISTES	% CAPITAL PRESTAT
0-5.000	7,3	0,256
5.001-10.000	19,51	2,027
10.001-15.000	17,07	2,967
15.001-30.000	9,75	3,036
30.001-60.000	12,19	5,939
60.001-90.000	7,31	6,329
90.001-200.000	19,51	30,269
+200.000	7,31	49,173
TOTAL	100	100

Taula 6-37.

6.10.5.DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE CENSALISTES I CENSATARIS

Presentem en primer lloc el quadre que hem elaborat tenint en compte les poblacions on es creen més censals. La llista solament enregistra 14 poblacions, però reuneixen el 59,62% dels censals i el 71,77% del capital. Es tracta d'estudiar el grau d'endeutament dels diferents municipis, però tenint en compte que una part important d'endeutats residien fora de

la població dels creditors.

Segons el quadre XXXV (Taula 6-38), Lleida, Balaguer i la Seu d'Urgell són les que compren en valors absoluts més censals. També Lleida se situa en cap de les poblacions amb més cases censalistes, juntament amb Tàrrega i Verdú. En aquest cas l'aparició de Verdú és deguda al gran nombre de beneficis dedicats a diversos patronatges, però tots destinats a una mateixa activitat: el crèdit, amb un nombre semblant de clients.

A l'hora de comentar el capital prestat Lleida segueix en primer lloc, però molt a prop es troba la Seu d'Urgell i Balaguer. Es tracta de tres seus censalistes que reuneixen el 44,04% del capital prestat a la província de Lleida pels ordes religiosos. Si a més hi afegim Cervera i Tàrrega, les cinc ciutats suposen el 60,21% del capital i el 43,19% dels censals manllevats a la província de Lleida.

D'altra banda, i seguint l'observació atenta del quadre XXXV (Taula 6-38), es nota la relativa importància econòmica dels censals creats a Lleida. Veiem a la columna titulada capital/censal com els més cars són els censals creats a Cervera i a certa distància apareixen els de la Seu d'Urgell i Balaguer. No sabem per què però s'observa una certa originalitat en el món hipotecari cerverí: pocs censals prestats per poques cases i cars.

Les poblacions amb una xifra més elevada de censals per casa són Ciutadilla, Balaguer i Vallbona de les Monges, però si ens fixem en el nombre d'habitants per cada préstec es fa palès un grau considerable de desigualtat en el repartiment dels endeutats. Al costat de poblacions com Barbens o Tornabous on cada família deuria estar empenyorada potser dues vegades, hi ha poblacions com Agramunt i Solsona on d'entre 19 i 15 habitants solament 1 devia un censal. La diferència entre *poblacions molt endeutades-poblacions menys endeutades*, ens fa pensar en un altre concepte: la importància de l'element forani.

QUADRE XXXV

	CENSALS	CASES CENSALISTES	CAPITAL PRESTAT	CENSALS/ CASA	CENSALS/ CAPITAL	HABITANTS/ CENSAL
Ager	371	3	485.268	123,67	1.308	1,64
Agramunt	127	2	236.405	63,50	1.861,46	19,88
Anglesola	172	4	306.630	43	1.782,7	4,40
Balaguer	920	6	3.440.489	153,33	3.739,66	5,05
Barbens	153	4	147.832	38,25	966,22	0,66
Cervera	465	6	2.569.438	77,50	5.525,67	8,80
Ciutadilla	159	1	172.352	159	1.083,97	3,45
Lleida	1.716	14	3.567.542	122,57	2.078,39	7,13
La Seu d'Urgell	903	8	3.479.008	112,88	3.852,72	3,21
Solsona	135	3	339.350	45	2.513,70	15,08
Tàrrega	670	9	1.279.974	74,44	1.910,41	4,66
Tomabous	116	1	151.728	116	1.308,00	0,59
Vallbona de les Monges	301	2	578.484	150,5	1.921,87	1,88
Verdú	244	l0	336.322	24,40	1.378,37	6,19

Taula 6-38.

6.10.6. ERA FREQüENT A LA LLEIDA DECIMONONICA EMPENYORAR-SE FORA DE LA POBLACIO?

Si novament recollim la mostra estadística dels censals subhastats a l'Urgell i els venuts a la província de Lleida, el resultat és que sí. Fixeu-vos: a l'Urgell el 35,93% dels censals i el 42,53% dels capitals van dirigits a habitants de la mateixa població de la casa censalista. A Lleida, en canvi, és menys freqüent, el 28,68% dels censals i el 21,58% dels capitals són deguts a gent forània a la ciutat de Lleida. Aquests deutors són foranis però d'una distància no superior als 15 quilòmetres. Hi ha situacions com per exemple Baltasar de Toda de Reus que crea un censal amb els agustins de Lleida; les monges josepetes de Barcelona amb els carmelites calçats de Tàrrega o el rector de Roda d'Isàbena, Francesc Sabon, amb els franciscans de Lleida. A la inversa, els carmelites de Tàrrega només tenien censataris de la ciutat de Tàrrega. Com diu Rosa Congost: "*...dispersió entre censataris d'un mateix censalista; dispersió entre censalistes d'un mateix censatari...". Censataris. A* ls llibres de comptes dels convents i als llibres de comptes d'hisenda hi figuren qui eren els seus censataris en el moment de posar en marxa la subhasta. Si novament treballem les dades de la comarca de l'Urgell, observarem que una xifra important de censataris són de la població on hi ha la casa censalista. No hi insistirem més. Però aquell marge de forasters que oscil·lava entre el 3% i el 50% segons les cases quedava ocupat per censataris residents en llocs on el clergat no tenia tantes possibilitats de préstec, per exemple a les cases de Lleida s'hi desplacen habitants de Corbins, Sonadell, Alcogul, Aspa, Alcoletge, Juncosa, La Portella, Soses, Vilanova de Segrià, Vilanova d'Alpicat,... on els seus curats o rectories solament eren censalistes de pocs censals i encara de pensió reduïda. Hom pot deduir, segons aquest raonament, que els grups benestants de cada població, si necessitaven crear censals, havien de cercar cases més importants d'una població més gran. Això fins a cert punt és obvi, la qual cosa no suposa que el procés sigui reversible. És a dir, la ciutat ofereix tota mena de censals, però també hi trobaríem segurament una lleugera especialització creditícia.

6.10.7. DURADA DELS CENSALS

L'estudi de la comarca de l'Urgell ens permet ultrapassar les meres especulacions. El 1838, quan comencen a posar-se a la venda els censals, el 58,27% dels censataris feia menys de 50 anys que s'havien empenyorat. La resta havien manllevat els capitals feia 70-80 anys principalment. No podem oblidar de descomptar el 3,27% que superaven els 100 anys. De fet aquests resultats nostres tenen molt a veure amb l'endeutament del Set-cents a les terres de Lleida estudiat per Enric Vicedo. Hem de tenir en compte que durant el segle XVIII el pes del crèdit eclesiàstic fou molt important. L'endeutament col.lectiu i individual generava grans rendes als ordes religiosos. El procés d'expansió agrària va afavorir que la pagesia reduís el seu endeutament col.lectiu cap a la setantena del mateix segle. No obstant això, als darrers decennins la situació es torna a complicar i de vegades les parts de fruits tornaran a formar part de la vida quotidiana. Però també cap a la setantena l'endeutament individual creix els pagesos poden..." *fer cara a les pensions, car hi ha uns progressos reals de l'economia*...".

6.10.8. Estaven actualitzats els cobraments?

Fullejant els llibres de comptes ("cargo") ja es mostra que era del tot impossible el cobrament regular de totes les pensions cada any. L'existència de ròssecs o pensions endarrerides era un fet estructural al sistema censalista. Quan s'acumulaven massa ròssecs, el censalista oferia al censatari capitalitzar-los augmentant el rèdit del censal.

El 1838, data de la venda dels censals eclesiàstics, solament estava actualitzat el cobrament d'un 15,6% dels censals. La resta de censataris pagaven el preu de la pensió amb escreix, precisament per l'existència de pensions endarrerides.

6.10.9. COMPRA O REDEMPCIO?

Suposem que durant aquesta desamortització se subhastà la totalitat de censals dels ordes religiosos i que, a més a més no s'ha perdut cap llibre de comptes, cosa que no seria gens inhabitual. Reunint totes les xifres d'antuvi hi ha dos fets que sobten bastant primer la poca quantitat de censals comprats o redimits i en segon lloc, per què els censals comprats o redimits pertanyien només a cases censalistes de la ciutat de Lleida (1 casa de Balaguer i d'Scala Dei)? Tot això ens fa pensar en un grup de beneficiaris de la desamortització a Lleida que ja estudiarem en el capítol 9 dedicat precisament a ells. Observem el quadre XXXVI (Taula 6-39) on es mostra l'orde censalista. Al costat el percentatge de censals comprats i a la dreta el capital que suposaven els censals anteriors. De fet comparant les dades, es nota una certa homogeneïtat excepte en els agustins i mercedaris on els pocs censals venuts comptaven precisament amb capitals elevats, adquirits per Pau Figuerola.

QUADRE XXXVI

ORDE CENSALISTA	% CENSALS COMPRATS	% CAPITAL COMPRAT
Dominics de Lleida	51,78%	59,06%
Agustins de Lleida	28,57%	91,25%
Franciscans de Lleida	59%	33,06%
Trinitaris de Lleida	16,200%	23,20%
Jesüites de Lleida	51,42%	46,09%
Carmelites Calçats de Lleida	55,42%	49,84%
Camelites Descalços de Lleida	44,14%	64,71%
Mercedaris de Lleida	36,98%	65,24%
Dominics de Balaguer	80,95%	85,68%
Scala Dei	4,47%	4,62%

Taula 6-39.

Però qui redimeix i qui compra? Vegeu la llista immediata de persones que redimeixen el seu deute:

D. Domènec Agulló de Lleida .....n.c. xifra .....1 censal
Ignasi Batiller de Lleida .....1.819rs 20mrs .....1 censal
Ramon Codina de Balaguer .....8.533rs 11mrs .....1 censal
Teresa Enric de Lleida .....n.c. xifra .....1 censal
Domènec Escolà de Torres de

Segre .....2.133rs 11mrs .....1 censal
Ramon Galí .....n.c. xifra .....1 censal
Joan Mestres.....354rs 30mrs .....1 censal
Miquel Montañà.....1.066rs 22mrs .....1 censal
Bàrbara i Joaquim Nuet de
Lleida.....21.672rs .....1 censal
Andreu Reig de Lleida .....n.c. xifra .....1 censal
Antoni Vila de Balaguer .....n.c. xifra.....1 censal

Si els volem situar professionalment tots ells eren comerciants excepte els Nuet i Domènec Escolà, hisendats d'Alcarràs i Torres de Segre, respectivament. Cap d'ells adquirí béns immobles de la desamortització a Lleida, però sí que alguns adquiriren més censals. Observem ara la llista de compradors:

Agulló, Josep .....8.000rs .....1 censal
Agustí, Antoni .....27.176rs .....17 censals
Aixalà, Maria Antònia .....8.868rs .....3 censals
Boixet, Ramon.....5.467rs .....1 censal
Bosch, Antoni.....40.730rs .....20 censals
Carulla, Manel .....38.347rs .....19 censals
Cases, Ignasi .....158.918rs .....58 censals
Castelló, Josep.....63.111rs .....28 censals
Codina, Ramon .....99.278rs 92mrs .....22 censals
Enric, Teresa .....3.267rs .....2 censals
Escolà, Domènec .....2.134rs .....1 censal
Fausi, Francesc-Carrero,
Esperança .....10.895rs ..... 1 censal
Figuerola, Pau.....1.021.036rs .....377 censals
Galí, Ramon .....4.767rs .....2 censals
Garull, Joaquim .....3.706rs .....2 censals
Marlet, Tomassa .....2.774rs .....1 censal
Mestres, ...Joan 400rs .....1 censal
Mulleres, Salvador.....216.075rs .....59 censals
Porta, Bentura .....16.848rs .....7 censals
Reig, Andreu .....22.992rs .....11 censals
Rovira, Anastasi .....4.525rs .....1 censal
Sitjà, Joan .....87.289rs .....58 censals
Tubau, Manuel .....25.940rs .....6 censals
Vila, Antoni .....57.579rs 47mrs .....12 censals

Segons es veu en aquestes dues llistes predomina la compra de censals a la redempció, però esbrinem-ho detalladament. Sabem que solament s'adquiriren el 6,66% dels censals que suposaven el 8,07% del capital. D'aquest volum reduït solament es redimí l'1,53% dels censals i l'1,81% del capital, podem aproximar-ho a 2,25% perquè en 5 censals no hi consta la seva capitalització sinó que forma part del volum total pagat per aquests personatges que alhora redimien i compraven. En principi doncs, la desamortització, en aquest aspecte, no deuria afavorir gens ni a la petita pagesia propietària ni als grups socials més necessitats que a partir d'ara passarien a mans d'aquests especuladors amb molts menys escrúpols que els censalistes religiosos. L'oportunitat fou doncs aprofitada per pocs que compraren molt, concretament Pau Figuerola adquirí el 52,90% del capital i el 56,17% dels censals, a més de tot el volum de béns immobles que ja estudiarem en el capítol corresponent.

Amb molts menys censals cal esmentar Salvador Mulleres de Lleida, Joan Sitjà de Barcelona i Ignasi Cases de Lleida, tots ells dedicats al sector terciari. El 20% de diners esmerçats en la compra de censals a Lleida queda distribuït entre 20 persones, les xifres són insignificants gairebé però cal esmentar Manuel Tubau escrivà de Lleida i veí excel·lentíssim, qui adquirí a més 251 jornals i 4 cases; sempre rematava en societat formada amb Ramon Mestres i Jaume Sala, excepte en la compra de censals. Un altre personatge que hem de destacar és Antoni Vila de Balaguer, germà de Ramon i Francesc, tots plegats comerciants de primera classe. Part dels compradors abonaven les xifres dels remats en metàl·lic i en vuit pagues. En estudiar la diferència entre el preu de capitalització del censal i el preu del remat es troba un increment del 18,64% de mitjana, a favor d'aquest darrer. Convé observar les divergències entre les diferents cases censalistes:

Agustins de Lleida.....64,98%
Dominics de Lleida 41,30%
Dominics de Balaguer 23,87%
Carmelites Descalços de Lleida 21,65%
Mercedaris de Lleida.....2,84%
Trinitaris de Lleida.....0,95%
Carmelites Calçats de Lleida.....0
Scala Dei 0
Jesuïtes de Lleida 0

Com veiem, les diferències són francament importants. En tots els casos on el remat és elevat hem trobat que el comprador era un personatge, diguem-ne, benestant i potser acostumat a escometre tot allò que li interessava en l'ocasió més adient. No hi manquen doncs ni Pau Figuerola ni el seu soci Josep Castelló en els remats superiors al 50% del preu de capitalització. El preu més alt el rematava Maria Antònia Aixalà de Lleida, en tres censals dels dominics pels quals n'abonà el 69,94% de més.

6.10.10. CONCLUSIONS

En aquest capítol hem intentat donar a conèixer el grup de béns que l'estat aclaparava i que pertanyien als ordes religiosos. Perquè a més de propietària l'Església era prestamista.

Hisenda es trobava amb un volum de censals que podia posar a la venda, però que entretant li aportaven unes rendes. El preu de capitalització dels censals equivalia al 64,88% de tots els béns immobles adquirits a Lleida. No obstant això, se subhastaren tard i es compraren poc. A què es deu aquest desinterès dels compradors envers els censals? A més la situació és curiosa perquè entre els censals comprats la xifra de remat és almenys un 30 o 40% més elevada que la de capitalització. En qualsevol cas,aquest desinterès potser és un argument més del desencant que despertaven; de fet, la pèrdua de pes de les pensions de censal augmentà per l'increment en l'endarreriment del pagament i les respostes s'orientaren cap a la compra i millora de finques, prestar a censal amb garanties o altres noves fonts d'inversió (ferrocarril, canals,...).

La xarxa censalista a Lleida estava en mans de poques cases que a la vegada prestaven molts censals i cars. D'altra banda hem localitzat també una especialització, diguem-ne, geogràfica i econòmica. En una anàlisi més aprofundida detectem que 4 cases ja concentren el 17,52% dels censals prestats i el 37,77% del capital manllevat a la província de Lleida als ordes religiosos. En aquest cas ens sorprèn la ciutat de Lleida per la seva dispersió (moltes cases censalistes, però pocs censals i amb una mitjana de capital prestat que amb prou

feines supera la xifra habitual), Cervera i Balaguer (amb capitals per censals força més alts).

Entre les cases censalistes més importants hem vist les comunitats de preveres i els carmelites descalços de Lleida. Ara bé, no es poden oblidar els foranis, sobretot els ordes monàstics cistercencs especialitzats en crèdits dedicats a persones solvents (almenys aquesta és la impressió que tenim després d'haver esbrinat els llibres de les monges de Vallbona).

Pel que fa als censataris, predominen els pagesos i artesans, però reben més capitals els altres grups (comerciants, negociants, noblesa...) a excepció dels jornalers, que amb prou feines trobaven crèdits. La majoria de censals els absorbeixen Lleida, Tàrrega, Balaguer i la Seu d'Urgell, si bé pensem que els de més capital foren creats fora de Lleida. Aquest recel extraordinari a l'hora de prestar diners per part del clergat aniria relacionat amb un dels mecanismes posat en marxa pels ordes religiosos per tal de garantir el cobrament de les pensions: prestar a persones solvents. Però a més resulta que a aquest grup la lluïció els havia sortit econòmica i si volien encara podien adquirir-ne més, fins i tot en vals reials! No obstant, tot fa pensar que preferien acudir a la subhasta de béns immobles.

Com diu Llorenç Ferrer durant aquesta desamortització: *"l'Església quedava desposseïda de la funció de prestamista i es contribuïa a crear una altra xarxa: la de l'escanyapobres"*.

I és que s'havia perdut la confiança en una institució fins aleshores fonamental.

MIGUEL DE CERVANTES

6.11. CRISI DEL REGIM SENYORIAL

Per a l'estudi de la crisi de l'Antic Règim és necessari conèixer les relacions entre el factor de producció -terra- i els altres factors econòmics -renda, treball i benefici-.Després d'haver analitzat els règims agraris i abans d'arribar al canvi jurídic -la desamortització-, cal estudiar el tipus de creixement econòmic i el seu impacte en el procés productiu i en les relacions socials de la Lleida decimonònica.

Sovint en els manuals d'història s'ha dit que la desamortització solament va servir per desplaçar l'antiga aristocràcia i instaurar, en el seu lloc, la burgesia. De fet, si nosaltres revisem el capítol "Beneficiaris" d'aquesta tesi quasi estem temptats de dir-ho. Sobretot si observem que se segueixen mantenint per part dels nous propietaris règims d'explotació heretats del feudalisme (establiment, parceria,...).

Durant el segle XVIII podem dir que arreu d'Espanya el pagès organitzava la producció en funció de la subsistència, i -excepcionalment anava al mercat tot i que no produïa per al mercat-, per tal de pagar rendes. El nivell tècnic era baix i això l'obligava a produir de forma extensiva i a resistir les crisis agràries. A la província de Lleida, l'estudi dels règims agraris ens ha mostrat encara una província caracteritzada per un sistema productiu bianual, uns rendiments més baixos i fluctuants que alguns indrets de Catalunya, amb un predomini clar de la sembradura per davant dels altres cultius més rendibles, uns salaris baixos, poc reg, una tendència important cap a la microparcel.lació,...Hom pot veure una progressiva tendència cap als contractes d'arrendament en metàl.lic i la parceria convivint amb rendes encara feudals. En part, recorda el model de Chaiànov, on aquest tipus de comunitat pagesa és present a la crisi de l'antic règim i en el procès revolucionari burgès. De fet aquestes comunitats rurals van començar a patir durant el segle XVIII l'endeutament progressiu, la falta de recursos, l'increment de la població, però alhora la poca modernització de l'agricultura. És clar que es roturaren noves terres, però no eren les millors. S'incrementa la producció, però no tant la productivitat, i aquests increments són sempre inferiors als del litoral com ja hem demostrat abans. Tot això durà com a conseqüència la proletarització i el creixement de la població marginal.

La crisi demogràfica i de subsistència de la segona dècada del segle XIX va posar en evidència la gran importància de l'agricultura tradicional. La crisi d'aquesta agricultura es deu a causes externes: pressió fiscal de l'Estat, penetració de capital urbà al camp,...Però res tenia a veure l'agricultura de secà amb la de reg i d'horta. És clar que hi havia poques terres bones (ja ho hem vist a l'estudi dels cadastres o en la mateixa subhasta de terres desamortitzades). L'apartat dedicat al "regatge" ens feia observar l'extraordinari aprofitament de rius, rierols i basses plenes amb aigua de la pluja i de pous que abastien d'aigua els horts de secà. Ben poques obres hidràuliques s'havien realitzat encara. Fins aquí queda definit el tipus d'agricultura que Chaiànov anomena <u>explotació domèstica</u>.

En els llocs d'agricultura regada es practicaven tècniques intensives amb guanys superiors al secà i amb oscil.lacions any bo-any dolent inferiors. A més es cultivava cànem o altres productes que ja empenyien una incipient indústria casolana, artesanal, que ja produïa ingressos complementaris.És clar, aquesta terra horta de regadiu tenia un preu molt alt, elevats rendiments i productes gairebé sempre comercialitzables, en un moment en què els preus anaven pujant. El propietari d'aquestes terres és un pagès solvent, que acumula beneficis, que compta amb un capital estalviat i que potser viu en poblacions grans o en àrees urbanes -Lleida, per exemple-. De Vries ja havia demostrat la importància del capital urbà en l'agricultura. Ja veurem com alguns dels nostres compradors de finques desamortitzades

correspondran al retrat elaborat per De Vries. Novament caldria tornar a esmentar Chaiànov, perque aquest tipus d'explotació correspon a l'altre model definit per Chaiànov: la unitat econòmica capitalista. No obstant això, aquesta explotació capitalista admet matisacions que de vegades recordaran el model ricardià. Observeu el grup de rendistes que havien acumulat les millors terres i que s'havien especialitzat en el préstec hipotecari i en l'arrendament. Els contractes d'arrendament es fixaven a curt termini, així els revisaven segons la tendència alcista dels preus agrícoles.

O bé l'altre protagonista d'aquest segon tipus d'agricultura mostra ja característiques d'un negociant capitalista, que podia ser hisendat, comerciant en els sentit ampli del terme, professió liberal...La seva presència queda ben documentada també al camp lleidatà. L'interès dels grups urbans per les terres de qualitat és paral.lel al desenvolupament de l'agricultura, a l'alça de preus i a la reducció dels rèdits que abans havien aportat els censos i censals.

La propietat de la terra la tindran una serie de grups que no treballen la terra, i que convertiren al petit-propietari en arrendatari-assalariat. Aquest procés es mantindrà fins mitjan segle XIX. Posteriorment el desenvolupament del capitalisme al camp va plantejar la necessitat de modificar les formes tradicionals d'explotació del treball pagès, com la cessió de terres en emfiteusi i rabassa. També es va qüestionar el manteniment de la parceria. En aquest context hi ha propietaris que opten per l'explotació directa. De fet, aquest tipus de resposta no va ser massiva. Una etapa de preus alts i salaris baixos i estables, com va passar el 1870-1880, podia impulsar alguns propietaris a l'explotació directa; però una cojuntura inversa actuaria de forma contraria.

La pressió del capital urbà dissol internament la comunitat pagesa i afavoreix la creació de tres estrats de pagesos:

1- Pagesos amb molt poca terra i gairebé semiproletaritzats. Ja els hem observat en el buidatge dels cadastres: molts d'ells posseeixen parcel.les inferiors als dos jornals. Segons les teories ricardianes en aquests grups no hi ha renda, només treball i capital.

2- Pagesos amb propietats petites.

3- Pagesos acomodats. Nosaltres els hem qualificat d'hisendats. Són pagesos amb extensions de terra grans i habitualment esdevenen el centre d'atenció dels propietaris rendistes més emprenedors.

Els comerciants intermediaris s'enduien una bona part de l'estalvi acumulat per aquest pagès que treballava la terra i, naturalment, els interessava que la pagesia obtingués guanys, és a dir, que "l'empresa agrària" funcionés. A aquest grup li preocupava que els impostos de tipus senyorial, que el pagès pagava, minvessin els seus guanys, no els del pagès treballador de la terra. Aquesta angoixa s'accentuarà amb la crisi de l'Antic Règim, per això aquest grup reorientà en benefici seu l'anomenada revolució liberal.

Com diu Pierre Vilar "*...a mesura que avança el segle XVIII els posseïdors de terres s'havien adonat que tot cens fix, perd ràpidament tot poder de compra i convé beneficiar-se de l'augment de preus agrícoles i dels ingressos creixents de l'explotació, aleshores la solució fou o bé l'arrendament a curt termini, o bé la parceria...*". Tanmateix caldria esbrinar si realment la puja dels preus dels arrendaments és anterior o posterior a la puja dels preus agrícoles, i si es manté una correlació entre uns i altres.

Pel que fa a la renda senyorial Pierre Vilar ens diu "*...un gran conjunt d'arrendaments senyorials a Catalunya multiplica el seu ingrès per cinc, mentre que els preus agrícoles es multipliquen per tres...*".

Jaume Torras amplia el periode estudiat per Pierre Vilar i es desprèn de les seves conclusions que al darrer terç del segle XVIII l'ingrés senyorial va créixer menys que els preus. A Lleida, Enric Vicedo estudia els arrendaments del Capítol de Lleida, on es veu un

fenòmen diferent. Mentre que els arrendaments passen de 100 a 177,76 entre 1773-1776 i 1797-1800, els preus del mercat de Lleida van de 100 a 144,24. La renda senyorial supera a Lleida en aquests anys el creixement dels preus. Per a Vicedo la tendència a la reducció dels preus als mercats de Lleida des de la fi de la dècada de 1810 fins al 1831, mostra la reduïda remuneració percebuda pels productors agraris en l'etapa anterior a la supresió definitiva del règim senyorial i a la desamortització de Mendizàbal.

La davallada relativa dels ingressos procedents de l'arrendament dels drets senyorials s'insereix dins un context d'alça molt intensa dels preus agrícoles. Inicialment, la davallada palesa dificultats per ajustar l'evolució dels preus a partir de mitjan/finals de l'any 1780. Progressivament, a aquestes dificultats d'ajustament s'afegiran els efectes de la resistència pagesa a la "reacció senyorial" i les vicissituds bèl.liques i polítiques del primer terç del segle XIX.

Recentment, Enric Tello ha mostrat que durant les darreres dècades del segle XVIII i les primeres del segle XIX es redueixen en termes reals tant la renda senyorial com la renda de la terra, la qual cosa mostra les dificultats en l'agricultura catalana, i permet entendre les resistències a la supressió del règim senyorial. La crisi de la renda senyorial tindrà més a veure amb els problemes del món rural que amb l'erosió del règim senyorial.

En el marc de l'antic règim ara les crisis no obeeixen solament a crisis de subsistència. En aquesta agricultura capitalista que acabem de descriure, la crisis és una crisis de desenvolupament. D'un desenvolupament que s'ha vist condicionat per les seves contradiccions -propietat feudal, fiscalitat senyorial-. En aquest marc, l'increment demogràfic respon fraccionant les petites propietats. No obstant això la crisi econòmica de principis del segle XIX va afectar a les dues "agricultures" -la tradicional i la capitalista-; fou una crisi de subsistència, però també una crisi de desenvolupament lligada al canvi de cojuntura econòmica.

Però en aquesta cojuntura revolucionària, quines rendes es mantindrien i quines s'abolirien? Abolirien les rendes feudals i mantindrien les que es podien convertir en rendes de la propietat privada.

L'abolició del règim senyorial i les altres mesures que coneixem com a reforma agrària liberal no van permetre a l'alta noblesa catalana o valenciana de convertir els seus amplis patrimonis en latifundis burgesos com succeí a l'Espanya meridional. Però aquest fet tampoc va significar l'accés a la propietat de la pagesia pobra: la redempció de l'emfiteusi és un procés lent i ple de dificultats com s'ha vist en aquest mateix capítol. No podem dur més enllà aquestes consideracions, ni tampoc pretendre que la revolució liberal aconseguís fer fonedissos els components essencials de l'antic ordre, ni dir que aquests desaparegueren d'arrel sota l'empenta inexorable de les forces que assenten les bases del món contemporani.

Després de totes aquestes observacions voldríem defensar el model de Chaiànov, bàsicament en uns quants punts, malgrat unes petites discrepàncies. Quan Chaiànov parlava de les despeses generals de producció en una "explotació domèstica",ens recorda força les nostres observacions del pagès balaguerí quan preferia sembrar grans en lloc d'altres conreus tot i que d'antuvi veiem que eren més rendibles, però requerien una inversió inicial superior. La seva previsió era doncs, força correcta.

Quan Chaiànov tractava el "Preu de la terra" es preguntava quin era el preu que estaven disposats a pagar els pagesos. A tot això hi afegeix que potser l'arrendament era més satisfactori que la compra de terres, fins i tot pensa que..."*en àreas superpobladas las familias campesinas màs pobres pagaràn los precios y los arrendamientos màs altos por la tierra*...". Voldríem recordar dos apartats d'aquest capítol de la tesi: "Preu de la terra" i "Arrendaments en metàl.lic" on ens preguntàvem si realment compensava més al pagès pagar la paga anual

de la compra de la terra, o bé el preu anual de l'arrendament. Certament el segon era més econòmic que el primer. Tot i això nosaltres ens trobem davant un mercat excepcional de terres -desamortització- i els lleidatans no estaven sotmesos a la superpoblació que esmenta Chaiànov. Ara bé, amb variables diferents no hi estem tan lluny. Però es que el pagès, més que no voler comprar terra, no podia accedir a la propietat. En aquest aspecte diferim de Chaiànov. D'altra banda caldria pensar si en una situació de dèficit de terres..."*aparece un número cada vez mayor de compradores y arrendatarios dispuestos a pagar precios màs altos que los capitalistas"*.

Pensem que si es produeix una transferència de terres cap a la unitat domèstica és perquè aquestes terres no interessen al capitalista. Un altre cas diferent seria que les terres esmentades fossin les "marginals", però mai la transferència de terres aniria de la explotació capitalista a la domèstica. A més a més, la desamortització n'és una mostra prou clara: quines terres van a parar a mans de pagesos-treballadors de la terra? Senzillament,les que no volen els altres grups compradors.Nou punt de discrepància amb Chaiànov.

Tampoc acceptem que l'explotació familiar pugui comprar terres més cares que la seva renda econòmica.No hem d'oblidar que el préstec hipotecari és una punció important en els beneficis del pagès. I molt menys encara hem de menystenir el "preu dels productes". El pagès no té diners per a invertir en conreus més rendibles com hem dit abans, per tant ha de minimitzar les despeses.

Certament, pensem que els dos tipus d'explotacions descrites per Chaiànov corresponen als dos tipus de compradors dels béns desamortitzats. Ara bé, entre els uns i els altres no hi ha més connexió que la dependència d'uns respecte dels altres (explotadors/ explotats en la més estricta terminologia marxista).

6.12. CONCLUSIONS

En aquest capítol ens ha interessat, bàsicament, copsar en quin moment es trobava l'agricultura lleidatana a principis del segle XIX. És clar, una referència al Set-cents és obligada. D'antuvi les primeres prospeccions ja ens mostren un tipus d'agricultura caracteritzada pel sistema bianual, amb les diferències d'explotació i producció corresponents a la zona geogràfica. És clar, res tenen a veure les comunitats agràries de la muntanya amb les de la plana. Per això hem distingit quatre estructures de la propietat diferents: la zona pirinenca, la Catalunya dels masos, la plana i la zona segarrenca dels altiplans.

Al nord de la província la propietat comunal pot arribar al 90%, i a mesura que baixem pels Pallars pot haver disminuït fins al 20%. La terra comunal està sotmesa a un dret rigorosament reglamentat. Les terres comunals podien ser artigades, establertes i, per tant, conreades. És el cas de les boïgues. A partir d'aquest moment començaria tot el dret d'ús que podia tenir sensibles variacions entre uns llocs i uns altres. A l'alt Pirineu i a Andorra, el propietari del dret d'ús de la boïga podia fins i tot vendre el dret d'utilitzar-la, amb els treballs de millora capitalitzats. Fins i tot, a les parròquies de Canillo i Encamp (Andorra) s'han trobat boïgues heretades. Al Solsonès i al Bages deurien ser cobejades pels seus elevats rendiments (11 a 1 i 8 a 1, respectivament). A part d'aquest ús comunal queden els solans i els emprius.

Si a la part pirinenca la poca terra conreable té una distribució molt descompensada (pocs tenen molta terra, i molts, en tenen poca) a mesura que ens atansem a la plana la microparcel.lació serà tota una realitat, per bé que en uns indrets més que en altres. Tot aquest procés es produeix malgrat la política colonitzadora d'algunes institucions, que intentaven establir parcel.les de tamany mitjà. Un fenomen paral.lel a l'augment de la superfície cultivada i, per tant, a la desaparició de les terres ermes, és la microparcel.lació. Pensem que a Bellpuig d'Urgell el 1852 el 75,2% dels propietaris comptaven amb propietats inferiors a 4 ha., a Palau d'Anglesola el 67,6%, a Balaguer el 1848 el 71,71%, a Lleida el 1840 el 85,97% i a Portell el 1879 el 75,72%. Gaspar Feliu comentava que..."*el conreu de terres cada cop més pobres, menys resistents a l'endèmica sequera de la zona, donà rendiments decreixents i sobretot augmentà encara més la desigualtat de les collites, i amb les males collites, arribà la misèria, agreujada per l'increment del nombre de boques a alimentar...".*

En tota la província de Lleida no és massa habitual la concentració parcel.lària al segle XIX. A la ciutat de Lleida el 1840 només el 17,23% dels propietaris tenien més de tres parcel.les. A Balaguer el 4,95% es trobava en aquesta situació, per bé que quatre persones tenien més de cent jornals cadascuna en una sola peça, fet no conegut a Lleida. A la Segarra la concentració parcel.lària és més habitual per bé que la terra posseïda és de poques dimensions. A Portell el 1879 solament el 37,38% dels propietaris tenen una sola parcel.la i el 33,31% en tenen més de tres.

A les parts muntanyenques les diferents formes de participació en els drets comunals caracteritzava el sistema d'explotació. Des de la participació en l'establiment de les boïgues, cas potser més freqüent que la parceria, fins arribar als més desfavorits -els jornalers-, tot fa pensar en un sistema que potser premiaria l'hereu per davant del cabaler, sobretot a l'hora d'aconseguir la contractació d'una boïga, d'un empriu o d'una solana.

A mesura que descendim, la parceria començarà a prendre importància per davant de l'establiment. Convé insistir en aquest punt perquè sovint s'ha enaltit el paper de l'establiment, quan a la província de Lleida el contracte -escrit- més sovintejat, almenys entre els religiosos, és la parceria i l'arrendament en metàl.lic. Fins i tot en bastants casos l'extensió vitícola apareix lligada a la parceria. Ara bé, excepció feta a les terres del clergat, al segle XVIII, a les

terres de Lleida, l'establiment és tan fonamental com les llicències de cultiu, i en tercer lloc, la parceria i l'arrendament en metàl.lic.

Un contracte sensiblement diferent a la parceria, caracteritzava les comarques de la plana. Es tracta de les *llicències de cultiu*. De fet, es diferenciava de la parceria en la durada que ara depèn de la voluntat dels propietaris. També a Térmens, Enric Vicedo ha trobat el *dret de rella* era un cas entre l'establiment i la llicència. Malgrat totes aquestes variants, cal no oblidar el costum d'establir per part del Gran Priorat i l'interès de la burgesia per obtenir aquests establiments. Precisament l'interès d'aquests grups benestants pels establiments del Gran Priorat aniria relacionat amb l'interès que tenien aquests mateixos grups pels censos subhastats durant la desamortització. És clar, abans calia controlar que ningú no els redimís, així ells podrien fer-se amb un nou ingrés. Potser en la mateixa línia anirien els arrendaments en metàl.lic que veurem a les subhastes. L'arrendatari tampoc és pagès sinó un comerciant o negociant i que, en algun cas, encara cedeix la terra a parceria. Queda palès doncs l'interès de la burgesia a participar en l'explotació de la terra.

Però, per què predomina l'arrendament en metàl.lic a les terres eclesiàstiques, si de fet no era habitual a la resta de terres estudiades? Diverses opinions relacionen períodes històricament estables amb la presència de l'arrendament en metàl.lic i períodes més inestables amb l'augment de la parceria. De fet si en un contracte d'arrendament en metàl.lic, l'arrendatari es compromet a entregar regularment una quantitat és que espera recollir-la en el moment adient. Potser aquestes terres arrendades necessitaven treballs més intensius, bé perquè haguessin estat desermades recentment, bé per la presència de cultius de reg o hortes. En aquest cas l'arrendament era un contracte molt eficient. Eficient pel propietari i per l'arrendatari que explotava el treball d'altri. A més, si aquesta cadena d'interessos es complia, tothom tenia el guany assegurat i els contractes es renovaven.

D'altra banda si el contracte obligava a pagar en metàl.lic, el pagès havia d'anar al mercat. Així el propietari trobava una manera de potenciar la transformació dels cultius. L'entrada al mercat capitalista suposa un procés irreversible que "*obliga a constants adaptacions i reajustaments i, evidentment, d'acord amb les condicions naturals, a intensificar l'especialització en aquells conreus amb possibilitat de vendes remuneradores"*.

Aquest raonament potser aniria molt relacionat amb l'interès d'aquest grup "*negociant-intermediari* " a no participar en la propietat de la terra, sinó en la comercialització de la producció agrària i en el crèdit.

Ara bé, a Lleida es va produir l'esmentada especialització de cultius? Els cadastres, les cartilles avaluatòries i les dades de les terres desamortitzades ens mostren un predomini de les terres de secà, de baixa qualitat i bàsicament dedicades a la sembradura. La vinya semblava alternar amb l'olivera, que esdevé el segon cultiu en importància. Al darrera quedaven el bosc i l'horta regada, sempre cobejada pels seus rendiments.

Naturalment el preu obtingut per cada tipus de terra a la subhasta de la desamortització anava relacionat amb la qualitat i la grandària de la finca subhastada. Però ¿els preus bestrets per cada jornal de terra eren extrapolables a la resta de terres? En principi s'ha comprovat que la terra desamortitzada arreu d'Espanya és cara.No obstant això convé recordar que a la província de Lleida entre els 2.500 rs/jornal i els 1.000 rs./j. hom podia comprar terra campa, horta de secà i terra de regadiu; per més de 2.500 rs/j.quedava solament l'horta de regadiu que podia arribar a 10.000 rs./j.; i menys de 1.000 rs/j. terres ermes, prats i boscos.

A més de qualitat i grandària, els preus de les finques obeïen un preu de capitalització, és a dir, s'avaluava els guanys de la finca en els darrers quatre anys. Així doncs, si els rendiments són a Lleida més baixos que al litoral, les terres, proporcionalment,

deurien ser més econòmiques. Ara bé, a l'interior, a part de rendiments més baixos, s'han d'afegir les possibles oscil.lacions *any bo-any dolent* superiors que a les comarques del litoral. Tot aquest raonament ens duu a pensar si aquest binomi *terra cara-rendiments baixos*, no empobria -proporcionalment- més el pagès lleidatà que el del litoral? Certament caldrien estudis comparatius. Per altra banda, la caiguda de les rendes agràries a partir de la crisi de finals de segle, sentenciant la incapacitat del sector per sostenir alhora tots els esglaons de la cadena d'explotació del treball pagès que havia caracteritzat el camp català durant el segle XIX, i els fracassos dels grans propietaris en les successives experiències de conreu directe, van acabar impulsant processos de fragmentació de les grans propietats i tranferència de terra al petit propietari. Per tant, a finals del segle XIX, ni aquest pagès amb poques terres es transforma en proletariat rural que viu només del jornal, ni és generalitza entre els grans propietaris l'ús de treball assalariat.

Però l'Església a més de propietària de terres era prestamista. Tant el clergat regular com el secular es dedicaven al préstec i entre els seus clients no hi mancaven pagesos, jornalers, artesans,...ni altres grups privilegiats (no oblidem que estar empenyorat no volia dir ser pobre). Per això quan es posen a la venda els censals, pocs poden acudir a redimir el seu deute, però sí que pocs en rematen força. És clar, el crèdit es convertia en una altra font d'ingressos.

Predomina un tipus de comunitat pagesa caracteritzada per una sèrie de pautes: conreu cerealista, rendiments baixos, poc reg, poques hortes, propietats petites i endeutament progressiu. En síntesi, poca modernització de l'agricultura i una lenta penetració del capital urbà al camp caracteritzen els moments previs a la desamortització. Aquest capital urbà serà precisament el beneficiari de la venda de terres en subhasta pública. Poc a poc, el pagès-treballador es convertirà en arrendatari d'aquests grups, procés que s'agreujarà durant tot el segle XIX. Estem doncs, en plena crisi del règim senyorial i en plena emergència del capitalisme. En aquesta mena de frontissa hi encaixen les desamortitzacions decimonòniques, que potser no mouran una xifra de terres molt elevada, però que contribueixen a palesar un fenomen irreversible: la caiguda lenta de l'Antic Règim.

La cojuntura favorable esdevinguda a finals del segle XIX, deuria impulsar probablement a alguns propietaris a optar per l'explotació directa de les seves terres. Aquesta explotació directa li exigia la presència d'un encarregat, amb una remuneració salarial elevada, tant que potser li compensava més donar la terra a parceria. Quan els preus agrícoles pujaven i els salaris eren baixos i estables l'explotació directa podia compensar al propietari; però en una cojuntura inversa, preus estancats o a la baixa, i salaris elevats, les forces actuen en sentit contrari. Així doncs, si l'explotació amb treball assalariat no va desplaçar la parceria, és perquè els seus resultats eren menys remuneradors per als propietaris. Com que aquestes cojuntures de preus i salaris no podien ser compensades per un increment de la productivitat va ser impossible, la coexistència de propietaris rendistes, propietaris capitalistes, arrendataris, parcers i jornalers. La disminució del producte nét agrari a disposició del sector, impedirà el manteniment d'unes relacions de distribució semblants que es mantenien fins a mitjan segle XIX, ara l'expansió del capitalisme dins la societat agrària ha optat per altres solucions.

6.13. APÈNDIX AMB LES DADES DELS CENSOS SUBHASTATS

CLERGAT REGULAR:

	Nº DE CENSALS	CAPITALITZACIÖ
TRINITARIS:		
Anglesola	118	195.386 rs.
Avinganya	77	132.846 rs.
Balaguer	65	91.164 rs.
Bellvís	21	24.144 rs.
Lleida	216	304.583 rs.
MERCEDARIS:		
Agramunt	68	120.203 rs.
Lleida	146	251.298 rs.
Sant Ramon	41	49.582 rs.
Tàrrega	44	80.584 rs.
DOMINICS:		
Balaguer	42	193.029 rs.
Cervera	3	4.312 rs.
Ciutadilla	159	172.352 rs.
Lleida	168	333.747 rs.
La Seu d'Urgell	47	60.286 rs.
Solsona	32	91.583 rs.
Tremp	1	6.268 rs.
FRANCISCANS:		
Balaguer	62	121.333 rs.
Bellpuig	37	81.473 rs.
Cervera	14	45.298 rs.
Lleida	100	176.075 rs.
Agramunt	59	116.075 rs.
AGUSTINS:		
Cervera	28	45.442 rs.
Guissona	31	49.008 rs.
Lleida	140	228.757 rs.
Sanaüja	34	73.394 rs.
La Seu d'Urgell	77	152.352 rs.
Tàrrega	64	98.573 rs.
MONGES DE L'ENSENYANÇA:		
Lleida	30	91.167 rs.
La Seu d'Urgell	83	216.779 rs.
Solsona	77	203.899 rs.
CLARISSES:		
Balaguer	38	120.167 rs.
Lleida	23	80.624 rs.
MISSIONISTES:		
Guissona	36	70.047 rs.
CARMELITES:		
Balaguer	41	89.503 rs.

Borges Blanques.....50 ..... 113.029 rs.
Lleida (Descalços).....632 ..... 1.137.532 rs.
Lleida (Calçats) .....83 ..... 152.662 rs.
Salgar .....20 ..... 35.757 rs.
Tàrrega .....100 ..... 168.994 rs.

MÆNIMS:

Cervera .....11 ..... 12.133 rs.
Ponts.....15 ..... 18.213 rs.

JESUåTES:

Cervera .....19 ..... 39.744 rs.
Lleida.....70 ..... 142.134 rs.
Sant Guim .....14 ..... 18.800 rs.
La Seu d'Urgell.....28 ..... 34.400 rs.

INQUISICIÖ:

Barcelona .....2 ..... 93.899 rs.

ORDES MONÄSTIQUES:

BERNATS:

Escarp.....87 ..... 230.640 rs.
Lavaix.....71 ..... 212.111 rs.
Poblet .....294 ..... 542.666 rs.
Santes Creus.....77 ..... 212.494 rs.
Tamarit.....56 ..... 132.430 rs.
Vallbona .....199 ..... 484.848 rs.

BENETS:

Gerri .....31 ..... 37.242 rs.
Montserrat .....432 ..... 837.532 rs.

CARTOIXANS:

Scala Dei .....246 ..... 497.247 rs.

PREMONSTRATESSOS:

Avellanes.....2 ..... 4.266 rs.

CLERGAT SECULAR:

CURATS:

Aguiló .....3 ..... 2.754 rs.
Albatàrrec.....2 ..... 1.836 rs.
Alcanó .....5 ..... 4.590 rs.
Alcogul.....7 ..... 6.420 rs.
Alcoletge .....7 ..... 6.432 rs.
Albagès.....2 ..... 1.830 rs.
Algerri .....1 ..... 918 rs.
Altarriba .....3 ..... 2.754 rs.
Anglesola .....10 ..... 9.180 rs.
Altet.....2 ..... 1.842 rs.
Arbeca .....5 ..... 4.590 rs.
Ardèvol.....4 ..... 3.672 rs.
Artesa de Lleida .....15 ..... 13.770 rs.
Asentiu .....1 ..... 908 rs.
Asnurri .....2 ..... 1.830 rs.
Ametlla de Tàrrega.....4 ..... 3.672 rs.

Bedret	7	6.432 rs.
Barbens	15	12.710 rs.
Belianes	12	12.076 rs.
Bell·lloc	14	12.852 rs.
Bellvís	12	11.016 rs.
Besenet	10	9.180 rs.
Benavent de Segrià	7	6.420 rs.
Blancafort	9	8.262 rs.
Cambrils	2	1.842 rs.
Canalda	1	928 rs.
Casserres del Castell	3	2.754 rs.
Castellnou d'Olugues	5	4.590 rs.
Castellnou de Seana	7	6.432 rs.
Castellserà	17	15.606 rs.
Castissent	3	2.754 rs.
Cedó	5	4.590 rs.
Ciutadilla	12	12.076 rs.
Claravalls	8	7.344 rs.
Claret	2	1.836 rs.
Coma	1	918 rs.
Comabella	5	4.590 rs.
Concabella	7	6.420 rs.
Corbins	69	104.075 rs.
Corçà	1	918 rs.
Espluga Calba	12	11.016 rs.
Farran	3	2.754 rs.
Farrera	4	3.672 rs.
Fondarella	12	12.076 rs.
Fulleda	2	1.836 rs.
Gabar	1	900 rs.
Granyanella	5	2.750 rs.
Granyena	7	6.426 rs.
Guspí	8	7.344 rs.
Ivorra	3	2.758 rs.
Llardecans	4	3.682 rs.
Llor	2	1.832 rs.
Llobera	1	928 rs.
Lloberola	3	2.744 rs.
Madrona	1	928 rs.
Manresana	5	3.590 rs.
Maials	1	133 rs.
Menàrguens	7	5.426 rs.
Miralcamp	2	1.836 rs.
Miraver	5	4.590 rs.
Molsosa	9	8.262 rs.
Mollerussa	112	102.816 rs.
Monpol	3	2.754 rs.
Montargull	5	4.590 rs.

Montfalcó Murallat .....7 ..... 6.426 rs.
Montgai .....2 ..... 1.836 rs.
Montpalau .....1 ..... 790 rs.
Montornès .....14 ..... 12.852 rs.
Nalec .....25 ..... 12.950 rs.
Navès.....32 ..... 19.376 rs.
Oden.....1 ..... 918 rs.
Oliana.....2 ..... 1.750 rs.
Olius.....4 ..... 3.672 rs.
Omellons.....2 ..... 1.836 rs.
Pallerols.....1 ..... 718 rs.
Pinell .....3 ..... 2.754 rs.
Pinós.....5 ..... 4.590 rs.
Portell.....15 ..... 13.770 rs.
Preixens.....20...,...,... 18.360 rs.
Pedrís.....13 ..... 11.934 rs.
Peramola,Caste lebre.....7 ..... 6.426 rs.
Perarrúa .....2 ..... 1.836 rs.
Poal.....50 ..... 45.900 rs.
Puig-gròs .....32 ..... 29.376 rs.
Puigvert d'Agramunt .....9 ..... 8.262 rs.
Riner.....5 ..... 1.590 rs.
Ribera de Cardós.....1 ..... 118 rs.
Rocafort de Vallbona .....2 ..... 1.536 rs.
Rosselló.....23 ..... 21.114 rs.
Rubinat.....5 ..... 4.590 rs.
Salsa .....7 ..... 6.426 rs.
Sant Domí .....27 ..... 24.786 rs.
Sant Guim de les Planes.....9 ..... 8.262 rs.
Santa Fe.....7 ..... 6.426 rs.
Sant Llorenç a Pedra .....5 ..... 4.590 rs.
Santa Llúcia de Tragó .....3 ..... 2.750 rs.
Santa Maria de Monlleó.....1 ..... 922 rs.
Sant Martí de Maldà.....47 ..... 43.146 rs.
Selva.....1 ..... 200 rs.
Sellés .....2 ..... 1.926 rs.
Sidamon .....1 ..... 200 rs.
Talavera.....3 ..... 2.754 rs.
Talladell .....4 ..... 3.672 rs.
Tàrrega .....115 ..... 105.770 rs.
Tarròs .....1 ..... 51.200 rs.
Tartarull.....5 ..... 5.490 rs.
Terrasola.....1 ..... 618 rs.
Timó.....1 ..... 918 rs.
Tornabous.....32 ..... 29.376 rs.
Torà .....10 ..... 9.180 rs.
Torregrossa.....58 ..... 53.244 rs.
Torrens .....2 ..... 1.218 rs.

Tóval .....1 ..... 618 rs.
Tragó de Noguera.....15 ..... 13.770 rs.
Valldora.....12 ..... 11.016 rs.
Vallbona de Monges .....102 ..... 93.636 rs.
Verdú.....19 ..... 17.442 rs.
Vergós Garrejat .....12 ..... 11.016 rs.
Vicfret .....14 ..... 12.852 rs.
Vilagrassa.....47 ..... 43.146 rs.
Vilagrasseta.....13 ..... 11.934 rs.
Vilanova d'Alpicat.....71 ..... 10.098 rs.
Vilanova de la Barca .....27 ..... 24.786 rs.
Vilosell.....12 ..... 10.016 rs.
Vinaixa.....14 ..... 13.852 rs.
Viver.....1 ..... 618 rs.

RECTORIA:

Abella.....1 ..... 918 rs.
Alfarràs.....35 ..... 32.130 rs.
Algerri .....19 ..... 17.442 rs.
Almatret .....27 ..... 24.786 rs.
Alòs .....13 ..... 11.934 rs.
Alins .....7 ..... 6.426 rs.
Astell .....5 ..... 4.590 rs.
Artesa de Lleida .....47 ..... 43.146 rs.
Arancis .....1 ..... 518 rs.
Bellcaire .....135 ..... 90.930 rs.
Bell·lloc .....60 ..... 55.080 rs.
Boldú.....90 ..... 82.620 rs.
Butsènit .....25 ..... 22.950 rs.
Brenui.....5 ..... 3.590 rs.
Barbens.....115 ..... 105.570 rs.
Berros .....2 ..... 1.836 rs.
Banastarre.....3 ..... 2.754 rs.
Belianes .....101 ..... 92.718 rs.
Blancafort.....5 ..... 4.530 rs.
Castellots.....4 ..... 3.732 rs.
Comabella .....6 ..... 5.580 rs.
Gòsol .....2 ..... 1.836 rs.
Guspí .....1 ..... 518 rs.
La Sentiu .....3 ..... 2.754 rs.
Manresana .....2 ..... 836 rs.
Palau de Noguera .....1 ..... 908 rs.
Rocallaura .....5 ..... 590 rs.
Sanaüja .....21 ..... 19.278 rs.
Vilanova de la Barca .....51 ..... 46.818 rs.
Vicfret .....1 ..... 607 rs.

CAPÍTOLS:

Lleida .....36 ..... 62.901 rs.
Solsona.....26 ..... 43.868 rs.

La Seu d'Urgell.....32 ..... 39.376 rs.
Col·legiata d'Organyà.....1 ..... 1.901 rs.
Col·legiata de Ponts.....1 ..... 723 rs.
Col·legiata de Bellver.....1 ..... 235 rs.

BENEFICIS:

Benefici de St.Bertomeu
de La Seu d'Urgell.....2 ..... 2.616 rs.
Benefici del Roser
d'Äger.....143 ..... 187.044 rs.
Benefici de la Concepció
d'Äger.....113 ..... 147.804 rs.
Benefici del Roser
d'Alguaire.....115 ..... 150.420 rs.
Benefici de Sta. Margarida
de Tornabous.....116 ..... 151.728 rs.
Benefici de Sta. Margarida
d'Anglesola.....23 ..... 74.596 rs.
Benefici de Nostra Sra.
del Roser .....21 ..... 27.468 rs.
Benefici de Sant Andreu
de Ferragut .....31 ..... 40.548 rs.
Benefici de Sant Jaume
de Ferragut .....2 ..... 2.676 rs.
Benefici de Sta. Creu de
Ferragut .....3 ..... 3.924 rs.
Benefici de Sant Mateu de
Ferragut .....5 ..... 6.540 rs.
Benefici de Sant Esteve i
Concepció de Ferragut .....13 ..... 17.004 rs.
Benefici de Santa Maria
de Ferragut .....12 ..... 15.696 rs.
Benefici de Santa Maria
de Barbens.....14 ..... 18.312 rs.
Benefici de Santa Maria
d'Oliola.....12 ..... 14.595 rs.
Benefici de Sant Blai,
Joan i Antoni.Guimerà. .....71 ..... 92.868 rs.
Benefici de Sant Jaume i
Sant Salvador.Borges. .....112 ..... 224.976 rs.
Benefici de Carles Sangrà
de Vilanova de Meià .....12 ..... 16.696 rs.
Benefici de Sant Miquel
Ponts.....41 ..... 53.628 rs.
Benefici de Dolors de
Ponts.....12 ..... 12.726 rs.
Benefici de Sol Serrat.....1 ..... 1.206 rs.
Benefici Sant Esperit de
la Catedral. La Seu .....113 ..... 170.004 rs.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Benefici de Santa Llúcia
de Vilanova de Meià .....14 ..... 18.312 rs.
Benefici de Sant Francesc
d'Asís de Barbens .....12 ..... 11.240 rs.
Benefici de Sant Esteve
de Fuliola.....3 ..... 3.924 rs.
Benefici nom de Jesús i
Joan de Lleida .....1 ..... 1.066 rs.
Benefici la Trinitat i
Sant Miquel.Verdú .....21 ..... 27.468 rs.
Benefici St.Fabià, Sebastià
i Nicolau. Verdú .....24 ..... 64.062 rs.
Benefici Jesús i Joan Bta.
Verdú.....23 ..... 20.084 rs.
Benefici Santa Magdalena
i Caterina. Verdú .....31 ..... 30.548 rs.
Benefici Santa Creu i
Sant Jaume. Verdú .....17 ..... 22.236 rs.
Benefici Tots els Sants.
Verdú.....43 ..... 56.244 rs.
Benefici Sant Jaume i
Sant Bertomeu. Verdú.....15 ..... 24.120 rs.
Benefici Corpus Christi i
Sant Francesc. Verdú .....17 ..... 22.236 rs.
Benefici de Sant Esteve
de Verdú .....12 ..... 15.696 rs.
Benefici d'en Jaume
Domingo de Verdú.....41 ..... 53.628 rs.
Benefici de Santa Maria
de Tarroja .....4 ..... 5.232 rs.
Benefici de Sant Miquel
de Tarroja .....3 ..... 3.924 rs.
Benefici de St. Esteve i St.
Bertomeu de Vilagrassa .....2 ..... 2.616 rs.
Benefici de Sant Just i
Pastor. Barcelona.....1 ..... 1.508 rs.
ERMITES: Ermita de Sant Pere de
Ponts.....23 ..... 20.084 rs.
Ermita de Sant Climent.....14 ..... 18.312 rs.
Ermita de Sant Marçal.....11 ..... 24.188 rs.
Ermita de Sant Cosme.....1 ..... 2.131 rs.
Ermita de la Mare de Déu
de la Llata.....13 ..... 7.004 rs.
Ermita de Sant Cosme de
Borges .....53 ..... 62.131 rs.
Santuari de Nostra Senyora
de l'Hort.....21 ..... 27.468 rs.
Santuari de la Mare de Déu

de Bastanist .....11 ..... 10.240 rs.
Santuari de El Boscal .....24 ..... 11.140 rs.
Santuari de Pinós.....13 ..... 7.004 rs.
Santuari de l'Ansovell .....12 ..... 12.592 rs.

COMUNITAT

Comunitat d'Alguaire .....5 ..... 14.252 rs.
Comunitat d'Almenar .....9 ..... 18.382 rs.
Comunitat de Balaguer.....672 ..... 2.824.373 rs.
Comunitat de Cervera .....390 ..... 2.422.509 rs.
Comunitat de Tàrrega.....313 ..... 783.757 rs.
Comunitat de Torà .....27 ..... 63.403 rs.
Comunitat de Tremp .....150 ..... 806.726 rs.
Comunitat d'Urgell.....521 ..... 2.803.195 rs.
Comunitat de Santa Magdalena. Lleida.....10 ..... 34.232 rs.

CONFRARIA:

Confraria del Remei de Tàrrega .....2 ..... 2.242 rs.
Confraria de la Puríssima Sang de Tàrrega.....12 ..... 8.346 rs.
Confraria del Roser de Tàrrega .....13 ..... 20.576 rs.
Confraria de Santa Maria de Lleida.....49 ..... 531.326 rs.
Confraria de Sma. Trinitat. Lleida.....13 ..... 40.504 rs.
Confraria del Roser. Cervera .....1 ..... 1.492 rs.
Confraria del Sant Sacrament. Tàrrega .....7 ..... 11.132 rs.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7. DESAMORTITZACIO

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

7.1. INTRODUCCIO

És hora de conèixer realment l'impacte de la desamortització a Lleida. Fins ara hem efectuat un recorregut per la Lleida dècimonònica abans de les subhastes. Calia saber en quina situació sorprengué la transferència de terres als habitants d'aleshores.

Pel que fa al clergat, aquest no era diferent d'altres sectors socials amb un nivell de renda homologable. Efectivament, parlar d'alguns ordes religiosos (monàstics, bàsicament) o de bisbes i canonges, era referir-se a grups socials rics, hisendats o propietaris rurals benestants; i a la inversa, parlar de curats i rectories era recordar els sectors més pobres de la població rural.

Un primer punt constarà, doncs, la relació de propietats rústiques que reuneix el clergat. La successió de dades, malgrat la fredor de les xifres, s'arriba a fer interessant. Aquesta part justifica ja el tema de la tesi, tant que fins i tot podríem dir que ens trobem davant del capítol més interessant. La primera evidència ve del fet que no solament s'han treballat les terres subhastades, sinó tota una àmplia gamma de béns que de forma directa o indirecta aportaven beneficis a les arques del clergat i que, a més, estaven relacionats amb la terra (és clar).

En principi tot feia pensar que llur venda podia afavorir grups socials més necessitats (al menys la redempció de censals i censos). El resultat no fou pas així, conseqüentment la venda de terres esdevé l'aspecte aclapadorament decisiu per davant d'altres béns. Ara bé, aquesta divergència fou una situació anòmala o habitual a tot l'Estat? Els càlculs de Richard Herr són de referència obligada. Tot fa pensar, doncs, que la situació de Lleida no és pas estranya.

Tampoc no és gens insòlit que el volum de terres subhastades a Lleida i la seva cotització sigui inferior a les de la resta de Catalunya. Lleida és una província orogràficament força accidentada. A més, les terres barcelonines ja estaven acostumades a una rendibilitat més elevada i potser també sotmeses a importants avenços.

Ens interessa tractar les peculiaritats de la desamortització des de diferents angles: conèixer en primer lloc les propietats del clergat regular i secular, estudiar la preferència dels ordes eclesiàstics per les terres de la plana i de bona qualitat (dins de l'oferta, és clar), seguir l'evolució cronològica de les subhastes (no solament en la qualitat de les vendes sinó també en la quantitat) i sobretot la distribució de les adquisicions. El resultat és semblant a l'obtingut per altres estudiosos o no? Genèricament sí. De fet ja ho teoritzava Herr. I és que amb lleugeres observacions, variacions o sorpreses afirmarem el que ja sospitàvem: "*molta gent compra poca terra i poca gent en compra molta* "; però a més: "*part dels compradors de terres seran foranis i part dels compradors de finques lleidatans"*.

A tot això hi haurem d'afegir encara els preus de cotització, els diners esmerçats en cada població i comarca, i, sobretot haurem de qüestionar-nos si realment la mesura posada en marxa fou liberal o no.

El juny de 1838 es posaven a la venda els béns del clergat regular a Lleida. La desamortització havia tingut un pas previ, l'exclaustració decretada l'any 1835. Durant l'any 1835,a Lleida arribaren també els avalots i aldarulls espargits arreu d'Espanya i dirigits contra l'estament eclesiàstic, puix que se'l considerava "el geni del mal", com deia l'arquebisbe de Tarragona.

Els ordes religiosos acaparaven una quantitat important de béns rústics i urbans. És cert que no tenim cap casa important com els monestirs de Poblet, Montserrat o la Cartoixa de Scala Dei, però a Lleida es posaven a la venda 3.143 finques (de les quals 276 eren finques

urbanes i la resta rústiques, però podia ser que solament se subhastés l'arrendament, el domini directe o tota la peça) i es reuniren 42.856 jornals.

Les 3.143 finques es distribuïen de la forma següent: 1.143 eren finques rústiques venudes de diferent qualitat que es taxaren en 14.495.973 rs.i es remataren en 26.087.181 rs; 276 eren finques urbanes taxades en 9.039.870 rs.; 525 eren censos emfitèutics taxats en 2.601.919 rs.; 296, no es taxaren. De 849 finques es venia solament l'arrendament en metàl.lic i de 54, diferents drets senyorials. Tot plegat el remat sumava la xifra de 39.224.120 rs. de billó. A tot això hi hem d'afegir els censals, dels quals solament se'n vengueren 721 dels 10.821 posats a la venda, taxats en 23.812.409 rals. Hisenda en cobrarà 1.965.699 rals, però solament 35.577 rals corresponen a censals redimits.

Naturalment no tota la terra posada en venda, ni totes les finques eren de la mateixa qualitat, ni tenien el mateix comprador potencial com veurem en els diferents apartats que ara segueixen.

La complexitat de la situació i el perill de confusió ens convida a esbrinar-ho detalladament. Els 42.856 jornals subhastats a Lleida es distribuïen de la forma següent: el clergat regular comptava amb 28.361 jornals de terra rústica que podia ser adquirida en propietat. El clergat secular, en canvi, disposava d'una oferta força variada: de 7.135 jornals se subhastava la propietat, de 2.276 j. el domini directe, de 626 j. l'arrendament i de 4.458 j. alguns drets senyorials com el terratge, el setzè, el sisè,...És clar, d'antuvi ja ens fixem en un fet clar: de tota la terra desamortitzada a Lleida, solament se subhastava la propietat de 35.496 jornals (82,82%). Per tant, l'oferta de terres encara és menys important del que hom pot creure al primer cop d'ull. A més convé aprofitar les dades per dur a terme una altra reflexió: *"predomini de les finques arrendades i de les terres establertes* ". Fixeu-vos, en el quadre 1 (Taula 7-1) on es pot veure l'extensió de terra subhastada i el nombre de finques. Si ens fixem en el clergat secular, observarem que se subhasten 2.276 jornals corresponents a terres establertes i 626 jornals de terres arrendades. Però, pel que fa al nombre de finques, 525 eren establertes i 849 arrendades. De manera que és fàcil arribar a la conclusió que s'arrendaven moltes finques i que a més coincidien amb les finques més petites i de pitjor qualitat, en canvi, s'establia en les finques de qualitat i dimensions mitjanes o grans. Les primeres, les arrendades, pertanyien als curats de les poblacions amb terres més pobres, mentre que les altres, les establertes, pertanyien a capítols i comandes santjoanistes amb terres ubicades en poblacions amb un sòl més ric. Tot plegat és fruit de l'observació. Ara bé, què hi ha de cert? De fet, nosaltres al capítol anterior ja havíem constatat la presència de l'arrendament per damunt de l'establiment, però mai no ens havíem preguntat per la qualitat ni per les dimensions de la finca.

De fet caldria teoritzar la situació que hem estat esbrinant fins ara. Si els arrendaments del clergat eren cars, com hem vist al capítol anterior, i a més es donaven en terres de poca qualitat, tot plegat ens suggereix el model de Chaiànov. Aquest autor ens argumenta com davant d'un increment demogràfic hi ha un augment de les unitats d'explotació, i els arrendataris estan disposats a pagar un preu alt per cada parcel.la, fins i tot un preu més elevat que el capitalista. Ell dirà..."*Se produce una visible transferència de tierras de la explotación capitalista a la doméstica* "...,, És clar però cal afegir; de les terres que el capitalista rebutjava perquè són de qualitat ínfima.

Vegeu el quadre on es reuneix tota la informació comentada en aquest darrer apartat.

QUADRE 1.-TIPOLOGIA DE LES TERRES SUBHASTADES.

	JORNALS	FINQUES	REMATS
Clergat Regular	28.361	1.055	23.564.905rs
Clergat Secular	14.495	2.088	15.659.215rs
	{Si desglossem el clergat secular el resultat és}		
	Propietat	7.135	616
	Errífiteusi	2.276	525
	Arrendament	626	849
	Drets Senyo.	4.458	54

Taula 7-1.

Si analitzem la distribució d'aquesta riquesa entre els diferents ordes religiosos veurem que Lleida comptava amb 57 cases de religiosos regulars, de les quals 51 foren exclaustrades i venudes les seves propietats, 3 eren de religioses de la caritat (a Balaguer, Cervera i Solsona) i 3 d'escoles pies (Oliana, Balaguer i Solsona). En aquests casos l'orde es mantingué claustrada.

El període durant el qual se subhastaren terres fou des del juny de 1838 al novembre de 1849 i el 1851 es firmava el concordat amb la Santa Seu, segons el qual es tornaven totes les finques no venudes al clergat. Encara quedaven per vendre 5.861 jornals 8 pórques, generalment eren peces petites i de baixa qualitat, dels quals 367 (175 finques) pertanyien al clergat regular i 5.493 jornals (1.130 finques) al clergat secular.

Abans d'endinsar-nos en tot l'embalum de xifres convé que no confonguem mai les xifres de terres comprades, és a dir, ja en mans d'algú, amb la xifra de terres desamortitzades, subhastades o posades a la venda. No oblidem que no totes les finques desamortitzades es vendran.

7.2. TIPUS DE BÉNS VENUTS

7.2.1. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT REGULAR

L'orde religiós que comptava amb més finques eren els dominics, a la vegada són també els que tenen més cases, concretament 7 com els agustins. A continuació van els dominics i a certa distància es troben els cistercencs i els cartoixans de Scala Dei. Entre els tres ordes reuneixen el 44,85% de les finques venudes pel clergat regular i el 26,30% de tot el clergat plegat.

Entre els ordes rics se situen també els benets amb 84 finques que arrepleguen 4.139 jornals. Els quatre ordes esmentats fins ara ja sumen un total de 476 finques, és a dir, el 54,46% de les del clergat regular i 21.409 jornals, és a dir, el 75,48% de la terra del mateix clergat.

Les quatre cases no solament reuneixen moltes terres sinó que a més són hisendes, heretats, masos, peces de grandària important i de qualitat bastant variada. En canvi, ni les dimensions, ni el número de finques tenen res a veure amb la xifra de cotització (ja hem vist a l'apartat "Preu de la terra" com la xifra de remat d'aquests ordes no era pas excessiva).

Les finques més cobejades eren les de regadiu, normalment d'extensió reduïda.La qualitat de la terra queda palesa a l'hora d'observar la cotització dels ordes religiosos. Observeu els missionistes, premonstratessos i jesuïtes amb una cotització força més alta que la mitjana. Altres, com els trinitaris, monges de l'ensenyança, dominics i mínims són els únics situats per damunt el 184 (cotització mitjana). La resta queden per sota.

Una repassada acurada ens obliga a esmentar una tercera variable: els diners esmerçats a la província de Lleida pels diferents beneficiaris en tota la desamortització. Fixem-nos el preu de les terres dels ordes monàstics i cartoixans ja suma el 49,91%. És a dir, el preu de les propietats desamortitzades a la província de Lleida i pertanyents a aquests ordes foranis, equival a la meitat dels diners pagats pels beneficiaris de la desamortització del clergat regular.

Realment la concentració de terres és molt important. Si ens fixem en les dades veurem que la terra desamortitzada als dominics, cartoixans, benets i cistercencs equival al 75,48% de la desamortitzada a tot el clergat regular. Semblantment el percentatge torna a quedar elevat quan observem les taxacions. Aquests quatre ordes religiosos recullen el 65,90% de tota la terra taxada al cletgat regular i el 63,37% de la rematada al mateix clergat. El quadre I (Taula 7-2) ho palesa detalladament.

QUADRE 1. TERRA DESAMORTITZADA AL CLERGAT REGULAR

ORDE RELIGIÓS	FNQUES	JORNALS	TAXA (rals)	REMAT(rals)	COTITZACIÓ
Cartoixans	99	9.161	2.400.135	4.037.614	168
Benedictins	84	4.139	2.502.607	4.312.471	172
Cistercencs	134	5.141	1.829.397	3.410.306	186
Dominics	159	2.968	1.730.053	3.644.310	211
Mong Ensenyança	64	1.856	400.171	1.071.459	268
Agustins	69	487	796.091	1.393.731	175
Clarisses	52	208	496.455	810.238	163
Caputxinss	6	7	89.447	158.382	177
Mercedaris	49	356	604.230	775.939	128
Carmelites	39	231	642.417	885.152	138
Trinitaris	42	335	491.403	757.077	154
Mínims	4	344	167.754	420.559	255
Franciscans	13	22	121.005	207.091	171
Jesuïtes	14	324	6.733	20.734	308
Magdalenes	0				
Missionistes	38	304	223.995	765.343	342
Premonstratesos	3	1.533	225.800	769.399	341
Mong. Sta.Teresa	0				
Monges S.J.J.	5	945	115.500	125.100	108
TOTAL	874	28.361	12.840.193	23.564.905	184

Taula 7-2.

No obstant això quedar-nos amb aquesta dades i prou suposaria rebutjar part de la informació que ens poden donar les fonts documentals consultades per nosaltres. Hem decidit, doncs, afegir tres quadres sobre l'estructura de la propietat, l'estructura de la parcel.lació i la parcel.lació de la propietat reunint les dades de tot el clergat lleidatà desamortitzat. L'observació del quadre 1 (Taula 7-3) ens mostra una concentració important en els extrems. D'una banda, el grup de propietaris de més de 100 jornals, que són el 9,94%, concentren el 89,73% de la terra. Mentre que el 44,4% dels propietaris tenen com a màxim 6 jornals de terra i amb tot, no arriben a reunir el 0,8% de la terra subhastada a Lleida. Malgrat tot, hom no pot oblidar el grup dels propietaris mitjans, de 15 a 75 jornals, que serien el 22,65% i que aclaparaven solament el 6,04% de la terra desamortitzada.

El Quadre 2 (Taula 7-4) palesa unes dades semblants. El 80,34% de les parcel.les tenen menys de 6 jornals, i solament suposen el 17,04% de la terra desamortitzada. De fet era més freqüent tenir parcel.les petites entre el clergat secular que entre el clergat regular. Són poc importants les parcel.les mitjanes com tampoc no ho eren els propietaris mitjans. En aquest grup solament hi hem trobat el 5,87% de les finques, i tot plegat sumen el 14,67% de la terra desamortitzada. Però semblantment al Quadre 2 (Taula 7-4), quatre parcel.les de més de 100 jornals aclaparen el 68,68% de la terra desamortitzada. Podríem dir que l'estructura de la propietat mostra una concentració més important en els extrems que l'estructura de la parcel.lació. Així doncs, cal pensar en un tercer quadre: el de la parcel.lació de la propietat.

Novament el 3,89% dels jornals es distribueixen entre el 55,9% dels propietaris que tenen fins a 4 parcel.les. D'altra banda, el 6,21% dels propietaris té més de 20 parcel.les i naturalment el 68,44% dels jornals subhastats.

No hem observat aquesta concentració exagerada de terres en poques mans en cap de les quatre zones geogràfiques en què hem distribuït la província en el capítol 6. Convé tenir present que les terres desamortitzades al clergat durant aquests anys no es corresponen a la mitjana de les terres de la província de Lleida. De fet, que les terres del clergat eren de millor qualitat que la resta era una sospita que teníem en diferents apartats del capítol 6 (preu de la

terra, rendiments, qualitat de les terres,...).

QUADRE 1. ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT DE LES TERRES DESAMORTITZADES A LLEIDA.

GRUPS	PROPIETARIS	%	JORNALS	%
0-1	37	11,49	34	,09
1-2	34	10,56	58	,16
2-3	35	10,87	87,50	,20
3-4	7	2,17	25,69	,06
4-5	22	6,83	92,42	,19
5-6	8	2,48	41,12	,10
6-7	8	2,48	48	,11
7-8	10	3,11	71,10	,17
8-9	8	2,48	64	,15
9-10	8	2,48	72	,17
10-15	30	9,32	367,50	,86
15-20	16	4,97	260,96	,61
20-25	11	3,42	243,54	,57
25-30	6	1,86	157,02	,37
30-35	7	2,17	226,03	,53
35-40	6	1,86	219	,51
40-45	8	2,48	339,04	,79
45-50	3	93	136,80	,32
50-60	6	1,86	313,02	,73
60-70	4	1,24	261	,61
70-80	6	1,86	426,60	1,00
80-90	6	1,86	487,20	1,14
90-100	4	1,24	369,20	,86
+100	32	9,94	38455,26	89,73
TOTAL	322	100	42856,10	100

Taula 7-2.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

QUADRE 2. ESTRUCTURA DE LA PARCEL.LACIO DE LES TERRES DESAMORTITZADES A LLEIDA.

GRUPS	FINQUES	%	JORNALS	%	J/F
0-1	523	18,59	243,19	,57	,46
1-2	561	19,94	751,74	1,75	1,34
2-3	394	14,01	902,26	2,11	2,29
3-4	304	10,81	1009,28	2,36	3,32
4-5	254	9,03	1097,28	2,56	4,32
5-6	224	7,96	1189,44	2,78	5,31
6-7	76	2,70	476,52	1,11	6,27
7-8	54	1,92	392,04	,91	7,26
8-9	44	1,56	362,15	,85	8,23
9-10	28	1,00	261,80	,61	9,35
10-15	129	4,59	1523,67	3,56	11,81
15-20	52	1,85	878,31	2,05	16,89
20-25	37	1,32	818,76	1,91	22,13
25-30	18	,64	482,57	1,13	26,81
30-35	13	,46	412,33	,96	31,72
35-40	6	,21	223,75	,52	37,29
40-45	16	,57	673,43	1,57	42,09
45-50	5	,18	231,50	,54	46,30
50-60	13	,46	682,33	1,59	52,49
60-70	1	,04	65,75	,15	65,75
70-80	4	,14	295,10	,69	73,78
80-90	3	,11	258,10	,60	86,03
90-100	2	,07	190,10	144	95,05
+100	54	1,92	29434,60	68,68	545,09
TOTAL	2813	100	42856,10	100	15,24

Taula 7-4.

QUADRE 3. PARCEL.LACIO DE LA PROPIETAT DE LES TERRES DESAMORTITZADES A LLEIDA.

FINQUES	PROPIETARIS	%	JORNALS	%
1	79	24,53	302	,70
2	46	14,29	550	1,28
3	28	8,70	204	,48
4	27	8,39	614	1,43
5	17	5,28	1977	4,61
6	16	4,97	994	2,32
7	16	4,97	224	,52
8	9	2,80	270	,63
9	17	5,28	373	,87
l0	6	1,86	163	,38
11	11	3,42	2464	5,75
12	4	1,24	362	,84
13	4	1,24	19	,04
14	5	1,55	756	1,76
15	4	1,24	187	,44
16	1	,31	567	1,32
17	1	,31	451	1,05
18	8	2,48	610	1,42
19	0	0	385	,90
20	3	,93	2053	4,79
MÉS DE 20	20	6,21	29331	68,44
TOTAL	322	100	42856	100

Taula 7-5.

7.2.2. DESAMORTITZACIO DE BÉNS RUSTICS. CLERGAT SECULAR

D'antuvi constatem que el clergat secular és molt menys ric que el regular en qualsevol de les variables: té menys finques, més petites, més econòmiques, menys cotitzades i ja hem vist com en moltes d'elles ni tant sols es venia la propietat plena. Es posaven a la venda el 1842 quan començava l'anomenada desamortització d'Espartero. En canvi, el clergat secular es devia dedicar al préstec hipotecari. Ja veurem al capítol dels censals la importància d'aquest aspecte entre les activitats seculars.

No podem tractar més el clergat secular en un sol bloc. Cal distingir dos grups:

-els curats, beneficis, rectories,...

-els capítols i l'orde de Sant Joan de Jerusalem.

Els dos grups no tenen res a veure. L'oferta de terres dels capítols i de l'orde santjoanista consta de peces de bona qualitat, hisendes o heretats de dimensions de vegades considerables. El capítol més ric era el de Lleida, però on solament es remataren 22 finques de les 279 subhastades, seguit de La Seu d'Urgell i Solsona (amb finques com la "Torre del Bisbe" o "Castell del Remei").

BIBLIOTECA VIRTUAL

CLERGAT SECULAR	JORNALS	FINQUES	MITJANA J/P
Orde Santjoanista	6.336	241	26,29
Capítols	4.365	343	12,72
Curats	1.461	598	2,44
Comunitats	1.203	249	4,83
Rectories	465	193	2,40
Beneficis	335	371	0,9
Santuaris	229	35	6,48
Parròquies	59	46	1,28
Confraries	42	12	3,5
TOTAL	14.495	2.088	6,94

Taula 7-6.

El grup dels curats, rectories,... comptava amb poca quantitat de terres i de qualitat inferior, malgrat que també hi ha excepcions. Per exemple, els curats de Peramola, Tarròs i Vilagrassa recullen el 69,57% de la terra desamortitzada a tots els curats. Segueixen les comunitats eclesiàstiques amb terres de cotització molt baixa, però ja veurem com la seva riquesa raïa en els censals.

Però a l'apartat de les cotitzacions a banda de les desviacions com la Mitra de La Seu d'Urgell amb quatre finques molt ben pagades, ja trobem els capítols amb remats que arriben a la xifra del 181%, és clar, sensiblement més baixa que la mitjana del clergat regular. Solament ells sols ja arrepleguen el 59,53% dels diners bestrets en la venda dels béns del clergat secular. Tot això ja ens indica l'extraordinària discreció amb què es desenvolupaven les subhastes a partir de 1842, oimés quan recordem la xifra de béns tornats al clergat després del Concordat: 5.861 jornals 8 pórques.

En el quadre següent consten solament les 616 finques desamortitzades de les 2.088 que recollia aquest clergat. És a dir, que solament es venia la propietat del 29,5% de les finques. Potser ara veiem clarament la penúria del clergat secular tant sovint sospitada. Tanmateix, per la cotització s'observa que les seves finques no deurien despertar massa interès entre els compradors. Potser el cas més curiós és la Mitra d'Urgell amb una cotització quadruplicada amb escreix. Es tractava de 4 finques ubicades a Guissona, subhastades el dia

25 de maig de 1843, comprades el 30 d'abril de 1844 per Francesc Huguet, propietari de Guissona.Per tal de no enfarfegar tant aquest apartat amb quadres i gràfics, hem afegit al final del present capítol un annex A (ordes regulars) i un annex B (ordes seculars) on es recull informació detallada de cada casa desamortitzada.

QUADRE II. BÉNS DESAMORTITZATS DEL CLERGAT SECULAR

			FINQUES REMATADES			
CLERGAT SECULAR	FINQUES SUBHAST.	FINQUES REMAT	JORNALS	TAXA rals	REMAT rals	COT.
Orde Militar SJJ	52	15	500	198.880	198.880	100
Capítols	284	27	857	828.020	1.501.496	181
Parròquies	9	4	7	8.433	8.799	104
Rectories	17	15	51	39.530	40.048	101
Confraries	3	3	4	3.340	3.340	100
Col·legiata	14	0	7			
Priorat	12	8	11	26.045	27.205	104
Mitra	4	4	n.c.	15.490	67.370	435
Curats	88	86	184,20	323.167	450.413	139
Comunkats	125	105	359	204.277	213.887	105
Beneficis	8	8	n.c.	8.598	10.838	126
TOTAL	616	275	1.980,2	1.655.780	2.522.276	152

Taula 7-7.

7.2.3. VENDA I REDEMPCIO DE CENSOS EMFITEUTICS

A diferència d'alguns països europeus, a Espanya no s'aboliran els censos, sinó que passaran a ser una mena de contracte de particular a particular. Pel maig de 1837 es declara la...*"redención de censos, imposiciones y cargas, de cualquier especie y naturaleza, que pertenezcan a comunidades de monacales y regulares, así de varones como de religiosas cuyos monasterios o conventos hayan sido suprimidos o lo sean en un futuro"*...Per tant, doncs, qualsevol que volgués redimir el cens o càrrega que afecta les seves propietats, podrà demanar-ho a l'Intendent de la província, i aquest passarà instància a la *Contaduria del Ramo*. L'import de la redempció serà abonat en cinc pagues, però si durant tres mesos els emfiteutes no estan disposats a la redempció, els censos seran subhastats i adjudicats al comprador més arriscat. Per a aquests beneficiaris la forma de pagament serà la mateixa que en els altres béns desamortitzats.

El gran nombre de censos subhastats d'antuvi fa pensar que la redempció deuria ser gairebé nul·la. Les raons podrien ser diverses i alhora prou convincents, d'una banda potser cal atribuir al pagès un cert desinterès per tal d'obtenir la xifra de capitalització, a causa de l'elevat tipus d'interès en què es capitalitzaren els censos. La renda es comptà a l'1,5%, és a dir, el pagès havia de recollir l'import equivalent a 66 vegades la renda que pagava a l'antic titular del domini directe, o bé si voleu la renda corresponent a 66 anys. Compensava, per tant, seguir com a emfiteuta però ara de l'Estat. La xifra total de diners corresponent a les redempcions és de 20.611 rals solament el 0,79% dels esmerçats en les taxacions i l'1,93% dels bestrets en les vendes o remats.

Hom pot pensar que no tots els censos o "domini directe" surten a subhasta. Solament n'hem registrat 525 a la província de Lleida dels quals se'n vendran només 145. La xifra total de terra establerta era de 2.276,5 jornals, repartits entre les comarques de la plana, sobretot a les Garrigues. Els establiments predominaven bàsicament entre els curats i les comunitats

religioses, es tractava de parcel.les petites -no molt petites com els arrendaments-, i de qualitat variada, tampoc molt baixa.

Les vendes més importants es donen a la Segarra i a la Noguera. A la Segarra de 155 censos subhastats se'n vendran 54 i a la Noguera de 59, se'n vendran 46. Cal tenir en compte que prop del 80% de censos sortien a subhasta els mesos de juliol i agost de 1844, que la xifra de capitalització fou de 2.601.919 rals i que els 145 censos venuts pertanyen a finques urbanes i terra campa de certa qualitat.

Pel que fa a les poblacions amb més censos subhastats predomina Vinaixa amb 62; Biosca, 37; Solsona, 32 i Termens, 19. On se'n vengué més fou a Biosca (23 censos). En canvi no hem d'oblidar que a Torres de Segre es vengueren tots els censos subhastats (eren 7 solament, però que pertanyien a finques de certa qualitat). No obstant això part de les 55 poblacions on hem localitzat censos subhastats, la xifra era discreta, concretament el 69,09% de les poblacions comptaven amb menys de 5 censos. En algunes comarques (Pallars i Vall d'Aran) ni tan sols surten a la venda ni tampoc es redimeix cap domini directe, cal pensar doncs en aquesta mena de rebuig a la venda de censos i sobretot a la redempció.

Si ara ens fixem en els antics propietaris, la desamortització de censos afectà 70 cases. Un 69,09% d'aquestes cases comptava amb menys de 5 censos. De fet les dades són exactes a l'apartat anterior i és que en poblacions petites solament hi deuria haver una casa del clergat regular o secular que establís o almenys així ho palesen les dades.

La Comunitat de Vinaixa amb 62 censos, la de Biosca amb 37 i la de Solsona amb 32, serien les cases més riques i entre les més modestes hom pot esmentar el curat de Comabella amb solament 1 cens capitalitzat en 400 rals pertanyent a dues finques plantades amb vinya de 2 jornals 1 pórca de grandària i l'ermita de Sant Pere de Ponts amb 1 cens capitalitzat en 300 rals d'un jornal de terra erma situat al costat de l'ermita.

Hem de tenir en compte també els diners recollits en la capitalització dels censos de cada casa esmentada. És important palesar que el 87,14% de les cases comptaven amb censos capitalitzats per sota els 30.000 rals, mentre que la resta arriben a xifres prou elevades. Els únics censos rematats són els de la Comanda hospitalera de Torres de Segre, el Curat d'Altet, d'Arbeca, de Barbens, de Bellvís, de Castellnou d'Oluges, de Castellserà, de Ciutadilla, de Granyanella, de Montgai, de Rocafort de Vallbona, i de Vilanova de la Barca; els de la Comunitat de Preveres d'Agramunt, de la Comunitat Eclesiàstica de Biosca, els Canonges de Cardona, la Comunitat de Peramola, la Comunitat de Ponts, la Comunitat de Solsona, el Clergat Secular de Guissona; el Benefici del Sol Serrat de Ponts, el de Sant Miquel de Ponts, el dels Dolors de Ponts; l'ermita de Sant Pere de Ponts; les confraries de Santa Anna de Ponts, de Sant Esteve de La Fuliola, de Nostra Senyora del Camí de Granyena, de Sant Isidre d'Agramunt, de Minerva d'Agramunt i la Rectoria de Sanaüja.

7.2.4. SUBHASTA DE DRETS SENYORIALS

El conjunt de les rendes i els drets senyorials se sustentava en la possibilitat d'exigir als pagesos vassalls la confessió de llurs obligacions enfront del senyor. Rendes i drets podien pertocar al senyor tant en raó del domini d'aquest sobre el conjunt del territori com en raó de les terres tingudes en emfiteusi per cadascun dels cultivadors, fossin o no veïns del poble.

Totes les obligacions, individuals o comunitàries del vassall respecte al senyor quedaven recollides en el capbreu. Els exemples de les finques desamortitzades ens situen al clergat, tant a la banda de propietaris de les rendes senyorials com a la d'arrendadors

d'aquestes rendes. A finals de l'Edat Moderna els ingressos senyorials venien, bàsicament, de drets sobre la collita o el producte agrari i, per tant, variaven d'acord amb els guanys dels conreadors. Això tenia una part favorable per als vassalls, perquè tant els senyors com els arrendadors dels seus drets estaven directament interessats en la millora de la producció. En canvi, si la major part dels ingressos hagués procedit de censos fixos, l'interès dels senyors hauria estat, més aviat, el de mantenir els pagesos vassalls en una situació de quasi-misèria que hauria permès als senyors majors beneficis, bé mitjançant l'explotació usurària o bé mitjançant el monopoli fàctic de la venda de cereals.

Els drets senyorials subhastats són els següents: L'ONZÈ. De les càrregues proporcionals a la producció agrària l'onzè sembla ser dels més freqüents. És equiparable al delme pel fet d'ésser cobrat simultàniament. És tracta o bé d'un cens pagat a la propietat senyorial (tasca), o bé, més sovint, d'un censal originat per la liquidació d'un deute. Es subhastà l'onzè del terme de Sidamon pertanyent a la Comanda d'Espluga Calba, però no fou ni taxat ni capitalitzat.

El de Guardiola, Tossal Roig, Miravall, Devesa de Montellà i lo Bosc, pertanyent als Missionistes de Barcelona. Taxat en 33.000 rals.

L'onzena part dels fruits de D. Pere Escolà, D. Josep Jonan, D. Francesc Malgrat i D. Francesc Mitjana al terme de Cuberes que cobraven els Benets de Gerri. En aquest cas aquest orde religiós actuava d'arrendatari, mentre que en els dos anteriors es tractava d'una renda eclesiàstica cobrada, segurament, per un arrendatari laic.

EL SETZÈ. Aquest dret tan gravós es cobrava segurament per la moltura de l'oli o del blat. De tota manera, Gaspar Feliu observa que el dret del molí de farina era encara més elevat: un vint-i-quatrè a la Baronia de Bellpuig. De tota manera cal no oblidar que els molins deurien tenir les seves despeses de construcció i de manteniment, de fet, el millor guany del senyor era el de controlar la collita de les olives i els fraus en el delme.

Se subhastà el setzè cobrat pels Trinitaris i Dominics de Balaguer per una peça de terra de 115 jornals situada al mateix terme però en principi ni tan sols es taxà. Posteriorment el dia 16 de juny de 1849 el setzè dels Trinitaris fou adquirit per Pere Mas de Balaguer, però el preu no consta en cap lloc. Ara bé, en aquest anunci no ens queden clares algunes coses, ni si el setzè era cobrat per la moltura del blat o de l'oli, ni si era cobrat pels dos ordes religiosos conjuntament, o bé cada un cobrava el seu setzè. De tota manera, l'adquisició de Pere Mas fa pensar que deuria ser cobrat per separat, a més, hi ha un fet molt clar, els anuncis de venda es presenten en dues dates diferents: el dels trinitaris se subhastava el 1846 i el dels dominics el 1848.

La Comanda Gran Priorat cobrava el setzè de 516,4 jornals de terra situats a Malpartit i Almacelles. Es tractava de lots de terra de dimensions mitjanes escampats per aquests dos termes. Es capitalitzava en 498.000 rals però no es taxaren. Tampoc no queda clar si era per l'oli o pel blat. De tota manera deficiències d'aquest tipus eren freqüents en els manuals d'escrivans i en els anuncis de venda.

El TERRATGE era exigit a les terres de l'orde de Sant Joan establertes a finals del segle XVIII. De fet el senyor que estableix conserva el terratge cobrat abans de l'establiment en un altre tipus de contracte. La proporció exigida no era igual a tots els termes, però podem fixar el terratge típic en 1/14. El 19 de maig de 1848 se subhastava el terratge que la Comanda de Pedrís cobrava als termes de Pedrís i Tarroja, taxada en 1.200 rals i no rematada; la mateixa data se subhastava el terratge d'Utxesa, Gebut, Adar i Carratalà de la Comanda de Torres de Segre, el 21 d'octubre de 1850 es reanuncia l'oferta però ara més explícita. La crònica del butlletí ens diu que a Utxesa es cobrava el terratge de 732 jornals, dels quals 242 eren de conreu i la resta pastura; el de Gebut, 1.416 jornals, 672 de conreu i la resta herbes,

tot es taxava en 52.000 rals i es capitalitzava en 210.000 rals. El de Gebut i Carratalà foren comprats per Francesc Esteve i Gaya, Josep Gaya i Antoni Palau, pagesos veïns d'Aitona; el d'Utxesa per Ignasi Gomà i Josep Escolà pagesos de Torres de Segre i el d'Adar per Josep Montagut i Josep Cebrià, hisendats d'Adar i veïns de Llardecans. Tots els esmentats pagaren en metàl·lic i en vuit pagues.

El SISÈ solament es troba documentat a la població de Torres de Segre, pertanyent a la Comanda d'aquest nom. Es tractava de pagar de tots els productes de l'horta de cada 6,5 parts, una. En altres poblacions era diferent, Enric Vicedo ha trobat que a Belianes hi ha terres que paguen quart i setena. De tota manera l'onzè era la quota més generalitzada. No fou ni taxat ni capitalitzat.

EL LLUÏSME. Les prestacions de lluïsme i fadiga es troben al centre tant del sistema feudal com de l'emfiteusi. El lluïsme consisteix en el dret a una part del producte de la venda tant en el cas del feu com de l'emfiteusi. Aquests drets són de la major importància per al manteniment de les possessions i dels drets del senyor, car l'obligació de presentar al senyor noves escriptures perquè les firmi per senyoria era la millor manera, no solament d'obligar al pagament del lluïsme i censos endarrerits, sinó també d'evitar que, en successius traspassos, hom perdés la noció de la propietat del senyor sobre un determinat bé.

Durant la desamortització només se subhastà el dret a cobrar el lluïsme dels termes de Vincelló i Sidamon, però no es taxà.

LES HERBES. El domini del senyor sobre les aigües, herbes, camins, boscos i roques, és una conseqüència directa dels seus drets sobre el conjunt de les terres del poble i és, per tant, un dret clarament dependent del senyoriu territorial. Aquest domini és nominal perquè els senyors estaven obligats a cedir en empriu als pobles. Ara bé, hi ha pobles que disposen lliurement de les herbes, d'altres que han de pagar el terç al senyor, i en altres casos trobem el senyor com a amo de part o de totes les herbes. En aquest cas se subhasten les herbes que pertanyien a amos absoluts. Aquests podien arrendar-les i exigir-ne el pagament del lluïsme a terç, com el de qualsevol altra venda. Aquest fet es donava a Vincelló i a Bellcaire, per citar dos exemples de les finques subhastades i que tot seguit veurem. De vegades, com diu Gaspar Feliu, el senyor podia exigir-ne el terç sense arrendar-les.

Entre les herbes subhastades trobem les de: Vincelló pertanyent a la Comanda de Vincelló, i les de La Gilella i Penelles de la Comanda de Barbens.

En canvi les de Guardiola dels Missionistes de Barcelona les rematava Joan Puig i Coll per 33.000 rals el dia 31 de maig de 1845 i el 25 d'agost de 1847 ja tenia el deute resolt.

Les herbes de Montalbà del Monestir de Santes Creus rematades per Manuel Tubau el 29 de setembre de 1848.

Les de Bellcaire, Filella i Pinell taxades en 55.466 i rematades en 306.500 rals per Marià Agelet de Lleida el 29 de novembre de 1844. Abans les cobrava el Monestir de Poblet.

Les dels termes de Montalé i Bullidor pertanyents al Monestir de Montserrat comprades per Jaume Ceriola per 760.000 rals el 13 d'octubre de 1844.

Els Dominics de Tremp tenien dret a les herbes de 160 jornals de terra del Mas Clariana de Ponts, essent adquirides per Jaume Seix i Gallart de Tremp el dia 14 de maig de 1846 per 8.500 rals junt amb altres peces de terra.

En conjunt es tracta d'una cinquantena d'anuncis pertanyents a catorze cases però que aportaren a Hisenda 1.281.500 rals on naturalment no manquen els compradors benestants.

7.2.5. ARRENDAMENTS SUBHASTATS

Arran de la desamortització a Lleida tenim ocasió de conèixer l'arrendament de 849 parcel·les pertanyents al clergat secular, bàsicament als curats, rectories i beneficis; però també comptem amb una mostra del clergat regular. Es tracta de finques preparades per a ser taxades i, per tant, subhastades. Amb l'accés al govern dels moderats decideixen suavitzar les vendes. Tenim notícia d'aquestes parcel·les pels llibres de comptes del clergat on s'enregistren les propietats tornades al clergat.

Curiosament aquests llibres es converteixen en una font d'informació important per tal de saber les condicions de pagament, el tipus de contracte de conreu, el nom de l'arrendatari, el lloguer anual i la data de finalització. El nou propietari haurà de decidir si vol o no seguir amb el mateix arrendatari a partir de la data de cloenda. D'antuvi cal diferenciar entre les peces que pertanyen al clergat regular o als capítols, i les que són del clergat secular (curats, rectories i beneficis). Les primeres eren terres de certa qualitat i grandària. Cal pensar, doncs, que després de la publicació de les condicions es deurien reunir els pagesos interessats i entre ells s'apujava el preu de taxació. Certament la puja deuria dependre de la qualitat de la terra.

Si ens fixem en el preu mitjà de l'arrendament d'una terra campa de secà pot oscil·lar entre 30 i 50rs/jornal (depèn de la qualitat) i una de regadiu 90-200rs/jornal, si és horta de regadiu i de primera qualitat pot arribar a 720rs/jornal; la vinya 80rs/jornal; el bosc i la terra erma entre 3 i 12rs/jornal. Una terra campa pot ser 10 vegades més cara que l'erma, però entre 13 i 23 vegades més econòmica que l'horta de regadiu.

Ja hem vist en el capítol 6 (punt 6.9.3.) les característiques d'aquest tipus de contracte. Aviat hem observat que el nom dels arrendataris es començava a repetir. Potser es deuria tractar de famílies molt relacionades amb el clergat mitjançant alguns beneficis. Naturalment, aquestes famílies no treballen la terra, sinó que la subarrenden o de vegades la donen a parceria. No obstant això, tot feia pensar que a la primera oportunitat aquestes famílies que secularment comptaven amb l'arrendament d'unes terres les adquiririen. Però no és així: hi ha una manca de permeabilitat entre el *propietari* i *l'arrendatari*, que sovint és propietari de ben poca cosa. Es manté, doncs, en la mateixa òrbita tot i que part d'ells comptaven amb prou diners per comprar les terres.

7.2.6. VENDA I REDEMPCIO DE CENSALS.

Durant els anys estudiats a Lleida s'havien posat a la venda 10.821 censals pertanyents a 285 cases censalistes. Però solament 721 censals (6,62%) de 10 cases censalistes foren adquirits per 23 compradors, dels quals 11 redimien el seu censal i a més n'adquirien d'altres. L'Estat -esdevingut ara censalista- seguia cobrant la resta.

Quant als censalistes més importants són el clergat secular amb 6.060 censals i per sota hi trobem el clergat regular amb 4.761; no obstant això, les grans cases censalistes eren del clergat regular que prestaven xifres més elevades alhora que cada casa tenia més censals. Els censataris d'uns i altres seran diferents.

QUADRE III. CENSALS DEL CLERGAT REGULAR.

	CENSALS	CAPITAL/rs.	MITJANA CENSAL/rs.
Trinitaris	497	748.123	1.505,27
Mercedaris	299	501.667	1.677,81
Dominics	452	861.577	1.906,14
Franciscans	272	540.254	1.986,22
Agustins	374	647.526	1.731,35
Ensenyança	190	511.845	2.693,92
Clarisses	61	200.791	3.291,65
Missionistes	36	70.047	1.945,75
Carmelites	926	1.697.477	1.833,12
Mínims	26	30.346	1.167,15
Jesuïtes	131	235.078	1.794,48
Inquisició	2	93.899	46.949,52
Bernats	784	1.815.187	2.315,28
Benets	463	874.774	1.889,36
Cartoixans	246	497.247	2.021,32
Premonstratessos	2	4.266	2.133
TOTAL	4.761	9.330.104	1.959,69

Taula 7-8.

BIBLIOTECA VIRTUAL

QUADRE IV. CENSALS DEL CLERGAT SECULAR.

Curats	1.509	1.392.416	922,74
Rectoria	793	687.925	867,49
Capítols	97	149.004	1.536,12
Beneficis	1.271	1.664.219	1.309,37
Ermites	196	202.294	1.032,11
Comunitat	2.097	9.770.829	4.659,43
Confraries	97	615.618	6.346,57
TOTAL	6.060	14.482.305	2.389,81

Taula 7-9.

El clergat secular comptava amb 6.060 censals posats a la venda, dels quals cada comunitat en prestà 2.097 i, sorprenentment, dels capítols només 97. Tot això ens fa pensar en els estudis d'Enric Vicedo, segons el qual el Capítol de Lleida a finals del segle XVIII havia reduït l'adquisició de censals. Ara bé, les causes poden ser vàries, des dels canvis de preferència en la gent que crea el censal a la preferència per prestamistes laics, o senzillament, la reducció de la demanda de crèdit en unes zones determinades i en moments determinats. De tota manera, aquesta darrera hipòtesi no és massa vàlida, perquè aleshores cap altra institució religiosa comptaria amb censals. Cal pensar, doncs, com insinua Vicedo en el cas del "boicot" alhora de crear el censal amb una determinada institució? Els plets antisenyorials potser ens donarien força arguments.

Hem vist en el quadre IV (Taula 7-9)que les comunitats són les que prestaren més censals i hi esmerçaren un volum més alt de diners. La xifra de rals prestats per les comunitats suposa el 67,46% del volum dels censals del clergat secular. Concretament, tres comunitats enregistren les xifres de censals més elevades i més cares, són la comunitat de Cervera, la de Balaguer i la de la Seu d'Urgell. Solament les tres ja reuneixen el 82,38% del capital bestret per les comunitats i el 75,48% del clergat secular.

Si ens fixem en la distribució geogràfica del capital prestat, Lleida segueix en primer lloc, però molt a prop es troba la Seu d'Urgell i Balaguer. Tres dels seus censalistes reuneixen el 44,04% del capital prestat a la província de Lleida pels ordes religiosos. Si a més hi afegim

Cervera i Tàrrega, les cinc ciutats suposen el 60,21% del capital i el 43,19% dels censals manllevats a Lleida.

D'altra banda, es nota la relativa importància econòmica dels censals prestats a Lleida. Si hi afegim la variable censals/capital, els més cars són els de Cervera i a certa distància apareixen els de la Seu d'Urgell i Balaguer. No sabem per què però s'observa una certa originalitat en el món hipotecari cerverí: pocs censals prestats per poques cases i cars.

Les poblacions amb una xifra més elevada de censals per casa són Ciutadilla, Balaguer i Vallbona de les Monges, però si ens fixem en el nombre d'habitants per cada préstec es fa palès un grau considerable de desigualtat en el repartiment dels endeutats. Al costat de poblacions com Barbens o Tornabous on cada habitant deuria estar empenyorat almenys dues vegades, hi ha poblacions com Agramunt i Solsona on de cada 19 i 15 habitants solament 1 devia un censal. La diferència dels dos extrems, poblacions *molt endeutades- poblacions menys endeuta- des*, ens fa pensar en un altre concepte: la importància de l'element forani.

7.2.6. DESAMORTITZACIO DE FINQUES URBANES

La xifra total de finques urbanes subhastades era de 276. Les finques venudes es podrien classificar en dos tipus: les dedicades a habitatge (cases) i les que comportaven instal.lació d'infraestructures (forns, molí d'oli i molí de farina). A banda dels convents que sovint foren destinats a fàbriques o equipaments. Mereixen una explicació a part la farmàcia de Linyola, que pertany a la comunitat del mateix municipi, o el canal de pedra amb pous de l'orde cartoixana de Scala Dei; cap de les dues finques fou adquirida.

És freqüent la combinació terra-casa, convent-hort, o casa amb forn, trull i cup. Cas a part serien les hisendes i heretats on habitualment no hi manca res: casa, terra, horta, celler, trull, cup, palleres, magatzems, molins i ferraginars. De fet en aquest món de les finques urbanes, totes podien servir per obtenir rendiments econòmics, perque sovint es remataven per llogar-les posteriorment (cas de cellers, sitges, quadres, palleres, o bé les mateixes cases de la ciutat de Lleida).

El clergat regular comptava amb 181 finques (totes venudes) i el clergat secular amb 95, de les quals solament es vengué 40. El preu total de taxació era de 9.039.870 rs. Els cartoixans i les clarisses són els propietaris de més finques, però les més cares en xifres absolutes són les de les clarisses i les més cotitzades les de les magdalenes. Pel clergat secular totes aquestes variables les reuneixen els capítols.

La xifra de cotització és baixa: 169% pel clergat regular i 147% pel clergat secular.

De les 276 finques subhastades, 92 es troben a Lleida, 17 a Castelldans, 18 a la Seu d'Urgell, 8 a Juneda, 7 a Guissona, 6 a Cervera i la resta es distribueixen en les 60 poblacions restants.

7.3. DISTRIBUCIO GEOGRAFICA DE LES TERRES DESAMORTITZADES

En el capítol 6 quan estudiàvem les relacions socials del camp lleidatà decimonònic, havíem arribat a una ordenació del territori on es dibuixaven quatre zones que potser no coincidien ben bé amb la divisió comarcal. De fet, dur a terme un estudi metòdic d'aquesta classificació no ens ha estat gens avinent, bàsicament per la manca d'estudis "locals" que ens

permetin elaborar models força aproximats.

D'antuvi havíem descrit quatre tipus d'estructura de la propietat força diferents: la muntanya, la plana, el Solsonès i la Segarra. Ara bé, les terres desamortitzades a cada un d'aquests indrets són de qualitat semblant a la resta de terres d'aquestes contrades? Potser el clergat té les millors? Certament l'única comprovació realitzada ens ha mostrat que el clergat tenia terres de qualitat millor que les cadastrades arreu.

Encetem, doncs, aquesta comprovació a tota la província. Per dur a terme aquesta tasca comptem amb les 3.143 finques i els 42.856 jornals subhastats.

Amb aquestes dades hem elaborat tres taules: una amb la parcel.lació de la propietat, una altra amb l'estructura de la propietat i la darrera amb l'estructura de la parcel.lació. Aquestes tres taules es repetiran per a cada una de les quatre zones definides abans. En principi hem rebutjat elaborar la xifra mitjana de jornals/propietari o de jornals/parcel.la. És clar que es tracta d'una variable molt útil, però en aquest món de situacions extremades que seguidament observarem és ben poc interessant. Potser la Plana és l'únic lloc on aquesta informació esdevé adient.

7.3.1. VENDES

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Aquest quadre V (Taula 7-10) ens mostra el conjunt de finques comprades a la província de Lleida, classificades segons la seva grandària. Hem respectat la divisió habitual a l'hora de distribuir jornals i grups.

QUADRE V.FINQUES VENUDES A LES COMARQUES SEGüENTS/Jornals.

COMARQUES	0-6	6,1-9	9,1-15	15,1-100	+100.	Jorn
	A	B	C	D	E	TOTAL
URGELL	124	14	15	10	11	174
GARRIGUES	92	14	25	25	12	168
SOLSONES	86	--	1	3	9	99
PALLARS SOBIRA	17	--	1	1	0	19
PALLARS JUSSA	7	2	1	2	1	13
SEGARRA	255	14	21	17	2	309
ALT URGELL	77	4	12	2	0	95
SEGRIA	88	3	15	14	5	125
NOGUERA	98	7	15	18	3	141
TOTALS	844	58	106	92	43	1143
PERCENTATGES	73,84	5,07	9,27	8,04	3,76	100%

Taula 7-10.

No insistirem en el predomini de les terres de dimensions reduïdes, molt petites (grup A). El quadre V (Taula 7-10) mostra que el 73,84% pertanyen a aquest grup, predominen al Solsonès on el 86,86% són peces de tipus A i a la Segarra on el 82,52% també són lil·liputenques. Els Pallars són comarques poc afectades per la venda de terres i la Vall d'Aran ni tan sols l'hem enregistrat, solament es posaven a la venda terres de la rectoria d'Arròs que no s'arribaren a taxar.

Si al grup A afegim el B veurem que dels 902 lots de terra subhastats (petits i molt petits) solament donaran lloc a 116 nous propietaris; la resta serà adquirida per compradors que reunien uns quants lots o bé per gent que ja n'era la propietària. Per tant, l'extremat esmicolament de la terra no evità la seva concentració.

Aquests 116 nous propietaris oriünds de 43 poblacions diferents adquiriren els seus béns, o bé al lloc de residència o bé en poblacions veïnes molt pròximes. Fins a cert punt és lògic pensar que pagaren en metàl·lic i en 20 pagues, fet a més comprovat. Més del 80% sorgeixen a partir de 1842 amb la reforma d'Espartero i la posada en venda de les terres del clergat secular.

Per què no hi accedí més el propietari lil·liputenc, o el no propietari? No oblidem les conclusions del capítol anterior, on dèiem que a Lleida predominava un tipus de comunitat pagesa caracteritzada per una sèrie de pautes: conreu cerealista, rendiments baixos, poc reg, poques hortes, propietats petites i endeutament progressiu. En síntesi, poca modernització de l'agricultura i una lenta penetració del capital urbà al camp caracteritzen els moments previs a la desamortització. Aquest capital urbà serà precisament el beneficiari de la venda de terres en subhasta pública. Poc a poc, el pagès-treballador es convertirà en arrendatari o assalariat d'aquests grups, procés que s'agreujarà durant tot el segle XIX.

Les peces mitjanes (grup C) predominen a les comarques de la plana. Es tracta de 106 finques comprades per 23 nous propietaris, tots ells relacionats amb el comerç i/o les professions liberals i residents en poblacions més grans o bé a Lleida o Barcelona. Però, aquests nouvinguts què faran amb les seves terres? Potser les arrendarien en contractes més o menys favorables. Les seves adquisicions s'escampen en un període dilatat entre el 1838 i 1851 i paguen o bé en títols o bé títols i metàl·lic. Així doncs, el preu de remat els resultava força econòmic.

Els grups D i E, grans i molt grans, foren adquirides, en part, per pocs compradors que recullen grans hisendes. Aquests lots es vengueren tots sense excepció, pagats en títols, en cinc pagues i la compra fou primerenca i ràpida. Hem d'afegir que pertanyien als ordes religiosos regulars, bàsicament (sobretot monàstics).

Es tracta de boscos com els del Solsonès o de prats com els de Castelldans, sobretot, però també comptaven amb terres de bona qualitat. Particularment sospitàvem que potser les terres del clergat eren sensiblement millors que la mitjana de les terres lleidatanes. Solament hem resolt la seva comprovació a Balaguer i a La Seu d'Urgell amb resultats afirmatius. Fixem-nos en el llibre de fitació (apeo) de 1848 a Balaguer mostra que el 48,24% de les terres eren de regadiu, i que el nombre d'hortes era de 307, en canvi els ordes religiosos comptaven a la mateixa població amb el 68,42% de la terra de regadiu i el 50% de terra horta del total desamortitzat a les cases de religiosos de Balaguer.

7.3.1.1.Desamortitzacio per comarques

Es tracta de presentar tota la informació de les finques subhastades pertanyents a cada comarca. Cal tenir en compte que sovint ordes religiosos foranis tindran propietats en altres poblacions. Quan analitzem els beneficiaris veurem que la situació es repetirà. De tota manera, aquest comportament és més habitual quan les superfícies de les finques són grans i quan els compradors són més importants. Bàsicament el clergat regular s'afegirà més a aquest comportament que el clergat secular, a excepció dels capítols, però fins i tot el Gran Priorat de Sant Joan de Jerusalem manté aquest comportament.

7.3.1.1.1.Comarques Muntanyenques.

A les comarques que integren la part muntanyenca la desamortització va afectà poc. Com vèiem en el capítol 6 part de les terres eren comunals. Cal destacar la poca concentració de finques.Prop de la meitat de propietaris té fins a 4 finques, tot i que no reuneixen més del

9% dels jornals subhastats. Per circumstàncies geogràfiques a la muntanya, per tenir moltes terres cal tenir bastants finques, però tampoc és freqüent tenir-ne moltes. Com també havíem vist al capítol 6, les terres del clergat segueixen patint l'absència de parcel.les mitjanes. El quadre 5 (Taula 7-19) de l'Annex 2 ens mostra una polarització extremada. Vegeu com el 45,16% dels propietaris són "molt petits" i solament reuneixen l'1,76% de les terres. Bàsicament es tracta de terres procedents del clergat secular. A l'altre extrem copsem que solament tres propietaris reuneixen 1.007 jornals. Són, entre altres, el prats dels jesuïtes reunits a base d'unes quantes parcel.les. De fet aquesta informació es pot completar amb l'observació de l'estructura de la parcel.lació, on se'ns informa que el 86,07% de les finques són molt petites i que solament recullen el 24,91% dels jornals subhastats. Convé insistir que el clergat muntanyenc tenia les terres a les seves poblacions o a les veïnes. Lluny quedava l'exemple del Monestir de Poblet i de Scala Dei.

-*L'Alt Urgell.* Comarca muntanyenca, amb un determinat tipus de conreus que es reflectirà en els preus de venda de les finques.

El clergat regular comptava en aquesta comarca amb 507 jornals, dels quals una part important pertanyen als jesuïtes de La Seu (324 jornals 6 pórques) als dominics de La Seu d'Urgell (103 jornals 10 pórques), i als agustins també de La Seu (78 jornals 7 pórques).El clergat secular tenia, en canvi, propietats més reduïdes; entre les institucions més importants cal esmentar el Capítol d'Organyà amb 162 jornals 8 pórques i el Curat de Castell·llebre de Peramola amb 59 jornals 1 pórca. Els ordes foranis amb propietats en aquesta comarca foren els dominics i les clarisses de Puigcerdà, que tot plegat suposen la xifra de 189 jornals 5 pórques.

En línies generals, les propietats desamortitzades a la comarca alt-urgellenca són el 2,50% dels béns posats en venda a la província de Lleida.

-*Pallars Sobirà.*

Cas semblant a la seva comarca homònima: poc clergat i poques terres posades en venda. Solament 249 jornals 2 pórques, dels quals 101 ja pertanyen als benets de Gerri i 134 als bernats de Lavaix. Tot plegat suposa el 0,58% de les vendes de la província.

-*Pallars Jussà.*

Comarca extraordinàriament pobra en cases de religiosos i en béns posats en circulació. Solament hem registrat la xifra de 243 jornals 8 pórques, dels quals 241 jornals ja pertanyen als dominics de Tremp, i la resta, són ja petites finques de la Rectoria de Brenuí. El Pallars Jussà, aportava doncs solament el 0,56% dels béns desamortitzats a la província de Lleida.

7.3.1.1.2. Part Central.

Per a inserir-nos en el Solsonès tenim poques dades. La desamortització solament afectà 7 cases de religiosos entre el clergat regular i secular. El Solsonès, segons aquestes finques, seria una zona de boscos i de petites parcel.les (no molt petites) dedicades a la vinya i a la boïga. Els ordes religiosos amb propietats de "més de 100 jornals" reunien el 97,87% de les terres. Hem de recordar que la presència de bosc era molt important. Sens dubte, era una font de recursos gens menyspreable. Hem de fer esment al Capítol de Solsona que, malgrat ser un gran propietari, tenia les seves terres a Torre Neral (precisament coneguda també com a Torre del Bisbe). Si ara ens fixem en la presència de parcel.les "molt petites" veurem que el 82,82% pertanyen a aquest grup, però solament reuneixen el 2,37% dels jornals subhastats, mentre que 9 boscos ja suposen el 94,95% dels béns.

-*El Solsonès.*

La quantitat de terra oferta en aquesta comarca fou de 4.459 jornals 8 pórques, xifra que és el 10,40% del total lleidatà. En aquest cas, però, hi trobem poc clergat, fet prou xocant

perquè com a norma general hom pot pensar que una seu episcopal sempre atreu cases de religiosos. Cal, però, recordar l'originalitat i la poca importància de la seu de Solsona, que romandria part del segle XIX sense bisbe.

La distribució de les terres venudes o, si més no, posades a la venda, és la següent: 2.551 jornals dels dominics de Solsona, principalment eren boscos i terra erma; les monges de l'ensenyança de la mateixa vila, amb 1.812 jornals, també de bosc. El clergat secular, aportava com sempre, xifres més baixes, entre les quals observem els 17 jornals del Curat del Pinell, els 759 jornals del Capítol de Solsona i finalment, les propietats de Scala Dei a Pinell (145 jornals, terres de past i una mica de conreus de secà).

7.3.1.1.3. La Segarra.

És una zona sensiblement diferent. Aquí per tenir moltes terres calia reunir moltes finques. L'única excepció és l'Hisenda Condals del Monestir de Montserrat. Si observem la distribució dels propietaris entre els grups de parcel.les veurem que el 40% té menys de 6 parcel.les. En canvi, aquesta xifra al cadastre de Portell era de 87,24%. D'altra banda el grup de "més de 20 finques" recull el 47,28% de la terra desamortitzada a la Segarra. Si novament ho comparem amb el cadastre de Portell la xifra era de 34%. El quadre 8 (Taula 7-22) mostra la presència d'11 propietaris amb propietats de "més de 100 jornals", que reuneixen el 62,92% de la terra subhastada. És clar que solament dues parcel.les superen els 100 jornals. Segons aquests quadres segarrencs podríem pensar que el clergat -forani o no- tenia terres bones, potser les millors. En qualsevol cas l'esquema observat amb la mostra de les terres desamortitzades a la Segarra ens serviria per ratificar l'esquema d'Enric Tello. En aquest cas la mitjana jornals/parcel.la era de 5,68, xifra molt més baixa que la dels altres tres grups, però més alta que la de Portell (2,74) on, a més, cap parcel.la superava els 35 jornals.

En aquesta comarca es posaven a la venda 2.608 jornals 6 pórques, dels quals 776 jornals pertanyien al clergat regular; al clergat secular, 693 jornals 6 pórques i als ordes foranis 914 jornals.

Cal destacar certa uniformitat, potser l'excepció principal fou l'orde monacal de Montserrat, que comptaven amb 630 jornals 6 pórques als termes de Sant Pere dels Arquells i Cervera.

La comarca aportava, doncs, el 6,08% de tots els béns desamortitzats a la província de Lleida.

7.3.1.1.4. La Plana.

Aquí l'estructura que es deriva de les terres desamortitzades al clergat no s'assembla gens a l'estructura de la propietat que nosaltres havíem estudiat al capítol 6 amb l'ajut de diferents cadastres. A Balaguer el 74,34% dels propietaris tenien una sola parcel.la i a Lleida el 49,97%. Però a les terres desamortitzades del clergat aquesta situació es dóna solament en el 5,81% dels propietaris. La gamma de la distribució parcel.lària és certament variada i força homogènia. Aquesta homogeneïtat desapareix a la columna dels "jornals", quan aquests grups tot plegat sumen xifres baixes. Solament dos cops s'arriben a superar els mil jornals, llevat del grup de més de 20 parcel.les, que concentra moltes finques i molt grans. Són les heretats dels ordes religiosos foranis que sovint ens han distorsionat totes les estadístiques. Un altre concepte seria l'estudi de la variable "jornals/propietari". Al clergat la xifra mitjana és de 397,952 jornals, xifra molt allunyada de la de Balaguer que era de 10,92 o de la de Lleida que se situava en 5,81 jornals.

A l'hora d'estudiar l'estructura de la propietat hom pot veure una distribució homogènia de propietaris entre tots els grups de jornals, llevat del grup 10-15 jornals. El 10,47% dels propietaris-els de +100 jornals-, que són foranis, reuneixen el 93,95% de les

terres desamortitzades a la Plana. El predomini de les parcel.les grans és important. Totes eren utilitzades per a prats. Eren els grans prats de l'orde de Poblet i de Scala Dei. Fins aquí hem vist que el clergat té moltes finques i moltes terres; ara bé, té les millors? Si recordem el capítol 6, es deixava prou clar que la terra a la província de Lleida era de qualitat baixa, amb rendiments discrets i amb oscil.lacions accentuades. Totes aquestes característiques les mostren les terres posades a la venda durant la desamortització. Ara bé, si recordem el preu/jornal de la terra subhastada era certament cara. Davant aquesta reflexió cal pensar si les terres estaven supervalorades o bé eren realment les millors.

D'altra banda l'estructura de la parcel.lació a la Plana ens mostra que el 69,62% de les finques arriben a tenir 6 jornals com a molt i reuneixen el 12,48% de les terres. Aquesta presència de parcel.les petites és més semblant al cas de Balaguer (cadastre de 1848) que al de Lleida (cadastre de 1840) on el volum de parcel.les molt petites era de 91,59%. Seguint l'observació del mateix quadre 6 (Taula 7-20) cal esmentar la presència de 31 parcel.les "molt grans" que tot plegat sumen el 74,49% de la terra. A més si utilitzem la mitjana jornal/finca és de 17,01, quan a Balaguer era de 7,58 i a Lleida de 2,41.

-Les Garrigues.

Aquesta comarca ja suposa una mobilització important de béns, concretament el 40,51% de la terra subhastada. Es tracta d'ordes foranis, monàstics i cartoixans, amb propietats a les Garrigues, principalment dedicades a pastures. La cartoixa de Scala Dei comptava amb 7.224 jornals al terme de Castelldans, el Monestir de Montserrat amb 3.654 jornals 11 pórques al terme de Juneda i el Monestir de Poblet amb 59 jornals l'Albagès.

En canvi, ens trobem amb un cas força xocant: l'absència de clergat amb cases establertes a la comarca. Solament els carmelites calçats de Borges, que comptaven amb 95 jornals i les comandes santjoanistes d'Espluga Calba (14 jornals) i Granyena (5 jornals 11 pórques).

Dins el clergat secular predominen els curats, amb propietats mitjanes, excepte el de Vinaixa (236 jornals) que ja constitueix una excepció fins i tot dins els curats. Tot plegat, la comarca contribuïa a la desamortització lleidatana aportant 17.362 jornals, xifra ja important, dins la mitjana que habitualment trobarem en les altres comarques.

-La Noguera.

Aporta el 16,48% de totes les terres desamortitzades a la província de Lleida. Predomina el clergat regular -fet habitual- amb 2.372 jornals 2 pórques posades en venda, dels quals els premonstratesos de Les Avellanes ja reuneixen 1.526 jornals, mentre que la resta d'ordes es mantenen amb aportacions de terres petites: dominics de Balaguer (148 jornals 10 pórques) o els trinitaris de Bellvís (71 jornals 7 pórques). Entre el clergat forani, cal esmentar el Monestir de Poblet amb 1.526 jornals 5 pórques ubicades principalment al municipi d'Algerri; o bé les monges de Montserrat, amb 310 jornals, i ja en quantitats inferiors, els missionistes de Barcelona amb 82 jornals 8 pórques.

El clergat secular,romania molt diversificat en parròquies, rectories, curats,... entre tots plegats suposen una xifra de 2.652 jornals, dels quals cal destacar el Priorat de Meià, amb 1.923 jornals com a entitat més rica; la resta segueix la tònica habitual de discreció.

Tot plegat la Noguera aportava 7.063 jornals de terres per a ésser adquirides.

-El Segrià.

Més varietat i més quantitat de cases de religiosos és la tònica habitual en aquesta comarca. Potser el fet d'ésser la capital del bisbat contribuí a aquesta atracció.

La xifra de béns subhastats fou de 7.494 jornals 4 pórques, fet que situa el Segrià entre les comarques més afectades per aquesta venda de terres, concretament, en tercer lloc, darrera de Les Garrigues i La Noguera.

La quantitat de béns desamortitzats al clergat regular, fou de 6.549 jornals, dels quals, una part important pertany a Comanda de Torres de Segre, 4.690 jornals i 944 jornals, a les monges santjoanistes d'Alguaire. De fet, l'orde militar de Sant Joan i el Monestir d'Escarp, amb 568 jornals ja suposen una aportació important. La resta, i dins el clergat secular, correspon al Capítol de la Catedral de Lleida, amb 241 jornals i al Curat de Bell·lloc amb 162 jornals de terra, que en aquest cas no foren ni venudes.

El clergat forani tenia poques terres, solament podem esmentar les monges bernardes de Tamarit (11 jornals), les clarisses de Tarragona (52 jornals) i el Monestir de Poblet (19 pórques).

La xifra de béns desamortitzats al Segrià fou el 17,48% del total provincial.

-L'Urgell.

Comarca on se subhastava el 5,37% de tots els béns posats en venda, concretament 2.302 jornals, distribuïts de la forma següent: Al clergat regular li foren desamortitzats 458 jornals, dels quals els trinitaris d'Anglesola (161 jornals) i els mercedaris d'Agramunt (167 jornals) esdevingueren els més afectats.

El clergat secular aportava la xifra de 513 jornals 7 pórques. En general, els curats eren força pobres a l'igual que, els beneficis.

Els ordes monàstics que més propietats tenien a la comarca foren el Monestir de Poblet, amb 1.233 jornals i el de Santes Creus, amb 97 jornals. Principalment ambdós monestirs dedicaven aquestes terres a prats de secà.

Si volem cloure aquesta mena de repàs detallat per l'estructura de les terres desamortitzades, caldria no oblidar que on es donen els propietaris més grans és al Solsonès (el 28,57% reuneixen el 97,87% de la terra), seguit de la Segarra (23,91% dels propietaris), de la plana (10,47% dels propietaris) i de la muntanya (9,68% dels propietaris). Els propietaris més petits a la muntanya (45,16%) seguida del Solsonès (42,86%), la plana (15,12%) i la Segarra (10,86%). Tot ens fa pensar que les grans parcel.les són al Solsonès, les més petites a la muntanya i on les parcel.les molt petites són menys petites és a la Segarra. Com veiem els trets són força diferents als descrits en el capítol sisè.

7.3.1.2. Desamortitzacio per poblacions

Si abandonem l'estudi estrictament comarcal i ens fixem en les 131 poblacions on la desamortització afectà poc o molt, observarem que solament 21 suposen el 78,73% de les terres venudes, 10 el 63,29% i 1 el 22,55% (és Castelldans que, de fet hi hem afegit tots els masos de Scala Dei, malgrat que part d'ells ocupaven el terme de Borges Blanques i altres veïns).

A banda del volum de terres, a la llista que segueix hi hem indicat la xifra (%) de diners esmerçats en cada una de les poblacions. Novament ens trobem amb una concentració important: a 13 de les 131 ja s'inverteix el 58,75% del total. Són: Anglesola (2,26%), Balaguer (2,52%), Boldú (2,43%), Castelldans (11,008%), Cervera (3,06%), Ivars d'Urgell (2,05%), Lleida (18,45%), Pinell (2,54%), la Seu d'Urgell (3,40%), Solduga (2,60%), Torre Neral (3,16%) i Torrefarrera (2,79%).

Ara bé, en un intent de recollir les dues variables, més terra venuda i alhora més diners invertits, solament dues poblacions mereixen ser esmentades: Castelldans i Torre Neral, i a part caldria comentar el cas de la ciutat de Lleida, on les terres adquirides al terme municipal valien el 18,45% del total bestret a la província de Lleida. El cas pensem que necessita una reflexió o potser dues, d'una banda es tracta de terra de qualitat. De l'horta

lleidatana de regadiu ja hem comentat el preu per jornal i la seva ràpida adquisició; però també es tractaven de terres pròximament urbanitzables. Ningú no dubta que Lleida creixia, necessitava doncs un pla urbanístic imminent. Seguint la deducció, el propietari de terres pròximes a la ciutat podria convertir el sòl rústic en urbanitzable i, per tant, el negoci seria almenys important si la finca la podia conservar uns anys. Caldria documentar millor aquesta hipòtesi esbossada; en qualsevol dels casos no sembla gens desgavellada.

Per tal de resoldre la nostra preocupació sobre les preferències del comprador lleidatà hem decidit d'il·lustrar-ho amb aquest mena de síntesi:

COMPRADORS DEL POBLE DESAMORTITZAT		COMPRADORS DE POBLACIONS VEÏNES		COMPRADORS FORANIS*	
PROPIETAT INVERTITS	DINERS INVERTITS	PROPIETAT INVERTITS	DINERS	PROPIETAT	DINERS
27,58%	13,48%	6,61%	11,40%	65,80%	75,22%

*Hem considerat forani el comprador que resideix a més de 20 km de la terra adquirida. Lògicament amb les comunicacions del segle passat no es podien visitar les terres diàriament, almenys amb certa comoditat.

Taula 7-11.

BIBLIOTECA VIRTUAL

Realment tot ens fa pensar que els compradors que podien escollir les terres sense tenir en compte la distància eren ja els compradors mitjà i gran. Potser com més solvent era el nouvingut menys li interessaven les variables distància i preu. Per distància ens referim respecte a la població on residia, perquè el comprador no conrearia les terres. I respecte al preu, aquest comprador pagaria en títols i, per tant, podia apujar el preu de la finca a la subhasta, si li interessava. I a l'inrevés, entre els compradors, diguem-ne, més pobres, a part de l'accés al preu interessaven altres característiques, però, sobretot, calia que la distància fos avinent, ja que es tractava de la "seva terra", on hi treballaria diàriament. Per tant, el temps del desplaçament era important.

Les preferències dels compradors petits sempre van dirigides cap a terres pròximes a la seva població, a ells van a parar el 27,58% de les terres venudes i potser també part del 6,61% de les terres ubicades en poblacions veïnes. En canvi, el nombre de finques és important. Els diners bestrets són solament un 25% del cost total de la desamortització a Lleida. En aquest grup podríem citar petits pagesos com Josep Hernàndez, Jaume Minguell o bé comerciants com Francesc Castellana de Tàrrega que adquirirà terra al terme de Falcons; Antoni Carulla, també comerciant de la mateixa ciutat comprarà terra a Vilagrassa, però aquests ja no depenien de la terra sinó que posteriorment l'arrendaren. Per això, la distància (reduïda en aquest cas) ja no era una variable important. Tampoc ho era per a Marià Agelet de Lleida nou propietari de terra a Salgar, Algerri i Albesa (377 jornals en total) o per a Pere Campí, resident a Lleida però oriünd d'Isòvol i nou propietari a Puigcerdà (prop d'Isòvol).

En canvi, cal comentar la importància dels compradors foranis (barcelonins bàsicament). Inverteixen força diners, el 75,22%; compren força terres, el 65,80%; però en poques finques, menys del 20%. En síntesi, els grans compradors de finques eren els lleidatans, però els grans compradors de terra els foranis.

Seguidament hem afegit una llista de les 131 poblacions amb béns desmortitzats i venuts. Al costat hi figura el percentatge de terres (%) i el de diners invertits. Per exemple a Agramunt es venia el 0,78% del total subhastat i es pagava el 0,79% dels diners bestrets a la província de Lleida, però aquest paral·lelisme no és freqüent, observeu la gran varietat de situacions que es donen, part d'elles comentades abans. En una nota s'afegeix el lloc de

residència dels nous propietaris.

7.3.1.3. ANNEX 1

POBLACIÓ	% DE TERRA DESAMORTITZADA	% DE DINERS ESMERÇATS
AGRAMUNT	0,78%	0,79%
ALÀS	-	0,033%
ALBAGÈS	0,04%	0,15%
ALBATÀRREC		0,675%
ALBESA	0,04%	0,048%
ALCOGUL	0,012%	0,36%
ALENTORN	0,928%	1,112%
ALFARRÀS	-	0,03%
ALGERRI	2,14%	0,872%
ALGUAIRE	3,77%	1,617%
ALMENAR	0,044%	0,047%
ALMENARA	2,548%	0,179%
ALTET	-	0,003%
ANGLESOLA	1,568%	2,263%
ARBECA	0,024%	0,060%
ARTESA SEGRE	1,744%	1,17%
AMETLLA DE TÄRREGA	0,22%	0,11%
AVELLANES		0,08%
BALAGUER	1,66%	2,52%
BALDOMAR	-	0,010%
BALLTARGA	0,02%	0,23%
BARBENS	-	0,07%
BELIANES	-	0,0100/0
BELLCAIRE	8,66%	1,65%
BELLPUIG	0,084%	0,153%
BELLVÍS	0,284%	0,642%
BENAVENT DE SEGRIÀ	0,028%	0,155%
BERNET	0,004%	0,001%
BLANCAFORT	0,016%	0,03%
BOIX	-	0,004%
BOLDÚ	1,2%	2,43%
BORGES BLANQUES	0,74%	1,25%
BRENUI	-	2,48%
CEDÓ	0,028%	0,065%
CASTELLDANS*	22,55%	11,008%
CASTELL LLEBRE DE P.	0,2%	0,003%
CASTELLNOU D'OLUGUES	-	0,025%
CASTELLNOU SEANA	-	0,04%
CASTELLÓ DE FARFANYA	-	-
CASTELLSERÀ	0,028%	0,216%
CERVERA	0,784%	3,06%
CIUTADILLA	0,208%	0,56%

Taula 7-12.

POBLACIÓ	% DE TERRA DESAMORTITZADA	% DE DINERS ESMERÇATS
CIVIS	0,02%	0,025%
CLARÀ	0,412%	0,124%
CLARAVALLS	-	0,04%
CONCABELLA	-	0,003%
ESCARP	0,18%	0,148%
FLOREJACHS	0,31%	0,084%
FLUVIÄ	0,032%	0,217%
FONDARELLA	-	0,07%
FORADADA	0,016%	0,008%
FULIOLA	1,06%	1,03%
GELI	0,876%	0,547%
GERRI DE LA SAL	0,1%	1,66%
GÒSOL	0,06%	0,08%
GRA	0,104%	0,608%
GRANJA D'ESCARP	-	0,22%
GRANADELLA	-	0,46%
GRANYANELLA	-	0,07%
GRANYENA	0,29%	0,46%
GUARDIOLA	0,42%	0,24%
GUISSONA	0,064%	1,765%
IVARS D'URGELL	-	2,05%
JUNEDA	0,008%	0,016%
LLARDECANS	0,096%	0,2776%
LLEIDA	1,48%	18,45%
LLESSUÍ	-	0,02%
LLOBERA	5,43%	0,31%
MASSALCOREIG	0,108%	0,46%
MASSOTERES	0,144%	0,05%
MENÀRGUENS	0,432%	0,315%
MONTALBÀ	0,39%	0,34%
MONTBLANQUET	0,51%	0,145%
MONTELLÀ	-	0,29%
MONTGAI	0,244%	0,010%
MONTSONÍS	0,044%	0,026%
NOVELLA	-	0,04%
ÓS DE BALAGUER	1,196%	1,903%
PALOU DE SANAÜJA	0,60%	0,33%
PENELLES	0,05%	0,015%
PERAMOLA	0,016%	0,024%
PERECAMPS	1,82%	0,115%
PINELL	7,67%	2,54%
PONT DE SUERT	0,53%	0,60%
PONTS	1,56%	1,26%
PORTELL	0,53%	0,33%
PREIXENS	0,016%	0,039%

Taula 7-13.

POBLACIÓ	% DE TERRA DESAMORTITZADA	% DE DINERS ESMEÇAT
PUIGVERT DE LLEIDA	0,08%	0,090%
RIBELLES	0,676%	0,516%
RINER.	1,068%	0,129%
ROCALLAURA	-	0,090%
SALGAR	0,044%	0,128%
SALVANERA	0,816%	0,282%
SANAÚJA	0,78%	1,23%
SANTA LINYA	0,028%	0,022%
SANT MARTÍ MALDÀ	0,036%	0,057%
SANT MARTÍ MORANA	0,12%	0,63%
SANT PERE ARQUELLS	1,21%	0,919%
SANTA MARIA MEIÀ	-	0,102%
SANT SALVADOR TOLÓ	4,908%	0,432%
SENTIU, LA	0,012%	0,04%
SERÒS	2,352%	1,187%
SEU D'URGELL, LA	0,76%	3,40%
SIDAMON	0,032%	0,031%
SITGES, LES	0,108%	0,051%
SOLDUGA	-	2,60%
SOLSONA	0,21%	0,4006%
TALARN	0,308%	0,348%
TÀRREGA	0,136%	1,316%
TARRÒS	0,136%	0,157%
TARTARULL	0,268%	0,113%
TORNABOUS	0,04%	0,031%
TORREBESSES	0,152%	0,274%
TORRE NERAL	3,292%	3,16%
TORREFARRERA	0,208%	2,79%
TORRES DE SEGRE	-	0,005%
TOST	-	0,056%
TRAGÓ DE NOGUERA	-	0,217%
TREMP	0,008%	0,12%
USEU	0,376%	0,54%
VALLBONA DE LES MONGES 0,016%	0,02%	
VERDÚ	0,002%	0,288%
VILAGRASSA	0,136%	0,173%
VILANOVA DE L'AGUDA	-	0,052%
VILANOVA D'ALPICAT	-	0,23%
VILANOVA DE LA BARCA	0,052%	0,0190%
VILANOVA DE MEIÀ	0,052%	0,19%
VILANOVA DELS REMOLINS	-	0,25%
VILBES	0,184%	0,19%
VILOSELL	-	0,013%
VINAIXA	0,90/0	0,41%
total	100	100

Taula 7-14.

7.3.1.4. ANNEX 2

QUADRE 1. PARCEL·LACIO DE LA PROPIETAT. PLANA

Nº PARCEL.ES	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
1	5	5,81	411,18	1,20
2	7	8,14	62,30	,18
3	11	12,79	509,08	1,49
4	7	8,14	797,44	2,33
5	6	6,98	1788,90	5,23
6	4	4,65	83,66	,24
7	6	6,98	402,28	1,18
8	4	4,65	153,08	,45
9	5	5,81	366,68	1,07
l0	6	6,98	606,98	1,77
11	7	8,14	605,20	1,77
12	2	2,33	122,82	,36
13	0	0	0	0
14	0	0	0	0
15	1	1,16	80,10	,23
16	1	1,16	1009,26	2,95
17	1	1,16	509,08	1,49
18	4	4,65	882,88	2,58
19	0	0	0	0
20	1	1,16	217,16	,63
MÉS DE 20	8	9,30	25527,95	74,60
TOTAL	86	100	34221,55	100

Taula 7-15.

QUADRE 2- ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT-PLANA.

JOR./ PROP.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
0-1	1	1,16	1	,00
1-2	2	2,33	2	,01
2-3	3	3,49	6	,02
3-4	4	4,65	13	,04
4-5	1	1,16	4	,01
5-6	2	2,33	10	,03
6-7	5	5,81	30	,09
7-8	2	2,33	14	,04
8-9	1	1,16	8	,02
9-10	1	1,16	9	,03
10-15	15	17,44	195	,57
15-20	6	6,98	108	,32
20-25	5	5,81	120	,35
25-30	4	4,65	106	,31
30-35	3	3,49	99	,29
35-40	3	3,49	114	,33
40-45	4	4,65	170	,50
45-50	2	2,33	94	,27
50-60	2	2,33	106	,31
60-70	3	3,49	199	,58
70-80	2	2,33	144	,42
80-90	4	4,65	327	,96
90-100	2	2,33	191	,56
+100	9	10,47	32151,55	93,95
TOTAL	86	100	34221,55	100

Taula 7-16.

QUADRE 3. ESTRUCTURA DE LA PARCEL.LACIO-PLANA.

JORN/ FINQ.	FINQUES	A	JORNALS	B
0-1	125	6,22	37,50	,11
1-2	165	8,20	231	,68
2-3	325	16,16	715	2,09
3-4	260	12,93	832	2,43
4-5	273	13,58	1119,30	3,27
5-6	252	12,53	1335,60	3,90
6-7	194	9,65	1202,80	3,51
7-8	82	4,08	615	1,80
8-9	76	3,78	630,80	1,84
9-10	62	3,08	570,40	1,67
10-15	52	2,59	624	1,82
15-20	31	1,54	524	1,53
20-25	25	1,24	564	1,65
25-30	7	,35	196	,57
30-35	8	,40	256	,75
35-40	9	,45	333	,97
40-45	9	,45	382,50	1,12
45-50	2	,10	94	,27
50-60	3	,15	159	,46
60-70	2	,10	127	,37
70-80	1	,05	74	,22
80-90	1	,05	82	,24
90-100	0	0	0	0
+100	31	1,54 25490,55	74,49	
TOTAL	2011	100 34221,55	100	

Taula 7-17.

QUADRE 4- PARCEL.LACIO DE LA PROPIETAT-MUNTANYA.

NºPARCEL	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
1	7	22,58	109	6,96
2	4	12,90	7,50	,48
3	0	0	0	0
4	4	12,90	21	1,34
5	0	0	0	0
6	0	0	0	0
7	2	6,45	8,50	,54
8	2	6,45	33	2,11
9	2	6,45	14	,89
10	1	3,23	1	,06
11	0	0	0	0
12	0	0	0	0
13	0	0	0	0
14	1	3,23	324	20,69
15	2	6,45	181	11,56
16	0	0	0	0
17	0	0	0	0
18	1	3,23	79	5,04
19	0	0	0	0
20	0	0	0	0
MÉS DE 20	5	16,13	444	28,35
TOTAL	31	100	1566	100

Taula 7-18.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

QUADRE 5- ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT-MUNTANVA.

JORN./ PROP.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
0-1	5	16,13	4,50	,29
1-2	4	12,90	5,50	,35
2-3	2	6,45	4,60	,29
3-4	1	3,23	3	,19
4-5	0	0	0	0
5-6	2	6,45	10	,64
6-7	3	9,68	18	1,15
7-8	2	6,45	15	,96
8-9	2	6,45	16	1,02
9-10	0	0	0	0
10-15	0	0	0	0
15-20	0	0	0	0
20-25	0	0	0	0
25-30	0	0	0	0
30-35	0	0	0	0
35-40	0	0	0	0
40-45	0	0	0	0
45-50	1	3,23	47	3,00
50-60	1	3,23	54	3,45
60-70	0	0	0	0
70-80	4	12,90	298,85	19,08
80-90	1	3,23	83	5,30
90-100	0	0	0	0
+100	3	9,68	1007	64,29
TOTAL	31	100	1566,45	100

Taula 7-19.

QUADRE 6- ESTRUCTURA DE LA PARCEL.LACIO- MUNTANYA.

JORN./FINQ.	FINQUES	A	JORNALS	B
0-1	58	23,77	19,75	1,26
1-2	61	25	65,10	4,16
2-3	35	14,34	72,30	4,62
3-4	22	9,02	69,70	4,45
4-5	24	9,84	110,40	7,05
5-6	lo	4,10	52,80	3,37
6-7	6	2,46	37,80	2,41
7-8	4	1,64	41	2,62
8-9	4	1,64	32	2,04
9-10	1	,41	9	,57
10-15	12	4,92	137	8,75
15-20	3	1,23	47,60	3,04
20-25	5	2,05	115	7,34
25-30	1	,41	27	1,72
30-35	2	,82	64	4,09
35-40	0	0	0	0
40-45	0	0	0	0
45-50	0	0	0	0
50-60	1	,41	50	3,19
60-70	0	0	0	0
70-80	1	,41	78	4,98
80-90	0	0	0	0
90-100	1	,41	94	6,00
+100	3	1,23	435	27,77
TOTAL	244	100	1566,45	100

Taula 7-20.

QUADRE 7- PARCEL.LACIO DE LA PROPIETAT-SEGARRA.

NºPARCEL.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
1	4	8,70	85	3,26
2	6	13,04	183	7,02
3	1	2,17	11	,42
4	2	4,35	5	,19
5	6	13,04	142	5,44
6	2	4,35	60	2,30
7	1	2,17	30	1,15
8	3	6,52	56	2,15
9	1	2,17	12	,46
10	4	8,70	82	3,14
11	3	6,52	95	3,64
12	0	0	0	0
13	3	6,52	3	,12
14	1	2,17	150	5,75
15	0	0	59	2,26
16	1	2,17	0	0
17	3	6,52	277	10,62
18	0	0	128	4,91
19	0	0	0	0
20	0	0	0	0
MÉS DE 20	5	10,87	1233	47,28
TOTAL	46	100	2608	100

Taula 7-21.

QUADRE 8- ESTRUCTURA DE LA PROPIETAT-SEGARRA.

JORN/ PROP.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
0-1	1	2,17	1	,04
1-2	0	0	0	0
2-3	1	2,17	2,50	,10
3-4	1	2,17	3	,12
4-5	0	0	0	0
5-6	2	4,35	10	,38
6-7	3	6,52	18	,69
7-8	0	0	0	0
8-9	1	2,17	8	,31
9-10	1	2,17	9	,35
10-15	7	15,22	83,50	3,20
15-20	1	2,17	19	,73
20-25	1	2,17	21	,81
25-30	4	8,70	112	4,29
30-35	1	2,17	33	1,27
35-40	2	4,35	75	2,88
40-45	0	0	0	0
45-50	3	6,52	140	5,37
50-60	1	2,17	59	2,26
60-70	2	4,35	136	5,21
70-80	1	2,17	70	2,68
80-90	2	4,35	167	6,40
90-100	0	0	0	0
+100	11	23,91	1641	62,92
TOTAL	46	100	2608	100

Taula 7-22.

QUADRE 9. ESTRUCTURA DE LA PARCEL.LACIO. SEGARRA.

JORN/ FINQ	FINQUES	A	JORNALS	B
0-1	94	20,48	38,87	1,49
1-2	104	22,66	155,70	5,97
2-3	78	16,99	183,50	7,04
3-4	44	9,59	146,70	5,63
4-5	30	6,54	134,25	5,15
5-6	23	5,01	120	4,60
6-7	22	4,79	138	5,29
7-8	5	1,09	36,60	1,40
8-9	4	,87	33,80	1,30
9-10	5	1,09	45,70	1,75
10-15	19	4,14	218,50	8,38
15-20	9	1,96	151	5,79
20-25	9	1,96	194	7,44
25-30	1	,22	26	1,00
30-35	2	,44	62,50	2,40
35-40	1	,22	37	1,42
40-45	2	,44	87	3,34
45-50	1	,22	49	1,88
50-60	2	,44	102,50	3,93
60-70	0	0	0	0
70-80	2	,44	152	5,83
80-90	0	0	0	0
90-100	0	0	0	0
+100	2	,44	495,38	18,99
TOTAL	459	100	2608	100

Taula 7-23.

QUADRE 10-PARCEL.LACIO DE LA PROPIETAT-SOLSONES.

NºPARCEL.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
1	2	28,57	32	,72
2	1	14,29	4	,09
3	2	28,57	59	1,32
4	0	0	0	0
5	0	0	0	0
6	0	0	0	0
7	0	0	0	0
8	0	0	0	0
9	0	0	0	0
10	0	0	0	0
11	0	0	0	0
12	0	0	0	0
13	0	0	0	0
14	0	0	0	0
15	0	0	0	0
16	0	0	0	0
17	0	0	0	0
18	0	0	0	0
19	0	0	0	0
20	0	0	0	0
MÉS DE 20	2	28,57	4364	97,87
TOTAL	7	100	4459	100

Taula 7-24.

QUADRE 11- ESTRUCTURA DE LA PROPIETATSOLSONES.

JORN/ PROP.	PROPIETARIS	A	JORNALS	B
0-1	0	0	0	0
1-2	0	0	0	0
2-3	2	28,57	4	,09
3-4	0	0	0	0
4-5	1	14,29	4	,'09
5-6	0	0	0	0
6-7	0	0	0	0
7-8	0	0	0	0
8-9	0	0	0	0
9-10	0	0	0	0
10-15	0	0	0	0
15-20	0	0	0	0
20-25	0	0	0	0
25-30	0	0	0	0
30-35	1	14,29	30	,67
35-40	0	0	0	0
40-45	0	0	0	0
45-50	0	0	0	0
50-60	1	14,29	57	1,28
60-70	0	0	0	0
70-80	0	0	0	0
80-90	0	0	0	0
90-100	0	0	0	0
+100	2	28,57	4364	97,87
TOTAL	7	100	4459	100

Taula 7-25.

QUADRE 12- ESTRUCTURA DE LA PARCEL.LACIO-SOLSONES

JORN/ FINQ	FINQUES	A	JORNALS	B
0-1	46	46,46	18,58	,42
1-2	19	19,19	24,70	,55
2-3	5	5,05	11,50	,26
3-4	2	2,02	7,10	,16
4-5	8	8,08	32,60	,73
5-6	2	2,02	11,20	,25
6-7	2	2,02	12,20	,27
7-8	1	1,01	7,50	,17
8-9	0	0	0	0
9-10	0	0	0	0
10-15	1	1,01	10	,22
15-20	1	1,01	5	,11
20-25	0	0	0	0
25-30	0	0	0	0
30-35	1	1,01	30	,67
35-40	0	0	0	0
40-45	0	0	0	0
45-50	0	0	0	0
50-60	2	2,02	55	1,23
60-70	0	0	0	0
70-80	0	0	0	0
80-90	0	0	0	0
90-100	0	0	0	0
+100	9	9,09	4233,62	94,95
TOTAL 99	100	4459	100	

Taula 7-26.

7.3.2. COTITZACIO COMARCAL

Una altra de les possibles lectures és la de la cotització comarcal. Seguidament exposem la llista de les comarques i al costat la seva cotització. Per ordre decreixent la situació és aquesta:

COMARCA	TAXACIO	REMAT	INDEX
Pallars Sobirà	368.333,01	1.344.415,45	365
Alt Urgell	736.666,02	1.488.065,36	202
Garrigues	3.938.515,07	6.931.786,52	176
Segrià	6.524.068,36	10.482.359,68	161
Urgell	2.708.330,96	4.522.912,70	167
Segarra	2.462.775,62	3.915.813,23	159
Noguera	7.029.624,44	10.106.806,61	144
Solsonès	182.962,80	270.784,94	148
Pallars Jussà	122.777,67	136.282	111
TOTAL	24.074.053	39.224.120	163

Taula 7-27.

BIBLIOTECA VIRTUAL

La comarca capdavantera sorprenent és el Pallars Sobirà amb la xifra més elevada de les comarques. Recordem els benets de Gerri de la Sal comptaven amb horts a Gerri cotitzats en 472. Cas semblant esdevé amb l'Alt Urgell on ordes com els agustins i les monges de l'Ensenyança ja arribaven a les xifres de 290 i 295, respectivament, i sobretot, la mitra de la catedral a 435. Aquestes desviacions fan ponderar la mitjana comarcal.

A partir d'ara les comarques que segueixen se situen per sota de la mitjana provincial. A les Garrigues les poblacions més importants són Castelldans i Albagès, però el tipus de finques subhastades fa que la cotització sigui discreta.

El Segrià, tot i que la cotització mitjana és inferior a la de les Garrigues, presenta una sèrie de poblacions amb peces de qualitat, sobretot a Lleida on les monges de l'Ensenyança tenien terres cobejades i que triplicaven la xifra de taxació (304), o bé les clarisses (297) i els carmelites descalços que arribaren a quadruplicar en escreix el preu de taxació (438). Altres poblacions com Massalcoreig, Albatàrrec o Granja d'Escarp gairebé tripliquen el preu de sortida, i és que totes comptaven amb terra de regadiu.

L'Urgell en canvi és una comarca força homogènia essent l'excepció Barbens, Ciutadilla (les peces dels dominics arribaren a la xifra de 388), Fuliola i Vilagrassa.

A la Segarra la xifra de cotització és força discreta i encara cal destacar Cervera, Guissona i Granadella entre les poblacions que d'alguna manera disparen la mitjana comarca. Cal fer esment del Curat de Cedó amb la xifra de 304 i els missionistes de Guissona (490) entre els ordes que contribuiren a l'alça.

La Noguera és una comarca molt contrastada. Al costat de les hortes de regadiu de Balaguer, o de les hisendes de Torre Neral o Bellcaire es troben terres ermes o quasi ermes a Boix, Baldomar o Vilanova de l'Aguda. Cal recordar les propietats dels premonstratesos de les Avellanes a Sant Salvador de Toló cotitzades en la xifra de 341; es tracta de l'heretat "Nostra Senyora del Bon Repòs" de 1.227 jornals.

Al Solsonès la desamortització afectaria només a 3 poblacions però es tractava de grans extensions de boscos pertanyents als dominics i a les monges de l'Ensenyança de Solsona, situats a Llobera, Solsona i Vilanova dels Remolins.

El Pallars Jussà en canvi ni tan sols superava el preu de taxació i es vengueren poques finques a Tremp i Talarn.

7.4. GRAU DE CONCENTRACIO DE LES COMPRES

No hi ha dubte que el fenomen desamortitzador -el mirem com vulguem sempre- ens mostra una concentració polaritzada en els extrems, és a dir, "*molta terra per poca gent i molta gent per poca terra* ". És important, malgrat tot, dur a terme un estudi el més precís possible per tal de conèixer el grau de concentració de finques, terres i diners.

Les lleis de Mendizàbal del 1836 i de 1837, ampliades en diversos aspectes per Espartero el 1841, van disposar la incautació de tots els béns de les comunitats religioses regulars (amb excepció dels dedicats a l'ensenyament i a la caritat) i la de bona part dels del clergat secular. A Catalunya el total de finques rústiques posades en venda va ser de 6.574, i se'n fixà la taxació en 91.609.760 rals. Observeu, doncs, que a Lleida la xifra era de 2.306 finques, és a dir, un 35,07% de totes les finques rústiques desamortitzades a Catalunya, però la taxació és solament un 20,83% dels diners de taxació de Catalunya.

Els béns podien ésser adquirits en vals reials que Hisenda havia emès des de 1780 o en metàl·lic.Potser les vendes de terres i també de finques urbanes deurien atreure els posseïdors de vals reials per dues raons: la primera, per l'atracció que la terra despertava en els darrers anys com a nova font d'inversió; i la segona, potser per endossar novament a Hisenda aquells títols de deute públic, ara en creixent devaluació. Observem doncs els grans moviments de diners en aquestes inversions de terra i finques urbanes. En principi disposem de 7 persones que compraren béns per més d'un milió de rals a la província de Lleida.

QUADRE VI.Grans compradors (més d'l milió rals de billó).

Ignasi Girona	5.130.469	rals
Lluís Vandembossche	1.899.695	
Francesc Murlans	1.316.462	″
Jaume Mestres	1.208.232	″
Pau Figuerola	1.067.344	″
Jaume Torrents	1.006.000	″
Gaspar Remisa	1.003.000	″

Taula 7-28.

Tots ells comerciants i especuladors reconeguts amb biografies més o menys sorprenents. Un segon grup estaria format per compradors que mouen entre mig i un milió de rals:

Maties Gual	964.000	rals
Albert Camps	903.978	"
Manuel Oviedo	846.399	"
Jaume Ceriola	760.000	"
Joan Baptista Roca	660.500	"
Josep Safont	685.780	"
Manuel Tubau	615.759	"
Francesc Puig i Coll	521.813	"
Ramona Serrés	506.400	"

Taula 29.

La descripció exhaustiva de tots ells ens fa pensar en una colla de personatges, part

d'ells foranis però beneficiaris de la desamortització a Lleida (recordeu "*part de les terres les adquiriren els barcelonins, però part de les finques, els compradors residents a la ciutat de Lleida"*).

El grup de compradors que hi esmerçaren més d'un milió de rals suposa el 2,68% del total de beneficiaris. Adquiriren el 8,37% de les finques, invertiren el 34,42% dels diners, però compraren gairebé tres quartes parts dels béns venuts i, paradoxalment, cap d'ells es dedicava al sector primari ni tan sols en la condició d'hisendat, fet que es repetirà durant els primers anys de la desamortització de Pasqual Madoz estudiada per Enric Vicedo. En tots ells la terra esdevingué una activitat paral·lela afegida a altres. El grup dels comerciants tindrà una gran importància quantitativa i qualitativa en el conjunt de les vendes lleidatanes.

A l'altre extrem queden el 65,27% dels compradors amb el 51,62% de les finques, i amb menys del 10% de les terres i a més de pitjor qualitat.

QUADRE VII. Concentració de compradors de finques.

Valor de les compres	Nºcomprad%	finques%	remat%
+1.000.000 rals	2,68%	8,37%	34,42%
500.001 a 1.000.000	4,58%	6,69%	19,12%
250.001 a 500.000	9,16%	13,60%	23,40%
100.001 a 250.000	11,07%	13,60%	11,64%
50.001 a 100.000	7,26%	6,14%	4,39%
-50.000	65,27%	51,62%	7,05%

Taula 7-30.

En el quadre VII (Taula 7-30) hem reunit les diferents informacions que s'haurien de visualitzar plegades. Hem seguit els grups de propietat utilitzats en el capítol 6,però ara amb la informació de les nostres finques comprades durant la desamortització. Podem veure, doncs, a la columna de l'esquerra els grups de propietat, seguit de la xifra de finques comprades i de la terra comprada. És clar, som prou conscients que el quadre quedaria complet si hi afegissim a cada grup de propietat la xifra de compradors. Però hi ha un problema: cada comprador no adquireix habitualment un tipus de finca, sinó més d'un. Aleshores on els situàvem? De tota manera no podem deixar de fer una observació: el grup E (més de 75 jornals) és ocupat solament per 9 persones que compren el 15,38% de les finques i reuneixen el 74,18% de la terra. Ens trobem davant d'una de les concentracions de terres més importants de Catalunya, fet que sembla una paradoxa perquè precisament l'estudi de l'estructura de la propietat a Lleida ens mostrava la tendència a la desaparició de grans superfícies. Aquesta tendència estudiada i comprovada en el capítol anterior (recordeu el buidatge dels cadastres de Lleida, Balaguer o Portell) no s'adiu amb l'adquisició de 56 grans propietats durant la desamortització. Aquests latifundis existien, els tenia el clergat i ara seran adquirits sense ser dividits. Aquest cas es repetirà a la desamortització civil, almenys durant la primera etapa.A més es reuniren en molt poques mans, amb la qual cosa la xifra de jornals adquirits per persona o societat és molt important.

El quadre VIII (Taula 7-31) mostra dues característiques bàsiques: una, la importància quantitativa de compradors de menys de 6 jornals, i l'altra, precisament el grup oposat on el 15,38% de les finques reuneixen el 74,18% de la terra. Estem davant d'una de les concentracions de terres més importants de Catalunya.

QUADRE VIII. Finques grans, mitjanes, petites i molt petites.

GRUPS (Jornals)	FINQUES COMPRADES	TERRA COMPRADA (jornals)	%
0-6	844	2.321,7	9,23
6,1-9	58	404,9	1,63
9,1-15	106	1.197,8	4,76
15,1-75	79	2.567,3	10,20
+75	56	18.654,5	74,18
TOTAL	1143	25.146,2	100

Taula 7-31.

En definitiva gairebé es confirma la tesi de Richard Herr segons la qual, si les terres eren venudes en un país agrari en subhasta pública era lògic que el resultat fos una concentració de la propietat en un grau proporcional al ja existent. Podríem dir que l'estructura agrària no canviarà massa,ben al contrari, es reforçarà.

Lleida no era una de les províncies de la zona latifundista meridional per tant el manteniment de la petita i mitjana propietat fou una realitat digna d'ésser esmentada. Mentre que al sud, la tendència al latifundisme segueix. Simon Segura, Fontana i García Sanzhan arribat a conclusions semblants. Tot plegat convida a una reflexió: de vegades es fa difícil defensar la idea d'un canvi radical en la definició de la propietat de la terra -sens dubte existent a nivell jurídic i que significa el pas de la propietat compartida feudal a la plena propietat burgesa-, quan de fet els nombrosos estudis sobre la desamortització ens mostren romanalles de l'antic règim. Les llistes de les propietats subhastades al costat de les llistes de compradors, permeten concloure que solament hia ha hagut un canvi de "mans". És cert. Ara bé, també és cert que l'emfiteusi continuà essent una forma habitual d'accés a la terra durant tot el segle XIX en moltes àrees espanyoles. Aleshores, de què serví la desamortització si el pagès petit o el no propietari no es pogué beneficiar ni tan sols de la redempció dels censals? Sembla com si no hi hagués forma de trobar mesures favorables per a aquests sectors majoritaris. I és que com molt bé diu Rosa Congost: "*...la revolució liberal, o el seu resultat, en gran part, fou un conjunt de mesures favorables a les classes propietàries "pràctiques"...*".

7.5. PERIODITZACIO DE LES VENDES

7.5.1. INTRODUCCIO

Per tal d'aproximar-nos al ritme de vendes en conjunt durant els anys 1838 a 1851 disposem d'una sèrie de taules d'elaboració pròpia que figuren a l'annex d'aquest apartat. Per tal de simplificar l'exposició hem recollit sintèticament les dades en un sol quadre nº X (\\tab 71 Taula 7-32\\) on hi consten les xifres de terres venudes cada any, les finques i els diners bestrets anualment amb la xifra de cotització.

Qualsevol dels aspectes que vulguem comentar ens mostren uns períodes de plena emergència desamortitzadora. Són els anys 1839-1843 però -de fet- hi distingirem dues embranzides; una el 1839 i l'altra el 1842. Responen a les vendes de les terres del clergat regular i secular, respectivament.

A la província de Lleida les subhastes comencen tard; fins al juny de 1838 no s'inaugura la venda de terres i a partir d'aquest moment seran més o menys habituals fins al novembre de 1849, seguidament s'enceta la subhasta de censals fins al 1850.

D'ençà que s'endega el procés, el ritme de subhastes era ràpid. Podem dir que

l'interval de temps entre la data de taxació i la de remat és de pocs dies o mesos, un any màxim (hi ha excepcions, però no són massa freqüents).

7.5.2. NOMBRE DE FINQUES VENUDES

El tret fonamental que marca la venda de finques és la importància numèrica de les taxacions durant els anys 1842-1843-1844, els tres anys reunits ja sumen el 76,2%, és a dir, 1.756 finques esperaven comprador disposat a pagar el preu assignat amb unes condicions certament millors que les de Mendizàbal. Estem a l'anomenada "desamortització d'Espartero" quan el clergat secular fou expropiat de les seves terres.

Aquesta eufòria, però, no es correspon amb res més. Cap altre concepte destacarà tan clarament. Això ens palesa una situació fins a cert punt ja molt repetida: es posen a subhasta moltes finques, però no moltes terres ni s'hi esmerça molts diners, ni tan sols la xifra de cotització és alta.

Per ordre d'importància, els anys 1843 i 1842 són els anys que s'enregistren més remats; gairebé el 50% de les finques són adquirides en aquestes dates.

Un cop d'ull als prestatges on es guarden els manuals de l'escrivà Manuel Fuster ens ho mostren prou clar. Curiosament part de les finques subhastades el 1842 es rematen i s'inscriuen el 1843, a més d'alguna escadussera de 1840 i 1839. Potser després de fallides o retaxacions. El 1842 és l'any en què acudeixen més compradors foranis i també quan més finques es paguen en vals reials. A partir de 1845 hi ha una lleu recuperació el 1848 amb la venda de les terres de les comandes de Sant Joan de Jerusalem i els jesuïtes de la Seu d'Urgell, a part d'alguna peça de terra d'altres ordes religiosos regulars.

QUADRE X. PERCENTATGES

	NOMBRE DE FINQUES (%)		TOTAL JORNALS (%)		DINERS		COTIZACIÓ
ANY	TAXADES	REMATADES	TAXATS	REMATATS	TAXA	REMAT	
1.838	1,65	3,23	0,78	0,46	7,51	6,49	159
1.839	6,89	13,81	20,99	8,29	27,03	25,76	176
1.840	3,21	6,47	2,20	10,49	7,48	9,21	227
1.841	5,76	11,72	7,51	12,86	14,89	17,71	218
1.842	39,94	20,38	18,99	11,76	16,03	15,91	183
1.843	23,34	28,51	14,62	30,68	10,62	9,67	168
1.844	12,92	7,87	13,22	13,86	9,36	6,84	134
1.845	1,96	3,06	3,47	1,92	1,79	3,65	377
1.846	0,92	0,87	4,45	5,63	0,64	0,35	100
1.847	0,86	1,74	0,54	3,20	1,39	1,42	188
1.848	2,12	1,48	8,77	0,36	3,00	2,78	170
1.849	0,43	0,87	4,45	0,48	0,25	0,20	152
TOTAL	99,99	100,01	99,99	99,99	99,99	99,99	184

Taula 7-32.

7.5.3. GRANDARIA

Quant a la taxació el 1839 i el 1842 destaquen entre els altres anys. En definitiva el que interessa remarcar és la importància numèrica de les peces de terra mitjanes però de bona qualitat. Podríem dir que és l'any en què se subhastaren el 80% de les poques terres i hortes

de regadiu que estudiàvem en capítols anteriors. Naturalment, l'afirmació no es desdiu pas amb la xifra de cotització que també és la més alta el mateix any. Amb tot i això també es posaven a subhasta els masos de Scala Dei, rematats els anys 1840 i 1841. D'altra banda, és palès que l'any 1842 la xifra de terres taxades és alta, però cal relacionar-ho amb el nombre de finques subhastades (molt alt), per tant aquesta quantitat es reuneix a base de moltes finques lil·liputenques de qualitat discreta; però també hi hem d'afegir els boscos de les monges de l'ensenyança de Solsona, dels mínims de Ponts (Hisenda Gratapolls) i dels dominics de Solsona (a Riner, Cancastell i l'"Hostal del Geli") rematats part d'ells el 1843 per Francesc Murlans.

Sorprenentment l'any 1843 es remata una tercera part de les terres i bàsicament en els mesos de gener, juliol i novembre. Es tracta dels boscos del Solsonès i heretats del Monestir de Poblet a Bellcaire, més sengles peces de Scala Dei. Fixeu-vos, trobem moltes finques rematades i moltes terres, però pocs diners invertits i, per tant, cotització baixa -168-, molt inferior a la mitjana provincial (184). Les terres de bosc proporcionen el contrapunt amb un preu per jornal econòmic.

Pel 1845 hauríem d'afegir la subhasta de l'heretat "Nostra Senyora del Bon Repós" dels premonstratesos de les Avellanes de 1.225 jornals adquirida el 1846 per Antoni Jordà de Madrid; però el 1847 els remats de terres es van exhaurint, malgrat que el percentatge de remat de finques i el de diners es mantenen alts. Es tractava de peces de qualitat dels jesuïtes de la Seu, dominics també de la Seu, mercedaris de Lleida i bernats de Lavaix, entre altres.

Pensem que comentar detalladament la base documental de l'annex exigiria una descripció potser inútil, per tant, abans d'endinsar-nos en l'apartat de les cotitzacions, comentarem un aspecte curiós: es tracta d'una irregularitat administrativa. Concretament en quatre ordes religiosos apareixen finques rematades abans de taxar-se; repassarem les incidències presentant el cas segons l'orde religiós desamortitzat:

-Franciscans de Bellpuig. El dia 16 d'abril de 1841 es taxava una peça de terra ja adquirida per Jaume Ponts de Bellpuig el dia 20 d'abril de 1840.

-Benets de Gerri: Josep Antoni Morlius rematava i enregistrava l'escriptura d'una finca el dia 21 de novembre de 1843 que sortiria a subhasta el 8 d'agost de 1844 sense existir cap mena de fallida, és clar.

Cas semblant esdevindrà amb Felip Balart d'Alins, propietari de 13 peces dels benets el dia 6 de novembre de 1847, però que es taxaven un mes després (24 de desembre de 1847).

-Monestir de Montserrat: la cobejada Hisenda Condals adquirida per Ignasi Girona i Francesc Murlans sortiria a subhasta el 4 de juliol de 1842 mentre que els seus propietaris ja en gaudien d'ençà del dia 20 de maig.

-Dominics de Lleida: Manuel Fàbregues de Lleida rematava un hort el 24 d'octubre del 1841 i sortiria a subhasta el dia 19 de maig de 1843. Insistim que no es tracta de cap fallida ni retaxació ni errada de transcripció de l'escrivà. Ara bé, tots els afortunats són personatges de renom. De fet, aquestes situacions es donen també en altres províncies, però el percentatge d'incidència és sempre molt baix; correspon més aviat a l'episodi de les curiositats, com seria el cas dels "homes de palla" tan tractat en estudis d'aquesta mena. De tota manera, aquest fet comença a despertar la curiositat quan entre els beneficiaris de la situació hi trobem noms com Josep Antoni Morlius, Francesc Murlans o Ignasi Girona. Per tant, queda eliminada la possibilitat d'una errada de l'escrivà com d'antuvi podíem pensar.

7.5.4. COTITZACIONS

Tard i sense massa espectacularitat la desamortització comença el 1838 amb solament 38 finques subhastades i una cotització feble (159). En canvi el 1839 s'invertirà una quarta part dels diners moguts en tota l'operació. Recordem que es tracta de peces de qualitat i de dimensions mitjanes, però també la taxació era elevada per tant el preu de cotització segueix discret (176).

Ara bé, entre 1839 i 1840 hi ha un augment en la xifra de cotització important. L'haurem d'atribuir a un procés intern evident constatable clarament mitjançant l'observació de l'Annex Final adjunt a aquesta tesi. Es tracta de la subhasta de bones terres dels ordes religiosos durant el 1839, quantitativament es taxaren 8.970 jornals i se'n remataven 2.087. La resta passarien a ser subhastades als anys propers, concretament el 1840 quan es rematen terres de qualitat amb una presència important de compradors foranis i de pagament en vals reials.

Quan arribem al 1842 (inclòs) ja s'han rematat el 55,61% de les finques i el 43,86% de les terres, però Hisenda havia recaptat ja el 75,08% dels diners. Fins a cert punt potser és comprensible el desencís que segueix a partir d'ara.

Des de 1843 el ritme ràpid de vendes s'ha esgotat. Hi haurà un lent degoteig de terres d'un any per l'altre. Fins i tot, de vegades seran novament taxades però els assistents no deuran animar-se, malgrat les oportunitats.Tanmateix durant l'any 1843 les sessions són més o menys habituals, però a partir de 1844 hi haurà dies i fins i tot mesos en què els anuncis seran nuls.Les subhastes havien perdut el seu atractiu; ni tan sols les terres de l'orde santjoanista no aconsegueixen reviscolar.

A partir de 1845 es taxarà solament el 6,29% de les finques, el 21,68% de les terres i s'abonarà solament el 8,4% dels diners, per bé que la xifra de cotització de 1845 és la més alta. La raó és puntual i rau en una sèrie de peces de terra horta dels benets de Gerri de la Sal rematades el maig de 1845 amb unes xifres molt més elevades que el preu de taxació. Pensem que ben bé és una desviació concreta i, excepció feta a aquestes terres, la cotització de 1845 seria semblant a la mitjana provincial.

Si ara concentrem l'atenció en els extrems, els anys en què es taxà el màxim nombre de finques i de terres (extensió) són els anys 1842-1843. Pel 1842 es taxaven el 39,94% de totes les finques posades a la subhasta a la província de Lleida i el 1843, el 23,34%; no hem d'oblidar tampoc que en aquests dos anys es remataren el 48,89% de les finques (el 20,38% i el 28,51%, respectivament).

Pel que fa a la quantitat de terra taxada i rematada hem de dir que les xifres no coincideixen amb les anteriors. El 1839 (20,99%) i el 1842 (18,99%) foren els anys en què es taxà més terres. La raó és molt clara, el 1839 es taxaven els grans masos de la Cartoixa de Scala Dei i les millors finques del Monestir de Montserrat i de Santa Maria de Poblet. A més, no hem d'oblidar que les terres del clergat regular se subhasten molt d'hora, però es rematen d'una forma més relaxada entre el 1840 i el 1843. L'activitat del mercat de terres fou molt important entre els anys 1839-1843. Durant aquests anys el moviment de taxacions, remats, escriptures i traspassos deuria estar a l'ordre del dia. Precisament l'any que més diners es pagaran serà el 1839 amb el 25,76%, aquesta xifra suposa una quarta part dels diners esmerçats en tota l'operació desamortitzadora a la província de Lleida. No oblidem que les finques de més qualitat es venen ràpidament i es paguen sovint al comptat i en títols. Després del 1839 seguiran els anys 1841 i 1842 quan s'esmerçarà el 33,62% dels diners pertanyents encara a la venda de finques del clergat regular. En síntesi, el 1842-3 són els anys de les grans taxacions i el 1843-4, els anys de les grans adquisicions.

Figura 7-1
Figura 7-2

7.6. CONCLUSIONS. ANNEX

Des del mes de juny de 1838 fins a les acaballes de 1849, a desgrat d'algunes subhastes enregistrades el 1850, però sense massa ressò, es posen a la venda els béns de la desamortització de Mendizàbal i Espartero a Lleida.

L'Església prescindia a Lleida de 3.143 finques de les quals 2.876 eren rústiques i 276 urbanes. Però no de totes se subhastava la propietat; d'aquestes 2.876 hem de prescindir de 525 establiments, 849 arrendaments en metàl.lic i 54 peces de les quals solament sortia a subhasta un dret senyorial (terratge, setzè, sisè, herbatge,...). Tot plegat hisenda recollia 42.856 jornals de terra, taxats en 24.074.053 rals i rematats en 39.224.120 rals. Si ho comparem amb altres províncies la quantitat de terra desamortitzada és reduïda. Pensem que es tracta de 17.142,4 ha. mentre que a Valladolid la xifra voltava les 59.000 ha., a Badajoz 81.000 ha. a Càceres 90.000 ha. o a Sevilla 73.000 ha. D'altra banda també hom pot trobar províncies similars; per exemple, la suma dels béns venuts a Girona, Tarragona, Mallorca, Múrcia, Navarra, Sòria i Canàries depassa escassament les 30.000 ha.

Els béns del clergat regular representen el 66,17% del volum total de terres, és a dir, 28.361 jornals i els del clergat secular solament 14.495 jornals (33,83%). La xifra total de terra rematada fou de 25.146,9 jornals.

Els ordes religiosos acaparaven una quantitat important de béns rústics. Bé és cert que Lleida no comptava amb cap casa important com els monestirs de Poblet, Montserrat o la cartoixa de Scala Dei. Tot plegat s'exclaustraven 51 cases (de les 57 existents) de religiosos regulars.

L'orde religiós més ric eren els dominics, després els cistercencs i els cartoixans. Els tres ordes reunien el 44,85% de les finques subhastades del clergat regular i el 26,30% de les subhastades pel clergat en general. Si a més hi afegim els monjos de Montserrat, les 4 cases ja sumen el 54,46% de les finques del clergat regular i el 75,48% de les terres del mateix clergat. Es tracta d'hisendes, boscos i terres de qualitat variada. Els diners invertits en l'adquisició d'aquestes terres equivalen al 65,37% dels pagaments de les finques d'aquest clergat.

El clergat secular fou expropiat el 1842, la qüestió d'aquest retard envers les terres dels ordes regulars rau segurament en la dificultat de mantenir tots els capellans de parròquies. No oblidem la creació d'una forma de subvenció especial "de culto y clero". Però les seves terres eren de qualitat inferior, excepció feta a les terres dels capítols catedralicis i de les de l'orde santjoanista.

De les finques transferides pertanyents al clergat secular solament foren rematades 275, és a dir, 1980,2 jornals. Entre els grans propietaris hem d'esmentar el capítol de Lleida i els curats de Peramola, Tarròs i Vilagrassa (recullen el 69,57% de la terra de tots els curats).

Pel que fa al conjunt de les terres, gairebé totes eren parcel·les de secà, però també hem constatat que les terres del clergat eren sensiblement de qualitat superior a la mitjana provincial. La terra campa de secà comprada era el 52,30% i ocupava el 65,61% de les finques venudes, la resta observeu:

TERRA CAMPA DE REGADIU ..	1,77% de la terra.....	5,94% finques
TERRA HORTA.....	2,10% " " "	..... 12,16% "
VINYA.....	3,47% " " "	..... 7,43% "
BOSC	18,36% " " "	..... 4,11% "

PRAT ..... 14,92% " " "..... 1,57% "
ERM..... 7,82% " " "..... 3,32% "

A l'hora d'expressar la magnitud de les finques no totes tenen les mateixes dimensions. Ens trobem amb divergències importants. El 76,1% de les finques mesuraven menys de 10 jornals i solament 43 finques ja sumen 21.804 jornals, és a dir, el 50,87% de tota la superfície subhastada. Si volem conèixer els diferents grups la relació és la següent:

grup A (0-6 jornals)..... 73,84%
" B (6,1-9 jornals)..... 5,07%
" C (9,1-15 jornals)..... 9,27%
" D (15,1-75 jornals)..... 6,91%
" E (més de 75 jornals) 4,91%

És hora -però- de relacionar el tipus de propietat amb el número de finques transferides de cada grup. Si utilitzem l'índex per mesurar el nivell de diferència en les distribucions de cada variable (de Gini) el resultat seria el següent:

TERRA HORTA DE REGADIU.....0,280
TERRA HORTA DE SECÄ.....0,409
PRAT.....0,580
VINYA 0,638
TERRA CAMPA DE REGADIU 0,675
TERRA CAMPA DE SECÄ 0,764
BOSC.....0,766
ERM 0,774

L'ordre creixent en què presentem la relació ens duu a conclusions força aclaridores: importància de grans contrastos en la distribució de la propietat. Vegeu l'índex de Gini entre 0,28 i 0,77.Observem sobretot una distribució bastant ponderada en els extrems. Però si ara ho esbrinem detalladament i hi introduïm la variable "preu" el resultat serà efectivament un ventall variat de xifres segons la qualitat.

Si ens fixem en el preu de taxació:

-la terra de regadiu era 5 vegades més cara que la terra de secà.

-la vinya 7 vegades més que l'erma, i 30 vegades més que el bosc.

-entre extrems,l'horta de regadiu 62 vegades més cara que la terra erma.

Però el preu de remat resulta:

-l'horta de regadiu 6 vegades més cara que l'horta de secà, 12 més que la terra de secà, 9 més que la vinya, 40 més que el prat i 80 més que l'erma.

El preu per jornal de les diferents qualitats els hem distribuït de la forma següent:

+2.500 rals ----------> horta de regadiu (14.920,20 rals/jornal).
2.500-1.000 rals --------> campa de secà, horta de secà, vinya campa de regadiu.
1.000 rals o menys ------> erms (185,9 rals/jornal), prats (373,46 rals/jornal) i boscos.

Des del punt de vista acreditatiu, qui podia adquirir aquestes terres? D'antuvi ens trobem ja amb compradors potencials per a cada grup de terra taxada. No oblidem que el petit pagès difícilment accedia a terres de certa qualitat, ara bé, no hem de negligir els 161 nous propietaris pertanyents a 43 poblacions que remataren el 10,30% de les terres, a l'altra banda quedaven solament 9 persones amb el 73,80% del sòl lleidatà transferit.

Distribució geogràfica: La venda de terres afectà totes les comarques excepte la Vall d'Aran. Potser guarda certa relació l'impacte de la transmissió més o menys important de terres amb el nombre comarcal de cases de religiosos. Si és així la comarca amb més cases és el Segrià (12), seguit de la Segarra (9), la Noguera (8) i l'Urgell (7); la resta es distribueixen

entre les comarques pallareses i l'Alt Urgell. Ara bé, la presència dels ordes religiosos foranis ens desvirtua tot intent d'esquematització. Potser la realitat seria tal com nosaltres intuíem, però els prats per a la transhumància del bestiar desequilibren la balança cap a les Garrigues, comarca amb poques cases de religiosos però amb moltes terres eclesiàstiques.

Comarques	finques	%	terres	%	cotització
Alt Urgell	202	7,18%	1.074	2,50%	202
Garrigues	681	24,20%	17.362	40,51%	176
Noguera	573	20,36%	7.063	16,48%	144
Pallars Jussà	18	0,63%	243	0,56%	111
Pallars Sobirà	24	0,85%	249	0,58%	365
Segarra	459	16,31%	2.608	6,08%	159
Solsonès	99	3,59%	4.459	10,40%	148
Segrià	508	18,05%	7.494	17,48%	161
Urgell	249	8,85%	2.302	5,37%	167
TOTAL	2813	100%	42.856	100%	

Predomini de les terres garriguenques però de les finques segarrenques i de la cotització muntanyenca. Les peces petites predominen a la Segarra (82,52%) i al Solsonès (86,86%) amb un resultat -recordem- de 116 nous propietaris de 43 poblacions. Les finques mitjanes predominen a la plana i donaven lloc a 23 nous propietaris de Lleida, Barcelona o poblacions importants; i les grans i molt grans les recullen nou persones (3,93%) que compren 18.654,5 jornals (73,8%) residents a Lleida, Barcelona i Madrid. Es confirma la tesi de Richard Herr segons la qual si les subhastes es realitzaven en un país agrari, la concentració de propietats serà proporcional al grau de concentració ja existent, per tant, no canviarà l'estructura de propietat sinó que quedarà reforçada. Els mateixos o semblants resultats ha trobat German Rueda en una mostra estudiada de la desamortització arreu d'Espanya.

Les preferències dels compradors depenen també del poder adquisitiu. Els petits forçosament havien de conformar-se amb terres ubicades al seu terme municipal o en una població propera,i així com diu Herr,com més gran era la peça adquirida més llunyà era el futur beneficiari. Observeu: solament el 27,58% de les terres foren rematades per compradors residents a la mateixa població que hi esmerçaren el 13,48% dels diners i el 6,61% de les terres anaven a mans de veïns amb l'11,40% dels diners bestrets. La resta de terres (65,80) eren per als foranis que pagaren el 75,22% dels remats.

Cotitzacions: la xifra mitjana de cotització a Lleida és de 179 per les finques rústiques i 164 per les urbanes, certament no és la més alta de Catalunya, ben al contrari, però no ens podem afegir al repetit tòpic que sovint s'observa als estudis sobre la desamortització. Pensem que sobre la base de taxació 100 podia arribar a 179 pel que fa solament a les finques rústiques i després d'haver-ne observat la qualitat, el resultat és certament satisfactori.

Si ho ponderem per comarques veurem que la variació taxa-remat és més important a mesura que augmenta la qualitat de les terres, mentre que a les terres ermes roman inalterable. A excepció dels Pallars, la resta de comarques se situen al voltant de la cotització mitjana. Tot depèn de la qualitat de les terres. La presència o absència de terres de regadiu maximitzarà més o menys el remat. Cas semblant esdevindrà en el clergat regular amb la xifra 202,72 i el clergat secular, 149,72.A hores d'ara no farem un comentari minuciós de les raons. Ja hem dit prou vegades la qualitat de les terres de l'un i de l'altre clergat.

Convé matisar finalment la periodització cronològica de les vendes. Els càlculs esmentats abans són de referència obligada. Per això convé recordar que el 1838 començava a Lleida la venda de finques del clergat regular; numèricament no es posaven a subhasta moltes

finques, però sí moltes terres cobejades (quan es rematen el 1840 la xifra de remat arriba a 227 situant-se entre les més elevades). En canvi el 1842 quan comença la desamortització d'Espartero entre els anys 1842-1843-1844 ja es taxaren el 76,2% de totes les peces subhastades a Lleida, però la quantitat de terres esdevé discreta. Pel que fa al conjunt de les terres rematades entre 1842 i 1843 s'adquiria el 50% de totes les terres transferides a Lleida.

Quan ens situem a l'any 1842, el 55,61% de les finques i el 43,86% de les terres ja estaven en mans de nous propietaris, i Hisenda ja s'havia assegurat el 75,08% dels diners invertits. A partir d'ara començarà una lenta agonia potser alleugerida el 1848 per la taxació de les finques de Sant Joan de Jerusalem. Però de fet entre el 1845 i 1851 només es taxaran el 6,29% de les finques, que correspon al 21,68% de les terres (vegeu la importància de l'orde santjoanista i d'algunes peces escadusseres del clergat regular) que podien recollir el 8,4% dels diners. La migradesa d'aquestes darreres dades demostra la relaxació en què es trobava la desamortització.

A tall de conclusió podríem reiterar algun dels aspectes de la qüestió ja analitzats. El primer seria la importància quantitativa de la desamortització a les comarques de la plana. Això va comportar un cop fort a l'Església car li féu perdre els prats on hivernava el bestiar dels ordes monàstics. Un altre aspecte important és que l'operació permeté que sortissin a la llum els vals reials en un períodes de devaluació, en el qual els seus posseïdors pogueren accedir a les subhastes amb condicions favorables, alhora que es desferen d'aquella mena de ròssecs.

Cal remarcar també que la desamortització de Lleida, s'insereix en el procés ja teoritzat per Richard Herr i comprovat per altres estudiosos en diferents indrets de la Península Ibèrica, on la concentració de les adquisicions és semblant a l'existent abans de les vendes.

Figura 7-3
Figura 7-4

7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS REGULARS

ORDE RELIGIOS	FINQUES	JORNALS	TAXA/rals	REMAT/rals	COTITZACIO %
CARTOIXANS (Scala Dei)	99	9.161	2.400.135	4.037.614	168
BENEDICTINS:					
Gerri de la Sal	42	101	298.433	1.408.059	472
Montserrat	42	4.038	2.204.174	2.904.412	132
CISTERCENCS:					
Monestir de Poblet	85	4.309	1.255.096	2.762.271	220
Monestir d'Escarp	16	567	197.306	237.690	120
Santes Creus	10	97	129.083	129.083	100
Lavaix	15	134	206.976	206.976	100
Vallbona de les Monges	3	22	23.270	56.620	243
Monges de Tamarit	5	12	17.666	17.666	100
DOMINICS:					
Balaguer	24	37	208.043	253.686	122
Cervera	5	41	83.300	116.600	140
Ciutadilla	12	25	39.000	151.200	388
Lleida	11	84	496.989	1.077.900	217
Puigcerdà	15	47	69.800	90.600	130
La Seu d'Urgell	37	104	287.711	442.585	154
Solsona	22	2.552	457.969	1.390.214	304
Tremp	33	78	87.241	121.525	139
MONGES DE L'ENSENYANÇA:					
Lleida	12	44	232.124	812.386	350
La Seu d'Urgell	1	n.c.	34.266	101.200	295
Solsona	51	1.812	133.781	157.873	118

Taula 7-33.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

ORDE RELIGIOS	FINQUES	JORNALS	TAXA/rals	REMAT/rals	COTITZACIO%
CARTOIXANS (Scala Dei)	99	9.161	2.400.135	4.037.614	168
BENEDICTINS:					
Gerri de la Sal	42	101	298.433	1.408.059	472
Monserrat	42	4.038	2.204.174	2.904.412	132
CISIERCENCS					
Monestir de Poblet	85	4.309	1.255.096	2.762.271	220
Monestir d'Escarp	16	567	197.306	237.690	120
Santes Creus	10	97	129.083	129.083	100
Lavaix	15	134	206.976	206.976	100
Vallbona de les Monges	3	22	23.270	56.620	243
Monges de Tamarit	5	12	17.666	17.666	100
DOMINICS:					
Balaguer	24	37	208.043	233.686	122
Ceevera	5	41	83.300	116.600	140
Ciutadilla	12	25	39.000	151.200	388
LLeida	11	84	496.989	1.077.900	217
Puigcerdà	15	47	69.800	90.600	130
La Seu d'Urgell	37	104	287.711	442.585	154
Solsona	22	2.552	457.969	1.390.214	304
Tremp	33	78	87.241	121.525	139
MONGES DE L'ENSENYANÇA:					
Lleida	12	44	231.124	812.386	350
La Seu d'Urgell	1	n.c.	34.266	101.200	295
Solsona	51	1.812	133.781	157.873	118

Taula 7-34.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

ORDE RELIGIOS	FINQUES	JORNALS	TAXA/rals	REMAT/rals	COTITZACIO %
AGUSTINS:					
Cervera	2	14	21.166	45.600	215
Guissona	8	37	25.366	26.993	106
Lleida	4	54	291.200	291.200	100
Puigcerdà	2	1			
Sanaüja	35	302	232.612	374.605	161
La Seu d'Urgell	18	79	225.747	655.333	290
Tàrrega	0	0	0	0	
CLARISSES:					
Balaguer	7	22	60.700	80.600	133
Lleida	18	51	127.960	379.727	297
Puigcerdà	26	83	14.550	56.666	389
Tarragona	1	52	293.245	293.245	100
CAPUTXINS:					
Cervera	2	1	12.760	36.000	282
Lleida	1	2	58.217	102.500	176
Solsona	2	2	5.970	5.982	100,2
Tremp	1	2	12.500	13.900	111
MERCEDARIS:					
Agramunt	18	168	108.446	156.582	144
Lleida	8	13	304.504	354.933	116
Sant Ramon	14	139	122.143	145.593	119
Tàrrega	9	36	69.137	118.831	172
CARMELITES:					
Balaguer (Descalçós)	3	2	36.000	78000	217
Borges Blanques	18	95	153.485	100	
Lleida (Calçats)	3	82	336.579	371.247	110
Lleida (Descalços)	3	9	38.033	166.600	438
Salgar	11	42	70.320	70.320	100
Tàrrega	1	1	8.000	45.500	569

Taula 7-35.

APENDIX A

-Els Cartoixans de Scala Dei, orde oriünda de Tarragona, però amb propietats arreu de Catalunya, comptava amb importants heretats a Castelldans i a les Garrigues en general. El volum total de béns que perdien en aquesta província, fou de 9.161 jornals 3 pórques, xifra que pensem deuria ésser el total de les seves possessions, ja que l'orde no reviscolaria més.

Si la suma total de terres desamortitzades ja els situa en primer lloc, encara resulta més atractiu descriure les seves 99 finques, de les quals solament esmentarem les més considerables. Es tracta d'una sèrie d'heretats situades al terme de Castelldans conegudes amb el nom de: Melons (1.422 jornals), Matxerri (1.718 jornals), Sant Jaume (286 jornals), Mas Bertran (225 jornals), Mas Roig (637 jornals), Torre Sala (323 jornals), la Xisperta (1.212 jornals). Però, l'interessant d'aquests masos i heretats no és solament la seva extensió, sinó el fet de que encara avui segueixen conservant els mateixos noms i el mateix atractiu que deurien tenir abans. Avui, es tracta d'unes heretats, que gràcies a la construcció del Canal d'Urgell, esdevingueren terres de regadiu, precisament el mateix Mas Bertran avui és atravessat pel canal.

Aquesta oferta trigaria poc en ésser adquirida, a més també comptaven amb una sèrie de cases ubicades al Carrer Major de Castelldans. Les seves propietats foren comprades instantàniament, i ben segur deurien donar lloc a petites tensions entre els compradors. El fet queda palès en les mateixes cotitzacions i també en l'aparició d'una figura, no habitual, però sí

esporàdica: l'home de palla. En aquest cas, fou Joan Baptista Roca, un coronel graduat i retirat, segons esmenten els Protocols Notarials, del qual no en sabem ni el seu origen, ni la seva residència. Exòtic, i potser romàntic personatge, que oferia xifres altes per després declarar-se insolvent un cop signada l'escriptura. Habitualment, però, encobria el veritable comprador.

-Els Monjos Benedictins, anomenats també monjos negres, foren també uns grans propietaris foranis, potser l'única excepció la constitueixen els Monjos Benets de Gerri de la Sal, que comptaven amb solament 101 jornals 7 pórques, però en aquest cas cal destacar les salines, utilitzades per a la producció i posterior venda de sal. Aquestes salines, foren adquirides a un preu deu vegades superior al de la seva taxació. També els hi fou desamortitzat un bosc anomenat "Monte Cuberos", als termes d'Espluga-Solduga de quatre hores de circumferència i dues de diàmetre. Del convent, solament quedaren i encara resten, les romanalles de l'església, que fou cedit per a fàbriques.

Els monjos benedictins de Montserrat hagueren de prescindir de 4.037 jornals 8 pórques, repartides en finques petites i mitjanes, ubicades a Alentorn, Artesa de Segre i Vilbes; excepte la "Hisenda Condals" a Cervera, ja de dimensions més grans, tot i que accediria a la subhasta fraccionada, fou però, adquirida en un sol lot per Francesc Murlans i Ignasi Girona. Una altra excepció són l'"Heretat Montalé" i la "Granja Miravall", les dues adquirides per Jaume Ceriola, de Barcelona, tot i que no ens consta cap taxació, la raó potser fou que es posaria tard en venda. A més Jaume Ceriola quitava un censal que gravava la segona finca.

-Monjos Cistercencs: l'orde cistercenca més expoliada a Lleida, fou Santa Maria de Poblet, amb 4.309 jornals 3 pórques, un total de 85 finques de diferents dimensions. Les més grans foren: l'"Heretat Tarasó" a Balaguer, de 336 jornals de terra erma; 637 jornals al terme d'Almenara, també totalment erms; l'"Heretat Torre Neral", que vindria a formar part de l'anomenat i avui prou cobejat "Castell del Remei". Es tractava de 300 jornals de terra, aleshores erma, adquirida per Jaume Mestres i Cendrós: la "Hisenda Montsuar", al terme de Fuliola, 236 jornals 3 pórques; el "Tallat", a Montblanquet, 127 jornals amb santuari, lloc típic d'aplecs, adquirit per Manuel de Berenguer, notari de Montblanc; una hisenda al terme de Bellcaire de 2.165 jornals de terra campa, per a part i vinya, adquirida per Ermengol Villaginés, però les "herbes" havien estat adquirides per Marià Agelet.

El convent cistercenc de Granja d'Escarp, amb 16 finques que sumen 566 jornals 9 pórques. Es tracta de propietats petites, excepte una heretat de 494 jornals de terra erma, rematada sota preu de taxació, segons el "Boletín Oficial de la Provincia de Lérida", però en realitat la remataria Marià Vilagrassa de Saragossa per 405.000 rals.

Els monjos cistercencs de Santes Creus concentraven les seves discretes propietats i drets senyorials al terme de Montalbà, essent adquirides l'any 1848 per Manuel Tubau, pel mateix preu de taxació. Probablement deuria tractar-se de pasts per a la transhumància del bestiar.

El convent de Santa Maria de Lavaix comptava amb 134 jornals 4 pórques de terra, distribuïdes en 15 finques, adquirides al mateix preu de taxació, i ubicades al terme de Pont de Suert. Les romanalles del seu convent, avui resten sota les aigües de l'embassament de Les Escaldes, enlairant-se encara el campanar en cas de la disminució del cabal de l'aigua.

Els únics cenobis femenins a Lleida foren els de les Monges de Vallbona i les Monges de Tamarit (convent forani, però amb discretes propietats a la província). Vallbona de les Monges comptava amb 21 jornals 7 pórques de terra, però sortosament salvaria el seu convent, d'estil gòtic, on guarda les despulles de la que fou esposa de Jaume I i reina de la Corona d'Aragó, Violant d'Hongria.

Les Monges Bernardes de Tamarit solament comptaven amb 11 jornals 5 pórques, distribuïts en petites parcel·les.

A part dels ordes monàstics, resten ara els ordes regulars, entre els quals cal esmentar els agustins i els dominics, que foren precisament els que comptaven amb el nombre més elevat de cases, mentre que ordes com els Mínims, Magdalenes i Missionistes.

-Els Dominics tenien cases a Balguer (37 jornals), Cervera (41 jornals), Ciutadilla (25 jornals), Lleida (84 jornals 3 pórques), Puigcerdà (47 jornals), la Seu d'Urgell (103 jornals 10 pórques), Solsona (2.552 jornals 6 pórques), Tremp (78 jornals). La propietat dels dominics es troba molt repartida amb peces de menys de 5 jornals, la cotització habitualment no es duplica, però totes les peces són adquirides en un termini breu. L'excepció dominicana, la constitueixen els Dominics de Solsona, casa que suposa una desviació al tenir les propietats del terme del Pinell, anomenades l'"Hostal del Geli", més de 450 jornals de bosc amb pins; i l'heretat "Cancastell", al mateix terme, de 724 jornals. Ambdúes foren comprades per Francesc Murlans.

-Darrera els Dominics són les Monges de l'Ensenyança, l'orde més rica, i concretament també la casa de Solsona que hagué de prescindir de 1.812 jornals 4 pórques, es tracta de 51 finques, totes elles petites, excepte quatre boscos: el "Bosc de Can Llord" de 509 jornals 11 pórques al terme de Llobera; el bosc de "Can Perecamps" de 535 jornals 3 pórques al mateix terme; el bosc del terme de Perecamps de 428 jornals, i el bosc del terme de Llobera de 271 jornals 1 porca. Els quatre boscos foren adquirits per Francesc Murlans i Torres.

Les Monges de l'Ensenyança de Lleida, solament comptaven amb 14 jornals distribuïts en diferents horts. Però en aquesta casa, hem d'esmentar les finques urbanes, cases situades al Carrer Segarra, Carrer de la Palma i Cavallers de Lleida. Es tractava de cases de dos o tres pisos, que les monges llogaven per un termini d'un any. També es llogaven habitacions individuals per un termini si fa o no fa igual. A l'Apèndix recollim part de les persones llogades, el preu que abonaven i el termini. D'aquestes cases, s'aprofitaven tots els espais: soterranis, cellers, forns,... Part d'elles foren rematades pel mateix preu de la taxació i adquirides pels "grans" compradors de béns desamortitzats: Tubau, Morlius, entre altres.

A la Seu d'Urgell, les Monges de l'Ensenyança, solament hagueren de prescindir d'una vinya, al terme de la Seu, de la qual no en sabem la grandària, adquirida per Silvestre Solà, personatge que aconseguiria formar una mena de finca mitjana rematant les peces veïnes que calia, tot i que pertanyien a diferents ordes.

Darrera aquestes dues ordes, la resta es mantenen en certa discreció; de fet, el clergat regular no era massa ric a Lleida. Habitualment comptava amb propietats petites i mitjanes concentrades en la mateixa partida o terme on tenen la casa.

-Seguint ara l'ordre alfabètic, ens trobem els Agustins, orde que tenia cases distribuïdes arreu de la província: *Cervera. En aquesta vila comptaven amb 13 jornals 8 pórques, tot en una sola peça. També posaren a la venda una casa i el convent, que fou taxat i retaxat sense massa èxit durant l'any 1849, essent finalment cedit per escoles d'ensenyament primari i mitjà.

*Guissona. Es tracta de 8 finques de grandària reduïda, part d'elles són horts de 3 pórques a 1 jornal al terme de Massoteres. La peça més gran és un bosc matosser de vint jornals al mateix terme de Massoteres, adquirit per Francesc Huguet de Guissona. Precisament el mateix comprador adquiria també el convent. La xifra total de béns desamortitzats fou de 37 jornals 5 pórques.

*Lleida. Una peça dividida en quatre finques dedicades a horta de regadiu, ubicades a la partida de Granyena, tot plegat sumaven la xifra de 54 jornals 2 pórques. Aquests horts d'adquiriren pel mateix preu de taxació, tot i que habitualment els horts s'acostumaven a

cotitzar força, i més els de regadiu.

Foren adquirits per Josep Safont, resident a Madrid. Quan arribarem al capítol dels beneficiaris, ja tindrem ocasió d'explicar les diferents adquisicions dels germans Safont arreu d'Espanya. S'arrendaven a pagesos residents a Lleida i Alcoletge (vegeu els contractes a Fuster, M. nº596).

*Puigcerdà. Concretament els Agustins de Puigcerdà comptaven amb dues peces de terra de 4 i 9 pórques al terme de Balltarga. Foren adquirides per Francesc Calvet i Jaume Elies, respectivament, i pagades en un sol termini.

*Sanaüja. Trenta-cinc peces de petites dimensions, excepte dues heretats: una al terme de Palou de Sanaüja, de 88 jornals, i l'altra de 45 al mateix indret.Ambdúes rematades per Joan Agell. Tot plegat posaren en venda 302 jornals 5 pórques.

*La Seu d'Urgell. Divuit finques al mateix terme de la Seu, que sumaven un total de 78 jornals 7 pórques. Es ven terra de secà i de regadiu, però cap finca urbana, ni el convent. La propietat quedava molt ben repartida, gairebé cada peça tenia un comprador diferent, i no faltà Silvestre Solà, qui en aquest cas, remataria les finques ubicades a la partidaa Santa Magdalena, per tal de poder reunir una sola finca a base de petites peces, que sempre aconseguiria mitjançant un intermediari a la subhasta de Lleida.

*Tàrrega. Cas contrari al convent de la Seu. Aquí els Agustins solament prescindiren de sis finques urbanes, ubicades als carrers Raval, Agoders, Sant Agustí i La Font. Es posaren en venda molt tard, l'any 1848, essent adquirides per uns preus mòdics pels senyors Joan Girona i Francesc Roca Barcons, l'any següent. El convent es subhastava l'any 1843, essent adquirit per Josep Canes i Cia. de Tàrrega l'any 1844, pagant en títols i duplicant el preu de la taxació.

-Les Monges Clares tenien dues cases: una a Balaguer i l'altra a Lleida. Però a més, ens trobem que les Clarisses de Tarragona i de Puigcerdà també comptaven amb béns a Lleida.

*Clarisses de Balaguer. Es tracta de 21 jornals 9 pórques, distribuïdes en set peces totes elles ubicades al terme de Balaguer. Entre les set finques hi ha el convent, poc interessant artísticament perquè es tractava d'una residència temporal.

*Clarisses de Lleida. Força varietat de finques posaren en venda, es tracta de 18 finques rústegues, que tot plegat sumaven la quantitat de 51 jornals 3 pórques i vint-i-tres cases situades als carrers Clavell, Segarra, Nou i Obradors, tots ells al que avui representa la part antiga de la ciutat. Cal esmentar, finalment, la gran varietat de compradors que accediria a les cases.

*Clarisses de Puigcerdà. Es tracta de vuitanta-tres jornals distribuïts en vint-i-sis peces de diferent grandària, situades al terme de Balltarga i adquirides per Pere Campí de Lleida i Francesc Calvet de Puigcerdà.

*Clarisses de Tarragona. Les monges de Tarragona comptaven amb un molí de farina situat al terme de Lleida, partida de Gualda i una heretat anomenada també Gualda, al camí de Torrefarrera, de 52 jornals 3 pórques. Després d'una sèrie de compradors insolvents, ho adquiria Ignasi Girona, però cedint dues parts a Manuel de Oviedo. El molí també fou per a Ignasi Girona, amb societat formada per Joan Viladot i Ramon Macià.

-Els Caputxins era l'orde més pobra, solament se'ls desamortitzà sis jornals de terra entre les quatre cases que posseïen a Lleida.

*A Cervera, tenien dos hortets de secà, de 10 i 6 pórques i un convent del qual solament quedaven els fonaments i alguna paret enrunada. Els hortets foren adquirits per Tomàs Capella, duplicant àmpliament la xifra de taxació.

*A Lleida, es subhastà solament l'anomenat "Hort dels Caputxins", amb parral,

sopador i cisterna, dividit en tres parts: de 7, 6 i 5 pórques, adquirides per Ignasi Girona i Josep Lamarca.

*A Solsona, trobem dos horts situats al mateix terme, de 10 i 6 pórques, adquirits per Marià Codoñet de Barcelona. El convent fou utilitzat per a diferents usos, fins que acabaria enrunat.

*A Tremp, comptaven amb un hort d'un jornal onze pórques i uns trulls situats al carrer Raval de Tremp. Tot fou adquirit per Miquel Utrillo, banquer de la vila.

-Els Mercedaris solament comptaven amb cases de religiosos situades a la plana: *Agramunt. Els Mercedaris d'Agramunt posaren en venda divuit finques de dimensions prou reduïdes, però que tot plegat sumaven 167 jornals 9 pórques. Es tracta de terra campa de secà, de tercera categoria. La finca més gran està situada a la partida Ofegats, del mateix municipi i medeix 49 jornals 6 pórques; fou adquirida per Joan Puig i Coll d'Agramunt, per un preu reduït, tot i que duplicà la xifrà de taxació.

*Lleida. En aquesta ciutat es vengueren 13 jornals 3 pórques de terra de diferent qualitat, distribuïda en vuit finques. El convent, després d'una sèrie de fallides, fou rematat a Madrid, el dia 28 d'agost de 1845 per Gaspar Remisa.

*Sant Ramon i La Manresana. Es tracta de quinze peces de terra campa, de bosc i vinya, situades als termes de Portell i Arbeca, que sumaven 139 jornals 3 pórques. El convent s'anuncià, però ni tan sols arribaria a subhastar-se, quedant utilitzat per a escoles d'ensenyament primari, mercat, fàbriques,... Part d'aquestes finques foren adquirides per Albert Camps i Cia.

*Tàrrega. En aquesta vila, comptaven amb 9 finques esbargides per diferents partides, sumant totes plegades la xifra de 36 jornals 6 pórques. Els Mercedaris també tenien dues cases al Raval, una als afores -Reramurs-, una al carrer Sant Agustí, dues palleres i una panera al carrer de la Mercè. Adquirides per Jaume Mestres d'Agramunt, Pau Arovitg de Tàrrega, Ramon Solà de Tàrrega i Ramon Valls de La Guàrdia.

-Els Carmelites Descalços i Calçats, igual que els ordes anteriors tenen propietats petites. Es tracta de petites finques al mateix terme de casa desamortitzada, i que habitualment dupliquen el preu de taxació.

*Balaguer. Els Carmelitans Descalços tenien tres horts situats a reramurs de la mateixa vila, es tractava de terra de primera i segona qualitat, regada, amb pou i sínia. La grandària era de 15, 6 i 2 pórques. Adquirits per Francesc Puig, Jaume i Ramon Sala de Balaguer, respectivament.

*Borges Blanques. La capital de Les Garrigues comptava amb 18 petites finques venudes, tot plegat 95 jornals de terra de secà, que foren rematades al mateix preu de taxació, per Francesca Benet, advocat de Lleida (per a Magí Ticó). Així doncs, tornava a ésser una sola finca, malgrat que a efectes de subhasta s'havia dividit en lots diferents.

*Lleida. Els Carmelites Calçats de Lleida posaren en venda 81 jornals 4 pórques. En aquest hem d'abandonar la idea habitual de petits horts. Els Carmelitans comptaven amb una heretat prop de la partida "Pica de Baix", que consta de 79 jornals adquirits per Francesca Gras i Antònia Oller de Madrid, però que al cap de dos anys es declararan insolvents. Trobem una nova escriptura de venda de l'any 1844, on figura Domènec Muntaner com a nou propietari. Un petit hort a "Pardinyes Baixes" de 2 jornals 4 pórques, adquirit per Pau Figuerola, completa el volum de subhastes d'aquest convent.

*Lleida. Els Carmelitans Descalços comptaven amb sis cases al carrer Plateria de la ciutat, dos horts a la Partida de Rufea de 2 i 4 jornals, i un a la partida de Vallcalent de 2 jornals. Totes les cases foren rematades aviat i la xifra de cotització, no era pas menyspreable. Però, el que més sobta és la gran quantitat de censals que anualment recaptava aquesta casa,

concretament 621. El convent fou utilitzat per a Diputació Provincial durant l'any 1836, entre altres utilitats.

*Salgar. Prop de 42 jornals dividits en 11 parts, fou el total dels béns subhastats a aquest convent. Es tractava de terra de secà, de tercera qualitat, ubicada als termes de Salgar, Artesa de Segre i Montsonís. El preu del remat fou el mateix de la taxació. El comprador fou Ignasi Girona i Cia. que adquiriria les terres i el convent.

*Tàrrega. Els Carmelitans d'aquesta vila compten amb un hort tapiat d'un jornal, al camí de Talladell, adquirit per Pere Mías de Tàrrega; el convent, situat al mig de la vila, tot i que no ens consta el nom del carrer, fou comprat per Josep Canes i Cia. (societat formada pels senyors Vergoñós i Orovitg). L'hort, a finals del segle XIX fou adquirit pel senyor Llovera, per tal de poder construir el cafè-teatre conegut amb el nom d'"Ateneu", que avui encara roman en el mateix indret. Finalment, una casa al carrer Agoders i un corral al carrer Claret, adquirits per Tomàs Sostres de Tàrrega, constitueixen tot el lot subhastat pels Carmelitans d'aquesta vila.

-Els Trinitaris comptaven amb cinc cases, també ubicades a la plana, principalment.

*Anglesola. Vint-i-tres finques al mateix terme, que tot plegat sumen una xifra de 161 jornals de terra campa. El comprador d'un nombre important de finques (vint-i-una), fou Joan Baptista Clavé, comerciant barceloní; la resta, foren adquirides per Benet Vicens de Madrid. El convent situat al camí de Tàrrega fou comprat per Càndido Jordana de Cervera.

*Avinganya. L'església i el convent, momentàniament, foren adquirides per Manuel de Berenguer de Madrid, però el temple, molt mal cuidat, s'enrunaria fins arribar a la situació actual, que ja solament romanen les parets laterals i els arcs faixers del que deuria ésser un edifici gòtic. També una peça de terra de regadiu a Seròs, de 57 jornals 1 porca, adquirida per Benet Vicens de Madrid; i una altra peça de terra, però aquesta de secà, al mateix terme de Seròs, de 37 jornals de grandària, adquirits per Gaietà Quer d'Aitona.

*Balaguer. Tres horts situats al terme de Balaguer de 10 pórques i un de 1 jornal 8 pórques també al mateix terme. Foren adquirits per Gil Trilla, Francesc Puig de Balaguer i Albert Camps i Cia de Lleida. També es subhastà la setzena part d'un terreny de 115 jornals, adquirida per Pere Mas, que precisament era l'arrendador de totes les finques dels Trinitaris de Balaguer.

*Bellvís. Els Trinitaris anomenats de "La Mare de Déu de Les Sogues" comptaven abans d'ésser desamortitzats amb 71 jornals 7 pórques, dividits en 11 parts, situats al camí de Balaguer, terme de Bellvís. Tot plegat fou adquirit per Jaume Cases i Teresa Sans i Parera de Castelldans i arrendataris d'aquestes finques. El convent d'adquirí Albert Camps i Cia.

*Lleida. Dos horts a la partida de Fontanet, un de 4 jornals 4 pórques i l'altre de 10 pórques, adquirits per Manuel Tubau i Ramon Mestres en societat i el segon per Antoni Rexach, comerciant lleidatà, el qual adquirí també amb la seva germana Magdalena una fonda anomenada "La Bordeta", als afores de la ciutat. Arrendades a Albert Vallespí per 725 rals/any i Josep Vallespí per 622 rals/any.

-De l'orde dels Mínims, solament tenim notícia de dues cases situades a la província de Lleida, una a Ponts i l'altra a Cervera i, és clar, les dues sofriren l'impacte desamortitzador.

*Cervera. En aquesta vila els Mínims solament comptaven amb el convent, que de fet, mai es taxà i fou utilitzat per a presó.

*Ponts. Aquesta casa comptava amb dues heretats: la "Borda dels Frares" i "Gratapolls". La "Borda dels Frares", constava de 254 jornals 5 pórques, amb corrals i vinyes al terme de Ponts però, cal afegir que 126 jornals eren totalment erms i això es nota en el moment de la venda, en la reducció del preu de cotització, concretament. Fou adquirida per Manuel Tubau de Lleida, personatge que no sabem quina raó abandonaria el pagament, essent

novament subhastada i comprada per Anastasi Poch de Sant Julià de Lòria, per la meitat del preu del senyor Tubau!.

L'heretat "Gratapolls" constava de tres parts: 60 jornals de bosc, 24 jornals de terra campa i 3 jornals d'erms, amb casa i pleta, als afores de Ponts, rematat per Josep Santesmases de Gratapolls, l'any 1849. A part, ens queden dues petites finques de 2 pórques i 1 jornal 7 pórques, a més del solar del convent adquirit per Geroni Archs.

-Els Franciscans comptaven amb cinc cases a Lleida, però sempre amb propietats molt petites.

*Agramunt. Aquest convent tenia dos horts de secà al mateix terme d'Agramunt, comprats per Albert Camps i Cia. A més, el convent rematat per una xifra molt inferior al preu de taxació.

*Balaguer. Set finques de petites dimensions que sumen la xifra d'onze jornals sis pórques, ubicades al terme de Balaguer. I el convent situat als afores de la vila, adquirit per Josep Pla Sancho de Tàrrega.

*Bellpuig. Vengué una finca de 3 jornals 9 pórques, adquirida per Jaume Ponts de Bellpuig.

*Cervera. Un hort de dos jornals amb estany i cabana, adquirit per Ramon Mestres i Cendrós d'Agramunt; una casa de dos pisos situada al carrer Major de Cervera, comprada per Pau Solsona i Vila de Cervera i el convent amb l'hort de 3 pórques, cedit per escoles i fàbriques, tot i que l'any 1851 tornava a ésser habitat pels frares. L'hort, però, no el recuperaren ja que Antoni Pipó de Cervera el pagaria d'una sola paga l'11 de novembre de 1847.

*Lleida. Un hort a la Partida Fontanet, d'un jornal set pórques, adquirit per Antoni Rexachs de Lleida.

Ja solament ens resta comentar els ordes amb poques cases, o el cas dels ordes foranis amb cases a la província, precisament entre aquest darrer cas cal esmentar:

-Els Filipenses de Vic, que degut al seu tipus de contracte i condicions de la venda l'hem tractat en l'apartat dels censos emfitèutics.

-Els Jesuïtes de la Seu d'Urgell. En aquest les finques posades en venda foren catorze, al terme de Tost, totes de petites dimensions, excepte l'anomenada "Heretat Escàs" de Montellà, amb 125 jornals i una casa, però que ni tan sols es posaria en venda. Les altres finques foren adquirides per Càndido Jordana, notari de Cervera, personatge que recordem per les seves adquisicions de convents.

-Magdalenes de Barcelona. Solament tenien una casa a la Plaça Major d'Agramunt, adquirida per Francesc Puig i Coll d'Agramunt.

-Missionistes: *Els Missionistes de Barcelona comptaven amb 182 jornals als termes de Florejacs, les Sitges i Guardiola, tot plegat 18 petites peces de terra de secà amb vinyes. Adquirides per Antoni Ribalta de Guardiola de Ribelles, Joan Armengol, Joan Jover i Joan Puig d'Agramunt.

*Els Missionistes de Guissona prescindiren de vint peces de terra de secà, vinya i bosc, als termes de Guissona, Gra i Sant Martí de la Morana. Tot plegat 122 jornals adquirits per un variat ventall de compradors, on no hi manquen, però, els habituals: Manuel Tubau, entre altres. El convent fou tornat al clergat, l'any 1851.

-Premonstratessos de Les Avellanes. L'única casa de monjos premonstratessos la trobem precisament en aquest indret. Les seves propietats s'extengueren termes i la suma total fou de 1.533 jornals entre els quals trobem les següents peces: *Una heretat amb pallera, cobert, dos molins de farina, un d'oli i una era a Ös de Balaguer, de 299 jornals, adquirida per Manuel de Oviedo de Madrid.

*Una altra heretat anomenada "Nostra Senyora del Bon Repòs", al terme de Sant Salvador de Toló, de 1.227 jornals de bosc. Adquirida per Antoni Jordà i Santacreu de Madrid.

*Tres cases a Les Avellanes, comprades per Manuel Raïmat i Francesc Borràs del mateix municipi i Francesc Benet de Lleida.

*El convent on es guardaven les despulles dels comtes d'Urgell, Ermengol VIIè i la seva muller, fou rematat per Manuel de Oviedo.

-Monges de Santa Teresa de Lleida. Solament trobem una casa situada a la Plaça de Santa Maria de Lleida, adquirida per Julià Rueda.

-Orde Militar dels Cavallers de Sant Joan de Jerusalem: *Monges Santjoanistes d'Alguaire. Tot i que les monges santjoanistes darrerament ja no residien a Alguaire, encara es pogué posar a la venda 944 jornals 9 pórques, dividits en 5 finques, a més d'un molí i un de farina a la vila d'Alguaire. El molí d'oli aviat fóra rematat per Pau Borràs i Cia., pagant en títols i en vuit pagues; el molí de farina, per Josep Vila i Berart, advocat de Balaguer, també en els mateixes condicions de pagament. La terra l'adquirí Albert Camps i Cia. de Lleida, donant lloc a una concentració de propietat gens menyspreable.

7.7. ANNEX. BÉNS DESAMORTITZATS ALS ORDES RELIGIOSOS SECULARS.

ORDE RELIGIOS	FINQUES	JORNALS	TAXA/rals	REMAT/rals	COTITZACIO %
Anglesola	23	161	183.395	246.900	135
Aninganya	2	94	208.666	310.010	149
Balaguer	4	3	26.600	37.900	142
Bellvís	11	72	19.042	35.867	188
Lleida	2	5	53.700	126.400	235
MINIMS:					
Cervera	0	0	0	0	304
Ponts	4	344	164.754	420.559	255
FRANCISCANS:					
Agramunt	2	4	5.833	5.833	100
Balaguer	7	12	40.800	68.000	167
Bellpuig	1	4	6.300	6.300	100
Cervera	2	2	48.872	65.758	135
Lleida	1	2	19.200	61.200	319
JESÜITES:					
La Seu d'Urgell	14	14f324j	6.733	20.734	308
MAGDALENES:					
Barcelona	0	0	0	161	
MISSIONISTES:					
Barcelona	18	182	87.700	97.300	111
Guissona	0	122	136.295	668.043	490
MONGES DE SANTA TERESA					
Lleida	0	0	0	0	0
MONGES DE SANT JOAN DE JERUSALEM:					
Alguaire	5	945	115.500	125.100	108
TOTAL	874	28.361	12.840.193	23.564.905	

Taula 7-36.

CLERGAT SECULAR	FINQUES	JORNALS	COMPRAD	TAXA	REMAT	COTITZACIO
ORDE MILITAR DE SANT JOAN DE JERUSALEM:						
Comanda Barbens	8	49	0			
Comanda de Cervera	17	85	8	32.480	32.480	100
Comanda Espluga Calba	3	14	0			
Comanda Granyena	7	69	7	166.400	166.400	100
Comanda Gran Priorat	0	0				
Comanda Termens	17	283	17	104.102		
Comanda Torres de Segre	0	0	0			
CAPITOLS:						
Lleida	279	35	22	61.5741129.746	211	
Solsona	5	822	659.538	1.262.517	191	
La Seu d'Urgell	0	0	106.908	109.233	102	
PARROQUIES:						
Saldes	9	7	4	8.433	8.799	104
RECTORIES:						
Cervera	7	42	7	17.366	17.366	100
Gòsol	10	9	8	22.164	22.682	102
CONFRARIES:						
Ponts, Santa Anna	1	2	1	1.240	1.240	100
Fuiola, Sant Esteve	2	2	2	2.100	2.100	100
COL·LEGIATA:						
Guissona	14	7+n.c.	14			
PRIORAT:						
Meià	12	11	8	26.045	27.205	104
MITRA:						
La Seu d'Urgell	4	n...c.	4	15.490	67.370	435

Taula 7-37.

APENDIX B

COMANDES DESAMORTITZADES: -Comanda de Cervera: La Comanda de Cervera comptava en el moment de declarar-se la Desamortització, amb setze finques subhastades entre els mesos de maig i desembre del mateix any 1848, ubicades als termes de l'Ametlla i Cervera. Es tractava de terra campa, amb boscos i un molí de farina a Porquerisses, tot això sumava un total de vuitanta-un jornals distribuïts en petits lots.

Els beneficiaris d'aquestes ofertes foren: Miquel Llovet, Antoni Roig, Josep Llovet, Joan Font, Ramon Roig, Ramon Bonet, Josep Salvador i Magí Salvador, tots pagesos de l'Ametlla de Segarra. Remataven les diferents finques a la subhasta de Lleida, el mes d'abril de 1849, pagant en metàl·lic i en vint pagues.

-Comanda de Susterris: En el moment de la desamortització solament tenim notícia d'una casa a Talarn, subhastada el mes de maig de 1848 i novament anunciada l'any 1852.

-Comanda de Granyena: El mateix mes de maig de 1848 es subhasten set finques d'aquesta comanda, ubicades al mateix terme de Granyena. Es tractava de seixanta-nou jornals de terra campa de secà i una casa-castell a Granyena, rematades al mes de març de 1849 per Josep Anglés de Cervera, Joan Carbonell, Francesc Farré i Miquel Serra de Granyena, pagant en metàl·lic i en vint pagues.

-Comanda de Barbens: Tretze finques de tamany reduït es posaren en venda. No sabem si eren de secà o de regadiu. Foren adquirides per: Francesc Vilalta de Cervera (quaranta-nou jornals), Jaume Minguell de Barbens, Joan Riera de Bullidó, Josep Castells, Bautista Ortiz, Andreu Benet Torres i Antoni Minguell de Barbens. Les condicions de

pagament seguien sent les mateixes de les comandes anteriors.

-Comanda de Torres de Segre: El dia 19 de maig de 1848 es posaren en subhasta pública les nou finques d'aquesta comanda, de les quals tres són urbanes: un molí d'oli, un molí de farina i una casa-castell a Torres de Segre adquirida per Francesc Miret i Cia. de Torres de Segre; mentre que els dos molins eren rematats per Marià Quer i Cia de Lleida. La resta de propietats eren finques rústegues, horts més o menys petits adquirits per Francesc Miret i Cia. de Torres de Segre. Tot fou rematat el mes de juliol de 1849, pagant en vuit pagues i en títols.

-Comanda d'Espluga Calba: En aquest municipi triomfava la propietat urbana, la comanda comptava amb quatre forns de pa, un molí de farina, una casa-castell al centre de la vila i 14 jornals de terra de secà, utilitzats pel conreu de la vinya i olivera. Cap d'aquestes finques fou rematada i el dia 28 de maig de 1852 tornaven a sortir a subhasta.

-Comanda de Termens: La subhasta dels béns d'aquesta comanda començava certament tard, fins l'octubre de 1850 no s'anunciaven les dinou finques ubicades al mateix terme de Termens, dos-cents vuitanta-tres jornals de terra a més d'un molí de farina i una casa-castell a la vila. No fou adquirit.

-Comanda Gran Priorat: Fins al dia 1 d'octubre de 1850 no s'anuncià la subhasta de les propietats d'aquesta comanda, que compta amb cinc forns: un a Arbeca, a Corbins, a Palau d'Anglesola, a Castellnou de Seana i a Artesa de Segre.Tampoc es remataren.

DESAMORTITZACIÖ DE LA RESTA DEL CLERGAT SECULAR.

Tot realitzant una anàlisi més o menys detallada dels béns desamortitzats al clergat secular, començarem pels Capítols.

-Capítols: comptaven amb propietats envejables i en terrenys relativament bons, però potser la millor sort que corregueren fou precisament el fet de poder despistar part de les seves propietats, degut a una mena d'articles heterogenis als quals s'acolliria sobretot el Capítol de Lleida, segons observarem en la següent correspondència, on el Capítol de Lleida esmenta fins i tot els articles on s'acolliren per tal de salvar el seu patrimoni: Junta del Ilustrísimo Cabildo de la ciudad de Lérida: "Contestando esta junta a las anteriores comunicaciones de V.S. del día 4 y 7 del que sigue dice a V.S. que desde luego; deseosa de que todos sus actos lleven el sello de la imparcialidad y Justicia, no sólo ha resuelto sean devueltos los libros y demàs documentos pertenecientes a fundaciones y beneficiados, siguen ciñéndose a lo literal del artº 1º de la ley del 2 de septiembre último que se halla concevido en estos términos: Todas las propiedades del clero secular de cualesquiera clase de predios, derechos y acciones q. consisten de cualquier origen y nombre que sea, y con cualquiera aplicación o destino con que hayan sido donadas o adquiridas, son bienes nacionales.

Considerando al propio tiempo que las fincas de los fundadores y beneficiados no son propiedad del clero; de ningún modo donadas, ni adquiridas por él, sino dejadas en Administración por disposición de aquellos para objetos determinados, la Junta no puede considerar dichas fincas como bienes nacionales por las noticias adquiridas, resuelve a sí mismo en su vista dejarlas en administración a V.S. con objeto de celebrar misas a cuyo precio estàn destinadas esas fincas".

Dios guarde a V.S. muchos años:

(Signatures il·legibles).

Lérida, 13 de diciembre de 1841.

A aquesta carta hi correspon la següent resposta de la Junta Nacional de Béns Nacionals de Lleida:

Junta Especial de Adon. y Venta de Bienes del Clero Secular de la Provincia de Lérida:

Siempre que los reverendos curas de esta capital acrediten como lo hizo el ilustre Cabildo, sobre las fincas administradas por las comunidades parroquiales para el solo y único objeto de misas matutinas, y que estas fincas no son propiedad suya, ni compradas, ni adquiridas, sino dejadas en administración para el indicado fin, la Junta se apresurarà desde luego a acceder gustosa a su pretensión. (.....)

Dios guarde a V.S. m.a.

Lérida 20 de diciembre de 1841.

El Presidente:

Manuel Ezquiziaga.

Els Capítols de la província de Lleida posarien a la venda 3.406 jornals, tot plegat es tractava d'una sèrie de finques de dimensions més grans que les habituals dins el clergat secular. Aquí les finques mitjanes-grans són més o menys freqüents. També notarem una altra diferència respecte a la resta de clergat secular, es tracta del tipus de comprador; és normal que aquestes terres siguin cobejades per un tipus de personatge amb interessos diferents als del típic personatge que remata una finca i prou, per exemple. Aquí acudiran els grans beneficiaris de la Desamortització lleidatana.

Les finques estaven situades en diferents municipis, esbargides arreu del bisbat.

A més de les terres, també hem de tenir en compte els molins, cases i altres tipus de propietats, que potser en la resta de clergat secular seran menys freqüents.

Els capítols més rics eren els de la Seu i Lleida, mentre que el de Solsona solament li fou desamortitzada l'heretat anomenada "Torre Neral", heretat força cobdiciada encara avui dia. La data en què sortiren a la venda aquestes finques, fou l'any 1842 i s'acostumaven a vendre d'hora.

-Curats. Un total de 127 curats que suposen la xifra de 1.433 jornals 9 pórques posats en venda, esbargits arreu dels diferents municipis i llogarrets.

La data de les subhastes fou entre el maig de 1842 fins el maig de 1843, l'any 1844, en canvi, fou ja més dèbil.

Els curats ofereixen habitualment finques molt petites, de qualitat molt baixa, de secà, ubicades al mateix terme i partida i de les quals no en sabem el seu contracte de conreu, potser era el mateix capellà l'encarregat d'aquests treballs, com en algun cas hem vist.

Els curats més rics foren els de: Bell·lloc (162 jornals 5 pórques), Bellvís (81 jornals 6 pórques), Castell·llebre de Peramola (59 jornals), Cogul (74 jornals), Llardecans (54 jornals), Montgai (59 jornals), Omellons (59 jornals), Pedrís (126 jornals), Puig-gròs (56 jornals), Rosselló (51 jornals), Vinaixa (236 jornals).

En general, el nombre de finques que posaren en venda aquests curats és reduït, solament 18 o 20. Certament es vengueren finques petites, és difícil trobar grandàries superiors a 30 jornals, per exemple. Solament les hem pogut registrar en els curats de Pedrís (34 i 36 jornals) i en el de Castell·llebre de Peramola (36 jornals).

-Beneficis. Solament posaren en venda 298 jornals 9 pórques. Les parròquies que concentraven més beneficis dedicats a diferents sants i patrons foren les de: Äger, Anglesola, Ferragut, Ponts, Verdú i Vilagrassa.

La data en què es posaren en venda fou també l'any 1842, però part dels beneficis no foren adquirits i alguns ni tan sols taxats. Entre els adquirits trobem els quatre de Ponts i els dos de Vilanova de Meià.

-Rectories. Seguint una mica la tònica ja habitual, poques foren les finques taxades i poques les venudes. La quantitat de terra oferta fou de 421 jornals 7 pórques. Entre les úniques rectories amb propietats venudes cal esmentar les de Cervera, Gòsol i Sanaüja. En aquest cas, el preu fou el mateix de taxació.

-Comunitats. La xifra de terres posades en venda fou de 702 jornals 2 pórques i part d'aquest lot es distribueix entre les principals comunitats, que fins i tot aconseguiren vendre les seves ex-propietats. Entre les comunitats més importants trobem: Agramunt, C. Eclesiàstica de Biosca (que posava en circulació 37 finques ubicades al mateix terme de Biosca, a més d'altres als termes de Ribelles, amb cases, molins, forns de pa i trulls), Cardona, Guissona, Peramola, Ponts, Sanaüja (amb 98 finques als termes de Salvanera, Palou, Ribelles i Sanaüja, petites peces que resultaren totes venudes), Solsona, la Seu d'Urgell i Vilanova de Meià. De totes les vendes, cal esmentar que la seva cotització fou reduïda.

-Confraries i Ermites. Trobem confraries desamortitzades arreu de tota la província, però potser el més greu és que part de les vegades s'esmenta el sant i en canvi, no apareix cap referència del terme on estan ubicades, fet que ha dificultat trobar-ne algunes.

Les principals confraries foren les de Fuliola, Agramunt, Ponts i Granyena, totes amb terres adquirides.

Respecte a les ermites o santuaris, d'algunes no en tenim referència ni tan sols del seu moment de taxació, fet que ens indica que potser mai es dugué a terme. Entre les més importants cal esmentar: l'ermita de l'Ansovell, amb 61 jornals de terra campa, 3 de pati i 6 de devesa, a més de dues cases i del mateix edifici de l'ermita, tot al terme d'Ansovell; el santuari de la Mare de Déu de Bastanist, als termes de Vilet i Estana, 23 jornals i l'ermita; altres santuaris més pobres foren els d'Arròs, Sant Climent a Salàs de Pallars, Sant Marçal a la Figuerosa i la Mare de Déu de la Llata a Banastarre.

-Parròquies. Tot i que l'oferta fou de 60 jornals 10 pórques, entre totes les parròquies, solament en vengueren els béns de la Parròquia de Saldes, ubicats al terme de Gòsol.

Tot aquest batibull de xifres i dades ens duu a una síntesi força clara: els béns del clergat regular suposen la venda de 35.728 jornals, és a dir, el 83,36% de tot el volum de béns desamortitzats a Lleida, durant els anys 1838-1851. El clergat secular solament movia una xifra discreta de terres, 7.128 jornals, és a dir, el 16,63%. Tot plegat Lleida posava en venda 42.856 jornals de terra en aquesta desamortització eclesiàstica, fet que difícilment podia fer canviar l'estructura del camp lleidatà.

8. FINQUES URBANES DESAMORTITZADES

8.1. INTRODUCCIO

Certament el capítol de les finques urbanes mereixia un tractament a part del de les finques rústiques. En principi hem seguit les pautes habituals: conèixer els propietaris antics, saber què tenien, on ho tenien i qui ho adquirí. De fet, potser només amb això hauríem complert les necessitats del treball, però qualsevol dels documents notarials o dels lligalls d'hisenda que tracten la desamortització ens faciliten una informació que és una llàstima desestimar (els carrers on se situaven les peces traspassades, de vegades les dimensions, l'ús de la casa i el preu del lloguer, si s'escau).

Lleida fou la ciutat on se subhastaren més peces i totes elles ens donen una idea aproximada de com deuria ser la ciutat durant aquests anys. Per poder aprofundir més i alhora saber les conseqüències d'aquestes vendes, hem decidit consultar els cadastres no solament de la ciutat de Lleida, sinó de diferents poblacions per tal de poder comparar els preus de les finques i els dels lloguers. El resultat ha estat un treball força interessant, bé que tot just és un esbós d'un camp poc tractat.

8.2.TIPUS DE FINQUES SUBHASTADES

El ventall de finques urbanes posades a la venda és variat, tant pel que fa a l'ús com a la xifra de taxació. Hom pot trobar bàsicament dos tipus de finques: en primer lloc les destinades a l'habitatge; en aquest cas caldria esmentar des dels convents a cases i castells; i en segon lloc les dedicades a activitats econòmiques: molins d'oli i farina, forns i -en part- els mateixos convents que sovint foren utilitzats posteriorment per a fàbriques. Esment a part mereixen la farmàcia de Linyola pertanyent a la comunitat del mateix municipi o el canal de pedra amb pous de l'orde cartoixana de Scala Dei; cap de les dues finques fou adquirida.

En aquest capítol solament hem registrat les finques urbanes subhastades soles; malgrat que una colla d'elles sigui reduïda però no menyspreable es troba venuda amb terres, hisendes i heretats. És freqüent la combinació terra-casa, convent-hort, o casa amb forn, trull i cup. Cas a part serien les hisendes i heretats on habitualment no manca res: casa, terra, horta, celler, trull, cup, palleres, magatzems, molins i ferraginars.

CLERGAT SECULAR	FINQUES	JORNALS	COMPRAD	TAXA	REMAT	COTITZACIO
CURATS:						
Albagès	3	n.c.	3	22.300	22.700	102
Alpicat	7	n.c.	7	82.631	86.916	105
Belianes	1	0,2	1	320	370	116
Benavent de Segrià	2	7	2	20.600	57.700	280
Blancafort	2	4	2	11.233	11.233	100
Castellnou de Seana	4	n.c.	4	15.766	16.166	103
Castellserà	4	7	3	2.485	2.585	104
Cedó	4	7	4	7.985	24.250	304
Menàrguens	6	10	5	26.300	44.540	169
Peramola	2	50	2	1.200	1.200	100
Peranúa	1	2	1	966	1.006	104
Sant Martí de Maldà	4	9	4	20.572	21.246	103
La Sentiu	5	2	5	7.192	15.452	215
Sidamon	2	8	2	11.600	11.600	100
Tarròs	14	44	14	69.650	69.650	100
Vilagrasa	27	34	27	22.367	63.799	285
COMUNITAS:						
Guisona	19	68	19	47.489	51.955	109
Sanaüja	94	291	74	156.788	161.932	103
Borges, Capellania	12	0	12	0		
BENEFICIS:						
Vva. Meià, Santa llúcia	7	n.c.	7	7.765	9.985	129
Vva. Meià, Orgue	1	N.C.	1	883	833	102
TOTAL	616	1.980,2	275	1.655.780	2.522.276	

Taula 8-1.

8.2.1.CASES

Habitualment ubicades enmig de les poblacions, malgrat que en alguns casos romanen als afores ("reramurs" expressió potser més tècnica que d'alguna manera ens indica proximitat al nucli urbà). Els ordes religiosos llogaven aquestes cases exigint preu mensual per pis, o bé un preu diari o setmanal per habitació, és a dir, deurien consistir en una mena d'hostal per a gent transeünt, a banda de les arrendades durant uns anys. De vegades aquests immobles eren arrendats de forma curiosa: pisos, habitacions, golfes, soterranis, cellers,... de manera que un mateix edifici quedava dividit en més d'un lloguer.

Els propietaris de cases eren principalment els ordes religiosos regulars i els capítols, a banda de les cases dels comanadors subhastades però no comprades.És tractava d'edificis gairebé senyorívols on no mancaven senyals heràldiques (avui dia encara es conserva la casa del Comanador de Torres de Segre, la d'Espluga Calba i la de Barbens). El clergat secular, per la seva part, comptava amb menys cases i més senzilles però que -de fet- anaven a parar a mans de petits propietaris; en aquest cas, forneixen de cases un grup social que potser no en tenia, o bé que comptava amb una casa més senzilla. Aquesta era la idea de Mendizàbal, però després no es complí per raons diverses, entre elles els canvis de governs i les presses. També es vengueren ermites que s'utilitzaran per a aplecs.

8.2.2.CONVENTS

Eren les cases on residia el clergat regular. N'hi havia de diferents dimensions i categoria artística; en cap convent no hi mancava l'església, el claustre i la zona reservada a

l'habitatge dels monjos. Part d'ells foren subhastats el 1843, 1844 i 1848 i adquirits molt d'hora. Els seus preus oscil·len entre 30 i 200 mil rals de billó i es pagaven principalment en títols. Els nous propietaris els dedicaven a equipaments (fàbriques) o bé senzillament a "magatzems"; a part, alguns d'ells no se subhastaren i l'Estat mateix ja els dedicà a diferents edificis públics que acolliran serveis necessaris: el convent dels dominics de Lleida serà utilitzat per a Escola Normal; el dels franciscans per a Diputació Provincial; el dels carmelites descalços de Lleida per a hospici i casa de misericòrdia; el dels agustins de Lleida per a teatre; el dels mínims de Cervera per a presó i fàbrica tèxtil; el dels dominics de Balaguer per a casa de caritat; el dels carmelites descalços de la mateixa ciutat per a caserna de la guàrdia civil; el convent dels agustins de la Seu d'Urgell es va cedir per a hospital de la població, com el dels caputxins de Tremp; el dels dominics de Solsona seria el Seminari, a banda d'altres usos com el dels trinitaris de Lleida enderrocat per a obrir-hi un carrer nou, anomenat, la Baixada de la Trinitat o Capità Massip.

Hem preferit presentar els convents segons les poblacions on estaven ubicats.

LLEIDA:

-*Caputxins*. El temple fou utilitzat per a magatzem de palla i altres provisions de l'exèrcit fins que l'any 1850 s'enderrocaria per a bastir-hi una presó que el 1885 encara no era una realitat. La part habitada pels monjos es dedicà a manicomi provincial i alberg per als rodamóns. També hi hagué un projecte per instal·lar-hi l'hospital militar, però aviat fou enderrocat de manera que l'any 1890 res no se'n sabia del convent, fins i tot les pedres s'havien venut i el solar formava part de l'actual Rambla d'Aragó, de l'edifici de les Germanetes dels pobres i dels carrers Canonge Brugulat, Governador Montcada i Ballester. A l'horta s'hi construïren cases en ambdós costats del carrer Fortalesa. Entre els efectes desapareguts del convent cal esmentar set cadires i dues consoles.

-*Mercedaris*. Situats al carrer Sant Antoni. Segons les notícies de Gaietà Barraquer el convent fou rematat per Joan Baptista Roca el qual ben aviat es declararia en fallida i seria rematat per Francesc Murlans per a cedir-lo al marquès de Remisa. Nosaltres ho hem trobat força més senzill, l'edifici fou rematat per primera i única vegada per Ignasi Rovira de Lleida. El 1887 els mercedaris tornaven a establir-se a la ciutat i en aquest mateix convent. Sembla ser que Ignasi Rovira utilitzaria l'església com a magatzem de gra i quadra de cavalls i, mitjançant un sostre, la part superior podia dedicar-se a casino i teatre, on el cambril de la Santa serviria d'escenari, la sagristia per a cafè i el cor com a lloc de reunions clandestines de les societats secretes. L'hort havia esdevingut una fonda anomenada Sant Lluís i potser el convent habitatge del Sr. Rovira.

-*Dominics*. L'edifici mai no arribà a subhastar-se i ben aviat l'Estat el cedia per a escola normal. El 1849 el bisbe demanà l'església però les juntes revolucionàries se n'apoderaren i mitjançant una tàpia el dividiren en dos pisos: la part superior destinada a sala d'exàmens i la inferior a museu arqueològic entre altres usos.

El claustre fou aprofitat per la societat "Amigos del País" i més tard per a caixa d'estalvis, habitatge del director de la Normal i Institut de Segona Ensenyança.

També es creà i s'instal·là en aquest edifici la Biblioteca Provincial, precisament amb els fons dels convents extingits i amb els fons provinents de la Universitat de Cervera.

-*Trinitaris*. El solar del convent fou utilitzat per obrir un carrer nou, anomenat la "Baixada de la Trinitat" o Capità Massip. No sabem quan el deurien enderrocar però de fet mai no es taxà.

-*Franciscans*. El convent des de 1836 fou utilitzat com a Diputació Provincial i oficines d'Hisenda i l'església fins al 1849 per a magatzem de gra, però a partir d'aquesta data s'obrí al culte.

-*Carmelites Calçats*. Aquesta casa havia estat inaugurada el 1688; situada al carrer del Carme, subhastada el maig de 1842 i rematada pel juliol del mateix any per Antoni Rexachs, malgrat que Ramon Mestres abonaria alguna paga. Utilitzat per a la construcció d'habitatges i l'hort per a banys públics.

-*Carmelites Descalços*. L'edifici data del 1695 situat prop de la muralla davant l'església de Sant Llorenç; fou destinat a hospici i casa de misericòrdia. L'església del convent passà a parròquia de Sant Josep i la casa de caritat prendria el nom "d'Hogar de San José" l'any 1956. També s'hi instal·là la primera biblioteca pública que existí a Lleida, la qual -posteriorment- seria traslladada al convent dominicà.

-*Agustins*. Situat al carrer Major, sortí a subhasta, però l'ajuntament aviat el destinaria a teatre; després de dos incendis, cap a l'any 1880 no es reedificaria més. A partir d'ara el solar del convent fou destinat a obrir un carrer. D'aquesta manera el carrer Cavallers desembocaria a Blondel enlloc del carrer Major, i el solar del temple fou adquirit pel notari Xam·mar de Juneda el qual construiria una de les vivendes més luxoses de la ciutat, destinant la planta baixa al "Café Suizo".

CERVERA:

-*Caputxins*. En principi els miquelets utilitzaren el convent per a quarter, però el 1848 ja s'anunciava solament el solar. Cap a finals de segle s'havien edificat cases i magatzems amb la façana al carrer Victòria.

-*Dominics*. El convent fou saquejat pels "milicianos de la muerte" una colla d'expresidiaris; el 1848 era subhastat, cedit per a almodí i tornat al clergat el 1851. La biblioteca es traslladà a Cal Nuix.

-*Franciscans*. El convent fou comprat per Pau Solsona i Ignàsia Granell, l'any 1898 acollia una fàbrica de farina.

-*Agustins*. Situat al carrer Major. El convent fou taxat el dia 19 de març de 1844 i retaxat el dia 11 d'abril de 1849. La xifra de subhasta era de 190.590 rals i 117.494 rals, respectivament. Malgrat tot, fou cedit per a escola de pàrvuls i d'ensenyament mitjà. El temple era utilitzat per la Congregació de la Bona Mort.

-*Mínims o Paüls*. El convent fou utilitzat per a quarter i l'església per a magatzem, posteriorment l'ajuntament el destinà a presó i més tard el trobem convertit en fàbrica tèxtil; el 1895 a l'hort hi havia una sala de ball.

BALAGUER:

-*Dominics*. El convent fou subhastat el 1844 i el cediren per a casa de caritat fins al 1856, quan el bisbe Caixal de la Seu d'Urgell hi instal·là un noviciat per als jesuïtes. La revolta de 1868 féu fora els jesuïtes i s'utilitzà com a quarter. Novament el 1868 el bisbe Salvador Casañas el destinaria a convent per als franciscans.

-*Trinitaris*. Durant aquests anys els trinitaris no ocupaven el seu convent conegut amb el nom de "Mare de Déu de les Parrelles"; residien en una casa del carrer Santa Anna, sense església i solament amb un petit oratori.

Les pedres de l'antic convent foren venudes per a material de construcció. Precisament la Casa Consistorial edificada el 1854 adquirí part dels materials d'aquest convent.

-*Franciscans*. Convent comprat per Josep Pla i Sancho de Tàrrega el mes de juliol de 1844 per 152.000 rals.

-*Carmelites Descalços*. El convent no fou subhastat. Es dedicà a caserna per a la guàrdia civil. El 1898, segons testimonis d'uns viatgers, encara romania força ben cuidat.

LA SEU D'URGELL:

-*Dominics*. Una vegada decretada l'exclaustració, els armats de Tuixen i Gòsol

obraren tota una sèrie de destruccions al convent. El dia 19 de maig de 1848 fou cedit per a presó i jutjats mentre que l'església seguí oberta al culte.

-*Agustins*. Novament tenim un convent dedicat a equipament. Es tractà de cedir-lo com l'hospital de la població i la seva església actuà com a capella de l'hospital.

SOLSONA:

-*Caputxins*. El seu convent fou subhastat el dia 19 de març de 1844 i novament taxat el 1848 i 1850; fou entregat per a missions i casa de correcció d'eclesiàstics.

-*Dominics*. En principi s'hi instal·laren destacaments d'artilleria; el 1897 seria seminari conciliar i novament el 1913 convent dominicà.

TÀRREGA:

-*Carmelites*. El dia 15 d'abril de 1843 s'anunciava la venda del convent carmelità per 65.000 rals; fou adquirit per Josep Canes i Cia el 31 d'octubre de 1844. El 1898 Gaietà Barraquer visitava aquesta ciutat; el convent pertanyia al Sr. Aulés. A l'hort del convent s'hi edificaria un cafè-teatre conegut amb el nom d'Ateneu.

-*Agustins*. El convent se subhastava el mateix dia que el carmelità i també fou adquirit per Josep Canes i Cia per 201.000 rals juntament amb l'hort.

GRANJA D'ESCARP:

-*Bernats*. Convent subhastat el dia 19 de maig de 1848. Fins al 1850 no fou adquirit per Francesc Monfort de Torrente de Cinca, malgrat que l'edifici ja estava enrunat.

SERÒS:

-*Trinitaris d'Avinganya*. Aquesta casa es rematava a Madrid el 1842.Fou comprada per Manuel Berenguer de Lleida per 81.500 rals. Gaietà Barraquer el visità el 1898 però el temple havia esdevingut un magatzem, el claustre un corral per als conills i el convent un llenyer, part enrunat, part enfonsat. Encara avui dia hom pot contemplar les deixalles d'una volta i diferents arcs.

LES BORGES BLANQUES:

-*Carmelites*. En fugir els frares el convent fou ocupat per Monges Carmelites terciàries dedicades a educar noies i tenir cura dels malalts, també s'hi instal·là una escola de minyons a càrrec de mestres.

SANT RAMON i LA MANRESANA:

-*Mercedaris*. El convent fou cedit per escoles nacionals i fàbriques fins al 1897 en què els mercedaris tornaren al claustre.

GUISSONA:

-*Agustins*. El convent fou subhastat el 31 d'agost de 1844 i el rematava Francesc Huguet, adroguer de Guissona per 47.200 rals; a més a més era veí del convent. A finals de segle era utilitzat com a fusteria.

-*Missionistes*. El convent deuria ser de petites dimensions i als afores de la població. Es vengué el 29 d'agost de 1844 per solament 20.704 rals a Càndido Jordana i Danís, mestre serraller de Cervera.

SANAÜJA:

-*Agustins*. El dia 31 d'agost de 1844 se subhastava aquest convent. Fou adquirit per Joan Agell de Barcelona per 23.100 rals. El 1900 el convent i el temple eren del poble i una ala del claustre s'habilità per a la guàrdia civil.

MONTSONÍS:

-*Carmelites de Salgar*. El convent es trobava al peu de la muntanya, mesurava 432 vares quadrades i es rematà el 1841 per solament 6.000 rals. La família Girona adquirí part de les seves propietats i també el convent.

BELLVÍS:

-*Trinitaris*. El 1843 se subhastava el convent que potser, sense ser cap mena de joia artística, hom pot pensar que deuria tenir unes dimensions i uns ornaments destacables. Fou rematat per 202.000 rals i adquirit per Albert Camps i Cia el 1849. Posteriorment el material fou venut a l'empresa constructora del canal d'Urgell i els ornaments guarneixen encara avui dia cases particulars de la població.

PONTS:

-*Mínims o Paüls*. Geroni Archs escrivà de Lleida rematava per 1.720 rals el solar d'aquest convent el 1842.

OS DE BALAGUER:

-*Premonstratesos*. L'any 1843 se subhastava la finca de Bellpuig per una quantitat gairebé irrisòria (103.400 rals). Fou adquirida pel general Manuel de Oviedo, governador de Lleida; la seva muller, María Dolores Chavero -en nom de qui havia estat feta la compra- una vegada vídua es casà novament amb l'almirall Manuel de Pezuela y Lobo, el qual intentaria que els trapenses es fessin càrrec del monestir sense donar-los, però, les necessàries garanties;així els frares se'n desdiren. Després adquirí la finca el general José Manrique de Lara y Martínez. A la mort d'aquest, les seves germanes vengueren la propietat i el gener de 1906 fou adquirida pel banquer lleidatà, Josep de Santesmasses i Pujol, el qual el mateix any malmetia els, fins aleshores respectats, sumptuosos sepulcres, dels comtes d'Urgell Ermengol VII i la seva esposa Dolça, Ermengol X i Alvar de Cabrera, germà seu. Va ésser pactada la venda il·legítima amb un antiquari de Vitòria, Luís Ruiz, per la ridícula quantitat de dotze mil pessetes. A desgrat del majordom del convent senyor Josep Utgé, veí de Vilanova de la Sal i per ordre escrita del senyor Santesmasses, una nit foren desmuntades les sumptuoses làpides i seguidament dutes a Vitòria. Cal dir que varen suscitar-se moltes protestes i diverses interpel·lacions a les Corts. Però els embolics i la política d'aquella època portaren com a seqüela el silenci i l'oblit.

Les restes dels comtes no eren negociables i fou Josep Utgé qui, per ordre del governador civil de Lleida, va recollir les despulles dels comtes i les traslladà a l'església parroquial de Vilanova de la Sal, fins que el dia 30 d'abril de 1967 tornaren al cenobi de Bellpuig. Les fastuoses làpides, però, romanen encara al museu "The Cloistres" de Nova York.

TREMP:

-*Caputxins*. Convent cedit per a hospital civil i militar. Malgrat tot no es destruí ni la biblioteca ni l'arxiu.

-*Dominics*. La casa dels dominics fou subhastada dues vegades el 1848 i 1849 fins que el solar fou adquirit per Jaume Prats de Tremp per 30.700 rals.

GERRI DE LA SAL:

-*Benedictins*. Sembla ser que el convent fou destruït pels mateixos milicians de la vila. A més a més el torrent d'Enseu va erosionant els fonaments de les romanalles encara avui dia. L'any 1890 l'església era dedicada al culte i la resta del convent per a fàbriques.

VENTOLÀ:

-*Bernats de Lavaix*. El dia 16 de maig de 1848 sortia a subhasta el convent mig enrunat que posteriorment es convertiria en fàbrica. Actualment les runes del monestir són engolides per les aigües del pantà d'Escaldes, per bé que encara quan les aigües són baixes, podem contemplar-ne la romanalla. El monestir tenia un quadre de Mengs "**La Sagrada Família** " del qual res no se'n sap. El 1866 el pare Mariana en trobà una còpia a la casa Ponti del carrer Cavallers de Lleida, propietat del pare Ramon Vallès, beneficiat de la catedral.

BELLPUIG D'URGELL:

-*Franciscans*. Fou cedit per a fàbriques i tornat al clergat el 1851. Durant la propera

desamortització el convent quedaria en mans de Ramon Franquesa i Castells de Sant Martí de Maldà. El 1891 fou venut als senyors Montaner i Simon de les editorials Montaner&Simon, però en saber la idea d'aquests nouvinguts sobre el possible trasllat del claustre a Canet se'n desdiren.

ANGLESOLA:

-*Trinitaris*. El convent fou adquirit per Càndido Jordana de Cervera el dia 19 de desembre de 1844 per 25.300 rals, més tard el comprava Joan Baptista Clavé, oriünd d'Anglesola i propietari de totes les finques dels ex-trinitaris.

Realment es tractava de cobrir tota mena de necessitats culturals, sanitàries i d'oci, a banda d'altres variades que vagin relacionades amb les característiques del convent. Així doncs, van quedar assignats els diferents convents:

CONVENTS	ÚS POSTERIOR
Agustins de Cervera	Escola pàrvuls
Agustins de La Seu	Hospital civil
Caputxins de Lleida	Manicomi provincial
Caputxins de Solsona	Missions i correcció d'eclesiàstics
Caputxins de Tremp	Hospital
Mercedaris de Lleida	Teatre i casino
Mercedaris de Sant Ramon	Escoles nacionals i fàbriques fins al 1897
Carmelites Descalços Borges	Escola de monges
Carmelites Descalços Lleida	Diputació Provincial, hospici i Casa de Misericòrdia
Carmelites Calçats de Lleida	Banys públics
Dominics de Balaguer	Casa de Caritat
Dominics de La Seu d'Urgell	Jutjat i presó
Dominics de Solsona	Seminari conciliar
Dominics de Tremp	Escola d'ensenyament
Dominics de Lleida	Escola i biblioteca
Franciscans de Bellpuig	Fàbrica fins al 1851
Franciscans de Cervera	Fàbrica i escoles
Franciscans de Lleida	Diputació Provincial i Hisenda
Mínims de Cervera	Presó
Monestir de Lavaix	Fàbrica

8.2.3.MOLINS

Trobem catorze molins d'oli i catorze de farina subhastats, a banda de quatre molins més de farina dels quals solament es va vendre l'arrendament.

MOLÍ D'OLI DE:

-Clarisses de Tarragona a Gualda, rematat amb l'hort per 904.430 rals per Ignasi Girona i Cia. el 1841.

-Scala Dei a Castelldans, rematat per Ignasi Girona i Pau Figuerola per 162.000 rals el juny de 1841.

-Montserrat a Vilbes, rematat per Marià Gasset d'Anyà per 28.000 rals el 18 de febrer

de 1841.

-Montserrat a la Granja Miravall. El molí estava situat al carrer Major nº39 de Juneda, però la hisenda no fou ni tan sols taxada.

-Monestir de Poblet a Tragó de Noguera, media 60x15x18 vares, adquirit per Jordi Camarasa i Cia. per 80.500 rals el 1843.

-Poblet a Alcogul, subhastat amb un molí de farina contigu adquirit per Ignasi Girona i Cia. el 1839 pagant 134.941 rals.

-Monges de Sant Joan de Jerusalem a Alguaire. Per a Joan Puig i Coll que el comprava el 1843 per 136.000 rals.

-Comanda de Torres de Segre. Se subhasta el domini directe d'un molí capitalitzat en 67.500 rals i taxat en 50.410 rals, adquirit per Marià Quer i Cia.

-Capítol de Lleida a Les Borges Blanques de 7.440 pams quadrats, adquirit per Baptista Pujades de Lleida per 179.000 rals.

-Capítol de Lleida a Alfès, amb el de farina, però no es taxà, i un altre a Fondarella tampoc subhastat.

-Capítol d'Urgell a Alòs, subhastat el 1842 i adquirit per Ignasi Girona i Cia. per 102.000 rals.

-Priorat de Meià, molí d'oli a Sant Martí de la Barcedana adquirit per Serafí Roqué de Tremp per 8.363 rals.

El lloguer dels molins següents:

-Comunitat Eclesiàstica de Biosca a Regolà, de 400 rals de renda, ningú no el rematà.

-Capítol d'Ager, molí d'oli a la Font de Sant Martí d'Ager, no es concretà la xifra d'arrendament.

MOLÍ DE FARINA DE:

-Scala Dei a Torrebesses, de 135x131 vares quadrades, rematat per Ignasi Girona i Joan Viladot per 16.125 rals.

-Missionistes de Guissona a Gra, adquirit per Ramona Serres i Gaudier de Cervera el 1841.

-Montserrat a Artesa de Segre, es tracta de dos molins de farina adquirits per Ignasi Girona i Cia per 342.500 rals i 82.000, el 1838 i 1842 respectivament.

-Montserrat a Cervera, rematat per Ignasi Girona i Cia. el 15 d'abril de 1841 per 4.266 rals.

-Montserrat a la Hisenda Condals, molí enmig de l'esmentada propietat adquirida per Francesc Murlans i Ignasi Girona.

-Poblet a Alcogul, subhastat amb el molí d'oli.

-Poblet a Verdú de 6.390 vares, adquirit per Ramon Mestres d'Agramunt el 1842 per 103.000 rals.

-Lavaix a Pont de Suert adquirit per Joan Maza advocat de Lleida per 1.280 rals el 1846.

-Monges de Sant Joan de Jerusalem a Alguaire, comprat per Albert Camps i Cia. per 402.000 rals.

-Premonstratesos de les Avellanes, dos molins de farina i un d'oli subhastats en una heretat a Os de Balaguer adquirida per Manuel de Oviedo.

-Comanda de Torres de Segre, es ven el domini directe del molí de farina de Torres de Segre capitalitzat en 405.000 rals i taxat en 120.662 rals adquirit per Marià Quer i Cia. el 1849.

-Comanda de Térmens, les seves mesures eren 5.567 pams per 32 pams, taxat en 752.000 i capitalitzat en 509.766. Es ven el domini directe però ningú no el comprà.

-Comanda d'Espluga Calba, el seu molí no es taxà.

-Capítol de Lleida a Alfès, amb el d'oli, no es taxà.

-Capítol de Lleida a Vilanova dels Remolins, taxat en 6.933 rals però no rematat.

-Capítol de Solsona a Torre Neral, venut amb l'heretat i adquirit per Jaume Torrents.

El lloguer dels molins següents:

-Curat de Ribera de Cardós, es llogava per 1.700 rals però no sabem en quin termini de temps. Ningú no el rematà.

-Comunitat de Cervera, es llogava per 4.600 rals de renda.

-Comunitat de Sant Esteve a Vilagrassa, es tractava de mig molí de farina enrunat, però ja ni taxat.

-Capítol d'Ager, prop del molí d'oli esmentat abans del mateix capítol. Ara l'arrendament fou de 1.500 rals però ningú no l'adquirí.

Durant la desamortització de Pasqual Madoz el preu del 29,71% dels molins es movia entre els 10.000 i els 25.000 rals, la resta assoliren valors superiors als 50.000 rals.Es tractava també d'una finca cara i, per tant, el comprador tornava a ser un personatge benestant que ja havia gaudit de l'adquisició d'una altra finca.

BIBLIOTECA VIRTUAL

8.2.4.FORNS

Considerats també com una activitat econòmica força important, s'acudia al forn a coure el pa. El forn podia pertànyer alhora a un propietari que a la vegada l'estableix, i l'establert l'arrenda; potser aquesta complexitat no era freqüent però tampoc no deuria ser estranya. Posem un exemple, les Monges de l'Ensenyança de Lleida comptaven amb una casa al carrer de la Palma nº6, on hi havia un forn. Tot l'immoble fou comprat per Domènec Serra i Rosa Arajol, que el dedicaren a llogar habitacions durant períodes curts (menys d'un any). El forn fou arrendat a Marià Agelet i Ramon Maries i subarrendat a Antoni Mateu. Observeu, doncs, com la complexitat a l'Antic Règim era la norma.

Hem registrat solament 5 forns venuts i 5 establerts:

-Monges de l'Ensenyança de Lleida, adquirit per Domènec Serra i Rosa Arajol.

-Scala Dei: dues cases amb forn veïnes del castell de Castelldans. Les cases foren comprades per Francesc Miret de Torres de Segre que a la vegada arrendava les cases a Maties Ribelles de Castelldans i els forns a Antoni Ribelles de la mateixa població.

La cartoixa comptava també amb dos forns més a Castelldans adquirits per Jaume Cases.

-Mitra de la Seu d'Urgell, tres forns, un a la Seu i dos a Sanaüja llogats per 240 i 400 rals, respectivament però no adquirits.

-Comunitat Eclesiàstica de Biosca, dos forns de pa arrendats a Regolà però no en sabem el preu.

La resta de finques considerades urbanes com corrals, paneres, llenyers, quadres, cellers, sitges i palleres entre altres no les hem esbrinat detalladament; part d'elles foren comprades per petits menestrals o pagesos, però mai no es cobejaren tant com les esmentades.

8.3. ORDES RELIGIOSOS DESAMORTITZATS

Abans d'endinsar-nos en les característiques de cada orde religiós, convé -abans- relacionar els ordes religiosos més rics amb els que comptaven amb més finques urbanes, és a dir, hi havia un cert paral·lelisme entre riquesa rústega i urbana? Hi podríem afegir també si la concentració de finques i preus era tan important com a les finques rústegues?

Observem en primer lloc el quadre del clergat regular. Novament els quatre ordes (cartoixans, benets, cistercencs i dominics) concentren un volum important de finques i de diners esmerçats pel qui les adquiriren: é

finques urbanes	el 45,86% de les finques urbanes del clergat regular. el 30,07% del clergat total.
taxació	el 45,53% del clergat regular. el 37,23% de tot el clergat.
remat	el 39,67% del clergat regular. el 33,24% de tot el clergat.

Com veiem la concentració és força important però molt inferior a la corresponent a la terra. Potser en el cas de les finques urbanes la dispersió era més habitual. De fet cal pensar que ordes com els cartoixans o els cistercencs tenen de tot en abundància, però també hem observat una certa tendència a la variació. Així doncs, un 70% de les cases desamortitzades compten amb terra i cases mentre que la resta només té terra, excepció feta del 2% que només té cases o altres finques urbanes.

Pel que fa al clergat secular la situació és força semblant. Els capítols segueixen reunint part de les peces transferides. Ara es tracta del 52,63% de les del clergat secular però solament el 18,12% de tot el clergat.

Si abandonem les dades genèriques i ens fixem en detalls concrets veurem que els cartoixans i les clarisses són els dos ordes amb un nombre de finques més important, però les més cotitzades són les monges magdalenes. Caldria a més esbrinar quin tipus de finques predomina a cada casa, per exemple els molins d'oli acostumaven a ser peces costoses, precisament la finca urbana més cara és el molí d'oli de Gualda de les Clarisses de Tarragona adquirit per Ignasi Girona per 904.430 rals, essent cotitzat en un 436 (no oblidem que la cotització mitjana de les finques urbanes era de 169).

El clergat secular subhastà 95 finques de les quals només es compraren 40. La cotització és força baixa, 147. No hem d'oblidar que una part important de les subhastes del clergat secular no es remataren i moltes de les peces les coneixem solament per l'anunci de subhasta al *Boletín Oficial de la Provincia de Lérida* però que ni tan sols s'arribaren a taxar. El quadre II (Taula 8-2) ho palesa prou bé:

QUADRE II. VENDA DE FINQUES URBANES. CLERGAT REGULAR

ORDE RELIGIÓS	FINQUES URBANES	TAXA (rals)	REMAT(rals)	COTITZACIÓ
Cartoixans	38	735.972	939.751	128
Benedictins	12	669.774	1.301.335	194
Cistercencs	18	457.653	527.545	115
Dominics	15	177.360	263.247	148
Mong. Ensenyança	15	507.865	761.075	150
Agustins	11	175.287	297.682	170
Clarisses	26	543.960	1.519.124	279
Caputxins	2	---	---	--
Mercedaris	7	29.586	62.063	210
Carmelites	11	161.035	254.725	158
Trinitaris	5	288.000	450.200	156
Trinitaris	1	---	---	---
Franciscans	5	156.114	166.114	106
Jesüites	--	---	---	---
Magdalenes	1	30.200	101.000	334
Missionistes	5	46.072	90.076	196
Premonstratesos	4	118.000	135.100	114
Mong.Sta.Teresa	1	19.500	35.200	181
Monges S.J.J.	4	365.928	670.000	183
TOTAL	181	4.482.306	7.574.237	169

Taula 8-2.

Els cartoixans i les clarisses són els propietaris de més finques, però les més cares en xifres absolutes són les de les clarisses i les més cotitzades les de les magdalenes. Ara bé, les finques urbanes tenen diferents preus segons el tipus de peça subhastada. Des dels molins d'oli o de farina a les cases més senzilles de poblacions petites els preus poden oscil·lar notablement. Influeix molt la utilització de cada una de les finques. Per exemple, els molins eren la indústria de l'Antic Règim. La futura especulació relacionada amb els plans d'urbanisme que aviat sorgiria i que, sense cap mena de dubte, encariria unes zones més que altres.

Si introduïm un altre concepte: el preu-finca veurem com les finques més cares són les de Sant Joan de Jerusalem, seguit de les benedictines i magdalenes, mentre que les més econòmiques són les dels dominics i mercedaris.

QUADRE III. VENDA DE FINQUES URBANES.CLERGAT SECULAR.

CLERGAT SECULAR	FINQUES URBANES	VENDES	TAXA rals	REMAT rals	COTITZACIÓ
Orde Militar SJJ	24	7	442.326	442.326	100
Comunitats	16	11	38.025	40.909	108
Capítols	50	18	483.054	946.498	196
Curats	3	2	23.900	24.300	102
Priorat	2	2	11.400	11.600	102
TOTAL	95	40	998.705	1.465.633	147

Taula 8-3.

Com veiem en el quadre III (Taula 8-3) de les 95 finques subhastades pertanyents al clergat secular només es vengué 40. També en les finques urbanes els capítols esdevenen els capdavanters, sobretot en la subhasta dels molins d'oli, sempre tan cobejats. No hem de

menystenir l'oferta provinent d'altres branques del clergat secular, malgrat que la cotització era força baixa.

APÈNDIX

CLERGAT REGULAR	FINQUES URBANES	TAXA/rs	REMAT/rs	COTITZACIÓ
CARTOIXANS:				
Scala Dei	38	735.972	939.751	128
BENEDICTINS:				
Gerri de la Sal	7	82.417	484.817	588
Montserrat	5	587.357	816.518	139
CISTERCENCS:				
Monestir de Poblet	14	441.073	510.965	116
Monestir d'Escarp	1	0	0	
Santes Creus	0	0	0	
Lavaix	3	16.580	16.580	100
Vallbona Monges	0	0	0	
Monges Tamarit	0	0	0	
DOMINICS:				
Balaguer	1	0	0	
Cervera	7	42.523	43.223	102
Ciutadilla	1	0	0	
Lleida	1	58.013	119.000	205
Puigcerdà	1	7.000	8.000	114
La Seu d'Urgell	2	1.066	1.066	100
Solsona	0	0	0	
Tremp	2	68.758	91.958	134
MONGES				
ENSENYANÇA:				
Lleida	15	507.865	761.075	150
La Seu d'Urgell	0	0	0	
Solsona	0	0	0	
AGUSTINS:				
Cervera	2	13.144	13.144	100
Guissona	1	46.200	47.200	102
Lleida	0	0	0	
Puigcerdà	0	0	0	104
Sanaüja	2	27.013	28.213	
La Seu d'Urgell	0	0	0	
Tàrrega	6	88.930	209.125	235
CLARISSES:				
Balaper	0	0	0	
Lleida	24	323.030	601.194	186
Puigcerdà	1	13.500	13.500	100
Tarragona	1	207.430	904.430	436
CAPUTXINS:				
Cervera	1			
Lleida	1			
Solsona	0			
Tremp	0			

Taula 8-4.

MERCEDARIS:				
Agramunt	0	0	0	
Lleida	0	0	0	
Sant Ramon	1			
Tàrrega	6	29.586	62.063	210
CARMELITES:				
Balaguer(D)	0	0	0	
LesBorges Blanques	0			
Lleida(C)	1	41.233	104.000	252
Lleida(D)	6	44.802	70.500	157
Salgar	1	6.000	6.000	100
Tàrrega	3	69.000	74.225	108
TRINITARIS:				
Anglesola	1	25.300	25.300	100
Avinganya	1	20.200	81.500	403
Balaguer	0	0	0	
Bellvís	1	202.000	202.000	100
Lleida	2	40.500	141.400	349
MÍNIMS:				
Cervera	1	0	0	
Ponts	0	0	0	
FRANCISCANS:				
Agramunt	1	0	0	
Balaguer	1	142.000	152.000	107
Bellpuig	1	0	0	
Cervera	2	14.114	14.114	100
Lleida	0	0	0	

Taula 8-5.

JESÜITES:				
La Seu d'Urgell	0	0	0	
MAGDALENES:				
Barcelona	1	30.200	101.000	334
NUSSIONISTES:				
Barcelona	0	0	0	
Guissona	5	46.072	90.076	196
PREMONSTRATESOS:				
Avellanes	4	118.000	135.100	114
MONGES STA				
TERESA				
Lleida	1	19.500	32.500	181
MONGES DE				
SANT				
JOAN DE				
JERUSALEM:				
Alguaire	4	365.928	670.000	183
TOTAL	181	4.482.306	7.574.237	169

Taula 8-6.

CLERGAT SECULAR	FINQUES URBANES	Nº F.R.	TAXA rals	REMAT rals.	COTITZACIONS
JOAN DE JERUSALEM:					
Comanda de Barbens	3	0			
Comanda de Cervera	1	0			
Comanda Espluga Calba	4	0	24.597		
Comanda Granyena	1	0			
Comanda Gran Priorat	5	0			
Comanda Termens	2	0	846.920		
Comanda Torres Segre	8	7	442.326	442.326	100
COMUNITATS:					
Biosca	5	0			
Cardona	1	1	1.730	4.000	231
Guissona	1	1	5.300	5.500	103
Guissona, Xantre	1	1	7.194	7.194	100
Peramola	2	2	3.600	3.600	100
Sanaüja	4	4	19.101	19.475	102
Vilanova de Meià	2	2	1.100	1.140	103
CAPÆTOLS:					
Lleida	46	14	376.146	837.265	222
La Seu d'Urgell	3	3	106.908	109.233	102
Solsona	1	1	amb prop		
CURATS					
Albagès	1	1	9.000	9.200	102
Belianes	1	1	3.500	3.500	100
Menàrguens	1	0			
PRIORAT:					
Meià	2	2	11.400	11.600	101
TOTAL	95	40	987.305	1.454.033	147

Taula 8-7.

8.4. POBLACIONS AMB FINQUES URBANES DESAMORTITZADES

El ventall de poblacions és variat i ens ocupa indiscriminadament camp-ciutat i muntanya-plana. És difícil trobar, doncs, qualsevol denominador comú. Malgrat tot, de les 249 finques subhastades, 92 es troben a Lleida, 17 a Castelldans, 18 a la Seu d'Urgell, 8 a Juneda, 7 a Guissona, 6 a Cervera i la resta es distribueixen en les 60 poblacions restants.

A la ciutat de Lleida les finques esmentades es distribueixen en tots els districtes, potser segons les necessitats de cada edifici. Les presentarem segons la importància quantitativa de cada carrer:

-Trobem 7 cases subhastades als carrers Portalet de Sant Andreu i Nou. Les del Portalet de Sant Andreu pertanyen totes a Scala Dei i ocupen una renglera consecutiva. Es tracta, però, d'un carrer que a principis del segle XIX estava força destruït i hi havia casernes. El carrer Nou fa contonada amb el carrer Moriscots en ple barri sarraí.

-6 cases al barri Nou del Pla, al carrer Segarra i al carrer de la Palma pertanyents a diferents cases. El carrer de la Palma al segle XIX era de caire burgès i tradicional. Hi residien famílies benestants, com els Chusseu.

-5 cases al carrer Plateries. Aquest carrer és de nova aparició: va néixer en construir la catedral nova com a conseqüència de la demolició d'unes illes de cases que ocupaven aquest

espai. Comunica amb el carrer Sant Antoni per les "escales de la Mercè" sobre les quals anava a raure el carrer Ballester, on hi havia el convent caputxí.

-4 cases gairebé consecutives al carrer Clavell; 3 al carrer Obradors; 2 al carrer Major, al carrer Carnisseries, al carrer Sabaters, al carrer Cavallers, Sant Llorenç carrer i plaça i una als carrers següents: Sant Joan, Sant Antoni, Nulius, Sant Martí, Seminari Vell, Tallada, Moriscots, Hospital i afores.

Pensem que potser el més important és la distribució d'aquestes 92 peces en mans força diverses. Repetim una frase potser ja habitual en aquesta tesi "cada finca tenia el seu comprador potencial"; ara bé, és prou sabut que les ciutats dècimonòniques creixien i que els plans d'urbanisme sortien a la llum i es començava, si més no, a donar preferència a unes zones de la ciutat a desgrat d'altres. Seguint el raonament, doncs, segurament alguns dels nostres beneficiaris deurien adquirir terra o horts a preu de rústega amb la confiança -qui sap si amb la seguretat- que tard o d'hora esdevindria sòl urbanitzable i, per tant, força cobejat, mentre que altres també es deurien trobar amb la sorpresa d'algun enderroc per tal d'obrir nous carrers o avingudes; per exemple, els convents dels Agustins als carrers Cavallers-Major. Així el carrer Cavallers tindria sortida a la banqueta.

La següent població és Castelldans amb 17 finques de característiques variades: castell, forns, molí, cases,... però totes pertanyents a Scala Dei i que bàsicament ocupen el carrer Major, el camí de Lleida i afores sense fer esment ni de la partida.

La meitat de les cases subhastades de la Seu d'Urgell estan situades al carrer Major i les nou restants al carrer Santa Maria, carrer de l'Amistat de Santa Magdalena, de la Unió, a més d'un forn al carrer del mercat.

A Juneda, 6 al carrer Major pertanyents al capítol de Lleida, una als afores i una al carrer Pinell. Les 7 cases de Guissona, en canvi, estan escampades al voltant del convent, al barri antic, carrer del Call, de l'Hospital, de Bisbal i de l'Estudi. A Cervera totes les cases estan situades al carrer Major però malauradament no s'esmenta cap número i als convents ni tan sols consta el nom del carrer (primer Sanaüja i després Balaguer). A Sanaüja les 7 cases espargides pel carrer Major, Escots, Bassal, Forn i afores. En canvi a Balaguer solament se subhasten els convents.

Als 58 pobles restants hi acostuma a haver una o dues finques, habitualment cases ben situades en carrers cèntrics. La millor oferta d'aquest grup es donarà a Tàrrega amb 5 cases, 1 panera i 2 palleres; o bé a Ager amb 3 cases, 2 molins i 4 trulls. Tampoc hem de oblidar els molins, que en aquests moments són considerats una indústria. Se'n subhasten a Ager, Alfès, Alguaire, Alòs, Artesa de Segre, Les Borges Blanques, Fondarella, Gra, Perauba, Regolà, La Ribera de Cardós, Sant Martí de Barcedana, Torrebesses i Tragó de Noguera.

Hem ordenat aquestes poblacions alfabèticament:

Ager.....	una casa, un molí d'oli i un de farina al carrer Sant Martí, quatre trulls al carrer de Sant Pere i dues cases al carrer Major.
Agramunt	un convent i una casa al carrer Major.
Albagès.....	un castell i un pati.
Alberola.....	una casa al carrer Major.
Albesa.....	una casa al carrer Sitjà.
Alcanó	una casa al carrer Major.
Alfès	dos molins als afores.

Algerri ..... una casa.
Alguaire..... dos molins i dues cases al carrer Major.
Alinyà..... una casa al carrer Major.
Alòs ..... un molí als afores.
Arcs ..... una casa a l'únic carrer i 3 sitges.
Artesa de Lleida ..... un corral i quatre sitges.
Artesa de Segre ..... un molí.
Asnurri ..... una pallera.
Avellanes..... dues cases a la Plaça Constitució.
Bell·lloc ..... una casa al carrer Major.
Bellvís ..... un convent i una casa.
Biosca..... una casa.
Borges Blanques,Les..... dues cases i un molí a la Plaça Major.
Castellserà ..... una casa castell.
Figuerola de Meià ..... un corral.
Fondarella..... una casa-celler i un molí als afores.
Gerri ..... un convent reramurs i un molí.
Gra..... un molí.
Granja d'Escarp ..... un convent als afores.
Guarda-si-venes..... una casa.
Guimerà..... una casa al carrer Costeretes.
Juncosa..... una casa al carrer Major i una a Pinell.
Linyola ..... una farmàcia al carrer Major.
Menàrguens..... una casa al carrer Major.
Montmagastre..... una casa.
Montroig..... una casa al carrer Major i un corral als afores.
Organyà..... dues cases al carrer Major.
Palau..... una pallera a la Pda. de les Eres.
Perauba..... un molí d'oli als afores.
Ponts..... un solar a reramurs.
Puig-gros ..... una casa al carrer de Dalt.
Regola ..... molí i forn al carrer Major i un celler reramurs.
Ribelles..... una casa als afores.
Ribera de Cardós..... un molí.
Salgar ..... un convent.
Santa Maria de Meià ..... un corral.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Sant Martí de Barcedana ..... tres molins d'oli als afores.
Sant Martí de la Morana..... un convent i tres cases.
Seròs..... una església al terme de Massalcoreig.
Solsona..... un solar als afores.
Soses..... una casa al carrer Església.
Tàrrega ..... cinc cases als carrers Raval, Mercè, Sant Agustí i Afores, una panera i 2 palleres.
Tornabous..... una casa.
Torrebesses..... un molí als afores.
Tragó de Noguera..... un molí i un pati.
Verdú..... una casa-castell.
Vilanova d'Alpicat..... una casa al carrer de Dalt.
Vilanova de les Avellanes..... una casa al carrer Major.
Vilanova de Meià ..... una casa a la partida de la Creu.
Vilbes ..... dues cases a la partida de Balaguer.
Vilosell..... una casa al carrer Major.

8.5. COMPRADORS D'AQUEST TIPUS DE BÉNS

Hi ha dos tipus de beneficiaris: els grans compradors que segueixen espargint arreu la seva influència i els petits beneficiaris, que, aprofitant l'avinentesa, compren una casa i prou.

Naturalment l'escomesa no va dirigida a tot tipus de finques, sinó que els grans compradors excel·leixen sobretot en peces, diguem-ne, relacionades amb els diferents sectors econòmics com els molins d'oli o farina, els forns, les salines, o bé alguns convents per a dedicar-los a activitats d'aquesta mena. De fet, el convent sempre fou una peça incòmoda de vendre i, per tant, s'utilitzà per a equipaments o urbanisme (traçat de nous carrers). En qualsevol dels dos casos esmentats els convents solucionaren les dues urgències dècimonòniques més angoixants: la manca d'edificis dedicats a diferents usos públics i la modernització de les ciutats mitjançant nous trajectes.

Les cases més cobejades eren les de la ciutat de Lleida, sobretot les situades en llocs propers a la part nova de la ciutat: el carrer Nou, carrer Sant Antoni i carrer Major. Segueixen les ciutats de Tàrrega, Balaguer i la Seu d'Urgell i després les poblacions petites on el ventall de cases per escollir que estaven per sota dels 10.000 rals era important. Podem dir que a les ciutats abans esmentades l'oferta de cases se centrava entre els 10.000 i els 25.000 rals, mentre que a les poblacions petites entre els 5.000 i els 10.000 rals.

Les 221 finques comprades anaven a parar a mans de 68 persones; el resultat seria un ratio de 3,24 finques/comprador, malgrat que la realitat és molt diferent. Aquests 68 compradors són un 22,97% del total dels beneficiaris. Solament un 2,05% rematen una casa i prou; la resta ja havien comprat altres peces o bé eren clients, diguem-ne, habituals. Aquest comprador únic cal tenir-lo en compte, perquè probablement es tracta de l'accés a la propietat urbana d'algun petit artesà o pagès, per tant, doncs, el resultat és digne d'esment. Sempre

compraven la casa al lloc on residien, pagaven en metàl·lic i en 20 pagues.

La resta de compradors (78%) compren peces variades i gairebé sempre les lloguen a tercers. Es posaven en lloguer cases, pisos o solament habitacions, forns, cellers, paneres,... Entre els llogats hom pot trobar gent de tota la gamma social.

Els compradors que reunien més finques urbanes són:

-Pau Figuerola, 16 (14 cases, 1 molí i 1 castell).

-Albert Camps, 12 (tot cases).

-Francesc Benet, 7 (tot cases).

A part cal comentar altres concentracions de finques com Ignasi Girona comprador de 6 molins o Càndido Jordana dos convents.

Les cases més cotitzades eren les dels carmelites descalços de Lleida (474) i les dels carmelites de Tàrrega (450).

Part dels compradors remataven amb certa rapidesa. Vegeu: el 37,67% abans de 6 mesos de la taxació, el 13,70% abans d'1 any, el 24,66% abans dels 3 anys i el 9,59% després dels 3 anys. No oblidem que el 14,38% no es remataren i algunes ni tan sols es taxaren. La rapidesa cronològica va directament relacionada amb la cotització. Les peces que sobrepassaven 1 any de taxació la seva cotització no arribava a 150; observeu:

-El 42,06% es remataven pel mateix preu de taxació.

-El 24,60% entre 100-150%.

-El 16,67% entre 151-200%.

-El 16,67% més de 200%; es tractava de les peces més cobejades que ara segueixen:

COTITZACIÓ	FINCA	COMPRADOR
537	molí de Tragó	Joan Camarasa i Cia.
474	casa carrer Plateria-Lleida	Anastasi Poch
450	casa carrer Agoders-Tàrrega	Tomàs Sostres
436	molí a Gualda	Ignasi Girona
406	casa carrer Cavallers-Lleida	Marià Quer
403	convent a Seròs	Manuel Berenguer
378	casa a Avellanes	Francesc Borràs
375	molí de farina-Cervera	Ramona Serrés
334	casa a Agramunt	Francesc Puig Coll
303	casa carrer Hospital-Lleida	Francesc Martí
300	fonda "La Bordeta"	Antoni Rexacha
298	molí fariner-Gerri	Josep A Morlius
295	panera carrer Mercè-Tàrrega	Jaume Mestres
285	molí a Artesa de Segre	Ignasi Girona Cia.
252	casa a Alguaire	Joan Puig Coll
255	convent carrer Carme-Lleida	Ramon Mestres
245	2 palleres a Tàrrega	Pau Arovag
244	convent Agustí de Tàrrega	Josep Canes i Cia~
238	casa carrer Palma-Lleida	Josep Cortat
225	casa PI.Sant Llorenç-Lleida	Vicenç Farrés
223	molí fariner-Alguaire	Albert Camps
215	casa carrer Palma-Lleida	Fidel Kirner
214	casa carrer Plateria-Lleida	Antoni Älvarez
205	casa carrer Sabaters-Lleida	Ramon Mestres

Taula 8-8.

Solament el 5,88% dels compradors esmerçava el 45,706% dels diners i adquiria el 17,72% de les finques, mentre que el 94,12% dels compradors esmerçava el 54,29% dels

diners i adquiria el 82,28% de les finques de qualitat inferior, és clar.

8.6. PREU DEL SÒL URBA

Amb la informació de les finques subhastades difícilment podem saber el preu del sòl urbà. Totes les cases són valorades en conjunt. Mai no s'expressa el preu/m^2o el preu del corral i hort annexos. Hem de tenir en compte que estem davant d'una transacció de béns especial (béns desamortitzats) i no en una simple operació de compra-venda. De fet l'aparició de cases, molins, corrals, forns,... en el mercat immobiliari deuria condicionar les altres transaccions que hom pot pensar que deurien quedar ressentides per l'oferta d'aquestes peces a preus suposadament baixos. Precisament aquesta suposició d'antuvi no ens ha agradat massa i hem procurat saber el preu de les transaccions immobiliàries efectuades en condicions normals.

Per a la redacció d'aquest apartat ens hem ajudat del cadastre. L'amplada de les cases són expressades en pams de la façana i de profunditat de l'immoble. Les mides de la façana són força fiables, però la profunditat no tant; d'entrada perquè les cases no tenen forma regular i en segon lloc perquè de vegades el corral o l'hort es descompta. Tampoc no queda clar la casa que fa cantonada: hi ha dubtes de quina cara consideren façana.

Quant a la valoració dels edificis, es posen en rals de billó i meravedissos el lloguer mensual estimat, o sigui la quantitat que consideren que se'n trauria si la casa es llogués. Precisament part de les cases venudes durant la desamortització després es llogaven, així indirectament podem comparar-les amb les dades del cadastre. El lloguer mensual és expressat en meravedissos; quan hi ha una fracció acostuma a ser 17 meravedissos, o sigui, mig ral. Com és normal les cases més valuoses són arrodonides en rals.

En efectuar les valoracions devien seguir els criteris habituals en aquests casos: dimensions de l'edifici, qualitat de la construcció, estat de conservació i també comptava la situació del carrer dintre el conjunt de la vila o ciutat. En canvi ni a Lleida no hem trobat valoracions verticals, és a dir, que els primers pisos fossin més cars que la resta, com a Barcelona. Potser la construcció de pisos no era del tot habitual, o al menys tant perquè ho palesin els cadastres o les finques subhastades.

Hi hem d'afegir encara una altra variable: el tipus de població on s'efectua la venda de la finca. Amb els resultats dels preus a la mà hem pogut observar tres tipus de preus:

-Els de Lleida, ciutat més cara però amb "barris" o illes de cases de diferents preus (108-154 rals/m^2).

-Els de poblacions petites com Vilosell, Sanaüja, Albesa, Juneda,... de 30-35 rals/m^2.

Per fer més entenedor aquest vall de xifres hem confeccionat uns quadres estadístics. En aquest quadre IV (Taula 8-9) per una banda hem cercat informació de poblacions petites, mitjanes, de Lleida i Barcelona; i per l'altra dels quatre tipus de cases: petita, mitjana, benestant i superior.

QUADRE IV. PREUS DE LES DEFERENTS FINQUES URBANES.

CASA RENDA/mes	CASA PETITA/rals	CASA MITJANA/rals	CASA BENESTANT/rals	SUPERIOR/rals
POBLACIÖ				
PETITA	10-16	16-18	18-21	21-40
POBLACIÖ				
MITJANA	12-19	19-25	27-32	+40
LLEIDA	---	---	----	---
BARCELON	37-112	46-150	46-215	114-300

Taula 8-9.

8.6.1. PREU DELS LLOGUERS

Pel que fa als lloguers tenim més informació de la ciutat de Lleida i encara no massa. De vegades en el mateix contracte de compra-venda de la finca subhastada ja s'esmenta el nom del llogater, el preu i els anys de contracte. Per tant, les dades dels lloguers corresponen als anys estudiats, anys certament inquiets amb crisis i problemes bèl·lics que, sense cap mena de dubte, tingueren la seva repercussió en els diferents sectors urbans.

Els contractes acostumaven a durar entre 3 i 5 anys i sovint a Lleida trobem una subparcel·lació de cada un dels diferents habitatges (habitacions). El preu s'expressa sempre per anys. Necessàriament els llogaters no eren gent de condició social baixa, hom pot trobar a Marià Agelet -entre altres- de menys renom però de posició força benestant.

De fet l'estudi és una mica imprecís. Només compten amb dades de 22 cases del clergat subhastades i comprades a la ciutat de Lleida, 2 molins, 1 farmàcia i 2 forns, i de contractants. No obstant això, palesa que la variació del preu del lloguer no sembla estar sotmès a la variació dels barris de Lleida, sinó més aviat a la categoria de l'habitatge. Per exemple, al carrer Cavallers el lloguer d'una habitació oscil·lava entre els 32 i els 180 rals els tres mesos, però tot és orientatiu. Al mateix carrer de la Palma hem enregistrat lloguers de 200 i 250 rals a l'any. Tot fa pensar doncs que a Lleida la divisió social era més horitzontal que vertical i que els lloguers amb prou feines ho mostren. Es clar, no oblidem que les cases subhastades, potser totes, es distribuïen en llocs més o menys benestants. Per exemple, hem de dir que no n'hi ha cap "fora muralla" (reramurs).

Ara bé, quina punció suposava en el sou el pagament del lloguer? Si considerem que el salari agrícola era 5 rals durant aquests anys a la zona lleidatana, el lloguer s'enduia la xifra següent segons el tipus de casa i la població de residència:

-Casa petita de població petita: 12,30%
-Casa petita de població mitjana: 14,61%
-Casa mitjana de població petita: 13,84%
-Casa mitjana de població mitjana: 19,23%

Certament les xifres són importants però a Barcelona el lloguer d'un pis petit ja li hauria suposat el 17,78% a un obrer que aleshores cobrava 8 rals, per tant, potser es malvivia menys al camp.

8.7. CONSEQÜENCIES

La nova ordenació urbanística del vuit-cents a Lleida no apareix lligada a la desamortització. En aquest moment hi haurà canvis en l'estructura de la propietat que influiran en l'evolució futura de la ciutat i en la configuració dels grups de pressió que incidiran en la mateixa.

Començarà arreu la transformació en la trama viària de les ciutats i canvis d'ús a l'interior de les mateixes. Els convents permeten una àmplia disponibilitat del sòl urbanitzable de propietat pública, amb el qual es podien modernitzar les antigues ciutats. Certament alguns convents s'ubicaven fora de les muralles i fou necessari l'enderrocament de les mateixes per ésser utilitzats com a tals.

A partir d'aquests moments Lleida necessita un pla urbanístic, però abans caldrà enderrocar muralles i canalitzar el riu Segre. Entre els permisos d'obres enregistrats a l'Ajuntament. Se citen representants de la burgesia lleidatana i barcelonina que corresponen a alguns compradors de béns nacional. Malgrat tot en els amillaraments de 1881, encara trobem residint aquests personatges al centre de la ciutat. En principi, desplaçaran als afores els equipaments: presó, escorxador, albergs,....

No oblidem que la desamortització quedava sotmesa a una legislació especial a la qual s'acullen els ajuntaments i altres organismes oficials: per reclamar l'enderroc, per tal d'eixamplar carrers o per obrir-ne d'altres. En síntesi, podem resumir les conseqüències de la desamortització en els següents punts:

a)Canvi d'ús dels edificis religiosos. Així el convent dels mercedaris es destina a teatre i casino. El dels dominics a ensenyament, el dels franciscans a Diputació i Hisenda, el dels carmelites calçats a banys públics, el dels carmelites descalços a hospici, casa de misericòrdia i Diputació Provincial durant el 1836, el dels caputxins fins al 1850 a provisions de l'exèrcit.

b)Demolició de convents i esglésies i reestructuració de l'espai urbà. L'any 1880, i després de dos incendis, el solar del convent dels agustins era dedicat a obrir un nou carrer. Així, mitjançant aquest solar, el carrer cavallers desembocaria a Blondel en lloc de fer-ho al carrer Major, mentre que el solar del temple era adquirit pel notari Xam.mar de Juneda, on es construiria una de les vivendes més luxoses de la ciutat. També el convent dels trinitaris desapareix per donar lloc a un carrer nou: la Baixada de la Trinitat, després Capità Massip.El convent caputxí ubicat reramurs s'anava malmetent fins que l'any 1890 res no se'n sabia del convent; el solar acabaria formant part de l'actual Rambla d'Aragó, de l'edifici de les germanetes dels Pobres i dels carrers Canonge Brugulat, Governador Montcada i Ballester.

c)Transformacions en l'estructura de la propietat urbana. A la ciutat de Lleida durant la desamortització de Mendizàbal es vengueren 72 cases del clergat. Caldria fixar-se, a més, en les finques transferides durant el trienni i durant la desamortització de Madoz. Tot plegat suposaria, potser, una pèrdua important de propietaris religiosos, municipals i nobles.

Pel que fa als propietaris particulars, després d'haver estudiat l'amillarament de Lleida de 1881, hom pot observar l'augment de propietaris que tenen finques senzilles: mitja casa, una casa i els sense casa, mentre que a l'altre extrem augmenten els propietaris d'algunes cases i comencem a notar la concentració de moltes finques en poques mans. Després de la desamortització, doncs, hom pot dir que el 35,74% dels habitants de Lleida no era propietari de la casa on residia, mentre que el 28,01% era propietari de més d'una casa. Entre els grans propietaris cal esmentar Josep Sol Bertran que reunia 10 cases; Francisco Armentero Segura, Joan Besa Grau, Marià Agelet i la vídua d'Antoni Vives que en reunien 8 cada un. Totes

ubicades als indrets on el sòl era més car.

QUADRE V. CASES-HABITANT A LA CIUTAT DE LLEIDA

NºCASES/ PROP.	NºPROPIETARIS	TOTAL CASES
10	1	10
8	4	32
7	3	21
6	5	30
5	13	65
4	35	140
3	65	195
2	140	280
1	874	874
0	647	0
1/2	16	8
1/3	6	2
1/4	1	0,25
TOTAL	1163	1657,25

Taula 8-10.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL D

-Urbanisme a Lleida: 1850-1873.

Durant aquests anys de fal·lera urbanitzadora no podem oblidar un dels homes que més hi contribuí; es tracta de l'alcalde Manuel Fuster i Arnaldo. Personatge prou ben tractat pels estudiosos. Ell i altres emprenedors (Joan Nicolau, Josep Fontseré i Agapit Lamarca) enderrocaran les muralles, contribuiran a millorar les condicions higièniques de Lleida i embelliran la ciutat que, amb tanta discreció, havia descrit Pasqual Madoz. Per a dur a terme aquests objectius caldrà un pla d'urbanisme presentat per Josep Fontseré el 1865 i que servirà de base a projectes posteriors (Saracíbar, Florensa i Giralt) entre 1868 i 1922.

Per tal d'esbrinar la situació d'aquest període, hem efectuat un buidatge de les actes municipals de l'ajuntament de Lleida, on s'enregistren els permisos d'obres. Hem arribat a una distinció important entre obres particulars i obres municipals.

-Obres particulars: En aquest apartat s'inclouen els permisos demanats per habitants de la ciutat per dur a terme qualsevol millora de les seves vivendes o bé per construir-ne de noves.

Durant els vint-i-tres anys estudiats hem enregistrat unes 690 peticions, de les quals solament unes 200 fan referència a la construcció de noves cases sobre solars, patis o horts abans deserts. Però aquests nous habitatges no s'ubiquen en zones del que en podríem anomenar eixample (pensem que al 1865 s'enderrocaven les muralles), sinó que se segueix construint en el recinte interior.

Si consultem l'obra de Pasqual Madoz ja ens informava que el 1845 la xifra de cases a Lleida era de 2.200 i a l'amillarament de 1881 n'hem localitzades 2.500. Això vol dir que aproximadament un centenar de noves vivendes es deurien construir durant la setantena. Fou, doncs, aquesta una dècada tan prolífica com la seixantena. Alhora també l'amillarament de 1881 ens mostra una manca de mobilitat: la gent segueix vivint al mateix lloc, almenys així ho palesa la mostra dels nostres compradors pertanyents a un grup social benestant. Els seguim trobant als mateixos carrers. Tot això ens duu a ratificar que Lleida en aquests anys encara no havia eixamplat els seus límits físics.

Els anys en què abunden més permisos d'obres són entre 1858 i 1863.Caldria matisar,

però, el caire d'aquests permisos. Abans de 1858 predominen les peticions per efectuar retocs a les façanes, afegir reixes, posar balcons de ferro o obrir una altra porta; el 1866 es posaran molts dipòsits d'aigua a les vivendes i també es construiran força clavegueres. Els primers ciutadans que demanen millorar la qualitat de les seves vivendes són els residents als carrers benestants de la ciutat. De fet, no predomina cap professió entre els peticionaris. Podem suposar que el gust per millorar les condicions de l'habitatge en aquests moments potser ja ens condueix a pensar en un grup social concret. Afegirem, a més, que gairebé tots reben el tracte de "don".

-Obres municipals: Segons el que es desprèn de les actes municipals l'ajuntament tenia una autèntica preocupació per:

-La neteja de la ciutat, construcció de clavegueres,...

-L'ordenació viària, alineament de carrers, (malgrat que això pugui dur a algunes expropiacions), construcció de voreres i empedrat d'alguns carrers cèntrics, retolació de barris i carrers i obertura de nous carrers.

-Embelliment de la ciutat mitjançant la construcció de jardins i passeigs.

-Un quart punt seria l'eixamplament de la ciutat cap a per 1860 quan (25 de febrer) comencem a trobar recomposicions de terrenys situats als afores. El 25 d'abril del mateix any Joan Nicolau presentaria el plànol de la via que comunicaria la Rambla amb l'Estació. El 3 de maig es parla d'un gran passeig de ronda que donaria el tomb a Lleida des de Blondel, plaça Catalunya, carrer Gardeny (Alcalde Costa avui), Boters per la carretera d'Osca fins al portal de Magdalena. Sembla ser que tot acaba en projectes. El 1861 s'enderroquen les muralles de la ciutat i a partir d'ara no hi haurà impediments per a la construcció lenta de l'eixample.

Però aquesta ralentització en el creixement urbà de Lleida ens fa pensar que si els horts dels voltants resultaren tan cobejats a les subhastes, la raó no rau en l'intent d'especulació urbana a curt termini, sinó en la qualitat de la terra. Si realment els nostres compradors tenien esperança de poder especular amb aquell sòl pensant que en un temps més o menys curt esdevingués sòl urbanitzable, ho tingueren francament malament. Pensem que solament un 5% (aproximadament) dels permisos d'obres eren per construir als afores.

També hem d'esborrar del nostre pensament la possible relació entre els beneficiaris de la desamortització i els grans especuladors de sòl urbà (que a Lleida almenys fins a la primera República no existeixen). És clar que és atractiva aquesta relació, però a Lleida, si arriba, es donarà més tard. Naturalment entre els demandants de permisos per a la realització de reformes a les cases hi ha compradors de béns nacionals. La seva presència no desdiu pas cap comportament exclusiu. No obstant això, convé no precipitar-nos massa perquè de la desamortització de Madoz no sabem res. Potser sí que els seus beneficiaris seran els grans constructors de l'eixample lleidatà. Si això fos cert, el procés seria semblant però més tardà que a Girona.

8.8. CONCLUSIONS

Certament hem vist que el tipus de finques posades a la venda és prou variat. Convindria agrupar-los segons la seva utilitat en dos conceptes ben diferents: un seria les finques dedicades a habitatge, i l'altre, el de les finques dedicades a usos productius. És clar, emmig d'unes i d'altres quedarien els convents, sovint utilitzats per a equipaments o dividits i destinats a diferents funcions. A més, no totes les finques podien ser comprades. D'algunes solament se subhastava l'arrendament.

A la província de Lleida es desamortitzaren 40 convents, 18 molins de farina (de 4 molins de farina se subhastava solament l'arrendament), 14 molins d'oli, 10 forns (5 eren

establerts).La resta, fins arribar a 276 finques urbanes desamortitzades eren cases. La situació de les cases és variada (malgrat el predomini de les 92 cases situades a la ciutat de Lleida en els diferents barris): en trobem 17 a Castelldans, les 18 a la Seu d'Urgell, les 8 a Juneda i la resta es distribueixen entre 60 poblacions diferents.

Predominen les finques del clergat regular, per bé que quatre ordesrecullen una part important de les peces subhastades i dels diners esmerçats en la compra de cada finca. Del clergat regular es recolliren 181 finques, taxades en 4.482.306 rals, rematades en 7.574.237 rals; la seva cotització arriba al 169%. D'altra banda, el clergat secular prescindia de 95 finques, taxades en 998.705 rals, rematades en 1.465.633 rals i cotitzades al 147%.

De fet els grans beneficiaris que descriurem en el capítol proper, cercaven sobretot els molins, autèntiques indústries d'aleshores, i després les cases de la ciutat de Lleida. Principalment les cases situades prop de la part nova de la ciutat, als carrers Nou, Sant Antoni i Major. També eren apreciades les de Tàrrega, Balaguer i La Seu d'Urgell. Podem dir que a totes les ciutats esmentades l'oferta de cases se centrava entre els 10.000 i els 25.000 rals.A les poblacions petites entre els 5.000 i els 10.000 rals ja es podia gaudir d'un habitatge.

De les 276 finques subhastades es remataren 221, que anaren destinades a 68 compradors, dels quals solament el 2,05% adquiriren una sola casa i res més. La resta eren clients habituals de les subhastes de finques desamortitzades. Hem d'afegir també les finques que els ajuntaments demanaven a l'Estat per a equipaments de tot tipus (des de col.legis a presons o escorxadors).

Els grans compradors de finques urbanes foren Pau Figuerola (16 peces), Albert Camps (12), Francesc Benet (7) i Ignasi Girona (6 molins). De fet, la rapidesa de les adjudicacions anava relacionada amb la cotització de les finques. El 37,67% de les finques eren rematades en els 6 mesos posteriors a la subhasta i arribaven a cotitzacions situades entre el 150 i el 200% És clar, els molins desgavellen totalment aquest càlcul: el molí de Tragó de Noguera, per exemple, va ser rematat en una xifra cinc vegades superior a la de taxació.

No hem d'oblidar que la concentració de moltes finques en poques mans fou també habitual. El 5,88% dels compradors esmerçava el 45,7% dels diners bestrets i adquiria el 17,72% de les finques urbanes. En qualsevol cas la comparació no és semblant, ni molt menys, a l'obtinguda per a les parcel.les de terra.

Un aspecte molt interessant d'aquest capítol és arribar a copsar el preu/m^2de les finques dedicades a l'habitatge i alhora comparar-ho amb les obtingudes en d'altres poblacions. Cal dir que els estudis són força reduïts. Amb tot, hem efectuat un recull de dades significatives, amb les quals -més que res- voldríem encetar la curiositat d'altres estudiosos en un tema certament fascinant. Convé no oblidar el quadre elaborat amb les dades recollides amb el preu del m^2en una població petita, mitjana i Lleida o Barcelona; i a més, s'expressa el preu de cases petites, mitjanes, benestants i superiors. Amb això no solament efectuem un repàs al preu de compra sinó també als lloguers. Certament la ciutat de Lleida deuria estar mancada d'habitatges. Hom pot veure com el lloguer d'habitacions era freqüent a la meitat del segle XIX. No sabem si les altres poblacions també patien el mateix dèficit.

Per acabar hem de recordar que en aquests moments encara no hi ha cap relació entre els compradors de finques urbanes i els especuladors del sòl urbà. És clar que la hipòtesi és força atractiva, però a Lleida cal esperar uns anys més. Això no vol dir que els grans compradors no hagin invertit en tota mena de peces potser per diversificar el risc.

9. BENEFICIARIS

9.1. INTRODUCCIO

Aquest capítol no deixa de ser el més suggestiu a tots els treballs dedicats a la desamortització. De fet ens hem trobat una mica amb el que ja sospitàvem en els capítols 6 i 7. Si l'estructura de la propietat a la Lleida decimonònica es caracteritzava per una gradual microparcel.lació, mentre que d'altra banda, encara romania alguna parcel.la de grans dimensions (més escadussera a la plana i a la Segarra que al Solsonès), el resultat de la desamortització havia d'orientar-se cap a la consolidació d'aquesta estructura. És clar, una cosa és la sospita i l'altra ben diferent és la realitat. D'antuvi hem demostrat que els rendiments eren baixos, que les terres subhastades eren cares i, per si això fos poc,hem comprovat que els rendiments de les terres del clergat eren encara més baixos que els declarats en una font oficial (cartilla de Balaguer). Davant d'aquesta deducció hom pot pensar qui podia accedir, o bé a qui podia interessar aquesta oferta de terres si cojunturalment estem en un moment en què les fonts de crèdit hipotecari han minvat. Caldrà esbrinar qui són els grans compradors i què compren, la seva forma de pagament (vals reials o metàl.lic),el tipus de remat (directe o intermediari), si actuen sols o bé en societats,...Tot plegat ens atansarà a una nova figura: la de l'especulador urbà. Tanmateix no es pot oblidar tota l'ampla gamma de beneficiaris que el projecte de Mendizàbal contemplava i que, d'alguna manera, aprofitaren l'avinentesa. Conèixer el nom de tots aquests personatges no ha estat difícil però documentar quelcom més de la seva vida sí.

Els béns desamortitzats a la província de Lleida anaren a parar de manera molt desigual a mans de 296 compradors. Sovint les escriptures notarials són poc explicatives, lacòniques fins i tot. L'escrivà es dedica a esmentar solament el nom del comprador, la forma de pagament, el nombre de pagues, la data d'adquisició i si la finca ha estat rematada per un intermediari o directament. Ben poques vegades comenta la professió del comprador. De fet, després de la consulta dels manuals notarials, solament sabíem la professió d'un 12% dels beneficiaris (i encara de forma poc explícita) i el lloc de residència d'un 85%.

Tampoc no ens ha aportat massa informació l'obra de Cayetano Barraquer i Roviralta. Per tant, ha estat, imprescindible, doncs la consulta de fonts "oficials" impreses com el "Boletín Oficial de la Provincia de Lérida " o el de Barcelona, on es pot observar el moviment polític d'aquest moment històric.

Es llegeix en llistes de candidats, nomenaments de càrrecs, a banda d'alguna notícia escadussera d'àmbit ciutadà.

També la consulta de l'Arxiu de la Junta de Comerç de Barcelona on s'enregistra anualment el nom del president i vocals, i d'alguna manera l'activitat de la Junta. Aquí hem trobat personatges com Agell, Girona, Ceriola o Codonyet.

Les matrícules de comerç o indústria guardades als arxius comarcals o municipals han estat una important eina de treball. En aquells fulls impresos i manuscrits pel secretari de l'ajuntament s'informa de l'activitat professional dels membres dedicats als sectors secundari i terciari, juntament amb la tarifa o subsidi que pagaven anualment, la categoria (primera, segona, tercera... classe) i, de vegades s'esmenta fins i tot l'adreça de l'establiment.

Amb aquestes fonts hem pogut conèixer l'activitat dels personatges dedicats a aquests sectors esmentats, o bé els que formaven part de l'activitat política d'aleshores. Segueixen sense catalogar els hisendats i pagesos i, ja posats a demanar, si eren propietaris de molta o poca terra. Cal acudir a altres documents per cobrir aquest buit. Hem pensat que part

d'aquests hisendats deurien estar interessats en obres d'envergadura com la construcció en un futur proper del Canal d'Urgell. Efectivament, fullejant les actes de les reunions prèvies a la construcció trobem constatats els noms dels assistents, la seva professió (hisendat habitualment) i el lloc de residència. Una vegada decidida la construcció de l'obra comença la compra-venda d'accions, les juntes i presidències; tot plegat constitueix un material ric a l'hora de situar fins i tot ideològicament aquests personatges. Així hem localitzat Francesc Castellana, Francesc Aldomà, Francesc Jover,... entre d'altres.

Potser en un àmbit menys comarcal que la construcció del Canal, situaríem la línia ferroviària Barcelona-Saragossa. Això podia suposar l'adquisició d'accions de part de les persones residents a les diferents poblacions del trajecte. Aquesta font ens ha aportat més dades per a la biografia de Joan Alvarez, Francesc Benet, Albert Camps, Josep Carulla, Joan Font, Josep Lamarca, Josep Antoni Llobet i, sobretot, Josep Antoni Morlius, propietari de 650 accions.

Manuscrits de l'època ens poden situar o informar també d'alguns personatges, com el "Manuscrit de Pere Segarra ", on es comenta l'activitat de Gaietà Puig, de Francesc Monfà o de la família Ceriola entre altres, o el "Manuscrit de Josep Mestres ".

Amb totes aquestes consultes és molta la informació que hem recollit sobre els beneficiaris. Quedaven, però, persones de poc relleu com per ocupar pàgines dels periòdics o bé adquirir accions de "grans obres". Es tractava de pagesos propietaris (un o dos per cada població petita) amb una situació benestant al seu àmbit, i que solament hem pogut conèixer consultant "Projectes d'urbanització" i altres documents diguem-ne secundaris guardats als arxius comarcals, municipals i privats.

Els compradors foranis i estrangers ens han presentat força problemes, tot i que habitualment estaven relacionats amb Lleida o Barcelona. Potser el cas més complex és el de la Societat Civil Belga i el de Lluís Vamdenbossche resident a Brussel·les, del qual solament hem pogut ampliar informació i encara dubtosa a l'Arxiu de la ciutat de Barcelona.

Una altra recerca prou important ha estat el "tafaneig" de la vida social de l'època. Consultant la "Llista de personatges convidats a la Llotja durant la visita de la Reina Mare a Barcelona el 1844" o bé la "Llista d'obsequis per a la reina", hem deduït la importància d'alguns càrrecs del moment. Per exemple, Joan Agell que fou presentat a la reina en un lloc destacat.

Finalment la consulta d'altres tesis, tesines i històries d'erudits locals ens permeten completar força bé les biografies dels principals compradors.

Per tal d'aprofitar millor la informació amb què es forneix aquest capítol,seria interessant observar que consta de dues parts: la part diguem-ne teòrica i la "Relació de biografies" dels nostres beneficiaris. Convindria, doncs, que tan bon punt comencin a sortir els noms de compradors s'acudeixi a l'esmentada "Relació". D'aquesta manera la gran quantitat d'informació presentada serà completament aprofitada.

9.2. COMPRADORS DE LA TERRA

Atès que la xifra total de terra adquirida era de 25.146,2 jornals que havien d'ésser repartits entre 296 compradors, cal esbrinar com, quan i per què s'adjudicava la terra d'una manera o d'una altra. A banda d'aquest punt hi ha dos conceptes que ens preocupen força: el lloc de residència del comprador i la seva professió.

Un cop d'ull ràpid ens podria fer pensar en l'existència de molts compradors urbans i pocs rurals. Empíricament és cert, però cal relacionar-ho amb l'activitat professional, amb la

quantitat de diners esmerçats en les adquisicions i, sobretot, estudiar els diferents comportaments a les subhastes. Tota aquesta mena de trencaclosques ens durà a la configuració de dos tipus de compradors:

-Els inversors (comerciants importants) que esperen treure grans rendiments i, per tant, les seves adquisicions són també importants (exemple, els Girona).

-Els propietaris mitjans, que aprofitant l'avinentesa esdevindran propietaris importants (exemple, els Alsina, els Aldomà, els Casals, els Bonell, els Calvet,...). Aquest ventall és ampli i variat.

Però a aquests dos tipus de personatges cal afegir una ampla gamma de beneficiaris. Hi hem d'adjuntar tot un altre grup heterogeni però molt important a l'hora d'estudiar el fenomen desamortitzador:

-Comerciants que esmerçaven els seus estalvis adquirint finques urbanes,grans cases, convents o molins d'oli i farina.

-Intermediaris que es deurien nodrir de tota la xarxa de compra-venda, potser intercanviant altres tipus de pagament fora de l'àmbit estrictament pecuniari. Exemple els Aldomà, els Boix, els Camps,...

-Arrendataris de moltes finques del clergat que mai no rematen res, però segueixen entrant en la xarxa d'arrendar noves finques. Exemple: Marià Sampere de Cervera o Pere Mas de Balaguer que acaba adquirint la setzena part dels 115 jornals dels Trinitaris de Balaguer, a més d'una de les parcel.les.

-Les persones dedicades a professions liberals que compren terres en àrees rurals properes. Exemple: Francesc Benet.

-El petit pagès d'una població que compra terres en una altra més o menys propera. Exemples: Josep Hernàndez, Jaume Minguell, Francesc Miret, Francesc Monfà,...

-L'emfiteuta que aconsegueix adquirir el domini útil i així fer-se amb la propietat. Exemple: l'hereu Marlet de La Novella.

-Els censals capitalitzats pel censatari (tenim onze casos:Domènec Agulló,Ignasi Batiller,Ramon Codina,Teresa Enric, Domènec Escolà,Ramon Galí,Joan Mestres, Miquel Montañà, Bàrbara i Joaquim Nuet i Andreu Reig).

Per tal de conèixer millor la incidència d'aquestes adquisicions des de diferents angles hem decidit presentar uns quants quadres on la informació de l'apèndix I es classificarà en sis grups de la forma següent:

.-COMPRADORS DE TERRA.

GRUP I-Classificació dels compradors de terra segons el lloc de residència.

GRUP II-Classificació dels compradors de terra directes i dels intermediaris.

GRUP III-Classificació dels compradors de terra individuals i societats. Percentatge de inversions.

.-COMPRADORS DE FINQUES URBANES.

GRUP IV-Classificació de finques urbanes a Lleida i poblacions. Preus.

.-COMPRADORS DE TOT TIPUS DE BÉNS EN GENERAL.

GRUP V-Classificació dels beneficiaris tenint en compte la xifra de despeses i el seu lloc de residència.

GRUP VI-Classificació segons la professió dels beneficiaris.

****

GRUP I-Classificació dels compradors segons el lloc de residència.

Observem al marge esquerre sis lletres que corresponen a la informació següent:

A-Compradors que rematen béns a la seva població.

B-Compradors de Lleida ciutat que inverteixen fora.

C-Compradors d'una població que inverteixen en una altra (excepte Lleida capital).
D-Compradors de Barcelona.
E-Compradors d'altres províncies.
F-Compradors no identificats.
i a dalt tres carrers amb el nombre de finques, extensió i preu.

CLASSIFICACIÓ I

	FINQUES	EXTENSIO/ JORNALS	PREU RALS BILLÖ
A	362	3.832	4.902.787
B	136	1.351	3.946.032
C	317	2.857	4.039.895
D	249	13.144	10.101.112
E	73	3.948	2.775.906
F	6	15	321.449
TOTALS	1143	25.147	26.087.181

Taula 9-1.

BIBLIOTECA VIRTUAL

S'observa la importància del nombre de finques que es compren a la mateixa població on viu el beneficiari (362) i tampoc no són menyspreables les 317 finques adquirides per gent que no resideix a la població de la nova propietat. Si sumem l'extensió de terres que suposen aquests dos conceptes la xifra és de solament 6.689 jornals. Simptomàticament estem davant d'un grup de compradors molt important; es tracta de pagesos mitjans o petita burgesia local que adquirirà finques, pagades en metàl·lic. Tot plegat formava part d'una inversió molt variada. Exemple Francesc Castellana de Tàrrega, comerciant, adquirí terres al terme de Falcons i era accionista del Canal d'Urgell; o bé Antoni Carulla de Tàrrega que adquirí terra a Vilagrassa i era també accionista del Canal.

Cas molt diferent és el grup D. És el grup econòmicament més poderós. Si haguéssim de resumir amb poques paraules el seu comportament diríem que compraren finques costoses, grans i cobejades (s'entén cobejades dins d'aquest grup D; per als altres eren ja inversemblants).Grans perquè es tractava de peces de més de 100 jornals, costoses perquè superaven els 100.000 rals de billó i cobejades perquè la subhasta deuria ésser renyida; prova d'això és que es remataven el mateix dia de la taxació, duplicant i triplicant amb escreix la xifra de sortida. Aquest és el món dels remats amb intermediaris que ja estan a l'aguait d'una llista concreta de peces. És molt interessant l'estudi d'aquests intermediaris per poder teixir la xarxa d'amistats personals i interessos professionals entre ells (per exemple Francesc Aldomà era l'home de confiança de Lluís Vamdenbossche a l'Urgell, o Joan Viladot d'Ignasi Girona). La forma de pagament sempre era en títols i gairebé en 5 pagues. Rematen el 52,26% de les terres ofertades i el 21,73% de les finques, aportant el 38,71% dels diners posats en circulació.

No és tan important en canvi, la inversió dels compradors lleidatans (burgesos, hisendats i professions liberals) a les comarques (B). Hem constatat que les seves preferències es dirigeixen cap a les partides de més qualitat del terme de Lleida, principalment la de Rejolà i Fontanet. Aquesta opció suposa l'adquisició del 5,3% de les terres, de l'11,9% de les finques i del 15,12% dels diners invertits. De fet, aquest grup B és molt heterogeni. Hom pot comentar el cas de Marià Agelet que adquirí 377 jornals de terra a Salgar,Algerri i Albesa fins a Pere Campí, resident a Lleida i oriünd d'Isòvol; adquirí béns a

Puigcerdà (prop d'Isòvol). El ventall de distàncies respecte el lloc de residència és, com podem veure, molt variat.

Els compradors de províncies veïnes que adquiriren terres a Lleida (E) pertanyen principalment a Reus, Montsó, Fraga, Mequinensa, Saragossa, Andorra i Madrid. La presència d'inversors de terres aragoneses no ens sorprèn massa. Solament cal tenir en compte la situació geogràfica de les poblacions on compraren les terres (Seròs, Granja d'Escarp,...), és una raó de veïnatge. En canvi és prou xocant el tipus de personatge forani que emprà els seus diners en terres lleidatanes. Hom pot trobar, per exemple, des d'una aristòcrata com Dona Antònia García, emparentada amb la família Copons, fins a Francesc Monfort de Torrent de Cinca, hàbil empresari mereixedor de la "Creu de comanador de la Reina Isabel la Catòlica", sense oblidar les biografies sempre sorprenents i documentades del Marquès de Remisa o de Josep Safont.

Finalment després d'una recerca exhaustiva hem de dir que solament trobem 5 finques de compradors dels quals desconeixem el lloc de residència. El fet no és massa greu; són, tot plegat, 15 jornals de terra que no ens poden fer desviar en absolut cap de les nostres conclusions.

Hem de cloure ajudant-nos de la suma dels tres primers conceptes A més B més C i suggerint que si bé el nombre de finques més important anava a parar a mans de lleidatans, part de la terra era aclaparada pels barcelonins. Però això sol no sorprèn massa.Si mirem la xifra dels remats, la inversió d'aquests grans beneficiaris no és pas disparatada. Observem com la suma de A més B més C és gairebé igual a D més E. Es clar que aquells boscos, hisendes i prats ens acostumaven a xifres elevades (més de 100.000 rals, fàcilment), però és que el preu del jornal era molt més econòmic que el de les hortes de regadiu adquirides pels lleidatans (vegeu el capítol 6 apartat 6.7."*Preu de la Terra* "). De manera que una conclusió ràpida i precipitada ens podria dur a la deducció següent:"*Els barcelonins compraren moltes terres i econòmiques, mentre que els lleidatans n'adquiriren poques i cares* ".Potser ben bé no serà així, cal seguir observant els següents quadres.

GRUP II-Classificació dels compradors directes i dels intermediaris.

Les lletres corresponen a la següent informació: A-Compradors directes.

B-Intermediaris de la ciutat de Lleida.

C-Intermediaris de les poblacions de Lleida.

D-Intermediaris de les poblacions de Madrid i Barcelona.

E-No consta.

CLASSIFICACIÓ II

	FINQUES	EXTENSIÓ/ JORNALS	PREU RS/ BILLÓ
A	905	11.952	14.469.842
B	117	5.671	4.278.414
C	82	4.367	2.821.383
D	37	3.157	4.359.056
E	2	0	158.486
TOTALS	1143	25.147	26.087.181

Taula 9-2.

En aquest quadre hem volgut mostrar i comparar alhora el grup de compradors que acudeixen a la subhasta i els que rematen mitjançant intermediaris. Ja hem esmentat abans la importància de l'intermediari, malgrat que de vegades no comprava res. A la llarga era una

peça fonamental dins de l'engranatge desamortitzador.

Si comparem els resultats del grup A amb els de la suma dels conceptes restants (B més C més D més E), observem que una part importantíssima de les finques es remata directament (905 a 236), però l'extensió rematada és la meitat (A és igual a 11.952 jornals i B més C més D més E és igual a 13.195 jornals), aquí ja es comença a observar el que sospitàvem: *"molta gent adquirí poca terra i poca gent n'adquirí molta"*, però compte! Cal fixar-se en la qualitat. La darrera informació és el preu: A és igual a 14.469.842 rals i B més C més D més E és igual a 11.617.339 rals. Proporcionalment són importants els compradors del grup D els grans beneficiaris que ja comentàvem a la classificació anterior, però seguidament hem d'observar la discreció i alhora importància del grup B, d'aquells intermediaris de la ciutat de Lleida, com J.A. Morlius, que actuaren en tots els bàndols (compradors de finques, de censals i intermediaris).

Cal sortir a la defensa de l'intermediari i no confondre'l amb "l'home de palla" o testaferro com sovint s'observa en aquest tipus de treballs. Pensem que no hi ha massa raons per no acudir a la subhasta o per tenir por a esdevenir més o menys ric. Més aviat es tractava d'una qüestió pràctica, de manca de temps o senzillament per evitar el desplaçament a la capital des del lloc de residència. Dels 33 intermediaris localitzats, 17 compren també per ells i 18 no. D'aquests 33, 23 ho fan per raons pràctiques, viuen al lloc de la subhasta, per exemple Silvestre Solà, resident a La Seu d'Urgell encarrega a Camil Boix el remat de finques a La Seu, que seran subhastades a Lleida; o també Lluís Vamdenbossche ho encarrega a Francesc Aldomà. Alguns com els Safont, Murlans i els Mestres apareixen als dos bàndols; també hi pot haver raons de parentiu els Vari ho encarreguen als Grau, els Romeu i els Rexachs als Murlans. De vegades el procés pot ser més llarg, així per exemple, Gregori Veslay ho cedeix a Ramon Mestres i ell a Marià Codonyet, però no és freqüent.

De tota manera l'escriptura notarial respecta molt bé cada figura i no es presta a confusions. Potser l'únic cas on l'intermediari sembla estar prou discret és quan Francesc Codonyet acudí a la compra de les terres dels dominics de Solsona, ubicades al mateix terme i rematades en 92.855 rals.

Les registrà al seu nom*(Fuster,M.escriptura del 18 de gener del 1843*) i en canvi al Registre d'Hipoteques d'Hisenda observem com els diferents pagaments els abonava J.A.Morlius en nom propi *(LL.F.A.H.LL.núm.2606*).Seria el primer i únic testaferro ja que el mateix Morlius l'hem vist a totes les posicions.

Els altres grups d'intermediaris són poc importants, però cal fixar-se en el grup C. Hi ha un element que ens distorsiona tota l'estadística. Es tracta dels 3.523 jornals adquirits per Lluís Vamdenbossche i rematats per Francesc Aldomà d'Agramunt. I és que a Lleida, a diferència d'altres províncies, ens trobem sovint amb aquesta mena d'alteracions que ens durien a conclusions errònies si no coneguéssim la realitat. De fet, i a tall de conclusió d'aquest apartat, no hem d'oblidar la importància del grup A, que potser no formarà part d'aquells dos grups de beneficiaris més importants, però que tard o d'hora ajudaran a arrodonir unes conseqüències gratificants.

Llista de compradors/intermediaris

Agelet, Marià	Trepat, Miquel
Alvarez, Antoni	Poch, Pau; Camps, Albert
Archs, Geroni	Riera, Pere
Benet Francesc	Ticó, Magí
Borràs, Francesc	Raimat Manuel
Bosch, Bertomeu	Trilla, Gil
Bresca, Josep	Morlius, J.A
Castells, Antoni	J. Mur Galindo
Codonyet Marià	Veslay, Gregori
Cortat Josep	Gasque, Pau
Farrés, Vicenç	Morlius, J.A
Fuster, Salvador	Font, Joan
García, Antònia	Mestres, Ramon i Amengol, Valeri
Girona, Ignasi	Pérez Torres, Manuel i Murlans, Josep
Isanda, Ramon	Nivella, Antoni
Jordana, Càndida	Purroy, Antoni
Mestres, Ramon	Gutiérrez Gonzàlez, Antonio
Murlans, Francesc	Rexachs, Magdalena i Antoni
Murlans, Francesc	Romeu, Baptista
Pla i Sancho	Nivella, Antoni
Puig Francesc	Carulla, Joan
Puig, Francesc	Laberina, Antoni
Puig, Joan	Benet Francesc
Quer, Marià	Palau, Mateu
Remisa, Gaspar	Murlans, Francesc
Rovira, Joaquim	Bach, Antoni
Safont, Josep	Safont Jaume i Morlius, J.A
Sala, Antoni	Casals, Antoni
Sala, Ramon	Serra, Domènec
Serradell, Joan	Nivella, Antoni
Solà, Silvestre	Boix, Camil
Utrillo, Miquel	Mercader, Eudald
Vari Maria	Grau, Gaspar

Taula 9-3.

GRUP III-Classificació dels compradors individuals i de les societats. Percentatge d'inversions.

Aquest grup necessita una sèrie d'aclariments.

En primer lloc les societats han estat registrades pel nom que consta al principi de cadascuna d'elles (per exemple una societat formada per Ignasi Girona on també pot entrar Pau Figuerola, constaran els remats en nom del primer).

En segon lloc, el quadre presenta dos grups:

A-Compradors individuals (281 compradors).

B-Compradors en societat (15 societats).

i a la vegada cinc subgrups en xifres romanes que corresponen a la informació següent:

I-Inversions de més de 500.000 rals de billó.

II-Inversions de 100.000 a 499.999 rals.

III-Inversions de 50.000 a 99.999 rals.

IV-Inversions de 10.000 a 49.999 rals.

V-Inversions de menys de 10.000 rals.

Als carrers verticals hi consten les inversions i el número de finques.

CLASIFICACIÓ III

A	.	RS DE BIILÓ	% GRUP	% TOTAL	FINQUES	% GRUP	% TOTAL
I		.7.124.548	39,16	27,31	68	7,01	5,94
II		.8.290.875	45,57	31,78	413	42,88	36,13
III		1.277.595	7,02	4,89	164	17,03	14,34
IV		1.277.845	6,74	4,70	183	19,00	16,01
V		270.963	1,48	1,04	135	14,01	11,81
B							
I		6.397.503	81,03	24,52	85	47,22	7,43
II		1.259.219	15,94	4,82	51	28,33	4,46
III		207.884	2,63	0,79	41	22,77	3,58
IV		19.512	0,24	0,07	2	1,11	0,17
V		11.237	0,14	0,04	1	0,55	0,08
SUMA A		18.191.286			963		84,23
SUMA B		7.895.355			180		15,72
SUMA TOTAL		26.087.181			1143		

Taula 9-4.

D'antuvi s'observa una diferència important entre les inversions dels individuals i les de les societats, però la diferència és més important en observar el número de finques. Ràpidament pensarem que les persones que actuaven en societat adquirien menys béns però de més qualitat (finques més cobejades o molins d'oli i farina,...). Però encara és més gran la sorpresa quan recollim les dades de totes les societats, 15 en total. Les compres de cadascuna són una punció important dins de cada grup, per exemple de la part B el grup I correspon al remat de 4 societats; el grup II, de 5; el III de 4 i el IV i V d'1. Fins aquí hem constatat el fet i prou.

El quadre A mostra els compradors individuals, on el grup I i II ja sumen 15.415.423 rals i 481 finques. Xifra realment important, naturalment tornem a afegir que en aquest grup hi ha les finques més productives, de més qualitat, pagades en títols, els compradors són aquell grup d'hisendats/burgesos i part d'ells de Lleida ciutat. A l'altre extrem queda la suma dels grups III, IV i V, on els diners esmerçats tot plegat són el 15,24% del grup A respecte la suma de l'I i II, però la sorpresa arriba al moment de contrastar-ho amb el nombre de finques, gairebé el 50% (481 suma de I i II i 482 suma de III, IV i V). El grup III és un grup prou original pels seus comportaments, part dels intermediaris registrats en la classificació anterior figuren aquí i paradoxalment és el grup on hi ha menys adquisicions rematades per intermediaris. Les seves professions són des de comerciants de població mitjana a propietaris de finques moderades.El grup V,inclou ja compradors molt petits que rematen terres al mateix terme on resideixen; són potser veïns de les finques adquirides. Aquests tres grups (III, IV i V) són els que conserven més les seves finques (segons l'estudi ràpid dels amillaraments i de l'Anuari Riera), compren poc, paguen en metàl·lic i en vint pagues, en síntesi són els beneficiats de la reforma d'Espartero.

Clourem, doncs, aquest grup recordant que solament 15 (5,06%) compradors ocupen el grup B dels 296 registrats, per tant,la descompensació inicial queda més exagerada amb aquestes dades. Arrodonim la deducció afegint que els 281 restants es repartirien les 963 finques i aportarien els 18.191.826 de rals.

9.3. COMPRADORS DE FINQUES URBANES

GRUP IV-Classificació de les finques urbanes a Lleida i a les poblacions.

Beneficiaris.

En el capítol on es tractava la propietat urbana dels ordes religiosos ja hem esbrinat diferents conclusions que ara ja no és necessari repetir, ja que el nostre objectiu és un altre. Sí que hem de recordar la xifra total de finques urbanes: 276 entre cases, molins, trulls, convents,... però solament 127 se subhastaren a part, és a dir, sense cap hort ni terra annexa. La venda de finques urbanes a part ens introdueix en un món d'interessos molt diferents al de les propietats rústegues.

Si observem el quadre I (Taula 9-5)d'aquest grup IV ja deduirem ràpidament dues coses:en primer lloc, les finques més cobejades i pagades eren les de Lleida ciutat, i en segon lloc, les més venudes foren molins,cases i convents. Aquest ventall d'ofertes podia ser realment atractiu sobretot pel que fa a les cases, tenim un grup de cases important per sota dels 10.000 rals.

Gairebé podem afirmar que per sota dels 25.000 rals l'oferta de cases és important i en àrees rurals entre els 5.000 i 10.000 rals es pot accedir a un nombre important de cases (vegeu quadre II (Taula 9-6). Ara bé, qui comprava aquest tipus de finques? Observem: hi ha dos tipus de beneficiari; de fet, les 221 peces anaven a parar a mans de 68 compradors (un 22,97% del total), però d'aquests solament 15 adquiriren només una casa (el 5,06% del total). Així doncs, un 22,05% d'aquests compradors de finques urbanes subhastades a part rematen una sola peça -una casa habitualment- de preu més econòmic, pagada en metàl·lic, en vint pagues, i tots al mateix municipi on residien. En canvi l'altre 78% compra més d'una casa, amb trulls i forns, algun molí i sempre ho lloga a altres persones. Tenim registrats els lloguers que podien consistir a arrendar tota una casa, o una habitació, o la planta baixa. Els convents, en canvi, eren peces francament difícils d'adquirir. Eren cases massa grans per a una família i tampoc no eren aptes per a establiments comercials. Els molins d'oli i farina sempre eren una font important d'ingressos. Curiosament els comprà gent que ja tenien d'altres en propietat.

CLASSIFICACIÓ IV
Quadre I

TIPUS	FINQUES	PREUS/RS.
Cases de Lleida	43	2.355.950
Cases de pobles	66	2.953.294
Convents Lleida	5	555.766
Convents pobles	6	487.662
Molins de Lleida	1	904.430
Molins de pobles	6	1.025.935
TOTAL	127	8.283.037

Taula 9-5.

Observem com el 11,11% de les finques venudes (percentatge que suposem les peces urbanes respecte del total de les 1.143 finques subhastades i comprades) aclaparen el 22,56% del total dels diners pagats en l'operació desamortitzadora a Lleida (excepte els censals).

Quadre II

P R E U S

SITUACIÓDE LES CASES VENUDES	MENYS DE 5.000 rs	5.001 - 10.000 rs	1.001- 20.000 rs	+20.001 rs
Cases de Lleida	1	1	6	35
Cases de pobles	34	14	9	9[1]

Taula 9-6. [1]questes nou cases són cases-castell de l'de de Sant Joan de Jerusalem i una del Monestir de Poblet a Verdú.

Hom pot distingir dos tipus de finca urbana: la relacionada amb el que podríem anomenar activitats industrials i les dedicades a l'habitatge. Naturalment, no tots els compradors optaren pel mateix tipus de finca, ni tan sols entre els compradors de cases no tothom tenia intenció d'adquirir-ne més d'una. Són els grans compradors els que excel·leixen en peces, diguem-ne, relacionades amb els diferents sectors econòmics com els molins d'oli o farina, els forns, les salines, o bé alguns convents per dedicar-los a activitats d'aquesta mena. De fet el convent sempre fou una peça incòmoda de vendre i, per tant, s'utilitzà per a equipaments o urbanisme (traçat de nous carrers).

Les 221 finques comprades anaven a parar a mans de 68 persones; el resultat seria un ratio de 3,24 finques/comprador, malgrat que la realitat és molt diferent. Aquests 68 compradors són un 22,97% del total dels beneficiaris. Solament un 2,05% rematen una casa i prou. La resta ja havien comprat altres peces o bé eren clients habituals. Cal tenir en compte aquest comprador únic, perquè probablement es tracta de l'accés a la propietat urbana d'algun petit artesà o pagès, per tant, el resultat és digne d'esment. Sempre compraven la casa al lloc on residien, pagaven en metàl·lic i en 20 pagues.

La resta de compradors (78%) compren peces variades i gairebé sempre les lloguen a tercers. Es posaven en lloguer cases, pisos o solament habitacions, forns, cellers, paneres,.. Entre els llogats hom pot trobar gent de tota la gamma social.

Els compradors que reunien més finques urbanes són:

-Pau Figuerola, 16 (14 cases, 1 molí i 1 castell).

-Albert Camps, 12 (tot cases).

-Francesc Benet, 7 (tot cases).

A part cal comentar fets curiosos com Ignasi Girona comprador de 6 molins o Càndido Jordana comprador de dos convents.

Part dels compradors remataven amb certa rapidesa, vegeu, el 37,67% abans de 6 mesos de la taxació; el 13,70% abans d'1 any;el 24,66% abans dels 3 anys i el 9,59% després dels 3 anys. No oblidem que el 14,38% no es remataren i algunes ni tan sols es taxaren. La rapidesa cronològica va directament relacionada amb la cotització. Les peces que sobrepassaven 1 any de taxació la seva cotització no arribava a 150%.

Solament el 5,88% dels compradors esmerçava el 45,70% dels diners i adquiria el 17,72% de les finques, mentre que el 94,12% dels compradors esmerçava el 54,29% dels diners i adquiria el 82,28% de les finques de qualitat inferior, és clar.

9.4. COMPRADORS DE CENSALS

Des del moment en què es posen a la venda els censals es donen quatre tipus de situacions diferents entre els que poden accedir a la subhasta:

*En primer lloc els que redimeixen el seu censal i prou. Seria el cas de Joan Mestres, Ignasi Batiller i Tomasa Marlet; tots són de Lleida i Domènec Escolà de Torres de Segre. Els quatre tenien de censalistes els dominics de la ciutat.

*Una segona situació l'ocupen els que rematen el seu censal i a més n'adquireixen d'altres, com Miquel Mulleres i Andreu Reig de Lleida o Ramon Codina i Antoni Vila de Balaguer. Dins d'aquest grup es dóna una situació curiosa; Teresa Enric de Lleida redimeix un censal que pagava als dominics i alhora n'adquireix d'altres entre els quals es troba el que pagava Miquel Inglés, casat amb ella. Així converteix el seu marit en censatari seu. Hem trobat aquesta situació també entre germans i pares-fills. La xifra de censals adquirits a més del redimit no era alta, podia oscil·lar entre 3 i 10 censals. Es tracta d'una solució optada entre grups socials urbans mig benestants.

*Una tercera forma serien els compradors que no redimeixen perquè ni tan sols són censataris, més aviat són censalistes laics. De fet a Lleida l'únic cas és Pau Figuerola i la seva societat formada per Josep Castelló entre altres no coneguts.

*El darrer cas és el del comprador de censals que no redimeix el seu, esdevenint doncs censatari d'un altre. Posem l'exemple de Josep Castelló de Lleida censatari dels dominics de la ciutat.Ja hem vist que col·labora amb el gran beneficiari Pau Figuerola i en canvi no redimeix el seu censal, sinó que esdevindrà censatari de Manuel Tubau escrivà i veí excel·lentíssim de Lleida.

Quan el censatari era una institució el que s'endeutava era el rector o l'alcalde en el seu cas. Sempre hem trobat un nom concret que hi respon. En cap dels casos el censal fou redimit, sempre comprat.

Vegeu la llista immediata de persones que *redimeixen* el seu deute:

gnasi Batiller de Lleida	1.819rs 20mrs	1 censal
D.Domènec Agulló de Lleida	n.c. xifra	1 censal
Teresa Enric de Lleida	n.c. xifra	1 censal
Ramon Galí	n.c. xifra	1 censal
Joan Mestres	354rs 30mrs	1 censal
Miquel Montañà	1.066rs 22mrs	1 censal
Bàrbara i Joaquim Nuet de Lleida	21.672rs	1 censal
Andreu Reig de Lleida	n.c. xifra	1 censal
Ramon Codina de Balaguer	8.533rs 11mrs	1 censal
Antoni Vila de Balaguer	n.c. xifra	1 censal
Domènec Escolà de Torres de Segre	2.133rs 11mrs	1 censal

Si els volem situar professionalment, tots ells eren comerciants excepte els Nuet i Domènec Escolà, hisendats d'Alcarràs i Torres de Segre, respectivament.Cap d'ells no adquirí béns immobles de la desamortització a Lleida,però sí que alguns adquiriren més censals. Observem ara la llista de compradors: Agulló,

Josep	8.000rs	1 censal
Agustí, Antoni	27.176rs	17 censals
Aixalà, Maria Antònia	8.868rs	3 censals
Boixet, Ramon	5.467rs	1 censal
Bosch, Antoni	40.730rs	20 censals
Carulla, Manel	38.347rs	19 censals

Cases, Ignasi	158.918rs	58 censals
Castelló, Josep	63.111rs	28 censals
Codina, Ramon	99.278rs 92mrs	22 censals
Enric, Teresa	3.267rs	2 censals
Escolà, Domènec	2.134rs	1 censal
Fausi, Francesc-Carrero, Esperança	10.895rs	1 censal
Figuerola, Pau	1.021.036rs	377 censals
Galí, Ramon	4.767rs	2 censals
Garull, Joaquim	3.706rs	2 censals
Marlet, Tomassa	2.774rs	1 censal
Mestres, Joan	400rs	1 censal
Mulleres, Salvador	216.075rs	59 censals
Porta, Bentura	16.848rs	7 censals
Reig, Andreu	22.992rs	11 censals
Rovira, Anastasi	4.525rs	1 censal
Sitjà, Joan	87.289rs	58 censals
Tubau, Manuel	25.940rs	6 censals
Vila, Antoni	57.579rs 47mrs	12 censals

Segons es veu en aquestes dues llistes predomina la compra de censals per sobre de la redempció. Però esbrinem-ho detalla- dament.De fet era d'esperar perquè la situació no era pas massa favorable per a la persona empenyorada com ja hem dit.Sabem que solament s'adquiriren el 6,66% dels censals que suposaven el 8,07% del capital. D'aquest volum reduït solament es redimí l'1,53% dels censals i l'1,81% del capital. Podem aproximar-ho a 2,25% perquè en 5 censals no hi consta la seva capitalització sinó que forma part del volum total pagat per aquests personatges que alhora redimien i compraven. En principi, doncs, la desamortització,en aquest aspecte,no deuria afavorir gens ni a la petita pagesia propietària ni als grups socials més necessitats que a partir d'ara passarien a mans d'aquests especuladors amb molts menys escrúpols que els censalistes religiosos. L'oportunitat fou aprofitada per pocs que compraren molt, concretament Pau Figuerola adquirí el 52,90% del capital que es reunia en forma de censals i el 56,17% dels censals comprats, a més de tot el volum de béns immobles que ja hem estudiat en el capítol anterior.

Amb molts menys censals cal esmentar Salvador Mulleres de Lleida, Joan Sitjà de Barcelona i Ignasi Cases de Lleida,tots ells dedicats al sector terciari. El 20% de diners esmerçats en la compra de censals a Lleida queda distribuït entre 20 persones, les xifres són gairebé insignificants, però cal esmentar Manuel Tubau escrivà de Lleida i veí excel.lentíssim; sempre rematava amb una societat formada per Ramon Mestres i Jaume Sala, excepte en la compra de censals. Un altre personatge que hem de destacar és Antoni Vila de Balaguer, germà de Ramon i Francesc; tots ells comerciants de primera classe.

Part dels compradors abonaven les xifres dels remats en metàl·lic i en vuit pagues, però aquesta uniformitat desapareix a l'hora d'estudiar la diferència entre el preu de capitalització del censal i el preu del remat. Es tracta d'un increment del 18,64% de mitjana. En tots els casos en què el remat és elevat hem trobat que el comprador era un personatge benestant i potser acostumat a escometre tot allò que li interessa en l'ocasió més adient. No hi manquen, doncs, ni Pau Figuerola ni el seu soci Josep Castelló en els remats superiors al 50% del preu de capitalització. El preu més alt el rematava Maria Antònia Aixalà de Lleida, en tres censals dels dominics pels quals n'abonà el 69,94% de més.

9.5. COMPRADORS DE CENSOS EMFITEUTICS

Podem concebre la desamortització de censos des de dues vessants diferents: en primer lloc la redempció que s'ofereix als posseïdors del domini útil per tal de fer-se amb el domini directe mitjançant la capitalització de les rendes a un interès certament elevat; i en segon lloc, la subhasta dels censos no redimits per tal d'ésser comprats.

El gran nombre de censos subhastats d'antuvi fa pensar que la redempció deuria ser gairebé nul·la.Els beneficiaris dels 145 censos comprats dels 525 subhastats correspondran a tres tipus de personatges: els que volen redimir el cens, els que el volen comprar i els grans compradors, que -de fet- serien un subgrup dins el grup anterior. Entre els que *redimeixen* el cens tenim Josep Solé d'Arbeca, que redimia 3 jornals 10 pórques establertes pel Curat d'Arbeca, capitalitzats en 2.966 rs. i taxats en 1.150 rs. Abonava aquesta xifra en metàl.lic i en 20 pagues. Antoni Minguell de Barbens conseguia el domini directe de 4 jornals 10 pórques del curat de Barbens capitalitzats en 12.300 rs i taxats en 3.800 rs, xifra que pagaria també en metàl·lic i en 20 anys. Vicenç Morell de Balaguer, dues peces a Barbens de 4 pórques i 1 jornal 6 pórques, capitalitzades en 13.800rs i rematades en 1.550 rs.

Els germans Jaume i Francesc Sala de Ponts que així recuperen les terres dels beneficis fundats per avantpassats. Es tracta dels beneficis de Sant Miquel, Sol Serrat i Sant Pere de Ponts. Tot plegat capitalitzats en 14.111 rs.

La xifra total de diners recollida en aquest primer apartat és de 20.611 rs. Solament el 0,79% dels esmerçats en les taxacions i l'1,93% dels bestrets en les vendes o remats.

Aquest segon grup recull els *compradors* del domini directe que així s'asseguraven el cobrament d'un cens. El ventall de beneficiaris és variat i no hi manquen els pagesos rics de petites poblacions, observeu la presència de Ramon Bosch d'Altet, d'Antoni Bonell i Manuel Bragós de Bellvís, de Josep Companys de Tarròs, de Francesc Aldomà d'Arcs i de Valeri Armengol de Montgai, tots ells propietaris importants de la població esmentada. Aquest grup rematava 30 finques i aportava el 25,36% dels diners.

Sense sortir d'aquest grup hom pot afegir-hi un subapartat per als grans beneficiaris de la desamortització a Lleida. Es tracta d'aquells pagesos-comerciants que d'antuvi havien copsat el mercat dels arrendaments formant societats o en solitari.Es tracta de noms com Ramon Mestres d'Agramunt, Joan Agell de Barcelona, Joan Puig i Coll de Lleida, Jaume Ceriola de Barcelona, Jaume Sala de Balaguer, Francesc Castellana de Tàrrega, Pau Borràs de Reus, Francesc Miret de Torres de Segre i Gaietà Quer d'Aitona, entre d'altres. Aquest grup adquiria el 72,15% dels censos aportant el 72,71% dels diners bestrets en tota l'adquisició de censos.

.-DRETS SENYORIALS.

A més de la venda dels censos es vengueren altres drets senyorials com *l'onzè* de Guardiola, Tossal Roig, Miravall, Devesa de Montellà i lo Bosc, dels missionistes de Barcelona taxat en 33.000 rs i adquirit per Joan Puig i Coll.

El dia 19 de maig de 1848 es subhastava el *terratge* d'Utxesa, Gebut, Adar i Carratalà de la Comanda de Torres de Segre. El 21 d'octubre de 1850 es reanuncia a l'oferta però ara més explícitament. La crònica del butlletí ens diu que a Utxesa es cobrava el terratge de 732 jornals, dels quals 242 eren de conreu i la resta past; el de Gebut, 1.416 jornals, 672 de conreu i la resta herbes, tot es taxava en 52.000 rs i es capitalitzava en 210.000 rs. El de Gebut i Carratalà foren comprats per Francesc Esteve i Gaya, Josep Gaya i Antoni Palau, pagesos veïns d'Aitona; el d'Utxesa per Ignasi Gomà i Josep Escolà pagesos de Torres de Segre i el d'Adar per Josep Montagut i Josep Cebrià,hisendats d'Adar i veïns de Llardecans. Tots els esmentats pagaren en metàl·lic i en vuit pagues.

Finalment la subhasta de les *herbes* fou també disputada; les de Bellcaire, Filella i Pinell foren taxades en 55.466 rs. i rematades en 306.500 rs per Marià Agelet de Lleida el 29 de novembre de 1844; abans les cobrava el Monestir de Poblet.

Les dels termes de Montalé i Bullidor pertanyents al Monestir de Montserrat foren comprades per Jaume Ceriola per 760.000 rs. el 13 d'octubre de 1844.

Els dominics de Tremp tenien dret a les herbes de 160 jornals de terra del Mas Clariana de Ponts, essent adquirides per Jaume Seix i Gallart de Tremp el dia 14 de maig de 1846 per 8.500 rs. juntment amb altres peces de terra.

En conjunt la subhasta de drets senyorials suposa una cinquantena d'anuncis pertanyents a catorze cases que aportaren a Hisenda 1.281.500 rals on naturalment no manquen els compradors benestants.

A mesura que aportem més dades sobre la desamortització, ens adonem que tot sembla estar preparat per beneficiar un grup social concret. Tanmateix si reflexionem sobre aquest cas veurem que d'una banda s'accepta la llei de desamortització eclesiàstica (amb la venda de terres, finques urbanes, censos i censals) i després la desamortització civil (a partir de 1855) fins i tot. Ara bé, ben pocs projectes es coneixen sobre la redempció de censos laics. Així doncs, part dels propietaris podien exigir censos als seus emfiteutes fins al 1945. Tot ens fa pensar en unes mesures liberals que afavorien en realitat un grup social concret (el dels propietaris més o menys benestants i a una nova burgesia agrària). Aquests afortunats liberals beneficiaris de totes les mesures abans esmentades eren ben poc primmirats a l'hora d'atacar l'Església, malgrat que ells mateixos eren arrendataris, censataris o emfiteutes d'aquesta mateixa institució. Les mesures desamortitzadores els convertien en propietaris plens de la terra, alhora que redimien els seus censals i en compraven d'altres; tot plegat era un negoci perfecte que alhora els permetia reproduir el sistema amb altres subjectes pacients.

9.6. COMPRADORS D'ARRENDAMENTS EN METAL.LIC

En principi cal diferenciar entre les peces del clergat regular o dels capítols, i les del clergat secular (curats, rectories i beneficis). Les primeres eren terres de certa qualitat i grandària. Cal pensar, doncs, que després de la publicació de les condicions es deurien reunir els pagesos o altres interessats i entre ells s'apujava el preu de taxació. Certament la puja deuria dependre de la qualitat de la terra, bàsicament.

El preu mitjà de l'arrendament d'una terra campa de secà pot oscil·lar entre 30 i 50 rs/jornal (depèn de la qualitat) i una de regadiu 90-200 rs/jornal; si és horta de regadiu i de primera qualitat pot arribar a 720 rs/jornal; la vinya 80rs/jornal; el bosc i la terra erma entre 3 i 12 rs/jornal. Una terra campa pot ser 10 vegades més cara que l'erma,però entre 13 i 23 vegades més econòmica que l'horta de regadiu.

El subarrendament deuria ser freqüent sobretot quan hem observat que les relacions del clergat es reduïen a unes quantes famílies fidels, que precisament es devien dedicar a activitats parasitàries d'aquesta mena. Per exemple Marià Sampere de Cervera o Ramon Masó de Tàrrega, tots dos lluny de la pagesia però lligats a la terra per activitats diverses. Esdevenen arrendataris destacats de terres eclesiàstiques sobretot del clergat secular, cadascun d'ells és arrendatari de 9 i 8 cases de clergat, respectivament. La quantitat de terra acumulada supera els cent jornals, de qualitat diversa i espargida en els termes municipals propers. Sorprenentment hom pot pensar que aquests personatges en arribar "l'oportunitat" de poder accedir a les subhastes de les terres eclesiàstiques, adquiriren almenys les que tenien adjudicades en explotació, però no és així. Hi ha una manca de capil·laritat entre propietari i

arrendatari (gran arrendatari). Dóna la impressió que cada un es manté en la seva àrea d'influència. Només uns es converteixen en propietaris de la terra que explotaven, es tracta del matrimoni format per Jaume Cases i Teresa Sans d'Arcs i Castelldans,respectivament,que adquiriren les deu parcel·les dels Trinitaris de Bellvís. Es tractava de propietaris mitjans residents als Arcs.

Un cas curiós és el de Ramon Solà de Balaguer arrendatari de 24 peces dels dominics de la mateixa ciutat. No acudí a la subhasta de les terres que ell menava sinó a la dels carmelites calçats de la seva població i a la dels mercedaris de Tàrrega, esdevenint propietari d'unes terres i alhora arrendatari d'unes altres que a partir d'ara pertanyien a 4 propietaris diferents. Ja hem vist en el capítol sisè que aquest fet era habitual en altres llocs estudiats d'Espanya.

El cas dels petits arrendataris era molt diferent part d'ells amb prou feines podien pagar la renda anual en metàl·lic, per tant l'accés a les subhastes era un autèntic somni.

9.7. COMPRADORS DE TOT TIPUS DE BÉNS EN GENERAL

Fins ara hem presentat diferents classificacions dels compradors, però mai una visió genèrica. Pensem que cal mostrar almenys uns quadres on es pugui veure el comportament del comprador de béns desamortitzats a la província de Lleida des d'una visió més globalitzadora.

GRUP V-Classificació dels beneficiaris tenint en compte la xifra de despeses i la població de residència.

CLASIFICACIÓ V

DEPRESES	P 0 B L A C I 0 N S				
Grup 1 +1.000.000 rs	Lleida Madrid	Barcelona Coll de Nargó			
de 500.000 a 1.000.000 rs Grup 2	Balaguer Castelldans Granja d'Escarp Guissona	Poal Tàrrega			
de 100.001 a 500.000 rs Grup 3	Agramunt Albagès Cervera Gerri Granyena	Tremp Torres de Segre Vilagrassa	Montsó Montblanc Puigcerdà Saragossa	Màlaga Torrente de Cinca St. Julià de Lòria La Seu d'Urgell	
de 50.001 a 100. 000 rs	Alins Vilanova de Meià	Reus			
Grup 5 -50.000 rs	Ametlla Alcogul Abnenar Altet Algerri Arbeca Aitona Blancafort	Balltarga Barbens Bellvís Belianes Bellpuig Borges Blanques Bullidó Civis	Fraga Guardiola Gratapolls Guàrdia Montalbà Montgai Menàrguens Pobla de Segur	Ponts Puigvert Lleida Sanaüja St. Martí de Maldà Santa Coloma La Sentiu Soses Solsona	Tarràss Verdú Vinaixa Vilosell Vicfret

Taula 9-7.

El quadre ha estat confeccionat recollint dos tipus de comportaments dels compradors: un, s'ha fet tenint en compte el lloc de residència dels beneficiaris amb

inversions més importants. D'aquesta manera s'han omplert els grups 1 i 2; i els altres (Grups 3, 4 i 5), s'han confeccionat recollint el comportament genèric, és a dir, la norma. Per exemple, som prou conscients que el nom de la ciutat de Lleida podria figurar als cinc grups, malgrat tot pensem que és més simptomàtica la classificació de comportaments totalment oposats, així la lectura és ràpida i efectiva.

En aquest darrer grup (Classificació 5) hem realitzat l'estudi dels beneficiaris tenint en compte dues variables: el seu lloc de residència i el volum total de les seves despeses.

Dels 323 municipis registrats a la província de Lleida, la desamortització afectà 131; els compradors eren oriünds de 67 poblacions diferents (57 de la província de Lleida i 10 de foranis).

Si repassem ràpidament els diferents grups veurem potser el que de fet ens esperàvem. En el grup 1 no desperta cap mena d'admiració la presència de ciutats com Barcelona o Madrid i tampoc Lleida, i més si recordem l'empenta dels compradors lleidatans. En canvi defuig de la norma l'aparició de Coll de Nargó, es tracta de Maties Gual que rematà un bosc de quatre hores de circumferència pel qual pagà gairebé un milió de rals de billó, potser hauria d'estar al grup 2, però hem decidit de classificar-lo en aquest grup per fer més evident la desviació.

El grup 2 no ens duria cap novetat, i el 3 és ocupat per compradors pertanyents a 16 poblacions diferents de les quals 7 no són de Lleida. Consultant la biografia d'aquests elements foranis ens adonem de la seva rellevància econòmica i social. És important observar aquesta presència de compradors foranis en els grups de despeses importants.

En els grups 4 i 5, sobretot al cinquè el nombre de poblacions és ja variat però predomina la presència de nuclis molt petits. Podríem afegir-hi finalment que en aquest grup s'hi apleguen 83 compradors dels 296 esmentats.Tots plegats adquiriren el 7,15% del volum de terres venudes i hi esmerçaren solament el 5,17% dels diners invertits a Lleida en la desamortització de Mendizàbal.

Poc a poc observem com les diferents classificacions ens condueixen a una conclusió evident: *dispersió de compradors en el cas de finques petites i econòmiques, i concentració en el cas de peces grans i cares*.

GRUP VI-Classificació segons la professió dels beneficiaris.

Les professions dels compradors de béns nacionals de la província de Lleida són prou variades. Predominen els comerciants i professions liberals, seguits dels propietaris i hisendats. Els dos grups predominats són massa heterogenis per esbrinar-los detalladament. Solament cal fer una reflexió: en el grup dels comerciants hi ha inclòs des de Manuel Girona o Murlans i Mestres fins a qualsevol petit propietari d'un establiment de ciutat o població petita. Hi ha alguns personatges com Gaspar Remisa o Ignasi Girona que alhora podrien figurar en moltes professions (propietaris, hisendats, industrials, banquers, negociants,...).

El grup dels propietaris també és prou curiós, però amb l'agravant que d'aquest grup tenim poques dades biogràfiques. Dels pocs personatges que sabem alguna cosa acostumen a ser els "rics" del poble, propietaris de censals i cobradors d'arrendaments diferents. Un exemple prou clar serien els Bragós, els Caba o els Quer, de vegades dedicats a la política; principalment són els alcaldes de les seves respectives poblacions.

També ens sobta l'elevada xifra de polítics. Hom pot pensar que gairebé tots els diputats deurien comprar terres desamortitzades.

Una altra curiositat és que en alguns compradors la professió no és única.

Quan són advocats són també o notaris o diputats i quan són hisendats solen ser també polítics i arrendadors, a la vegada que part dels hisendats solen tenir algun títol universitari.

Pel que fa als botiguers, part d'ells (el 30%) tenen més d'un establiment en diferents poblacions.

El grup més fàcil ha estat el dels artesans, malgrat no ser massa abundants a les nostres llistes.

Malauradament no ens consta l'ofici de 110 persones (el 42,31%) amb les fonts utilitzades fins ara. Els cadastres d'una mostra de poblacions han estat la guia per situar-los. Es tractava de petits o mitjans propietaris que pagaven xifres discretes de contribució urbana i rústica. Res no ens impedeix de classificar-los com a pagesos (en el sentit de treballadors de la seva terra).

-Què compren?

El grup dels artesans prefereix cases de dimensions petites o mitjanes, mentre que els propietaris de molins n'aclaparen més. Els comerciants prefereixen finques de dimensions grans però no molt cares (la proporció rs./jornal). Pensem que en aquest grup es troba l'autèntic afany inversionista i especulador.Els hisendats, en canvi, amplien les seves propietats amb terres variades,mentre que les professions liberals prefereixen terres de qualitat (hortes de regadiu) però no moltes.

Tot plegat dóna la impressió que el mercat de béns nacionals a Lleida quedava d'antuvi molt ben distribuït.

BIBLIOTECA VIRTUAL

CLASSIFICACIÓ VI

	PROFESSIONS	Nº COMPRADORS %	BÉNS %	RALS %	FINQUES %
Propietaris	78	26,35	8,71	5,82	18
Hisendats	13	4,39	10,32	8,21	12
Pagesos	92	31,08	5,20	6,14	17,89
Artesans	12	4,05	1,30	2,81	6,69
Comerciants	36	12,16	46	37,13	22
Industrials	12	4,05	2	6,71	8,31
Negociants	7	2,36	8	5,3	3,12
Professionsliberals	35	11,82	14,20	23,24	11,39
Aristocràcia	1	0,34	0,02	0,53	0,1
Nfilitars	4	1,35	2,81	4,13	0,67
Banquers	2	0,67	0,01	0,04	0,11
Secretaris	1	0,34	0,11	0,05	0,22
Diligéncia	1	0,34	0, 10	0,03	0,01
Fondista	1	0,34	0,12	0902	0,01
Taula billar	1	0,34	0,11	0,04	0,01
TOTAL	296	100	100	100	100

Taula 9-8.

9.8. CONCLUSIONS

Malgrat que la xifra de terra desamortitzada sigui solament de 3.143 finques que representen 42.856 jornals i uns guanys per a l'Administració de 39.224.120 de rals de billó (inclosa alguna ocultació que hi podia haver en aquells anys) insistim que aquesta quantitat de terra era ben poc important respecte el total provincial.

Tot i això convé recordar que la desamortització és una de les mesures més espectaculars posades en marxa pels liberals. Cal no oblidar que la propietat de la terra en va sortir afavorida amb la revolució liberal. Ara bé, no totes les subhastes previstes arribaren a ser rematades, i no totes les rematades quedaren definitivament en mans del primer propietari.

Però a més hi havia tot un ventall de situacions que també es podien donar, des de les anul.lacions, suspensions, fallides fins a les finques que ni tan sols es remataren. També hi va haver finques que es remataren dues i tres vegades, sortosament totes aquestes incidències són poc freqüents en aquesta província.

El nombre de finques no venudes deu ser degut a una manca d'interès per part de la demanda; haurem de matisar que les finques més grans foren rematades ràpidament, mentre que les tornades al clergat estaven entre les menys cobejades. El remat de les finques que havien estat taxades en una xifra més elevada del que convenia a les seves característiques, fou lent i de vegades fins i tot es revisava el preu, es retaxava. Pel que fa a les subhastes anul.lades la quantitat és molt baixa, gairebé no arriben al 2%.

Si ens fixem en la redempció dels censos, part de les vegades el possessors del domini útil no acudeixen a la subhasta per manca de diners amb què afrontar la redempció. En canvi, no podem dir el mateix en el cas dels arrendaments en metàl.lic on certament hem trobat un cas curiós -i d'altra banda ja documentat en altres indrets de Catalunya-, on l'arrendatari no acudeix a rematar la finca. Tot fa pensar que ser propietari no li interessava massa, aquest arrendatari preferia mantenir-se en la mateixa òrbita. No podem oblidar una colla de finques que foren tornades al clergat després del Concordat amb la Santa Seu el 1851, part d'elles del clergat secular.

Sovint hem dit que la burgesia comerciant era la gran beneficiària de la desamortització a Lleida, i que els pagesos i els hisendats rurals hi tenien molt a veure. Però ara estem en el capítol on realment cal esbrinar-ho detalladament. En principi ens arrisquem i volem anar més enllà. Fixeu-vos, en aquest tipus de remats no solament el beneficiari és el que compra. Hi ha tota una complexa xarxa *d'intermediaris* que mai no compren res i en canvi es mouen en aquest muntatge de les subhastes. Què en treuen d'acudir a les subhastes en nom d'altres? Recordem que dels 33 intermediaris que coneixem, 17 compren béns i 18 no. El 20,62% de les finques que suposen el 52,47% de la terra comprada i el 55,46% dels diners bestrets en l'adquisició de les terres esmentades foren adquirides mitjançant aquesta figura. Són les grans parcel.les i naturalment pertoquen als grans beneficiaris. Les xifres són importants, però en els altres tipus de béns la presència de l'intermediari no es gens freqüent, no es documenta ni en els censos,ni en els arrendaments ni gairebé en les finques urbanes.

Un altre sector també beneficiat i que potser roman sovint en una discreció gairebé absoluta, és l'integrant d'alguna *societat* on gairebé sempre hi figura el nom d'una o més persones, i en canvi n'acostumava a haver més. No oblidem que nosaltres hem documentat 15 societats que compraren el 15,83% de les finques rústiques i que aportaren el 30,26% del capital.

També qui acudeix a rematar el cobrament de *drets senyorials* com l'onzè o les herbes pot fer-se amb uns ingressos gens menyspreables.Es el cas de Joan Puig i Coll de Talladell que acudí a rematar l'onzè del missionistes de Barcelona, o alguns pagesos Adar, Gebut, Llardecans i Utxesa remataren el terratge pertanyent a la comanda santjoanista. Noms com Marià Agelet o Jaume Ceriola rematen l'herbatge pertanyent a alguns pobles de les comarques de la plana que abans cobraven el Monestir de Poblet i Montserrat.

Altres casos curiosos i sovint oblidats són els compradors que acudeixen a redimir el seu *cens emfitèutic* i així esdevenen propietaris, o bé els que aconsegueixen reunir una altra vegada el patrimoni familiar mitjançant la incorporació algun *benefici*. O bé la capitalització de *censals* pel mateix censatari és tota una proesa. Malgrat tot, era una nova oportunitat oferida per les lleis desamortitzadores.

A banda d'aquestes ocasions que tenen una incidència merament testimonial, hem de repassar la *compra de terres* que a la llarga és la mesura més coneguda. Ens interessa saber

quina quantitat de terra fou comprada per foranis, i quina pels residents a la mateixa població. La proporció és la següent: 284 finques (el 31,66%) foren rematades per compradors residents a la mateixa població on s'ubica la nova propietat. Es tracta d'un volum de 3.997,5 jornals de terra adjudicats a compradors petits, que hi esmercen el 18,79% dels diners moguts en la compra de terres. Davant d'aquest grup hi ha el dels compradors barcelonins que adquireixen el 21,73% de les finques, que es queden amb el 52,26% de la terra i que paguen el 38,71% dels diners. És a dir, molta terra i barata (recordem que a les grans extensions el preu/jornal era més econòmic i la qualitat de la terra més baixa). Ara bé, quina quantitat de terra no va a mans de pagesos? Doncs sembla que el 40,42% dels compradors (la burgesia) adquireixen el 73,34% de la terra comprada i paguen el 64,48% dels diners abonats en aquesta operació.Es clar, sovint en algunes escriptures alguns d'ells (comerciants o professions liberals) apareixen posteriorment com a hisendats. Malgrat tot, els hem respectat els seus orígens.

Pel que fa als beneficiaris de les *finques urbanes* el 78% compra més d'una peça peces, no hi manquen els molins o forns que són utilitzats per tal d'obtenir rendiments importants, o bé cases on es podien llogar les diferents habitacions i els baixos. La resta de gent compra una sola casa situada a la mateixa població de residència, pagada en metàl.lic i en vint pagues.

Arribem a l'episodi discutit i discutible, car en tota aquesta tesi hem estat afirmant que els grans beneficiaris eren la burgesia. Si ara reunim la llista de professions en tres: burgesia, propietaris i altres oficis, veurem que el 61,82% dels compradors són persones lligades a la terra, diguem-ne burgesia agrària (propietaris, hisendats,pagesos), de fet, no sabem quants d'ells la treballaven però sospitem que ben pocs. Aquest grup compra el 47,89% de la terra i hi esmerça el 20,17% dels diners bestrets en l'operació desamortitzadora.

D'altra banda,els comerciants són el 12,16%, compren el 22% de les terres i aporten el 37,13% dels diners. Es clar que hauríem d'afegir a aquest grup els industrials, negociants, banquers,...i tots els que poden ser definits com a burgesos. Aleshores el resultat seria que el 32,08% dels compradors, adquireix el 44,96% de les finques i paga el 72,56% dels diners. Fet i fet els dos grups esmentats (propietaris i burgesos) compren gairebé la mateixa quantitat de terra, però els diners bestrets pel grup "burgès" és molt més important. Amb aquestes xifres cadascú ho pot valorar com vulgui, les xifres són aquestes. Personalment pensem que el gran fracàs és que segueixen comprant la terra majoritàriament els que no la treballen, és dir, la burgesia, però a la llarga, *aquesta era la seva revolució*.

Per això una part important va ser pagada en vals reials,precisament perquè llurs posseïdors eren els més interessats a endossar-los a la primera ocasió. Aquest no és un fet nou a la desamortització; el mateix cas s'ha donat a Castella, Astúries, València, Tarragona, Girona i altres indrets estudiats de Catalunya. Hem de remarcar que la concentració de les adquisicions, és semblant a l'existent abans de les vendes. Amb això podríem recordar que la desamortització contribueix a consolidar el fenomen que ja s'estava gestant. Observeu els resultats sintetitzats en un sol quadre de tots els comentaris fets al respecte:

RALS INVERTITS PER CADA GRUP DE COMPRADORS.

Valor de les compres	Nº compradors	% finques	% remat
+1.000.000 rals	2,68%	8,37%	34,42%
500.001a 1.000.000	4,58%	6,69%	19,12%
250.001 a 500.000	9,16%	13,60%	23,40%
100.00 1 a 250.000	11,07%	13,60%	11,64%
50.001 a 100.000	7,26%	6,14%	4,39%
-50.000	65,27%	51,62%	7,05%

Taula 9-9.

Finalment és interessant pensar el ressò que deuria tenir la desamortització entre els seus contemporanis. Solament cal recordar que dels 323 municipis que tenia la província, aquesta desamortització afectà 131. Els compradors eren oriünds de 67 poblacions diferents, de les quals només 10 no eren lleidatanes.

9.9. RELACIÓ DE BENEFICIARIS

-ABADAL, Antoni:

Resident a Lleida.

Farmacèutic.

Adquirí en societat amb Manuel Tubau una casa al Carrer Sant Llorenç de Lleida. Pagava 15.600 rals en títols.

-AGELET, Marià:

Resident a Lleida.

Comerciant. Tractant de carns i arrendador de pasts per a abastir les vaques (preu 10.000 rals).

Les seves finques eren rematades per Miquel Trepat. Adquirí 377 jornals pagant 488.070 rals. Tot plegat 21 finques. Els Agelet reberen de la reina Isabel II el títol de Comtes de Vinatesa. El seu fill Miquel Agelet i Besa fou diputat liberal l'any 1876 i el seu nét Jaume Agelet i Garriga, poeta.

-AGELL I TORRENTS, Joan:

Nascut a Sanaüja el 1809.

Comerciant barceloní, vocal de la Junta de Comerç els anys 1841, 1843 i 1844; aquest darrer any fou sots-president accidental i regidor de l'Ajuntament de Barcelona.Precisament amb aquest càrrec de regidor, figura a la llista de convidats a la Llotja per honorar la Reina Mare aleshores de visita a Barcelona.

La seva activitat política havia començat el 1840 quan fou elegit diputat per la candidatura monàrquico-constitucional encapçalada per Baldomero Espartero, però el 1843 hi renuncia.

El 1844 trobem a Joan Agell com a professor interí de física aplicada amb sou d'11.900 rals de billó. El catedràtic Pedro Vieta es jubilava el 1845 i per ocupar aquesta plaça vacant fou cridat Agell amb els termes següents: "*Atendiendo que Don Juan Agell desempeña por nombramientos de esta Junta la Càtedra de Física, se trata de poseerla en propiedad ya sea concediéndola a aquel profesor o llamando a*

oposiciones según costumbre de esta Junta màs arreglando el método establecido u órdenes vigentes". Això es deia el dia 6 de febrer del 1845, no obstant el 30 d'octubre del mateix any la Junta afegeix: "*...lo que se propuso en su día fue imposible y a Don Juan Agell se le propone la de Química de esta Universidad..."*.

Efectivament el dia 26 de juny del 1846 es presenta a les oposicions de Química i amb data 1 de juliol la Junta diu: "*...que a pesar de la responsabilidad y sinsabor que a menudo suele acompañar, pero se le impide la circunstancia de tomar parte en las oposiciones porque a Don Joaquín Balcells se unen los efectos de parentesco con el tribunal..."*.

Malgrat tot algunes fonts el presenten com a: "*...propietario,diputado y catedràtico de física..."*.

Pel 1863 era Rector de la Universitat de Barcelona. El 1846 formava part de la Junta de Govern de la "Compañía Ibérica de Seguros" (contra riesgos marítimos, incendios, langosta, piedra, granizo, en las cosechas no levantadas, avenidas de ríos y otras plagas).També el 1851 era vocal de la "Caja de Ahorros de la provincia de Barcelona".

Adquiria un total de 355 jornals de terra i abonava 457.333 rals, tot plegat 80 finques de diferent grandària, amb 7 cases i un convent. El 1896, els seus hereus encara disposaven de les mateixes terres. El seu domicili era al carrer Hospital, número 28 de Barcelona.

-ALDOMA I RIBE, Ramon:

Resident a Castelldans.

Propietari.

Adquirí terra i corrals a Castelldans pertanyents a Scala Dei. Tot plegat 43 jornals en pagaria 167.696 rals.

-El dia 4 de juliol del 1841 adquirí terra a Castelldans pertanyent a Scala Dei, 21 jornals. En pagaria 12.900 rals.

-El dia 4 de juny del 1841 adquirí terra a Castelldans pertanyent a Scala Dei. Tot plegat 5 jornals. En pagaria 11.000 rals.

-El dia 2 d'abril del 1841 adquirí corrals a Castelldans pertanyents a Scala Dei, tot junt 6 jornals. En pagaria 11.600 rals.

-El dia 4 de juny del 1841 adquirí terra a Castelldans pertanyent a Scala Dei. Tot plegat 11 jornals. En pagaria 9.800 rals.

-El dia 17 de febrer del 1843 adquirí corrals a Castelldans pertanyents a Scala Dei. En pagaria 100.000 rals en metàl·lic.

-El dia 6 d'octubre del 1847 adquirí un hort tancat a Castelldans pertanyent a Scala Dei. En pagaria 22.396 rals.

-ALDOMA, Francesc:

Resident a Castelldans i Arcs.

Hisendat. El 1875 ocupava el lloc número 49 de la llista dels grans contribuents de la província de Lleida. Projector del canal d'Urgell, formava part de la Junta amb Geroni Ferrer i Valls, Francesc Jover, J.A.Xammar, Magí Macià, Francesc Castellana, Felip Culleré i Felip Gasol. Actuava d'intermediari de Lluís Vamdenbosche i pagava les seves finques sempre.Adquirí dues heretats a Castelldans i terra a Arcs, tot plegat 220 jornals 8 pórques, desemborsant 146.500 rals.

-ALDOMA, Ignasi:

Resident a Bellvís.

Propietari.

Adquirí terra a Castelldans per 4.500 rals, tot plegat 1 jornal 9 pórques, pagant en metàl·lic.

-ALIO, Josep Ignasi:

Resident a Fraga i després a Lleida.

Advocat, diputat durant el bienni 1854-1856 en el partit de Josep Castejón.Adquirí un convent a Ciutadilla per 42.666 rals.

-ALSINA, Julià:

Resident a La Seu d'Urgell.

Adquirí dues peces de terra del Agustins de La Seu, tot plegat 4 jornals pels quals abonava la xifra de 83.800 rals.

-ALVAREZ, Joan:

Resident a Lleida.

Propietari i xocolater.

Adquirí una horta a la partida Rufea de Lleida de 5 jornals, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagà 63.200 rals en títols. Tenia 5 accions de la xarxa ferroviària Barcelona-Saragossa.

-ALVAREZ, Joan Antoni:

Resident a Lleida.

Sastre.

Adquirí dues cases a Lleida. Acudien a les subhastes els seus intermediaris Anastasi Poch i Albert Camps. Tot plegat abonava la xifra de 33.200 rals. Propietari de 5 accions de ferrocarril Barcelona-Saragossa.

-ANGLES I VALLES, Josep:

Resident a Cervera i comerciant.

Adquirí 12 jornals de terra i una casa a Cervera desemborsant la xifra de 17.600 rals.

-El dia 23 de juny del 1849 adquirí terra a Cervera pertanyent als Mercedaris Sant Ramon, per 4 jornals. No consta el preu. Pagava en títols i en metàl·lic.

-El dia 14 de juliol del 1849 adquirí una casa a Cervera pertanyent als Dominics de Cervera per 15.000 rals. Pagava en títols i en metàl·lic.

-El dia 10 de març del 1849 adquirí terra per 8 jornals. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 2.600 rals.

-ARAN, Valeri:

Resident a Balaguer.

El dia 6 de novembre del 1843 adquirí el domini directe d'un solar a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet, eren 6 pórques per 266 rals. Pagava en metàl·lic.

-ARCHS, Geroni:

Resident a Lleida.

Notari i escrivà.

Pere Riera de Ponts rematava per ell.

El dia 18 de febrer del 1842 adquirí el solar reramuns dels Mínims de Ponts tot plegat 1 jornal. En pagaria 1720 rals. Pagava en títols i en metàl·lic.

-ARMENGOL, Joan:

Resident a Agramunt.

Adquirí 9 jornals 3 pórques a les Sitges, pagant en metàl·lic els 9.900 rals. Pertanyien als Missionistes de Barcelona.

-ARMENGOL, Valeri:

Resident a Montgai i més tard a Agramunt.

Propietari.

Fou membre de la "Germandat de la Sang" d'Agramunt.Adquirí 52 jornals 4 pórques a Montgai, procedents del curat del mateix poble. Abonava la xifra de 27.455 rals.

-AROVITG, Pau:

Resident a Tàrrega, al carrer Sant Agustí.

Sabater, tractant de bestiar boví i proveïdor de carns. Pagava matrícula de quarta classe durant els anys 1841 a 1867. La botiga de sabates la trobem documentada al carrer Urgell de Tàrrega.

La seva família constava de 4 membres.

Adquirí dues palleres i una casa als carrers de la Mercè i Sant Agustí de Tàrrega, respectivament. Pertanyien als Mercedaris de la mateixa ciutat. Tot plegat pagava 23.563 rals en metàl·lic.

-BALART, Felip:

Resident a Alins.

Hisendat i comerciant.

El dia 25 de desembre del 1847 adquirí terra al terme de Seuri i Llessuí, pertanyent als Benets de Gerri, 27 jornals 8 pórques. Pagaria 8 pagues en metàl·lic. Abonava la xifra de 58.639 rals.

-BALLART, Antoni:

Resident a Blancafort de Vallbona.

Adquirí 4 jornals 6 pórques a Blancafort de Vallbona. Pagaria en metàl·lic 11.233 rals.

El dia 31 de juliol del 1844 adquirí 4 jornals 6 pórques a Rocafort de Vallbona. Pagaria en metàl·lic 11.233 rals.

-BANYERES I GARDELL, Josep:

Resident a Almenar.

Diputat progressista republicà i conservador el 1876. Nomenat president de la Diputació de Lleida el 1871.

Adquirí 11 jornals 5 pórques de les Bernardes de Tamarit a Almenar. Pagava en títols i en metàl·lic, abonant 17.666 rals.

-BELLUS, Manuel:

Resident a Sant Martí de Maldà i a Lleida.

Diputat liberal.

El dia 24 d'abril del 1843 adquiria 1 jornal 7 pórques per 6.666 rals i pagava en metàl·lic.

-BENATJUAN, Gervasi:

Resident a La Seu d'Urgell.

Actuà d'apoderat i curador "ad lites" de les germanes Martí i Pinazo de Barcelona, va promoure una instància en busca de Teresa i Antoni Martí de Barcelona perquè calia repartir els béns de Sebastià Martí i repartí legítimes.

El dia 4 de juliol del 1840 adquirí terra de secà, tot plegat 7 jornals 6 pórques per 90.000 rals al terme de la Seu. Pagava en títols. Pertanyia als Agustins de La Seu.

-BENAVENT, Bonaventura:

Resident a Gerri.

Hisendat. Formava part de la comissió per a la construcció del ferrocarril Espanya-França (pel Noguera Pallaresa) el 1880.

El seu germà Antoni Benavent era diputat.

El dia 18 de juliol del 1840 adquirí terra pertanyent als Benets de Gerri, al terme de Gerri, per 7 jornals 2 pórques per 19.000 rals. Pagava en metàl·lic.

-BENET, Francesc:

Resident a Lleida.

Advocat, fiscal de lo civil. Accionista del "Canal d'Urgell" i propietari de 10 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa. Pare de Francesc Benet i Colom, diputat conservador de la Diputació de Barcelona, famós per les seves lluites contra la fil·loxera el 1879.

Adquirí terres i cases a Llobera, Borges Blanques, les Avellanes i Lleida. Tot plegat 16 finques de 110 jornals 5 pórques per les quals pagaria 320.159 rals en metàl·lic.

-BERENGUER I BERENGUER, Manuel:

Resident a Montblanc.

Notari, morí sense descendència.

Fill de Manuel Berenguer, comerciant de Tàrrega.

-Adquirí béns mobles i immobles a les subhastes de Tarragona, on desemborsà 203.390 rals.

-Al 1842 adquirí església i convent dels Trinitaris d'Avinganya a Seròs per 81.500 rals. Pagava en títols.

-El dia 18 d'abril del 1843 a Poblet adquirí un solar a Albagès per 440 rals.

-El dia 18 d'abril del 1843 a Poblet, adquirí la hisenda amb casa "El Tallat", tot plegat 102 jornals per 53.875 rals. Pagaria en metàl·lic.

-BERGA, Antoni:

Resident a La Seu d'Urgell.

-El dia 4 d'octubre del 1842 adquirí un pati a La Seu, al carrer Sant Agustí per 1.600 rals en 8 pagues. Pagava en títols i en metàl·lic.

-El juliol del 1840 adquirí 6 jornals 7 pórques de terra de regadiu a La Seu per 144.700 rals. Pagava en títols.

-BOBE, Josep:

Resident a Vinaixa.

El dia 8 de juliol del 1844 adquirí 2 jornals 6 pórques amb figueres a Vinaixa per 1.000 rals. Pagava en metàl·lic.

-BOIX, Camil:

Resident a Lleida.

Procurador, terratinent. Republicà. Rematà força finques per altres, però ell no n'adquirí cap.

-BONASTRE, Josep: Resident a Vilagrassa.

El dia 31 de desembre del 1845 adquirí 4 jornals a Vilagrassa per 5.800 rals. Pagava en metàl·lic.

-BONELL, Antoni:

Resident a Bellvís.

Propietari. Arrendatari del vintè i trentè dels fruits de Bellvís per a construir la nova església. Comissionat per anar a Madrid a negociar la nova obra.El dia 11 de juliol del 1844 adquirí 25 jornals 2 pórques. Pagà en metàl·lic la xifra de 12.550 rals.

-BONET, Pau:

Resident a Tàrrega.

El dia 24 de novembre del 1840 adquirí 2 jornals dels Mercedaris de Tàrrega. Pagà en títols per valor de 3.966 rals i 8 pagues.

-BONET, Ramon:

Resident a l'Ametlla.

El dia 14 d'abril del 1849 adquirí 2 jornals 4 pórques de terra de l'ordre santjoanista al

terme de Cervera. Pagava en metàl·lic.

-BORRAS, Pau i Cia:

Resident a Reus.

Comerciant, botiga de ferreteria.

Adquirí 12 peces de terra de 77 jornals a Sanaüja, Ribelles i Alguaire, pertanyents a l'ordre santjoanista. Abonava la xifra de 75.195 rals en metàl·lic.

-BORRAS, Francesc:

Resident a Balaguer.

Ferrer.

Manuel Raimat de Les Avellanes rematava per ell.

-El dia 22 de març del 1846 adquirí casa al carrer Constitució de les Avellanes, pertanyent als Premonstratessos de les Avellanes. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 3.700 rals.

-El dia 5 de maig adquirí casa a Vilanova de les Avellanes. Pagaria 14.000 rals en metàl·lic.

Tot plegat abonava la xifra de 17.700 rals.

-BOSCH, Bertomeu:

Resident al carrer de Baix de Balaguer.

Hisendat a Altet. Advocat, baixa potser per defunció l'any 1854. Pagava 376 rals 26 mrs. de subsidi. Tenia 11 jornals 1 porca de terra.

Gil Trilla rematava per ell. El dia 6 de febrer del 1842 adquirí tres peces de terra campa de 4 jornals 5 pórques a Balaguer pertanyent a les Clarisses de Balaguer.Tot plegat 35.500 rals. Pagava en metàl.lic, 8 pagues.

-BOSCH, Ramon:

Resident a Altet.

Proveïdor de carn.

El dia 4 d'octubre del 1844 adquirí terra del Curat d'Altet de 2 pórques a Altet. Abonava la xifra de 1.125 rals. Pagaria en metàl·lic.

-BRAGOS, Manuel i Jaume:

Residents a Bellvís.

Propietaris.

Jaume Bragós fou alcalde constitucional de Bellvís l'any 1844, també era advocat. El recorden obres com la construcció de l'actual església del poble. Tota la documentació de la seva alcaldia es guarda al seu arxiu particular.El dia 9 de juliol del 1844 adquirien plegats 3 jornals de terra a Bellvís per 1.200 rals.

-BRESCA, Josep:

Resident a Màlaga.

J.A. Morlius rematava per ell.

El dia 8 de novembre del 1844 adquiria salines a Gerri, pertanyents als Benets de Gerri per 406.200 rals. Pagaria en títols.

-CABA, Jaume:

Els Caba eren residents als Arcs.

Propietaris.Ja des del segle XVIII en els testaments dels seus hereus hi figuren diverses fundacions de misses al Convent de Les Sogues de Bellvís. Prestamistes de censals.El dia 9 de juliol del 1844 Jaume adquirí 15 jornals de terra als Arcs en dues peces, pertanyent a l'esmentat convent de Les Sogues. Pagava en títols i en metàl·lic la xifra de 7.800 rals.

-CABROL, Antoni:

Resident a Belianes.

El dia 22 d'abril del 1844 adquirí casa i era de 2 pórques. Pagaria 3.820 rals en metàl·lic.

-CALVET, Francesc:

Resident a Puigcerdà.

Propietari de dos telers de mitges de llana.

-El dia 18 d'abril del 1849 adquirí una peça de terra a Balltarga, pertanyent als Agustins de Puigcerdà, de 4 pórques. Valia 700 rals. Pagava en metàl·lic i en una sola paga.

-El dia 29 d'agost del 1844 adquirí 12 jornals 1 porca de terra a Balltarga, de les Clarisses de Puigcerdà, per 33.800 rals pagats en títols.

-CALVET, Joan-REVES, Bertomeu:

Residents a Puigcerdà.

Joan era propietari d'una botiga de vinagre, oli i sabó. Bertomeu no està localitzat a l'Arxiu de Puigcerdà. El dia 20 de maig del 1842 adquiriren 47 jornals de terra pertanyent als Dominics de Puigcerdà, al terme de Balltarga, en 14 peces. Pagarien 79.400 rals en títols.

-CAMARASA, Jordi i Cia:

El dia 10 de febrer del 1843 adquirí un molí d' oli a Tragó de Noguera, pertanyent al Monestir de Poblet, per 80.500 rals. Pagaria en títols.

-CAMPI, Pere:

Resident a Lleida o a Isòvol.

-El dia 10 de setembre del 1845 adquirí casa i pallera als Prats de la Cerdanya, pertanyents a les Clarisses de Puigcerdà, per 5.900 rals. Pagava en títols.

-El dia 15 de novembre del 1845 adquirí 44 jornals de les Clarisses de Puigcerdà, a Prats de Cerdanya per 84.691 rals. Pagaria en títols.

-CAMPS, Albert:

Resident a Lleida.

El 1856 comptava amb arrendament del pont de Lleida i era propietari d'un establiment de venda de pa i del forn.Adquirí 150 accions dels ferrocarrils Barcelona-Saragossa (Feia d'intermediari per rematar altres finques i cedir-les).

-El dia 12 de desembre del 1842 adquirí tres cases al carrer Segarra, números 6, 7 i 8 de Lleida, de les Clarisses de Lleida. Tot plegat 80.000 rals, que pagaria en títols i en metàl·lic.

-El dia 12 de desembre del 1842 adquirí tres cases al carrer Clavell, números 37, 39 i 40 de Lleida, de les Clarisses de Lleida. Tot plegat 16.336 rals, que pagaria metàl·lic en 8 pagues.

-(Vegeu Figuerola, P. i les adquisicions en societat).

-(amb Morlius, Mestres, J., Gaudier, Serrés i Anglès). El dia 1 de juliol del 1842 adquirí 94 jornals 4 pórques pagant en títols i en metàl·lic.

-El dia 28 de març del 1843 adquirí 10 pórques de terra campa a Balaguer, pertanyent als Trinitaris de Balaguer. Abonava la quantitat de 9.600 rals, pagant en metàl·lic.

-El dia 20 de setembre del 1849 adquirí el convent dels Trinitaris de Bellvís per 202.000 rals en una paga. Pagaria en títols.

-El dia 16 d'abril del 1849 adquirí 4 jornals i un convent a Agramunt, pertanyents als Franciscans d'Agramunt, tot plegat per 106.833 rals.

-El dia 15 d'abril del 1844 adquirí casa al carrer del Forn de Castelldans per 3715 rals, pertanyent a Scala Dei. Pagaria en títols.

-El dia 17 de febrer del 1843 adquirí 2 corrals a Castelldans per 8.400 rals, pertanyents a Scala Dei. Pagaria en títols.
-El dia 25 de setembre del 1847 adquirí 2 jornals de terra i 2 edificis a Castelldans, pertanyents a Scala Dei. Tot plegat 49.438 rals. Pagaria en títols.
-El dia 24 de març del 1849 adquirí 13 pórques de terra, per 5.156 rals, pertanyent a Scala Dei.
-El dia 24 de març del 1849 adquirí casa, celler i cup a Fuliola, a Poblet, per 20.500 als. Pagaria en títols.
-(i Cia) El dia 12 d'octubre del 1842 adquirí un molí fariner a Alguaire de l'ordre santjoanista d'Alguaire. Tot plegat 402.000 rals.
Entre totes les adquisicions desemborsaria 903.978 rals pagant en títols, i com hem observat força remats en societat i sovint actua d'intermediari. El seu fill Albert Camps fou diputat republicà el 1868.

-CANES, Josep i Cia:
Resident a Tàrrega.
Indústria particular i diligència (de 8 cavalls). Pagava 192 rals de matrícula. Era accionista del Canal d'Urgell. Adquirí el convent dels Agustins i el dels Carmelites de Tàrrega amb hort inclòs. Pagava 266.000 rals en títols.

-CAPELLA, Tomàs:
Resident a Barcelona.
Comerciant.
Remataven per ell Jaume Mestres i Ramon Mestres Cendrós.
-El dia 20 de gener del 1842 adquirí 16 pórques a Cervera, dels Caputxins de Cervera, per 36.000 rals. Pagava en títols.
-El dia 23 de març del 1842 adquirí vinya a Cervera de 16 jornals 5 pórques, pertanyent als Dominics de Cervera. Tot plegat 20.200 rals. Pagava en títols.

-CARBONELL, Joan:
Resident a Granyena.
Alcalde de Cedó?.
-(amb Francesc Farré) El dia 10 de març del 1849 adquirí 54 jornals de terra de l'ordre santjoanista, al terme de Granyena. Tot per 150.200 rals. Pagaria en metàl·lic.
-(amb Francesc Farré) El dia 27 d'octubre del 1849 adquirí 4 jornals 5 pórques de terra campa a Granyena. Abonava la quantitat de 4.560 rals. Pagava en títols.

-CARBONELL, Jaume:
El dia 19 de novembre del 1848 adquirí 1 porca de terra pertanyent a l'ordre santjoanista a Granyena. Valia 400 rals.

-CARULLA, Antoni:
Resident a Tàrrega.
Indústria particular. Accionista del "Canal de Urgel". El dia 16 de novembre del 1841 adquirí 6 jornals de terra a Vilagrassa, per 17.900 rals. Pagava en metàl·lic.

-CARULLA, Joan:
Resident a Poal.
El dia 9 de desembre del 1843 adquirí terra per 15.766 rals.

-CARULLA, Josep:
Resident a Agramunt.
Confiter, adquirí 15 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa.Adquirí 5 jornals 4 pórques de terra a Agramunt, per 3.500 rals. Pagaria en metàl·lic.

-CASALS, Pere:

(societat)
Resident a Montgai i Lleida.
Arquitecte de l'Ajuntament de Lleida fins el dia 11 d'abril del 1841.
-(amb Valeri Armengol de Montgai). El dia 5 d'abril del 1843 adquirí una finca registrada dues vegades a Montgai de 52 jornals 5 pórques. Tot plegat 27.455 rals. Pagaria en metàl·lic.

-CASALS, Antoni:
Resident a Balaguer.
Mercader de robes i comerciant de segona categoria. Especulador i venedor de patates i fruits "no granos ni líquidos". Pagava 160 rals de subsidi.
-A l'octubre del 1840 adquirí 2 pórques dels Franciscans de Balaguer, per 5.200 rals. Pagaria en títols i en metàl·lic. En declarar-se insolvent el dia 12 de setembre del 1847 ho adquirí Pere Ametlla de Balaguer i les finques 1 i 2 dels mateixos franciscans de Balaguer.
-El dia 2 d'abril del 1839 adquirí 1 jornal 2 pórques de terra, pertanyent als Franciscans de Balaguer per 22.100 rals. Pagaria en títols i en metàl·lic.
Tot plegat desemborsava la xifra de 27.300 rals.

-CASES, Jaume-SANS I PARERA, Teresa:
Jaume era resident a Arcs el 1842, però el 1841 a Castelldans.Teresa era resident a Arcs el 1842.
-El dia 20 de juliol del 1842 adquiriren 11 finques a Bellvís de 71 jornals 5 pórques, pertanyents als Trinitaris de Bellvís. Pagarien 29.867 rals en 20 pagues i en 2 escriptures.
-El dia 9 de març del 1841 adquiriren 7 jornals de terra pertanyent a Scala Dei. Pagarien 2.775 rals en metàl·lic.
-El dia 20 de desembre del 1842 adquiriren 3 jornals de terra pel seu fill, pertanyent a Scala Dei. Pagarien en metàl·lic 800 rals.
-El dia 20 de desembre del 1843 adquirien 11 jornals de terra pel seu fill, J.A. Cases Sans, pertanyent a Scala Dei. Pagarien 1.950 rals en metàl·lic.
-El dia 11 d'agost del 1841 adquiriren 2 forns a Castelldans pertanyents a Scala Dei, per 8.450 rals. Pagarien en metàl·lic.
-El dia 23 de març del 1842 adquiriren terra al costat del castell d'Albagès, per 1.700 rals. Pagarien en metàl·lic.

-CASTELLA, Ramon:
Resident a Agramunt.
El dia 14 de juliol del 1840 adquirí 3 jornals 8 pórques de terra, pertanyent als Mercedaris d'Agramunt, per 2.000 rals en 8 pagues. Pagaria en títols i en metàl·lic.

-CASTELLANA, Francesc:
Resident a Tàrrega.
Propietari del molí d'oli.
Fill d'Antoni Castellana, comerciant de Tàrrega. Acudí a Lleida per a reunir-se amb l'alcalde i planificar el Canal d'Urgell. Es tractava d'una reunió de propietaris de l'Urgell amb Geroni Ferrer i Valls per a resoldre les bases de la futura construcció del Canal. Accionista del Canal d'Urgell.El dia 12 de setembre del 1844 adquirí 6 jornals 6 pórques de terra a Falcons, per 1.300 rals. Pagaria en metàl·lic.

-CASTELLS, Antoni:
Resident a La Seu d'Urgell?
Joaquim Mur Galindo rematava per ell.

El dia 22 d'octubre del 1840 adquirí 2 jornals de camp dels Dominics de La Seu. Tot plegat, 19.300 rals. Pagaria en títols.

-CASTEJON I BAJILS, Josep:

Resident a Vilanova de Meià.

Advocat i hisendat. Era veí de les finques que comprava. Considerat el primer republicà històric de la província de Lleida. El seu germà Ramon Castejón i Bajils havia estat alcalde de Lleida entre els anys 1855 i 1872 i, en temps de la Primera República governador civil de València i Barcelona. Mor el 1887. Propietari d'un xalet modernista on s'ubicà la primera clínica de Lleida "casa de Salud de San Nicolàs de Bari".

-El dia 4 de maig del 1846 adquirí 50 jornals de bosc a Peramola, per 1.200 rals en 20 pagues. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 7 d'abril del 1844 adquirí 2 jornals 4 pórques a Vilanova de Meià per 966 rals.

-El dia 26 d'abril del 1844 adquirí era i cup a C. Església de Meià, per 1.100 rals. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 26 d'abril del 1844 adquirí terra a Meià, per 9.985 rals. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 10 de setembre del 1844 adquirí terra a Meià, per 853 rals. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 7 d'abril del 1844 adquirí panera i celler amb cup a Guissona, tot plegat 38.400 rals. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 3 de març del 1844 adquirí les finques d'un veí del terme de Meià, 11 jornals 7 pórques, per 25.299 rals. Pagaria en metàl·lic.

Tot plegat desemborsava una xifra de 77.803 rals.

-CERIOLA I CASTELLA, Jaume:

(pare de Jaume i Josep Ceriola i Flaquer).

Resident a Agramunt o Barcelona.

Concessionari i soci fundador i únic de la societat que duia el seu nom. Número 1 dels concessionaris de la línia de ferrocarrils Barcelona-Martorell i un dels socis fundadors de la carretera Camino de Hierro del Centro, constituïda el dia 13 d'abril del 1852.Accionista de "La fabril algodonera" de la qual en fou accionista majoritari.

El dia 21 de setembre del 1847 l'Excelentíssim senyor Don Jaime Ceriola, diputat a Corts per Agramunt, acceptava l'encàrrec de representar a la Junta de Comerç de Barcelona a Madrid en "*...la audiencia que deberàn concurrir con los delegados de la comisión de fàbricas relativo a la cuestión de entrada de manufacturas de algodón...*".El dia 6 d'octubre del 1847 es tornava a tractar el cas.

Participà en la subhasta per importar tabacs de Virgínia i Kentuqui els anys 1846-1847-1848 a 170 rals de billó el quintà, però no guanyà.

Vocal de la societat anònima, fabril i industrial "La España Industrial". Això solament completaria l'àmplia informació de la tesi d'Angels Solà.

Adquiria la Hisenda Montalé-Bullidor del Monestir de Montserrat pagant en metàl·lic la quantitat de 760.000 rals.

-CERIOLA I FLAQUER, Josep:

Resident a Barcelona.

Comerciant, diputat.

Fill de Jaume Ceriola i Castellà i germà de Jaume, casat amb Inés Pérez de Seoane, filla dels comtes de Velle, morta als 17 anys de febres de part. El dia 19 de febrer del 1844 adquirí la hisenda Montsuar del Monestir de Poblet de 263 jornals 3 pórques, Fuliola. Abonà 360.000 rals. Pagaria en títols.

-CIVIT, Josep:

Resident a Alcogul.

El dia 14 de març adquirí el domini directe del solar de 6 pórques a Albagès i casa a Fuliola, del Monestir de Poblet. Tot plegat 20.766 rals. Pagaria en metàl·lic.

-CLAVE I VIDAL, Joan Baptista:

Comerciant barceloní. Nascut a Anglesola el 1807. Fill de Joan Baptista Clavé i Teresa Vidal. El 1833 es casà amb Ignàsia Ramon i Domènech. El 1842 creà la societat "Girona, germans Clavé i Cia", però el 1854 se'n retirà. Durant aquests anys compra cases, hisendes, accions, obligacions i títols al portador. El seu germà Miquel Clavé formava part de la companyia Clavé-Dotre-Fabra, fabricants de roba de seda.

Adquirí una heretat subhastada en 21 lots però rematada en un sol, ubicada a Anglesola, pertanyia als Trinitaris de la població, constava de 155 jornals i abonava la xifra de 194.000 rals.

-CODOÑET I GOLFERICHS, Marià:

Resident a Barcelona i Solsona.

Gregori Veslay rematava per ell, ho cedia a R. Mestres i aquest a Marià Codoñet.

Segons la crònica del Diari de Barcelona del dia 1 de gener del 1851, quan viatjava per Granollers fou arrestat i conduit de Granollers a Barcelona per indocumentat, tot i que resa la crònica "...es persona bien conocida...", a la vegada que el dia 2 de gener del 1851 el mateix diari afegeix que "llevaba los documentos necesarios" a la fe de erratas, però no desmenteix l'arrest.

El seu germà Raimundo, "...Abogado de los Tribunales del Reino,Teniente de Alcalde y por ausencia del Señor Juez,Regente de primera instancia de Solsona...".

El 1842 fou vocal de la Junta de Comerç Secció Interior i Pressupostos. El dia 14 d'octubre del 1842 formava part d'un tribunal d'oposicions per a atorgar la càtedra d'Agricultura Teòrica, Pràctica i Botànica.

Convidat a l'acte del Saló Gran de la Llotja durant la visita de la Reina Mare.

-Adquirí vinya al terme de Solsona, pertanyent als Dominics de Solsona, de 15 jornals 1 porca. Abonà 48.000 rals. Pagava en títols.

-El dia 8 de febrer del 1843 adquirí 16 pórques de terra dels Caputxins de Solsona, al terme de Solsona. Abonà 5.982 rals en 8 pagues. Pagaria en metàl·lic.

-COMA, Joan: Pagès de Castellnou d'Oluges.

-El dia 12 de febrer del 1845 adquirí 9 jornals de terra a Sanaüja. Abonà la quantitat de 9.658 rals, pagant en metàl·lic.

-El dia 20 de febrer del 1844 adquirí 32 jornals 8 pórques de terra a Preixens, Ponts i Penelles. Tot plegat 7.640 rals, pagant en metàl·lic.

-COMELLA, Joan: Resident a Ponts.

-El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 1 jornal 7 pórques de terra a Ponts. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 3.060 rals.

-El dia 5 de maig del 1844 adquirí 1 jornal 6 pórques de terra a Ponts. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 1.370 rals.

-El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 2 jornals a Ponts per una vinya. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 1.240 rals.

-COMPANYS, Josep:

(avi del President de la Generalitat de Catalunya Lluís Companys)

Resident a Tarròs.

-El dia 9 de juliol del 1844 adquirí 7 jornals 4 pórques de terra al terme de Bellvís, pertanyent al Curat de Bellvís. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 2.650 rals.

-El dia 1 de maig del 1844 adquirí 29 jornals al terme de Tarròs, pertanyent al Curat de Tarròs. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 48.550 rals.

-CORTAT, Josep: Resident a Lleida.

Intendent jubilat.Accionista del "Canal d'Urgell". Pau Gasque rematava per ell.El dia 14 d'agost del 1842 adquirí casa al carrer Palma, número 2 de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria en títols un valor de 30.000 rals en 8 pagues.

-El dia 20 de juliol del 1842 adquirí 3 horts veïns a la partida Rufea Lleida de 7 jornals 8 pórques, pertanyents a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria en títols un total de 141.966 rals en 8 pagues.

-COSTAFREDA, Felip:

Resident a Castelldans.

Era pagès.

El dia 11 de juliol del 1841 adquirí casa al carrer Major de Castelldans, pertanyent a Scala Dei. Abonà la quantitat de 5.000 rals.

-CHARLES, Antoni:

Resident a Algerri.

El dia 21 de novembre del 1844 adquirí 15 jornals de terra del Monestir de Poblet, a Algerri. Pagaria en metàl·lic 7.300 rals.

-CHIESA, Joaquim:

Resident a Puigvert de Lleida.

El dia 6 de novembre del 1843 adquirí 19 jornals de terra a Puigvert pertanyent a Scala Dei. Pagaria en metàl·lic 33.900 rals.

-CUADRAT, Pau:

Resident a Albagès.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí el convent d'Algerri, pertanyent al Monestir de Poblet, pagant en metàl·lic la quantitat de 104.000 rals.

-DARBRA, Josep:

Resident a Gualter.

Teixidor.

El dia 1 de febrer del 1844 adquirí 9 jornals de terra a la partida Capítol de Solsona. Abonà un total de 7.842 rals.

-DARBRA, Miquel:

Resident a Ponts.

El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 8 pórques de terra campa a Ponts. Pagaria en metàl·lic 1.869 rals.

-DORIA I CASTELLA, Antoni:

Resident a Gerri de la Sal.

Comerciant.

-El dia 24 d'agost del 1842 adquirí 247 vares de terra a Gerri de la Sal pertanyent als Benets de Gerri. Abonà 4.360 rals.

-El seu fill, Antoni Dòria Cuberes, comprà el dia 21 de novembre del 1847 13 jornals 1 porca de terra per 45.360 rals. Pagaria en títols.

-DUARRI, Antoni:

Resident a Lleida.

Agent de negocis.

El dia 10 de febrer del 1849 adquirí 1 jornal de terra pertanyent als Mercedaris de Lleida a la partida Montcada. Pagà en metàl·lic la quantitat de 3.800 rals.

-ELIES, Jaume:

Resident a Balltarga.

Adquirí 9 pórques de terra al terme de Balltarga, dels Agustins de Puigcerdà, tot plegat per 1.700 rals pagats en metàl·lic i en una sola paga.

-ESCALE, Magí:

Resident a Sanaüja.

El dia 18 de març del 1844 adquirí 25 jornals 5 pórques de terra a Ribelles. Pagà en metàl·lic 24.481 rals.

-ESTALELLA I BINEFA, Antoni:

Resident a Vilagrassa.

Propietari. Accionista del Canal d'Urgell.

Adquirí terra a Vilagrassa, del Curat de Vilagrassa, per 6 jornals. Pagaria en metàl·lic.

-ESTANY, Pere:

Resident a Vicfret.

El dia 20 de gener del 1846 adquirí 4 jornals a Preixens, per 6.350 rals. Pagaria en metàl·lic.

-FABREGUES, Manuel:

Resident a Lleida.

Es dedicava a llogar mobles.

-El dia 24 d'agost del 1842 adquirí casa al carrer Obradors, 17 de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria en títols i en metàl·lic la quantitat d'11.000 rals.

-El dia 24 d'octubre del 1841 adquirí la partida Rejolà, pertanyent als Dominics de Lleida de 3 jornals 1 porca. Pagaria en metàl·lic 74.000 rals en 8 pagues.

-FAIBELLA, Llorenç:

Resident a Lleida.

Cirurgià.

Regidor de la Junta Governativa de Lleida durant la Primera Guerra Carlina.

El dia 8 de febrer del 1839 adquirí 1 jornal 7 pórques de terra horta a Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria en títols i en metàl·lic la quantitat de 6.600 rals.

-FARRAN MENOR, Josep:

Resident a Castelldans.

Propietari d'una taula de billar a Lleida.

El dia 11 de juliol del 1841 adquirí 2 cases al carrer Major de Castelldans, pertanyents a Scala Dei. Pagaria en metàl·lic 10.000 rals.

-FARRERONS, Antoni:

(societat)

Resident a Castelldans i el 1851 a Borges.

Adquirí casa i corral amb trulls i cups a Borges, a la Plaça Major. Abonà 59.000 rals.

-FARRERONS, Ramon:

Resident a Borges Blanques.

El dia 30 de novembre del 1842 adquirí era a Borges d'11 pórques. Pagà en metàl·lic la quantitat de 7.864 rals.

-FARRES, Vicenç:

No consta el lloc de residència.

J.A. Morlius rematava per ell.

El dia 29 de setembre del 1841 adquirí un hort a la partida Fontanet d'1 jornal 8 pórques, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida i casa a la plaça de Sant

Llorenç, número 3. Tot plegat per 175.000 rals, pagant en títols i en metàl·lic.

-FERRANDIZ, Josep:

Resident a Lleida.

Albeitar.

El dia 9 de juny del 1844 adquirí casa al carrer Barri Nou del Pla, Lleida, pagant 14.500 rals.

-FIGUEROLA, Pau:

Resident a Lleida.

Comerciant i accionista del "Canal de Urgel".

-El dia 7 de desembre del 1840 adquirí casa anomenada "Seminari Vell" al carrer Seminari Vell, 21, de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagà en títols la quantitat de 60.000 rals.

-(amb Albert Camps i Cia) El dia 17 de maig del 1842 adquirí 47 jornals 3 pórques, pertanyents a les Monges de l'Ensenyança de Solsona. Pagà en títols la quantitat de 36.591 rals.

-(vegeu I. Girona "Hort dels Caputxins").

-El dia 26 de juny del 1840 adquirí horta de 2 jornals 4 pórques dels Carmelites Calçats de Lleida. Pagà en metàl·lic la quantitat de 36.000 rals en 8 pagues.

-El dia 8 de maig del 1844 adquirí 7 cases, de la número 5 a la 11, al carrer Portalet de Sant Andreu, Lleida, pertanyents a Scala Dei. Pagà en títols la quantitat de 139.788 rals.

-El dia 26 de juny del 1840 adquirí casa al carrer Sant Joan, 3 de Lleida, pertanyent a Scala Dei. Pagà 120.000 rals.

-El dia 23 de novembre del 1847 adquirí casa i castell a Castelldans, pertanyents a Scala Dei. Tot plegat 60.000 rals. Pagaria en títols.

-El dia 11 d'agost del 1843 adquirí 5 cases al carrer Major de Castelldans, pertanyents a Scala Dei. Pagaria 31.000 rals en títols (amb Ignasi Girona).

-El dia 17 de juny del 1841 adquirí corral i pallera a Castelldans, pertanyents a Scala Dei i també adquirí un molí d'oli a Castelldans amb Ignasi Girona. Pagà en títols i en metàl·lic la quantitat de 262.000 rals.

-El dia 9 de març del 1841 adquirí amb Ignasi Girona terra a Castelldans, per 38 jornals. Abonà 45.600 rals en títols.

-El dia 9 de març del 1841 adquirí amb Ignasi Girona 34 jornals de terra a Castelldans, pertanyent a Scala Dei. Abonà 43.500 rals.

-El dia 16 de desembre del 1847 adquirí amb Ignasi Girona 18 jornals de terra a Castelldans, pertanyent a Scala Dei. Abonà 6.500 rals en títols.

-El dia 11 d'agost del 1841 adquirí 10 jornals de terra a Castelldans pertanyent a Scala Dei. Abonà 15.140 rals.

-El dia 9 de març del 1841 adquirí 149 jornals de terra pertanyent a Scala Dei. Abonà 202.225 rals en títols.

-El dia 23 de desembre del 1843 adquirí castell a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 8.500 rals.

-(amb Josep Castelló i Cia) El dia 24 de novembre del 1849 adquirí els censals dels Carmelites Calçats de Lleida. Pagà en metàl·lic 76.089 rals.

-(amb Josep Castelló i Cia) El dia 24 de novembre del 1849 adquirí els censals dels Carmelites Descalços de Lleida. Pagà en metàl·lic 736.188 rals.

Tot plegat adquirirà 299 jornals i abonarà la xifra de 1.067.344 rals per les finques i 812.277 rals per la compra de censals.

-FOLES, Ferran:

No consta el lloc de residència.

El dia 28 d'agost del 1839 adquirí 9 jornals 2 pórques de terra pertanyent als Dominics de Lleida. Pagaria en títols la quantitat de 100.000 rals.

-FONT, Joan-ROIG, Ramon:

Residents a l'Ametlla.

El dia 24 d'abril del 1849 adquiriren 2 jornals de terra de l'ordre santjoanista. Pagarien 2.700 rals en metàl·lic.

-FONT, Joan:

Resident a Lleida.

Botiguer de roba, comerciant de segona categoria.Propietari d'una acció de la companyia ferrocarril Barcelona-Saragossa.

-El dia 7 de juliol del 1845 adquirí 9 jornals 8 pórques de terra als Menàrguens. Pagaria en metàl·lic, 3.000 rals.

-El dia 7 d'abril del 1845 adquirí 5 pórques de terra a La Sentiu, 1.840 rals. Pagaria en metàl·lic.

-FONOLL, Josep i Cia:

Resident a La Seu d'Urgell.

Fill de Gervasi Fonoll, hisendat i negociant.

-El dia 4 de febrer del 1842 adquirí 2 finques de 12 jornals de terra de secà a La Seu dels Agustins de La Seu, per 49.600 rals en 8 pagues. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 22 de desembre del 1840 adquirí 14 jornals dels Dominics de La Seu, per 63.500 rals. Pagaria en títols.

-El dia 1 de setembre del 1842 adquirí 4 jornals al terme de La Seu, dels Dominics de La Seu, per 53.000 rals.

-FONTANET, Josep:

Resident a Tàrrega.

El dia 28 de gener del 1844 adquirí 1 jornal 5 pórques a Vilagrassa, per 4.700 rals. Pagaria en metàl·lic.

-FORGA, Josep:

Resident a Tremp?

Diputat provincial pel partit de Tremp l'any 1850, defensava idees semblants a Jaumeandreu.

El dia 19 de gener del 1841 aquirí 20 jornals de terra de rec al terme de La Seu, pertanyent als Agustins de La Seu, anomenada "Riu Coló". Pagaria en metàl·lic, 55.800 rals en 8 pagues.

-FUSTER I ARNALDO, Manuel.

Resident a Lleida.

Advocat i propietari.

Fill de Manuel Fuster i Vaquer, notari. Fou alcalde de Lleida durant el 1838 i següents, aleshores es traçava a la ciutat el carrer Democràcia, que ocupava l'enderrocada església de Santa Magdalena, el fossar i d'altres dependències. Durant el Bienni es retirà de l'alcaldia i no manifestà adhesions polítiques. El 1860 torna a l'alcaldia, inaugura el ferrocarril i l'Institut Nacional de Sant Isidre, enderroca les muralles de la ciutat. Comença la Fira Agrícola, el 1864. Instal·là el nou sistema de Correus al convent dels Agustins on també hi havia el Teatre Principal. Comença el pla d'urbanització (Pla Fontserè). Construeix safarejos públics, millora les clavegueres, il·lumina la ciutat amb gas en lloc d'oli. Construí la nova presó, però el

que li donà més fama és la transformació d'una albereda a l'altre costat del riu en Camps Elisis. Compta Madoz, que quan era diputat i visitava Lleida "...se hospedaba en casa del propietario y abogado Manuel Fuster...".

El dia 31 d'octubre del 1840 adquirí 14 jornals 4 pórques a Lleida, pagant en títols i en 8 pagues.

Bibliografia del personatge:

-Rodes, P. "Manuel Fuster i Arnaldo". Centro Comarcal Leridano, juny del 1963.

-Revista Lleida, número 50. "Lleidatans d'ahir i lleidatans d'avui", anys 1927-1928.

-Revista Calivada, febrer del 1951. "Manuel Fuster i Arnaldo".

-FUSTER, Salvador:

Resident a Lleida.

Polític.

Rematava les seves finques Joan Font.

Era propietari de terra a Balaguer.

-El dia 27 de desembre del 1843 adquirí 32 jornals de terra a Alpicat, per 86.916 rals.

-El dia 9 d'agost del 1844 adquirí una casa al carrer de la Palma, 12, de Lleida, per 16.200 rals.

-GARCIA, Antònia:

Resident a Montsó (Osca).

Aristòcrata.

Remataven per ella Ramon Mestres i Valeri Armengol.

-El dia 5 de juliol del 1843 adquirí 1 jornal 3 pórques de terra de primera qualitat dels Mercedaris de Lleida, a la partida Fontanet. Pagà 12.000 rals en títols.

-El dia 18 d'abril del 1843 adquirí casa al carrer Plateria, 34, de Lleida, 2 hortes, una a la partida Rufea de 2 jornals i l'altra a Vallcalent de 4 jornals, pertanyents als Carmelites Descalços de Lleida. Pagaria en títols el valor de 122.100 rals en 8 pagues.

-El dia 28 d'agost del 1838 adquirí hort a la partida Gardeny de Lleida, pertanyent als Dominics de Lleida, de 2 jornals 10 pórques. Pagaria 60.000 rals.

-GAUDIER i VILASECA, Francesc:

Resident a Cervera.Mestre adroguer i interventor interí de l'estafeta de correus de Cervera.Casat amb Ramona Serrés i Rovira, marmessora del testament del seu fill.

El dia 9 de febrer del 1841 rematava una casa dels Agustins de Cervera, situada al carrer Major de Cervera per 13.144 rals. Pagava en metàl·lic i en 8 pagues. Acudia al remat Josep Lamarca.

-GAUDIER, Ramona:

Resident a Guissona.

El dia 6 d'abril del 1844 adquirí una casa al carrer Bisbal de Guissona, Xantre de Guissona, per 7.196 rals. Pagaria en metàl·lic. Adquirí la casa amb el seu marit Tomàs Canosa.

-GELONCH, Joan:

Resident a Lleida.

El dia 25 de maig del 1840 adquirí 12 jornals al terme d'Anglesola, pertanyents als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 30.000 rals en 8 pagues i en metàl·lic.

-GIGO, Marià:

Resident a Lleida.

Advocat i hisendat. Regidor de l'Ajuntament de Lleida durant el Trienni Liberal i el 1834.

Adquirí 3 horts de 20 jornals 4 pórques a la partida Fontanet, pertanyents als

Dominics de Lleida. Pagaria 300.500 rals en títols.

-GIRONA, Joan:

Resident a Lleida i després a Barcelona.

Propietari d'un molí de 3 premses.

Fill d'Ignasi Girona i germà de Manuel Girona. Viatjà a Suïssa i estudià a París (becat per la Junta de Comerç de Barcelona) la construcció de màquines de vapor. Quan tornà a Espanya instal·là el seu taller a Vilanova i la Geltrú el 1837.

Diputat el 1844.El dia 10 de febrer del 1849 adquirí 2 cases als Agustins de Tàrrega, una al Raval i l'altra al carrer Sant Agustí de Tàrrega per 7.500 rals en 8 pagues. Pagà en títols i en metàl·lic.

-GIRONA I TARGA, Ignasi-VILADOT, Joan-MACIA I LLEOPART, R.:

Ignasi Girona nasqué el 1782 a Tàrrega, fill d'Antoni Girona, el 1822 apareix a Barcelona amb una solidesa econòmica important, potser acumulada amb diners procedents de la venda de blat.

El 1824 efectúa una sèrie d'arrendaments que li donen 108.592 lliures a l'any. Entre els seus fiadors coneixem a Joan Viladot i Noró i a Antoni Mitjana.

Adquirí béns desamortitzats a Barcelona, però l'Urgell fou el seu interès bàsic, potser amb vistes a un canal de propera construcció. Efectivament, el 1853, la societat emprengué la construcció del canal d'Urgell que obtingueren del seu antic concessionari Gaspar Remisa.

Invertí 2000 duros en "La Porcelana", 10.000 duros a la "Industrial Quincallera" i en el negoci de pastisseria "Torres i Cia".

Participà amb la societat "Girona hnos." en l'ampliació del port de Barcelona i en la construcció de la línia ferroviària Barcelona-Portbou.

La seva àrea d'activitat era Catalunya, malgrat que el seu fill Jaume fundés el "Banco de Castilla" a Madrid.

Figurava a la llista de "Mayores Contribuyentes de Barcelona" al número 12. Pagava 4.244 rals de contribució territorial i 8.745 rals de subsidii a la llista de Lleida ocupava el número 19.

La societat "Girona hnos.-Clavé i Cia" tenia la seu a la plaça Sant Francesc, 1 de Barcelona i "Girona i Cia" al carrer Freixuras, 17 on hi havia la "Fàbrica de Pintados".

Rematava en societat amb Joan Viladot i A. Macià Lleopart, els seus intermediaris eren Manuel Pérez Torres i Josep Murlans. Sense cap mena de dubte la desamortització fou per ell un dels seus negocis, rematà 25 peces i abonava la xifra de 5.130.469 rals. Cal afegir a més l'adquisició de la finca "Torre Neral" (que ells anomenaven Castell del Remei) a Jaume Torrents. A l'inventari post-mortem consta una grandària de 763 jornals, 20 dels quals ocupava el Canal.

Morí el 1866 a l'edat de 85 anys.

-El dia 15 d'abril del 1841 adquirí molí i hort a la partida Gualda de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Tarragona. Pagaria 904.430 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 23 de maig del 1844 adquirí la "Heretat Gualda" camí de Torre-farrera de 52 jornals, pertanyent a les Clarisses de Tarragona. Pagaria 411.000 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 24 d'abril del 1840 adquirí, juntament amb Pau Figuerola de Lleida, l'"Hort dels Caputxins", pertanyent als Caputxins de Lleida, per 13 pórques. Pagarien 89.000 rals ne títols i en 8 pagues.

-El dia 27 d'agost del 1841 adquirí 7 jornals 9 pórques de terra a Tàrrega, pertanyent als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 12.266 rals en títols i en 8 pagues.

-(societat) Al 1841 adquirí terra campa, hort i convent església, de les Carmelites de Salgar, de 42 jornals. Pagaria 76.320 rals en metàl·lic i en 8 pagues. Compra emmascarada, adquirida teòricament per Marià Agelet.

-(societat) El dia 29 de juny adquirí molí i terra a Torrebesses, de 39 jornals, pertanyents a Scala Dei. Pagaria 101.675 rals.

-Adquirí terra a Alentorn, Artesa, Cervera i Vilbes, hisenda "Collfred" al terme de Collfred, hisenda "Condals" a Sant Pere dels Arquells i Cervera de 1.222 jornals 6 pórques, i també 2 molins de farina a Artesa de Segre i una casa a Artesa de Segre. Tot plegat abonava la xifra de 3.298.837 rals i tot pertanyia al Monestir de Montserrat.

-El dia 9 de desembre del 1848 adquirí molí d'oli i farina a Alcogul, més 3 jornals de terra, pertanyents al Monestir de Poblet. Pagaria 134.941 rals.

-El dia 21 de juny del 1842 adquirí un molí d'oli a Alòs. Pagaria en títols la quantitat de 102.000 rals.

-GOIXI, Estanislao:

Resident a Madrid.

El dia 1 de setembre del 1842 adquirí vinya dels Dominics de La Seu al terme de La Seu de 16 jornals. Pagà en títols 35.500 rals.

-GRAELLS, Isidre:

Resident a Lleida.

Comerciant.

-El dia 9 d'octubre del 1842 adquirí 2 jornals 1 porca de terra horta a la partida La Mariola, de les Clarisses de Lleida, veí de finca, per 23.397 rals, pagant en títols, però es declarà insolvent i el dia 15 d'abril del 1842 serà adquirida per Bentura Lamarca.

-El dia 7 de desembre del 1842 adquirí casa al carrer Sitjà d'Albesa, pertanyent a Scala Dei. Pagaria en metàl·lic 10.400 rals.

-GRAS, Francesca-OLLER, Antònia:

Residents a Madrid.

El fill de Francesca Gras era Josep M. Gras i Soldevila, advocat "que no ejerce".

El dia 26 d'agost del 1842 adquiriren l'heretat dels Carmelites Calçats, al terme de Lleida, de 80 jornals, 333.647 rals en metàl·lic, però el 31 d'octubre del 1844 ja es declaraven insolvents i l'adquirí Domènec Montaner.

-GUAL, Maties:

Resident al Coll de Nargó.

Arrendador de dos molins d'oli de l'Ajuntament de Lleida per 75.000 rals.

El dia 25 de setembre del 1845 adquirí bosc a Espluga-Solduga de 4 hores de circumferència, pertanyent als Benets de Gerri. Pagaria en títols 964.000 rals.

-GUILLEUMET, Pere:

Resident a Balaguer.

No consta a les matrícules de comerç de Balaguer, ni al "Libro del cobro para la contribución territorial de 1848".

A l'octubre del 1840 adquirí hort pertanyent als Franciscans de Balaguer, 9 pórques. Pagaria en títols i en metàl·lic 7.100 rals.

-HERNANDEZ, Francesc:

Resident a Lleida. El 1846 resideix a Balaguer i és procurador i tractant de bestiar mular.

-El dia 12 de desembre del 1842 adquirí casa al carrer Nou, 7 de Lleida, de les Clarisses de Lleida. Pagaria títols, 10.760 rals en 8 pagues.

-El dia 14 de febrer del 1840 adquirí 4,5 jornals de terra, pertanyents als Franciscans de Balaguer. Pagaria en títols.

-El dia 1 de febrer del 1844 adquirí 2 jornals de terra, pertanyents al Curat de Vilagrossa, per 4.500 rals en metàl·lic.

-El dia 2 de març del 1844 adquirí 22 jornals 6 pórques a Ribelles, per 26.585 rals. Pagaria en metàl·lic.

-(amb Joan Font de Lleida) El dia 18 de març del 1843 adquirí 19 jornals a Ribelles, per 10.421 rals.

-HERNANDEZ, Josep:

Resident a Menàrguens.

El dia 7 de novembre del 1843 adquirí 6 jornals de terra a Algerri, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria en títols 2.000 rals.

-HOSTALRIC, Josep:

Resident a Lleida.

Advocat.

El dia 23 de desembre del 1843 adquirí horta a la partida Mariola, de les Clarisses de Lleida, 11 pórques. Tot plegat 35.500 rals, pagant en metàl·lic i en 8 pagues.

-HUGUET I CABA, Francesc:

Resident a Guissona.

Propietari i adroguer de Guissona.El seu germà Carles huguet era metge de Tàrrega el 1845.

-Adquiria 7 peces de terra dels Agustins Calçats de Guissona ubicades al terme de Masoteres. 37 jornals tot plegat, es tractava d'una horta (poques pórques), terra, vinya i 20 jornals de bosc matosser. Pagà 26.993 rals.

-A més el convent dels Agustins de Guissona.

-El dia 27 de gener del 1841 adquirí 22 jornals de terra a Neal, pertanyent als Missionistes de Guissona. Pagaria en títols 200.000 rals.

-(amb Francesc Monfà de Sant Martí de Maldà) El dia 24 d'abril del 1843 adquirí 6 jornals 6 pórques a Sant Martí. Pagaria en metàl·lic 14.580 rals.

-El dia 7 d'abril del 1845 adquirí terra a Guissona. Serien 67.370 rals.

-IBARZ o IBARS o YBARZ I FOIX, Gregori: Resident a Mequinensa.

Ministre "andador" segons el "Estado de Ynfanzones de 1835" guardat a l'Arxiu Municipal de Mequinensa.

El seu germà Tomàs Ibars i Foix era professor de medicina i cirurgià, residí a Lleida, Vinaced i Pomar.

El dia 16 d'abril del 1846 adquirí a Seròs 494 jornals de terra pagats en títols dels Bernats d'Escarp, per 48.000 rals. El seu pare Gaietà Ibars de Oriol tenia una sèrie de drets senyorials sobre aquesta propietat, malgrat que els fems estaven arrendats a Marià Quer d'Aitona.

-IGLESIES I FIGUEROL, Josep:

Resident a Agramunt.

Pagès.

-El dia 20 de juliol del 1839 adquirí 6 jornals 8 pórques a Agramunt, dels Mercedaris d'Agramunt. Pagaria en títols i en metàl·lic la quantitat de 13.632 rals.

-Adquirí la Granja Maravall, al terme de Juneda, del Monestir de Montserrat, de 2.799 jornals. No consta el preu.

-ISANDA, Ramon:

Resident a Tàrrega al carrer Carme.

Accionista del "Canal de Urgel".
Cafeter, joc de billar, comerciant de tercera classe, pagava 325 rals de matrícula. El seu germà Josep Isanda era confiter al carrer Major de Tàrrega.Trobem la seva matrícula de comerç des del 1836 al 1850. Antoni Nivella rematava per ell.
-El dia 14 de febrer del 1840 adquirí 3 jornals 2 pórques dels Dominics de Balaguer. Pagaria en títols 9.800 rals.
-A l'abril del 1840 adquirí 2 jornals 6 pórques de terra a Balaguer, pertanyent als Dominics de Balaguer. Pagaria 12.000 rals en títols.
-A l'octubre del 1840 adquirí hort dels Franciscans de Balaguer de 2 pórques. Pagaria 12.200 rals en títols i en metàl·lic.

-JORDA I SANTACREU, Antoni:
Resident a Madrid.
Adquirí una heretat a Nostra Senyora de Bon Repòs per 1.227 jornals dels Premonstratessos de les Avellanes. Pagaria 160.000 rals.

-JORDANA i DANIS, Càndido:
Resident a Cervera.
Mestre serraller, fill de Melció Jordana també serraller,malgrat que els escrivans que enregistraven les seves adquisicions sempre deien que era notari. Antoni Purroy rematava per ell.
-El dia 19 de setembre del 1844 adquirí convent al camí de Tàrrega, pertanyent als Trinitaris d'Anglesola. Pagaria 25.300 rals en 2 pagues i en títols.
-Al maig del 1848 adquirí 16 faneques de terra dels Jesuïtes de La Seu per 20.734 rals.
-El dia 8 de novembre del 1844 adquirí convent pertanyent als Missionistes de Guissona per 20.704 rals. Pagaria en títols.

-JOVER, Francesc:
Resident a Tàrrega.
Advocat de Tàrrega, Cervera i Agramunt. Director adjunt de la Junta del Canal d'Urgell el 1852. Diputat que seguí les orientacions de Josep Castejón el 1854-1856. Accionista del "Canal de Urgel". Altres germans, Josep Jover diputat i Ramon Jover advocat tenien també accions del "Canal de Urgel".El dia 20 de juliol del 1839 adquirí terra a Agramunt pertanyent als Mercedaris d'Agramunt de 7 jornals 4 pórques. Pagaria 5.000 rals en títols i en metàl·lic.

-JOVER, Joan:
Resident a Agramunt.
Advocat.
Els Jover d'Agramunt s'alçaren en armes el 29 de setembre del 1868 durant la regència del duc de la Torre. Ells i els Castejón de Vilanova de Meià encapçalaren un grup de 1.000 republicans a Tremp.Adquirí 41 jornals a Florejachs, dels Missionistes de Barcelona. Pagaria en metàl·lic 9.900 rals.

-JUBES I CERQUEDA, Josep:
Resident a La Seu d'Urgell.
Hisendat i negociant.
-El dia 14 de juliol del 1841 adquirí amb Josep Escaró de La Seu 10 jornals 6 pórques dels Agustins de La Seu al terme de La Seu. Pagaria 70.000 rals en títols i en 8 pagues.
-El dia 22 d'octubre del 1840 adquirí 4 jornals dels Dominics de La Seu. Pagaria 17.200 rals en títols.

-KIRNER, Fidel:

Resident a Lleida.

Rellotger.

El dia 14 d'agost del 1840 adquirí casa al carrer Palma, 1, de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria 40.800 rals en 8 pagues i en metàl·lic.

-LABERNIA, Antoni:

Resident a Lleida.

Comerciant. El seu pare també era comerciant resident a Bellpuig. El dia 8 d'octubre del 1840 adquirí 25 jornals al camí de Puigvert, pertanyents a Scala Dei. Pagaria 20.000 rals en 8 pagues i en metàl·lic.

-LAMARCA, Josep:

Resident a Lleida.

Propietari i secretari de l'Ajuntament durant el Trienni Liberal.Adquirí 5 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa.Podria ser el pare d'Agapit Lamarca, sogre de Francesc Macià.El dia 24 d'abril del 1840 adquirí 5 pórques dels Caputxins de Lleida. Pagaria 13.000 rals en metàl·lic.

-LAMARCA, Baptista:

Resident a Lleida.

Propietari.

El dia 22 de novembre del 1843 adquirí 9 jornals a Vilanova dels Remolins. Pagaria 22.600 rals en títols.

-LAMARCA, Bonaventura:

Resident a Lleida.

Propietari.

Tenia dret a rebre la tercera part del Filipons de Vic.El dia 23 de desembre del 1843 adquirí terra Pda. Mariola, de les Clarisses de Lleida, de 2 jornals 10 pórques. Pagaria 30.000 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-LLOBET, J. Antoni:

Propietari de Cervera.Fuster de Sant Martí de Maldà.Adquirí 60 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa.Adquirí 42 jornals 5 pórques de terra a Cervera i mig bosc. Pagaria en metàl·lic 17.366 rals.

-LLORENS, Antoni:

Resident a Lleida.

Botiguer de robes al detall.

-El dia 24 de juny del 1842 adquirí casa, corral i terrassa al carrer Nou, 22, de Lleida, a les Clarisses. Pagaria en metàl·lic 29.000 rals.

-El dia 7 d'abril del 1844 adquirí 10 pórques al terme de La Sentiu. Pagaria 5.212 rals en metàl·lic.

-El dia 21 d'abril del 1846 adquirí 8 jornals 4 pórques al terme de Sidamon. Pagaria 11.600 rals en metàl·lic.

-LLOVET, Joan:

Resident a l'Ametlla.

El dia 14 d'abril del 1849 adquirí a l'Ametlla 4 pórques. Pagaria 1.000 rals en metàl·lic.

-LLOVET, Miquel:

Resident a l'Ametlla.

El dia 14 d'abril del 1849 adquirí 6,5 jornals. Pagaria 1.920 rals en metàl·lic.

-MACIA I LLEOPART, A.:

Realitzava les seves adquisicions en societat amb Girona i Viladot. Diputat a Corts per Barcelona.

Senador per Barcelona, Girona i Tarragona a Madrid per la candidatura progressista.Membre del Tribunal Suprem de Justícia.

-MAJORAL, Antoni-FONOLL, Ot:

Residents a Lleida, però oriünds de La Seu d'Urgell.Pascual Madoz definia Ot Fonoll com a "*...joven ilustrado y de aplicación poco común...*". Ot fou el primer director de l'Escola Normal de Lleida i deixeble de Pablo Montesino.

-El dia 24 de maig del 1842 adquiriren sorral prop del Segre a la partida de Santa Magdalena a La Seu, de 14,5 jornals, pertanyent als Agustins de La Seu. Pagarien en títols i en metàl·lic la quantitat de 1.333 rals.

-El dia 19 de gener del 1841 adquiriren 7 jornals de terra pertanyent als Dominics de La Seu, a La Seu. Pagarien en títols i en metàl·lic la quantitat de 26.001 rals.

-MARI, Mateu:

Resident a Lleida.

Propietari d'un forn de coure pa sense botiga.

El dia 21 de gener del 1842 adquirí casa al carrer Nou, 24 de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria 20.914 rals.

-MARIMUNT, Josep Antoni:

Resident a Montalbà, però pagava matrícula de comerç a Lleida. Entre els seus negocis hem trobat el de venedor de llet de vaca, tractant de carns i arrendatari d'herbes per a pastar moltons, d'aquest arrendament en pagava 30.000 rals.

-El dia 29 de desembre del 1848 adquirí 1 jornal 7 pórques de terra pertanyent als Bernats de Santes Creus. Pagaria en metàl·lic 1.200 rals.

-El dia 20 de gener del 1849 adquirí terra la terme de Florejachs, pertanyent als Missionistes de Guissona. Pagaria en metàl·lic.

-MARTI, Francesc:

Resident a Lleida.

Metge.

El dia 10 de febrer del 1842 demanà formar part de la "Sociedad Médica General de Socorros Mutuos de Barcelona".El seu germà Josep Martí era advocat de tribunals del regne, conseller provincial supernumerari i jutge de primera instància en comissió de la ciutat i partit de Solsona.

-MAS, Pere:

Resident a Balaguer.

Vivia al carrer de Baix de Balaguer. Pagava 80 rals de subsidi. Les seves activitats són diverses i variades: arrendador del pontatge per 16.000 rals, arrendador de l'enllumenat per 6.000 rals, proveïdor de carn, venedor de bestiar i comerciant de tercera categoria.Era l'arrendat de totes les finques dels Trinitaris de Balaguer.El dia 16 de juny del 1849 adquirí una setzena part dels fruits de 115 jornals a Balaguer, pertanyents als Trinitaris de Balaguer. Pagaria en metàl·lic. No consta el preu.

-MASANET, Josep:

Resident a Barcelona.

El dia 5 de juny del 1844 adquirí 8 jornals de terra al terme de Guissona. Pagaria 63.750 rals en títols.

-MAZA, Juan:

Resident a Lleida.

Advocat.

-El dia 23 d'abril adquirí casa al carrer Major de Vilosell, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria 5.000 rals en metàl·lic.

-El dia 16 d'abril del 1846 adquirí hort de 4 jornals a Pont de Suert i molí de farina al mateix lloc, pertanyents al Monestir de Lavaix. Pagaria 46.080 rals en títols i en metàl·lic.

-MESALLES, Joaquim:

Resident a Soses.

El dia 22 de novembre del 1843 adquirí bosc a Vilanova dels Remolins, de 5 jornals 8 pórques. Pagaria 13.300 rals en metàl·lic.

-MESTRES I CENDROS, Jaume:

Resident a Barcelona.

Comerciant i diputat.

-El dia 15 de juliol del 1840 adquirí 3 jornals 6 pórques de terra al terme d'Agramunt, pertanyent als Mercedaris d'Agramunt, juntament amb Josep Canals. Pagaria 3.166 rals en metàl·lic.

-El dia 14 de juliol del 1841 adquirí 23 jornals de terra al terme d'Agramunt, pertanyent als Mercedaris d'Agramunt. Pagaria 24.566 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 15 d'octubre del 1840 adquirí juntament amb Jaume Mestres i Segarra (resident a Agramunt i comerciant) una panera al carrer Mercè de Tàrrega, pertanyent als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 24.000 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 20 de maig del 1839 adquirí la Torre Neral dels termes de Boldú i Castellserà, pertanyent al Monestir de Poblet, de 300 jornals. Pagaria 900.000 rals en títols.

-El dia 22 d'octubre del 1839 adquirí "El Tarassó" heretat de 336 jornals i n'abonà 190.200 rals i també terra al terme d'Almenara de 637 jornals abonant 66.300 rals.

Tot plegat pare i fill hi invertiren 1.208.232 rals.

-MESTRES I CENDROS, Ramon:

Resident a Agramunt.

Comerciant, germà de Jaume Mestres i Cendrós. Antoni Gutiérrez de Madrid rematava per ell. Accionista del "Canal de Urgel". Ocupava el lloc número 42 de la llista de grans contribuents de la província de Lleida.

-El dia 18 d'octubre del 1838 adquirí 13 jornals 10 pórques de terra al terme d'Agramunt, pertanyent als Mercedaris d'Agramunt. Pagaria 20.800 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 27 de desembre el seu "home de palla", Antoni Rexachs, adquirí un convent al carrer Carme de Lleida, pertanyent als Carmelites Calçats de Lleida. Pagaria en títols la quantitat de 104.000 rals. Ho rematà A. Gutiérrez Gonzàlez.

-El dia 28 de juliol del 1838 adquirí casa al carrer Sabaters, 3-4 de Lleida, pertanyent als Dominics de Lleida. Pagaria 119.000 rals en títols i en 20 pagues. A. Gutiérrez rematava per ell.

-El dia 9 de febrer del 1841 adquirí hort pertanyent als Franciscans de Cervera de 2 jornals. Pagaria 61.000 rals en títols.

-(vegeu Jaume Sala-Scala Dei).

-(vegeu Manuel Tubau-Monestir de Poblet).

-El dia 25 de maig del 1842 adquirí casa a Verdú pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria 103.000 rals en títols.

-El dia 6 de setembre del 1844 adquirí 10 pórques de terra pertanyents al Curat de Castellserà. Pagaria 325 rals.

-El dia 6 de setembre del 1844 adquirí 1 jornal 10 pórques de terra pertanyents a la

Confraria d'Agramunt. Pagaria 400 rals.
-El dia 6 de setembre del 1844 adquirí 3 jornals 8 pórques de terra pertanyents a la Confraria d'Agramunt. Pagaria 1.650 rals en títols.

-MESTRES, Isidre:
Resident a Lleida.
Courer.
Adquirí 1 jornal 4 pórques de terra a Cedó, pagant 1.900 rals.

-MIAS, Pere:
Resident a Tàrrega, potser emparentat amb Pere Mias i Codina, polític i advocat (diputat republicà el 1868). El dia 5 d'abril del 1842 adquirí un hort al camí Talladell-Tàrrega d'1 jornal 1 porca, pertanyent als Carmelites Calçats de Tàrrega. Pagà 45.500 rals en títols i en 8 pagues.

-MINGUELL, Antoni:
Resident a Barbens.
El dia 11 de juliol del 1845 adquirí 4 jornals 10 pórques de terra a Barbens. Pagaria 3.800 rals.

-MINGUELL, Jaume:
Resident a Torregrossa i el 1852 a Tàrrega.
Accionista del "Canal de Urgel".
El dia 11 de juliol del 1844 adquirí 21 jornals de terra a Vilanova de la Barca. Pagaria 2.280 rals en metàl·lic.

-MIR I BRESCA, Josep:
Resident a La Seu d'Urgell.
Recaptador d'impostos de La Seu.
-El dia 2 de gener del 1844 adquirí 2 jornals 6 pórques de terra. Pagà 10.550 rals en metàl·lic.
-El dia 28 de gener del 1844 adquirí pati al terme de Montellà. Pagà 4.360 rals en metàl·lic.

-MIRET, Francesc:
Resident a Torres de Segre.
Especulador de grans i llogador de mobles.
-El dia 2 d'agost del 1845 adquiri 2 cases a Castelldans. Pagaria 10.332 rals en metàl·lic.
-El dia 18 de juliol del 1849 adquirí 2 cases i castell a Torres de Segre de SJJ. Pagaria 262.960 rals en metàl·lic.
-El dia 14 de juliol del 1849 adquirí corral, hort, bassa a Torres de Segre de SJJ. Pagaria 8.294 rals en metàl·lic.
-El dia 22 de novembre del 1843 adquirí 12 jornals 6 pórques de terra a Vilanova dels Remolins. Pagaria 58.000 rals en metàl·lic.

-MITJANA, Antoni:
Comerciant de Barcelona.
Fiador dels arrendaments d'Ignasi Girona i del Marquès d'Alfarràs.
-El dia 23 de desembre del 1845 adquirí molí de farina a Torre Neral, i el dia 23 de novembre del 1843 adquirí 54 jornals de terra al costat del molí de Torre Neral. Pagaria en títols la quantitat de 130.000 rals.

-MOMBRA, Julià:
Resident a Barcelona.
El dia 14 de juliol del 1841 adquirí una casa al carrer Nou, 23, de Lleida, pertanyent a

les Clarisses de Lleida. Pagaria 28.500 rals en títols.

-MONFA, Francesc:

Resident a Bullidó.

Propietari.

-(vegeu F. Huguet).

-El dia 1 de maig del 1844 adquirí 5 jornals de terra a Tornabous, pertanyents al Curat de Tarròs. Pagaria 9.400 rals en metàl·lic.

-MONFORT, Francesc:

Resident a Torrente de Cinca.

Hisendat important de la província d'Osca. El 1833 començà la seva activitat de criar cucs de seda amb uns mètodes molt avançats, tal com es feia a Europa. Comptava amb boscos de moreres prop del Cinca (prop de 300.000 arbres). Es tractava d'arbres de 20 pams d'alçada ingertats amb la millor espècies de morera espanyola. Fins feia pocs anys aquests terrenys eren un "soto" amb pedres, el senyor Monfort hi construí un malecó per evitar inundacions del riu. A més compta amb 80.000 rals moreres "multi-caulé" de 25 pams d'alçada, es multipliquen per estaca i de la poda anual ja se'n treuen més de 3 milions de plantes noves a punt de replantar. Aquestes moreres a França creixen en 9 pams i aquí 13, se n'obtés 3 collites a l'any.

El cuc de seda és el "tribolinitis" de tercera cria. Per filar el capoll s'utilitza 10 torns dirigits per 6 noies. la seda filada el 1842 va valer 104 rals la lliura. Es pot veure doncs els avantatges de la novetat i la feina que dóna a les noies del poble.

El 1844 la Diputació Provincial d'Osca enviava al ministeri de Governació mostres de seda filada pel senyor Monfort, la Reina va disposar que una mostra d'aquest teixit figurés al Conservatori d'Arts per *"...a honra del interesado y estímulo de emprendedores..."* i el senyor Monfort rebia la "Cruz de Comendador en la Real Orden de Isabel la Católica".

-El dia 29 de setembre del 1841 adquiria 53 jornals de terra dels Bernats d'Escarp al terme de Massalcoreig per 215.950 rals.

-També adquirí d'edifici enrunat del convent dels Bernats d'Escarp. No consta el preu.

-MONSONIS, Antoni:

Resident a Lleida.

El dia 24 d'abril del 1849 adquirí casa al carrer Juncosa d'Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria 60 rals en títols.

-MONTANER, Domènec:

Vegeu Gras, Francesca.

-MONTSERRAT, Salvador:

Resident a Balaguer el 1845.

Mercader de "paños y sedas, algodón y lana, ordinarios al pormenor".

A l'any 1849 adquirí casa al carrer Major, 36 de Balaguer, pertanyent als Trinitaris d'aquesta vila. (convent).

-MOR, Joan:

Resident a Albagès.

Germà de Francesc Mor, diputat conservador el 1871.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 5 jornals 4 pórques de terra a Albagès. Pagaria en metàl·lic 7.200 rals.

-MOR, Jaume:

Resident a Albagès.

Germà de Francesc Mor, diputat conservador el 1871.El dia 23 de novembre del 1842

adquirí casa i terra (?) a Juncosa. Pagaria en metàl·lic 31.900 rals.

-MORAGUES, Ferran: Resident a Barcelona.

Escrivà, propietari i regidor de l'Ajuntament Provincial de Barcelona el 1849. (Diario de Barcelona, 8 d'agost del 1849).

-El dia 31 d'octubre del 1844 adquirí 21 pórques de terra al terme de Llobera, pertanyents a les Monges de l'Ensenyança de Solsona. Pagaria 1.075 rals en metàl·lic en 8 pagues.

-El dia 4 de febrer del 1846 adquirí 76 jornals de terra a Tartarull. Pagaria 51.089 rals en metàl·lic.

-El dia 19 d'abril del 1844 adquirí 146 jornals de terra a Guardiola. Pagaria 65.206 rals.

-MORELL, Vicenç:

Resident a Balaguer.

-El dia 11 de juliol del 1844 adquirí 1 jornals 10 pórques de terra a Barbens. Pagaria 1.550 rals.

-El dia 11 de juliol del 1844 adquirí 10 jornals 9 pórques de terra a Castellserà. Pagaria 2.160 rals.

-MORERA, Josep:

Resident a Lleida.

Botiguer de robes.

Potser emparentat amb Jaume Morera i Magí Morera i Galícia, diputats conservadors de Lleida el 1876.

El dia 11 de març del 1843 adquirí 6 jornals de terra a Vilagrassa, pertanyent al Curat de Vilagrassa. Pagaria 7.000 rals en metàl·lic.

-MORERA I FARRE, Ramon:

Resident a Santa Coloma de Queralt.

El dia 8 de juliol del 1844 adquirí 1 jornal 7 pórques de terra a Arbeca, pertanyent al Curat d'Arbeca. Pagaria 950 rals.

-MORLIUS, J. Antoni:

Resident a Lleida.

Comerciant, prestador de diners, arrendador del peatge del pont de Lleida per 100.200 rals i arrendatari dels drets provincials del pont de Lleida per 160.000 rals, propietari d'una tartana de quatre cavalls i del "Mesón Morlius", governador de la província el 1846 i accionista del Canal d'Urgell.Accionista del ferrocarril Barcelona-Saragossa, comptava amb 650 accions i el seu germà J.M.Morlius tenia 100 accions, de la línia Reus-Tarragona i també era propietari.Jaume Nadal i Albert Camps remataven per ell. Administrador de les rendes de les comandes de Sant Joan de Jerusalem.

-El dia 24 de juny del 1842 adquirí el llenyer de les Clarisses de Lleida per 2.700 rals. Pagaria en metàl·lic.

-El dia 21 de novembre del 1843 adquirí 2 jornals 7 pórques de terra horta a la partida Rejolà de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria 104.000 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 20 de juliol del 1842 adquirí casa al carrer Plateria, 33, de Lleida, pertanyent als Carmelites Descalços de Lleida. Pagaria 12.200 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 18 de gener del 1843 adquirí 31 jornals 5 pórques al terme de Solsona, pertanyents als Dominics de Solsona. Pagaria 92.855 rals. Les rematava en nom de Francesc Codoñet de Solsona però després les abonava ell.

-(vegeu Sala, J.-Scala Dei).

-El dia 21 de novembre del 1843 adquirí molí de farina i terra a Gerri de 2 jornals 7 pórques, pertanyents als Benets de Gerri. Pagaria 61.000 rals en metàl·lic.
-El dia 15 de desembre del 1848 adquirí 25 jornals 6 pórques de terra a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria en metàl·lic 31.911 rals.
-El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 1 jornal 8 pórques de terra, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria en títols 1.040 rals.
-El dia 19 de maig del 1842 adquirí 2 cases a Lleida, carrers Sant Martí i Tallada. Pagaria en títols 104.845 rals.

-MURLANS I TORRES, Francesc:

Resident a Madrid i Barcelona.
Comerciant.
Fill de F. Murlans i Llopart de Madrid. Antoni i Magdalena Rexachs de Madrid remataven per ell, i Baptista Romeu també.En ocasions actuava d'intermediari pel marquès de Remisa, per exemple en el cas del convent dels Mercedaris de Lleida. Observem la seva afició en l'adquisició de boscos:
-El dia 23 de juliol del 1843 adquirí 8 jornals de terra, bosc de Can Llord al terme de Llobera, de 509 jornals 11 pórques, bosc al terme de Llobera, de 271 jornals, bosc de Can Perecamps, al terme de Llobera, de 535 jornals 3 pórques o bosc al terme de Perecamps, de 428 jornals. Tot plegat, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Solsona, 99.522 rals pagats en títols.
-El dia 23 de desembre del 1843 adquirí heretat al terme de Pinell, heretat "hostal del Geli" a Pinell, casa a Clarà, heretat "Cancastell" a Pinell, part vinya i bosc, pertanyent tot als Dominics de Solsona, 2.485 jornals. Pagaria 1.215.700 rals.
-El dia 3 de juliol del 1844 rematava la "Xisperta" però el mateix dia la revenia al marquès de Remisa. Pertanyia a Scala Dei i n'havia abonat 500.000 rals.
-El dia 24 d'octubre del 1846 adquirí 120 jornals de terra, més una pallera i dos corrals a Pont de Suert, pentanyents als Bernats de Lavaix. Pagaria en títols 125.000 rals.
-El dia 29 de setembre del 1842 adquirí 2 jornals de terra a Escarp, pagant en títols 1.240 rals.
-A Sòria adquirí 1.671 hectàrees per 1.213.000 rals. De vegades apareix com a Murlans i companyia, rebent finques desamortitzades sobretot de G. Remisa.
-A la província de Lleida hi esmerçà 1.316.462 rals.

-NADAL I MEROLES, Jaume:

Resident a Lleida (1804-1872), nat i mort a Lleida.
Metge.
Formava part de l'Ajuntament de Lleida el 1852, cap de milícies el 1834 durant el govern provincial i durant el Bienni Progressista, durant la monarquia isabelina evolucionà cap al moderantisme, però durant el pronunciament del 29 de setembre del 1868 farà costat als progressistes de Lleida.
El 1837 apareixia la nova "Societat de Fomento de la Ilustración" de caràcter liberal, es creà premsa liberal i Biblioteca Provincial alimentada amb llibres de convents extingits i dirigida per Jaume Nadal.Donava classes a l'Institut de Lleida, tenia al seu càrrec les assignatures de Història Natural i Agricultura.
-El dia 23 d'agost del 1842 adquirí un hort de la partida Rufea de 3 jornals, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança, a Lleida. pagaria 59.766 rals en títols.
-El dia 23 de setembre del 1842 adquirí una horta de la partida Rufea de 5 jornals 1 porca, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria 73.500 rals en

títols i en 8 pagues.

-NOGUES, Antoni i Cia:

(Torà, Antoni i Erola, Francesc)

Residents a La Seu d'Urgell?

El dia 12 d'octubre del 1841 adquiriren 4 jornals de terra campa de regadiu al terme de La Seu, pertanyent als Agustins de La Seu. Pagaria 96.800 rals en títols i en 8 pagues.

-OLIU, Josep:

Resident a Barcelona.

D'ofici sabater i tenia l'establiment a la Plaça de l'Angel, 5 de Barcelona.

El dia 29 de setembre del 1842 adquirí 18 jornals de terra a Massalcoreig, pagant 8.500 rals.

-OLIVE, Francesc:

Resident a Lleida.

El dia 1 de juliol del 1842 adquirí cases al carrer Obradors 30-31, pertanyents a les Clarisses de Lleida. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 12.000 rals.

-ORIOL I ARGELAGA, Pau:

Resident a Albagès.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 1 jornal de terra al terme d'Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria en metàl·lic 1.200 rals.

-ORIOL I BARBES, Josep:

Resident a Albagès.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 1 jornal 1 porca de terra a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet, pagant en títols i en metàl·lic 1.450 rals.

-ORIOL I QUADRAT, Josep:

Resident a Albagès.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 7 jornals de terra a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria 11.460 rals.

-ORRIT, Teresa i Isidre:

Residents a Arbeca.

El dia 21 de gener del 1842 adquiriren 5 jornals 8 pórques de terra al terme d'Arbeca, pertanyent als Mercedaris de Sant Ramon. Pagarien en metàl·lic 22.350 rals i en 8 pagues.

-OVIEDO I GIL, Manuel de:

General, governador militar de Lleida, casat amb Maria Dolores Chavero.

-El dia 13 de novembre del 1842 adquirí una heretat a Os Balaguer de 294 jornals. Pagaria 600.999 rals.

-A l'abril del 1843 adquirí un convent a Os Balaguer per 103.400 rals.

-El dia 22 de juny del 1844 adquirí un graner a Lleida, per 142.000 rals.

-PERELLO, Antoni:

Resident a Vilagrassa.

Fill de Miquel Perelló, comerciant.

-El dia 17 de novembre del 1840 adquirí 8 jornals 1 porca de terra al terme d'Anglesola, pertanyent als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 76.200 rals en títols.

-El dia 26 de febrer del 1844 adquirí 16 pórques de terra a Vilagrassa. Pagaria en metàl·lic la quantitat de 4.933 rals.

-PIPO I POMES, Antoni:

Resident a Cervera. Forner. Casat en primeres núpcies amb Ramona Palou i Esteve i

en segones amb Paula Arsigues i Farré. El dia 12 de novembre del 1847 adquirí un convent i un hort de 3 pórques, pertanyents als Franciscans de Cervera. Pagaria 104.758 rals.

-PLA I SANCHO, Josep:

Resident a Tàrrega.

Procurador. Tenia una botiga de pa a Balaguer i una d'espardenyes.

Antoni Nivella, (albeitar de Balaguer), rematava per ell.

-El dia 31 d'octubre del 1844 adquirí era al terme de Tàrrega, de 6 pórques, pertanyent als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 3.640 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 8 de desembre del 1840 adquirí 2 jornals 2 pórques de terra al terme de Balaguer, pertanyent als Dominics de Balaguer. Pagaria 22.532 rals

-El dia 30 d'octubre del 1840 adquirí 3 jornals 10 pórques de terra al terme de Balaguer, pertanyent als Franciscans de Balaguer. No consta la quantitat que pagaria en títols.

-El dia 30 de juliol del 1844 adquirí convent dels Franciscans de Balaguer, per 152.000 rals.

-POCH, Anastasi:

Resident a Sant Julià de Lòria.

Antoni Duarri, sastre de Lleida, rematava per ell.

-El dia 17 de febrer del 1843 adquirí en societat amb Josep Prim i Baptista Pujades 4 jornals 4 pórques a Sanaüja i 74 jornals a Vilanova de l'Aguda. Tot plegat 36.200 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 20 de juliol del 1842 adquirí 2 cases al carrer Argenteria 23 i 32 de Lleida, pertanyents als Carmelites Descalços de Lleida. Pagaria 30.000 rals en metàl·lic.

-El dia 19 de maig del 1843 adquirí amb Pere Mulet 2 jornals de terra horta de la partida Rufea de Lleida, pertanyent als Carmelites Descalços de Lleida. Pagarien 51.000 rals.

-El dia 1 de març del 1849 adquirí la Hisenda "Borda dels Frares" per 254 jornals, pertanyent als Mínims de Ponts. Valia 402.000 rals i ell en pagaria 201.946, en metàl·lic i en 8 pagues.

-POCH, Pau:

Resident a Sant Julià de Lòria.

El dia 20 de setembre del 1844 adquirí 18 jornals 9 pórques d'horts i terra campa a La Seu d'Urgell, pagant en títols 50.800 rals.

-PONTS, Jaume:

Resident a Bellpuig.

-El dia 20 d'abril del 1840 adquirí 3 jornals 9 pórques de terra a Bellpuig, pertanyent als Franciscans de Bellpuig. Pagaria en títols 6.300 rals.

-El dia 13 de març del 1843 adquirí 8 jornals 8 pórques de terra a Bellpuig, pertanyents a les Monges de Vallbona. Pagaria 11.400 rals en metàl·lic.

-PORTA, Ramon:

Resident a Cervera. Pagès.

El dia 31 d'octubre del 1842 adquirí 24 jornals al terme de Ciutadilla, pertanyents als Domincis de Ciutadilla. Pagaria en títols 151.200 rals.

-PRATS, Jaume:

Resident a Tremp.

Farmacèutic.

El dia 11 d'agost del 1849 adquirí un solar i convent pertanyent als Dominics de

Tremp. Pagaria en metàl·lic 30.700 rals.

-PRIM, Josep i Cia (Bonaventura Lamarca):

Resident a Lleida.

Fabricant de sabó amb caldera de 45 a. i adroguer.

Diputat a Corts a Madrid el 1842. La diligència en què viatjava en prendre possessió del càrrec fou robada a Pedragosa entre Fraga i Lleida, a més hi viatjaven el diputat Vilaregut i senyora i la marquesa de Castelldosrius.

-El dia 21 de gener del 1842 adquirí una casa al carrer Nou, 25 de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida, pagant 16.000 rals en títols.

-El dia 24 de juliol del 1842 adquirí una casa al carrer Clavell, 36 de Lleida, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria en títols 16.000 rals.

-El dia 14 d'agost del 1840 adquirí hort a Pardinyes Altes de Lleida d'1 jornal 10 pórques, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria 16.200 rals en metàl·lic i 8 pagues.

-El dia 5 d'octubre del 1842 adquirí casa i corral al carrer Argenteria 16 de Lleida, pertanyents als Carmelites Descalços de Lleida. Pagaria 3.600 rals.

-El dia 24 d'agost del 1843 adquirí casa al carrer Segarra, 33, 1ª de Lleida, pertanyent als Trinitaris de Lleida. Pagaria en títols 5.400 rals.

-PUIG I BOSCH, Gaietà:

Resident a Tàrrega, Belianes i Talladell.

Propietari del molí d'oli de 2 premses de Tàrrega, considerat comerciant de primera classe. El seu fill Gaietà Puig i Boladeres fou diputat liberal el 1876.Es conserva el seu arxiu particular a Talladell "Arxiu de la família Gassol-Puig de Talladell".El dia 28 d'abril del 1842 adquirí 31 jornals 7 pórques de terra a Portell, pertanyents als Mercedaris de Sant Ramon. Pagaria 32.500 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 24 de novembre del 1840 adquirí 2 jornals 3 pórques de terra a Anglesola, pertanyents als Mercedaris de Tàrrega. Pagaria 3.500 rals en títols.

-El dia 26 de gener del 1840 adquirí un hort pertanynent als Dominics de Balaguer, de 2 jornals pagant en metàl·lic la quantitat de 15.000 rals en 8 pagues.

-El dia 13 de març del 1843 adquirí 12 jornals 11 pórques a Bellpuig, de les Monges de Vallbona, pagant 45.220 rals en metàl·lic.

-PUIG I COLL, Joan:

Resident a Agramunt.

Comerciant. Accionista del "Canal de Urgel".

Els tres germans Puig, Joan, Josep i Francesc pertanyien a la "Germandat de la Sang" de la vila d'Agramunt. Era una organització de caràcter filantròpic. Eren rics propietaris.

Francesc Benet rematava per ell.

-El dia 20 de juliol del 1838 adquirí 100 jornals 4 pórques de terra, pertanyents als Mercedaris d'Agramunt. Pagaria 118.926 rals en títols i en 8 pagues.

-El dia 31 d'octubre del 1843 adquirí molí d'oli a Alguaire, pertanyent a les Monges d'Alguaire, pagant 136.000 rals en títols.

-El dia 31 de maig del 1845 adquirí 77 jornals de terra a Guardiola, pertanyents als Missionistes de Barcelona. Pagaria 80.600 rals.

-El dia 6 d'octubre del 1844 adquirí 2 jornals 3 pórques de terra a Agramunt, pertanyents a la Confraria d'Agramunt. Pagaria 9.500 rals.

-PUIG I COLL, Francesc:

Resident a Poal el 1842, el 1847 a Balaguer i a Lleida el 1850.

Al 1850 era alcalde de Lleida.
Joan Carulla i Antoni Laberina remataven per ell.
Ocupava el lloc número 34 de la llista de grans contribuents de la província de Lleida.
-El dia 6 de febrer del 1842 adquirí una peça de terra d'1 jornal al terme de Balaguer, de les Clarisses de Balaguer, per 14.400 rals en títols i en 8 pagues.
-El dia 26 de febrer del 1842 adquirí una peça de terra campa de les Clarisses de Balaguer de 16 jornals al terme de Balaguer per 8.400 rals en títols i en una paga.
-El dia 18 de gener del 1841 adquirí un hort a Balaguer pertanyent als Carmelites Descalços de Balaguer, de 15 pórques. Pagaria 61.700 rals en títols.
-Al 1842 adquirí un hort a Balguer d'1 jornal 8 pórques, pertanyent als Trinitaris de Balaguer. Pagaria 11.500 rals en títols.
-El dia 6 d'abril del 1842 adquirí un hort a Balaguer de 5 jornals 2 pórques, pertanyent als Dominics de Balaguer. Pagaria 41.813 rals en títols.
-El dia 26 de juliol del 1842 adquirí la heretat "Cases de Barbens" a Anglesola, pertanyent al Monestir de Poblet, de 231 jornals. Pagaria 283.000 rals en títols.
-Adquirí casa a la Plaça Major d'Agramunt, pertanyent a les Magdalenes de Barcelona, pagant en títols 101.000 rals.
Tot plegat invertiria 521.813 rals en la compra de béns.

-PUIG, Ramon:
Resident a Lleida.
Tractant de carns.
-El dia 10 d'abril del 1840 adquirí dues cases al carrer Carretera, 2 i 3 de Lleida, pertanyents a les Clarisses de Lleida. Pagaria en títols 108.080 rals.
-El dia 11 d'agost del 1841 adquirí una horta de la partida Fontanet de Lleida d'1 jornal 8 pórques, pertanyent a les Clarisses de Lleida. Pagaria 80.000 rals en títols i en 8 pagues.
-El dia 12 de gener del 1844 adquirí 4 jornals de terra a Puigvert de Lleida, pertanyent a Scala Dei. Pagaria 3.200 rals en títols.

-PUJADES, Joan Baptista:
Resident a Lleida.
-El dia 22 de març del 1846 adquirí el dret a "pastar de les herbes del Mas Clariana" al terme de Ponts, pertanyent als Agustins de Sanaüja. Pagaria en 8 pagues i en metàl·lic.
-Adquirí un molí d'oli a Borges en metàl·lic, per 179.000 rals.

-PUJAL, Joan:
Resident a Civis.
El dia 4 de juliol del 1841 adquirí una masia i un prat de 13 jornals 3 pórques, pertanyents als Dominics de La Seu. Pagaria en metàl·lic 13.850 rals.

-QUER, Gaietà:
Resident a Aitona.
Hisendat de la família Quer d'Aitona. Entre els seus descendents trobem Pius Font i Quer (fill de Sofia Quer i Roca, néta(?) de Gaietà). Capdavanter de la botànica catalana.
El dia 31 d'agost del 1839 adquirí 37 jornals de terra a Seròs pertanyents als Trinitaris d'Avinganya. Pagaria en metàl·lic 10.010 rals.

-QUER, Marià:
Resident a Granja d'Escarp i el 1846 a Lleida.
Hisendat. Diputat conservador el 1876. Formava part de la junta gestora per a la

construcció de ferrocarril entre Espanya i França (pel Noguera Pallaresa). Tenia arrendats els fems de les terres ermes del terme de Seròs.Mateu Palau rematava per ell.

-Adquirí una casa al carrer Palma, 5 de Lleida per 14.900 rals i una altra al carrer Cavallers, 23 per 355.000 rals. Ambdues pertanyien a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria en títols i en 8 pagues.

-El dia 18 d'abril del 1849 adquirí a Castelldans 6 pórques de Scala Dei per 2.640 rals.

-El dia 14 de juliol del 1849 adquirí un molí d'oli i farina a Torres de Segre, en societat, però no sabem el nom dels altres socis, per 171.072 rals.

Tot plegat invertia la xifra de 543.612 rals.

-REBERTER, Ramon:

Resident a Guissona.

El dia 27 de juny del 1844 adquirí 3 cases al carrer Estudi i carrer Bisbal de Guissona per 328.600 rals.Pagaria en metàl·lic.

-REBES, Bertomeu:

Resident a Lleida.

-El dia 25 de febrer del 1845 adquirí 7 jornals de terra al terme de Gósol, pagant en metàl·lic 8.799 rals.

-El dia 25 de febrer del 1845 adquirí 8 jornals de terra al terme de Gósol, pagant en metàl·lic 22.164 rals.

-El dia 25 de febrer del 1845 adquirí 1 jornal 9 pórques de terra a Sanaüja, pagant en metàl·lic 3.095 rals.

-El dia 23 de novembre del 1843 adquirí pati a Montellà, al Capítol Seu, pagant en metàl·lic 2.873 rals.

-REIG I QUADRAT, Miquel:

Resident a Albagès.

El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 4 jornals 2 pórques de terra a Albagès, pertanyents al Monestir de Poblet. Pagaria 6.820 rals en metàl·lic.

-REMISA I MIARONS, Gaspar:

Resident a Madrid.

Capitalista.

Francesc Murlans era el seu intermediari.

-El dia 28 d'agost del 1845 adquirí convent al carrer de Sant Antoni de Lleida, pertanyent als Mercedaris de Lleida. Pagaria 282.000 rals en títols.

-El dia 3 de juliol del 1844 adquirí "La Xisperta", al terme de Castelldans, de 1.272 jornals, pertanyent a Scala Dei. Pagaria 500.000 rals en títols.

-El dia 23 de juliol del 1848 adquirí una heretat a Castelldans de 220 jornals, pertanyent a Scala Dei. Pagaria en títols 221.000 rals.

Tot plegat abonà la xifra de 1.003.000 rals. A. Sòria també adquirí béns desamortitzats, concretament quatre finques de 1.150 hectàrees per 995.599 rals.

De la seva biografia sabem que nasqué a Sant Hipòlit de Voltregà, sembla ser que la seva família procedia dels Països Baixos; la fortuna de la família no deuria ésser massa considerable, almenys no ho fou prou per a l'ambició de l'hereu, Gaspar, que vers l'any 1810 comença a fer soroll en el món de les finances de Barcelona. La seva fortuna es forjà en anys especialment difícils: 1812-1822.

La seva col·laboració amb les autoritats franceses no fou cap obstacle, una vegada evacuada la ciutat per les forces napoleòniques, féu bon servei als exèrcits reials.

L'any 1818 funda la casa "Remisa i Casals", de la qual era soci el seu cosí Josep

Casals i Remisa, encara que la major part del capital era seu. Comença aquí la seva carrera com a banquer.

L'any 1823 fou decisiu per a ell. Es féu càrrec de l'avituallament de l'exèrcit francès, li costaria molt de rescabalar els diners invertits en l'empresa, fins que l'any 1826 i amb l'ajut del general Castaños se'n sortirà. Així comença a introduir-se en els cercles oficials de la Secretaria de Hisenda. El ministre López Ballesteros l'anomena Director General del Tresor Reial, el mateix any 1826.

Entretant la banca de Barcelona quedà en mans del seu cosí, i a Madrid fundarà una sucursal de la casa "Casals i Remisa" que aviat superaria la central de Barcelona.

Remisa no fou un polític ni es lligà obertament a cap partit, però per comunió d'ideals, s'acostà al partit moderat.

Altres negocis seus foren les mines de carbó de Guadalcanal i Riotinto, i el Canal de Castella aquest darrer amb el 70% del capital.

L'any 1833 presentaria la dimissió del càrrec, i el 1843 seria senador. Poc intervingué en política, però la seva influència a la capital va créixer molt. Comptava amb l'amistat de la reina Maria Cristina, fins i tot assessoraria a Ferran II de Nàpols. L'any 1835 se li concedí el títol de Vescomte de la Casa Sanz i Marquès de la Casa Remisa.

Una carta de Llauder reflecteix la seva indignació davant el bandolerisme dels barcelonins pels fets de juliol de 1835. No elogiava la política desamortitzadora de Mendizàbal, la qualificà d'injusta i desencertada econòmicament (Paradoxa).

Admirava França i la política de Guizot, gran amic seu. Des de Madrid no oblidava la màxima aspiració de la burgesia catalana: el proteccionisme.

Una vegada acabada la construcció del Canal de Castella, emprengué la construcció del Canal d'Urgell: 1844. Era sense cap mena de dubte el punt més alt de la carrera d'en Remisa.

L'empresa que ocuparia el final de la seva vida fou el Banc de Isabel II, presidit per ell, i concebut amb les noves directrius de la Banca Europea. Fou rival del Banc de "San Fernando" que romania ja antic i encarcarat. Però amb la febre especuladora del 1847, Remisa hagué de suportar la fusió d'aquests dos bancs.

Morí l'any 1847 sense que la seva fortuna trobés digne continuador.

-REÑE, Josep Antoni:

Resident a Lleida i abans a Fondarella.

Fondista.

El dia 6 de novembre del 1843 adquirí casa, celler, trulls i corrals a Fondarella. Pagaria 26.000 rals en títols.

-REXACH I CASTELLS, Antoni:

Resident a Lleida.

Xocolater i fabricant de sabó amb una caldera de 45a.

-El dia 31 d'octubre del 1841 adquirí juntament amb Magdalena Rexach la "Fonda la Bordeta" a Reramurs de Lleida, pertanyent als Trinitaris de Lleida. Pagaria 136.000 rals en títols.

-El dia 16 de setembre del 1847 adquirí 11 pórques de terra de la partida Fontanet, pertanyent als Trinitaris de Lleida. Pagaria 10.200 rals.

-El dia 8 de gener del 1840 adquirí una horta a la partida Jesús d'1 jornal. Pagaria 29.000 rals.

-El dia 19 d'abril del 1839 adquirí un hort d'1 jornal 7 pórques, pertanyent als Franciscans de Lleida. Pagaria 61.200 rals en títols.

-REY, Miquel:

Resident a Albagès.
Pagès.
-El dia 23 de març del 1846 adquirí casa al carrer Forn de Vinaixa, pertanyent al Monestir de Poblet. Pagaria 6.000 rals.
-El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 1 jornal 8 pórques de terra del Monestir de Poblet, pagant 1.900 rals en metàl·lic.

-RIBALTA, Antoni:
Resident a Guardiola de Ribelles.
El dia 10 de febrer del 1843 adquirí 55 jornals de terra dels Missionistes de Barcelona, per 30.300 rals.

-RIBE, Josep Antoni:
Resident a Lleida.
Hisendat i propietari d'una tartana de cinc cavalls, regidor de l'Ajuntament liberal de Lleida durant el Trienni.
El dia 16 d'abril del 1842 adquirí al mur Sant Ferran un hort, a Lleida, pertanyent als Carmelites Calçats de Lleida. Pagaria 1.600 rals en títols i en 8 pagues. No consta la grandària.

-RIBELLES, Josep Antoni:
Resident a Castelldans.
-El dia 11 d'agost del 1841 adquirí casa al carrer Forn de Castelldans, pertanyent a Scala Dei. Pagaria 162.000 rals en metàl·lic.
-El dia 3 de juny del 1841 adquirí casa al carrer Major de Castelldans, pertanyent a Scala Dei. Pagaria 5.000 rals en títols.

-RIERA I COMELLES, Josep:
Resident a Ponts.
Teixidor.
El dia 17 d'octubre del 1849 adquirí vinya a Ponts de 2 pórques de grandària, pertanyent als Mínims de Ponts. No consta el preu i pagaria en títols i en metàl·lic.

-RIERA, Pere:
Resident a Ponts.
-El dia 21 d'abril del 1841 adquirí 1 jornal 7 pórques de terra a Ponts, pertanyents als Mínims de Ponts. Pagaria 10.839 rals en metàl·lic.
-El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 1 jornal d'erma a Ponts, per 530 rals pagats en metàl·lic.
-El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 1 jornal d'erma a Ponts, per 290 rals pagats en metàl·lic.

-RIERA, Salvador: Resident a Bullidor.
El dia 1 de maig del 1844 adquirí 3 jornals de terra a Tornabous, pertanyents al Curat de Tarròs. Pagaria 3.300 rals en metàl·lic.

-RIVERA, Jacint: Resident a Gra.
El dia 18 de desembre del 1848 adquirí casa a Sant Martí de la Morana pertanyent als Missionistes de Guissona. No consta el preu pagat en metàl·lic.

-ROBINAT, Josep-SANS I QUERALT, Antònia:
Residents a Arbeca.
El dia 2 de juliol del 1844 adquirí 3 jornals de terra campa a Arbeca pagant 1.800 rals en metàl·lic.

-ROCA I BARCONS, Francesc:
Resident a Tàrrega.

El dia 20 de gener del 1849 adquirí un corral al carrer de la Font de Tàrrega, pertanyent als Agustins, per 625 rals en metàl·lic i una sola paga.

-ROCA, Joan Baptista:

Coronel graduat de l'exèrcit de terra i al"Diario de Barcelona" apareix com a coronel d'artilleria i hisendat.Secretari de la "Comisión especial para el repartimiento de la contribución territorial de Barcelona".

-El dia 13 de febrer del 1843 adquirí 225 jornals de terra a Archs, al Mas Bertran al terme de Castelldans, pertanyents a Scala Dei, per 205.500 rals.

-El dia 13 de febrer del 1843 adquirí 145 jornals de terra al terme de Concabella a Arcs, pertanyents a Scala Dei, per 140.000 rals.

-El dia 9 de desembre del 1840 adquirí el "Mas Roig" al terme de Juneda, pertanyent a Scala Dei, per 637 jornals de past. Pagaria 315.000 rals.

Però Joan Baptista Roca després d'acudir a les subhastes i rematar uns preus molt alts, al cap d'una o dues pagues es declarava insolvent, cedint les propietats a d'altres compradors. Pensem, però, que es podria tractar d'un especulador de béns immobles i qui sap si d'un home de palla de Josep Salomó o del Marquès de Remisa que sempre acudien a cobrir les seves insolvències.

-ROCA, Domènec:

Resident a Vilagrassa.

-El dia 23 d'abril del 1843 adquirí 1 jornal 10 pórques de terra. Pagaria en metàl·lic. No consta el preu.

-El dia 26 de febrer del 1844 adquirí 13 pórques reg. de terra pertanyent al Curat de Vilagrassa. Pagaria en metàl·lic 5.600 rals.

-ROCA, Josep: Resident a Verdú.

El dia 25 de maig del 1842 adquirí 6 pórques de terra a Verdú per 1.300 rals en metàl·lic.

-ROIG, Antoni:

Resident a l'Ametlla.

El dia 14 d'abril del 1849 adquirí 10 jornals de terra de S.J.J.a Cervera per 960 rals en metàl.lic.

-ROMEU, Joan Bautista:

Resident a Lleida.

Hisendat i contractista de l'enlluernat de la ciutat per 26.500 rals, tractant de carns i propietari d'un molí de dues bigues.

Republicà progressista, va fer costat a l'alçament del governador militar Josep Fernàndez de Teràn, el 1868 contra el règim isabelí.

-El dia 16 de setembre del 1842 adquirí una horta de la partida Fontanet de 2 jornals 5 pórques i de la partida Jesús d'1 jornal 8 pórques, pertanyents a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagaria 203.500 rals en títols i en metàl·lic.

-El dia 16 de setembre del 1842 adquirí una casa al carrer Tallada 2, de Lleida. Pagaria 18.775 rals.

-El dia 15 d'abril del 1841 adquirí casa a Portalet de Sant Andreu 12, de Lleida, pertanyent a Scala Dei, pagant 14.832 rals en títols.

-El dia 21 de gener del 1842 adquirí 6 jornals de terra pertanyents a Scala Dei, pagant 2.405 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-El dia 21 de gener del 1842 adquirí 15,5 jornals de terra de Castelldans, pertanyents a Scala Dei, pagant 2.900 rals en títols.

-El dia 21 de gener del 1842 adquirí casa al carrer Major de Castelldans, pertanyent a

Scala Dei, pagant 5.000 rals en metàl·lic.
-El dia 21 de gener del 1842 adquirí 20 jornals de terra a Castelldans, pertanyents a Scala Dei, pagant 25.500 rals en metàl·lic.
-El dia 2 de març del 1844 adquirí 7 jornals 4 pórques de terra pertanyents al Curat de Benavent, pagant en metàl·lic 20.600 rals.
-El dia 25 de juny del 1843 adquirí 5 jornals 4 pórques a Cedó, pagant en metàl·lic 3.500 rals.
-Adquirí casa al capítol, de Lleida, pagant 13.900 rals en metàl·lic.
Tenia arrendades totes les finques d'1 jornal 7 pórques dels Franciscans de Lleida per 693 rals.

-ROMEU, Pere:
Resident a Lleida.
Propietari d'un molí d'oli de dues bigues.
Casat amb Magdalena Rexachs.
El dia 22 de desembre del 1843 adquirí un hort a la partida de la Mariola de 4 jornals. No consta el preu.

-ROMEU, Ramon:
Resident a Lleida.
-El dia 9 de juliol del 1844 adquirí casa al carrer Nulius de Lleida, pagant en metàl·lic 9.600 rals.
-El dia 9 de juliol del 1844 adquirí casa al carrer Barri Nou del Pla, pagant en metàl·lic 14.200 rals.

-ROQUE, Serafí:
Resident a Tremp.
Hisendat. Formava part de la "Sociedad-Casino" de Tremp.
El dia 5 de maig del 1849 adquirí un molí d'oli a Sant Martí de la Barcedana, pagant 8.363 rals en metàl·lic.

-ROVIRA, Anastasi:
Resident a Lleida.
Ignasi Rovira de Lleida rematava per ell.
El dia 6 de desembre del 1849 adquirí 4 jornals 2 pórques de terra de la partida Rufea de Lleida, pertanyents als Mercedaris de Lleida, pagant 12.933 rals.

-ROVIRA, Joaquim:
Resident a Cervera. Negociant.
Antoni Bach de Cervera rematava per ell.
El dia 9 de març del 1841 adquirí 7 jornals 10 pórques de terra campa a Cervera, pertanyent als Dominics de Cervera, pagant 25.350 rals.

-RUBIO, Miguel:
Resident a Vilosell.
El dia 16 de desembre del 1846 adquirí casa al carrer Església de Tarròs pertanyent al Monestir de Poblet, pagant 2.000 rals en metàl·lic.

-RUEDA, Julià:
Resident a Lleida.
El dia 4 d'agost del 1841 adquirí casa a la Plaça de Santa Maria 2, de Lleida, pagant 35.200 rals en títols.

-SAFONT I LLUCH, Josep:
Resident a Madrid, tot i que a Barcelona té casa al carrer Flassaders 5, 1ª.
Comerciant. Consta entre els grans propietaris d'Espanya.

Va néixer a Vic el dia 5 de juliol del 1803 i morí a Toledo el 4 de desembre del 1861. Fill de Josep Safont i Casarramona, amic de Mendizàbal i hàbil també en negocis.
Els avis paterns de Josep Safont Lluch eren traginers de Capolat prop de Berga, i els avis materns eren tintorers de Vic. El pare, Josep Safont Casarramona arrendava el "excusado" i el "noveno" de les vuit diòcesis de Catalunya, el delme del corretgiment de Girona entre 1813 i 1814. Participà en la fundació de la societat "Riera, Casals i companyia".
Josep Safont era l'hereu, els seus germans jaume (administrador de béns nacionals de la província de Barcelona), Miquel i Manuel (adquirí béns desamortitzats a Madrid i Toleda per 4 milions de rals) també eren hàbils negociants.
Josep estava vinculat al partit progressista, nomenat administrador dels béns del marquès de Besora, del comte de Navas i del comte de Santa Coloma. A part les seves operacions eren variadíssimes:
-Contractista de vestuaris de l'exèrcit.
-Participà en l'explotació de mines de carbó d'Astúries.
-Assentista del govern liberal.
-Vinculat als negocis del monopoli de la sal a Catalunya.
-Arrendatari del paper segellat.
-Propietari de la fàbrica on es produïen fanal per l'enlluernament públic, canons per a l'exèrcit, ponts de ferro, vies de ferrocarril, grues de ports,...
-Adquirí nombroses i valuoses finques a Santa Perpètua de la Mogoda, Tiana, Vic, Santa Eugènia, a part de Madrid.
-El dia 2 d'abril del 1839 adquirí 54 jornals 3 pórques d'horta a la partida de Granyena de Lleida, dels Agustins Calçats de Lleida, pagant 291.200 rals en títols.
-Adquirí dues cases a Lleida, una al carrer de la Palma i l'altra al carrer Segarra. També una horta de rec a la partida Sant Gil de la ciutat, tenia 3 jornals 7 pórques i valia 49.500 rals. Finalment el dia 16 d'abril del 1845 adquirí una horta a la partida Fontanet de 4 jornals 2 pórques per 100.000 rals de les Clarisses de Lleida.
Sempre pagava en títols i acudien a les subhastes el seu germà petit Manuel Safont i J.A. Morlius. Esmerçà a Lleida la xifra de 685.780 rals, tot en finques de bona qualitat, escollides gairebé.
Sevilla, Girona, Ciutat Real, Avila, Mallorca, Segòvia i Lleida (on ja al Trienni Liberal havia efectuat unes bones adquisicions sota el nom de la societat Riers, Casals, Remisa).
Morí en l'opulència sense deixar successió directa, la premsa sovintejava notícies de la seva greu malaltia. A la seva mort no faltaren ditiràmbics elogis dedicats a la memòria de l'Excelentíssim Senyor Josep Safont i Lluch, cavaller de l'ordre de Carles III. Entre les persones que assistiren al seu enterrament s'hi comptava a Pasqual Madoz i Bravo Murillo.
La seva hereva fou la filla del seu germà Manel, Josefa Safont i Quiroga, cap dels altres germans tingué descendència.
-El dia 28 de juliol del 1838 adquirí un hort de 33 jornals 3 pórques a la partida de Vallcalent a Lleida, dels Dominics de Lleida per 170.000 rals.

-SALA, Antoni:

Resident a Balaguer.
Antoni Casals de Balaguer rematava per ell.
El dia 3 d'octubre del 1840 adquirí 1 jornal d'hort dels Franciscans de Balaguer, pagant 21.400 rals.

-SALA I GAY, Jaume:

A l'any 1844 resident a Balaguer.

-El dia 17 de maig del 1844 adquirí hort a Balaguer de 6 pórques, pertanyent als Carmelites Descalços de Balaguer, pagant en metàl·lic 1.700 rals.

-Al 1840 adquirí 8 jornals de terra al terme de Balaguer dels Dominics de Balaguer, pagant 5.900 rals.

-(amb societat amb J. Sala, R. Mestres, Manuel Tubau, J.A. Morlius) El dia 6 d'abril del 1842 adquirí "Torre Sala" de 323 jornals 8 pórques a les Borges pertanyents a Scala Dei, pagant en títols 301.000 rals.

-El dia 7 de maig del 1845 adquirí 3 jornals 1 porca de vinya a Ponts pagant 2.050 rals en metàl·lic.

-SALA I SANGRA, Francesc:

Resident a Ponts.

El dia 3 d'abril del 1844 adquirí 4 jornals 7 pórques de terra campa pagant en metàl·lic 3.786 rals.

-SALA, Ramon:

Resident el 1843 a Balaguer.

Vivia al carrer Teixidors de Balaguer.

Propietari d'un molí d'oli amb un subsidi de 266 rals. Procurador. De l'arrendament de l'entrada de vi pagava 18.200 rals. Domènec Serra rematava per ell. Diputat republicà el 1868 va fer costat al governador militar José Fernàndez de Teràn en l'alçament contra Isabel II.

-El dia 7 de maig del 1847 adquirí 2 pórques de terra de les Carmelites Descalces de Balaguer i hort dels Reramurs de Balaguer, pagant 14.600 rals en metàl·lic.

-Era l'arrendatari de les 24 finques dels Dominics de Balaguer, eren la mateixa peça, però es fracturà i ell n'adquirí 8 i per l'arrendament pagava 4.533 rals.

-El dia 6 de novembre del 1838 adquirí 10 jornals de terra a Balaguer, dels Dominics de Balaguer, pagant en títols 110.445 rals.

-SALVADOR, Josep i Magí:

Residents a l'Atmella.

Pagesos.

El dia 24 d'abril del 1849 adquiriren 14 jornals de terra a l'Ametlla de l'ordre de Sant Joan de Jerusalem per 23.900 rals. Hi havia un molí de farina.

A Josep Salvador el succeí Carme Morros i Salvador, després el vengué a Ramon Revell i Roig fins el 1968.

-SAMPERE o SANTPERE, Marià:

Resident a Cervera.

Botiguer.

Propietari de 15 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa.Arrendatari de les finques de les següents comunitats:

-Comunitat de Solsona.

-Benefici de Sant Esteve i Sant Bertomeu de Vilagrassa.

-Curat de Vilagrassa.

-Curat de la Selva.

-Curat de Montargull.

-Curat d'Oden.

-Curat de Pallerols.

-Curat de Santa Maria de Monlleó.

-Curat de Taradell.

El dia 3 d'abril del 1844 adquirí un hort de 5 pórques dels Dominics de Cervera pagant 15.700 rals en metàl·lic i 8 pagues.

-SAMSO, Antoni:

Resident a La Pobla de Segur.

El dia 7 de maig del 1847 adquirí una casa al carrer Forn de La Pobla de Segur, pertanyent als Benets de Gerri, pagant 18.217 rals en metàl·lic.

-SANCHEZ DE LA CAMPA, Joan:

Resident a Lleida.

Catedràtic de Matemàtiques. Solicità l'entrada a la "Sociedad Médica General de Socorros Mutuos" Companyia Provincial de Barcelona.

El dia 9 de juny del 1844 adquirí casa al carrer Nou del Barri del Pla, 2, a Lleida, pagant 15.300 rals.

-SANGUES, Magí:

Resident a Cervera, "causídico" de professió i prestamista important en l'àmbit cerverí.

-El dia 9 de febrer del 1841 adquiria terra al terme de Cervera pertanyent als Agustins de Cervera, 13 jornals de terra campa i 2 pórques d'horta, tot plegat 46.600 rals, pagats en títols i en 8 pagues. Sotmesa a gravàmen: respectar la parceria.

-El dia 26 de novembre del 1846 adquirí 10 jornals 7 pórques de terra a Castellnou d'Olugues, pertanyent al Curat de Castellnou d'Olugues, pagant 9.250 rals en metàl·lic.

-SANROMA, Pere (amb Josep Vila):

Resident a Lleida.

El dia 31 d'octubre del 1839 adquiriren casa al carrer Segarra, 6 de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, pagant 34.260 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-SANTESMASES, Josep:

Resident a Gratapolls.

Hisendat i potser el pare del banquer lleidetà J. Santesmases.Tenia terres a Torregrossa, acudí a la reunió a Lleida per a planificar el canal d'Urgell.Adquirí la hisenda "Gratapolls", amb erm, bosc, casa i pleta, dels Mínims de Ponts de 87 jornals, pagant 6.000 rals en títols.

-SEIX I PONTS, Antoni:

Resident a Tremp.

Advocat i diputat. Fabricant d'aiguardent, venedor de planxes de ferro i d'oli. Comercinat de 1ªcategoria. El dia 26 d'octubre del 1843 adquiria terra dels Dominics de Tremp, 77 jornals 3 pórques al terme de Talarn, pagat en títols 182.783 rals. Aquesta finca fou comprada en societat amb Francesc Soldevila (resident a Tremp, hisendat, diputat, i botiguer de roba de llana i de lenceria), Joan Dútil (resident a Tremp) i Josep A. López (advocat, diputat i notari de Tremp).

-SERO I CERVELLO, Ramon:

Resident a Albagès.

-El dia 9 de desembre del 1848 adquirí 4 jornals 8 pórques de terra a Albagès pagant 6.215 rals en metàl·lic.

-El dia 9 de desembre del 1848 adquirí un pati a Albagès, pertanyent al Monestir de Poblet, pagant 200 rals en metàl·lic.

-SERRA, Domènec-ARAJOL, Rosa:

Resident a Lleida.

Distribuidor de fusta per a la construcció d'edificis.
-El dia 30 de setembre del 1840 adquiriren casa del forner al carrer Palma, 6 de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida. Pagarien en títols 58.500 rals.

-SERRA, Miquel:
Resident a Granyena.
El dia 10 de març del 1849 adquirí 7 jornals de terra de l'ordre santjoanista pagant en metàl·lic 13.200 rals.

-SERRA, Ramon:
Resident a Tàrrega.
Secretari de l'Ajuntament de Tàrrega.
El dia 18 de novembre del 1848 adquirí 8 jornals de terra pertanyents als Missionistes de Guissona, pagant en metàl·lic 12.916 rals.

-SERRADELL, Joan:
Resident a La Seu d'Urgell.
Antoni Nivella rematava per ell.
El dia 19 de març del 1841 adquirí 2 jornals 9 pórques de terra dels Dominics de La Seu d'Urgell pagant 4.800 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-SERRAHIMA I SERRA, Pere:
Resident a Lleida.
Agrimensor.
El dia 14 d'agost del 1840 adquirí dues cases al carrer Segarra 7 i 8 de Lleida, pertanyents a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, pagant 32.624 rals en títols i en 8 pagues.

-SERRES DE GAUDIER, Ramona:
Resident a Cervera.
Casada amb Tomàs Canosa, intermediari.
El dia 26 de gener del 1841 adquirí 71 jornals de terra dels Missionistes de Guissona per 506.400 rals pagats en títols.

-SOLA, Ramon:
Resident a Tàrrega.
Arrendatari de les finques dels Dominics de Balaguer.
-El dia 7 de juliol del 1844 adquirí casa als afores de Tàrrega, pertanyent als Mercedaris de Tàrrega, pagant 5.480 rals en metàl·lic i en títols.
-El dia 18 de maig del 1843 adquirí també finques dels Carmelites Calçats de Balaguer, un hort de 2 pórques, tot plegat 14.600 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-SOLA, Silvestre:
Resident a La Seu d'Urgell o Coll de Nargó?
Camil Boix rematava per ell.
-El dia 28 de juny del 1839 adquirí 7 jornals 6 pórques de terra de regadiu, al terme de La Seu per 86.500 rals, pagant en títols i 8 pagues, la darrera era abonada el 6 de novembre del 1847.
-El dia 5 d'agost del 1840 adquirí 30 jornals al terme de La Seu pertanyents als Dominics de La Seu, pagant 185.000 rals en títols.
-El dia 8 de desembre del 1843 adquirí vinya al terme de La Seu d'Urgell, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de La Seu. Pagava la xifra de 101.200 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-SOLDEVILA, Josep:

Resident a Lleida, veí excel·lentíssim.
Diputat liberal.
-El dia 21 de gener del 1842 adquirí 6 jornals 5 pórques de terra horta a Alpicat pertanyent a les Clarisses de Lleida, pagant 30.730 rals en títols
-El dia 14 de maig del 1849 adquirí un cens irredimible del Monestir de Lavaix, pagant en títols.

-SOLE, Josep:
Resident a Arbeca.
El dia 8 de juliol del 1844 adquirí 3 jornals 10 pórques de terra campa a Arbeca pagant 1.150 rals.

-SOLE, Miquel:
Veí de Balaguer dedicat a "arriendos diversos".
Adquirí 7 jornals 2 pórques de terra a Santa Linya pertanyent als Premonstratessos de les Avellanes, pagant 8.400 rals.

-SOLSONA I VILA, Pau:
Resident a Cervera.
Propietari i "causídico" de professió, casat amb Antònia Granell (filla de militar),el seu fill Ignasi Solsona i Granell vivia el 1896 en aquesta casa amb la senyora Marimon.
Tenia 2 accions del ferrocarril Barcelona-Saragossa.El dia 14 de maig del 1846 adquirí casa al carrer Major dels Franciscans de Cervera, per 14.114 rals en metàl·lic.

-SOSTRES, Tomàs:
Resident a Tàrrega.
El dia 19 de desembre del 1848 adquirí casa al carrer Agoders de Tàrrega i corral al carrer Claret de Tàrrega dels Carmelites Calçats de Tàrrega, pagant 9.225 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-SURROCA, Benet:
Resident a Lleida.
El dia 12 de desembre del 1840 adquirí horta de la partida Fontanet de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, d'1 jornal 5 pórques, pagant 14.400 rals en títols.

-TICO, Magí:
Resident a Castelldans.
Rematat per Francesc Benet de Lleida.
-El dia 2 d'abril del 1839 adquirí 95 jornals 2 pór ques de terra al terme de Borges, dels Carmelites Calçats, pagant 153.458 rals en títols.
-El dia 13 de juny del 1841 adquirí casa al carrer Major de Castelldans pertanyent a Scala Dei pagant 7.000 rals en metàl·lic.

-TOMAS, Josep:
Resident a Albagès.
El dia 9 de desembre del 1848 adquirí terra a Albagès pertanyent al Monestir de Poblet, pagant 4.200 rals en metàl·lic.

-TOMAS, Sebastià:
Resident a Vilagrassa.
El dia 20 de gener del 1843 adquirí 11 pórques de terra campa a Vilagrassa per 4.000 rals pagats en metàl·lic.

-TORRENTS I SERRAMALERA, Jaume:
Resident a Barcelona al carrer Canuda nº 10. Era natural de Moià, fill de Francesc

Torrents i Apolònia Serramalera. Marxà a Cuba on recollí una fortuna en negocis de pells, s'instal·là a Barcelona, on morí el 1854. La seva fortuna era de 505.253 duros al morir, a part de les propietats a la Havana, accions en diferents fàbriques i la hisenda Torre Neral que aviat seria adquirida per Ignasi Girona amb el nom de "El Castell del Remei".

Figurava amb el número 54 a la llista de grans contribuients de Barcelona, pagava 6.582 rals de subsidi. També adquirí béns a la desamortització de Girona.

Adquirí la hisenda Torre Neral o Torre del Bisbe el 17 d'agost del 1844, per 1.006.000 rals, pagada en títols i en metàl·lic, constava de 759 jornals (Vegeu biografia d'Ignasi Girona).

El seu testament era força curiós, decidí que la família s'ho vengués tot i que visques in de renda, que cap fill o filla monja rebés dot i que fos enterrat sense cap cerimònia religiosa.

-TORRENTS, Josep:

Resident a Agramunt.

Pagès.

El dia 16 de juliol del 1840 adquirí 7 jornals 6 pórques de terra dels Mercedaris d'Agramunt, pagant 2.232 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-TORRENT, Magí:

Resident a Puigvert de Lleida.

Sabater.

El dia 29 d'agost del 1844 adquirí hort d'1 jornal 9 pórques a Juneda, pertanyent a Scala Dei, pagant en metàl·lic 6.000 rals.

-TORRES, Jaume:

Resident a Tarròs.

El dia 1 de maig del 1844 adquirí 7 jornals a Tornabous i pati a Tarròs pagant 8.400 rals en metàl·lic.

-TREPAT I TREPAT, Josep:

Resident a La Sentiu.

El dia 29 de setembre del 1843 adquirí 10 pórques de terra a La Sentiu, pagant en metàl·lic 4.400 rals.

-TREPAT I TREPAT, Francesc:

Resident a La Sentiu.

Intermediari de Marià Agelet en diferents subhastes.Els germans Trepat podrien ser fills de Tomàs Trepat, mercader ambulant de cànem i germans de Nicolau Trepat, venedor de fil, comerciant de vuitena categoria segons les Matrícules de Comerç de Balaguer de 1845.El 1896 tenia propietats a La Sentiu i a Alòs. El dia 26 de novembre del 1844 adquirí 7 pórques de terra campa a La Sentiu, pagant 4.000 rals.

-TREPAT I TREPAT, Miquel:

Resident a La Sentiu.

Adquirí 4 jornals 10 pórques de terra al terme de Peramola, pagant 5.350 rals en títols.

-TRILLA, Gil:

Resident a Balaguer.

Tenia una botiga d'aiguardent al carrer Major nº2 de Balaguer i era també venedor de comestibles. Considerat comerciant de sisena categoria pagava un subsidi de 200 rals.

-Al 1842 adquirí 20 pórques d'horta a Balaguer, pertanyents als Trinitaris de Balaguer, pagant 17.800 rals en metàl·lic.

-El dia 6 de novembre del 1843 adquirí 40 jornals 7 pórques de terra pertanyents al

Monestir de Poblet, pagant 9.800 rals en metàl·lic.
-El dia 6 de novembre del 1843 adquirí 69 jornals 4 pórques a Algerri, pertanyents al Monestir de Poblet, pagant 52.400 rals en metàl·lic.

-TUBAU, Manuel-MESTRES, Ramon-SALA, Jaume:

Veí excel·lentíssim de Lleida.
Escrivà de Lleida.
Accionista del "Canal de Urgel".
-El dia 13 de juny del 1840 adquiriren casa al carrer Cavallers 19, de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, pagant 43.000 rals en títols.
-El dia 20 de setembre del 1840 adquiriren una horta de 14 jornals 1 porca de la partida Fontanet de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, pagant 159.854 rals en títols i 8 pagues.
-El dia 14 d'agost del 1840 adquiriren casa al carrer Palma, 3 de Lleida, pertanyent a les Monges de l'Ensenyança de Lleida, pagant 14.500 rals en metàl·lic i en 5 pagues (les 3 anteriors les havia abonat el comprador anterior abans de fallida).
-El dia 10 de febrer del 1849 adquiriren 3 jornals 10 pórques de terra en 3 peces diferents pertanyents als Mercedaris de Lleida, pagant 7.800 rals en títols i en metàl·lic.
-El dia 18 d'octubre del 1835 adquiriren un hort a la partida Fontanet de Lleida, pertanyent als Trinitaris de Lleida, de 4 jornals 4 pórques pagant 116.200 rals en títols.
-(vegeu Sala, Jaume-Scala Dei).
-(sol) El dia 29 de desembre del 1848 adquirí 96 jornals 1 porca de terra al terme de Montalbà, pertanyents als Bernats de Santes Creus, pagant 127.883 rals en títols.
-El dia 7 de novembre del 1839 adquiriren 93 jornals de terra a Menàrguens pertanyents al Monestir de Poblet, pagant 79.500 rals.
-El dia 26 de gener del 1841 adquiriren casa amb premsa d'oli al carrer Major de Menàrguens i 5 jornals 5 pórques de terra, pertanyents al Monestir de Poblet, pagant 34.211 rals en títols.
-El dia 24 de febrer del 1849 adquiriren 5 jornals 4 pórques de terra de regadiu a Rosselló, del Monestir Lavaix, pagant 5.451 rals en títols i en metàl·lic.
-El dia 9 de desembre del 1848 adquiriren 25 jornals de terra a Sant Martí de la Morana, pertanyent als Missionistes de Guissona, pagant 8.260 rals en títols.
-El dia 27 d'octubre del 1849 adquiriren 2 jornals 8 pórques de terra del Curat de Vilagrassa, pagant 3.600 rals en títols.
-El dia 20 d'agost del 1844 adquiriren celler al carrer Carniceries de Lleida, pagant 25.500 rals en metàl·lic.
-El dia 28 desembre del 1844 adquiriren 6 censos dels Dominics de Lleida, pagant 25.940 rals.
Tot plegat la societat Tubau-Mestres-Sala adquiria 251 jornals de terra, pagant 625.759 rals en concepte de béns immobles (amb cases i molins) i 25.940 rals en censals.

-UTRILLO I VIDAL, Miquel:

Resident a Tremp.
Banquer i procurador.
Emparentat amb el pintor Miquel Utrillo i Morlius nascut el 1862 o amb Antoni Utrillo i Viadera.
Eudald Mercader rematava per ell (procurador).

Formava part de la "Sociedad-Casino" de Tremp situada al Saló de la casa del Baró de Sanromà a Tremp. El 1853 era vocal de la junta formada per a la conservació de les joies de l'església de Tremp. El 1886 feia daurar i pintar l'altar de Sant Josep de la mateixa església.

-El dia 31 d'octubre del 1844 adquirí un hort dels Caputxins de Tremp per 2 jornals, pagant 13.900 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-També durant la Desamortització de Madoz adquirí una casa a Tremp el 1853 de la Comunitat Eclesiàstica de Tremp.

-VALLS, Ramon:

Resident a La Guàrdia d'Urgell.

El dia 23 de juny del 1844 adquirí 2 cases al carrer Raval de Tàrrega, dels Mercedaris de Tàrrega, pagant 9.020 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-VALLS I ARMENGOL, Josep:

Veí de Cervera.

El dia 23 de juny del 1849 adquirí una casa més forn dels Dominics de Cervera, pagant 22.443 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-VAMDENBOSSCHE, Lluís (actualment Van den Bossche) i la Societat Civil Belga:

Resident a Brussel·les i Barcelona,el 1870 a Lieja.

Soci de la "Compañía de Aguas de Barcelona. Sociedad Belga" introduïren el contador per a saber la quantitat d'aigua consumida. Francesc Aldomà i Joan Baptista Roca remataven per ell.

-El dia 23 de maig del 1842 adquirí l'heretat Melons, amb past i oliveres, de 1.422 jornals al terme de Castelldans, pertanyent a Scala Dei, pagant 604.000 rals.

-El dia 4 de setembre del 1840 adquirí l'heretat Matxerri amb past i oliveres de 1.718 jornals, al terme de Castelldans, pertanyent a Scala Dei, pagant 116.000 rals en títols.

-El dia 13 d'octubre del 1841 adquirí 178 jornals de terra al terme de Comabella, pertanyent a Scala Dei, pagant 116.000 rals.

-El dia 13 d'octubre del 1841 adquirí 7 jornals de terra, casa, corral al terme de Castelldans, pertanyents a Scala Dei, pagant 2.775 rals en títols.

-El dia 13 d'octubre del 1841 adquirí camí Aspa per 84 jornals al terme de Castelldans, pertanyent a Scala Dei, pagant 13.920 rals en títols.

-El dia 13 d'octubre del 1841 adquirí terra i corrals a Mandanya, terme de Castelldans, pertanyant a Scala Dei, de 73 jornals, pagant 130.000 rals.

-El dia 13 de novembre del 1841 adquirí el "Mas de Antost" de Castelldans per 41 jornals, pertanyent a Scala Dei, pagant en títols.

Tot plegat la societat desemborsà una xifra de 1.899.695 rals i adquirí 3.532 jornals de terra, que aviat revendrien a d'altres.

-VARI I GRAU, Maria:

Veïna de Lleida.

Gaspar Grau rematava per ella.

Propietària d'un molí d'oli d'una biga.

El dia 1 de juliol del 1842 adquirí una casa al carrer Nou, 30 de Lleida, de les Clarisses de Lleida, pagant 8.304 rals en metàl·lic.

-VELTORT I PRATS, Antoni:

Resident a La Seu d'Urgell.

El dia 19 de gener del 1841 adquirí 4 jornals 6 pórques de terra dels Agustins de La Seu pagant 8.800 rals en metàl·lic i en 8 pagues.

-VIADERA, Antoni:

Nascut a Gerri i veí de Madrid.
Diputat a Corts durant vàries legislatures.
Era filàntrop: feia obres caritatives a l'asil municipal de Barcelona.Defensava idees semblants a Jaumeandreu.Francesc Benet de Lleida rematava per ell.
-El dia 16 de juliol del 1840 adquirí 22 jornals 5 pórques de terra al terme de Gerri, pertanyents als Benets de Gerri, pagant 121.700 rals en títols.
-El dia 12 d'octubre del 1844 adquirí l'heretat Puig a Useu de 94 jornals 6 pórques, pagant 200.000 rals en títols.
-El dia 16 d'abril del 1846 adquirí un bosc, no consta la grandària, pagant 44.000 rals en títols.

-VICENS, Benet:
Resident a Madrid.
-El dia 10 de febrer del 1840 adquirí 7 jornals 3 pórques de terra i vinya dels Trinitaris d'Anglesola, pagant 14.500 rals en títols.
-El dia 31 d'agost del 1842 adquirí 57 jornals de terra de regadiu a Seròs, dels Trinitaris d'Avinganya, pagant 300.000 rals en títols.

-VILA, Francesc:
Resident a Sanüja.
Propietari d'un molí d'oli amb Ramon Vila potser germà seu, que pagava matrícula de comerç de primera classe.El dia 25 de febrer del 1845 adquirí 11 pórques de terra i vinya a Sanaüja pagant 1.500 rals.

-VILA I BERART, Josep:
Resident a Balaguer.
Advocat i diputat pel partit progressista durant el Bienni Liberal.Vivia a la plaça Mercadal nº1 i a l'entressol exercia la seva professió. Pagava 462 rals de contribució i 111 rals 13 mrs. de subsidi. Alcalde de Balaguer al 1880. En total adquirí 349 jornals als termes de Balaguer, Algerri i Alguaire, abonà la xifra de 156.700 rals. Leopold Bellmunt li servia d'intermediari en subhastes i pagaments.
-El dia 23 d'octubre del 1843 adquirí un hort de les Clarisses de Balaquer, per 22.300 rals en títols i una sola paga.
-Adquirí una horta a Balaguer de 2 jornals 6 pórques, dels Dominics de Balaguer, per 30.800 rals.
-Adquirí una horta a Balaguer d'1 jornal 4 pórques, dels Dominics de Balaguer, per 5.400 rals.
-El dia 29 de novembre del 1844 adquirí 11 jornals a Algerri per 6.200 rals del Monestir de Poblet.
-Adquirí 334 jornals a Alguaire de les Monges de Sant J.J. d'Alguaire, per 48.700 rals.

-VILADOT I NORO, Joan:
Resident a Agramunt.
Comerciant, procurador del Marquès de Dos Aguas i fiador de l'arrendament dels béns d'Ignasi Girona.Adquiria béns en societat amb Ignasi Girona i Ramon Macià Lleopart.

-VILAGRASSA, Marià:
Resident a Saragossa.
Comerciant.
Germà de Bentura Vilagrassa Gigó, hisendat de El Palau i resident al carrer Major, 81 de Lleida.
Gregori Ibars de Mequinensa rematava per ell.

El dia 26 de juny del 1847 adquirí 494 jornals de terra erma a Seròs, del Monestir d'Escarp, pagant 362.233 rals 11 mrs. Vegeu a l'Apèndix el gravàmen.

-VILALTA, Francesc:

Resident a Cervera.

El dia 6 d'abril del 1841 adquirí 16 jornals dels Dominics de Cervera, pagant 50.000 rals.

-VILLAGINES, Ermengol:

Resident a Bellcaire.

El dia 17 de novembre del 1843 adquirí una hisenda a Bellcaire de 2.165,50 jornals del Monestir de Poblet, pagant 306.500 rals en títols.

-ZABALA, Gabriel:

Resident a Madrid.

El dia 7 de desembre del 1838 adquirí 2 jornals 10 pórques d'hort a Gardeny, Lleida, dels Mercedaris de Lleida, pagant 30.500 rals.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

10. CONCLUSIONS

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Com dèiem a la introducció, en els darrers anys el panorama dels estudis de la desamortització ha canviat. Ara cal situar la desamortització en el procés de canvi de l'Antic Règim a la societat liberal. Aquest procés necessitarà tot el segle XIX per consolidar-se. De tota manera, som prou conscients que la desamortització és solament una peça en aquest canvi esmentat. Cal tenir en compte altres mesures, com la desvinculació o la dissolució del règim senyorial. Tot plegat serà molt important a l'hora de configurar l'agricultura contemporània. Pel que fa a la desamortització a Lleida, a nosaltres ens ha interessat l'estudi de les terres transferides (grandària, qualitat, tipus de propietat, preu,...) i la seva posterior destinació en mans de compradors pertanyents a grups socials diversos. Ara bé, a mesura que ens endinsàvem en la qüestió observàvem que no tots els béns subhastats eren del mateix tipus ni mereixien el mateix tracte estadístic i cartogràfic. A grans trets, calia presentar tots els béns subhastats i reseguir-los fins al moment del remat. Tot i això, amb els resultats a les mans, ens afegim a l'opinió de Richard Herr i de Josep Fontana, segons els quals la venda d'aquestes terres desamortitzades difícilment podia canviar l'estructura agrària de qualsevol indret, en aquest cas de la província de Lleida on es posaven a la venda 42.856 jornals de terra.

De fet, si abans d'esbrinar el que en diríem la part pràctica de la legislació de Mendizàbal, estudiem el tipus de solució proposada. Veurem que anteriorment ja s'havien dut a terme altres desamortitzacions. Amb Manuel Godoy, amb José Bonaparte ja s'havien venut terres, amb el Trienni Liberal també, però sempre hi havia l'angoixa de què podia passar amb aquells béns adquirits. Mendizàbal va assegurar aquells béns als seus compradors, els hi va assegurar la propietat. Paraula màgica per al nou ordre burgès. Aquest ordre burgès es consolidarà amb el pacte amb la noblesa. No oblidem que després del decret de 1837 que abolia els senyorius,la calma fou l'element més notable. Això per una banda, i per l'altra, el fet que també sabrà simpatitzar amb els que volien sintonitzar amb el nou ordre emergent (petits propietaris locals). Però ja veurem aquest cas amb més detall. Potser de moment més que afavorir la productivitat de la terra, més aviat es tractava de tenir-ne molta.

Si Mendizàbal posa a la venda les propietats del clergat és precisament per la seva idea de no atacar la propietat privada. A més si aquests béns es posaven a la venda en subhasta pública, en teoria tothom hi podia acudir.Així va contactar amb el rics, però que no eren prou rics perquè no tenien béns, sinó diners. Amb tot va conseguir reunir gent fidel a la seva causa liberal. Ara bé, si a més pretenia dur a terme una reforma agrària el cas ja és bastant més difícil. A partir d'aquest moment és quan gaudirien els seus detractors. Però Mendizàbal tenia la idea molt clara, si la venda de terres li servia per a pagar despeses de guerra, redimir el deute públic, i a més, per atreure gent al seu partit, el cas estava guanyat. La relació deute públic-desamortització és força correcta. Pensem que es tracta d'una mesura liberal duta a terme en condicions extraordinàries.

Atesa la urgència de cada un dels problemes que es trobà Mendizàbal, ningú no dubtava que la desamortització era l'única solució viable, ni tan sols Flórez Estrada. Flórez en el seu article a "*El Español*" exposa que la desamortització no solament és necessària, sinó que és urgent. Però si es tracta d'amortitzar el deute públic la solució seria repartir la terra en emfiteusi entre els pagesos i amb els diners dels arrendaments pagar els creditors, en lloc de pagar-los en diners de vendes. Flórez Estrada defensava la implantació de l'emfiteusi a les explotacions privades, així l'Estat repartiria els béns nacionals entre els pagesos amb les mateixes condicions. L'emfiteusi moderna presentada per Flórez era una via reformista, davant l'alternativa històrica entre revolució pagesa i model prussià. La revolució pagesa produïa a Flórez cert respecte: temia els excessos, els costos socials i les conseqüències

imprevisibles.

Per a Flórez l'objectiu prioritari de la reforma agrària era la formació de capital com a condició del progrés econòmic general i l'obtenció d'un nivell d'ocupació i de distribució de la terra compatibles amb la supervivència i consolidació del model polític progressista.

Mendizàbal amb la seva "desamortització" proposava un nou concepte de propietat. En canvi, Flórez seguia amb el concepte antic. Amb Flórez, doncs, la revolució liberal (entesa com el gran canvi històric que significa el trànsit d'una vella societat a una altra de nova) no s'hagués dut a terme. A més l'emfiteusi significava la forma més típica de la propietat feudal, i, per tant, la més antagònica al règim de propietat burgès basat en la lliure contractació de la força de treball. De tota manera l'emfiteusi troba una via de subsistència i de convivència amb el capitalisme. I és que en aquest moment l'opció era: o es fa la revolució amb els pagesos sense capital o es fa per a la burgesia amb capital. La decisió era força clara, la llei del dia 26 d'agost de 1837 sancionava la pervivència de l'emfiteusi, però es reconsiderava el cens, que ara seria tractat com un contracte. Poc a poc es va imposant el pagament de la renda en metàl.lic que substitueix la renda en espècies. De fet, l'accés de l'emfiteuta a la propietat, quan es va poder dur a terme, va ser com a conseqüència de la lluita, de la resistència pagesa. Fins aleshores la redempció fou contemplada com una qüestió marginal.

El que ens ha d'interessar de la desamortització com a realitat jurídica, no és solament el fet de posar en circulació allò que encara resta amortitzat, sinó el fet de voler garantir la consolidació d'un nou tipus de propietat: la capitalista. La revolució liberal es proposa,principalment,eliminar les diferents formes de propietat imperfecta de la terra per a convertir-la en propietat total. En l'aspecte econòmic reclama l'abolició de les formes tradicionals de les relacions socials, amb la garantia de la inviolabilitat de la propietat privada, transformant-la per tal que sigui lliure, és a dir, comercialitzable (ni vinculada ni amortitzada). Així es consolidarà la nova propietat. Ara bé cal saber cóm sintonitzarà amb els possibles receptors d'aquests béns.

Sortosament les aportacions dels diferents estudiosos de l'agricultura lleidatana en el decurs del segle XVIII i principis del XIX, ens han estat força útils a l'hora de configurar el món agrari d'aquests moments previs a la desamortització. L'observació del sistema d'explotació i de producció ens ha donat com a resultat la distribució de la província en quatre zones diferents: la part muntanyenca, les comarques de la plana, la Segarra i el Solsonès. La part muntanyenca es caracteritza per la poca quantitat de terra conreable i per la presència de la propietat comunal, predomina l'establiment de les boïgues, dels emprius i de les solanes, que sempre premien l'hereu davant el cabaler. A la plana i a la Segarra la microparcel.lació és un fet molt clar a mesura que avançava el segle XIX; fins i tot, com hem vist al cadastre de Portell, a la Segarra costava tenir una parcel.la mitjana o gran, sovint en calia reunir unes quantes de petites. El sistema d'explotació típic a les comarques de la plana és l'establiment, la parceria (amb la seva variant, les *llicències de cultiu*) i l'arrendament en metàl.lic documentat en algunes terres del clergat. Lluny d'aquests mons quedava el Solsonès que per les seves característiques podria ser inclòs a la Catalunya dels masos, amb els contractes de conreu característics d'aquest sistema, però amb una presència ja important d'arrendaments en metàl.lic i parceries.

De tota manera, a mesura que avancem el segle XIX els contractes de conreu tindran característiques noves. Ningú no vol perdre's la seva participació en la millora dels rendiments, en l'increment del preu de la terra, ni en la creixent demanda de terra. El preu de la terra desamortitzada anava relacionat amb la qualitat i la grandària. No obstant això, la terra subhastada a Lleida no era pas a l'abast de tothom, era cara. Quedava palès l'interès de la burgesia a participar en l'explotació de la terra. A més, amb l'augment dels contractes

d'arrendament en metàl.lic el pagès es veia obligat a pagar en diners, per tant, havia d'anar al mercat. El lloguer es revisava finalitzat el contracte. Així el propietari controlava i participava en la propietat de la terra i en la comercialització de la producció.

La descripció del règim agrari existent a Lleida en aquests anys recorda molt el model tan criticatde Chaiànov, segons el qual aquest tipus de comunitat pagesa és present a la crisi de l'Antic Règim i en el procés revolucionari burgès.

D'altra banda, la lenta proletarització del petit pagès, la conversió progressiva en arrendatari, afegit a l'interès dels grups urbans per les terres de qualitat, és un pas previ i paral.lel al desenvolupament de l'agricultura capitalista(fet comprovat a la província de Lleida). Poc a poc aquest tipus d'agricultura capitalista deixarà sentir els seus problemes derivats principalment del pes excessiu de la renda agrària sobre el capital productiu.

A tot això hem d'afegir l'extraordinària complexitat dels grups socials. A part de tot el ventall de propietaris amb més o menys terra, els artesans, les professions liberals i els comerciants, hom pot trobar una figura curiosa: la del "*negociant* ".Es tracta d'un personatgeque compta amb diferents ingressos, com podrien ser el cobrament de drets de pontatge, subministre de carns,...o bé el préstec hipotecari.És a dir, que no té béns immobles, però que viu del recull de tota una colla de rendes. Davant la desamortització pot comportar-se de dues maneres: o bé comprar com Agelet, Morlius, Quer,..., o bé no comprar gairebé res, com Bragós, Caba, Mas, Sampere,...D'altra banda, cal esmentar l'absència de les llistes de beneficiaris dels sectors més depauperats de la societat. Aquí podríem trobar un conglomerat confús de pagesos empobrits i artesans proletaritzats que no podien participar en la venda de béns desamortitzats. Precisament el carlisme català actiu es forneix d'aquest grup. Aquests grups (de vegades atiats pels eclesiàstics) es revoltaren contra la reforma liberal burgesa; s'alçaren en armes més per la destrucció i l'ofegament del seu model de vida, que no pas per la defensa d'un rei.

Fet i fet, però, se segueixen mantenint romanalles de l'antic règim (com el cobrament dels censos dels laics). Però, és clar, no voldrem pretendre que la revolució liberal dissolgués tots els components de l'antic règim! Ben al contrari, aprofità els més escaients. La desamortització com qualsevol altra mesura de la revolució burgesa tenia un sentit clar de classe.

.- BÉNS DESAMORTITZATS.

Amb cert retard respecte a la resta d'Espanya, el més de juny de 1838 es posaven a la venda els béns de la desamortització de Mendizàbal a Lleida. Les vendes durarien fins al 1849 malgrat algunes subhastes celebrades durant el 1850. Tanmateix nosaltres vàrem fixar el termini de finalització el 1851, quan se signava el Concordat amb la Santa Seu i per tant ja tota intenció de venda expirava.

L'Església perdia en aquesta província 3.143 finques de les quals 1.143 eren finques rústiques adquirides pels diferents compradors i 276 finques urbanes. La resta es distribueix de la forma següent: de 525 finques solament es venia el domini directe, de 849 l'arrendament en metàl.lic, de 54 algun dret senyorial i 296 quedaven per vendre. Tot plegat a Lleida es desamortitzaren 42.856 jornals de terra, taxats en 24.074.053 rals i rematats en 39.224.120 rals. Si a més hi afegim els guanys de tots els altres conceptes esmentats, Hisenda ingressava 63.036.529 rals (no podem oblidar els diners moguts pels censals, la seva taxació arribava a 23.812.409 rs). Si ho comparem amb altres províncies la quantitat de terra desamortitzada és reduïda, es tracta de 17.142,4 ha. mentre que a Valladolid la xifra voltava les 59.000 ha., a Càceres les 90.000 ha. o a Sevilla les 70.000 ha. D'altra banda hom pot trobar províncies similars, per exemple Tarragona,Mallorca,Múrcia, Navarra, Sòria i les illes Canàries.

.-FINQUES RúSTIQUES.

Tot i això els ordes religiosos acaparaven una quantitat important de béns rústics i urbans. A la província de Lleida no hi havia cap casa de religiosos important, com podien ser aleshores els monestirs de Montserrat o de Poblet. A Lleida es comptaven aleshores 57 cases de religiosos regulars, de les quals 51 foren exclaustrades i venudes les seves propietats, 3 eren religiosos de la caritat (a Cervera, Balaguer i Solsona) i 3 d'escoles pies (Oliana, Balaguer i Solsona). En aquests sis últims casos l'orde es mantingué claustrada. Malgrat que les cases de religiosos més riques siguin les forànies no podem menystenir les 51 cases de regulars exclaustrades. L'orde més ric era el dels dominics, després dels cistercencs i cartoixans, que de fet eren foranis. Però les tres cases ja reuneixen el 26,30% de les finques venudes de tot el clergat i el 44,85% de les venudes al clergat regular. Entre els ordes rics se situaven també els benets amb 84 finques que reuneixen 4.139 jornals. Els quatre ordes religiosos esmentats fins ara: cartoixans, cistercencs, benets i dominics ja sumen 21.409 jornals o el 75,48% de la terra venuda del clergat regular. Aquestes quatre cases no solament reuneixen més terres sinó que a més es tracta d'hisendes, heretats, masos, peces de grandària important i de qualitat variada.

En canvi el clergat secular posseïa terres de qualitat i grandària inferior, però precisament per això podien tenir un altre tipus de beneficiari, a més, s'acollien a les noves condicions de les lleis d'Espartero. No podem tractar el clergat secular en un bloc monolític. Hem de distingir-hi dos grups:

-curats, beneficis, rectories,...amb poques terres i de poca qualitat, per bé que també hi ha excepcions. Per exemple els curats de Peramola, Tarròs i Vilagrassa recullen el 69,57% de la terra desamortitzada a tots els curats. Però pensem que la riquesa d'aquestes comunitats eclesiàstiques raïa en els censals.

-capítols de les catedrals i l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ambdós força més rics que els anteriors, amb hisendes i heretats sovint de grans dimensions. El capítol catedralici més ric era el de Lleida, però de les 279 finques subhastades solament se'n rematà 22.

.-Censos Emfitèutics.

Dels 525 censos subhastats solament se'n vendran 145 i 4 persones accedeixen a la redempció, que suposaria a l'Estat l'ingrés de 20.611 rals, mentre que per la venda n'ingressava 2.601.919 rals. On la xifra de vendes és més important és a la Segarra (de 155 subhastats es vendran 54) i a la Noguera (de 59 es vendran 46).

Pel que fa a les poblacions amb més censos subhastats predomina Vinaixa amb 62, Biosca amb 37, Solsona amb 32 i Térmens amb 19.

La desamortització de censos afectà 70 cases, però un 69% comptava amb menys de 5 censos. Part de les cases censalistes (87,14%) disposaven de censos capitalitzats per sota els 30.000 rals, mentre que la resta arribaren a xifres prou elevades.

.-Drets senyorials.

A banda dels censos subhastaren els següents drets senyorials: l'onzè, el setzè, el terratge, el sisè, el lluïsme i l'herbatge.

.-Arrendaments.

Es desamortitzaren i se subhastaren els arrendaments del clergat secular (curats, rectories i beneficis, bàsicament) i del clergat regular, els d'alguns ordes religiosos, com els trinitaris de Bellvís i de Lleida, els dels carmelites descalços de Balaguer, els dels franciscans

de Balaguer i Lleida, els dels benets de Gerri de la Sal i els de la cartoixa de Scala Dei.

Si ens fixem en el preu mitjà dels arrendaments pot oscil.lar entre els 30-50 rals/jornal en una terra campa de secà i els 90-200 rals/jornal en una terra de regadiu, però si és horta i de primera qualitat, la xifra pot elevar-se a 720 rals/jornals com l'hort dels carmelites descalços de Balaguer.

.-*Censals*.

El censalista lleidatà no tenia massa oportunitats d'esmerçar els seus diners i alhora controlar-los. Si, a més a més, exigia certa seguretat i una renda permanent, realment el ventall de possibilitats era reduït. Pràcticament la terra i totes les formes de crèdit que ella permetia eren l'única inversió. Però en qualsevol cas cal recordar que ser censatari no volia dir ser pobre. De fet, tothom es trobava entrampat en la complexa xarxa censalista. Les raons que podien dur a la creació d'un censal són diverses, tanmateix depenen també del grup social que el demanava: per invertir en activitats comercials i industrials, per pagar deutes i sortir de dificultats esporàdiques (dots, enterraments,...),solucionar deutes anteriors, o bé transformar els deutes en censals.

A la província de Lleida es posaren a la venda 10.821 censals pertanyents a 285 cases censalistes, però solament se'n vengué 721, adquirits per 23 compradors, dels quals 11 redimien el seu censal i alhora en compraven altres. La resta els cobraria l'Estat esdevingut ara censalista. Els censalistes més importants eren el clergat secular amb 6.060 censals i després el clergat regular amb 4.761. No obstant això les grans cases censalistes, que prestaven xifres més elevades, eren les del clergat regular. Naturalment els censataris d'un i altre clergat pertanyien a grups socials diferents, el grup social més alt manllevava el crèdit al clergat regular, i el sector menys enriquit al clergat secular, habitualment.

Si ens fixem en la distribució geogràfica del capital prestat, Lleida és la ciutat més important seguida de la Seu d'Urgell i Balaguer. D'altra banda si hi afegim la variable capital/censals, els més cars són deguts a Lleida, a Cervera i a la Seu d'Urgell. Cal fer especial esment al món hipotecari cerverí, pocs censals prestats per poques cases i cars.

.-*Cotització*.

La xifra mitjana de cotitzacions a Lleida és de 179% per les finques rústiques i 164% per les urbanes, la més baixa de Catalunya, però si ho ponderem amb la qualitat de les terres oferides en subhasta el resultat és certament satisfactori.

Els anys de més animació al mercat de les subhastes foren els anys compresos entre el 1842 i el 1844 quan més finques es taxaren, i el 1842-3 quan més finques es remataren. Pel 1842 el 55,61% de les finques i el 43,86% de les terres ja estaven en mans de nous propietaris, a més Hisenda ja havia ingressat el 75,08% dels diners bestrets.

Pel que fa a la distribució comarcal d'aquestes terres predominen les terres garriguenques, el número de finques segarrenques i la cotització més elevada és la de l'Alt Urgell.

.-*FINQUES URBANES*.

A la província de Lleida es desamortitzaren 40 convents, 18 molins de farina (de 4 molins de farina se subhastava solament l'arrendament), 14 d'oli, 10 forns (5 eren establerts) i la resta fins arribar a 276 finques urbanes desamortitzades eren cases. La situació de les cases és variada, malgrat el predomini de les 92 cases situades a la ciutat de Lleida en els diferents barris, les 17 de Castelldans, les 18 de la Seu d'Urgell, les 8 de Juneda i la resta es distribueixen entre 60 poblacions diferents.

Predominen les finques del clergat regular, per bé que quatre ordes recullen una part important de les peces subhastades i dels diners esmerçats en la compra de sengles finques. Del clergat regular es recolliren 181 finques, taxades en 4.482.306 rals, rematades en 7.574.237 rals i la seva cotització arriba al 169%. D'altra banda el clergat secular prescindia de 95 finques, taxades en 998.705 rals, rematades en 1.465.633 rals i cotitzades al 147%.

Si la distribució de la terra era bastant desequilibrada, en l'exemple de les finques urbanes passa el mateix, atès que una sèrie de finques solament podien ser adquirides per un determinat tipus de comprador: convents, molins, forns,...Entre els clients que reuneixen més finques urbanes trobem Pau Figuerola que compra 16 cases;Albert Camps,14 i Francesc Benet,7. Cal comentar fets curiosos com el d'Ignasi Girona que reuneix 6 molins o Càndido Jordana que compra 2 convents a Cervera i serveix d'intermediari per rematar-ne uns quants més. És interessant no oblidar la rapidesa amb què es remataven les finques urbanes.

.- *ELS BENEFICIARIS*.

Es tracta d'un dels apartats més interessants en els treballs de desamortització. Habitualment sempre s'analitza el veïnatge, el grup social del comprador, el nombre d'adquisicions, la forma de pagament i si pertany a grups socials rurals o urbans, però poques vegades s'aprofundeix massa en el paper que juguen aquests personatges dins el seu medi social. De vegades un beneficiari pot comprar ben poca cosa, i en canvi, resultar-ne enormement afavorit de la desamortització. Nosaltres en el capítol dedicat als beneficiaris hem tingut en compte aquesta variable.

Generalment s'admet que la burgesia és la gran beneficiària del procés desamortitzador, i de fet si fem una lectura ràpida ho és. Amb tot, compraren béns subhastats 296 persones o societats.

Però abans ens agrada destacar una figura que sense comprar res també es beneficia de la desamortització; és el cas de *l'intermediari*. Al voltant de les subhastes es teixia una complexa xarxa d'amistats personals, parentius, societats que rematava terres d'altri. `Adhuc de vegades aquests intermediaris s'intercanviaven el paper. Hem comptat 33 intermediaris, dels quals 17 compren béns i 18 no. Així s'adquireixen el 20,62% de les finques, que suposen el 52,47% de la terra comprada i el 55,46% dels diners bestrets en l'operació esmentada.

Uns altres oblidats però alhora també beneficiats són els que poden redimir el cens i així fer-se amb el domini total. És el que farà Antoni Minguell de Barbens, Josep Solé d'Arbeca, Vicenç Morell de Balaguer o l'hereu Marlet, Lluís Fàbregas de Barcelona. O bé recuperar el patrimoni familiar que formava part d'algun beneficiat, com els germans Sala de Ponts.

Entre els hisendats rurals deuria tenir èxit el fet de poder acudir al remat pel cobrament del drets senyorials, com l'onzè, el sisè, l'herbatge o el lluïsme.No hi manquen noms com Joan Puig i Coll de Talladell, Marià Agelet de Lleida o Jaume Ceriola de Barcelona.

Més lluny de les possibilitats de molts quedava la redempció del censal anunciat a l'1,5%, solament hi assistiren Joan Mestres, Ignasi Batiller, Tomassa Marlet tots de Lleida i Domènec Escolà de Torres de Segre.

Pel que fa als compradors de terra hem de recordar la màxima següent: *part de la terra és comprada pels barcelonins i part de les finques pels lleidatans (de la ciutat de Lleida).*

Aquest pagesos beneficiaris de la desamortització són residents a la ciutat de Lleida, fet habitual aleshores.

Solament el 31,66% de les finques foren rematades per compradors residents a la

població on es ven la finca. Es tracta de petits compradors que pagaran el 18,79% dels diners moguts en la compra de terres. El compradors barcelonins adquireixen el 21,73% de les finques, el 52,26% de la terra i aporten el 38,71% dels diners. Es tracta de terra bastant econòmica dedicada a prats de secà per a la ramaderia.

La burgesia és sens dubte, la classe social interessada a accedir a la propietat. Representa el 32,08% dels compradors, adquireix el 44,96% de les finques i paga el 72,56% dels diners. Els propietaris (entre els quals hem afegit els que apareixen als protocols notarials com a *hisendat*, *pagès* o *propietari*, de vegades de forma aleatòria) representen el 61,82%, compren el 47,89% de les finques i hi esmercen el 20,17% dels diners. Segons aquestes xifres hom pot dir que el mateix percentatge de finques han recollit els grups propietaris i els burgesos, ara bé, aquests darrers hi aportaren una xifra molt més important de diners, de fet es quedaven les finques millors i sobretot part de la terra. No oblidem les xifres següents: el 3,04% dels compradors aclaparen el 20,12% de les finques i el 74,18% de les terres, pagant el 38,71% dels diners bestrets. Podem seguir amb aquesta mena de xifres desorbitades: 7 persones gasten més d'1 milió de rals de billó -cada una- en tota l'operació, es tracta d'Ignasi Girona, Lluís Vandenbossche, Francesc Murlans, Jaume Mestres, Pau Figuerola, Jaume Torrents i Garpar Remisa. En canvi, si ens fixem en les xifres de diners gastades per compradors foranis i els de la província de Lleida el resultat és el mateix, gairebé, la qual cosa confirma la idea que els lleidatans compraren terres bones i cares i els foranis, moltes i barates.

El fet que els beneficiaris fossin els burgesos i els propietaris, i que tard o d'hora un grup forneix de gent a l'altre (sovint alguns comerciants acaben identificant-se com a hisendats), ens està mostrant una aliança entre la classe agrària benestant i la burgesia industrial o comercial. S'estava gestant el procés d'inserció agrícola en l'òrbita de l'economia de mercat. Una de les idees més clares de la burgesia fou eixamplar el seu patrimoni. Quan això no fou així, afavorí altres grups. Així intentava harmonitzar amb aquests altres grups i acostar-los a l'estat burgès. Al capdavall si la burgesia no hi participà més activament, és una conseqüència del tipus de finques posades a la venda.

En síntesi la reforma agrària liberal ha suposat per damunt de tot un canvi radical en la naturalesa de la propietat. La desamortització, com a peça d'aquella reforma, *contribueix* a mantenir el ritme dels canvis que ja s'havien observat en l'estructura de la propietat i en la de l'explotació en l'època prèvia. La burgesia ha estat la gran beneficiària d'aquesta revolució que, a la llarga, és la seva.

11. ANEX FINAL: INFORMACIÓ DETALLADA DE TOTES LES FINQUES SUBHASTADES, CLASSIFICADES SEGONS L'ORDE RELIGIÓS DESAMORTITZAT

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

INFORMACIÓ

Aquest annex final d'aquesta tesi recull totes les finques subhastades a la província de Lleida durant la desamortització de Mendizàbal. Hem distribuït en dues parts la informació procedent de les diverses fonts explicades al segon capítol en eun ANNEX A on consten les finques desamortitzades i a l'ANNEX B on consten els compradors.

A l'ANNEX A hem clasificat les dades en onze columnes de la forma següent:

-A la primera columna començant per l'esquerra hem situat l'orde religiós ordenat alfabèticament i la població on es troba el convent.

- A la segona el número que nosaltres hem adjudicat a la finca i eque ens servirà per saber qui ha comprat aquesta finca, la data de l'adquisició, la forma de pagament, etc.

-A la tercera hi consta la data de la subhasta. Es molt útil per calcular el temps que trivaga una finca per ser rematada. Per saber-ho cal buscar el número de la finca a l'Annex B.

- A la quarta hi ha informació del tipus de finca posada a la venda: casa, convent, molí, terra campa, horta, bosc, prat, erm, etc.

- La cinquena columna ens mostra la partida on es troba la terra desamortizada. De vegades aquesta informació no hi apareix. També hi hem escrit, de vegades, altres tipus de dades, per exemple si es tracta d'un arrendament o d'una venda de drets senyorials.

- A la sisena consta la població on es troba la finca.

- A la setena la grandària de la finca expressada en jornals.

- A la vuitena les porcions de jornal, les pórques. Recordem que un jornal és igual a dotze pórques.

- A la novena la taxació final en rals de billó. Alguna vegada es retaxen finques que, o bé no tenen comprador, o bé que el comprador es de clara en fallida.

- La desena, el remat en rals.

- L'onzena, la capitalització en rals.

Posteriorment l'Annex B, consta d'una relació confeccionada segons l'ordre numèric de les finques presentades anteriorment. Així doncs, solament cal interessar-se per una finca, buscar el número de la mateixa a l'Annex B i obtenir tota la informació de la compra. Si a més volem saber més dades del seu comprador, podem consultar la "Relació de Beneficiaris" del capítol 9 on gaudirem d'una petita biografia d'aquest personatge.

11.1. ANNEX A

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

11.1.1. CLERGAT REGULAR

Taula 11-1.
Taula 11-2.
Taula 11-3.
Taula 11-4.
Taula 11-5.
Taula 11-6.
Taula 11-7.
Taula 11-8.
Taula 11-9.
Taula 11-10.
Taula 11-11.
Taula 11-12.
Taula 11-13.
Taula 11-14.
Taula 11-15.
Taula 11-16.
Taula 11-17.
Taula 11-18.
Taula 11-19.
Taula 11-20.
Taula 11-21.
Taula 11-22.
Taula 11-23.
Taula 11-24.
Taula 11-25.
Taula 11-26.
Taula 11-27.
Taula 11-28.
Taula 11-29.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITACIO RENDES
AGUSTINS CALÇATS GUISSONA	1	2-11-1838	HORTA	CAMI CERVERA	GUISSONA		6	2433		
	2	9-41839	HORTA	DE BAIX	GUISSONA		3	2.433	2400	
				DE DALT	GUISSONA		2	2,600	1600	
				JOC DE PILOTA	GUISSONA		1	933	933	
	3	29-8-1844	VINYA	VINYES SOTA CASA	MASSOTERES	7	9	8.370	8.390	
	4	29-8-1844	VINYA	TROS DE L'ERA	MASSOTERES	1	8	1.400	1.400	
	5	29-8-1844	VINYA	MALLOLA	MASSOTERES		9	720	720	
	6	29-8-1844	VINYA	VINYA DE L'HORT	MASSOTERES	5	4	6.080	6.080	
	7	29-8-1844	VINYA	FETXES DEL TORRENT	MASSOTERES		8	870	870	
	8	29-8-1844	BOSC	FETXES DEL TORRENT	MASSOTERES	20	4	2830	3.600	
	9	31-8-1844	CONVENT		GUISSONA			46.200	47.200	
AGUSTINS CALÇATS LLEIDA	10	31-7-1838	HORTA	PARTIDA DE GRANYENA	LLEIDA	13	9	73.919	73.919	
	11	31-7-1838	HORTA	PARTIDA GRANYENA	LLEIDA	19	1	102.054	102.054	
	13	31-7-1838	HORTA	PARTIDA GRANYENA	LLEIDA	18	4	98.479	98.479	
	14	31-7-1838	HORTA	PARTIDA GRANYENA	LLEIDA	3	1	16.748	16.748	
AGUSTINS DE CERVERA	15	15-12-1840	CAMPA		CERVERA	13	6	19.766	40.000	
	16	15-12-1840	HORTA		CERVERA		2	1.400	5.600	
	17	15-12-1840	CASA	CARRER MAJOR	CERVERA.			13.144	13.144	
	18	19-3-1844	CONVENT	CARRER MAJOR	CERVERA.			190.590		
AGUSTINS DE PUIGCERDA	19	18-4-1849	CAMPA	PADROL	BALTARGA		4	700	700	
	20	5-11-1849	CAMPA	PADROL	BALTARGA		9	1.700	1.700	
AGUSTINS DE SANAÜJA	21	4-5-1841	CASA	HERETAT PALOU*	PALOU DE SANAUJA			7.249		
			CAMPA	TROS DE L'ETA	SANAM	20		16.000		
			CAMPA	COMANGUERA	SANAÜJA	2	8	2.130		
			CAMPA	LA JUNCA	SANAÜJA	18		14.000		
			CAMPA	BARDINÈS	SANAÜJA		8	530		
			CAMPA		SANAÜJA	47		2.700	61.000	
	22	4-5-1841	CASA	HERETAT LES PLANES*	PALOU DE SANAÜJA			6.616		
			CAMPA		PALOU DE SANAÜJA	13	4	6.616		
			CAMPA		PALOU DE SANAÜJA	26		7.600		
			CAMPA	CANDEMOLES	PALOU DE SANAÜJA	5	6	4.945	54.000	
	23	5-10-1841	CASA		SANAÜJA			4.913	5.113	
	24	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	2	4	2.866	2.966	
	25	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	2	2	4.150	4.250	
	26	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	4	7	9.433	9.633	
	27	5-10-1842	ERMA		SANAÜJA	3	2	2100	2200	
	28	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	3	7	7.680	7.880	
	29	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	3	10	8.500	8.700	
	30	5-10-1842	VINYA		SANAÜJA	2	l0	4.080	4.180	

Taula 11-1.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	31	5-10-1842	VINYA		SANAÜJA	4	10	9.400	9.600	
	32	5-10-1842	ERMA		SANAÜJA	3	8	1.900	2600	
	33	5-10-1942	VINYA		SANAÜJA	3	11	& 030	12830	
	34	5-10-1842	BOSC		SANAÜJA	6	5	4.366	8.000	
	35	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	2	11	6.666	6.866	
	36	5-10-1842	CAMPA		SANAÜJA	1	9	2960	4.100	
	37	5-10-1841	BOSC		SANAÜJA	3	6	3.233	5.000	
	38	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	2	10	1.350	14.000	
	39	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	3	7	4.260	7.700	
	40	5-10-1841	CAMPA		SANAÜJA	1	3	2.000	3.300	
	41	5-10-1841	CAMPA		SANAÜJA	1	1	2.233	3.200	
	42	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	2	8	4.650	8.100	
	43	5-10-1841	BOSC		SANAÜJA	3		1.250	4.200	
	44	5-10-1841	OLIVERA		SANAÜJA	3	6	Z300	4.200	
	45	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	6	8	13.400	22000	
	46	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	2	2	4.500	6.000	
	47	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	1	11	4.100	12.000	
	48	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	4	8	10.100	22.000	
	49	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	1	4	2.500	4.700	
	50	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA		2	566	2000	
	51	5-10-1841	HORT		SANAÜJA		5	2,333	5.200	
	52	5-10-1841	CAMPA		SANAÜJA	2	6	600	14.800	
	53	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	5	4	4.500	9.400	
	54	5-10-1841	VINYA		SANAÜJA	2		1.400	3.300	
	55	15-6-1844	CAMPA		VILANOVA DE L'AG	74	2	19.500	19.600	
	56	31-8-1844	CONVENT	CAMí D'AGRAMUNT	SANAÜJA			22.100	23.100	
AGUSTINS DE LA SEU D'URCELL	57	28-6-1839	CAMPA REG	MAGDALENA	SEU D'URGELL	3	1	12746	38.000	
	58	28-6-1839	CAMPA	MAGDALENA	SEU D'URGELL	4	6	15.594	48.500	
	59	17-3-1840	CAMPA	SEGALèS	SEU D'URGELL	7	6	22200	90000	
	60	14-7-1840	CAMPA REG	MAGDALENA	SEU D'URGELL	1	6	6.733	33.600	
	61	14-7-1840	CAMPA REG	TORNALL	SEU D'URGELL	3	10	13.500	57.600	
	62	14-7-1840	CAMPA REG	TORNALL	SEU D'URGELL	2	6	9.766	50.200	
	63	14-7-1840	CAMPA REG	BOIXADERA	SEU D'URGELL	4		14.933	96.800	
	64	14-7-1840	TERRA REG	PRAT DE LA COSTA	SEU D'URGELL	2		7.782	32.100	
	65	14-7-1840	HORT		SEU D'URGELL	9	10.200	55.000		
	66	7-8-1840	CAMPA	CAMP DE BAIX	SEU D'URGELL	12	6	37.300	37.600	
	67	7-8-1840	CAMPA REG	CAMP DE DALT	SEU D'URGELL	7	6	17.944	18.200	
	68	18-9-1840	CAMPA	ST.JOAN PALANCA	SEU D'URGELL	10	6	36600	70000	
	69	18-9-1840	CAMPA	SARDINA	SEU D'URGELL	4	6	8.600	8.800	
	70	15-&1841	CAMPA		SEU D'URGELL			33.600		
	71	27-8-1841	CAMPA	MAGDALENA	SEU D'URGELL	12		16,000	16.000	
	72	5-11- 1	PATI	C.ST.AGUSTí	SEU D'URGELL			1.600	1.600	
	73	9-1-1842	SORRAL	MAGDALENA	SEU D'URGELL		1.333	1.333		
	74	19-5-1848	ERMA		CIVIS	1				

Taula 11-2.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO REMAT
AGUSITNS DE TàRREGA	75	15-4-1843	CONVENT-HORT		TARREGA			82300	201.000	
	76	19-5-1848	CASA	RAVAL	TARREGA					
	77	19-5-1848	CASA	RAVAL	TARREGA			3.450		
	78	19-5-1848	CASA	CARRERA GODERS	TARREGA					
	79	8-11-1848	CASA	CARRER ST. AGUSTÍ	TARREGA			6.090	7.500	
	80	20-11-1848	CORRAL	CARRER DE LA FONT	TARREGA			540	625	
CLARISSES DE BALAGUER	81	5-10-1841	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	1	4	8.400	14.400	
	82	5-10-1841	CAMPA	BALLMéS	BALAGUER	2	2	9.600	15.500	
	83	5-10-1848	CAMPA	BONAI	BALAGUER		11	5.400	8.500	
	84	5-10-1848	CAMPA	BONAI	BALAGUER.	1	4	6.600	11.500	
	85	10-12-1842	HORT TAPIAT		BALAGUER			22.300	22.300	
	86	22-6-1849	CASA-CONVENT		BALAGUER					
	87	26-2-1842	CAMPA		BALAGUER	16		8.400	8.400	
CLARISSES DE LLEIDA	88	3-8-1838	HORTA	BOBAR	LLEIDA	1	7	6.600	6.600	
	89	26-3-1839	CASA	CARRER SEGARRA,44	LLEIDA			59.580	60.080	
	90	17-5-1839	CASA	CARRER	LLEIDA			29.340	48.000	
				CARRETERA,2						
	91	17-5-1839	CASA	CARRER	LLEIDA			29.110	56.500	
				CARRETERA,3						
	92	17-5-1839	CASA	CARRER HOSPITAL,5	LLEIDA			26.430	80.000	
	93	11-10-1839	HORTA	MARIOLA	LLEIDA	1		11.967	12.600	
						1	1	10.797	10.797	
	94	11-10-1839	HORTA	SANT GIL	LLEIDA	3	7	32.000	49.500	
	95	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,6	LLEIDA			34.262	36.000	
	96	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,7	LLEIDA			21.160	28.000	
	97	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,8	LLEIDA			11.464	16.000	
	98	24-1-1840	CASA	CARRER NOU,7	LLEIDA			10.760	10.760	
	99	1-5-1840	CASA	CARRER CLAVELL,37	LLEIDA			6.704	6.704	
	100	1-5-1840	CASA	CARRER. CLAVELL,39	LLEIDA			4.316	4.316	
	101	1-5-1840	CASA	CARRER CLAVELL,40	LLEIDA			5.316	5.316	
	102	1-5-1840	LLENYER		LLEIDA			2.700	2,700	
	103	14-7-1840	CASA-CORRAL	CARRER NOU,22	LLEIDA			16.820	29.000	
	104	26-1-1841	HORTA	FONTANET	LLEIDA	4	2	31.200	100.000	
	105	164-1841	CASA	CARRER NOU,23	LLEIDA			17.210	28.500	
	106	16-4-1841	CASA	PLAÇA ST.LLORENÇ,3	LLEIDA			42.304		
	107	16-4-1841	HORTA	FONTANET	LLEIDA	1	8	12666	80.000	
	108	27-8-1841	HORTA		ALPICAT	1	1	5.850	5.850	
						5	4	24.880	24.880	
	109	5-10-1841	CASA	CARRER NOU,24	LLEIDA			16.914	20.914	
	110	5-10-1841	CASA	CARRER NOU,25	LLEIDA			15.454	16.000	
	111	5-10-1841	CASA	CARRER NOU,30	LLEIDA			8.304	8.304	
	112	5-2-1842	CASES	CARRER OBRADORS,30-31	LLEIDA			12.000	12.000	
	113	16-&1842	CASA	CARRER CLAVELL,36	LLEIDA			8.000	16.000	
	114	16-6-1842	CASA	CARRER OBRADORS,17	LLEIDA			10.800	11.000	
	115	21-6-1842	HORTA	REJOLA,	LLEIDA	2	7	17.300	104.000	
	116	11-10-1842	CASA	CARRER MORISCOTS,16	LLEIDA			7.500	15.000	
	117	11-10-1842	HORTA	MARIOL.A	LLEIDA		11	8.966	35.500	
	118	22-10-1842	CAMPA	MARIOLA	LLEIDA	2	l0	9.600	30.000	
	119	15-6-1844	CASA	CARRER NOU,27	LLEIDA			3.200		
	120	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	6	11.153		
	121	16-9-1853	CAMPA	FONTANET	LLEIDA	1	6	10.666		
	122	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	2	6.666		
	123	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	2	2	12.666		
	124	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	1	8.333		
	125	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	4	8.000		
	126	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	9	10.000		
	127	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	4	2	19.411		
	128	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	2	6.666		
	129	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA		10	5.000		
	130	16-9-1853	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	2	6.666		

Taula 11-3.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CLARISSESDE PUIGCERDÀ	131	18-4-1844	CASA,PALLERRA	PRATS DE LA CERDANYA	N.C.			13.500		5.900
	132	18-4-1844	CAMPA	LAS BRAGAS	N.C.	13	4	20.600	20.600	
	133	15-6-1844	CAMPA	PRATS DE LA CERDANYA	N.C.	3		450	450	
	134	15-&1844	CAMPA	CANT DE PUNTES	N.C.	3	10	425	425	
	135	15-6-1844	CAMPA	LA DEVESA	N.C.	1	2	300	700	
	136	15-6-1844	CAMPA	COLOMINETA	N.C.	3	6	1.000	1.000	
	137	15-6-1844	CAMPA	FEIXA DE LES DEVESES	N.C.		1	200	200	
	138	15-6-1844	CAMPA	CAMP ROIG	N.C.	10	8	700	8.700	
	139	15-6-1844	CAMPA	PRAT BOBÉ	N.C.		2	400	400	
	140	15-6-1844	CAMPA	PEDRA BLANCA	N.C.		4	250	250	
	141	16-&1844	CAMPA	CAMP DE CREUETA	N.C.	1		450	450	
	142	16-6-1844	CAMPA	CLOS DEL MALLA	N.C.	5	8	6.400	6.400	
	143	16-6-1844	CAMPA	CAMP DE LES PAIRES	N.C.	2	6	2.200	2200	
	144	16-6-1844	CAMPA	FEIXES DE LA SALETA	N.C.		5	450	450	
	145	16-6-1844	CAMPA	CAMP DE LES CREUS	N.C.	1	10	1.500	1.800	
	146	16-6-1844	CAMPA	COMA DEL PLA	N.C.	8	9	6.800	6.800	
	147	16-6-1844	CAMPA	CANMP DINGOL,	N.C.	12	1	16.800	33.000	
	148	16-6-1844	CAMPA	CAMP DINGOL,	N.C.	2	7	3.200	7.600	
	149	16-&1844	CAMPA	CAMPET LES COMES	N.C.	1		800	966	
	150	16-6-1844	CAMPA	CAMPET LES CREUS	N.C.		1	300	900	
	151	16-6-1844	CAMPA	CANPET LES CREUS	N.C.	1	1	1.100	1.500	
	152	16-6-1844	CAMPA	CUBESTRADA	N.C.		4	450	900	
	153	16-6-1844	CAMPA	CUBESTRADA DE BAIX	N.C.	2	3	700		
	154	16-6-1844	CAMPA	TRES FEIXES DE PADRAL,	N.C.	2	4	3.200	12.000	
	155	16-6-1844	CAMPA	PRAT DE TEXAIRE	N.C.	1	2	3.600	10.000	
	156	16-6-1844	CAMPA	PRAT DEL GUIM	N.C.	3	9	15.500		
	157	16-&1844	CAMPA	PRAT DEL GUIM	N.C.		1	600		
CLARISSES DE TARRAGONA	158	29-1-1841	MOLí-HORT	GIJALDA	LLEIDA			207.430	904.430	
	159	29-1-1841	HERETAT	GUALDA	TORREFARRERA	22	11	96.200	96.200	
						10		33.418	33.418	
						19	5	163.627	163.627	

Taula 11-4.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
MONGES ENSENYANÇA LLEIDA	160	3-8-1838	CASA	SEMINARI VELL,21	LLEIDA			53.240	60.000	
	161	204-1839	CASA	C.CAVALLERS,19	LLEIDA			24.000	43.000	
	162	7-8-1839	CASA-FORN	CARRER PALMA,6	LLEIDA			58.485	58.500	
	163	20-9-1839	HORTA	FONTANEr	LLEIDA	5	9	67.766	67.766	
						5	1	53.721	53.721	
						3	3	38.367	38.367	
	164	12-11-1839	HORTA	FONTANET	LLEIDA	1	5	13.600	14.400	
	165	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,6	LLEIDA			34.260	34.260	
	166	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,7	LLEIDA			21.160	21.160	
	167	22-11-1839	CASA	CARRER SEGARRA,8	LLEIDA			11.464	11.464	
	168	22-6-1840	CASA	C.ST. LLORENÇ,43	LLEIDA			14.304	15.600	
	169	22-6-1840	CASA	CARRER PALMA,1	LLEIDA			18.960	40.800	
	170	29-6-1840	HORT	PARDINYES ALTES	LLEIDA	1	10	16.000	16.200	
	171	4-11-1840	CASA	CARRER PALMA,3	LLEIDA			13.750	14.500	
	172	4-9-1840	CASA	CARRER PALMA,4	LLEIDA			14.175	15.000	
	173	4-9-1840	CASA	CARRER PALMA,5	LLEIDA			14.400	14.900	
	174	15-12-1840	CASA	CARRER CAVALLERS,23	LLEIDA			87.340	355.000	
	175	26-1-1841	CASA	CARRER PALMA ,2	LLEIDA			12.600	30.000	
	176	8-6-1841	HORT	FONTANET	LLEIDA	1	8	12,666	80.000	
	177	8-6-1841	CASA	PLAÇA ST.LLORENÇ,3	LLEIDA			42.304	42.304	
	178	29-6-1841	HORT	RUFEA	LLEIDA	3		18.766	59.766	
	179	29-6-1841	HORT	RUFEA	LLEIDA	3	1	18.766	71.766	
	180	19-3-1842	HORT	RUFEA	LLEIDA	2	9	19.000	32.000	
	181	19-3-1842	HORT	RUFEA	LLEIDA	1	8	12250	38.200	
	182	19-3-1842	HORT	RUFEA	LLEIDA	5	1	31.504	73.500	
	183	19-3-1842	HORT	RUFEA	LLEIDA	5		30.200	63.200	
	184	19-3-1842	HORT	FONTANET	LLEIDA	2	5	20.650	100.500	
	185	16-6-1842	CASA	CARRER TALLADA,2	LLEIDA			18.775	18.775	
	186	21-6-1842	HORTA	PARTIDA DE JESúS	LLEIDA	1	8	14.400	103.000	

Taula 11-5.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
MONGES ENSENYANÇA DE LA SEU D'URGELL	187	7-11-1843	VINYA*		SEU D'URGELL			34.266	101.200	
MONGES ENSENYANÇA SOLSONA	188	7-3-1843	CAMPA		LLOBERA	1	7	1.850	2.150	
	189	7-3-1843	CAMPA	PLANES DE CAN LLORD	LLOBERA		8	1.233	1.333	
	190	7-3-1843	CAMPA	PLANA DEL ROURE	LLOBERA	1	8	2.400	2.500	
	191	7-3-1843	CAMPA	AMUNT CAN LLORD	LLOBERA	1	4	1.570	2.170	
	192	7-3-1843	CAMPA	VINYETA CAMP LLORD	LLOBERA	4		3.800	4.600	
	193	7-3-1843	CAMPA	SOLAR CAMP LLORD	LLOBERA	4	10	3.533	3.933	
	194	7-3-1843	CAMPA	PEÇA ROJA	LLOBERA		6	390	516	
	195	7-3-1843	CAMPA	DEL CLUP	LLOBERA	1	3	670	670	
	196	7-3-1843	CAMPA	FONTASSA	LLOBERA		10	350	350	
	197	7-3-1843	CAMPA	MÉS AVALL	LLOBERA		8	280	350	
	198	7-3-1843	CAMPA		LLOBERA		7	360	410	
	199	7-3-1843	CAMPA	COMA DE CAN LLORD	LLOBERA		9	325	325	
	200	7-3-1843	BOSC	BOSC DE CAN LLORD	LLOBERA	509	11	32.526	32.526	
	201	7-3-1843	CAMPA	CASETES DE CAN LLORD	LLOBERA		8	466	516	
	202	7-3-1843	CAMPA	CABANA CAN LLORD	LLOBERA		7	390	483	
	203	7-3-1843	CAMPA	LES SORTETES	LLOBERA		3	164	164	
	204	7-3-1843	CAMPA	SORTETES CAN LLORD	LLOBERA	1	3	570	650	
	205	7-3-1843	BOSC		LLOBERA	271	1			
	206	7-3-1843	HORT	CASETA DE LLORET	LLOBERA		1	215	300	
	207	7-3-1843	CAMPA	PERACAMPS	LLOBERA	1	6	800	1.400	
	208	7-3-1843	CAMPA	VINEYTA DE PERACAMPS	LLOBERA	1		675	1.175	
	209	7-3-1843	CAMPA	TROS DEL GUIM	LLOBERA		9	430	930	
	210	7-3-1843	CAMPA	COMALLETS PERACAMPS	LLOBERA	2	1	234	534	
	211	7-3-1843	CAMPA	VINYA PERACAMPS	LLOBERA	1		670	1.170	
	212	7-3-1843	CAMPA	CLOTS CAN PERACAMPS	LLOBERA	1	4	900	1.400	
	213	7-3-1843	CAMPA	COLLET CAN PERACAMPS	LLOBERA	1	1	687	1.266	
	214	7-3-1843	CAMPA	COMELLES	LLOBERA		10	516	1.016	
	215	7-3-1843	CAMPA	PEDRó CAN PERACAMPS	LLOBERA		9	438	738	
	216	7-3-1843	CAMPA	PERERS CAN PERACAMPS	LLOBERA		9	491	891	
	217	7-3-1843	ERMA	CAN PERACAMPS	LLOBERA	1	9	509	1.009	
	218	7-3-1843	HORT	CAN PERACAMPS	LLOBERA		1	240	600	
	219	7-3-1843	BOSC	CAN PERACAMPS	LLOBERA	535	3	27.300	27.800	
	220	7-3-1843	CAMPA	COLOMINA	LLOBERA	1	2	620	1.120	
	221	7-3-1843	VINYA	VINYA DEL PADRó	LLOBERA	2	6	1.750	2.850	
	222	7-3-1843	CAMPA	ROVIRONS DE CASA NOVA	LLOBERA	3	3	2.150	3.150	
	223	7-3-1843	CAMPA	VINYETA DELS ROBIRONS	LLOBERA		3	270	1.000	
	224	7-3-1843	CAMPA	SECANELLA CASANOVA	PERACAMPS	1	9	1.170	2.170	
	225	7-3-1843	CAMPA	PLANES DEL REGUEROT	PERACAMPS	7	5	2.620	4.020	
	226	7-3-1843	CAMPA	LLOPS DE CUPET	PERACAMPS		3	226	700	
	227	7-3-1843	CAMPA	FEIXA DE L'ERA	PERACAMPS	1		640	1.340	
	228	7-3-1843	CAMPA	SOBRE LA CARRERA	PERACAMPS		5	307	807	
	229	7-3-1843	CAMPA	PLANA DEL VALL	PERACAMPS	10	4	918	3.000	
	230	7-3-1843	CAMPA	BOïGAS DEL REGUEROT	PERACAMPS		11	365	865	
	231	7-3-1843	CAMPA	VIGOT	PERACAMPS	1	3	340	840	
	232	7-3-1843	CAMPA		PERACAMPS		1	315	1.015	
	233	7-3-1843	BOSC		PERACAMPS	428		24.986	25.486	
	234	7-3-1843	CAMPA	CASA DE COMADORIA	PERACAMPS		10	425	925	
	235	7-3-1843	CAMPA	VINYETA COMADOIRA	PERACAMPS		4	284	400	
	236	7-3-1843	CAMPA	VINYETA COMADOIRA	PERACAMPS		6	213	400	
	237	7-3-1843	CAMPA	VIGOT DE COMADOIRA	PERACAMPS	1	1	437	537	
	238	7-3-1843	CAMPA	BOïGUES DE LA BOïGUERA	PERACAMPS	1	3	323	423	

Taula 11-6.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CAPUTXINS DE CERVERA	239	27-8-1841	CAMPA.		CERVERA		10	6.930	16.000	
	240	27-8-1841	HORT		CERVERA.		6	5.830	20.000	
	241	19-5-1848	CONVENT		CERVERA			12.512		
CAPUTXINS DE LLEIDA	242	12-11-1839	HORT	HORT DELS CAPUTMNS	LLEIDA.		7	31.022	49.500	
							6	14.385	40.000	
							5	12.810	13.000	
CAPUTXINS DE SOLSONA	243	27-8-1841	HORT		SOLSONA		6	3.820	3.732	
	244	27-8-1841	VINYA		SOLSONA,		10	2.150	2.250	
	245	19-3-1844	SOLAR	CONVENT	SOLSONA		6	5.533		
CAPUTXINS DE TREMP	246	23-5-1843	HORT-TRULL	RAVAL	TREMP	1	11	12.500	13.900	
MERCEDARIS D'AGRAMUNT	247	5-6-1838	CAMPA.	BALAGUER	AGRAMUNT	13	10	19.297	20.800	
	248	5-6-1838	CAMPA,	MOLí VELL	ACRAMUNT	4	6	20.566	20.566	
	249	30-10-1838	VINYA		AGRAMUNT	26	10	19.866	20.000	
	250	30-10-1838	VINYA	LES PLANES DE SIó	AGRAMUNT	4	10	5.000	5.200	
	251	30-10-1838	VINYA	LA TOMASSA	AGRAMUNT	7	4	4.693	5.000	
	252	24-5-1839	CAMPA	OFEGATS	AGRAMUNT	49	6	20.920	42.000	
	253	24-5-1839	HORT	HORTS DEL P0U	AGRAMUNT		10	20.809	30.500	
	254	12-11-1839	ERA	AMB FERRAGINAR, CORRAL	AGRAMUNT		10	7.466	7.466	
	255	12-11-1839	CAMPA.	CAMARIFARDA	AGRAMUNT	3	6	3.166	3.166	
	256	12-11-1839	CAMPA	CAMí DE PONIS	AGRAMUNT	4	6	1.166	1.166	
	257	12-11-1839	CAMPA.	ORIOLA	AGRAMUNT	3		966	966	
	258	12-11-1839	CAMPA	SERRALLONGA	ACRAMUNT	1	1	966	966	
	259	12-11-1839	BOSC	SERRALLONGA	AGRAMUNT	2	10	2.600	2.600	
	260	15-12-1840	CAMPA	ROCAPLANA	AGRAMUNT	9	7	3.433	8.000	
	261	15-12-1840	CAMPA.	TARREGA	PUIGVERT	14		6.066	16.566	
	262	29-6-1840	CAMPA	GRUMANS	AGRAMUNT	3	8	866	2.000	
	263	11-1-1842	CAMPA,	TORSA	AGRAMUNT	11	6	2 .300	2.500	
	264	13-1-1842	CAMPA	CLOT DE BANDERA	ACRAMUNT	5	6	660	760	

Taula 11-7.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
MERCEDARIS DE LLEIDA	265	26-6-1838	HORT	GARDENY	LLEIDA	2	10	21.571	55.000	
	266	16-5-1843	CAMPA	RUFEA	LLEIDA	4	2	12.933	12.933	
	267	19-3-1844	CONVENT	CARRER ST.ANTONI	LLEIDA			270.000	282.000	
	268	19-5-1848	CAMPA	ALPICAT	LLEIDA		10			
	269	19-5-1848	CAMPA	MARIMUNT	LLEIDA	1	6	3.000	3.000	
	270	19-5-1848	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	8	5.400		4.800
	271	19-5-1848	CAMPA	MONTCADA	LLEIDA	1		3.200		3.800
	272	19-5-1848	CAMPA	FONTANET	LLEIDA	1	3	12.000		12000
MERCEDARIS SANT RAMON	273	27-8-1841	CAMPA	MASDEMPOLA	ARBECA	3	6	2.400	10.250	
	274	27-8-1841	CAMPA	MASDEMPOLA	ARBECA	2	2	1.500	12.100	
	275	8-1-1842	CAMPA		PORTELL	6	9	5.900	12.100	
	276	8-1-1842	VINYA		MONTRóS	3		2.400	2.600	
	277	8-1-1842	CAMPA		PORTELL	10	1	10.700	11.200	
	278	8-1-1842	BOSC		PORTELL	2	7	1.750	1.800	
	279	8-1-1842	VINYA		PORTELI-	3	11	7.800	8.300	
	280	8-1-1842	BOSC		PORTELL	4	9	2.625	2.675	
	281	8-1-1842	CAMPA		PORTELL	31	7	31.500	32.500	
	282	8-1-1842	CAMPA		PORTELL	6	1	7.168	7.668	
	283	11-1-1842	CAMPA		PORTELL	10		9.100	9.600	
	284	11-1-1842	CAMPA	MALACARA	PORTELL	50	4	37.300	38.300	
	285	11-1-1842	HORT	MALACARA	PORTELL		6	2.000	2.200	
	286	19-5-1848	CAMPA	BASSA LLARGA	CERVERA	4				
	287	2-12-1843	CONVENT		SANT RAMON			502.662		
MERCEDARIS DE TARREGA	288	8-11-1839	CAMPA	FERRAGUT	ANGLESOLA	2	3	3.300	3.500	
	289	24-1-1840	CAMPA	MOR	TARREGA	2		3.966	3.966	
	290	14-7-1840	CAMPA		TARREGA	4		16.000	45.200	
	291	14-7-1840	CAMPA	DEL PAS	TARREGA	4	1	12.500	31.000	
	292	14-7-1840	CAMPA	VALLMAJó	TARREGA	11	11	10.466	30.000	
	293	14-7-1840	CAMPA	CAMí DEL MOLí	TARREGA		6	3.440	3.640	
	294	16-4-1841	CAMPA	L'ESPINA	TARREGA	2	9	3.866	3.866	
	295	16-4-1841	CAMPA	PRAT I BUSCARA	TARREGA	2	4	4.766	4.766	
	296	16-4-1841	CAMPA	GARRIGUES	TARREGA	6	8	10.833	10.833	
	297	21-(>1842	PANERA	CARRER MERCE	TARREGA			8.123	24.000	
	298	7-7-1842	PALLERES	CARRER. MERCE	TARREGA			8.123	20.123	
	299	14-2-1843	CASA	CARRER ST. AGUSTí	TARREGA			3.240	3.440	
	300	14-2-1843	CASA	AFORES	TARREGA			2.780	5.480	
	301	14-2-1843	CASA	RAVAL	TARREGA			3.520	5.020	
	302	14-2-1843	CASA	RAVAL	TARREGA			3.800	4.000	

Taula 11-8.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CARMELITES DE BALAGUER	303	2-10-1840	HORT		BALAGUER	1	3	28.500	61.700	
	304	20-10-1840	HORT	(AMB P0U 1 SíNIA)	BALAGUER	6	1.500	1.700		
	305	23-5-IM3	HORT	RERAMURS	BALAGUER		2	6.000	14.600	
CARMELITES C.BORGES	306	30-9-1838	CAMPA	QUADRA	BORGES BLANQUES	4	9	10.296	10.296	
	307	30-10-1838	CAMPA	QUADRA	BORGES BLANQUES	3	10	7.025	7.025	
	308	30-10-1838	CAMPA	QUADRA	BORGES BLANQUES	1	10	2.564	Z564	
	309	30-10-1838	CAMPA	QUADRA	BORGES BLANQUES	1		600	600	
	310	30-10-1838	CAMPA	QUADRA	BORGES BLANQUES	1	3	1.800	1.800	
	311	30-10-1838	CAMPA	BERDUNYES	BORGES BLANQUES	5	1	6.586	6.586	
	312	30-10-1838	CAMPA	TOLL DE L'OLLA	BORGES BLANQUES	12	3	M500	1000	
	313	30-10-1838	CAMPA	TROS N0U	BORGES BLANQUES	5	7	6.670	6.670	
	314	30-10-1838	CAMPA	SANT SALVADOR	BORGES BLANQUES	4	6	4.200	4.200	
	315	30-10-1838	CAMPA	LA BASSA	BORGES BLANQUES	3		13.080	13.080	
	316	30-10-1838	CAMPA	EL FARRAGINAL	BORGES BLANQUES	1	2	7.000	7.000	
	317	30-10-1838	CAMPA	DELS HORTS	BORGES BLANQUES	1	2	zooo	2-000	
	318	30-10-1838	HORT	PROP DEL CONVENT	BORGES BLANQUES		2	1.500	1.500	
	319	30-10-1838	CAMP	LA CASLANA	BORGES BLANQUES	5	10	13.025	13.025	
	320	30-10-1838	CAMPA	BALAGUER	BORGES BLANQUES	7	4	17.087	17.097	
	321	30-10-1838	CAMPA	DE DALT	BORGES BLANQUES	8	2	11.500	11.500	
	322	30-10-1838	CAMPA	DE DALT	BORGES BLANQUES	15	6	18.025	18.025	
	323	30-10-1838	CAMPA	DE BAIX	BORGES BLANQUES	13		12.000	12.000	
CARMELITES C. LLEIDA	324	17-5-1839	HORT	PARDINYES BAIXES	LLEIDA	2	4	21.333	36.000	
	325	21-6-1842	CAMPA	PICA DE BAIX	LLEIDA	12	6	53.333	73.334	
						26	6	141.353	141.353	
						40		118.960	118.960	
	326	21-&1842	CONVENT	CARRER CARME	LLEIDA			41.233	104.000	
	327	16-4-1842	CAMPA	MUR ST.FERRAN	LLEIDA			1.600	1.600	
CARMELITES D. LLEIDA	328	5-10-1841	CASA	CARRER PLATERIA,16	LLEIDA			3.600	3.600	
	329	19-3-1843	CASA-HORT	CARRER PLATERIA,23	LLEIDA			3.800	18.000	
	330	19-3-1842	CASA-HORT	CARRER PLATERIA,31	LLEDA			8.520	18.200	
	331	19-3-1842	CASA	CARRER PLATERIA,32	LLEIDA			7.340	12000	
	332	19-3-1842	CASA	CARRER PLATERIA,33	LLEIDA			U40	IZ200	
	333	19-3-1842	CASA	CARRER PLATERIA,34	LLEIDA			3.602	6.500	
	334	16-4-1843	HORT	RUFEA	LLEIDA	2		9.600	51.000	
	335	16-5-1843	HORT	RUFEA	LLEIDA	4	2	17.933	74.000	
	336	19-5-1843	CAMPA	VALLCALENT	LLEIDA	2	1	10.500	41.600	
	337	18-ene-05	CONVENT		LLEIDA					

Taula 11-9.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
CARMELITES DE SALGAR	338	9-10-1840	CAMPA		ARTESA DE SEGRE	2	3	11.391	11.391	
	339	9-10-1840	CAMPA	BORJA	MONTSONIS	3	3	1.500	1.500	
	340	9-10-1840	CAMPA	TROS DE L'ERA	SALGAR	3	1	1.800	1.800	
	341	9-10-1840	CAMPA	TROS DEL SORT	SALGAR	3	4	16.662	16.662	
	342	9-10-1840	CAMPA	TROS DE LES MORERES	SALGAR	1	10	11.164	11.164	
	343	9-10-1840	CAMPA	SORT LLARGA	SALGAR.	2	7	11.739	11.739	
	344	9-10-1840	CAMPA	TROS DEL BADALL	FORADADA	4		3.252	3.252	
	345	9-10-1840	CAMPA	SANT FELIU	MONTSONIS	6	6	5.343	5.343	
	346	9-10-1840	CAMPA	ANTONA	BALDOMAR	12		3.982	3.982	
	347	9-10-1840	CAMPA	TROS DE DELLA.	BERNET	1	6	402	402	
	348	9LIO-1840	HORT		NIONTSONIS	1	7	3.085	3.085	
	349	2-7-1841	CONVENT	AL PEU MUNTANYA	SALGAR			6.000	6.000	
CARMELITES C. TARREGA	350	5-10-1841	HORT	CAMI TALLADELL	TARREGA.	1	1	8.000	45.500	
	351	15-4-1843	CONVENT		TARREGA			65.000	65.000	
	352	8-11-1848	CASA	CARRER AGODERS	TARREGA			1.600		7.200
	353	8-11-1848	CORRAL	CARRER CLARET	TARREGA.			1400		2.025
TRINITARIS D'ANGLESOLA	354	24-5-1839	CAMPA	CAPELLA.	ANGLESOLA	11	8	26.100	27.000	
	355	24-5-1839	CAMPA	REGUER	ANGLESOLA	10	8	18.300	19.000	
	356	24-5-1839	CAMPA	DEL MILL	ANCLESOLA	2	6	5.666	6.500	
	357	24-5-1839	CAMPA	TROS LA CANONJA	ANGLESOLA	5	5	10.500	11.000	
	358	24-5-1839	CAMPA	TROS DE LA CREU	ANGLESOLA	15	2	25.900	25.900	
	359	24-5-1839	CAMPA.	DEL SALAT	ANGLESOLA	1	11	1.800	2500	
	360	24-5-1839	CAMPA	BELLINAJO	ANGLESOLA	2		1.366	2.000	
	361	24-5-1839	CAMPA	DONAMORTA	ANGLESOLA	4	4	1.600	2000	
	362	24-5-1839	CAMPA	DONAMORTA	ANGLESOLA	10	11	6.800	7.500	
	363	24-5-1839	CAMPA	DONAMORTA	ANGLESOLA	4	6	2.666	3.000	
	364	24-5-1839	CAMPA	LA LLACUNA.	ANGLESOLA	28	6	16.800	27.000	
	365	24-5-1839	CAMPA	LA LLACUNA	ANGLESOLA	2	6	3.366	6.000	
	366	24-5-1839	CAMPA	LA LLACUNA.	ANGLESOLA	6	7	6.600	10.000	
	367	24-5-1839	CAMPA		VILAGRASSA	4	2	4.200	7.500	
	368	24-5-1839	CAMPA	CONVENT	ANGLESOLA	3		3.600	6.000	
	369	24-5-1839	CAMPA	LO TANCAT	ANCLESOLA	6	4	7.266	12500	
	370	24-5-1839	CAMPA	DEL PERELLO	ANGLESOLA	4	5	4.200	8.000	
	371	24-5-1839	CAMPA	CARRERADES	ANGLESOLA	6	4	6.600	11.000	
	372	24-5-1839	CAMPA.	REGUER TORRENT	ANCLESOLA	8	8	10.666	20.000	
	373	24-5-1839	CAMPA	ROSELL	ANCLESOLA	8	3	4.200	7.500	
	374	24-5-1839	HORT	ROSELL	ANGLESOLA	5	7	6.800	10.500	
	375	24-5-1839	HORT	DEL POU	ANGLESOLA	2	5	5.233	9.000	
	376	24-5-1839	VINYA	QUADRA	ANCLESOLA	4	10	3.166	5.	
	377	24-5-1839	CONVENT	CAMí DE TARREGA	ANGLESOLA			25.300	25.300	

Taula 11-10.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
TRINITARIS C.AVINGANYA	378	28-6-1839	CAMPA		SERòS	57	1	201.000	300.000	
	379	28-6-1839	CAMPA		SERòS	37	6	7.666	10.010	
	380	15-2-1842	CONVENT		SERòS			20.200	81.500	
TRINITARIS DE BALAGUER	381	5-10-1841	HORT		BALAGUER		10	4.200	7.000	
	382	5-10-1841	HORT		BALAGUER		10	4.800	9.800	
	383	5-10-1841	HORT		BALAGUER	1	8	8.000	11.500	
	384	18-6-1846	16ava.PART		BALAGUER	115				
	385	21-3-1849	CAMPA	MARRADA	BALAGUER		lo	9.600	9.600	
TRINITARIS BELLVIS	386	10-5-1842	CAMPA		BELLVIS	10	4	3.692	4.592	
	387	7-11-1843	CAMPA	CAMí DE BALAGUER	BELLVIS	1	8	500	1.200	
	388	7-11-1843	CAMPA	TOCANT LA BASSA	BELLVIS	3	2	875	1.100	
	389	7-11-1843	CAMPA	TOCANT LA BASSA	BELLVIS	4	8	1.000	1.233	
	390	7-11-1843	CAMPA	DARRERA EL	BELLVIS	11	6	2.600	3.000	
				CONVENT						
	391	7-11-1843	CAMPA	BOBERA	BELLVIS	8	1	825	1000	
	392	7-11-1843	CAMPA	CAMí DELS ARCS	BELLVIS	6	8	1.650	4.100	
	393	7-11-1843	CAMPA	LA PLANTA	BELLVIS	5	6	3.100	6.600	
	394	7-11-1843	CAMPA	AMERADORS	BELLVIS	1	8	700	876	
	395	7-11-1843	CAMPA	BASSA DELS ARCS	BELLVIS	6		1.100	1.266	
	396	7-11-1843	CAMPA	PEÇA DE L'HORT	BELLVIS	12	4	3.000	9.900	
	397	19-5-1843	CONVENT		BELLVIS			202.000	202.000	
TRINITARIS C. LLEIDA	398	5-6-1838	HORT	FONTANET	LLEIDA	4	4	43.500	116.200	
	399	4-6-1841	FONDA	LA BORDETA	LLEIDA			37.800	136.000	
	400	23-7-1843	CASA	CARRER SEGARRA,33	LLEIDA			1.700	5.400	
	401	23-7-1843	CAMPA	FONTANET	LLEIDA		11	10.200	10.200	
MINIMS DE PONT5	402	26-1-1841	CAMPA	DE LA SORT	PONTS	1	7	10.839	10.839	
	403	16-4-1841	CASA	BORDA DELS FRARES	PONTS	254	5	146.195	402.000	
	404	24-12-1841	SOLAR	RERAMURS	PONTS	1	5	1.720	1.720	
	405	20-7-1849	ERMA	HERETAT	PONTS	87		6.000	6.000	
				GRATAPOLLS						
	406	2-9-1849	VINYA		PONTS		2			
MINIMS DE CERVERRA	407	19-5-1848	CONVENT	CERVERA						
DOMINICS DE BALAGUER	408	26-10-1838	HORT		BALAGUER	5	2	41.813	41.813	
	409	26-10-1838	CAMPA		BALAGUER	1	2	8.960	9.200	
	410	26-10-1838	CAMPA		BALAGUER		10	53.333	53.333	
	411	26-10-1838	CAMPA		BALAGUER		11	5.866	9.266	
	412	26-10-1838	CAMPA		BMAGUER	1	3	8.266	13.266	
	413	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	1	2	6.666	6.666	
	414	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	1	3	8.266	8.266	
	415	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SEIMU	BALAGUER	1	3	7.111	7.111	
	416	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	1	3	7.111	7.111	
	417	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	2	3	11.546	11.546	
	418	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER	1	3	5.602	5.602	
	419	26-10-1838	CAMPA	CAMí DE LA SENTIU	BALAGUER		4	1.606	1.606	
	420	11-10-1839	HORT	PONTS DE SIó	BALAGUER		8	4.066	6.700	
	421	11-10-1839	HORT	CAMPLLOC	BALAGUER	2	6	2.933	3.100	
	422	11-10-1839	CAMPA	CAMPLLOC	BMAGUER	8		4.600	5.900	
	423	11-10-1839	HORT		BALAGUER	2	6	11.933	30.800	
	424	11-10-1839	BOSC		BALAGUER		6	1.500	4.800	
	425	11-10-1839	HORT	D'AMUNT	BALAGUER	2		5.900	7.200	
	426	11-10-1839	HORT	MOLi DEL COMTE	BALAGUER		8	3.066	6.000	
	427	11-10-1839	HORT	MOLi DEL COMTE	BALAGUER	1	4	4.866	9.000	
	428	14-2-1840	HORT	BONAI	BALAGUER		2			
	429	8-5-1840		BONAI	BALAGUER	1	2	3.033	5.400	
	430	19-3-1844	CONVENT	RERAMURS	BALAGUER			203.800		
	431	19-3-1848	l6ava.	PART DELS FRUIT5	BALAGUER	115				

Taula 11-11.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
DOMINICS DE CERVERA	432	15-12-1840	CAMPA	SORT DEL REG NOU	CERVERA	3	10	10.150	10.150	
	433	15-12-1840	CAMPA	MESSEGUER	CERVERA	16		30.000	50.000	
	434	15-12-1840	CAMPA	MALLOLA	CERVERA	4		10.200	15.200	
	435	27-8-1841	VINYA	BOSC	CERVERA	16	5	19.200	20.200	
	436	5-2-1842	HORT	CONVENT	CERVERA		5	13.750	15.700	
	437	5-2-1842	CASA		CERVERA		14	14.096	14.596	
	438	5-2-1842	FORN		CERVERA			7.647	7.847	
	439	5-2-1842	QUADRES	PLAÇA DEL CASTELL	CERVERA			5.780	5.780	
	440	19-5-1848	CONVENT		CERVERA					
	441	19-5-1840	CASA		CERVERA			15.000	15.000	
	442	19-5-1848	CASA		CERVERA					
	443	11-4-1849	HORT	PROP CONVENT	CERVERA		5	95.971		
DOMINICS DE CIUTADILLA	444	11-12-1840	HORT		CIUTADILLA		10	5.400	21.000	
	445	11-12-1840	HORT	SANT MAGí	CIUTADILLA		11	6.600	23.000	
	446	11-12-1840	HORT	GRAU DE L'HORT	CIUTADILLA	2		4.800	17.000	
	447	11-12-1840	HORT	LES PARADES	CIUTADILLA	1		2.400	11.000	
	448	11-12-1840	HORT	LES PLANES	CIUTADILLA		3	1.500	4.600	
	449	11-12-1840	HORT	NALEC	CIUTADILLA	2		Z400	11.000	
	450	11-12-1840	CAMPA	NALEC	CIUTADILLA	1		1400	11.000	
	451	11-12-1840	ERMA	CAMí DE VERDú	CIUTADILLA	3		3.000	14.000	
	452	11-12-1840	BOSC	GABERNERA	CIUTADILLA	1		1.800	9.000	
	453	11-12-1840	BOSC	ROCALLAURA	CIUTADILLA	2		600	4.000	
	454	11-12-1840	BOSC	NALEC	CIUTADILLA	1	6	6.600	21.000	
	455	11-12-1840	CAMPA	LES PLANES	CIUTADILLA		3	1.500	4.600	
	456	11-12-1840	CONVENT		CIUTADILLA			42.666	42.666	
DOMINIC DE LLEIDA	457	5-6-1838	HORT	FONTANET	LLEIDA	7	4	62.577	218.000	
	458	26-6-1838	CASA	CARRER SABATERS,3 i 4	LLEIDA			58.013	119.000	
	459	31-7-1838	HORT	VALLCALENT	LLEIDA	33	3	167.777	170.000	
	460	31-7-1838	HORT	VALLCALENT	LLEIDA	11	9	53.979	60.000	
	461	31-8-1838	HORT	GARDENY	LLEIDA	2	10	21.571	60.000	
	462	17-5-1839	CAMPA	NOGUEROLA	LLEIDA	9	2	47,289	100.000	
	463	4-6-1839	HORT	NOGUEROLA	LLEIDA	6	2	31.289	136.000	
	464	4-6-1839	CAMPA	BOTERS	LLEIDA	4	8	37.333	106.000	
	465	4-6-1839	HORT	PARDINYES ALTES	LLEIDA	3	6	27.866	66.000	
	466	9-7-1839	HORT	DE JESUS	LLEIDA	1	1	9.245	29.000	
	467	29-6-1841	HORT	VALLCALENT	LLEIDA	1	4	20.130	22.500	
	468	19-5-1843	CAMPA	REJOLA	LLEIDA	3	1	17.933	74.000	

Taula 11-12.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
DOMINICS DE PUIGGERDA	469	8-1-1842	CASA,ERA,		BALTARGA			7.000	8.000	
	470	8-1-1842	CAMPA	CAMP GRAN	BALTARGA	14		15.000	20.000	
	471	8-1-1842	CAMPA	CAMP DELS PINS	BALTARGA	7		11.400	I2.400	
	472	8-1-1842	CAMPA	LLONGADERA	BALTARGA	4		9.000	11.000	
	473	8-1-1842	CAMPA	DELS ESCAPULARIS	BALTARGA	2	6	1.800	Z300	
	474	8-1-1842	CAMPA	FORMENT	BALTARGA	2	6	1.800	2500	
	475	8-1-1842	CAMPA	PRADAL	BALTARGA	1		1.800	1.900	
	476	8-1-1842	CAMPA	PEU DE RATA	BALTARGA	3		2800	3.000	
	477	8-1-1842	CAMPA		SEU D'URGELL	1		900	1.100	
	478	8-1-1842	CAMPA		SEU D'URGELL	2		1.500	1.800	
	479	8-1-1842	CAMPA	EL TOSSAL	SEU D'URGELL	2		1.500	1.800	
	480	8-1-1842	CAMPA	DE LA COSTA	SEU D'URGELL	2		1.500	2000	
	481	8-1-1842	PRAT REG		BELLVER DE CEPIDA	2		6.500	14.000	
	482	8-1-1842	PRAT SECA		BALTARGA	2		4.000	5.200	
	483	8-1-1842	PRATSECA		BALTARGA	2		4.000	4.400	
	484	8-1-1842	HORT		BALTARGA		2	600		
DOMINICS DE SEU D'URGELL	485	28-6-1839	CAMPA		SEU D'URGELL	6		24000	24500	
	486	28-6-1839	CAMPA		SEU D'URGELL	4	3	18.133	19.000	
	487	28-6-1839	CAMPA	FEIXA DELS HORTS	SEU D'URGELL	4	6	19.199	20.000	
	488	28-6-1839	CAMPA	DEL FIRAL	SEU D'URGELL	4		15.397	30.000	
	489	28-6-1839	CAMPA	DE LES TOMBES	SEU D'URGELL	4		15.865	17.000	
	490	28-6-1839	CAMPA	CAMP DE LA CERDANYA	SEU D'URGELL SEU D'URGELL	4		14.933	15.000	
	491	28-6-1839	CAMPA		SEU D'URGELL	6	6	24.106	25.500	
	492	28-6-1839	CAMPA	DE LA SiNIA	SEU D'URGELL	5		17.332	40.000	
	493	28-6-1839	CAMPA	ELS QUATRE PRATS	SEU D'URGELL	2	6	12366	36.000	
	494	28-6-1839	CAMPA	DE LES COSTES	SEU D'URGELL	3	3	13.866	43.000	
	495	28-6-1839	CAMPA	PRAT DEL SEGRE	SEU D'URGELL	1	9	4.666	17.000	
	496	28-&1839	VINYA	LES COSTES	SEU D'URGELL	16	6	34.933	35.500	
	497	28-6-1839	CAMPA	DEL FIRAL	SEU D'URGELL	4		15.865	40.000	
	498	17-3-1840	CAMPA	DE LES COSTES	SEU D'URGELL	2		7.333	19.300	
	499	17-3-1840	CAMPA	DE LES COSTES	SEU D'RGELL	4		6.733	17.200	
	500	7-8-1840	CAMPA	DE LES COSTES	SEU D'URGELL	2	9	4.600	4.800	
	501	18-9-1840	CAMPA	SEGALES	SEU D'URGELL	2		9.566	9.767	
	502	18-9-1840	CAMPA	SEGALES	SEU D'URGELL	5		16.033	16.234	
	503	15-12-1840	MASIA	LLOSA,	CIVIS			1.066	1.066	
	504	15-12-1840	PRAT	LLOSA	CIVIS	3		3.200	3.200	
	505	15-12-1840	PRAT	LLOSA	CIVIS	2	6	2666	2666	
	506	15-12-1840	PRAT	LLOSA	CIVIS	2	6	2.666	2.666	
	507	15-12-1840	CAMPA		SEU D'URGELL	1		1.266	1.266	
	508	15-12-1840	CAMPA		SEU D'URGELL	2		1.333	1.333	
	509	15-12-1840	CAMPA		SEU D'URGELL	2		1.333	1.333	
	510	15-12-1840	CAMPA		SEU D'URGELL		9	320	320	
	511	19-5-1848	CAMPA	LES PLANES	CIVIS		1			
	512	19-5-1848	CAMPA	LES PLANES	CIVIS	1				
	513	19-5-1848	CAMPA	C0LL DEL CASTELL	CIVIS		6			
	514	19-5-1848	CAMPA	LA MASSANA	CIVIS	1				
	515	19-5-1848	CAMPA	SIGODOSA	CIVIS	1				
	516	19-5-1848	CAMPA	SIAS	CIVIS	1				
	517	19-5-1848	CAMPA	SIGODOSA	CIVIS	1	1	1.030		
	518	19-5-1848	PRAT	MASSAANA	CIVIS	1				
	519	19-5-1848	CONVENT		SEU D'URGELL					
	520	19-5-1848	CAMPA		ALAS	1	6	6.555		
	521	19-5-1848	CAMPA	BANELLES	ALAS		9			
	522	26-11-1849	CAMPA	SEGALES	ALAS	1				
	523	26-11-1849	CAMPA	COLL DEL CASTELL	ALAS		6			

Taula 11-13.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
DOMINICS DE SOLSONA	524	8-6-1841	ERMA	HERETAT CANCASTELL	PINELL	720	6	90.280	370.280	
	525	8-6-l84l	ERMA	HOSTAL DEL GELI	GELI	219	6	67.480	202480	
	526	8-6-841	ERMA		CLARA	103		11.914	46.000	
	527	27-7-1841	HORT	AMB SAFAREIG	SOLSONA		3	3.466	3.566	
	528	27-7-1841	HORT		SOLSONA		2	2633	Z733	
	529	27-7-1841	VINYA	LES OLÍVERES DEL PERU	SOLSONA	4	11	6.550	6.750	
	530	27-7-IMI	VINYA	CABANA DEL GELI	SOLSONA	15	1	37.333	48.000	
	531	27-7-1841	VINYA	CABANETA ROMANOLL	SOLSONA	6	3	12464	12946	
	532	27-7-1841	VINYA	MATLLAS	SOLSONA	3	2	4.220	4.320	
	533	27-7-1841	VINYA	MATLLAS	SOLSONA	1	4	2660	3.360	
	534	27-7-1841	VINYA	SANT JOAN	SOLSONA	6	2	12660	21.660	
	535	27-7-1841	VINYA	SANT JOAN	SOLSONA	3	6	5.860	15.860	
	536	27-7-1841	VINYA	SANTA MAGDALENA	SOLSONA	5	8	14.750	21.660	
	537	27-7-1841	CAMPA	FORNELL	RINER	3	5	2150	4.050	
	538	17-3-1842	CAMPA	FORNELL	RINER	2	8	1.580	3.680	
	539	17-3-1842	CAMPA	DAVALL L'ERA	RINER	5	4	2750	4.550	
	540	17-3-1842	CAMPA	CAMí DE LES FARGUES	RINER	4	1	2266	6.066	
	541	17-3-1842	CAMPA	VRMA FORNELL	RINER	4	9	1733	5.033	
	542	17-3-1842	CAMPA	DEL ROURE	RINER	1		750	750	
	543	17-3-1842	HORT	DE FORNELL	RINER		2	250	250	
	.544	17-3-1842	BOSC		RINER	246		15.460	23.460	
	545	54-1842	BOSC	HERETAT HOSTAL GELI	PINELL	471	9	67.480	202480	

Taula 11-14.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
DOMINICS DE TREMP	546	15-4-1843	CASA	BORDA DELS FRARES	TALARN			38.258	61.258	
	547	15-4-1843	CAMPA	BORDA DELS FRARES	TALARN	15	3	4.500	4.700	
	548	15-4-1843	CAMPA	BALLMOLATS	TALARN		1	320	370	
	549	15-4-1843	HORT		TALARN		1	600	1.000	
	550	15-4-1843	HORT	INSULA	TALARN		1	960	1.460	
	551	15-4-1843	HORT		TALARN	10	8	3.500	8.900	
	552	15-4-1843	HORT		TALARN	1		4.000	8.800	
	553	15-4-1843	HORT		TALARN	4	10	1.100	1.200	
	554	15-4-1843	HORT		TALARN	27	3	10.766	20.600	
	555	15-4-1843	HORT		TALARN	7	8	5.333	11333	
	556	15-4-1843	HORT		TALARN	10	7	2200	8.200	
	557	11-12-1845	CASA	AMB CORRAL,PALLERA	CASTELLO D'ENCUS			10.766		
	558	11-12-1845	HORT		CASTELLO D'ENCUS			420	420	
	559	11-12-1845	CAMPA	BANCALADA	CASTELLO D'ENCUS		3 quartan	4.200	4.200	
	560	11-12-1845	CAMPA	EL PEBRE	CASTELLO D'ENCUS		3 quartan	1.062	1.062	
	561	11-12-1845	CAMPA	BANCALADA D'AVALL	CASTELLO IYENCUS		4 quater	6.400	6.400	
	562	11-12-1845	CAMPA	COSTA DE MRO	CASTILLO D'ENCUS		5 quartan	Z272	Z272	
	563	11-12-1845	ERMA	LA COMILA	CASTILLO D'ENCUS		4 quartan	1133	2 133	
	564	11-12-1845	CAMPA	LA COMELLA DE MIR0	CASTELLO D'ENCUS			853	853	
	565	11-12-1845	CAMPA	LO SERRAT	CASTELLO D'ENCUS			2.666	2666	
	566	11-12-1845	CAMPA	LLADONÉS	CASTELLO D'ENCUS		3 quartan	533	533	
	567	11-12-1845	CAMPA	ESPIADORS	CASTELLO D'ENCUS		1 quartà	426	426	
	568	11-12-1845	CAMPA	LA CLARAVELLA	CASTELLO D'ENCUS			533	533	
	569	11-12-1845	CAMPA	PAREDADES	CASTELLO D'ENCUS			448	448	
	570	11-12-1845	CAMPA	FARRALGUES	CASTELLO D'ENCUS			480	480	
	571	11-12-1845	CAMPA	LO CLOSAT	CASTELLO D'ENCUS		1 quarter	533	533	
	572	11-12-1845	CAMPA	COSTA DEL MR0	CASTELLO D'ENCUS			2.272	2.272	
	573	11-12-1845	CAMPA	OLIVAREDA	CASTELLO D'ENCUS		5 quartan	3.093	3.093	
	574	11-12-1845	CAMPA	BOIXET DEL MIRO	CASTELLO D'ENCUS		1 quartà	693	693	
	575	11-12-1845	CAMPA	COSTA DEL MIRO	CASTELLO D'ENCUS		1 quartà	2 133	2133	
	576	11-12-1845	CAMPA	TABELLO	CASTELLO D'ENCUS			746	746	
	577	11-12-1845	CAMPA	LO TROS DEL JOANET	CASTELLO D'ENCUS	2	8	800	800	
	578	11-12-1845	DRET PASTAR	MAS CLARIANA	PONTS	160		8.500	8.500	
	579	11-12-1843	CAMPA	NAVARROT	TALARN	1		2.000	2,000	
	580	23-4-1849	SOLAR	DEL CONVENT	TREMP			30.500	30.700	

Taula 11-15.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
FRANCISCANS D'AGRAMUNT	581	30-10-1838	HORT		AGRAMUNT		5	4.500	4.500	
	582	30-10-1838	HORT	FERRGINAL	AGRAMUNT	3	10	1.333	1.333	
	583	19-3-1844	CONVENT		AGRAMUNT			261.280		
FRANCISCANS DE BALAGUER	59	26-10-1838	HORT	LA MARRADA	BALAGUER	1		16.200	21.400	
	585	26-10-1838	HORT	LA MARRADA	BALAGUER		2	3.000	12200	
	586	26-10-1838	HORT	LA MARRADA	BALAGUER		2	600	5.200	
	587	26-10-1838	HORT	CAMI REAL	BALAGUER		9	2.400	7.100	
	588	9-4-1839	HORT		BALAGUER		4			
	589	9-4-1839	HORT	EL FERRAGINAL	BALAGUER	3	10			
	590	2-4-1839	HORT	PRIMERA MARRADA	BALAGUER	1	2	M600	22.100	
	591	19-3-1844	CONVENT	RERAMURS	BALAGUER			14ZO00	152000	
FRANCISCANS DE BELLPUIG	592	16-4-1841	CAMPA	DE LA SERRA	BELLPUIG	3	9	6.300	6.300	
FRANCISCANS DE CERVERA	593	15-12-1840	HORT	RERAMURS	CERVERA	2		44.114	61.000	
	594	26-3-1846	CASA	CARRER MAJOR.	CERVERA			14.114	14.114	
	595	18-5-1848	CONVENT		CERVERA			104.758		
	596	18-5-1848	HORT	DEL CONVENT	CERVERA		3	4.758	4.758	
FRANCISCANS DE LLEIDA	597	9-4-1839	HORT	FONTANET	LLEIDA	1	7	19.200	61.200	
CARTOIXANS SCALA DEI	598	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,5	LLEIDA		9.320	19.300		
	599	3-8-1838	CASA	C.PORTALEr S.ANDREU,6	LLEIDA		9.010	19.300		
	600	3-9-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,7	LLEIDA		16.060	29.300		
	601	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,8	LLEIDA		9.604	16.104		
	602	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,9	LLEIDA		17.978	26.678		
	603	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,10	LLEIDA		10.060	17.066		
	604	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,11	LLEIDA		7.040	12.040		
	605	3-8-1838	CASA	C.PORTALET S.ANDREU,12	LLEIDA		8.432	14.832		
	606	18-11-1838	CASA	C.ST.JOAN,3	LLEIDA		104.337	120.500		
	607	12-11-1839	PRAT	HERETAT MELONS	CASTELLDANS	1.422	252900	604000		
	608	12-11-1839	PRAT	HERETAT MATXERRI	CASTELLDANS	1.718	396.800	396.800		
	609	12-11-1839	CAMPA	HERETAT SANT JAUME	CASTELLDANS	143	43.600	76.800		
	610	12-11-1839	PRAT	HERETAT MAS BERTRAN	CASTELLDANS	225	46.250	205.500		
	611	12-11-1839	CAMPA		PINELL	145	28.650	140.500		
	612	12-11-1839	CAMPA		CONCABELLA	178	57.950	116.000		
	613	12-11-1839	PRAT	HERETAT LA XISPERTA	CASTELLDANS	1.272	198.500	500.000		
	614	12-11-1839	CAMPA	HERETAT TORRE SALA	BORGES BLANQUES	323	113.500	301.000		
	615	12-11-1839	PRAT	HERETAT MAS ROIG	CASTELLDANS	637	166.780	315.000		

Taula 11-16.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	616	12-11-1839	CASTELL		CASTELLDANS			150.000	60.000	
	617	12-11-1839	5 CASES	CAMI DE LLEIDA	CASTELLDANS			25.000	25.000	
	618	12-11-1839	CASA	CARRER MAJOR	CASTEL.MANS			5.000	9.000	
	619	12-11-1839	CASA	CARRER MAJOR	CASTELLDANS			5.000	7.000	
	620	12-11-1839	CASA	CARRER MAJOR	CASTELLDANS			5.000	5.000	
	621	12-11-1839	CASA	CARRER. MAJOR	CASTELLDANS			5.000	5.000	
	622	12-11-1839	CASA	CARRER. MAJOR	CASTELIDANS			5.000	5.000	
	623	12-11-1839	2 CASES	PROP DEL CASTELL	CASTELLDANS			10.222	10.322	
	624	12-11-1839	CASA	CARRER. DEL FORN	CASTELLDANS			5.000	5.000	
	625	12-11-1839	CORRAL	CARRER DEL FORN	CASTELLDANS			100.000	100.000	
	626	12-11-1839	MOLI OLI	CAMI DEL TANCAT	CASTELLDANS			125.000	162.000	
	627	15-11-1839	CAMPA	VINYA DE LA CLAVELINA	CASTELLDANS	7	6	2.775	Z775	
	628	15-11-1839	CAMPA	VALL DELS MELONS	CASTELLDANS	84		50.400	91.000	
	629	15-11-1839	CAMPA	NO CONSTA	NO CONSTA	7		3.600	10.100	
	630	15-11-1839	CAMPA	OLIVERES VELLES	CASTELLDANS	5		1.973	5.500	
	631	15-11-1839	CAMPA	CAMI DE CASTELLDANS	NO CONSTA	26		9.620	30.000	
	632	15-11-1839	CAMPA	CAMI CASTELLDANS	COGUL	21		12900	11900	
	633	15-11-1839	CAMPA	COMELLA DE AMBAGOT	COGUL	6	6	2.405	Z405	
	634	15-11-1839	CAMPA	TROS DE LA VINYA	COGUL	8		3.260	7.500	
	635	15-11-1839	CAMPA	TROS DE VALLBONA	COGUL	23	6	8.740	30.000	
	636	15-11-1839	CAMPA	OLIVERES DE VALLBONA	COGUL	3		1.300	6.000	
	637	15-11-1839	CAMPA	CAMI ASPA	COGUL	84		136.920	136.920	
	638	15-11-1839	CAMPA	SOTA EL GALLINER	COGUL	5		3.300	11.000	
	639	15-11-1839	CAMPA	ERA I CASA	SCALA DEI	6	6	3.900	3.900	
	640	15-11-1839	CAMPA	ERA I CASA	SCALA DEI	4		800	800	
	641	15-11-1839	CAMPA	ERA I CASA	SCALA DEI	8		1.800	1.800	
	642	15-11-1839	CORRAL	ACAMPADó	SCALA DEI	6		1620	2620	
	643	15-11-1839	CAMPA	HORT DE L'ABADIA	SCALADEI		1	100	540	
	644	15-11-1839	CAMPA	SOTA LA PLANA	SCALA DEI	5	6	600	600	
	645	15-11-1839	CAMPA	EL REGUER	SCALA DEI	8		3.260	12000	
	646	15-11-1839	CAMPA	EL REGUER	SCALA DEI	1	6	900	1600	
	647	15-11-1839	CAMPA	BASSA NOVA	SCALA DEI	2		250	250	
	648	15-11-1839	CAMPA	BASSA NOVA	SCALA DEI	13	3	2.650	2.650	
	649	15-11-1839	CAMPA	ROQUES DE BASSA NOVA	SCALA DEI	3	4	400	800	
	650	15-11-1839	CAMPA	MANDANYA	CASTELLDANS	73		43.800	130.000	

Taula 11-17.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO REMAT
	651	15-11-1839	CAMPA	TROS DE ANTERRAGó	CASTELLDANS	21		IZ600	58.500	
	652	15-11-1839	CAMPA	CAMI DE BORGES	CASTELLDANS	3	4	2.000	2000	
	653	15-11-1839	CAMPA	OLIVERES JOVES	CASTELLDANS	13	4	8.200	31.000	
	654	15-11-1839	CAMPA	MAS DE NYERRI	CASTELLDANS	39	6	8.000	8.000	
	655	15-11-1839	CAMPA	RACO DELS RACONS	CASTELLDANS	4	6	1.225	6.000	
	656	15-11-1839	CAMPA	OLIVERES DELS MASONS	CASTELLDANS	5	2	2.150	6.000	
	657	15-11-1839	CAMPA	TROS DE CAMAFRANCA	CASTELLDANS	41	1	21.000	55.000	
	658	15-11-1839	CAMPA	PLA DE LES MOLES	CASTELLDANS	7	6	1.050	1.450	
	659	15-11-1839	CAMPA	ALZINES DEL REI	CASTELLDANS	4		500	500	
	660	15-11-1839	CAMPA	CAMI ULLDEMOLINS-VALLB	CASTELLDANS CASTELLDANS	7	4	1.025	1.025	
	661	15-11-1839	CAMPA	EL PETLLO	CASTELLDANS	11	10	2.400	9.800	
	662	15-11-1839	CAMPA	CORRALS NOUS	CASTELLDANS	11		1.700	1.700	
	663	15-11-1839	CAMPA	CORRALS NOUS	CASTELLDANS	52		8.000	8.000	
	664	15-11-1839	CAMPA	MAS D'ANTOST	CASTELLDANS	41	5	23.000	23.000	
	665	15-11-1839	CAMPA	A LA VILA	CASTELLDANS	6		1.500	2.500	
	666	15-11-1839	CAMPA	COMELLA	CASTELLDANS	4		1.000	9.000	
	667	15-12-1839	CAMPA	CAMI ALBI-PUIGVERT	CASTELLDANS	25		10.000	25.000	
	668	15-11-1839	HORT	AMB CANAL I POUS	CASTELLDANS		4	20000	20000	
	669	15-11-1839	CAMPA		CASTELLDANS	2	6	12900	14.000	
	670	2-2-1841	CAMPA	LA CLAVELLINA	CASTELLDANS	7				
	671	2-2-1841	CAMPA	LA CLAVELLINA	CASTELLDANS	7	2			
	672	2-2-1841	CAMPA	OLIVERES DE TRIQUELLS	CASTELLDANS	26				
	673	2-2-1841	CAMPA	RACONS DE TRIQUELLS	CASTELLDANS	5	4			
	674	2-2-1841	CAMPA	TROS DE LA VINYA	CASTELLDANS	8				
	675	2-2-1841	CAMPA	TROS DE VALLBONA	CASTELLDANS	23	6			
	676	2-2-1841	CAMPA	OLIVERES DE VAILBONA	CASTELLDANS					
	677	2-2-1841	CAMPA	EL REGUER	CASTELLDANS	8				
	678	2-2-1841	CAMPA	TROS D'ANTARRAGO	CASTELLDANS	21				
	679	2-2-1841	CAMPA	OLIVERES DE TIMONELL	CASTELLDANS	13				
	680	2-2-IS41	CAMPA	RACO DELS RACONS	CASTELLDANS	4	6			
	681	2-2-1841	CAMPA	OLIVERES DELS MASOS	CASTELLDANS	5				
	682	2-2-1841	CAMPA	CONIELLA DE LA FONT	CASTELLDANS	4				
	683	2-2-1841	CAMPA	EL REGUER	VALLBONA DE LES	1	6			
	684	2-2-1841	CAMPA		ALBAGES	1	6	800	800	
	685	2-2-1841	CAMPA		ALBAGES		6	266	266	
	686	2-2-1841	CAMPA	CAMPADO D'AVALL	ALBACES	6		2.620	11.600	
	687	2-2-1841	CAMPA	CORRALS NOUS	CASTELLDANS	43		8.000	40.000	
	688	8-6-1841	CASA	CARRER MAJOR	CASTELLDANS			5.000	5.000	
	689	8-6-1841	CASA	CARRER MAJOR	CASTELLDANS			5.000	5.000	
	690	8-6-1841	FORNS	DOS FORNS DE PA	CASTELLDANS			8.450	8.450	

Taula 11-18.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	691	8-6-1841	CAMPA	COLL DE LA SABINA	CASTELLDANS	19		1.700	1.700	
	692	8-6-1841	CAMPA		CASTELLDANS	5	6	3.300	11.000	
	693	8-6-1841	CAMPA		CASTELLDANS	1	6	100	540	
	694	27-8-1841	CASA	CARRER DEL FONS	CASTELLDANS			3.715	3.715	
	695	27-8-1841	CAMPA		CASTELLDANS	6	6	2.405	15.205	
	696	27-8-1841	CAMPA		CASTELLDANS	13	6	2.650	10.250	
	697	27-8-1841	CASA	CARRER MAJOR	CASTELLDANS			5.000	13.000	
	698	5-2-1842	MOLI	DE FARINA	TORREBESSES			16.125	16.125	
	699	5-2-1842	ERA	AMB FERRAGINAR	TORREBESSES		6	1.360	1.360	
	700	5-2-1842	CAMPA	VINYA DEL SENYOR	TORREBESSES	17	8	45.150	45.150	
	701	5-2-1842	CAMPA	FREIXES DEL MORER	TORREBESSES		6	834	834	
	702	5-2-1842	CAMPA	SONADA	TORREBESSES	12	11	26.000	26.000	
	703	5-2-1842	CAMPA	JOTA	TORREBESSES	3	2	5.200	5.200	
	704	5-2-1842	CAMPA	BOTERES	TORREBESSES	3	1	6000	6.000	
	705	5-2-1842	CAMPA	MORER	TORREBESSES		1	306	306	
	706	5-2-1842	CAMPA		TORREBESSES		4	700	700	
	707	5-2-1842	CASA	CARRER SITJA	ALBESA			6.000	10.400	
	708	5-2-1842	CORRAL	AMB PALLERA.	CASTELIDANS			100.000	100.000	
	709	7-1-1843	CORRAL	DOS	CASTELLDANS			5.000	8.400	
	710	7-11-1843	CAMPA	TANCAT	PUIGVERT	5	2	4.500	16.800	5.266
	711	7-11-1843	CAMPA	CAMI D'ALCOLETGE	PUIGVERT	5	8	2.300	5.300	2.766
	712	7-11-1843	CAMPA	CAMI DE LLEIDA	PUIGVERT	4		1.550	3.200	1.886
	713	7-11-1843	CAMPA	SORT DELS HORTS	PUIGVERT	4	6	2.450	8.000	2.966
	714	7-11-1843	CAMPA	CAMPELLS	CASTELLDANS	1	1	600	1.200	733
	715	7-11-1843	CAMPA	TROS DEL PONT	CASTELLDANS	2	7	1.300	2600	1.566
	716	7-11-1843	CAMPA	DE LES BASSES	CASTELLDANS	1	l0	1.000	1.300	1.200
	717	16-7-1847	CORRAL	680 vares	CASTELLDANS			27.300	4.500	4.500
	718	16-7-1847	HORT	AMB BASSA,P0U I PILES	CASTELLDANS			22,396	6.600	6.600
	719	16-7-1847	CASA		CASTELLDANS			43.638	43.638	
	720	16-7-1847	ERM	HERETAT PLA OLLERS	CASTELLDANS	220		39.158	221.000	48.300
	721	25-12-1848	CAMPA	DEL REG	GRANJA D'ESCARP		7	2516		2.516
	722	25-12-1848	CAMPA	DEL REG	GRANJA D'ESCARP		6	2640		2.000
	723	25-12-1843	CAMPA	CAMI DE BARCELONA	GRANJA D'ESCARP		6	2640	1640	
	724	26-11-1849	ARRENDAMENT	PARTIDA DE BAIX	CASTELLDANS	373		29400	29400	
	725	26-11-1849	ARRENDAMENT	DELS CORRALS	CASTELLDANS	382		31.833	31.833	
	726	26-11-1849	ARRENDAMENT	TARGO	CASTELLDANS	430		35.833	35.833	
	727	26-11-1849	ARRENDAMENT`	MAS DE NYERRI	CASTELLDANS	608		50.666	50.666	
	728	29-8-1844	HORT	VIMFERRI	JUNEDA	1	9	Z533	6.000	

Taula 11-19.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
BENEDICTINS DE GERRI	729	14-7-1840	CAMPA	CAMP DEL ABAT	GERRI DE LA SAL	6		10.646	32400	
	730	14-7-1840	HORT	CAMP D'ALMEILLA	GERRI DE LA SAL	1		3.181	4.400	
	731	14-7-1840	HORT	CAMP DELS BENEFICIATS	GERRI DE LA SAL		6	3.0&4	3.300	
	732	14-7-1840	HORT	CAMP DELS BENEFICIATS	GERRI DE LA SAL		8	2127	4.200	
	733	14-7-1840	HORT	CAMP DELS BENEFICIATS	GERRI DE LA SAL		8	2.553	2.800	
	734	14-7-1840	PRAT	TROS DEL ABAT	GERRI DE LA SAL	4		11.809	41.000	
	735	14-7-1840	HORT	DE LA VILA	GERRI DE LA SAL		8	3.984	4.100	
	736	14-7-1840	HORT	HORT DE LES MONGES	GERRI DE LA SAL	1	2	4.031	4.200	
	737	14-7-1840	HORT	DE LA VILA	GERRI DE LA SAL	1	9	3.814	4.000	
	738	14-7-1840	HORT	DE LA VILA	GERRI DE LA SAL	1	5	3.720	3.900	
	739	14-7-1840	HORT	ORGANISTA	GERRI DE LA SAL	1	4	3.814	4.000	
	740	14-7-1840	HORT	SANT BENET	GERRI DE LA SAL		5	2.124	2300	
	741	14-7-1840	HORT	SAGRISTA	GERRI DE LA SAL	1	5	3.980	4.100	
	742	14-7-1840	HORT	MONGES	GERRI DE LA SAL	1	7	3.829	4.000	
	743	14-7-1840	HORT	ABAT	GERRI DE LA SAL	6	10	11.278	26.000	
	744	14-5-1842	BOSC	FRARE DE BAIEM	GERRI DE LA SAL		4.160	4.360		
	745	7-11-1843	CAMPA	HERETAT PUIG	USEU	94	6	45.300	200.000	
	746	7-11-1843	MOLI	VILA	GERRI DE LA SAL		20300	60400		
	747	8-8-1844	CAMPA	TROS DELS RUBINALS	GERRI DE LA SAL	2	7	600	600	
	748	31-8-1844	SALINA	TEULERA	GERRI DE LA SAL	4 depuradors		7.500	60.200	
	749	31-8-1844	SALINA	TEULERA	GERRI DE LA SAL	2 depuradors		3.400	30.000	
	750	31-8-1844	SALINA	TEULERA	GERRI DE LA SAL	12 depurador		22500	216.000	
	751	31-8-1844	SALINA	ROSER	GERRI DE LA SAL	9 depuradors	10.500	100.000		
	752	29-7-1845	BOSC	ANOMENAT CUBEROS	ESPLUGA-SOLDUGA	4 hores circ	2 hores d	80.000	964000	
	753	11-12-1845	CASA	CARRER DEL FORN	POBLA DE SEGUR			18.217	M217	
	754	16-7-1847	CAMPA	COLOMINA DEL DAMUNT	BERNUI	8		22,450		
	755	16-7-1847	CAMPA	L'HORTAL	BERNUI	1	6	5.130		
	756	16-7-1847	CAMPA	TORRES DEL CRANER	BERNUI	1	7	3.200		
	757	16-7-1847	CAMPA	CAMPA	BERNUI	2	2	7.140		
	758	16-7-1847	CAMPA	FORNOLLS	BERNUI	1	8	5.200		
	759	16-7-1847	CAMPA	COLOMINA DEL DAVALL	BERNUI	1	1	3.090		
	760	16-7-1847	CAMPA	AIGüERA	BERNUI	5	9	6.200		
	761	16-7-1847	CAMPA	PLA DEL DAVALL	LLESSUI	1		2720		
	762	16-7-1847	CAMPA	PLA DEL DAMUNT	LLESSUI	1	1	4.895		
	763	16-7-1847	CAMPA	SANTA MARIA	SORRE	3		17.100		
	764	16-7-1847	CAMPA	TROSSET DE LA MATA	SAURí		7	2100		
	765	16-7-1847	CAMPA	TROSSET DEL CAMI	SAURí		1	520		
	766	16-7-1847	CAMPA	CAMP DEL LLAMP	SAURí		7	2040		
	767	16-7-1847	CAMPA	BRESCA	SAURí		6	3.860		
	768	16-7-1847	CAMPA	DACANET	SAURí		4	1.283		
	769	16-7-1847	CAMPA	PUNT DEL MASSANET	SAURí	4		8.754	8.754	
	770	16-7-1847	CAMPA	CAMP DE L'ALMOINA	SAURí		8	2900		
	771	16-7-1847	CAMPA	OBAC	SAURí	3	2	3.700		
	772	16-7-1847	VINYA	VILAVEDRA DE GASPARO	SAURí	5	1	5.900		
	773	19-5-1848	CAMPA	MARANYOSA	BAEN	3				
	774	19-5-1848		BENS DE PERE ESCOLA,..						
	775	19-5-1848	BOSC	TROS GRAN	BAIASCA					
	776	19-5-1848	ONZè	BENS FRANCESC MITJANS	CUBERES					
	777	5-2-1849	CONVENT	RERAMURS	GERRI DE LA SAL			42.666		

Taula 11-20.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIZACIO RENDES
MONESTIR DE MONTSERRAT	778	3-8-1838	MOLI FARINA	BALAGUER	ARTESA DE SEGRE			120 000	342500	
	779	4-10-1839	MOLI FARINA		ARTESA DE SEGRE			81.000	82.000	
	780	4-10-1839	CASA	LA CRANJA	ARTESA DE SEGRE			359.752	359.752	
	781	4-10-1839	CAMPA	CAMP DE L'HORTA	ARTESA DE SEGRE	24	8			
	782	4-10-1839	CAMPA		ALENTORN	2	10	69600	69600	
	783	4-10-1839	HORT	MONTARDIT DE DALT	ALENTORN		9	9.000	9.000	
	784	4-10-1839	HORT	MONTARDIT DE BAIX	ALENTORN	2	2	10.000	10.000	
	785	4-10-1839	HORT	DIUMENGE GRAN	ALENTORN	15	10	57.232	57.232	
	786	4-10-1839	CAMPA	MELONAR	ALENTORN	1	11	10.100	10.100	
	787	4-10-1839	CAMPA	LO MELONAR	ALENTORN	140		134.733	134.733	
	788	4-10-1839	CAMPA	DE LA VERGE	ALENTORN		4	22500	22500	
	789	4-10-1839	CAMPA	PRAT DELS HORTS	ALENTORN		5	3.000	3.000	
	790	4-11-1839	CAMPA	TROS DE L'HORT	ALENTORN	2	4	14.500	14.500	
	791	4-11-1839	CAMPA	GELOM	ALENTORN	5		22.500		
	792	4-11-1839	CAMPA	TROS DEL MOLI	ALENTORN	4	4	26.000		
	793	4-11-1839	CAMPA	TROS DEL MOLI	ALENTORN		6	3.633		
	794	4-11-1839	CAMPA	DAVALL DE LA BASSA	ALENTORN		10	10.146		
	795	4-11-1839	CAMPA	TROS DEL PRIOR	ALENTORN	1		3.143		
	796	4-11-1839	CAMPA	TROS DEL PRIOR	ALENTORN		1	600		
	797	4-11-1839	SAUL6	LO SOT	ALENTORN	26		4.332		
	798	4-11-1839	CAMPA	LA COSTA	ALENTORN	7		1.000		
	799	4-11-1839	CAMPA	DIUMENGES	ALENTORN	5	5	5.529		
	800	4-11-1839	CAMPA	COLL D'ANQUERRETS	ALENTORN	11	252			
	801	4-11-1839	ERM	TORRE DE L'AGUILA	ALENTORN	12	2	2.000		
	802	4-11-1839	CAMPA	BOIXADERA	ALENTORN	3	6	1.500		
	803	4-11-1839	ERM		ARTESA DE SECRE	29	3	36.566		
	804	4-11-1839	CAMPA	CORNASA	ARTESA DE SEGRE	32		19.766		
	805	4-11-1839	CAMPA	SANT JORDI	ARTESA DE SEGRE	4	1	1.666		
	806	4-11-1839	CAMPA	FIGUEROLA	ARTESA DE SECRE	10	10	3.489		
	807	4-11-1839	CAMPA	DIUMENGES	ARTESA DE SEGRE	27	4	21.600		
	808	4-11-1839	CAMPA	SOLES	ARTESA DE SEGRE	19	2	19.833		
	809	4-11-1839	CAMPA	CASA I QUADRA	ARTESA DE SEGRE	310		794.924		
	810	7-1-1840	CAMPA	HISENDA CONDALS	CERVERA	49	6	401.867	810.000	
	811	22-1-1841	CAMPA	HORTA	VILBES	2		21.866	21.866	
	812	22-1-1841	CAMPA		VILBES	2		12666	12666	
	813	22-1-1841	CAMPA	HORTA	VILBES	37		6.006	6.006	
	814	22-1-1841	CAMPA	HORTA	VILBES	5		3.439	3.439	
	815	22-1-1841	CAMPA	OBAGAS	CERVERA	31		4.960	4.960	
	816	22-1-1841	MOLI	AMB CASA	CERVERA			4.266	4.266	
	817	12-1-1841	MOLI OLI		VILBES			22.339	28.000	
	818	12-1-1841	CAMPA	POBLE DELS NOGUERS	CERVERA	17		36.183	51.183	
	819	16-4-1841	CAMPA	HISENDA COLLFRED	COLLFRED	78		147.592	311.000	
	820	29-6-1841	CAMPA		ST PERE ARQUELLS	24	1	33.500		

Taula 11-21.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACI	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	821	29-6-1841	CAMPA		ST PERE ARQUELLS	21		39.232	40.232	
	822	4-7-1842		HISENDA CONDALS	CERVERA -ST.PERE		214.054	300.146		
			MOLI		CERVERA					
			CAMPA	SORT DE L'ERA	CERVERA	3	5			
			CAMPA	CLOT`S DEL GUISSOTAIRE	CERVERA	11	3			
			HORT	COSTAT MOLI	CERVERA					
			CAMPA	PLANA	CERVERA	19				
			ERMA	VINYA DELS ESCOLANS	CERVERA	15				
			CAMPPA	SORT DE VINYA	CERVERA	6	1			
			VINYA		CERVERA	14	6			
			VINYA		ST.PERE ARQUELLS	9	8			
			BOSC	RACONS DE LA FONT	ST.PERE ARQUELLS	112	8			
			BOSC	PARTIDA DEL MIG	ST.PERE ARQUELLS	12	10			
			BOSC	CAP AMUNT DELS RACONS	ST.PERE ARQUELLS	2	8			
			BOSC	SOLANA DEL FRARE	ST.PERE ARQUELLS	40	1			
			BOSC	TRULL DEL PORC	ST.PERE ARQUELLS	13	11			
			BOSC	PLA DE LES VINYES	ST.PERE ARQUELLS	3	8			
			BOSC	CORRAL DEL FRARE	ST.PERE ARQUELLS	18	5			
	823	25-12-1848	HERBES	GRANJA MIRAVALL	JUNEDA	2799				
			CASA	CARRER MAJOR,36	JUNEDA					
			CASA	CARRER MAJOR,37	JUNEDA					
			MOLI OLI	CARRER MAJOR,39	JUNEDA					
			CORRAL		JUNEDA					
			CASA	CARRER MAJOR,40	JUNEDA					
			CASA	CARRER MAJOR,41	JUNEDA					
			CASA	CARRER MAJOR,42	JUNEDA					
	824	13-10-1844	HERBES	HERETAT BULLIDOR	IVARS D'URGELL			760 000	760.000	
MONESTIR SANTES CREUS	825	26-1-1841	HERBES	DUES TERCERES PARTS	MONTALBA					
	826	4-3-1843	CAMPA	AMB CASA CORRAL	MONTALBA	96	1	127.883	127.883	
	827	19-5-1848	CAMPA	RODET	MONTALBA	1	7	1.200	1.200	

Taula 11-22.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
MONESTIR DE POBLET	828	204-1839	CAMPA	HERETAT TORRE NERAL	BOLDU-CASTELL SER	300		397.633	900.000	
	829	20-4-1839	CAMPA		CASTELLSERA	7		14.932	80.000	
	830	28-6-1839	CAMPA		MENARGUENS	55		7.200	10.000	
	831	28-6-1839	HORT	CAP DE LA VILA	MENARGUENS	25		27.500	33.500	
	832	28-6-1839	HORT	CAP DE LA VILA	MENARGUENS	13		27.600	36.000	
	833	13-8-1839	CAMPA	HERETAT TARASSO	BALAGUER	336		190.200	190.200	
	834	13-8-1839	CAMPA	BALAGUER	ALMENARA	637		66300	66300	
	835	11-12-1840	CASA-MOLI	CARRER MAJOR	MENARGUENS			19.131	19.131	
	836	11-12-1840	ERA	ERAL	MENARGUENS		5	680	680	
	837	11-12-1840	CAMPA	SORT DEL MOLI	MENARGUENS	5		14.400	14.400	
	838	15-12-1840	CAMPA	HERETAT CASES BARBENS	ANGLESOLA	231		270.000	283.000	
	839	15-12-1840	CAMPA	HERETAT MONTSUAR	FULIOLA	263	3	128.513	360.000	
	840	8-& 1841	CAMPA		ALBAGES		1	240	440	
	841	13-1-1842	CASTELL	AMB CORRAL 1 MOLI	VERDU			100.977	103.000	
	842	13-1-1842	ERA	AMB PALLERA	VERDU		5	2.733	2.733	
	843	13-1-1842	CAMPA		VERDU		1	600	1.000	
	844	15-2-1842	CAMPA		ALBAGES		1	300	300	
	845	15-2-1842	CORRAL	PROP DEL CASTELL	ALBAGES			400	400	
	846	15-2-1842	CORRAL	PROP DEL CASTELL	ALBAGES			1.000	1.000	
	847	8-11-1842	CASTELL		ALBAGES			8.000	8.500	
	848	17-12-1842	MOLI OLI		TRAGO DE NOGUERA			15.000	80.500	
	849	15-4-1843	HORT	RUBINALS	ALGER1		l0	400	1.800	
	850	15-4-1843	HORT		ALBESA	2	2	933	3.100	
	851	15-4-1843	HORT		ALBESA.	3	3	1.300	4.500	
	852	15-4-1843	CAMPA		ALGERRI		2	2.266	2.470	
	853	15-4-1840	ERM		MONTBLANQUE T	8	11	6.080	8.880	
	854	15-4-1840	ERM		MONTBLANQUE T	9	9	4.490	8.690	
	855	15-4-1840	ERM		MONTBLANQUE T	9	6	5.380	5.580	
	856	1-5~1840	ERM	EL TALLAT	MONTBLANQUE T	8		5.380	5.580	
	857	15-4-1840	ERM		MONTBLANQUE T	8		4.160	4.360	
	858	15-4-1840	ERM		MONTBLANQUE T	10	7	5.620	5.820	
	859	15-4-1840	BOSC		MONTBLANQUE T	15		4.050	4.250	
	860	15-4-1840	VINYA		MONTBLANQUE T	4		2880	3.080	
	861	15-4-1840	BOSC		MONTBLANQUE T	28		2.240	3.440	
	862	15-4-1840	BOSC		MONTBLANQUE T	27		2.195	4.195	
	863	7-11-1843	HERBES	TERMES DE...	BELLCAIRE,PINE LL			55.466	306.500	
	864	7-11-1843	CAMPA	LO TROS GRAN	ALGERRI	124	3	19.500	80.500	
	865	7-11-1843	CAMPA	LES TORRETES	ALGERRI	22	9	2.700	17.200	
	866	7-11-1843	CAMPA	SORT DEL CAMP	ALGERRI	5	9	800	4.600	
	867	7-11-1843	CAMPA	RUBINALS	ALGERRI	3	6	840	2.600	
	868	7-11-1843	CAMPA	RUBINALS	ALGERRI	3	6	850	8.700	
	869	7-11-1843	CAMPA	RUBINALS	ALGERRI	2	7	600	13.000	
	870	7-11-1843	CAMPA	TROS DELS RUBINALS	ALGERRI	2	2	525	4.900	

Taula 11-23.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	871	7-11-1843	CAMPA	TROS DELS RUBINALS	ALGERRI	1		250	2.600	
	872	7-11-1843	CAMPA	CAMI DE BALAGUER	ALGERRI	15	1	2.500	16.400	
	873	7-11-1843	CAMPA	LA MORADA	ALGERRI	16	2	2.800	5.900	
	874	7-11-1843	CAMPA	TOSSAL DE LES FORQUES	ALGERRI	11	1	1.800	6.200	
	875	7-11-1843	CAMPA	LA PEDRERA	ALBAGES	18	10	3.100	770	
	876	7-11-1843	CAMPA	EL TARROS	ALBAGES	11	9	1.900	2100	
	877	7-11-1843	CAMPA	CAMI DE LA FIGUERA,	ALBAGES	13	2	500	1.000	
	878	7-11-1843	CAMPA	CAMI DE LA BASSA	ALGERRI	9	9	1.500	3.000	
	879	7-11-1843	CAMPA	FONT LLARGA	ALGERRI	56		9.200	20.000	
	880	7-11-1843	CAMPA	PLANA DEL SOT	ALGERRI	24		3.800	7.200	
	881	7-11-1843	CAMPA	DELS TOLLS	ALGERRI	43	7	7.000	39.800	
	882	7-11-1843	CAMPA	ALMENAR	ALGERRI	15		2.400	7.300	
	883	7-11-1843	CAMPA	PLA DE STA.MAGDALENA	ALGERRI	65	9	10.000	50.400	
	884	7-11-1843	CAMPA	ROCA ROJA	ALGERRI	3	7	550	2.000	
	885	7-11-1843	CAMPA	SOT	ALGERRI	6		200	2.000	
	886	7-11-1843	CAMPA	COMA DEL POBLE	ALGERRI	26	5	3.500	13.300	
	887	7-11-1843	CASA	AMB CELLER I CUP	FULIOLA		10	10.500	20.500	
	888	20-8-1844	CASA	CARRER ESGLESIA	TARROS			2.000	2.000	
	889	29-7-1845	CASA	CARRER MAJOR	VILOSELL			5.000	5.000	
	890	29-7-1845	CASA	CARRER DEL FORN	VINAIXA			6.000	6.000	
	891	1-12-1845	CASA	CARRER JUNCOSA	ALBAGES			60	60	
	892	26-3-1846	CASA	CARRER UNIC	BOIX			1.500		
	893	26-3-1846	CASA	ERA I CORRAL	ALGERRI					
	894	26-3-1846	CAMPA		ALGERRI	3				
	895	26-3-1846	CAMPA		GRANJA D'ESCARP		6			
	8%	26-3-1846	CAMPA		GRANJA D'ESCARP		7			
	897	26-3-1846	CAMPA		GRANJA D'ESCARP		6			
	898	26-3-1846	CASTELL		CASTELLSERA					
	899	26-3-1848	CAMPA		ALBAGES	1	1	1.300		
	900	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	1	1	1.450		
	901	25-9-1848	CAMPA		ALBACES	3	2	4.320		
	902	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	4	3	5.001		
	9ú3	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	1	1	1.040		
	904	25-9-1848	CAMPA		ALBACES	11		12200		
	905	25-9-1848	CAMPA		ALBACES	5	4	7.200		
	906	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	4	8	6.215		
	907	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	4	2	6.820		
	908	25-9-1848	CAMPA	BORJA	ALBAGES	2		4.200		
	909	25-9-1848	CAMPA	HOMS	ALBACES	2	3	2.500		
	910	25-9-1848	CAMPA	HOMS	ALBAGES	1	1	1.300		
	911	25-9-1848	CAMPA	HOMS	ALBAGES	1	1	1.200		
	912	25-9-1848	CAMPA	HOMS	ALBAGES	2	2	2650		
	913	25-9-1848	CAMPA	TORRENT	ALBAGES	2		4.020		
	914	25-9-1848	CAMPA	FORQUES	ALBAGES	1	8	1.040		
	915	25-9-1848	CAMPA	FERRAGINAL	ALBACES	3	4	6.400		
	916	25-9-1848	CAMPA	CANTAPOLLS	ALBAGES,	1		1.900		
	917	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	3	2	6.350		
	918	25-9-1848	CAMPA		ALBAGES	4	3	8.400		
	919	25-9-1848	PATI		ALBAGES			200		
	920	2-12-1843	CONVENT	DEL MONESTIR	ALGERRI			104,000	104.000	22.500
	921	12-ene-05	CAMPA	I MOLI D'OLI I FARINA	COGUL	3	134.941	134.941		

Taula 11-24.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
MONESTIR DE VALLBONA	926	11-2-1843	CAMPA		BELLPIJIG	8	8	9.450	11.400	
	927	11-2-1843	CAMPA		BELLPUIG	8	1	8.600	25.000	
	928	11-2-1843	CAMPA		BELLPUIG	4	10	5.220	20.220	
MONESTIR DE LAVAIX	929	2-9-1845	CAMPA	SANT GENIS	LAREU	8		19.200		
	930	2-9-1845	HORT		PONT DE SUERT	3		9.600		
	931	2-9-1845	CAMPA		PONT DE SUERT	24		23.040		
	932	2-9-1845	PRAT		PONT DE SUERT	24		38.400		
	933	2-9-1845	CASA	AMB TERRA	ENREUS			20.025		
	934	2-9-1845	CAMPA		PONT DE SUERT	5		35.200		
	935	2-9-1845	CAMPA	PARE BENET	PONT DE SUERT	1		900		
	936	2-9-1845	CAMPA	LES ARCADES	PONT DE SUERT	3		2650		
	937	2-9-1845	PRAT	LA CARBONERA	PONT DE SUERT	4		2650		
	938	2-9-1845	CAMPA	SANTA LLUCIA	PONT DE SUERT	3		2880		
	939	2-9-1845	ERM	LA RIBERA DEL CONVENT	PONT DE SUERT	50		Z980		
	940	2-9-1845	MOLI FARINA		PONT DE SUERT		1.280	1.280		
	941	2-9-1845	CORRALS (2)	PONT DE SUERT		8.900				
	942	2-9-1845	PALLERA	COSTAT CONVENT	PONT DE SUERT		6.400			
	943	16-5-1848	CAMPA	ROSSELLO	PONT DE SUERT	4				
	944	16-5-1848	BOSC		NIONTIVERRI			44.000		
	945	16-5-1848	CONVENT		PONT DE SUERT					
	946	19-1-1849	CAMPA	TROS DELS FRARES	ROSSELLO	5	4	5.451		
BERNATS CRANJA D'ESCARP	947	29-6-1841	HORT		MASSALCOREIG	3	1	20.150	79.150	
	948	29-6-1841	HORT	FEIXA DE L'ESCLESIA	MASSALCOREIG	11	6.000	18.000		
	949	29-6-1841	HORT	TANCAT	MASSALCOREIG	2	2000	7.500		
	950	29-6-1841	HORT		MASSALCOREIG	1	2	16.000	16.500	
	951	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	3	2000	5.000		
	952	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	2	400	500		
	953	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	6	3.100	8.600		
	954	29-6-1841	CAMPA	OLIVERA CREMADA	MASSALCOREIG	6	4.500	8.500		
	955	29-6-1841	CAMPA	BANCAL DE LA BASSA	MASSALCOREIG	1	6	10.000	17.000	
	956	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	10	1.000	1.100		
	957	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	5	300	400		
	958	29-6-1841	CAMPA		ESCARP	33		46.200	49.200	
	959	29-6-1841	HORT		ESCARP	2		640	1.240	
	960	29-6-1841	CAMPA		ESCARP	10		4.000	4.500	
	961	29-6-1841	CAMPA		MASSALCOREIG	18		8.000	8.500	
	962	29-8-1844	ERM		SEROS	494		81.016	48.000	
	963	19-5-1848	CONVENT		CRANJA D'ESCARP					

Taula 11-25.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPIITALITZACIO RENDES
BERNARDES DE TAMARIT	964	13-1-1842	CAMPA	PONT DEL PRAT	ALMENAR	1	9	7.200	7.200	
	965	13-1-1842	CAMPA	BERNERA	ALMENAR		6	2.066	2.066	
	966	13-1-1842	CAMPA	TORRE SANTA MARIA	ALMENAR	2	1	3.600	3.600	
	967	13-1-1842	CAMPA	TORRE SANTA MARIA	ALMENAR	1	1	2.400	2.400	
	968	13-1-1842	CAMPA	DELS QUADROS	ALMENAR	6		2400	2400	
MONGES ST.JOAN JERUSALEM	969	12-1-1841	MOLI FARINA	DEL MOLI	ALGUAIRE			180.000	4C2.000	
	970	12-10-1842	MOLI OLI		ALGUAIRE			53.928	136.000	
	971	18-4-1844	CASA	AMB CORRAL	ALGUAIRE			106.000		
	972	184-1844	CASA	MERLI,PROP ESGLESIA	ALGUAIRE			26.000		
	973	184-1844	ERM	TOBAC	ALGUAIRE	280		24600	24600	
	974	18-4-1844	CAMPA	LA COSCOLLA	ALGUAIRE	328		40200	40200	
	975	18-4-1844	CAMPA	LA RATERA	ALGUAIRE	326		45.000	45.000	
	976	18-4-1844	CAMPA	DEL CONVENT	ALGUAIRE	8	8	2.100	3.700	
	977	18-4-1844	HORT	ROQUES DE LES MONGES	ALGUAIRE	2	1	3.600	11.6ffl	
FILIPENSES DE VIC	978	11-10-1842	DRET	3ªPART BéNS ANNA COPON	ALBATARREC	1.070	5	91.200	250.000	
JESUITES DE LA SEU D'URGELL	979	18-5-1848	CAMPA	LES FEIXES	TOST	1FANECA	4ALMUDS			
	980	18-5-1848	CAMPA	UBADO	TOST	2FANEQUES	8ALMUDS			
	981	18-5-1848	CAMPA	PLANAZA	TOST	4FANEQUES				
	982	18-5-1848	CAMPA	COLELL	TOST	2FANEQUES				
	983	18-5-1848	CAMPA	COLELL	TOST	2FANEQUES				
	984	18-5-1848	CAMPA	COLELL	TOST	2FANEQUES		6.733	20.734	
	985	18-5-1848	CAMPA	HERETAT ESCAS	MONTELLA	125				
	986	18-5-1848	CASA	AMB ESTANY	ARAVELL	150				
	987	4-2-1850	ERM	CASFELLA	TOST	4				
	988	4-2-1850	ERM	CASFELLA.	TOST	6				
	989	4-2-1850	CAMPA	TORA	TOST	22				
	990	4-2-1850	CAMPA	PLANASSA	TOST	14				
	991	4-2-1850	CAMPA	PLANASSA	TOST	2				
	992	4-2-1850	CAMPA	COLELL	TOST	1	6	2.950		
				VILARRUBIA						
MAGDALENES DE BARCELONA	993	13-1-1842	CASA	PLAÇA MAJOR	AGRAMUNT			30.200	101.000	

Taula 11-26.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
MISSIONISTES DE BARCELONA	994	27-8-1841	VINYA		LES SITGES	18	1	5.400	9.000	
	995	27-8-1841	VINYA	TROS LA SERRA	LES SITGES	1	11	3.000	3.100	
	996	27-8-1841	VINYA	TROS LA SERRA	LES SITGES	7	4	6.600	6.800	
	997	27-8-1841	VINYA	CAMI FLOREJACS	LES SITGES	12	11	10.500	11.000	
	998	27-8-1841	VINYA	CAMI FLOREJACS	LES SITGES	9	10	4.500	4.700	
	999	27-8-1841	VINYA	CAMI FLOREJACS	LES SITGES	11	7	2.700	2,800	
	1000	27-8-1841	VINYA	CAMI FLOREJACS	LES SITGES	9	9	1.800	1.900	
	1001	27-8-1841	VINYA	LES SUGES	FLOREJACS	19	7	5.100	5.200	
	1002	27-8-1841	VINYA	LES SUGES	FLOREJACS	14	8	5.400	5.600	
	1003	17-12-1842	CAMPA	TROS LA BASSA	GUARDIOLA	18	1	5.400	9.000	
	1004	17-12-1842	CAMPA	TROS LA SERRA	GUARDIOLA	1	7	3.100	3.100	
	1005	17-12-1842	CAMPA	CAMI LES SUGES	GUARDIOLA.	1	2	3.800	3.800	
	1006	17-12-1842	CAMPA	VINYA LES OLIVERES	GUARDIOLA	9	9	10.500	11.000	
	1007	17-12-1842	CAMPA	ASPIGOLOSES	GIJARDIOLA	5	6	4.500	4.700	
	1008	17-12-1842	CAMPA	ASPIGOLOSES	GUARDIOLA	11	7	2.800	2800	
	1009	17-12-1842	CAMPA	BASSES TALERES	GIJARDIOLA	9	9	5.300	5.300	
	1010	17-12-1842	CAMPA	TROS LES COSTES	GUARDIOLA.	4	10	1.900	1.900	
	1011	17-12-1842	CAMPA	TROS DE L'AUBA	GUARDIOLA	14	8	5.400	5.600	
	1012	18-4-1844	DRET	PAST ONZè	GUARDIOLA,...			33.000	33.400	
MSSIONISTES DE GUISSONA	1013	26-10-1838	CAMPA	CAMI DE SANAüJA	GUISSONA	5	6	6.700	22500	
	1014	26-10-1838	CAMPA	CAMI DE SANAüJA	GUISSONA	10	1	10.582	4ZO00	
	1015	14-7-1840	HORT	AL PATI CONVENT	SANAüJA	1	6	14.486	103.400	
	1016	14-7-1840	VINYA		FLUVIA	6		15.466	80.500	
	1017	16-7-1840	CAMPA	PRAT DEL SUS	GRA	20		3ZO00	140.000	
	1018	16-7-1840	CAMPA	PETILLO	ST.MARTI MORANA	3		Z400	10.000	
	1019	16-7-1840	CAMPA	CAMI CERVERA.	ST.MARTI MORANA	3		3.466	11.500	
	1020	16-7-1840	CAMPA	LES SORTS	NEAL	22		21.120	200.000	
	1021	14-7-1840	CAMPA		GRA	6		5.766	25.000	
	1022	14-7-1840	CAMPA		NEAL	2	6	2.666	11.500	
	1023	14-7-1840	MOLI FARINA	AMB BASSA I CASA	GRA			16.000	60.000	
	1024	14-7-1840	HORT		GRA	1	6			
	1025	14-7-1840	CAMPA		ST.MARTI	5				
					MORANA					
	1026	14-7-1840	CAMPA		GUISSONA	2	1			
	1027	29-8-1844	CONVENT	A UN QUART DE...	GUISSONA			20700	20704	
	1028	25-2-1848	CAMPA	DEVESA	NEAL	8		12916	12916	
	1029	25-2-1848	CAMPA	TORRENT	FLOREJACS					
	1030	25-2-1848	CASA		ST.MARTI MORANA			9.372	9.372	
	1031	25-2-1848	CAMPA	TRULLS	ST.MARTI MORANA	1	3	2.962	2962	
	1032	25-2-1848	CAMPA		ST.MARTI MORANA		4	709	709	
	1033	25-2-1848	CAMPA		ST.MARTI MORANA		1	290	290	
	1034	25-2-1848	CAMPA	CAMP DE LA FONT	ST.MARTI MORANA	1	4	360	360	
	1035	25-2-1848	CAMPA	BOSC GRAN	GUISSONA	23		4.400		3.933
	1036	25-2-1848	CASA		ST.MARTI					
	1037	25-2-1848	CASA		ST.MARTI MORANA					

Taula 11-27.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
PREMONSTRATESSOS AVELLANES	1038	20-10-1842	CAMPA	HERETAT AMB MOLINS...	OS DE BALAGUER	299		167.600	600.999	
	1039	15-4-1843	CONVENT		OS DE BALAGUER			103.400	103.400	
	1040	15-6-1844	CASA	PLAÇA CONSTITUCIO	AVELLANES			3.500	3.700	
	1041	31-4-1845	CAMPA	PRAT DE L'AUBA	SANTA LINYA	7	2	4.000	8.400	
	1042	11-12-1845	CAMPA	NTRA.SRA.BON REPOS	ST.SALVADOR DE T	1.227		54.200	160.000	
	1043	19-5-1848	CASA		AVELLANES			7.400	14.000	
	1044	19-5-1848	CASA		VILANOVA AVELLAN			3.700	14.000	
MONGES STA.TERESA GRAN PRIORAT SANT JOAN JERUSALEM	1045	29-5-1840	CASA	PLAÇA SANTA MARIA,2	LLEIDA			19.500	35.200	
COMANDA DE BARBENS	1046	19-5-1848	CASA		BARBENS					
	1047	19-5-1848	CAMPA		BARBENS	7				
	1048	19-5-1848	CAMPA	CORTALS	BARBINS	7				
	1049	19-5-1848	CAMPA	MONTARGULL	BARBENS	12				
	1050	19-5-1848	CAMPA	COLOMINES	BARBENS	3				
	1051	19-5-1848	CAMPA	CAMI DE LA FONT	BARBENS	2				
	1052	19-5-1848	CAMPA	FERRAGINAR	BARBENS,		7			
	1053	19-5-1848	CAMPA	FERRAGINAR	BARBENS		6			
	1054	19-5-1848	DRETS	I HERBES	PENELLES					
	1055	19-5-1848	CAMPA	COLOMA	ANGLESOLA	17				
	1056	19-5-1848	DRETS	I HERBES	BELIANES					
	1057	19-5-1848	CASTELL		BELIANES					
	1058	16-10-1850	CASTELL		BARBENS					

Taula 11-28.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMANDA DE CERVERA	1059	29-5-1848	CAMPA	DEVESA,	ATMELLA DE TARREGA	13		20.400	20.400	
	1060	29-5-1848	CAMPA	FORQUES	ATMELLA DE TARREGA	1		3.500	3.500	
	1061	29L5-1848	CAMPA	BARDAIXA	ATMELLA DE TARREGA	2		2.700	2.700	
	1062	29-5-1848	CAMPA	TROS DE LA MATA	ATMELLA DE TARREGA	9				
	1063	29-5-1848	CAMPA	FERRAGINAR	ATMELLA DE TARREGA		4	1.000	1.000	
	1064	29-5-1848	CAMPA		ATMELLA DE TARREGA		2			
	1065	29-5-1848	BOSC		ATMELLA DE TARREGA					
	1066	29-5-1848	BOSC	LES SOLANES	ATMELLA DE TARREGA					
	1067	29-5-1848	CAMPA	AMB CASA	ATMELLA DE TARREGA	13				
	1068	29-5-1848	MOLI FARINA		PORQUERISSES					
	1069	25-12-1848	CAMPA	CAMI D`ATMELLA	CERVERA	1		960		1.800
	1070	25-12-1848	CAMPA	BARDAIXA	CERVERA	2		1.344		1520
	1071	25-12-1848	CAMPA	TROS DE LA MATA	CERVERA.	5		1.760		3.300
	1072	25-12-1848	CAMPA	FERRAGINAR	CERVERA		4	352		660
	1073	25-12-1848	CAMPA	POROSES	CERVERA	2	4	1.000		3.750
	1074	25-12-1848	CAMPA	BARRI	CERVERA	1	6	160		300
	1075	25-12-1848	CAMPA	LA SOLANA	CERVERA	10		960		1.800
	1076	25-12-1848	CAMPA	LA DEVESA	CERVERA	24		8.800		16.500
COMANDA DE GRANYENA	1077	19-5-1848	CASTELL		GRANYENA					
	1078	19-5-1848	CAMPA	DIUMENCE	GRANYENA	30		104.000	104.000	
	1079	19-5-1848	CAMPA	DIUMENCE	GRANYENA	4		6.000	6.000	
	1080	19-5-1848	CAMPA	DIUMENCE	GRANYENA	5		20.100	20.100	
	1081	1 5-1848	CAMPA	DIUMENCE	CRANYENA	7		13.200	13.200	
	1082	19-5-1848	CAMPA	LA PLETA	CRANYENA	8		2.600	2,600	
	1083	19-5-1848	CAMPA	LA DEVESA.	GRANYENA	15		20.100	20.100	
	1084	19-5-1848	CAMPA		GRANYENA		1	400	400	
COMANDA SUSUSTERRIS	1085	19-5-1848	CASA		TALARN					
COMANDA VINCELLO	1086	19-5-1848	HERBES	FRUITS I LLUISME	VINCELLO					
COMANDA DE PEDRIS	1087	19-5-1848	TERRATGE	DELS TERMES	PEDRIS I TARROJA	1.200				

Taula 11-29.

11.1.2. CLERGAT SECULAR

Taula 11-30.
Taula 11-31.
Taula 11-32.
Taula 11-33.
Taula 11-34.
Taula 11-35.
Taula 11-36.
Taula 11-37.
Taula 11-38.
Taula 11-39.
Taula 11-40.
Taula 11-41.
Taula 11-42.
Taula 11-43.
Taula 11-44.
Taula 11-45.
Taula 11-46.
Taula 11-47.
Taula 11-48.
Taula 11-49.
Taula 11-50.
Taula 11-51.
Taula 11-52.
Taula 11-53.
Taula 11-54.
Taula 11-55.
Taula 11-56.
Taula 11-57.
Taula 11-58.
Taula 11-59.
Taula 11-60.
Taula 11-61.
Taula 11-62.
Taula 11-63.
Taula 11-64.
Taula 11-65.
Taula 11-66.
Taula 11-67.
Taula 11-68.
Taula 11-69.
Taula 11-70.
Taula 11-71.
Taula 11-72.
Taula 11-73.
Taula 11-74.
Taula 11-75.
Taula 11-76.
Taula 11-77.
Taula 11-78.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMANDA DE TORRES	1088	19-5-1848	CASTELL		TORRES DE SEGRE			243.260		28.350
DE SEGRE	1089	19-5-1848	MOLI FARINA		TORRES DE SEGRE			120.662		405.000
	1090	19-5-1848	MOLI OLI		TORRES DE SEGRE			50.410		67.500
	1091	19-5-1848	CORRAL	AMB BASSA	TORRES DE SEGRE			4.694		14.400
	1092	19-5-1848	CASA	AMB TERRA.	TORRES DE SEGRE			19.700		27.600
	1093	19-5-1848	HORT	AMB FONT	TORRES DE SEGRE			3.600		5.400
	1094	19-5-1848	ERA		TORRES DE SEGRE					
	1095	19-5-1848	PRAT	COSTAT DE L'HORT	TORRES DE SECRE					
	1096	19-5-1848	CASA	PORTAL LA BARCA	TORRES DE SECRE					
	1097	19-5-1848	TERRATGE	TERME DE...	UTXESA	732				
		19-5-1848	TERRATGE	TERME DE...	GEBUT	1.416		52.000		210.000
	1098	19-5-1848	SISè	TERME DE...	TORRES DE SEGRE					
COMANDA DE TERMENS	1099	14-10~1850	CAMPA		TERMENS		1	200		114 3
	1100	14-10-1850	CAMPA		TERMENS		7	802		1 26
	1101	14-10-1848	CAMPA		TERMENS	6		11.500		20000 385
	1102	14-10-1848	CAMPA		TERMENS	3		10.000		5735 191
	1103	14-10-1848	CAMPA		TERMENS		3	6.000		3441 114
	1104	14-10-1850	CAMPA		TERMENS	2		4.000		2302 76
	1105	14-10-1850	CAMPA		TERMENS	3		7.100		4072 135
	1106	14-10-1850	CAMPA	DELSOT	TERMENS	1	6	2000		1155 38
	1107	14-10-1850	CAMPA	SOTET	TERMENS	15	7	22000		12617 420
	1108	14-10-1850	CAMPA	VEDAD	TERMENS	94		9.400		5391 179
	1109	14-10-1850	CAMPA	VEDAD DEL SENYOR	TERMENS	100		10.000		5755 191
	1110	14-10-1848	CAMPA	CAM DE LINYOLA	TERMENS	10		1.000		573 19
	1111	14-10-1850	CAMPA	ERAL	TERMENS	1		180		103 3
	1112	14-10-1850	CAMPA	ERAL	TERMENS	2	1	220		126 4
	1113	14-10-1850	CAMPA	ERAL	TERMENS	12		6.000		3441 114
	1114	14-10-1850	CAMPA	ERAL	TERMENS	5		3.200		1835 61
	1115	14-10-1850	CAMPA	HORTNOU	TERMENS	21		10.500		6C22 200
	1116	14-10-1848	CASTELL		TERMENS			94.920		39058 2864
	1117	14-10-IM	MOLÍ FARINA		TERMENS			752,000		509766 21636
COMANDA ESPLUGA CALBA	1118	19-5-1848	HORT	ALDARADOU	ESPLUGA CALBA	10				
	1119	19-5-1848	CAMPA	PLA DE LA CABRA	ESPLUGA CALBA	1				
	1120	19-5-1848	CAMPA	GARRIGA	ESPLUGA CALBA	3				
	1121	19-5-1848	CASTELL		ESPLUGA CALBA			16.097		27.800
	1122	19-5-1848	FORN (2)		ESPLUGA CALBA			4.500		2611
	1123	19-5-1848	FORN (2)		ESPLUGA CALBA			4.000		2316
	1124	19-5-1848	MOLI FARINA		ESPLUGA CALBA					
	1125	19-5-1848	ONZè	LLUISME DE	SIDAMON					

Taula 11-30.

CASA DE RELIGIOSOS		DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMANDA GRAN PRIORAT	1126	19-5-1848	CAMPA	AMB BASSA I DRETS	NOVELLA			16.500	16.500	
	1127	19-5-1848	BASSA		MALPARTIT					
	1128	19-5-1848	PANERA		ARBECA					
	1129	19-5-1848	CASA		CORBINS					
	1130	19-5-1848	CASA		PALAU D`ANGLESOLA					
	1131	19-5-1848	DRETS		TERMES DE...					
	1132	21-10-1850	CASA		CASTELLNOU SEANA					
	1133	21-10-1850	HERBES		MALPARTIT			24.200		
	1134	21-10-1850	CASA		ARTESA					
	1135	21-10-1850	CASA	I HERBER	PALAU D'ANGLESOLA					
	1136	28-7-1848	16ºPART		MALPARTIT	5	4			12.266
	1137	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	2	4			6.933
	1138	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	1	10			4.000
	1139	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	10	5			20.000
	1140	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	11	3			9.000
	1141	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	12				21.866
	1142	28-7-1848	16ºPART	PLANTADES	MALPARTIT	3	1			1.800
	1143	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	5	11			7.400
	1144	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	3	2			3.500
	1145	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	4	11			6.466
	1146	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	3	3			5.066
	1147	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	3	3			4.066
	1148	28-7-1848	16ºPART	FORNETS	MALPARTIT	4	11			3.733
	1149	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	RAIMAT		l0			7.466
	1150	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	RAIMAT		3			1.666
	1151	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	RAIMAT	29	4			29.066
	1152	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	RAIMAT	24	5			15.733
	1153	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	3	1			1.666
	1154	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	15	6			13.066
	1155	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	6	5			3.333
	1156	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	11	3			28.066
	1157	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	13				10.866
	1158	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	3				9.733
	1159	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	12				7.466
	1160	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	11	9			8.600
	1161	28-7-1848	16ºPART	CLAMOR	ALMACELLES	42				39.333
	1162	28-7-1848	16ºPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	10	5			9.333
	1163	28-8-1848	16ºPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	3	9			3.333
	1164	28-8-1848	16ºPART	VALL D'ALIGA.	ALMACELLES	11	2			8.400

Taula 11-31.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	1165	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	9				8.400
	1166	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	8	9			4.666
	1167	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	5	10			3.733
	1168	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELIES	14				8.600
	1169	29-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELIES	18				13.466
	1170	2&-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	4				3.733
	1171	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	12				9.000
	1172	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	7	6			6.533
	1173	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	5	6			2667
	1174	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	10				8.600
	1175	28-8-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	5	11			1.500
	1176	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	3	2			1.666
	1177	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	8	3			6.000
	1178	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	2				667
	1179	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	8				6.000
	1180	4-9-IM	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	2	6			667
	1181	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	1	3			332
	1182	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	1	9			533
	1183	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	37	9			1.773
	1184	4-9-1848	16ªPART	VALL D'ALIGA	ALMACELLES	18				9.333
	1185	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	8	11			4.166
	1186	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	21				7.466
	1187	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	22				11.200
	1188	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	13	4			15.866
	1189	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	4	2			6.400
	1190	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	4	1			2600
	1191	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	12				7.466
	1192	4-9-1848	16ªPART	ALIGA	ALMACELLES	13				8.000
	1193	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	22				13.133
	1194	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	7				8.733
	1195	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	7				12000
	1196	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	22				12.000
	1197	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	20				11.200
	1198	4-9-1848	16ªPART	ALGUAIRE	ALMACELLES	24				17.266
	1199	4-9-1848	16ªPART	ALGUAIRE	ALMACELLES	24				17.266
	1200	4-9-1848	16ªPART	PLA DE ROSSELLO	ALMACELLES	20				10.466
	1201	4-9-1848	16ªPART	PLA DE ROSSELLO	ALMACELLES	5	11			2.800
	1202	4-9-1848	16ªPART	PLA DE ROSSELLO	ALMACELLES	6				3.133
	1203	4-9-1848	16ªPART	PLA DE ROSSELLO	ALMACELLES	9	6			4.426

Taula 11-32.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	1204	4-9-1848	16ªPART	CAMI DE ROSSELLO	ALPICAT	15	7			8.600
	1205	4-9-1848	16ªPART	ROSSELLO	ALPICAT	16	6			8.200
	1206	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	56				42.000
	1207	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	44				28.800
	1208	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	42				23.533
	1209	4~94848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	19				22200
	1210	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	44				28.866
	1211	4-9-1848	16ªPART	LA PLETA	ALMACELLES	40				25.267
	1212	4-9-1848	16ªPART	PLA D'ALGUAIRE	ALMACELLES	45				25.267
	1213	4-9-1848	16ªPART	PLA D'ALGUAIRE	ALMACELLES	44				24.733
	1214	4-9-1848	16ªPART	PLA D'ALGUAIRE	ALMACELLES	44				24.733
	1215	4-9-1848	16ªPART	PLA D'ALGUAIRE	ALMACELLES	52				29.200
	1216	4-9-1848	16ªPART		MALPARTIT	6				3.133
	1217	13-9-1848	16ªPART	ROSSELLO	MALPARTIT	3				1.666
	1218	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT		6			333
	1219	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT	1	6			733
	1220	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT	1	6			733
	1221	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT		7			333
	17U	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT	4				266
	1223	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT		6			333
	1224	13-9-1848	16ªPART	CADIELLO	MALPARTIT	1	3			753
	1225	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	8	2			4.266
	1226	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	7	9			3.733
	1227	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	3	6			3.333
	1228	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	11				6.333
	1229	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	2				1.067
	1230	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	2	9			1467
	1231	13-9-1848	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	3	6			1.866
	1232	13-9-IM	16ªPART	PLA DEL GROC	MALPARTIT	3	2			2200
	1233	13-9-1848	16ªPART	VINYES	MALPARTIT	11				8.600
	1234	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	2				933
	1235	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	6				1.800
	1236	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	3	8			1.866
	1237	13-9-IM8	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	11				6.133
	1238	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	6	6			4.600
	1239	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	5	3			4.600
	1240	13-9-1848	16ªPART	PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	2	6			1.267
	1241	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	4	1			4.600
	1242	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	3				3.133

Taula 11-33.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA.	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	1243	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	3	5			3.133
	1244	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	5	1			4.733
	1245	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	4	2			3.867
	1246	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	5	5			5.333
	1247	13-9-1848	16ªPART	DEIS HORTS	RAIMAT	3	6			3.267
	1248	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	3	10			3.533
	1249	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	6	1			5.600
	1250	13-9-1848	16ªPART	DELS HORIS	RAIMAT	6	9			6.133
	1251	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	RAIMAT	6				5.600
	1252	13-9LI848	16ªPART	VALL PUJOL	RAIMAT	40				80.200
	1253	13-9-1848	16ªPART	VALL PUJOL	RAIMAT	20				27.800
	1254	13-9-1848	16ªPART	VALL PUJOL	RAIMAT	31				25.067
	1255	13-9-1848	16ªPART	VALL PUJOL	RAIMAT	52				79.533
	1256	13-9-1848	16ªPART		MALPARTIT	2	6			2200
	1257	13-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	MALPARTIT	2				1.600
	1258	20-9-1848	16ªPART	DELS HORTS	MALPARTIT	7	4			5.600
	1259	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT	6				4.600
	1260	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT	5	1			4.600
	1261	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT	7				6.533
	1262	20-9-1848	16ªPART	FERRAGNAR	MALPARTIT	5	6			4.267
	1263	20-9-1848	16ªPART	FERRACINAR	MALPARTIT		7			533
	1264	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT		2			133
	1265	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT	8	1			6.733
	1266	20-9-1848	16ªPART	FERRAGINAR	MALPARTIT	3	2			2200
	1267	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	4	3			Z666
	1268	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	7				5.200
	1269	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	6	6			3.733
	1270	20-9-1848	16ªPART	PLEFA	MALPARTIT	31				25.400
	1271	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	12	2			15.733
	1272	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	11	8			6.733
	1273	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	7	6			11.266
	1274	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	7	6			11.266
	1275	20-9-1848	16ªPART	PLETA	MALPARTIT	9				6.733
	1276	20-9-1848	16ªPART	BASSA	MALPARTIT	2	8			2.400
	1277	20-9-1848	16ªPART	BASSA	MALPARTIT	2	2			2000
	1278	20-9-1848	16ªPART	BASSA	MALPARTIT	1	11			1.600
	1279	20-9-1848	16ªPART	BASSA	MALPARTIT	4				3.733
	1280	20-9-1848	16ªPART	BASSA	MALPARTIT	1	11			1.800
	1281	20-9-1848	16ªPART	GROC	MALPARTIT	12				20.000
	1282	20-9-1848	16ªPART	GROC	MALPARTIT	18				15.133
	1283	20-9-1848	16ªPART	GROC	MALPARTIT	20	9			18.733
	1284	20-9-1848	16ªPART	GROC	MALPARTIT	11				6.133
	1285	20-9-1848	16ªPART	VALL DEL GROC	MALPARTIT	3	1			Z200
	1286	20-9-1848	16ªPART	VALL DEL GROC	MALPARTIT	10				7.000
	1287	20-9-1848	16ªPART	ALPICAT	MALPARTIT	30				93.866
				ROSSELLO	MALPARTIT	36				
				PLA DE LES VINYES	MALPARTIT	60				
				VALL DE PUJOL	MALPARTIT	46				
				VALL DE PUJOL	MALPARTIT	6				
					ALMACELLES	204				
					ALGUAIRE	142				
				VALL ALIGA	MALPARTIT	50				
				LA PLETA	MALPARTIT	18				
				GROC	MALPARTIT	42				
				ROSSELLO	MALPARTIT	11				

Taula 11-34.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT D'AGUILO	1288	8-10-1842	PRAT		AGUILO		3			48
	1289	8-10-1842	CAMPA	COSTERA	AGUIL.0					35
	1290	8-10-1842	CAMPA	ARBESGADES	AGUILO					35
	1291	8-10-1842	CAMPA	FEIXA AMUNT	AGUILO					60
CURAT D'ALBATARREC	1292	8-10-1842	CAMPA	CORRESSA	ALBATARREC					200
	1293	8-10-1842	CAMPA	DE LES FONTS	ALBATARREC					210
	1294	8-10-1842	CAMPA	FORCADA	ALBATARREC					198
	1295	8-10-1842	CAMPA	VINYES	ALBATARREC					263
	1296	8-10-1842	CAMPA	VINYES	ALBATARREC					80
	1297	8-10-1842	CAMPA	COMA	ALBATARREC					85
	1298	8-10-1842	CAMPA	PEDRA	ALBATARREC					40
	1299	8-10-1842	CAMPA	COMA	ALBATARREC					80
	1300	8-10-1842	ERMA	BASSA TEULERA	ALCANO	5	8			8
	1301	8-10-1842	CAMPA	ERA	ALCANO	2				8
	1302	8-10-1842	CAMPA	GUARDIOLES	ALCANO	2	4			8
	1303	8-10-1842	CAMPA	GUARDIOLES	ALCANO	1				12
	1304	8-10-1842	CAMPA	VALL	ALCANO	1	5			20
	1305	8-10-1842	CAMPA	VINELL	ALCANO	1	10			18
	1306	8-10-1842	CAMPA	FENOLLOSA	ALCANO	5	1			60
	1307	8-10-1842	CAMPA	TORREBESSES	ALCANO	6				38
	1308	8-10-1842	CAMPA	VALLES	ALCANO	1	7			40
	1309	8-10-1842	CAMPA	CASTOLLES	ALCANO	7	10			23
	1310	8-10-1842	ERMA	CAMPS	ALCANO	4	3			8
CURAT DEL COGUL	1311	8-10-1842	CAMPA	OBAGA	ALFES	2	10			16
	1312	8-10-1842	CAMPA	COBA	ALFES	4	8			40
CURAT D'ALCOLETGE	1313	8-10-1842	CAMPA	PLANA	ALCOLETGE					
	1314	8-10-1842	CAMPA	REPELS	ALCOLETGE					

Taula 11-35.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT D'ALBAGES	1315	23-5-1843	CASA	CARRER JUNCOSA	ALBAGES			9.000	9.200	
	1316	23-5-1843	CAMPA	PONT DEL REG	ALBAGES			7.500	7.700	
	1317	23-5-1843	CAMPA	COMELLA	ALBAGES			9.400	9.400	
	1318	23-5-1843	CAMPA	DELS JONCS	ALBAGES			5.400	5.600	
CURAT D'ALGERRI	1319	30-8-1844	CAMPA	RUBECIALS	ALGERRI	8	2	700		5.900
	1320	30-8-1844	CAMPA	MOLI DEL SOT	ALGERRI	8	6	800		6.133
CURAT	1321	6-10-1842	CAMPA	REGUER FORCAL	ANGLESOLA	2	6			40
D'ANGLESOLA	1322	6-10-1842	CAMPA	ARSENAL	ANGLESOLA	2	10			40
	1323	6-10-1842	CAMPA	ARSENAL	ANGLESOLA	1	3			30
	1324	6-10-1842	CAMPA	ARSENAL	ANGLESOLA	1	1			25
	1325	6-10-1842	CAMPA	CONELLAS	ANGLESOLA	10	4			89
	1326	6-10-1842	CAMPA	HORTA	ANGLESOLA		8			16
	1327	0-10-1842	CAMPA	PRATS	ANGLESOLA	8				40
	1328	6-10-1842	CAMPA	PRATS	ANGLESOLA	7	6			50
	1329	6-10-1842	CAMPA	JUNCADELLA	ANGLESOLA		6			4
	1330	6-10-1842	CAMPA	SANT PERE	ANGLESOLA	9	7			88
CURAT D'ALTARRIBA	1331	NO CONSTA	CAMPA	CARRERA	ALTARRIBA	1	5			
	1332	NO CONSTA	CAMPA	ASCEMISTAS	ALTARRIBA		9			
	1333	NO CONSTA	CAMPA	SORTETA	ALTARRIBA		4			
	1334	NO CONSTA	CAMPA	SANT JORDI	ALTARRIBA					
CURAT D'ALTET	1335	9-3-1844	CAMPA	LA VILA	ALTET		2	1.125		1.033
CURAT D'ARBECA	1336	9-3-1844	CAMPA		ARBECA	3		1.800		4.866
	1337	9-3-1844	CAMPA	CAMI DEL P0U	ARBECA	1	7	950		1433
	1338	9-3-1844	CAMPA	SANAüJA	ARBECA	3	10	1.150		2.966
CURAT D'ARDEVOL	1339	NO CONSTA	CAMPA		ARDEVOL	2				
CURAT EYARTESA DE LLEIDA	1340	8-10-1842	CAMPA	VINYAL	ARTESA DE LLEIDA					11
	1341	8-10-1842	CAMPA	CASTELLO	ARTESA DE LLEIDA					23
	1342	8-10-1842	CAMPA	CAMI LES VINYES	ARTESA DE LLEIDA					22
	1343	8-10-1842	CAMPA	ALBATERREC	ARTESA DE LLEIDA					12
	1344	8-10-1842	CAMPA	ROCAFORT	ARTESA DE LLEIDA					4
	1345	8-10-1842	CAMPA	LLACUNA	ARTESA DE LLEIDA					44
CURAT D'ASNURRI	1346	4-10-1842	PALIERA	AMB ESTABLE	ASNURRI					320
CURAT DE L'ATMELLA DE TARREGA	1347	22-&1843	BOSC	ELS PASSOS	ATMELLA DE TARREGA	2	11	233		350
	1348	22-&1843	CAMPA	SORTETA	ATMELLA DE TARREGA		lo	533		800
	1349	22-&1843	BOSC	SOLANES	ATMELLA DE TARREGA	2	7	Z 170		2170
	1350	22-6-1843	ERM	LO SOLA	ATMELLA DE TARREGA	5	6	400		600
	1351	22-&1843	CAMPA	CAMI MONTORNES	ATMELLA DE TARREGA	2	5	1.100		1.820
	1352	22-&1843	ERM	LA DEVESA	ATMELLA DE TARREGA	3	9	1.800		2.820
	1353	22-&1843	CAMPA	PLA DEL PONT	ATMELLA DE TARREGA		11	500		770
	1354	22-&1843	CAMPA	COMALLOBA	ATMELLA DE TARREGA	2	1	1.300		1.750
	1355	22-6-1843	CAMPA	SAPES 0 PUIG	ATMELLA DE TARREGA	1	6	733		1.750
	1356	22-6-1843	BOSC		ATMELLA DE TARREGA	15	2	1.633		2.580
	1357	22-6-1843	ERM	COMA DE L'AIGUA	ATMELLA DE TARREGA	1	5	733		1.190
	1358	22-6-1843	ERM	SOLA DE MONTOLIU	ATMELLA DE TARREGA	1	10	1320		833

Taula 11-36.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE BARBENS	1359	9-3-1844	CAMPA	VINARES	BARBENS	4	10	3.800		1.230
	1360	9-3-1844	CAMPA	FERRAGINAR	BARBENS		4	250		4.500
	1361	9-3-1844	CAMPA	FERRAGINAR	BARBENS	1	6	1.300		9.300
CURAT DE BEDRET	1362	8-10-1842	CAMPA		AGUILO		9			54
CURAT DE BELIANES	1363	27-8-1842	CASA	CARRER JESUS	BELIANES			3.500	3.500	
	1364	27-8-1842	ERA	DE LES ERES	BELIANES		2	320	370	
CURAT DE BELL-LLOC	1365	4-7-1844	HORT		BELL-LLOC		8	4.600		5.400
	1366	4-7-1844	CAMPA	CARRETE.BARCELONA	BELL-LLOC	16		2.000		3.600
	1367	4-7-1844	CAMPA	BASSA DE CANEMS	BELL-LLOC	1	9	200		966
	1368	4-7-1844	CAMPA	TORRE DEL REIG	BELL-LLOC	5	10	4.600		5.700
	1369	4-7-1844	CAMPA	ESPARTA.	BELL-LLOC	1	2	200		900
	1370	4-7-1844	CAMPA	PELAGALLS	BELL-LLOC	7	1	1.050		2.100
	1371	4-7-1844	CAMPA	CAMI DE BELLVIS	BELL-LLOC	6	7	600		1.500
	1372	4-7-1844	CAMPA	CAMI DE PUIGVERT	BELL-LLOC	14	10	1.500		2400
	1373	4-7-1844	CAMPA	CAMI DE LA PLANA	BELL-LLOC	9	8	1.000		1.800
	1374	4-7-1844	CAMPA	CAMI DE GRANYENA	BELL-LLOC	3	7	350		900
	1375	4-7-1844	CAMPA	CAMI DE GRANYENA	BELL-LLOC	10		1.600		2.666
	1376	4-7-1844	HORT	CAMI DE LA SEQUIA	BELL-LLOC			400		1.200
CURAT DE BELLVIS	1377	6-2-1844	CAMPA	DEVESA	BELLVIS	18	4	7.200		10.733
	1378	6-2-1844	CAMPA	AMERADORS	BELLVIS	7	4	2650		5.266
	1379	6-2-1844	ERA	AMERADORS	BELLVIS		11	450		2633
	1380	6-2-1844	CAMPA	REGUERA	BELLVIS	3		1.200		3.533
	1381	6-2-1844	CAMPA	REG	BELLVIS	1	9	4.500		7.500
	1382	6-2-1844	CAMPA	CAPÇALERA	BELLVIS	1	3	300		2433
	1383	6-2-1844	CAMPA	CAMI DEL PALAU	POAL	6	1	4.900		6.900
	1384	6-2-1844	CAMPA	BADELLS	POAL	8	3	3.300		5.966
	1385	6-2-1844	CAMPA	GRADERA	ARCS	3	8	2900		4.366
	1386	6-2-1844	CAMPA	CANTAPERDIUS	ARCS	5	4	4.200		6.600
CURAT DE BESENET	1387	NO CONSTA	CAMPA	5 PECES DE TERRA	BESENET					
CURAT BENAVENT SEGRIA	1388	14-4-1842	CAMPA	SORT D'ISARD	BENAVENT SEGRIA	5		16.500	46.500	
	1389	14-4-1842	CAMPA	MOLI DE LANDI	BENAVENT SEGRIA	2	4	4.100	11.200	
CURAT DE BLANCAFORT	1390	12-6-1844	CAMPA		BLANCAFORT	2		11.233	11.233	
	1391	12-6-1844	CAMPA		BLANCAFORT	2	6			
CURAT DE CAMBRILS	1392	NO CONSTA	CAMPA	AMB CASA	CAMBRILS	1				
CURAT DE CANALDA	1393	NO CONSTA	CAMPA	NO CONSTA	CANALDA					
CURAT CASSERRES DEL CASTELL	1394	15-10-1842	CAMPA	BINESTAR	CASSERRES		2			9
	1395	15-10-1842	CAMPA	CAVISI	CASSERRES		1			5
	1396	15-10-1842	CAMPA	CORRALS	CASSERRES		1			6

Taula 11-37.

CASA DE RELIGIOSOS	N*	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE CASTELLNOU D'OLUGES	1397	9-3-1844	CAMPA	ESTRELLA	CASTELLN0U OLUGES	1	1			
	1398	9-3-1844	CAMPA	LO SOLANET	CASTELINOU OLUGES	1	10			
	1399	9-3-1844	VINYA	TROS LA VINYETA	CASTELLN0U OLUGES	3	1			
	1400	9-3-1844	CAMPA	PONIS	CASIELLN0U OLUGES		2			
	1401	9-3-1844	CAMPA	LES SORTS	CASIELIN0U OLUGES	3	9			
	1402	9-3-1844	CAMPA	TROSSETS	CASTELI.N0U OLUGES		7			
CURAT DE CASTELLNOU DE SEANA	1403	23-5-1843	CAMPA		CASTELLNOU SEANA			3.900	4.000	
	1404	23-5-1843	CAMPA		CASTELLNOU SEANA			6.600	6.700	
	1405	23-5-1843	CAMPA		CASTELLN0U SEANA			3.466	3.566	
	1406	23-5-1843	CAMPA	COMA	CASIELÍN0U SEANA			1.800	1.900	
CURAT DE CASTELLSERA	1407	9-3-1843	CAMPA		CASTELLSERA	3	3	660		760
	1408	9-3-1843	CAMPA	SELLAS	CASTELI-SERA.		10	325		466
	1409	15-10-1843	ERM	LA PLANA	CASIELLSERA	3	3	1.500		1.500
	1410	15-10-1843	ERM	SELLON	CASTELLSERA	3	6			36
CURAT DE CASTISSENT	1411	15-10-1842	CAMPA	PLANS	CASTISSENT	2				60
	1412	15-10-1842	CAMPA	ABOGA DE MONSHERO	CASTISSENT	3				80
>	1413	21-6-1842	CAMPA	LES CREUS ALTES	CEDO	1	10	1.900	7.000	
	1414	21-6-1842	HORT	TROS DE L'ERA	CEDO	1	4	1.900	9.000	
	1415	21-6-1842	VINYA	CLOT DE LA ROCA	CEDO	2	4	1.100	5.050	
	1416	21-6-1842	CAMPA	OLIVERA	CEDO	1	2	500	3.200	
CURAT DE CIUTADILLA	1417	29-5-1843	HORT	SANTA MAGDALENA	CILTADILLA	1	2	1.260	2.466	2.566
	1418	29-5-1843	CAMPA	LOS	CILTADILLA	1	4	1.280	2.566	2.666
	1419	29-5-1843	HORT	LES PLANES	CIUTADILLA	1	2	1.120	2.300	2.400
	1420	29-5-1843	HORT	MOLI	CIUTADILLA		7	630	1.200	1.400
	1421	29-5-1843	HORT	SOLANS	CILTFADILLA	1	1	790	1.566	1.866
	1422	29-5-1843	CAMPA	DEVESA	CIUFADILLA	1	4	440	866	866
	1423	29-5-1843	BOSC	AMBUTS	CILTADILLA	10	4	1.120	2.066	2.166
	1424	29-5-1843	BOSC	CAMI DE BELLTALL	CIURADILLA	1		so	266	266
	1425	29-5-1843	BOSC	LA COMELLA	CILTADILLA	11		880	1.500	
CURAT DE CLARAVALLS	1426	9-3-1843	CAMPA	COLOME	CLARAVALI-S	4	5	3.180	2300	
	1427	9-3-1843	CAMPA	RABELL	CLARAVALL.S	5	8	4.080	3.033	
	1428	9-3-1843	CAMPA	CONSACA	CLARAVALLS	1	6	3.060	2.200	
	1429	9-3-1843	CAMPA	NIOLLANISSA	CLARAVALI-S	4	3	3.660	1.633	
	1430	9-3-1843	CAMPA	COSTERA	CLARAVALLS	6	1	4.380	3.600	
CURAT DE CLARET	1431	NO CONSTA	CAMPA	LES TIRES I LES C	CLARET					
	1432	NO CONSTA	CAMPA	FEIXA DE MONT	CLARET					
	1433	NO CONSTA	CAMPA	PERET I OTODINA	CLARET					
	1434	NO CONSTA	CAMPA	LA SURRA	CLARET					
	1435	NO CONSTA	CAMPA	LA SOLANA	CLARET					
	1436	NO CONSTA	CAMPA	ATALAIA	CLARET					
	1436	NO CONSTA	CAMPA	SORNOT	CLARET	2				

Taula 11-38.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE COMA	1437	NO CONSTA	VINYA		COMA	2				
CURAT DE COMABELLA	1438	16-12-1843	VINYA	CLOT D'ARENES	COMABELLA	1	10	285	200	
	1439	16-12-1843	VINYA	CODRONYET	COMABELLA		3	285	200	
CURAT DE CONCABELLA	1440	15-10-1842	CAMPA	LA BESLA	CONCABELLA	1				67
	1441	15-10-1842	CAMPA	CAMI GUISSONA	CONCABELLA		1			4
	1442	15-10-1842	CAMPA	LA PEDRERA	CONCABELLA	1				67
	1443	15-10-1842	CAMPA	LAFONT	CONCABELLA	1				67
	1444	15-10-1842	CAMPA	FONT DEL CANABAL	CONCABELLA	3				67
	1445	15-10-1842	CAMPA	CAMI D'HOSTAFRANC	CONCABELLA	1				67
	1446	15-10-1842	CAMPA	GREC	CONCABELLA		5			20
	1447	15-10-1842	CAMPA	SIO	CONCABELLA	1	5			80
	1448	15-10-1842	CAMPA	SIO	CONCABELLA	2				124
	1449	15-10-1842	CAMPA	SIO	CONCABELLA	1	3			70
	1450	15-10-1842	CAMPA	SIO	CONCABELLA	1	3			70
	1451	15-10-1842	CAMPA	ST.VICENÇ	CONCABELLA	1	5			67
	1452	15-10-1842	CAMPA	ARENES	CONCABELLA		9			44
CURAT DE COLL	1453	15-10-1842	CAMPA		COLL	1	6			40
	1454	15-10-1842	CAMPA		COLL	1				30
	1455	15-10-1842	CAMPA	TROSSOS	COLL	1				30
	1456	15-10-1842	CAMPA	HORTA	COLL	2				32
CURAT DE CORÇA	1457	15-10-1842	CAMPA	COLOMINA	CORÇA	1	32			
CURAT D'ESPLUGA CALBA	1458	13-7-1844	CAMPA	BASSA VELLA	ESPLUGA CALBA	1	6	1.500		1.933
	1459	13-7-1844	CAMPA	LES PILES	ESPLUGA CALBA	8		1.300		966
	1460	13-7-1844	CAMPA	SORT DE CAPELLA	ESPLUGA CALBA	6		3.100		3.300
	1461	13-7-1844	CAMPA	COMA	ESPLUGA CALBA	1	6	5.500		5.233
	1462	13-7-1844	HORT	DELS HORTS	ESPLUGA CALBA	1		1.000		1.633
CURAT DE FARRERA	1463	4-10-1842	ERA		FARRERA					24
	1464	4-10-1842	BARRACA		FARRERA					42
CURAT DE FERRAN	1465	NO CONSTA	VINYA	MALARADA	FERRAN	2	6			
	1466	NO CONSTA	VINYA	FREIXANET	FERRAN	2				
	1467	NO CONSTA	VINYA	CLOS DEL PONT	FERRAN	1	6			
	1468	NO CONSTA	VINYA	CAMI DE PAJALS	FERRAN	1	6			
	1469	NO CONSTA	VINYA	CAMI ST. MARTI	FERRAN	1	7			
	1470	NO CONSTA	VINYA	CAMI ST. MARTI	FERRAN	1	9			
	1471	NO CONSTA	BOSC	TUBAUS	FERRAN					
CURAT DE FONDARELLA	1472	27-8-1842	CAMPA	CAMI DEL PALAU	FONDARELLA		3	1.200		
	1473	27-8-1842	CAMPA	CAMI DEL PONET	FONDARELLA	1	1	4.800		

Taula 11-39.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE FONTANET	1474	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DE CARDONA	FONTANET	2				
	1475	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DE SOLSONA	FONTANET	2				
	1476	NO CONSTA	CAMPA	VOLTANT RECTORIA	FONTANET					
	1477	NO CONSTA	VINYA	PROP RECTORIA	FONTANET	3				
CURAT DE FULLEDA	1478	13-7-1844	CAMPA	VENTOSES	FULLEDA	6	11	4.200		3.666
	1479	13-7-1844	CAMPA	COMETA	FULLEDA		6	1.500		933
	1480	13-7-1844	CAMPA	CREU	FULLEDA		6	900		262
CURAT DE GAVER	1481	NO CONSTA	CAMPA	CODINELLA	GAVER					
	1482	NO CONSTA	CAMPA	CODINELLA	GAVER					
	1483	NO CONSTA	CAMPA	PLANA	GAVER					
	1484	NO CONSTA	CAMPA	CLOS	GAVER					
	1485	NO CONSTA	CAMPA	BALANY	GAVER					
CURAT DE GRANYANELLA	1486	29-8-1843	BOSC	SOLANS	GRANYANELLA	1		160		166
	1487	29-8-1843	CAMPA	COMA	GRANYANELLA	6	1	6.100		6.666
	1488	29-8-1843	CAMPA		GRANYANELLA	4		2960		3.000
	1489	29-8-1843	CAMPA	SAUDONAVELLS	CRANYANELLA	9		960		1.000
	1490	29-8-1843	BOSC	AGOST	GRANYANELLA	9	2	8.080		8.100
	1491	29-8-1843	BOSC	TERMENS	GRANYANELLA	2	1	1.800		1.866
	1492	29-8-1843	VINYA	TERMENS	GRANYANELLA	5	4	5.760		6.666
	1493	29-8-1843	ERM	FITAROLS	CRANYANELLA	1	7	1.200		1.520
CURAT DE GRANYENA	1494	11-10-1842	CAMPA		GRANYENA	5	11	4.500	10.100	
	1495	4-10-1842	CASA	CARRER ESGLESIA	CRANYENA					160
CURAT DE GUSPI	1496	NO CONSTA	CAMPA	BELLES TERRES	GUSPI	1	4			
	1497	NO CONSTA	CAMPA	LACOMA	GUSPI	12	4			
	1498	NO CONSTA	CAMPA	BOSC	GUSPI	4	5			
	1499	NO CONSTA	BOSC	LA PEDRERA	GUSPI	4	10			
	1500	NO CONSTA	VINYA	LA PEDRERA	GUSPI	5				
	1501	NO CONSTA	CAMPA	POSADES CEMENTIRI	GUSPI		1			
	1502	NO CONSTA	CAMPA	POSADES CEMENTIRI	GUSPI		3			
	1503	NO CONSTA	CAMPA	PIXART	GUSPI		3			
	1504	NO CONSTA	CAMPA	PLANET	GUSPI	3	3			
CURAT D'IVORRA	1505	NO CONSTA	CAMPA		IVORRA.					
	1506	NO CONSTA	VINYA		IVORRA					
	1507	NO CONSTA	VINYA		IVORRA					
	1508	NO CONSTA	BOSC		IVORRA					
	1509	NO CONSTA	CORRAL		IVORRA					
	1510	NO CONSTA	ERA		IVORRA					
	1511	NO CONSTA	VINYA		IVORRA					

Taula 11-40.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE LLARDECANS	1512	25-11-1843	CASA	CAMI DE FLIX	LLARDECANS			20.847	20.847	
	1513	25-11-1843	HORT		LLARDECANS			10.800	10.800	
	1514	25-11-1843	CAMPA	PROP DE L'HORT	LLARDECANS			240	240	
	1515	25-11-1843	CASA	CARRER NOU	LLARDECANS			18.000	18.000	
	1516	25-11-1843	CAMPA	DEL TOSSAL	LLARDECANS	4		16.000	16.000	
	1517	25-11-1843	CAMPA	COMELLES	LLARDECANS	5		6.000	6.000	
	1518	25-11-1843	HORT		LLARDECANS	2		7.000	7.000	
	1519	25-11-1843	VINYA	PLANES	LLARDECANS	2		3.000	3.000	
	1520	25-11-1843	CAMPA	COLL	LLARDECANS	4		6.800	6.800	
	1521	25-11-1843	CAMPA		ADAR			14.000	14.000	
	1522	13-7-1844	CAMPA		LLARDECANS		11	1.000		600
	1523	13-7-1844	CAMPA		LLARDECANS	7	1	2200		2700
	1524	13-7-1844	CAMPA		LLARDECANS	30	1	7.500		2666
	1525	13-7-1844	CAMPA		LLARDECANS	6	5	3.400		1.400
CURAT DE EL LLOR	1526	22-6-1843	CAMPA		EL LLOR		1	120		100
	1527	22-6-1843	CAMPA	CLOTET	EL LLOR		8	810		533
	1528	22-6-1843	CAMPA	RAVAL	EL LLOR		1	130		100
	1529	22-6-1843	CAMPA	CAMI DE ST. PERE	EL LLOR	1	2	980		700
	1530	22-6-1843	CAMPA	CAMI D'ALFA	EL LLOR	1		960		666
	1531	22-6-1843	CAMPA	CAMI ST.RAMON	EL LLOR	4	4	3.640		1.500
	1532	22-6-1843	CAMPA	FERRAGINAR	EL LLOR		5	400		300
	1533	22-6-1843	CAMPA	DE VALLS	EL LLOR		7	560		400
	1534	22-6-1843	CAMPA	LA PLANA	EL LLOR	2	4	2.800		1.700
	1535	22-6-1843	CAMPA	DELPLANOT	EL LLOR	3	5	3.280		1.166
	1536	22-6-1843	CAMPA	FERRAGNAR	EL LLOR	1		108		100
CURAT DE LLOBERA.	1537	NO CONSTA	CAMPA	PROP L'ESGLESIA	LLOBERA	4 QUARTER				
CURAT DE LLOBEROLA	1538	NO CONSTA	VINYA		LLOBEROLA	4	4			
CURAT DE MADRONA	1539	NO CONSTA	CAMPA	LES RIBES	MADRONA					
	1540	NO CONSTA	CAMPA	LES FEIXES	MADRONA					
	1541	NO CONSTA	BOSC		MADRONA					
CURAT DE LA MANRESANA	1542	22-6- 1843	CAMPA		LA MANRESANA		6	350		300
	1543	22-6-1843	CAMPA	ELS PONTS NOUS	LA MANRESANA		5	270		233
	1544	22-6-1843	CAMPA	MORELLO	LA MANRESANA	2	6	1.500		1.066
	1545	22-6-1843	BOSC	MORELLO	LA MANRESANA	1	4	240		200
	1546	22-6-1843	BOSC	TORRENTS	LA MANRESANA	3	7	860		600
	1547	22-6-1843	BOSC	LES PLANES	LA MANRESANA	1	4	320		266
	1548	22-6-1843	VINYA	L'ERMTANYA	LA MANRESANA.	3		2.340		1.633
CURAT DE MIALS	1549	NO CONSTA	A	TERME D'ADARI	MAIALS					

Taula 11-41.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE MENARGUENS	1550	23-5-1843	CAMPA	LO FONS STA.CREU	MENARGUENS	9	8	2.300	3.000	
	1551	23-5-1843	CAMPA	CANAL DE FARFANYA	MENARGUENS			900	920	
	1552	23-5-1843	CAMPA	MES AMUNT DE FARF	MENARGUENS			400	420	
	1553	23-5-1843	HORT	BENAT DEL CAP...	MENARGUENS			7.000	9.600	
	1554	23-5-1843	HORT	BAIX DEL BRASSAL	MENARGUENS			5.500	8.300	
	1555	23-5-1843	HORT	DEL BEDAT	MENARGUENS			10.200	22.300	
	1556	18-12-1848	CASA		AVELLANES					
CURAT DE MIRALCAMP	1557	NO CONSTA	CAMPA	DEL PRAT	MIRALCAMP					
	1558	NO CONSTA	CAMPA	DEL COLL	MIRALCAMP					
	1559	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DE LLEIDA	MIRALCAMP					
	1560	NO CONSTA	CAMPA	BASSA BONA	MIRALCAMP					
	1561	NO CONSTA	CAMPA	AL BASSAL	MIRALCAMP					
	1562	NO CONSTA	CAMPA	A BELLFORT	MIRALCAMP					
	1563	NO CONSTA	CAMPA	A LA BOTERA	MIRALCAMP					
	1564	NO CONSTA	CAMPA	DELS HORTS	MIRALCAMP					
	1565	NO CONSTA	CAMPA	CORTOUS	MIRALCAMP					
	1566	NO CONSTA	CAMPA	REDOTA	MIRALCAMP					
	1567	NO CONSTA	CAMPA	PAU DEL RECTOR	MIRALCAMP					
	1568	NO CONSTA	CAMPA	SANT MQUEL	MIRALCAMP					
	1569	NO CONSTA	CAMPA		JUNEDA					
	1570	NO CONSTA	SITGES(7)	LES SITGES	MIRALCAMP					
	1571	NO CONSTA	CAMPA	FRAUGUE17S	MIRALCAMP					
CURAT DE MIRAVER	1572	NO CONSTA	CAMPA	LA COROMNA	MIRAVER					
	1573	NO CONSTA	VINYA	CAPELLA	MIRAVER					
	1574	NO CONSTA	BOSC	LA GARRIGA	MIRAVER					
	1575	NO CONSTA	BOSC	DEL COLONIET	MIRAVER					
	1576	NO CONSTA	CAMPA		MIRAVER					
CURAT DE MOLSOSA	1577	NO CONSTA	CAMPA		MOLSOSA					
CURAT DE MOLLERUSSA	1578	NO CONSTA	CAMPA	METIET	GOLMES					
	1579	NO CONSTA	VINYA	ROQUETES	MOLLERUSSA	1	6			
	1580	NO CONSTA	CAMPA	ROQUETES	MOLLERUSSA	1	6			
	1581	NO CONSTA	CAMPA	DEL VILLAR	MOLLERUSSA	9				
	1582	NO CONSTA	CAMPA	DE LA SERRA	MOLLERUSSA	1	6			
	1583	NO CONSTA	CAMPA	FERRAGINAR	MOLLERUSSA		1			
CURAT DE MONPOL	1584	NO CONSTA	CAMPA		MONPOL	2				
CURAT DE MONTARGULL	1585	NO CONSTA	CAMPA		BELLMUNT	3				
	1586	NO CONSTA	CAMPA	DE LA SORT	MONTARGULL					
	1587	NO CONSTA	BOSC	DEL BOSC	MONTARGULL					
	1588	NO CONSTA	MATOLL	DE LA REGUELLA	MONTARGULL					

Taula 11-42.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE MONTFALCO MURALLAT	1589	22-6-1843	VINYA	CLOT DEL MAS	MONTFALCO		6			
	1590	22-6-1843	VINYA	COMA ROMANA	MONTFALCO	2	6			
	1591	22-6-1843	CAMPA	HORT DE LA FLOR	MONTFALCO		5			
	1592	22-6-1843	CAMPA	LA SORTETA	MONTFALCO		11			
	1593	22-6-1843	CAMPA	COMELLES	MONTFALCO	2	3			
	1594	22-6-1843	VINYA	SANT JAUME	MONTFALCO	2	1			
	1595	22-6-1843	BOSC	ATMELLES	MONTFALCO		11			
	1596	22-6-1843	CAMPA	ATMELLA CREU	MONTFALCO		1			
	1597	22-6-1843	CAMPA	FERRAGINAR	MONTFALCO		1			
	1598	22-6-1843	CAMPA	FERRAGINAR	MONTFALCO		1			
	1599	22-6-1843	CAMPA	ERA	MONTFALCO		9			
CURAT DE MONTGAI	1600	30-7-1844	CAMPA	LES TORALLONGUES	MONTUAI	4		600		1.200
	1601	30-7-1844	CAMPA	CADOLLADELCURA	MONTGAI		10	80		433
	1602	30-7-1844	CAMPA	LES COSTES	MONTGAI	1	10	325		600
	1603	30-7-1844	CAMPA	LES COSTES	MONTGAI	1	4	400		600
	1604	30-7-1844	CAMPA	LES COSTES	MONTGAI	2	3	550		900
	1605	30-7-1844	CAMPA	COMA DEL PONT	MONTGA1	4	4	1.000		1.500
	1606	30-7-1844	CAMPA	CREMA	MONTGAI	9	4	8.500		10.200
	1607	30-7-1844	CAMPA	LA PLANA	MONTGAI	8	1	4.000		4.800
	1608	30-7-1844	CAMPA	DEL SOT	MONTGAI	4	6	4.000		4.800
	1609	30-7-1844	CAMPA	LES BLEDES	MONTGAI	12	lo	7.500		9.000
	1610	30-7-1844	CAMPA	LA TORRETA ROJA	MONTGAI	2	1	400		1.000
	1611	30-7-1844	CAMPA	LA TORRETA ROJA	MONTGAI	1		100		1.100
CURAT DE MOMPALAU	1612	13-7-1844	CAMPA	FONTELLA	MONTPALAU		11	170		130
	1613	13-7-1844	CAMPA	PLANS	MONTPALAU	1	6	1.100		1.100
	1614	13-7-1844	CAMPA	PLA. DEL REG	MONTPALAU	2	7	1.800		1.533
CURAT DE MONTORNES	1615	NO CONSTA	BOSC	SOLA DE LA FONT	MONTORNES					
	1616	NO CONSTA	CAMPA	OBAC	MONTORNES					
	1617	NO CONSTA	CAMPA	PARAMADA	NONTORNES					
	1618	NO CONSTA	FERRAGINAR	MASIA	MONTORNES					
CURAT DE NALEC	1619	29-8-1843	BOSC	AUBAREDES	NALEC	5		1.400		900
	1620	29-8-1843	VINYA	AUBAC	NALEC	3		1.740		1.106
CURAT DE NAVES	1621	NO CONSTA	CAMPA		NAVES	8				
	1622	NO CONSTA	CAMPA		NAVES	8				
CURAT D'ODEN	1623	NO CONSTA	CAMPA	COMA	ODEN	2				
CURAT D'OLIANA	1624	6-7-1844	CAMPA	PLA DEL CASIELL	OLIANA		4	800		900
CURAT D'OLIUS	1625	NO CONSTA	CAMPA	RIU CARDONA	OLIUS					
	1626	NO CONSTA	CAMPA	PEU RECTORIA	OLIUS					

Taula 11-43.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT D'OMELLONS	1627	4-7-1844	CAMPA	VALLS	OMELLONS	4	6	13.200		16.333
	1628	4-7-1844	CAMPA	LES SORTS	OMELLONS	7	7	30.000		33.600
	1629	4-7-1844	CAMPA	SORT DEL NOGUER	OMELLONS	3	8	6.700		4.166
	1630	4-7-1844	CAMPA	VINYASSA	OMELLONS	2		7.000		4.166
	1631	4-7-1844	CAMPA	SORTETA	OMELLONS	1	2	2800		2100
	1632	4-7-1844	CAMPA	ERA	OMELLONS	1	10	3.000		2366
	1633	4-7-1844	CAMPA	COLOME	OMELLONS	2	1	7.000		4.200
	1634	4-7-1844	CAMPA	PEIXERES	OMELLONS	1	9	4.500		6.000
	1635	4-7-1844	CAMPA	POBLE	OMELLONS		4	1.520		733
	1636	4-7-1844	CAMPA CAMPA	FERRAGINAR DARRER	OMELLONS		1	320		300
	1637	4-7-1844	CAMPA	COMELLA ROSSELL	OMELLONS	2	3	3.200		6.400
	1638	4-7-1844	CAMPA	TOSSAL	OMELLONS		6	1.300		1.666
CURAT DE PALLEROLS	1639	NO CONSTA	CAMPA	TROS DEL SABATE	PALLEROLS					
	1640	NO CONSTA	CAMPA	HORT ESTUDIANT	PALLEROLS					
	1641	NO CONSTA	CAMPA	PAC	PALLEROLS					
	1642	NO CONSTA	CAMPA	GUANANYA	PALLEROLS					
	1643	NO CONSTA	CAMPA	PORTALLATA	PALLEROLS					
	1644	NO CONSTA	CAMPA	SORT I VINYA	PALLEROLS					
	1645	NO CONSTA	CAMPA	NIARXADA	PALLEROLS					
	1646	NO CONSTA	CAMPA	FARETES	PALLEROLS					
CUART DE PINELL	1647	NO CONSTA	CAMPA	CAPETAS,	PINELL					
	1648	NO CONSTA	CAMPA	RECTURIA.	PINELL					
	1649	NO CONSTA	CAMPA	UBAC	PINELL					
	1650	NO CONSTA	CAMPA	Sr.MQUEL	PINELL					
	1651	NO CONSTA	CAMPA	BOSC	PINELL					
CURAT DE PINOS	1652	NO CONSTA	CAMPA		PINOS	1	2			
	1653	NO CONSTA	CAMPA		PINOS	1	6			
	1654	NO CONSTA	CAMPA	CAL FARIC	PINOS					
CURAT DE PORTELL	1655	NO CONSTA	CAMPA	(16 PECES)	PORTELL					
CURAT DE PREXANA	1656	NO CONSTA	CAMPA	(10 PECES)	PREXANA					
CURAT DE PEDRIS	1657	30-7-1844	CAMPA		PEDRIS	34	6	8.000		6.000
	1658	30-7-1844	CAMPA		PEDRIS	36		7.500		5.700
ERMITA CASTELL.LLEBRE PERAMOLA	1659	6-8-1844	BOSC	CASTELL.LLEBRE	PERAMOLA	34		700	600	
	1660	6-8-1844	BOSC	CASTELL.LLEBRE	PERAMOLA	16	1	500	300	
CURAT DE PERARRUA	1661	23-5-1843	ERM	LA SALADA	VILANOV.MEIA	2	4	966	1.006	
CURAT DE POAL	1662	9-2-1844	CAMPA	CANTAPERDIUS	ARCS	5	4	4.200		6.600
	1663	9-2-1844	CAMPA		POAL	7		5.600		6.733
	1664	9-2-1844	CAMPA	ERA	POAL		4	600		733

Taula 11-44.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO
CUART DE PUIG-GROS	1665	6-7-1844	CAMPA	LES BORGES	PUIG-GROS	2	7	3.700		2633
	1666	6-7-1844	CAMPA	TOSALETS	PUIG-GROS	1	6	1.680		1.133
	1667	6-7-1844	CAMPA	DIUMENGES	PUIG-GROS	6	4	9.500		4.600
	1668	6-7-1844	CAMPA	LA BASSA	PUIG-GROS	1	7	2500		1.200
	1669	6-7-1844	CAMPA	LA DEVESA	PUIG-GROS	1	2	Z136		900
	1670	6-7-1844	CAMPA	EL COMTE	PUIG-GROS	2	8	2450		1.966
	1671	6-7-1844	CAMPA	PINELL	PUIG-GROS	3	5	3.300		Z500
	1672	6-7-1844	CAMPA	PINELL	PUIG-GROS	2	10	2700		2066
	1673	6-7-1844	CAMPA	PINELL	PUIG-GROS	4	11	5.000		3.600
CURAT DE PUIGVERT D'AGRAMUNT	1674	17-7-1844	CAMPA	QUADRE	PUIGVERT	3	2	6.749		8.700
	1675	17-7-1844	CAMPA	QUADRE	PUIGVERT	4	11	10.492		13.700
	1676	17-7-1844	CAMPA	SOTA LES FORQUES	PUIGVERT	3	2	5.066		6.077
CURAT DE RINER.	1677	NO CONSTA	CAMPA		RINER.	1	1			
CURAT DE RIBERA DE CARDOS	1678	4-10-1842	MOLI FARINA	PROP LA RECTORIA	RIBERA DE CARDOS					1.700
CURAT ROCAFORT DE VALLBONA	1679	29-8-1843	CAMPA	ARGILES	VALLBONA	2		1.920	5.600	5.600
	1680	29-8-1843	BOSC	ARGILES	VALLBONA	2	6	5.633	5.633	1.960
CURAT DE ROSSELLO	1681	6-7-1844	CAMPA	HORTS	ROSSELLO	1	3	3.500		5.700
	1682	6-7-1844	CAMPA	HORTS	ROSSELLO	2	2	4.600		8.366
	1683	6-7-1844	CAMPA	CABRETA	ROSSELLO	1	3	3.000		3.866
	1684	6-7-1844	CAMPA	CABRETA	ROSSELLO	1	5	3.500		3.266
	1685	6-7-1844	CAMPA	ROURES	ROSSELLO	1	1	1.000		1.933
	1686	6-7-1844	CAMPA	CAMINS	ROSSELLO	1	3	1.500		1.866
	1697	6-7-1844	CAMPA	CAMINS	ROSSELLO		1	340		800
	1688	6-7-1844	CAMPA	TOSSA	ROSSELLO	4	9	4.500		8.366
	1689	6-7-1844	CAMPA	GRALLERA	ROSSELLO	3	2	2.120		3.266
	1690	6-7-1844	CAMPA	TOSSA	ROSSELLO	26	2	24.000		42166
CURAT DE RUBINAT	1691	NO CONSTA	CAMPA	(7 PECES)	RUBINAT					
CURAT DE SALSA	1692	NO CONSTA	ERM		SALSA	1	9			
CURAT DE SANT DOM	1693	13-7-1844	CAMPA		SANT DOMI	1	6	1.100		1.400
	1694	13-7-1844	BOSC		SANT DOMI		8	350		
	1695	13-7-1844	CAMPA	BAGATERA	SANT DOMI		6	1.000		1.266
	1696	13-7-1844	CAMPA	PARADA	SANT DOMI		5	300		433
	1697	13-7-1844	CAMPA	PINOS	SANT DOMI	5	4	1.500		1.866
CURAT ST.GUIM DE LES PLANES	1698	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DE GUISSONA	SANT GUAM					
CURATSANTAFE	1699	23-6-1843	CAMPA	FEIXA DE LA FONT	SANTA FE		7	480		490
	1700	23-6-1843	CAMPA	COLOMINA	SANTA FE	2	1	2266		250
	1701	23-6-1843	CAMPA	FEIXA COLOMINA	SANTA FE		5	300		300
	1702	23-6-1843	CAMPA	PRECINETA	SANTA FE	3	1	1.666		1.850
	1703	23-6-1843	BOSC	COMELLA SANTA FE	SANTA FE	2	3	1.200		1.350
	1704	23-6-1843	VINYA	CAMI DE VERGOS	SANTA FE	4	1	3.100		3.430
	1705	23-6-1843	BOSC	PLA DE VERGOS	SANTA FE	1	5	233		255
CURAT ST.LLORENÇ A PEDRA	1706	NO CONSTA	CAMPA		SOLSONA	2				
CURAT DE STA.LLUCIA A TRAGO	1707	6-8-1844	CAMPA	PLA DEL TRAGO	PERAMOLA	1		525		1.500
	1708	6-8-1844	CAMPA	PLA DEL TRAGO	PERAMOLA	3		2.500		4.800
	1709	6-8-1844	VINYA	PLA DEL TRAGO	PERAMOLA	2		1.400		2.400
	1710	6-8-1844	ERM	DEL SOT	PERAMOLA	2	1	650		900

Taula 11-45.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE STA MARIA DE MONLLEO	1711	NO CONSTA	CAMPA	PLANA	MONLLEO					
	1712	NO CONSTA	CAMPA	ROCASFELL	MONLLEO					
	1713	NO CONSTA	CAMPA	FEIXA DE UERA	MONLLEO					
CURAT DE ST.MARTI DE MALDA	1714	7-1-1843	CAMPA	GRANYENA	SANT MARTI	5	11	4.226	4.500	
	1715	7-1-1843	HORT	HORTA.	SANT MARTI		7	9.880	10.080	
	1716	7-1-1843	CAMPA	COMETA	SANT MARTI	1	7	6.466	6.666	
	1717	7-1-1843	CAMPA	SORT DEL PRAT	SANT MARTI		10			
CURAT DE LA SELVA	1718	NO CONSTA	CAMPA		SELVA	6				
CURAT DE SELLES	1719	NO CONSTA	CAMPA		SELLES					
CURAT DE LA SENTIU	1720	23-5-1843	CAMPA	ESPINABELLES	LA SENTIU		5	1.166	2.246	
	1721	23-5-1843	CAMPA	TOSSAL FORQUES	LA SENTIU		5	1.166	2.966	
	1722	25-5-1843	CAMPA	TOSSAL	LA SENTIU		5	1.200	1.840	
	1723	25-5-1843	CAMPA	ERES	LA SENTIU		10	2700	4.400	
	1724	25-5-1843	CAMPA	ERES	LA SENTIU		7	960	4.000	
CURAT DE SIDAMON	1725	14-4-1842	CAMPA	BASSAL	SIDAMON	3	11	4.800	4.800	
	1726	14-4-1842	CAMPA		SIDAMON	4	5	6.800	6.800	
CURAT DE TALAVERA	1727	NO CONSTA	CAMPA	SORT DE LA FONT	TALAVERA					
	1727	NO CONSTA	CAMPA	LES PLANES	TALAVERA					
	1728	NO CONSTA	CAMPA	VAFRENES	TALAVERA					
	1729	NO CONSTA	CAMPA	LES PARADES	TALAVERA					
	1730	NO CONSTA	CAMPA	PUIG	TALAVERA					
	1731	NO CONSTA	CAMPA	PLA LES ERES	TALAVERA					
	1732	NO CONSTA	CAMPA	TROS SECRETARI	TALAVERA					
CURAT DE TARRADELL,	1733	NO CONSTA	VINYA	CELLERS	TARRADELL					
CURAT DE TARREGA	1734	NO CONSTA	CAMPA	ASTES	TARREGA					
	1735	NO CONSTA	CAMPA	PRAT	TARREGA					
CURAT DE TARROS	1736	1-5-1844	CAMPA		TARROS	1				
	1737	1-5-1844	CAMPA		TARROS	6				
	1738	1-5-1844	CAMPA		TARROS	12				
	1739	1-5-1844	CAMPA		TARROS	1				
	1740	1-5-1844	CAMPA		TARROS	9		48.550	48.550	
	1741	1-5-1844	CAMPA		TARROS	1				
	1742	1-5-1844	CAMPA		TARROS	2				
	1743	1-5-1844	CAMPA		TORNABOUS	1				
	1744	1-5-1844	CAMPA	CANCALL	TORNABOUS	1		9.400	9.400	
	1745	1-5-1844	CAMPA	BUFOMERA	TORNABOUS	3		3.300	3.300	
	1746	1-5-1844	CAMPA	UROLA	TORNABOUS	1				
	1747	1-5-1844	CAMPA	BOTRAN	TORNABOUS	1				
	1748	1-5-1844	CAMPA		TORNABOUS	2				
	1749	1-5-1844	CAMPA	LARRALL	TORNABOUS	3		4.300	4.300	
	1750	1-5-1844	PATI		TARROS			4.100	4.100	

Taula 11-46.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE TARTARULL	1751	NO CONSTA	BOSC		TARTARULL					
	1752	NO CONSTA	VINYA	VINYA DEL REI	TARTARULL					
	1753	NO CONSTA	CAMPA		TARTARULL	1	1			
	1754	NO CONSTA	CAMPA	LES ALIGUES	TARTARULL					
CURAT DE TERRASSOLA	1755	NO CONSTA	CAMPA		TERRASSOLA		6			
CURAT DE TIMO	1756	NO CONSTA	CAMPA		TIMO					
CURAT DE TORNABOUS	1757	13-7-1844	CAMPA	FERRAGINAR	TORNABOUS	1	4	3.000		2.766
	1758	13-7-1844	CAMPA	PLANA	TORNABOUS	1		500		366
	1759	13-7-1844	CAMPA	COSTAT ERA	TORNABOUS	1	3	600		500
	1760	13-7-1844	CAMPA	COSTAT ERA	TORNABOUS	4		2.200		2166
	1761	13-7-1844	CAMPA	SORTETA PLANA	TORNAB0US	3	1	1.200		900
	1762	13-7-1844	CAMPA	VINYA PLANA	TORNABOUS	2	2	1.000		666
	1763	13-7-1844	CAMPA	LA PLANA	TORNABOUS	2	8	1.000		666
	1764	1 1844	CASA		TORNABOUS			1.200		1.100
	1765	13-7-1844	CAMPA	GUARDIA	TORNABOUS	8	1	3.200		1.400
	1766	13-7-1S44	CAMPA	REGUER	TORNABOUS	1	7	1.000		866
	1767	13-7-1844	CAMPA	PLANA	TORNABOUS	1	3	650		600
CURAT DE TORA	1768	NO CONSTA	CAMPA	(5 PECES)	TORA					
CURAT DE TORREGROSSA	1769	15-10-1842	CAMPA		TORREGROSSA.		4			8
	1770	15-10-1842	CAMPA		TORREGROSSA		6			10
	1771	15-10-1842	VINYA		TORREGROSSA	1	4			22
CURAT DE TORRENS	1772	NO CONSTA	CAMPA		TORRENS					
	1773	NO CONSTA	CASA		TORRENS					
CURAT DE TOVAL	1774	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DE CARDONA	TOVAL					
CURAT DE TRAGO DE NOGUERA	1775	4-10-1842	PATI		TRAGO DE NOGUERA					
CURAT DE VALLDORA	1776	NO CONSTA	CAMPA	CAM DE JUNEDA	VALLEROSA	2				
	1777	NO CONSTA	CAMPA		VALLEROSA		6			
CURAT DE VALLBONA DE LES MONGES	1778	13-7-1844	CAMPA	COMALLA.SSET	VALLBONA MONGES	1	2	1.570		6.300
CURAT DE VERDU	1779	NO CONSTA	CAMPA	CAM DE TARREGA	VALLBONA					
					MONGES					
	1780	NO CONSTA	CAMPA	SANT CORNEU	VALLBONA MONGES					
	1781	NO CONSTA	CAMPA	PLA DE LES MOLES	VALLBONA MONCES					
	1782	NO CONSTA	CAMPA	PLA DE CODINES	VALLBONA MONGES					
	1783	NO CONSTA	CAMPA	ESTENDELLS	VALLBONA MONGES					
CURAT DE VERGOS GARREJAT	1784	13-7-1844	BOSC		VERGOS	4	4	3.200		3.000
	1785	13-7-1844	CAMPA	PLA	VERGOS	2	3	1.600		1.300
	1786	13-7-1844	VINYA	TROSSET	VERGOS,	1	8	1.200		1.200
	1787	13-7-1844	VINYA	LA SOLANA	VERGOS	2	2	1.500		1.600
	1788	13-7-1844	CAMPA	ELS BANCALS	VERGOS		10	250		600
CURAT DE VICFRET	1789	11-10-1842	CAMPA	BASSA D'IVORRA	VICFRET		lo	12		
	1790	11-10-1842	CAMPA	LES FEINES	VICFRET	1	6	16		
	1791	11-10-1842	CAMPA	TROS DE L'ERA	VICFREF		3	6		
	1792	11-10-1842	CAMPA	CLOT	VICFRET	2				29
	1793	11-10-1842	CAMPA	PARETS DEL FAR	VICFRET	1	6			22
	1794	11-10-1842	CAMPA	CAMI COMABELLA	VICFRET	1				12
	1795	11-10-1842	CAMPA	CAMI CONMELLA	VICFRET	4				48
	1796	11-10-1842	CAMPA	TROS DEL FAR	VICFRET	1	6			24
	1797	11-10-1842	CAMPA	FERRAGINAR	VICFRET		3			6
	1798	11-10-1842	CAMPA	BARQUERES	VICFRET		10			25

Taula 11-47.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE VILAGRASSA	1799	2-7-1842	CAMPA	HORTA	VILACRASSA		3	400	2.000	
	1800	2-7-1842	CAMPA	TROS DEL LLADONER	VILAGRASSA	1	5	1.400	4.700	
	1801	2-7-1842	CAMPA	ELS ARCS	VILAGRASSA	1	5	1.233	1.400	
	1802	2-7-1842	CAMPA	TROS DELS CORPS	VILAGRASSA	2	6	1.500	5.900	
	1803	2-7-1842	VINYA	TROS DELS CORPS	VILAGRASSA	2		1.500	6.800	
	1804	2-7-1842	CAMPA	CAMI DE BALAGUER	VILACÍRASSA		11	900	4.000	
	1805	2-7-1842	CAMPA	PERE FITA	VILAGRASSA	1	11	1.600	4.500	
	1806	2-7-2842	CAMPA	CABEROLA	VILAGRASSA		6	560	1300	
	IW7	2-7-1842	CAMPA	TROS HORTA	VILAGRASSA		2	366	1.100	
	1808	2-7-1842	CAMPA	HORTA DE DALT	VILAGRASSA		1	366	766	
	1809	2-7-1842	CAMPA	TROS HORTA	VILAGRASSA		5	633	2200	
	1810	2-7-1842	CAMPA	HORTA DE DALT	VILAGRASSA		4	566	1.800	
	1811	2-7-1842	CAMPA	HORTA DE DALT	VILAGRASSA		3	433	1.600	
	1812	2-7-1842	CAMPA	TROS DE L'HORT	VILAGRASSA		1	216	300	
	1813	2-7-1842	CAMPA	HORT DE DALT	VILAGRASSA		5	633	ZO33	
	1814	2-7-1842	CAMPA	TROS DE FORQUES	VILAGRASSA		7	300	1.000	
	1815	2-7-1842	CAMPA	PLA ST.PERE	VILAGRASSA	1	1	283	500	
	1816	2-7-1842	CAMPA	TROS CAPELLA	VILAGRASSA		7	366	1.000	
	1817	2-7-1842	CAMPA	TROS DE LES ERES	VILAGRASSA		4	216	500	
	1818	2-7-1842	CAMPA	TROS LA COMA	VILAGRASSA	1	4	733	2000	
	1819	2-7-1842	CAMPA	PLA ANGLESOLA	VILAGRASSA		11	366	700	
	1820	2-7-1842	CAMPA	PLA ANGLESOLA	VILAGRASSA	1	6	466	700	
	1821	2-7-1842	CAMPA	TROS ST.ANTIONI	VILAGRASSA	7	8	3.166	4.700	
	1822	2-7-1842	CAMPA	TROS FIGUERERA	VILAGRASSA	2	8	1.566	3.600	
	1823	2-7-1842	CAMPA	LA SOLANA	VILAGRASSA	2	2	1.200	3.600	
	1824	2-7-1842	CAMPA	ST.BERTOMEU	VILAGRASSA.	1	7	666	1.500	
	1825	2-7-1842	CAMPA	TROS LES HOSTES	VILAGRASSA	1	2	733	3.	
CURAT DE VILAGRASSETA	1826	NO CONSTA	CAMPA		VILAGRASSA	7	3			
CURAT DE VILANOVA D'ALPICAT	1827	23-5-1843	CAMPA		ALPICAT			533	850	
	1828	23-5-1843	CAMPA		ALPICAT			866	2900	
	1829	23-5-1843	CAMPA	CAMP GRAN	ALPICAT			30.000	30500	
	1830	23-5-1843	CAMPA		ALPICAT			17.100	17.300	
	1831	23-5-1843	CAMPA	LES BENETES	ALPICAT			8.266	9.100	
	1832	23-5-1843	CAMPA	TROS DEL TARET	ALPICAT			5.466	5.566	
	1833	23-5-1843	CAMPA	TROS DEL TARET	ALPICAT			20400	20700	
CURAT DE VILANOVA DE D'ALPICAT	1834	9-3-1844	CAMPA	TORREGIRONA	VILANOVA LA BARCA	12		1.200		3.600
	1835	9-3-1844	CAMPA	LA SORT	VILANOVA LA BARCA		9	1.080		2.400
CURAT DE VILOSELL	1836	13-7-1844	CAMPA	CAMI DE BALMORA	VILOSELL	2	6	3.500		1.200
	1837	13-7-1844	CAMPA	CAMI DE VALLDORA	VILOSELL	2		4.300		1.800

Taula 11-48.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE VINAIXA	1838	9-4-1844	CAMPA	COMELLA LA ROSA	VINAINA	1	3	2500		900
	1839	94-1844	CAMPA	PLA LA MANXA	VINAIXA	6	3	6.000		2.100
	1840	94-1844	CAMPA	PLA MES AVALL	VINAIXA	10	1	10.500		4.553
	1841	94-1844	CAMPA	DEL CAMI	VINAIXA	3		4.200		1.400
	1842	9-4-1844	CAMPA	TAXERA MES AMUNT	VINAIXA	2	6	3.000		900
	1843	94-1844	CAMPA	TAXERA MES AVALL	VINAIXA	1	6	1.500		600
	1844	94-1844	CAMPA	SANT BONIFACI	VINAIXA	7		1.100		4.500
	1845	9-4-1844	CAMPA	GOS PENJAT	VINAIXA	1		1.500		600
	1846	9-4-1844	CAMPA	COMA DE TARROJA	VINAIXA	10	6	1.300		566
	1847	9-4-1844	CAMPA	BARRIL	VINALXA	8	6	5.200		566
	1848	9-4-1844	CAMPA	PANTA	VINAIXA	1		1.500		566
	1849	9-4-1844	CAMPA	BARRIL MES AVALL	VINAIXA	3	10	7.200		3.400
	1850	9-4-1844	CAMPA	COVA	VINAIXA		7	700		500
	1851	9-4-1844	CAMPA	COMA	VINAIXA	9		7.700		3.300
	1852	9-4-1844	CAMPA	ULL DE BOU	VINAIXA		6	800		300
	1853	9-4-1844	CAMPA	COMA MES AVALL	VINAIXA		4	500		233
	1854	9-4-1844	CAMPA	PLANES D'AGRAMUNT	VINAIXA	14		1.000		300
	1855	9-4-1844	CAMPA	DE LA TORTA	VINAIXA	5	1	1.740		566
	1856	9-4-1844	CAMPA	PARDEMUNT	VINAIXA	1	8	1.500		566
	1857	9-4-1844	CAMPA	QUERALTES	VINAIXA	7	1	7.200		3.300
	1858	9-4-1844	CAMPA	VIRUELAS	VINAIXA	26		13.500		4.500
	1859	9-4-1844	CAMPA	BERTRAN	VINAIXA	11	5	3.400		900
	1860	9-4-1844	CAMPA	CONIRLA DE QUEROL	VINAIXA	8	5	2800		900
	1861	9-41844	CAMPA	SIBINA	VINAIXA	5	2	2.700		900
	1862	9-4-1844	CAMPA	PIQUETAS	VINAIXA	3	2	1.000		900
	1863	9-4-1844	CAMPA	MES AMUNT	VINAIXA	5	2	3.700		900
	1864	9-4-1844	CAMPA	LACOMA	VINAIXA	6	7	2.500		900
	1865	9-4-1844	CAMPA	LA COMA	VINAIXA		8	1.040		300
	1866	9-4-1844	CAMPA	TOSSAL ST.ISIDRE	VINAIXA	2		800		200
	1867	9-4-1844	CAMPA	COMA VIVA	VINAIXA	4		1.300		300
	1868	9-4-1844	CAMPA	DRESSERA	VINAIXA	5	6	2.900		500
	1869	9-4-1844	CAMPA	CAM VILOSELL	VINAIXA	3		2.600		900
	1870	9-4-IS44	CAMPA	VINET	VINAIXA		7	770		300
	1871	94-1844	CAMPA	PARDEMUNT	VINAIXA	1	9	1.000		566
	1872	9-4-1844	CAMPA	PARDEMUNT	VINAIXA	11	8	3.700		900
	1873	9-4-1844	CAMPA	GORBS	VINAIXA	6		1.500		500
	1874	9-4-1844	CAMPA	SAGARRA.	VINALXA	13	8	2.600		900
	1875	9-4-1844	CAMPA	TRILLA	VINAIXA		1	500		2.800
	1876	9-4-1844	CAMPA	FONT	VINAIXA	5		7.000		3.300
	1877	9-4-1844	CAMPA	COLL	VINAIXA	2	2	1542		600
	1878	9-4-1844	CAMPA	COMETA	VINAIXA	1	2	1.100		500
	IM	9-4-1844	CAMPA	BANCALS	VINAIXA		1	1.300		300
	1880	9-4-1844	CASA	CARRER. MAJOR	VINAIXA			2.500		1.450
	1881	9-4-1844	CAMPA	MONTROS	VINAIXA	8	3	13.000		15.000

Taula 11-49.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CURAT DE VIVER	1882	NO CONSTA	CAMPA	DE L'ERA	VIVER	4				
	1883	NO CONSTA	CAMPA	UBAU	VIVER	3				
	1884	NO CONSTA	BOSC		VIVER	5	3			
	1885	NO CONSTA	CAMPA	DAMUNT LA FONT	VIVER	3				
	1886	NO CONSTA	CAMPA	TRILLA	VIVER					
COMUNITAT PREVERES D'AGRAMUNT	1887	9-3-1843	CAMPA	LA BEJA	FALCONS	6	6	1.300		1.560
COMUNITAT D'AIBI	1888	6-10-1842	CAMPA	LO REGUER	ALBI	7				56
	1889	6-10-1842	CAMPA	LA CREUETA	ALBI	2				22
	1890	6-10-1842	CAMPA	CAMI DE CERVIA	ALBI	9				22
	1891	6-10-1842	CAMPA	DEL CLOT	ALBI	2	9			96
	1892	6-10-1842	CAMPA	DELS GUARDIANS	ALBI		4			10
	1893	6-10-1842	CAMPA	DE LA SERRA	ALBI	14				84
	1894	6-10-1842	CAMPA	LO DIUMENGE	ALBI	1				40
	1895	6-10-1842	CAMPA	DE L'HORTA	ALBI		5			30
	1896	6-10-1842	CAMPA	CAMI DE CERVIA	CERVIA	1				40
COMUNITAT DE BELIANES	1897	7-1-1843	CAMPA	ERES	BELIANES		2	320	370	

Taula 11-50.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMUNITAT ECLESIASTICA BIOSCA	1898	16-5-1843	CASA	CAMPLANES	RIBELLES	10		23.549	23.749	
	1899	16-5-1843	VINYA	LA GARRIGA	RIBELLES	17	11	4.155		4.200
	1900	16-5-1843	CAMPA	CLOT DEL REGUEROT	RIBELLES	3	7	389		400
	1901	16-5-1843	BOSC		RIBELLES	4	8	576		600
	1902	16-5-1843	VINYA	CAN COSTA	RIBELLES	7	1	5.525		5.525
	1903	16-5-1843	VINYA	VINYES DEL MIG	RIBELLES	11		7.920		9.600
	1904	16-5-1843	VINYA	CAN COSTA	RIBELLES	1	10	1.750		1.850
	1905	16-5-1843	BOSC	LES BASSETES	RIBELLES	6	5	2.929		2.929
	1906	16-5-1843	ERM	VINYA DE BAIX	RIBELLES	1	1	1.150		1.300
	1907	16-5-1843	VINYA	LES PARRES	RIBELLES	1	6	2096		1.033
	1908	16-5-1843	VINYA	CARRERONS	RIBELLES		9	1.050		566
	1909	16-5-1843	VINYA	LES PARRES	RIBELLES	1	9	2.444		1.233
	1910	16-5-1843	CAMPA	SOT NOU DE BAIX	RIBELLES	2	10	4.360		2.180
	1911	16-5-1843	CAMPA	PRESSEGUERS	RIBELLES	2		3.000		1.500
	1912	16-5-1843	CAMPA	AUBA	RIBELLES	2	3	3.375		1.700
	1913	16-5-1843	CAMPA	AUBA	RIBELLES	1	4	2.000		1.000
	1914	16-5-1843	CAMPA	SOT GRAN	RIBELLES	6	4	9.460		4.700
	1915	16-5-1843	CAMPA	SOT GRAN DE MIG	RIBELLES	5	l0	8.750		4.333
	1916	16-5-1843	CAMPA	SOT GRAN DE BAIX	RIBELLES	4	9	7.125		3.166
	1917	16-5-1843	CAMPA	TROS DE CREU	RIBELLES	2	9	3.844		1.900
	1918	16-5-1843	CAMPA	DALT	RIBELLES	3	8	5.500	5.500	2.700
	1919	16-5-1843	ERM	PERNADA	RIBELLES	4	4	4.933		4.933
	1920	16-5-1843	CAMPA	VILA	RIBELLES	4	10	7.250		7.250
	1921	16-5-1843	CAMPA	TOSSALETS BAIX	RIBELLES	4	8	6.528		3.200
	1922	16-5-1843	CAMPA	TOSSALETS DALT	RIBELLES	2	3	3.148		1.566
	1923	16-5-1843	CAMPA	LO PL.A	RIBELLES	1		1.400		700
	1924	16-5-1843	CAMPA	OLIVES DE COSTA	RIBELLES		8	360		200
	1925	16-5-1843	CAMPA	CAMBREGAT	RIBELLES	1	6	2096		1.033
	1926	16-5-1843	CAMPA		RIBELLES	1	4	1.864		900
	1927	16-5-1843	CAMPA	LES COMES	RIBELLES	16	1	11.527		5.900
	1928	16-5-1843	CAMPA	LO UBAC	RIBELLES		9	750		400
	1929	16-5-1843	CAMPA	HISENDA CAMPLANES	RIBELLES RIBELLES			450		
	1930	4-10-1842	CASA		RIBELLES					200
	1931	4-10-1842	CASA		ALINYA					340
	1932	4-10-1842	MOLI OLI	AFORES	REGOLA					400
	1933	4-10-1842	FORN		REGOLA					
	1934	4-10-1842	TRULL	RERAMURS REGOLA	REGOLA					
COMUNITAT DE CERVERA	1935	4-10-1842	MOLI	AMB CASA	CERVERA					4.600

Taula 11-51.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CANONGES DE CARDONA	1936	29-8-1843	CASA	HOSTAL DE LLOBERA	PREIXENS			1.730	4.000	4.000
	1937	29-8-1843	HORT	COSTAT DE CASA	PREIXENS		7	1.050		700
	1938	3-8-1844	CAMPA	SOT DEL PONT RIU	PREIXENS	1	5	600		1.633
	1939	3-8-1844	CAMPA		PREIXENS	2		700		1.766
CLERGAT SECULAR	1940	30-7-1842	CASA	FARRELL	TARTARULL			5.300	5.500	
	1941	30-7-1842	HORT	HISENDA FARRELL	TARTARULL		1	350	400	
GUISSONA	1942	30-7-1842	CAMPA	RIBES SOTA CASA	TARTARULL		10	723	773	
	1943	30-7-1842	CAMPA	TROSSET DAVALL HO	TARTARULL	6	3	1.425	1.525	
	1944	30-7-1842	CAMPA	TROS DEL FORN	TARTARULL	1	9	1.890	1.990	
	1945	30-7-1842	CAMPA	PEDREGALS	TARTARULL	2	5	1.740	1.840	
	1946	30-7-1842	CAMPA	CLOT D'AIGUA	TARTARULL	5	5	4.226	4.426	
	1947	30-7-1842	CAMPA	COLLET	TARTARULL	7	2	2890	3.090	
	1948	30-7-1842	CAMPA	TROS DEL BASSOL	TARTARULL	2	3	1.890	1.990	
	1949	30-7-IS42	CAMPA	TROS DEL NOGUER	TARTARULL	3		2520	Z820	
	1950	30-7-1842	CAMPA	VINYA GRAN	TARTARULL	6	5	4.640	5.440	
	1951	30-7-1842	CAMPA	VINYA GRAN	TARTARULL	6	4	4.540	5.540	
	1952	30-7-1842	BOSC		TARTARULL	8	7	2.120	2.220	
	1953	30-7-1842	CAMPA	CAMI D'AGRAMUNT	TARTARULL	2	3	1.555	1.655	
	1954	30-7-1842	CAMPA	CAMI LLARG	TARTARULL	1	7	1.140	1.240	
	1955	30-7-1842	CAMPA	LES FEINES	TARTARULL	1	9	1.365	1.465	
	1956	9-8-1844	CAMPA	MALLOLS PEIXERA	GUISSONA		8	600		466
	1957	8-8-1844	CAMPA	VINTA ST.ANTONI	GUISSONA	3	8	2820		2.000
	1958	8-8-1844	CAMPA	MALLOL DEL CAMI	GUISSONA	3	7	2635		1.500
	1959	8-8-1844	CAMPA	MALLOLS TORRENT	GUISSONA	3	8	3.120		2366
CANONGE XANTRE GUISSONA	1960	25-5-1843	CASA	CARRER BISBAL	GUISSONA			7.194	7.194	
COMUNITAT DE GUISSONA	1961	4-10-1842	CASA		GUARDA-SI-VENES					200
COMUNITAT DE LINYOLA	1962	4-10-1842	FARMACIA	PLAÇA	LINYOLA					64
COMUNITAT DE PERAMOLA	1963	7-1-1843	VINYA	CANDEMOLA	SANAüJA			5.725	5.925	
	1964	11-4-1844	CAMPA	CADOLLA	MONTGAI	9		3.733		3.100
	1965	6-9-1844	CASA	CARRER TARRERIA	PERAMOLA			1.600		1.450
	1966	6-8-1844	CASA	CARRER TARRERIA	PERAMOLA			2000		1.450
	1967	6-8-1844	HORT	REGUER.	PERAMOLA		1	1.300		2.566
	1968	6-8-1844	HORT	REGUER.	PERAMOLA		3	2.700		2.533
	1969	64-1844	HORT	ARTIRASSA	PERAMOLA	4	6	1.350		1.200
COMUNITAT DE PONTS	1970	16-12-1843	CAMPA	CAMI DEL SECRE	PONTS		1	440		400
	1971	3-S-1844	CAMPA	ERES	PREIXENS	1	10	600		900
	1972	3-9-1844	CAMPA	SERRA	PREIXENS	5		500		766
	1973	3-8-1844	CAMPA	PLANTA MIRALLES	PREIXENS	11	6	5.000		6.000
	1974	3-8-1844	CAMPA	SITJA	LES PENELLES	6	2	3.000		11.900
	1975	3-8-1844	CAMPA	CAMI AGRAMUNT	LES PENELLES	8		2.		10.933

Taula 11-52.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALIUZACIO RENDES
CLERGAT SECULAR DE SANAüJA	1976	14-7-1842	CASA	ANE TRULI.JORNCO				5.044	5.144	
	1977	14-7-1842	CASATRULL		SALVANERA			4.785	4.885	
	1978	14-7-1842	CASATRULL		SANAüJA			6.346	6.446	
	1979	14-7-1842	CASATRULL		SANAüJA			2.926	3.090	
	1980	14-7-1842	ERA		SANAüJA			233	283	
	1981	14-7-1842	CAMPA	CASANOVA	SALVANERA		1	1.500	1.600	
	1982	14-7-1842	HORT	RIBES DE L'ERA.	SALVANERA	1		550	600	
	1983	14-7-1842	CAMPA	CASANOVA GRANOLLE	SALVANERA.		1	1.400	1.500	
	1984	14-7-1842	BOSC	CLOT DE LA FONT	SALVANERA	1	2	533	583	
	1985	14-7-1842	CAMPA	LES FEIXES	SALVANERA.	1	4	1.050	1.150	
	1986	14-7-1842	CAMPA	VERDINES	SALVANERA.	1		625	675	
	1987	14-7-1842	CAMPA	SORT	PALOU		6	950	1.050	
	1988	14-7-1842	ERM	SORT MES AMUNT	PALOU	1		550	600	
	1989	14-7-1842	ERM	RIBES DEL LLOSA	PALOU	1		1.950	2050	
	1990	14-7-1842	ERM	LA COLLADA	PALOU	1	8	1.885	1.985	
	1991	14-7-1842	ERM	LES POLSOSES	PALOU	7	5	3.000	3.600	
	1992	14-7-1842	CAMPA	VINYA GRAN	PALOU	6	7	200	250	
	1993	14-7-1842	CAMPA	TROS LA CABORIA	SALVANERA		3	1.400	1.500	
	1994	14-7-1842	CAMPA	LES ESPASADORES	SALVANERA.	1	8	306	356	
	1995	14-7-1842	CAMPA	TROSSET RODO	SALVANERA		3	1.400	1.500	
	1996	14-7-1842	VINYA	LA PLANA	SALVANERA	1	9	3.040	3.240	
	1997	14-7-1842	VINYA	LA MALLOLA	SALVANERA	4	9	1.140	1.500	
	1998	14-7-1842	ERM	MES AVALL	SALVANERA	1	6	750	800	
	1999	14-7-1842	CAMPA	ELS RIBETS	SALVANERA	1	6	200	250	
	2000	14-7-1842	CAMPA	RIBES DE SORTETA	SALVANERA.		2	200	250	
	2001	14-7-1842	CAMPA	FERRAGINAR	SALVANERA		2	1.700	1.800	
	2002	14-7-1842	CAMPA	VINYA VELLA	SALVANERA	4	6	3.850	4.000	
	2003	14-7-1842	CAMPA	VINYA LLARGA	SALVANERA	6	2	3.850	4.060	
	2004	14-7-1842	CAMPA	VINYA LLARGA	SALVANERA	6	2	6.264	6.464	
	2005	14-7-1842	CAMPA	CAMI DE PONTS	SALVANERA	8		1.150	1.250	
	2006	14-7-1842	CAMPA	LES VILLES	SALVANERA	3	7	1.033	1.133	
	2007	14-7-1842	CAMPA	COMELLASSOS	SALVANERA	2	1	4.070	4.070	
	2008	14-7-1842	VINYA	VILANOVA	SALVANERA	5	9	4.320	4.320	
	2009	14-7-1842	BOSC	LA PLANA	SALVANERA	6	7	1.488	1.488	
	2010	14-7-1842	BOSC	CLOT LA FONT	SALVANERA	9		4.333	4.333	
	2011	14-7-1842	CAMPA	CLOT LA FONT	SALVANERA	8	11	2.240	2.240	
	2012	14-7-1842	BOSC	CLOT LA FONT	GUARDIOLA	2	8	1.090	1.090	
	2013	23-7-1842	BOSC	LA PEDRERA	GUARDIOLA	9	5	1.094	1.094	
	2014	23-7-1842	CAMPA		GUARDIOLA	10		4.160	4.160	
	2015	23-7-1842	CAMPA	LA PEDRERA	GUARDIOLA	6	5	1.400	1.400	
	2016	23-7-1842	VINYA		SALVANERA	2	11	1.466	1.466	
	2017	23-7-1842	CAMPA	LA OBAGA	SALVANERA	1	6	1.200	1.200	
	2018	23-7-1842	CAMPA	CODONYER	SALVANERA	1	3	1.700	1.700	
	2019	23-7-1842	FERRAGINAR	ERA	SALVANERA	2		430	430	
	2020	23-7-1842	VINYA		SALVANERA.		5	5.440	5.440	
	2021	23-7-1842	CAMPA	CLOT DE CERVERA	SALVANERA	7	8	3.690	3.690	
	2022	23-7-1842	CAMPA	CLOT CABANABONA	SALVANERA	5	7	1.425	1.425	
	2023	23-7-1842	CAMPA	TROS DE L'HORT	SALVANERA	2	6	500	500	
	2024	23-7-1842	ERM	CASANOVA DEL RIU	SALVANERA		1	670	670	
	2025	23-7-1842	CAMPA	LO TORRENTO	SALVANERA	1	6	2.025	2.025	

Taula 11-53.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIOP RENDES
	2026	23-7-1842	CAMPA	CAMI RAL	SALVANERA	2	3	1.500	1.500	
	2027	23-7-1842	HORT	ERA	SALVANERA	2	6	200	200	
	2028	23-7-1842	CAMPA	CASANOVA DEL RIU	SALVANERA		1	1.050	1.050	
	2029	23-7-1842	CAMPA	RODAMILANS	SALVANERA	1	11	2030	2230	
	2030	23-7-1842	CAMPA	LES FEINES	SALVANERA	2	5	1.152	1.252	
	2031	23-7-1842	CAMPA	EL REGUER	SALVANERA	2	6	1.060	1.160	
	2032	23-7-1842	CAMPA	GUITART	SALVANERA	2	11	560	610	
	2033	23-7-1842	CAMPA	CANYAMA	SALVANERA		7	5,750	5.950	
	2034	23-7-1842	CAMPA	HISENDA PUJOL	SALVANERA	52		1.333	1.433	
	2035	23-7-1842	VINYA	LES CANALS	SALVANERA	1	9	6.140	6.340	
	2036	23-7-1842	CAMPA	VINYA GRAN	SALVANERA	11		1.320	1.420	
	2037	23-7-1842	CAMPA	ELS MALLOLS	SALVANERA	5	2	2.150	2.250	
	2038	23-7-1842	VINYA	RECUITA	SALVANERA	3	1	3.300	3.500	
	2039	23-7-1842	CAMPA	GRAVAT	SALVANERA	6	1	2050	2.150	
	2040	23-7-1842	CAMPA	FEINES SOTA CASA	SALVANERA	4	2	266	266	
	2041	23-7-1842	CAMPA		RIBELLES		2	2010	2010	
	2042	23-7-1842	CAMPA	EL SPERERS	RIBELLES	2	6	1.060	1.060	
	2043	23-7-1942	CAMPA	FEIXA PLANELLA	RIBELLES	1	6	2.030	2.030	
	2044	23-7-1842	CAMPA		RIBELLES	5		2060	2.060	
	2045	23-7-1842	CAMPA	LO RECOENT	RIBELLES	4	2	3.100	3.100	
	2046	23-7-1842	CAMPA	ELS NIALLOLS	RIBELLES	4	2	1.189	1.189	
	2047	23-7-1842	CAMPA	PLA DE CERVERA	RIBELLES	2	5	1.900	1.900	
	2048	23-7-1842	BOSC	TROS LA PLANA	RIBELLES	2	6	600	600	
	2049	23-7-1842	VINYA	CANTO CISQUELLA	RIBELLES	2	1	3.500	3.500	
	2050	23-7-1842	VINYA	DEVESA	RIBELLES	5	5	2.960	2.960	
	2051	23-7-1842	VINYA	DEVESA	RIBELLES	5		2.070	2.070	
	2052	23-7-1842	CAMPA	COMES	RIBELLES	2	7	925	925	
	2053	23-7-1842	CAMPA	TROS DEL COMU	RIBELLES	1	10	966	966	
	2054	7-1-1843	CASA,TRULL	TROS LA FONT	RIBELLES	3	11			
	2055	7-1-1843	CAMPA		SANüJA					
	2056	7-1-1843	BOSC	CLOT DE LA FONT	SANüJA	1	11			
	2057	7-1-1843	CAMPA		SANüJA	2				
	2058	7-1-1843	VINYA	VINYETA CASANOVA	SANüJA		4			
	2059	7-1-1843	VINYA	VINYA VERULL	SANüJA		4			
	2060	7-1-1843	VINYA	CANTO CASANOVA	SANüJA	1	7			
	2061	7-1-1843	VINYA	EIS ESPERETS	SANüJA	1	6			
	2062	7-1-1843	VINYA	CAMI RAL	SANüJA		8			
	2063	7-1-1843	VINYA	TROSSET LA BASSA	SANüJA	1	7			
	2064	7-1-1843	VINYA	ELS OLIVERS	SANüJA	1	4			
	2065	7-1-1843	CAMPA	VINYA NOVA	SANüJA	2				
	2066	7-1-1843	CAMPA	ELS AMETLLERS	SANüJA	2	7			
	2067	7-1-1843	CAMPA	BANCALS L'OBAGA	SANüJA	3	10			
	2068	7-1-1843	CAMPA	TROS DEL VITORIO	SANüJA	1	5			
	2069	7-1-1843	VINYA	SOTGRAN	SANüJA	2	2			
	2070	7-1-1843	CAMPA	L'OBAGA	SANüJA	1				
	2071	7-1-1843	CAMPA	SOT LA RIBERA	SANüJA	2	9			
	2072	7-1-1843	CAMPA	TROSSET DEL PERER	SANüJA		4			
	2073	7-1-1843	CAMPA.	MITJA LLUNA	SANüJA	2	1			
	2074	7-1-1843	CAMPA	ERA	SANüJA	1	1			

Taula 11-54.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMUNITAT DE ST.LLORENÇ A PEDRA	2075	NO CONSTA	CAMPA		SOLSONA	5				
	2076	NO CONSTA	CAMPA		SOLSONA	50				
COMUNITAT DE SOLSONA	2077	7-1-1843	CAMPA		SOLSONA	5		1.300	1.400	
	2078	28-12-1843	CASA	MIRAMBELL	SANAÜJA			5.836		2 700
	2079	28-12-1843	BOSC		SANAÜJA	2		600		566
	2080	28-12-1843	CAMPA	VINYETA CASANOVA	SANAÜJA		4	300		300
	2081	28-12-1843	VINYA	VERMALL	SANAÜJA		4	290		300
	2082	28-12-1843	VINYA	CANTO CASANOVA	SANAÜJA	1	7	1.260		1.166
	2083	28-12-1843	VINYA	ESPESETS	SANAÜJA	1	6	900		833
	2084	28-12-1843	VINYA	CAMI RAL	SANAÜJA	2	8	2.240		2033
	2085	28-12-1843	VINYA	TROSSETS DE BASSA	SANAÜJA	1	7	1.130		1.000
	2086	28-12-1843	VINYA	OLIVERS	SANAÜJA	1	4	1.020		900
	2087	28-12-1843	VINYA	NOVA	SANAÜJA	2		1.600		1.466
	2088	28-12-1843	VINYA	AMETLLAERS	SANAÜJA	2	7	2.080		2.033
	2089	28-12-1843	CAMPA	COMA D'AMETLLERS	SANAÜJA	3	10	3.080		2766
	2090	28-12-1843	CAMPA	BOGA DE D'OBAGA	SANAÜJA	1	5	1.090		966
	2091	28-12-1843	CAMPA	TROS DE VICTORI	SANAÜJA	2	2	1.950		1.766
	2092	28-12-1843	CAMPA	SOT GRAN	SANAÜJA	1		760		666
	2093	28-12-1843	CAMPA	L'OBAGA	SANAÜJA	2	9	2475		2333
	2094	28-12-1843	CAMPA	SOT DE LA RIBERA	SANAÜJA		4	300		300
	2095	28-12-1843	CAMPA	TROSSET DEL PEU	SANAÜJA	2	1	1.580		1.433
	2096	28-12-1843	CAMPA	TROS DE MOA	SANAÜJA	1	1	810		733
	2097	28-12-1843	CAMPA	TROS DE L'ERA	CASTELLBELL	1				
	2098	28-12-1843	CAMPA	PALLARES	CASTELLBELL	2	6			
	2099	28-12-1843	CAMPA	PLANES	CASTELLBELL	2				
	2100	28-12-1843	CAMPA	HORT	CASTELLBELL	1	6			
	2101	28-12-1843	VINYA	CUP	CASTELLBELL		6			
	2102	28-12-1843	VINYA	PALLARES	CASTELLBELL	1	3			
	2103	28-12-1843	CAMPA	PALLARES	CASTELLBELL		8			
	2104	28-12-1843	CAMPA	FEINES	CASTELLBELL		8			
	2105	28-12-1843	VINYA	GIRALT	CASTELLBELL	1				
	2106	28-12-1843	VINYA	MASNOU	CASTELLBELL	1				
	2107	28-12-1843	CAMPA	TEULERIA	CASTELLBELL	4				
	2108	28-12-1843	BOSC	BOSC PALLARES	CASTELLBELL	350				
PARROQUIA SANT JOAN LÍEIDA	2109	30-7-1844	CAMPA	GRANYENA	LLEIDA	1	1	4.100		8.666
	2110	4-10-1842	CASA	SANT ANDREU	LLEIDA					1.991
COMUNITAT ST ESTEVE VILAGRASSA	2111	4-10-1842	MOLI FARINA	MIG ENRUNAT	VILAGRASSA					
COMUNITAT DE TORA	2112	11-10-1842	BOSC	MAICUFARA	VICFRET					
COMUNITAT VILANOVA DE MEIA	2113	4-10-1842	PALLERA	AMB ERA	VILANOVA DE MEIA					

Taula 11-55.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
COMUNITAT PREVERES	2114	23-5-1843	ERA		MEIA			500	520	
VVA.MEIA	2115	23-5-1843	CUP	CARRER L'ESCLESIA	MEIA			600	620	
C0MUNITAT ECLE. SEU D'URGELL	2116	13-7-1844	HORT	LA SORTIDA	SEU D'URGELL	3	4	6.700		14.400
	2117	13-7-1844	HORT		SEU D'URCELL	1	2	2400		4.800
	2118	13-7-1844	CAMPA	SEGALES	SEU D'URGELL	4	3	10.800		16.200
	2119	13-7-1844	CAMPA	SEGALES	SEU D'URGELL	4		10.000		10.200
	2120	13-7-1844	CAMPA	VALIRA	SEU D'URGELL	3	11	15.800		28.800
	2121	13-7-1844	HORT	VALIRA	SEU D'URGELL			1.000		1.466
	2122	13-7-1844	HORT	CERDANYA	SEU D'URGELL	1	5	3.100		5.700
	2123	13-7-1844	HORT		SEU D'URGELL		8	1.000		2.400
CAPELLANIA DE BORGES BLANQUES	2124	27-7-1842	CAMPA	HEURETA	BORGES BLANQUES		9	466	516	
	2125	27-7-1842	CAMPA	PUIG PELAT	BORGES BLANQUES	2		1.500	1.550	
	2126	27-7-1842	CAMPA	PUIG PELAT	BORGES BLANQUES	4	4	3.200	3.300	
	2127	27-7-1842	CAMPA	LA PUJADA	BORGES BLANQUES	7	1	3.500	4.000	
	2128	27-7-1842	CAMPA	LA PUJADA	BORGES BLANQUES	3	2	1.200	1.250	
	2129	27-7-1842	CAMPA	LA PUJADA	BORGES BLANQUES	7	11	4.000	4.100	
	2130	27-7-1842	CAMPA	DEL TROS GRAN	BORGES BLANQUES	12	4	6.100	6.100	
	2131	27-7-1842	CAMPA	DEL TROS GRAN	BORGES BLANQUES	42	4	36.000	37.000	
	2132	27-7-1842	CAMPA	DEL MOS GRAN	BORGES BLANQUES	1		600	650	
	2133	27-7-1842	CAMPA	DEL TROS GRAN	BORGES BLANQUES	2	11	2200	2300	
	2134	27-7-1842	CAMPA	MTJANS	BORGES BLANQUES	1	1	800		
	2135	27-8-1842	CAMPA	FALLIBE	BORGES BLANQUES	5	8	3.800	4.100	
CONGREGACIO DOLORS DE BELLPUIG	2136	19-5-1848	CAMPA		BELLPUIG	16	9			
BENEFICI DE ST.JAUNE DE FERRAGUT	2137	8-10-1842	CAMPA		FERRAGUT`	1	6			180
	2138	8-10-1842	CAMPA	LA TORTA	FERRAGUT	1	4			360
	2139	8-10-1842	CAMPA	L'ARENAL	FERRAGUT	1	6			144
BENEFICI DE STA.CREU DE FERRAGUT	2140	8-10-1842	CAMPA	COREI	FERRAGUT		2			11
	2141	8-10-1842	CAMPA	CORB	FERRAGUT		3			21
	2142	8-10-1842	CAMPA	HORTA	FERRAGUT	1	3			31
	2143	8-10-1842	CAMPA	PRAT	FERRAGUT	2	3			42
	2144	8-10-1842	CAMPA	LA LLEGUNA	FERRAGUT`	1	3			21
	2145	8-10-1842	CAMPA	JONCADELLA	FERRAGUT	1	9			10
	2146	8-10-1842	CAMPA	VALLMAJO	FERRAGUT	1	7			34
BENEFICI DE ST.MATEU DE FERRAGUT	2147	8-10-1842	CAMPA	PERELLO	FERRAGUT	2	6			180
	2148	8-10-1842	CAMPA	ARENAL	FERRAGUT	2	3			124
	2149	8-10-1842	CAMPA	ARENAL	FERRAGUT	2	3			180
	2150	8-10-1842	CAMPA	ARENAL	FERRAGUT	2	6			124
	2151	8-10-1842	CAMPA	ARENAL	FERRAGUT`	1	3			180
	2152	8-10-1842	CAMPA	ARENAL	FERRAGUT	2	6			124
	2153	8-10-1842	CAMPA	HORTA	FERRAGUT`	2				200
	2154	8-10-1842	CAMPA	LLEGUNA	FERRAGUT	4				330

Taula 11-56.

CASA DE RELIGIOSOS	N"	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
BENEF.ST.ESTEVE I CONCEP.FERRAG.	2155	8-10-1842	CAMPA		FERRAGUT	1				12
	2156	8-10-1842	CAMPA	COLOMINA	FERRAGUT	3				48
	2157	8-1 1842	CAMPA	SISCA	FERRAGUT	2				12
	2158	8-10-1842	CAMPA	TOSSAL	FERRAGUT		7			12
	2159	8-10-1842	CAMPA	TOSSAL	FERRAGUT		6			12
BENEFICI STA.MARIA DE FERRAGUT	2160	8-10-1842	CAMPA	ROCA DEL CORP	FERRAGUT		7			29
	2161	8-10-1842	CAMPA	PRAT	FERRAGUF	10	6			74
	2162	8-10-1842	CAMPA	CAPELLES	FERRAGUF		5			29
	2163	8-10-1842	CAMPA	CAPELLES	FERRAGUT	3	1			83
BENEFICI STA.MARIA BARBENS	2164	8-10-1842	CAMPA		POBLETS	12				156
	2165	8-10-1842	CAMPA		POBLETS		11			25
	2166	8-10-1842	CAMPA		POBLETS	2				50
	2167	8-10-1842	CAMPA		POBLETS	2	3			75
BENEFICI STA.MARIA OLIOLA	2168	8-10-1842	CAMPA		FERRAGUT	11				184
BEN.ST.BLAI,ANTONI,JOAN,GUIMERA	2169	8-10-1842	CASA	CARRER COSTETES	GUIMERA					240
BENEFICIAT ANTONI	2170	6-10-1842	CAMPA	PRUNERA	PERALTA DE LA SAL	7				700
BENEFICAIT ANTONI MELER,PERALTA	2171	6-10-1842	CAMPA	PRLNERA	PERALTA DE LA SAL	5				500
BENEFICI DEL ROSER D'AGER	2172	4-10-1842	CASA	CARRER DEL BIRRO	AGER					320
BENEFICI STA.MARLA A TARROJA	2173	NO CONSTA	CAMPA		TARROJA					
BENEFICI DE SANT MQUEL,TARROJA	2174	NO CONSTA		PECES NO IDENTIFI						
BENEFICI DE FALLADA	2175	NO CONSTA	CAMPA	PLANET	FALLADA					
BENEF.ST.ESTEVE I BERTOMEU,VILAG	2176	NO CONSTA	CAMPA	7 PECES	VILAGRASSA					
BENEF.STA.MAGDA.I CATERINA,VERDU	2177	NO CONSTA	CAMPA	ROQUETES	VERDU					
BENEFICI ST.FRANCESC ASIS,BARBEN	2178	9-3-1844	CAMPA	CADIRETA	BARBENS	6	8	4.800		12.766
	2179	9-3-1844	CAMPA	CREUETA	BARBENS	5	1	3.950		11.966
	2180	9L3-1844	CAMPA	COLOMNES	BARBENS	4	6	3.500		11.066
BENEFICI DE LA CONCEPCIO D'AGER	2181	4-10-1842	CASA	CARRER, ST.MARTI	AGER					320
	2182	4-10-1842	CASA	AFORES	BIOSCA					130
	2183	4-10-1842	CASA		MONTMAGASTRE					200
	2184	4-10-1842	VINYA	COLTIES	AGER					80
	2185	4-10-1842	HORT	LA PENA	AGER					30
BENEFICI STA.CREU I JAUME,VERDU	2186	NO CONSTA	BOSC	PUJOL GROS	VERDU					
	2197	NO CONSTA	CAMPA		MENARGUENS					
	2188	NO CONSTA	CAMPA	LES CANES	VERDU					
	2189	NO CONSTA	CAMPA	BOVERA	VERDU					
	2190	NO CONSTA	HORT	LES TRILLES	VERDU					
BENEFICI TOTS ELS SANTS,VERDU	2191	NO CONSTA	CAMPA	CAM GUIMERA	VERDU					
BENEF.ST.JAUME I BERTOMEU,VERDU	2192	NO CONSTA	CAMPA	ESTINCLES	VERDU					
	2193	NO 00NSTA	CAMPA	TORRE	VERDU					
	2194	NO CONSTA	CAMPA	CAMI DEL REU	VERDU					

Taula 11-57.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
BENEF.CORPUS CHRISTI DE VERDU	2195	NO CONSTA	CAMPA	ESTENELLES	VERDU					
	2196	NO CONSTA	CAMPA	CORRAL N0U	VERDU					
	2197	NO CONSTA	CAMPA	EMPRIUS	VERDU					
	2198	NO CONSTA	CAMPA	COTA DE VENDRELL	VERDU					
	2199	NO CONSTA	CAMPA	TOSSAL DEL NEGRET	VERDU					
	2200	NO CONSTA	CAMPA	GOSALET	VERDU					
	2201	NO CONSTA	CAMPA	COMES	VERDU					
	2202	NO CONSTA	CAMPA	CAMI CIUTADILLA	VERDU					
	2203	NO CONSTA	CAMPA	HORT DE RIQUES	VERDU					
	2204	NO CONSTA	CAMPA	ESTINELLES	VERDU					
BENEF.JESUS,JOAN BAPTISTA,VERDU	2205	NO CONSTA	BOSC	BALLESTERS	VERDU					
	2206	NO CONSTA	VINYA	CAMI CIUTADILLA	VERDU					
	2207	NO CONSTA	OLIVERA	CLIMENVA	VERDU					
BENEF.SSMA.TRINITAT I MIQUEL,VER	2208	NO CONSTA	HORT	HORTS	VERDU					
	2209	NO CONSTA	CAMPA	CAMI TALLADELL	VERDU					
	2210	NO CONSTA	BOSC	CORRAL NOU	VERDU					
BENEF.CARLES SANGRA,VVA.MEIA	2211	5-2-1846	CASA		VVA.DE MEIA			3.200		
	2212	5-2-1846	CAMPA		VVA.DE MEIA	9		7.466		
	2213	5-2-1846	CAMPA	AMB CORRAL,PALLER	VVA.DE MEIA	1	2	2933		
	2214	5-2-1846	CAMPA		VVA.DE MEIA	5	6	8.530		
	2215	5-2-1846	CAMPA		VVA.DE MEIA		5	853		
	2216	5-2-1846	CAMPA	AMB CORRAL	VVA.DE MEIA	1	10	2986		
	2217	5-2-1846	CAMPA	AMB CORRAL,PALLER	VVA.DE MEIA	2	1	3.200		
	2218	5-2-1846	CAMPA	AMB CORRAL,PALLER	VVA.DE MEIA		10	2026		
	2219	5-2-1846	CAMPA		VVADE MEIA		8	1.066		
	2220	5-2-1846	HORT		VVA.DE MEIA		1	520		
BENEFICIAT ST.MIQUEL DE PONT	2221	16-12-1843	VINYA	TAMIDES	PONTS	1		1.130		1.500
		16-12-1843	VINYA	LES PLANES	PONTS		2	280		600
BENEFICI SOL SERRAT DE PONTS	2223	16-12-1843	VINYA	DELS PLANS	PONTS	3	1	2.050		3.000
BENEFICI DELS DOLORS DE PONTS	2224	16-12-1843	CAMPA	MALLOLS	PONTS		7	2.100		2.066
	2225	16-12-1843	CAMPA	CORDERA	PONTS	1		750		733
	2226	16-12-1843	VINYA	MALLOLS	PONTS		3	936		966
	2227	16-12-1843	CAMPA	MALLOLS	PONTS		3	936		966
	2228	16-12-1843	CAMPA	MALLOLS	PONTS		5	933		966
	2229	16-12-1843	CAMPA	DELS SOTS	PONTS		5	1.580		1.566
	2230	16-12-1843	ERM	BALDANS	PONTS	1		530		566
	2231	16-12-1843	VINYA	SANT PERE	PONTS	1		760		733
	2232	16-12-1843	ERM	SOLANS	PONTS	1	6	1.370		1.400
	7713	16-12-1843	CAMPA	HORT DEL MOLI	PONTS		2	720		733

Taula 11-58.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
BENEF.DE ST.JAUME SALVADOR,BOR	2234	15-10-1842	CAMPA	MALLOLS	BORGES BLANQUES	1				24
	2235	15-10~1842	CAMPA	FIGUERES	BORGES BLANQUES	46				1.020
	2236	15-10-1842	CAMPA	FELIBER	BORGES BLANQUES	11				124
	2237	15-10-1842	CAMPA	TORRE DE ARGUES	BORGES BLANQUES					
	2238	15-10-1842	CAMPA	PUIGPELAT	BORGES BLANQUES	7	10			130
	2239	15-10-1842	CAMPA	LA PUJADA	BORGES BLANQUES	15	8			188
BENEFICI DEL ROSER D'ALGUAIRE	2240	6-10-1842	CAMPA	PEDRIS	ALGUAIRE	1	1			104
	2241	6-10-1842	CAMPA	DELS DIUMENGES	ALGUAIRE	2	9			260
	2242	6-10-1842	CAMPA	ROCA DEL MOLI	ALGUAIRE	1	8			132
	2243	6-10-1842	CAMPA	MITJANA	ALGUAIRE	1	8			132
	2245	6-10-1842	CAMPA	PEDRIS	ALGUAIRE	5	3			506
BENF.STA.MARGARIDA TO RNABOUS	2246	6-10-1842	CAMPA	TORNABOUS	TORNABOUS	4	6			140
	2247	6-10-1842	CAMPA	PEIXERA NOVA	TORNABOUS	2	6			70
	2248	6-10-1842	CAMPA	SISCA	TORNABOUS	1				30
	2249	6-10-1842	CAMPA	ARENAL	TORNABOUS	1	3			67
	2250	6-10-1842	CAMPA	MORANA	TORNABOUS		1			30
BENEF.SANTA ANNA D'ANGLESOLA	2251	8-10-1842	CAMPA	SANTA ANNA	ANGLESOLA	18				250
	2252	8-10-1842	CAMPA	SANTA ANNA	ANGLESOLA	14	6			200
BENEF.SANTA ANNA D'ANGLESOLA	2253	6-10-1842	CAMPA	PRAT	ANGLESOLA.		9			30
	2254	6-10-1842	CAMPA	LLEGUNA	ANGLESOLA	2	9			67
	2255	6-10-1842	CAMPA	LLEGUNA	ANGLESOLA	3	11			136
BENEF.ST.ANDREU DE FERRAGUT	2256	8-10-1842	CAMPA		FERRAGUT	2				85
	2257	8-10-1842	CAMPA	CAPELLES	FERRAGUT	l0	6			210
	2258	8-10-1842	CAMPA	CONVENT	FERRAGUT		6			30
	2259	8-10-1842	CAMPA	VALLMANYA	FERRAGUT	4	3			85
ERMITA SANT PERE DE PONTS	2260	16-12-1843	ERM	ERMITA ST.PERE	PONTS	1		290		300
BENEF.ST.ESPERIT CATEDRALSEU	2261	29-8-1843	CAMPA	CAMI DE CERDANYA	LA SEU D'URGELL	2	6	7.367	10.550	10.000
BENEF.STA.LLUCIA VVA.DE MEIA	2262	23-5-1843	CAMPA	SANTA LLUCIA	MEIA			3.000	3.100	
	2263	23-5-1843	CAMPA	ST.ANTONI	MEIA			2.500	4.100	
	2264	23-5-1843	CAMPA	SANTA LLUCIA	MEIA			733	1.173	
	2265	23-5-1843	CAMPA	CISCA	MEIA			733	753	
	2266	23-5-1843	CAMPA	BRUIXES	MEIA			133	153	
	2267	23-5-1843	ERM	REBOLLA DE SERRAT	MEIA			266	286	
	2268	23-5-1843	ERM	COSTES	MEIA			400	420	
BENEF.ORGUE STA.MARIA DE MEIA	2267	23-5-1843	CAMPA		MEIA			833	853	
CONFRARIA STA.ANNA DE PONTS	2270	16-12-1843	VINYA	PROP CASTELL	PONTS	1	11	1.240		1.133
CONFRARIA DEL ROSER D'ALGUAIRE	2271	6-10-1842	CAMPA	GREC	ALFARRAS	1	1			130
CONFRARIA ST.ESTEVE DE FULIOLA	2272	9-3-1843	CAMPA	ERES	FULIOLA	1	5	1.200	1.466	
	2273	9-3-1843	CAMPA	CORTAT	FULIOLA		9	900	1.100	
CONFRARIA ST.SALVADOR,LLEIDA	2274	9-3-1844	HORT	PLANA DEL BISBE	LLEIDA	5	1	31.834	18.866	

Taula 11-59.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CONFRARIA ROSER DE TIURANA	2275	19-5-1848	CAMPA		MIRALPEIX					
CONFRARIA SANT ISIDRE	2276	19-5-1848	CAMPA	LA CARDOSA	NO CONSTA	14	4			
CONFR.NOSTRA SRA.CAMI GRANYENA	2277	18-12-1848	VINYA	CAMI DE CERVERA	GRANYENA	2	9	2.640		3.000
	2278	18-12-1848	CAMPA	MARE DE DEU	GRANYENA	1	8	1.920		2.400
CONFRAMA ST.ISIDRE D`AGRAMUNT	2279	9-3-1844	CAMPA	DE LA SERRA	AGRAMUNT	1	10	400		500
CONFRARIA. MINERVA D'AGRAMUNT	2280	9-3-1844	CAMPA	FONTANILLES	AGRAMUNT	5	4	3.500		4.500
	2281	9-3-1844	CAMPA	PURGATORIA	ACRAMUNT	3	8	1.650		2233
	2282	9-3-1844	CAMPA	PRAT	ACRAMUNT	2	3	9.500		12.600
SANTUARI DE PINóS	2283	30-7-1844	CAMPA	COMA	PINóS	4	2	4.100		3.700
	2284	30-7-1844	CAMPA	FREIXES	PINóS	6	3	5.780		5.200
	2285	30-7-1844	CAMPA	VINYA	PINóS	4	8	4.480		4.033
	2286	30-7-1844	CAMPA	MATOLL	PINóS	21	10	1.260		1.133
SANTUARI DE "EL BOSCAL"	2287	10-7-1848	SANTUARI		ANSOVELL			16.000		14.400
	2288	10-7-1848	CAMPA	DAVALL LA BASSA	ANSOVELL	10	4	1.000		2400
	2289	10-7-1848	CAMPA	DAVALL LA BASSA	ANSOVELL	10	1	3.000		2.500
	2290	10-7-1848	CAMPA	EL PRAT	ANSOVELL	3	2	550		666
	2291	10-7-1848	CAMPA	FEIXA DELS MARGES	ANSOVELL	1	4	500		600
	2292	10-7-1848	CASA		ANSOVELL			10.200		7.875
	2293	10-7-1848	BOSC	COMELLA	ANSOVELL		8	80		90
	2294	10-7-1848	CAMPA	PLANA	ANSOVELL	4	2	1.000		1.200
	2295	10-7-1848	CAMPA	CAMPA DETALLADO	ANSOVELL	1	5	300		366
	2296	10-7-1848	CAMPA	FARRIOL	ANSOVELL	1	6	400		590
	2297	10-7-1848	CAMPA	CANTELLES	ANSOVELL	4	4	2000		1400
	2298	10-7-1848	BOSC	PASTORE	ANSOVELL	2	5	300		366
	2299	10-7-1848	CAMPA	AUBAGO	ANSOVELL	5	9	2250		2.700
	2300	10-7-1848	CAMPA	FEIXA DEL SIRE	ANSOVELL		4	150		190
	2301	10-7-1848	CAMPA	COLOMINES	ANSOVELL	3	10	1.900		1300
	2302	10-7-1848	CAMPA	COLOMA ERMA	ANSOVELL	1	4	150		166
	2303	10-7-1848	CAMPA	COMA D'ESTRANON	ANSOVELL	1	5	375		466
	2304	10-7-1848	CAMPA	PASO	ANSOVELL	1	8	425		533
	2305	10-7-1848	CAMPA	PRAT DELS CARGOLS	ANSOVELL		8	1.600		1.933
	2306	10-7-1848	CAMPA	PRAT D'EN XAN	ANSOVELL	1	6	2800		3.366
	2307	10-7-1848	CAMPA	DE L'HORT	ANSOVELL	1		350		433
	2308	10-7-1848	CAMPA	FONT VELLA	ANSOVELL		7	1.500		1.800
	2309	10-7-1848	CAMPA	PRAT	ANSOVELL	5	1	8.500		19.500
SANTUARI NTRA.SRA.DE L'HORT	2310	19-5-1848	BOSC		S. LLORENÇ MORUNYS	30				
	2311	19-5-1848	CAMPA		IVARS D'URGELL	3	9			
SANTUARI DE L'ANSOVELL	2312	19-5-1848	CAMPA	CASA,PORXO,SESGL.	ANSOVELL	70				
SANTUARI DE BASTANIST	2313	19-5-1848	HORT	SANTUARI I PORXOS	VILET I ESTANA	23	6			
ERMTA SANT MARÇAL	2314	19-5-1848	HORT	AMB ERMITA	LA FIGUEROSA					

Taula 11-60.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
ERMITA D'ARROS	2315	19-5-1848	CAMPA	AMB ERMITA,CASA	ARROS					
ERMITA DE SANT CLIMENT	2316	19-5-1848	ERM		SALAS DE PALLARS	2				
PALAU EPISCOPAL	2317	11-7-1846	GRANER	PALAU EPISCOPAL	LA SEU D'URGELL					
CAPELLA MARE DE DEU DE LA LLATA	2318	15-10-1842	CAMPA	CAUR	BANASTARRE	8				20
PARROQUIA D'AGER	2319	6-10-1842	CAMPA	PUJOL	AGER					
PARROQUIA D'AGRAMUNT	2320	8-10-1842	CAMPA		AGRAMUNT	2				579
	2321	8-10-1842	CAMPA	PURGATORI	AGRAMUNT	3	8			69
	2322	8-10-1842	CAMPA	LA SERRA	AGRAMUNT	5	4			179
	2323	8-10-1842	CAMPA	TORRES DEL CAMP	AGRAMUNT	1	10			20
PARROQUIA D'ARROS I VILA	2324	6-10-1842	CAMPA	LA COMA	ARROS I VILA	1				22
	2325	6-10-1842	CAMPA	TURONDES	ARROS I VILA	1				22
	2326	6-10-1842	CAMPA	LLOLATERRE	ARROS I VILA		6			12
	2327	6-10-1842	CAMPA	LENGARO	ARROS I VILA		6			12
	2328	6-10-1842	CAMPA	LO RENGA	ARROS I VILA	2				6
	2329	6-10-1842	CAMPA	LO CLOSAL	ARROS I VILA	1				22
	2330	6-10-1842	CAMPA	LES FONTAMS	ARROS I VILA	1				12
PARROQUIA DE BIOSCA	2331	11-10-1842	CAMPA	CAMI DE TORA	BIOSCA	2				12
	2332	11-10-1842	CAMPA	SANT PELEGRI	BIOSCA		6			3
	2333	11-10-1842	CAMPA	LES PLANES	BIOSCA	1				6
	2334	11-10-1842	CAMPA	LA CREU	BIOSCA	2				16
	2335	11-10-1842	CAMPA	COLL DE LLOSA	BIOSCA	2				12
	2336	11-10-1842	CAMPA	SURELLES	BIOSCA	1				6
	2337	11-10-1842	CAMPA	LES PLANES	BIOSCA	1	6			52
	2338	11-10-1842	CAMPA	LA PORTELLA	BIOSCA	1	6			60
	2339	11-10-1842	CAMPA	SANT PELEGRI	BIOSCA		6			35
	2340	11-10-1842	CAMPA	PINOSA	BIOSCA		9			40
	2341	11-10-1842	CAMPA	SANAüJA	BIOSCA	3				158
PARROQUIA DE CASSIBROS	2342	15-10-1842	CAMPA	FONSTS DEL CONSTA	CASSIBROS		2			8
	2343	15-10-1842	CAMPA	FONSTS DEL CONSTA	CASSIBROS		1			5
	2344	15-10-1842	CAMPA	ESPARDENYER	CASSIBROS		2			6
	2345	15-10-1842	BANCAL	PLA DEL PEU	CASSIBROS		9			19
	2346	15-10-1842	BANCAL	PAULI	CASSIBROS		1			4
	2347	15-10-1842	ERA	RENENT	CASSIBROS		2			8
	2348	15-10-1842	ERA	CLERES	CASSIBROS		1			4
PARROQUIA DE CLARET DE FIGUEROLA	2349	15-10-1842	CAMPA	LES TIRES	CLARET	3				30
	2350	15-10-1842	CAMPA	LA MOT I POU	CLARET	1				6
	2351	15-10-1842	CAMPA	PARET I TORINA	CLARET	1				25
	2352	15-10-1842	CAMPA	LA SERRA	CLARET	1				16
PARROQUIA DE FALCONS	2353	8-10-1842	CAMPA		LES PENELLES		3			10
PARROQUIA D'OLIOLA	2354	4-10-1842	CASA		ORGANYA					200

Taula 11-61.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
PARROQUIA DE SALDES	2355	16-5-1843	CAMPA	GIRONELLS	GOSOL		10	1.600	1.816	
	2356	16-5-1843	CAMPA	SOLEA	GOSOL	1	2	1.766		
	2357	16-5-1843	CAMPA	COSTA	GOSOL	2	1	2233	1283	
	2358	16-5-1843	CAMPA	LA SERRA	GOSOL	1		2.166		
	2359	16-5-1843	CAMPA	FORMENTI	GOSOL	1	8	1.433		
	2360	16-5-1843	CAMPA	CAN BESA	GOSOL	3		2.700	2750	
	2361	16-5-1843	CAMPA	LES SERRES	GOSOL	1		1.900	1.950	
	2362	16-5-1843	CAMPA	LES PLANES	GOSOL	3	2	3.600		
	2363	16-5-1843	CAMPA	LA COMA	GOSOL	1		1.833		
PARROQUIA LA SOLANA	2364	15-10-1842	CAMPA		LA SOLANA	1				20
	2365	15-10-1842	CAMPA	APALAIA	LA SOLANA		4			6
RECTORIA D'ABELLA DE LA CONCA	2366	4-10-1842	CAMPA	VALLMAJOR	ABELLA		1			12
	2367	4-10-1842	CAMPA	TROS DE COLOM	ABELLA		1			8
	2368	4-10-1842	CAMPA	TROS DE COLOM	ABELLA		1			8
	2369	4-10-1842	CAMPA	COSTA DE CALDERO	ABELLA		1			18
	2370	4-10-1842	CAMPA	SORT DEL ROSER	ABELLA		1			12
	2371	4-10-1842	CAMPA	COSTA DEL RECTOR	ABELLA		1			6
	2372	4-10-1842	CAMPA	COSTA DEL RECTOR	ABELLA		1			4
	2373	4-10-1842	CAMPA	COLL DE LES ERES	ABELLA		1			4
	2374	4-10-1842	CAMPA	CORNASSOTS	ABELLA		1			10
	2375	4-10-1842	CAMPA	MITJA PLANA	ABELLA		1			93
RECTORIA D'ALCARRAS	2376	6-10-1842	CAMPA	LA CLAMOR	ALCARRAS		9			23
	2377	6-10-1842	CAMPA	OST	ALCARRAS	1	4			26
	2378	6-10-1842	CAMPA	LES CAPSADES	ALCARRAS		8			20
	2379	6-10-1842	CAMPA	LES CAPSADES	ALCARRAS		6			18
	2380	6-10-1842	CAMPA	LES CAPSADES	ALCARRAS		8			20
	2381	6-104S42	CAMPA	LA FONT	ALCARRAS		10			30
	2382	6-10-1842	CAMPA	LAFONT	ALCARRAS		10			20
	2383	6-10-1842	CAMPA	LA FONT	ALCARRAS	2	4			16
	2384	6-10-1842	CAMPA	LA FONT	ALCARRAS		7			32
	2385	6-10-1842	CAMPA	GRAMINELLA	ALCARRAS	1				18
	2386	6-10-1842	CAMPA	CRAMINELLA	ALCARRAS	2	8			16
	2387	6-10-1842	CAMPA	DEL FOLL	ALCARRAS		6			20
	2388	6-10-1842	CAMPA	DELS DIUMENGES	ALCARRAS		5			18
	2389	6-10-1842	CAMPA	DELS CLOTS	ALCARRAS,	1	4			28
	2390	6-10-1842	CAMPA	DEL PUJAL	ALCARRAS		10			12
	2391	6-10-1842	CAMPA	DEL SALADO	ALCARRAS		7			12
	2392	6-10-1842	CAMPA		VVA.REMOLINS	1	1			40
	2393	6-10-1842	CAMPA		VVA.REMOLINS		5			30
	2394	6-10-1842	CAMPA		VVA.REMOLINS		8			35
	2395	6-10-1842	CAMPA		VVA.REMOLINS		8			35
	2396	6-10-1842	CAMPA		VVA.REMOLINS		8			35

Taula 11-62.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
RECTORIA D'ALGERRI	2397	6-10-1842	CAMPA	ROBINOLS	ALGERRI	7				162
	2398	6-10-1842	CAMPA	SOT VELL	ALGERRI	7				163
RECTORIA D'ALINS	2399	6-10-1842	CAMPA	PLANTERS	ALINS		6			80
	2400	6-10-1842	CAMPA	MORETS	ALINS	1				100
	2401	6-10-1842	CAMPA	SANT QUIRZE	ALINS	1				125
	2402	6-10-1842	CAMPA	PONT	ALINS	1				125
	2403	6-10-1842	CAMPA	PONT	ALINS		6			64
	2404	6-10-1842	PRAT	PONT	ALINS	2				320
	2405	6-10-1842	HORT	AREU	ALINS		1			18
	2406	6-10-1842	CAMPA	BUIXEDO	ALINS		6			20
	2407	6-10-1842	PRAT	BUIXEDO	ALINS					160
	2408	6-10-1842	CAMPA	COMELLA	ALINS					l0
RECTORIA D'ALMATRET	2409	6-10-1842	CAMPA	LA BASSA	ALMATRET	2				32
	2410	6-10-1842	CAMPA	LA BASSA	ALMATRET	3				10
	2411	6-10-1842	CAMPA	LA BASSA	ALMATRET	1	6			21
	2412	6-10-1842	CAMPA	SORTETA DE L'HORT	ALMATRET	5				8
	2413	6-10-1842	CAMPA	SORT DEL CLOT	ALMATRET	2	6			50
	2414	6-10-1842	CAMPA	SORT PEPITA.	ALMATRET	1				12
	2415	6-10-1842	CAMPA	LA SORMEGARA	ALMATRET	6				106
	2416	6-10-1842	CAMPA	TROS DE MONTALL	ALMATRET	1	6			25
	2417	6-10-1842	CAMPA	TROS DE PEDROS	ALMATRET	1				24
RECTORIA D'ALOS	2418	6-10-1842	HORT	SISPUNYA	ALOS		2			140
RECTORIA D'ARANCIS	241	6-10-1842	ERM	TERVENTINA	ARANCIS					
	2420	6-10-1842	ERM	SOLER	ARANCIS					
	2421	6-10-1842	VINYA	OBAC	ARANCIS					
	2422	6-10-1842	CAMPA	LA RAMASCA	ARANCIS					
RECTORIA D'ARTESA DE SEGRE	2423	6-10-1842	CORRAL	ERES	ARTESA DE LLEIDA					
	2424	6-10-1842	SITGES	ERES	ARTESA DE LLEIDA					
RECTORIA D'ASTELL	2425	6-10-1842	ERA		ASTELL	2				100
RECTORIA DE BANASTARRE	2426	15-10-1842	CAMPA	TOMB RODO	BANASTARRE		2			16
	2427	15-10-1842	CAMPA	PORNAMIL	BANASTARRE		4			12
RECTORIA DE BARBENS	2428	15-10-1842	CAMPA		BARBENS	4				200
	2429	15-10-1842	FERRAGINAR		BARBENS	2	4			130
	2430	15-10-1842	FERRAGINAR		BARBENS	1				100
	2431	15-10-1842	CAMPA	GUILELLA	BARBENS	3				160

Taula 11-63.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
RECTORIA DE BELIANES	2432	15-10-1842	CAMPA	COMA PREGONA	BELIANES	10	6			880
	2433	15-10-1842	CAMPA	DELS PLASSOS	BELIANES	1				48
	2434	15-10-1842	VINYA	LA PLANA	BELIANES	4	3			432
	2435	15-10-1842	VINYA	MARINOVA	BELIANES		6			24
	2436	15-10-1842	VINYA	COMANAVESA	BELIANES		8			36
	2437	15-10-1842	VINYA	CANSABOUS	BELIANES	2				200
RECTORIA DE BELLCAIRE	2438	8-10-1842	CAMPA	CARRERADA	BELLCAIRE	12				78
	2439	8-10-1842	CAMPA	LO BUDELL	BELLCAIRE	2				13
	2440	8-10-1842	CAMPA	L'HORTET	BELLCAIRE	1				
	2441	8-10-1842	CAMPA	BALLESTA	BELLCAIRE	3	4			19
	2442	8-10-1842	CAMPA	GRATELLET	BELLCAIRE	3				18
	2443	8-10-1842	CAMPA	CAMI DE TARREGA	BELLCAIRE	5				32
	2444	8-10-1842	CAMPA		FILELLA	10				63
	2445	8-10-1842	CAMPA	CAMI DE BELLMUNT	BELLCAIRE	6				51
RECTORIA DE BELL LLOC	2446	15-10-1842	CAMPA	CAMI DE PUIGVERT	BELL-LLOC	18				247
	2447	15-10-1842	CAMPA	CAMI DE PUIGVERT	BELL-LLOC	6				90
	2448	15-10-1842	CAMPA	CAMI TORREGROSSA	BELL-LLOC	3				105
	2449	15-10-1842	CAMPA	DEL REG	BELL-LLOC	2				12
	2450	15-10-1842	CAMPA	PLETISSES	BELL-LLOC	2				10
	2451	15-10-1842	ERM	L'ESPARTA	BELL-LLOC		9			
	2452	15-10-1842	CAMPA	MOLI FARINER	BELL-LLOC		3			40
	2453	15-10-1842	ERM	MOLI FARINER	BELL-LLOC	4				
	2454	15-10-1842	CAMPA	CAMI DE BELLVIS	BELL-LLOC	8				40
	2455	15-10-1842	CAMPA	CAMI DEGRANYENA	BELL-LLOC	3				20
	2456	15-10-1842	ERM	LES ERES	BELL-LLOC					
RECTORIA DE BERROS	2457	15-10-1842	CAMPA	TERRES MAJORS	BERROS	1	2			60
	2458	15-10-1842	CAMPA	LA RIBERA	BERROS	1	3			72
	2459	15-10-1842	PRAT	LA RIBERA	BERROS	2				100
	2460	15-10-1842	PRAT	LA RIBERA	BERROS	2				100
RECTORIA DE BLANCAFORT	2461	15-10-1842	VINYA	LA SERRA	BLANCAFORT	1	6			50
	2462	15-10-1842	CAMPA	CAMP DE MALLS	BLANCAFORT	3				90
RECTORIA DE BOLDU	2463	8-10-1842	CAMPA	LES FONTS	BOLDU	6				230
	2464	8-10-1842	VINYA	CASTELL	BOLDU	4	6			160
RECTORIA DE BRENUI	2465	11-10-1842	CAMPA	TROSSOS L'ESGLESI	BRENUI	2				26

Taula 11-64.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
RECTORIA DE BUTSENIT	2466	11-10-1842	CAMPA	DEL SOT	BUTSEN1T		6			7
	2467	11-10-1842	CAMPA	LO TORRENT	BUTSEN1T		6			6
	2468	11-10-1842	CAMPA	LA PLANTETA	BUTSENIT		4			6
	2469	11-10-1842	CAMPA	LA PLANTA	BUTSENIT		6			8
	2470	11-10-1842	CAMPA	LO SUBANAT	BUTSENIT	5				54
	2471	11-10-1842	CAMPA	LA COMA	BUTSENIT	4				46
	2472	11-10-1842	CAMPA	LA RALLOLA	BUTSENIT	3				34
	2473	11-10-1842	CAMPA	LO PAS	BUTSENIT	2				33
RECTORIA DE CASTELLOTS	2474	15-10-1842	CAMPA		CASTELLOTS	2	7			120
RECTORIA DE CERVERA	2475	12-6-1844	CAMPA		CERVERA		3			
	2476	12-6-1844	CAMPA		CERVERA		4			
	2477	12-6-1844	CAMPA		CERVERA	2	11			
	2478	12-6-1844	CAMPA		CERVERA	3	3			
	2479	12-6-1844	CAMPA		CERVERA	15	2			
	2480	12-6-1844	CAMPA		CERVERA		6			
	2481	12-6-1844	BOSC		CERVERA	20		17.366	17.366	
RECTORIA DE COMABELLA	2482	16-12-1843	CAMPA	BAIOLA	COMABELLA	1	3	910		633
	2483	16-12-1843	CAMPA	PEDRERA	COMABELLA		11	770		500
	2484	16-12-1843	CAMPA	CAMI DE GUISSONA	COMABELLA		3	210		166
	2485	16-12-1843	CAMPA	PARLAFON	COMABELLA		10	700		466
	2486	16-12-1843	CAMPA	AGRO	COMABELLA	1	2	980		660
	2487	16-12-1843	CAMPA	POU DE CABANES	COMABELLA		5	300		233
	2488	16-12-1843	CAMPA	CATANALS	COMABELLA		5	350		266
	2489	16-12-1843	VINYA	VICENS	COMABELLA		3	210		166
	2490	16-12-1843	VINYA	PARRIONS	COMABELLA		11	660		466
	2491	16-12-1843	VINYA	PARRIONS	COMABELLA	1	3	900		666
	2492	16-12-1843	CAMPA	PARRIONS	COMABELLA	2	5	1.740		1.166
	2493	16-12-1843	CAMPA	PARRIONS	COMABELLA	1	9	1.260		833
	2494	16-12-1843	CAMPA	PARRIONS	COMABELLA		7	420		300
	2495	16-12-1843	VINYA	LES ARENES	COMABELLA		11	770		333
RECTORIA DE GOSOL	2496	16-5-1843	CAMPA	CAMP SANTA MARIA	GOSOL	2	6	6.100	6.200	
	2497	16-5-1843	PRAT	COSTA	GOSOL	1		2466	1.516	
	2498	16-5-1843	CAMPA	LA COMA ST. MIQUEL	GOSOL		8	1.800	1.850	
	2499	16-5-1843	CAMPA	LA PAQUERA	GOSOL		9	2500	2.550	
	2500	16-5-1843	CAMPA	LA PAQUERA	GOSOL		9	1.666	1.850	
	2501	16-5-1843	CAMPA	CABANES	GOSOL	1		1.766	1.850	
	2502	16-5-1843	CAMPA	CLOTES	GOSOL		6	1.655		
	2503	16-5-1843	CAMPA	PRAT GOSOL	GOSOL		8	2.500		
	2504	16-5-1843	PRAT	LES FONTS	GOSOL	1	3	4.066		
	2505	16-5-1843	CAMPA	L'ERA	GOSOL		3	1.800		

Taula 11-65.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNAIS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
RECTORIA DE GUSPI	2506	16-12-1843	VINYA	SERRES BELLES	GUSPI	1	4	940		666
	2507	16-12-1843	CAMPA	COMA	GUSPI	2	4	1.750		1.300
	2508	16-12-1843	CAMPA	TROS DEL BOSC	GUSPI	4	5	3.710		2433
	2509	16-12-1843	CAMPA	PEDRERA	GUSPI	4	10	580		433
	2510	16-12-1843	VINYA	PEDRERA	GUSPI	5		1.800		1.666
	2511	16-12-1843	BOSC	POSADES CEMENTIRI	GUSPI		1	120		100
	2512	16-12-1843	CAMPA	PIXES	GUSPI		3	240		200
	2513	16-12-1843	CAMPA	TROS DEL PLANET	GUSPI	3	3	3.120		2233
RECTORIA MANRESANA	2514	16-12-1843	CAMPA	LES ERES	MANRESANA		6	350		300
	2515	16-12-1843	CAMPA	PONT NOUS	MANRESANA		5	233		270
	2516	16-12-1843	VINYA	MORELL0	MANRESANA	2	6	1.066		1.500
	2517	16-12-1843	VINYA	MORELL0	MANRESANA	1	4	240		200
	2518	16-12-1843	VINYA	TORRENTS	MANRESANA	3	7	860		600
	2519	16-12-1843	VINYA	LES PLANES	MANRESANA	1	4	320		266
	2520	16-12-1843	VINYA	L'ERMITANYA	MANRESANA	3	3	2.340		1.633
	2521	16-12-1843	VINYA	CLOT LA MELGOSA	MANRESANA	6	2	1.480		966
	2522	16-12-1843	CAMPA	COLLS	MANRESANA	2		1.440		1.000
	2523	16-12-1843	CAMPA	CASTELLNOU	MANRESANA		5	350		300
	2524	16-12-1843	CAMPA	LO PARANY	MANRESANA	1	1	780		566
RECTORIA PALAU DE NOGUERA	2525	4-10-1842	ERA	AMB PALLERA	PALAU NOGUERA					
RECTORIA DE ROCALLAURA	2526	29-8-1843	CAMPA	PLANES	ROCALLAURA	20		5.700	6.433	6.433
	2527	29-8-1843	BOSC	TRINITAT	ROCALLAURA	15	2	5.114	5.733	5.733
	2528	29-8-1843	BOSC	COMELLA VICENS	ROCALLAURA	3	3	1.141	1.333	1.333
	2529	29-8-1843	CAMPA	LA PLANTADA	ROCALLAURA	2	11	2233	2.600	2600
	2530	29-8-1843	CAMPA	FONT	ROCALLAURA		4	360	366	366
	2531	29-8-1843	CAMPA	CREU	ROCALLAURA		7	560	600	300
	2532	29-8-1843	CAMPA	COMATORRA	ROCALLAURA	1	3	1.500		1.800
	2533	29-8-1843	CAMPA	FONTETA	ROCALLAURA		3	270		300
	2534	29-8-1843	CAMPA	FONT DEL ROS	ROCALLAURA		6	540		600
RECTORIA DE SANAüJA	2535	16-5-1843	CAMPA		SANAüJA	2	4	3.920		1.933
	2536	16-5-1843	VINYA	BLANXART	SANAüJA	3	6	3.380		1.166
	2537	16-5-1843	CAMPA	MOSSEN PAU	SANAüJA	1	4	2.616		1.616
	2538	16-5-1843	VINYA	CANDEMOLA	SANAüJA		11	1.500		1.500
	2539	16-5-1843	VINYA	GESSA	SANAüJA	11	6	11.946		5.833
	2540	16-5-1843	CAMPA	PERILLO	SANAüJA	1	9	3.045		3.095
	2541	16-5-1843	VINYA	CORREU	SANAüJA	6	11	8.330		4.066
	2542	16-5-1843	VINYA	CAP DEL TERME	SANAüJA	1	10	2.212		1.120
	2543	16-5-1843	HORT	MOSSEN CLARA	SANAüJA		3	3.600		1.800

Taula 11-66.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
RECTORIA DE LA SENTIU	2544	6-10-1842	CAMPA	CAMI D'AGRAMUNT	LA SENTIU	10				80
	2545	6-10-1842	CAMPA	ASPIRO VELL	LA SENTIU	4				50
	2546	6-10-1842	CAMPA	ERES	LA SENTIU	1	6			18
	2547	6-10-1842	CAMPA	ERES	LA SENTIU	5	8			60
RECTORIA DE VICFRET	2548	11-10-1842	CAMPA	BARQUERES	VICFRET		10			12
	2549	11-10-1842	CAMPA	LA PLANTA	VICFRET	1	6			22
	2550	11-10-1842	CAMPA	PLA DEL ROURE	VICFRET	1	2			30
	2551	11-10-1842	CAMPA	LA BOIGA	VICFRET		6			8
	2552	11-10-1842	CAMPA	EL ROSARI	VICFRET	l0				
	2553	11-10-1842	CAMPA	ROURE	VICFRET	1	2			
	2554	11-10-1842	CAMPA	EMPRIUS	VICFRET	2	3			
	2555	11-10-1842	ERM	TOSSAL	VICFRET	5				
	2556	11-10-1842	ERM	PUIG BELLERO	VICFRET	1				
RECTORIA VILANOVA DE LA BARCA	2557	15-10-1842	CAMPA	GRANGER	CORBINS	3				200
	2558	15-10-1842	CAMPA	JOAN GALÇERAN	CORBINS	2				120
CAPITOL D'AGER	2559	4-10-1842	MOLI OLI	FONT ST.MARTI	AGER					
	2560	4-10-1842	MOLI FARINA	FONT ST.MARTI	AGER					1.500
	2561	4-10-1842	TRULLS	ERES DE ST.PERE	AGER					
	2562	4-10-1842	TRULL	ERES DE ST.PERE	AGER					
	2563	4-10-1842	GRANER	ESGLESIA	AGER					40
	2564	4-10-1842	CASA	ALGUAIRE	AGER					32
	2565	4-10-1842	CASA	ALGUAIRE	AGER.					320
	2566	4-10-1842	CASA	ALBEROLA	AGER.					320
	2567	4-10-1842	CASA		BOIX					320
	2568	4-10-1842	CASA	CARRER MAJOR	BALAGUER					140
	2569	4-10-1842	ERM	BARRANC ST.MARTI	AGER					
	2570	4-10-1842	CASA	VILAMAJOR	AGER.					2.050
	2571	19-5-1842	CAMPA	HISENDA VILAMAJOR	AGER	135	2	61.565		
	2572	23-5-1843	HORT	BOGA	ALFARRAS			8.600	11.600	
COL·LEGATA DE GUISSONA	2573	4-10-1842	CASA	LA CASETA	GUISSONA					
	2574	4-10-1842	CASA	CARRER L'ESTUDI	GUISSONA					
	2575	4-10-1842	CASA	CARRER BISBAL	GUISSONA			328.600	328.600	
	2576	4-10-1842	PANERA	HOSPITAL CIVIL	GUISSONA					
	2577	4-10-1842	CELLER	CARRER DEL GUETTO	GUISSONA			38.400	38.400	
	2578	25-10-1843	CAMPA	RUBIOL	GUISSONA			2.560	7.200	
	2579	25-10-1843	CAMPA	MAJOL	GUISSONA			9.996	28.200	
	2580	25-10-1843	CAMPA	MALLOLS PEIXERA	GUISSONA		8	600	1.200	
	2581	25-10-1843	CAMPA	SANT ANTONI	GUISSONA	3	8	2.820	9.200	
	2582	25-10-1843	CAMPA	CAMI BELLVEHI	GUISSONA	3	7	2.035	5.600	
	2583	1 1843	CAMPA	MALLOLS BISBAL	GUISSONA			6.650	12.340	
	2584	25-10-1843	CAMPA	CAMI MORANA	GUISSONA			1.200	3.050	
	2585	25-10-1843	CAMPA	MALLOLS CALDERA	GUISSONA			290	1.040	
	2586	25-10-1843	CAMPA	MALLOLS TORRENT	GUISSONA			3.120		

Taula 11-67.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CAPITOL ORGANYA	2587	4-10-1842	CASA		ORGANYA			200		
CAPITOL DE LLEIDA	2588	14-4-1842	HORT	MARIOLA	LLEIDA	3	11	28.000		
	2589	10-5-1842	CASA	TALLADA	LLEIDA			30.300	51.120	
	2590	10-5-1842	CASA	BOTERS	LLEIDA			33.030	53.725	
	2591	10-5-1842	CASA	CARRER MAJOR	BORGES BLANQUES			58.000	59.000	
	2592	10-5-1842	MOLI OLI	7440 PAMS	BORGES BLANQUES			77.452	179.000	
	2593	10-5-1842	ERA	AMB CORRAL	BORGES BLANQUES		11	7.864	7.864	
	2594	11-10-1842	CASA	C.MAJOR-CAVALLERS	LLEIDA			55.366	185.000	
	2595	11-10-1842	BOSC		VILANOVA REMOLINS	5	8	4.110	13.300	
					VILANOVA REMOLINS	2	10	1.800	8.400	
					VILANOVA REMOLINS	1	1	900	4.200	
					VILANOVA REMOLINS	5		2.400	10.000	
					VILANOVA REMOLINS	12	6	16.500	58.000	
	2596	17-12-1842	HORT	MARIOLA	LLEIDA	3	11			
	2597	17-12-1S42	CASA	CARRER MAJOR	LLEIDA					
	2598	17-12-1842	GRANER	DELS CANONGES	LLEIDA			102.000	142.000	
	2599	9-5-1842	CASA	CARRER NULIUS	LLEIDA			9.100	9.600	
	2600	9-5-1842	CASA-CORRAL	C.BARRI NOU PLA,.1	LLEIDA			18.200	18.200	
	2601	9-5-1842	CASA	C.BARRI NOU PLA,2	LLEIDA			15.300	15.300	
	2602	9-5-1842	CASA-CORRAL	C.BARRI NOU PLA,3	LLEIDA			14.500	14.500	
	2603	9-5-1842	CASA-CORRAL	C.BARRI NOU PLA,4	LLEIDA			14.200	14.200	
	2604	9-5-1842	CASA-CORRAL	C.BARRI NOU PLA,5	LLEIDA			14.050	14.050	
	2605	9-5-1842	CASA-CORRAL	C.BARRI NOU PLA,6	LLEIDA			13.900	13.900	
	2606	9-5-1842	CASA	CARRERPALMA,12	LLEIDA			14.200	16.200	
	2607	4-10-1842	CASA	CARRER UNIC	ARCS					
	2608	4-10-1842	SITGES	CARRER UNIC	ARCS					
	2609	4-10-1842	CASA		ALCANO			320		
	2610	4-10-1842	CASA	CARRER MAJOR	BELL-LLOC			1.600		
	2611	4-10-1842	CASA	CARRER MAJOR	BELLVIS			320		
	2612	4-10-1842	CASA	CARRER PINELL	JUNEDA			240		
	2613	4-10-1842	MOLI OLI	PLAÇA	BORGES BLANQUES			500		
	2614	4-10-1842	CASA		ALFES			2.880		
	2615	4-10-1842	MOLI FARINA	QUATRE COSTATS	LLEIDA			800		
	2616	4-10-1842	CASA		VILANOVA REMOLINS			6.933		
	2617	4-10-1842	CASA	CARRER NOU,12	LLEIDA			480		
	2618	4-10-1842	CASA	AL PLA,1	LLEIDA			800		
	2619	4-10-1842	CASA	AL PLA,2	LLEIDA			680		
	2620	4-10-1842	CASA	AL PLA,3	LLEIDA			640		

Taula 11-68.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2621	4-10-1842	CASA	AL PLA,4	LLEIDA			640		
	2622	4-10-1842	CASA	AL PLA,5	LLEIDA			640		
	2623	4-10-1842	CASA	AL PLA,6	LLEIDA			600		
	2624	4-10-1842	CASA	CARRER NULIUS	LLEIDA			426		
	2625	4-10-1842	CASA	PL.SANT LLORENÇ,4	LLEIDA			400		
	2626	4-10-1842	CASA	CARRER MAJOR,2	LLEIDA			1.600		
	2627	4-10-1842	CASA	CARRER DE DALT	PUG-GROS			200		
	2628	4-10-1842	CASA	PLAÇA L'ESGLESIA	SOSES			200		
	2629	4-10-1842	CASA	RAVAL	TARREGA			120		
	2630	4-10-1842	CASA	CARRER DE DALT	ALPICAT			160		
	2631	4-10-1842	CELLER	C.CARNICERIES	LLEIDA					
	2632	4-10-1842	CAMPA	ALIGUES	LLEIDA	3	10	28		
	2633	4-10-1842	CAMPA	BASSA BONA	LLEIDA	1	9	15		
	2634	4-10-1842	CAMPA	DE REGUS	LLEIDA	1	8	15		
	2635	4-10-1842	CAMPA	DE VALL	LLEIDA	1	1	15		
	2636	4-10-1842	CAMPA	COBA DEL MO	LLEIDA	1		11		
	2637	4-10-1842	CAMPA	DE VALL	LLEIDA	1	11	28		
	2638	4-10-1842	CAMPA	MAO	LLEIDA	13	1	66		
	2639	4-10-1842	CAMPA	ESCORTINS	LLEIDA	3	4	28		
	2640	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE SARROCA	LLEIDA	18	3	28		
	2641	4-10-1842	CAMPA	DE VALÍS	LLEIDA	19		84		
	2642	4-10-1842	CAMPA	DEL ORAL	BELL-LLOC					
	2643	4-10-1842	CAMPA	SAFAREIG	SAFAREIG					
	2644	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET					
	2645	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET					
	2646	4-10-1842	CAMPA	BARRANC	VIUET					
	2647	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET					
	2648	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2649	4-10-1842	CAMPA	LA CARRERADA	VIUET					
	2650	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2651	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2652	4-10-1842	CAMPA	LA PLETA	VIUET					
	2653	4-10-1842	CAMPA	DEL BRAL	VIUET					
	2654	4-10-1842	CAMPA	BARRANC	VIUET					
	2655	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2656	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	VIUET					
	2657	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	VIUET					
	2658	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET					
	2659	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE TERMENS	VIUET					

Taula 11-69.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	CAPITALITZACIO RENDES
	2660	4-10-1842	CAMPA	LA PLANA	VIUET				
	2661	4-10-1842	CAMPA	CARRERO	VIUET				
	2662	4-10-1842	CAMPA	DELBRAL	VIUET				
	2663	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2664	4-10-1842	CAMPA	MORELLES	VIUET				
	2665	4-10-1842	CAMPA	HENGUERA	VIUET				
	2666	4-10-1842	CAMPA	BARRANC	VIUET				
	2667	4-10-1842	CAMPA	BARRANC	VIUET				
	2668	4-10-1S42	CAMPA	CARRERADA	VIUET				
	2669	4-10-1842	CAMPA	LES MORELLES	VIUET				
	2670	4-10-1842	CAMPA	LES MORELLES	VIUET				
	2671	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE TERMENS	VIUET				
	2672	4-10-1842	CAMPA	DEL BOBA	VIUET				
	2673	4-10-1842	CAMPA	BRAT	VIUET				
	2674	4-10-1842	CAMPA	MOVELLES	VIUET				
	2675	4-10-1842	CAMPA	LA PLETA	VIUET				
	2676	4-10-1842	CAMPA	LES NUVELLES	VIUET				
	2677	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2678	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2679	4-10-1842	CAMPA	PANTACOLL	VIUET				
	2680	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2681	4-10-1842	CAMPA	MOVELLES	VIUET				
	2682	4-10-1842	CAMPA	MOVELLES	VIUET				
	2683	4-10-1842	CAMPA	PRAT	VIUET				
	2684	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET				
	2695	4-10-1842	CAMPA	SEQUIA GRAN	VIUET				
	2686	4-10-1842	CAMPA	MOVELLES	VIUET				
	2697	4-10-1842	CAMPA	PETANOOLL	VIUET				
	2688	4-10-1842	CAMPA	PETANCOLL	VIUET				
	2689	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2690	4-10-1842	CAMPA	BOGA	VIUET				
	2691	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET				
	2692	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET				
	2693	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2694	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET				
	2695	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	VIUET				
	2696	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET				
	2697	4-10-1842	CAMPA	FALDA	VIUET				
	2698	4-10-1842	CAMPA	BARRANC	VIUET				
	2699	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	VIUET				

Taula 11-70.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2700	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2701	4-10-1842	CAMPA	BRAT	VIUET					
	2702	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2703	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2704	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2705	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2706	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2707	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2708	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2709	4-10-1842	CAMPA	PRAT	VIUET					
	2710	4-10-1842	CAMPA	MOVELLES	VIUET					
	2711	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2712	4-10-1842	CAMPA	PATAMOLL	VIUET					
	2713	4-10-1842	CAMPA	PATAMOLL	VIUET					
	2714	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	VIUET					
	2715	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2716	4-10-1842	CAMPA	TRULLET	VIUET					
	2717	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2718	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2719	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2720	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2721	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2722	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2723	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE TERMENS	VIUET					
	2724	4-10-1842	CAMPA	BOBA	VIUET					
	2725	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2726	4-10-1842	CAMPA	PLETA	VIUET					
	2727	4-10-1842	CAMPA	PRAT	VIUET					
	2728	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2729	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE PALAU	GATEU					
	2730	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2731	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2732	4-10-1842	CAMPA	FEIXA	GATEU					
	2733	4-10-1842	CAMPA	FONDARELLA	GATEU					
	2734	4-10-1842	CAMPA	FONDARELLA	GATEU					
	2735	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2736	4-10-1842	CAMPA	CORNETA	GATEU					
	2737	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2738	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2739	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					

Taula 11-71.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2740	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2741	4-10~1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2742	4-10-1842	CAMPA	CARREROLA	GATEU					
	2743	4-10-1842	CAMPA	FONDARELLA	GATEU					
	2744	4-10-1842	CAMPA	VINYA DEL FONS	GATEU					
	2745	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					
	2746	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2747	4-10-1842	CAMPA	FEIXA	GATEU					
	2748	4-10-1842	CAMPA	MUDANA	GATEU					
	2749	4-10-1842	CAMPA	CARREROLA	GATEU					
	2750	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE SIDAMUNT	GATEU					
	2751	4-10-1842	CAMPA	BILOT	GATEU					
	2752	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2753	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2754	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE FONDARELL	GATEU					
	2755	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2756	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATISU					
	2757	4-10-1942	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2758	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2759	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE SIDAMUNT	GATEU					
	2760	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE SIDAMUNT	GATEU					
	2761	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2762	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2763	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2764	4-10-1842	CAMPA	BILET	GATEU					
	2765	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2766	4-10-1842	CAMPA	CAMI DE PALAU	GATEU					
	2767	4-10-1842	CAMPA	CANIMAS	GATEU					
	2768	4-10-1842	CAMPA	CANIMAS	GATEU					
	2769	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2770	4-10-1842	CAMPA	FEMOSA	GATEU					
	2771	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2772	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2773	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2774	4-10-1842	CAMPA	FEIXA	GATEU					
	2775	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2776	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2777	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2778	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2779	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					

Taula 11-72.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2780	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2781	4-10-1842	CAMPA	CAMI DEPALAU	GATEU					
	2782	4-10-1842	CAMPA	FEIXA	GATEU					
	2783	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2784	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2785	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2786	4-10-1842	CAMPA	REGUER	GATEU					
	2787	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2788	4-10-1842	CAMPA	PRAT	GATEU					
	2789	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2790	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2791	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2792	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2793	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2794	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2795	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2796	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	CIATEU					
	2797	4-10-1842	CAMPA	CLOT DEL CAVA	GATEU					
	2798	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2799	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2800	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	GATEU					
	2801	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	GATEU					
	2802	4-10-1842	CAMPA	CARRERADA	GATEU					
	2803	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2804	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2805	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2806	4-10-1842	CAMPA	FONTASSA	GATEU					
	2807	4-10-1842	CAMPA	FONTASSA	GATEU					
	2808	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2809	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2810	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2811	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2812	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2813	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2814	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2815	4-10-1842	CAMPA	ACAMPADO	GATEU					
	2816	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2817	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					
	2818	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2819	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					

Taula 11-73.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2820	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2821	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2822	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2823	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2824	4-10-1842	CAMPA	VENTOSA	GATEU					
	2825	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2826	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2827	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					
	2828	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2829	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2830	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2831	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2832	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2833	4-10~1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2834	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					
	2835	4-10-1842	CAMPA	ACAMPADO	GATEU					
	2836	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2837	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2838	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2839	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT'	GATEU					
	2840	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2841	4-10-1842	CAMPA	BILOT	GATEU					
	2842	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2843	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2844	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2845	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2846	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2847	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2848	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2849	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2850	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2851	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2852	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2853	4-10-1842	CAMPA	ACAMPADO	GATEU					
	2854	4-10-1842	CAMPA	PLETA	GATEU					
	2855	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2856	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2857	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2858	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2859	4-10-1842	CAMPA	FONTASSA	GATEU					

Taula 11-74.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2860	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2861	4-10-1842	CAMPA	CANIMARS	GATEU					
	2862	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2863	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2864	4-10-1842	CAMPA	PLETA	GATEU					
	2865	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2866	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2867	4-10-1842	CAMPA	PARADES	GATEU					
	2868	4-10-1842	CAMPA	MALDANA	GATEU					
	2869	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2870	4-10-1842	CAMPA	FONS	GATEU					
	2871	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2872	4-10-1842	CAMPA	CAMI FONDARELLA	GATEU					
	2873	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2874	4-10-1842	CAMPA	ESPARTA	GATEU					
	2875	4-10-1842	CAMPA	FONTASSA	GATEU					
	2876	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2877	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2878	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2879	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2880	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2881	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2882	4-10-1842	CAMPA	BATLLIA	GATEU					
	2883	4-10-1842	CAMPA	PARETS	GATEU					
	2884	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2885	4-10-1842	CAMPA	CANYA	GATEU					
	2886	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2887	4-10-1842	CAMPA	FONTASSA	GATEU					
	2888	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2889	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					

Taula 11-75.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNAIS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
	2890	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2891	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2892	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2893	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2894	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2895	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2896	4-10-1842	CAMPA	BASSA ROJA	GATEU					
	2897	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2898	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2899	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2900	4-10~1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2901	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2902	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2903	4-10-1842	CAMPA	BASSOT	GATEU					
	2904	4-10-1842	CAMPA	PARETS	GATEU					
	2905	4-10-1842	CAMPA	ESCARABAT	GATEU					
	2906	24-11-1843	CASA	AMB CELLEL...	FONDARELLA					
	2907	16-4-1844	CELLER	C.CARNICERIES	LLEIDA					
	2908	6-7-1844	ERA		BELL-LLOC					
	2909	12-7-1845	CAMPA		ALCANO					
	2910	12-7-1845	CASA	CARRER MAJOR	JUNCOSA					
	2911	12-7-1845	CASA	CARRER PINELL	JUNCOSA					
	2912	12-7-1845	CASA...	PL.ESGLESIA	SOSES					
	2913	12-7-1845	CAMPA		BELL-LLOC					
	2914	12-7-1845	CAMPA	CERVERA	ALFES					
	2915	12-7-1845	MOLI OLI		FONDARELLA					

Taula 11-76.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
PRIORAT DE SANTA MARIA DE MEIA	2916	23-5-1843	CAMPA	LA COMA	MEIA	1	7	3.966	4.366	
	2917	23-5-1843	CAMPA	DAVALL LA CREU	MEIA	1	3	3.600	3.700	
	2918	23-5-1843	CAMPA	LO SERRAT	MEIA	3	10	10.800	11.000	
	2919	23-5-1843	CAMPA	FERRAGINAR	MEIA	1	2	3.600	3.900	
	2920	23-5-1843	HORT		MEIA		4	1.333	1.433	
	2921	23-5-1843	HORT	HORT PRIOR	MEIA		1	220	220	
	2922	23-5-1843	BOSC		MEIA	2	7	660	680	
	2923	23-5-1843	CAMPA	PROP ESCLESIA	MEIA		7	1.866	1.906	
	2924	23-5-1843	PALLERA		MEIA			10.800	10.900	
	2925	26-3-1846	BOSC	MONTROIG	SANTA LINYA	1.878		140.515		
	2926	15-1-1849	MOLI OLI		S.MARTI BARCEDANA.			8.363	8.363	
	2927	21-ene-05	MUNTANYA	MONTROIG	SANTA LINYA	45				153.333
	2928	3-3-1844	ERA		SANTA LINYA			500	520	
	2929	3-3-1844	TRULL	CARRER ESGLESIA	SANTA LINYA			600	620	
MITRA LA SEU D'URGELL	2930	25-5-1843	CAMPA		GUISSONA			900	2.350	
	2931	25-5-1843	CAMPA	LO GLOVIA	GUISSONA			8.690	37.100	
	2932	25-5-1843	CAMPA	REGUERS	GUISSONA			5.300	23.900	
	2933	25-5-1843	CAMPA	COSTES	GUISSONA			600	4.020	
	2934	10-1842	FORN PA	PLAÇA MERCAT	SEU D'URGELL					240
	2935	4-10~1842	FORN PA		SANAÜJA					400
SEMINARI LA SEU D'URGELL	2936	15-10-1842	CAMPA	QUADRA PRADELL	CASTELLSERA	5				40
	2937	15-10-1842	CAMPA	QUADRA PRADELL	CASTELLSERA	3				26
	2938	15-10-1842	CAMPA	QUADRA PRADELL	CASTELLSERA.	4				35

Taula 11-77.

CASA DE RELIGIOSOS	Nº	DATA ANUNCI	TERRA	PARTIDA	TERME	JORNALS	PORQUES	TAXACIO	REMAT	CAPITALITZACIO RENDES
CAPITOL LA SEU D``URGELL	2939	4-10-1842	CASA	CARRER PIETAT,2	LA SEU DURGELL					320
	2940	4-10-1842	CASA	CARRER PIETAT,3	LA SEU D'URGELL					320
	2941	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,6	LA SEU D'URGELL					320
	2942	4-10-1842	CASA	C.SIA.MARIA,7	LA SEU D'URGELL					320
	2943	4-IG-1842	CASA	C.STA.MARIA,62	LA SEU D'URGELL					480
	2944	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,65	LA SEU D'URGELL					480
	2945	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,66	LA SEU D'URGELL					320
	2946	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,68	LA SEU D'URGELL					320
	2947	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,69	LA SEU D'URCELL					320
	2948	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,70	LA SEU D'URGELL					480
	2949	4-10-1842	CASA	C.STA.MARIA,71	LA SEU D'URGELL					320
	2950	4-10-1842	CASA	PL.AMNISTIA,7	LA SEU D'URGELL					640
	2951	4-10-1842	CASA	PL.AMNISTIA,8	LA SEU D'URGELL					320
	2952	4-10-1842	CASA	CARRER UNIO,5	LA SEU D'URGELL					320
	2953	4-10-1842	CASA	CARRER MAJOR,42	LA SEU D'URGELL					320
	2954	4-10-1842	CASA	SANTA MAGDALENA	LA SEU D'URGELL					1.600
	2955	16-6-1842	PATI		MONTELLA			4.160	4.360	
	2956	21-6-1842	MOLI OLI		ALOS			99.975	102.000	
	2957	6-12-1842	PATI		MONTELLA			2.773	2.873	
CAPITOL DE SOLSONA	2958	164-1844	CAMPA	HERETAT	TORRE NERAL	204		92.000	204.000	
	2959					115	2	78.000	170.000	
						220	7	115.000	263.000	
						220		164.000	369.000	
	2960	29-11-1844	CAMPA	JURIS.BALLESTA	TORRE NERAL	9		7.842	7.842	
	2961	23-11-1843	NULI FARINA	TORRE BISBE o	TORRE NERAL					
	2962	23-11-1843	CAMPA	COSTAT MOLI	TORRE NERAL	50				
	2963	23-11-1843	CAMPA	COSTAT MOLI	TORRE NERAL	3	11	130.000	130.000	

Taula 11-78.

11.2. ANNEX B

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

.- CLERGAT REGULAR.

- AGUSTINS CALÇATS DE GUISSONA.

Nº1. No rematada.

Nº2. Jaume Portolés rematava per a Francesc Huguet Caba de Guissona el dia 15 d'abril de 1839 pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596).

Nº 3 al 9. Rematades per Francesc Huguet de Guissona el dia 5 de febrer de 1845 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos. nº602).

- AGUSTINS CALÇATS DE LLEIDA.

Nº 11 a 14. Les propietats dels Agustins Calçats de Lleida es dividiren en quatre lots per tal de reduir la grandària. Malgrat tot, el nou propietari fou Josep Safont resident a Madrid, que rematava el dia 2 d'abril de 1839 les quatre peces pagant en títols i en vuit pagues, concretament la darrera era abonada el dia 26 de juny de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos. nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2749).Les quatre finques serien posteriorment arrendades a Bentura Morros per 287 rs. 23 mrs a l'any (nº11), a Anastasi Bordalba per 1031 rs a l'any (nº12), a Francesc Gerrera per 371 rs. 16 mrs. a l'any (nº13) i la darrera (nº14) s'arrendava en petites fraccions a:

- Bentura Borràs d'Alcoletge per 533 rs 11 mrs. any.
- Bentura Morros d'Alcoletge per 287 rs any.
- Maria Mallafreda d'Alcoletge per 195 rs any.
- Josep Cercós d'Alcoletge per 320 rs any.(LL.F.A.H.LL.Nº2692)

- AGUSTINS DE CERVERA.

Nº 15 i 16. Adquirides per Magí Sangues de Cervera el dia 9 de febrer de 1841 pagant en títols i en vuit pagues. La terra es trobava sotmesa a un gravàmen: "respectar la parceria".(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta, es troba guardat al Col.legi Notarial de Lleida i LL.A.H.LL.nº2606 i 2749).

Nº 17. Josep Lamarca rematava per a Francesc Gaudier de Cervera aquesta casa el dia 9 de febrer de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER,M.id.id.)

Nº 18. Cedit per a escoles de pàrvuls i ensenyament mitjà.(LL.F. A.H.LL. nº.53)

- AGUSTINS DE PUIGCERDA.

Nº 19. Adquirida per Francesc Calvet el mateix dia de la subhasta pagant en metàl.lic i en una sola paga.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº 173 i LL.F.A.H.LL.nº1823)

Nº 20. Adquirida per Jaume Elies de Baltarga el dia 5 de novembre de 1849 pagant en metàl.lic i en una sola paga.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº 173 i LL.F.A.H.LL.nº1823)

- AGUSTINS DE SANAÜJA.

Nº 21 al 30.Joan Agell de Barcelona rematava aquestes peces el dia 10 d'agost de 1841 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta, es troba guardat al Col.legi Notarial de Lleida).

Nº 31-39,41,43-50,52,53.Francesc Caba rematava per a Joan Agell, comerciant barceloní, aquestes finques el dia 8 de febrer de 1843 pagant en títols i en metàl.lic la seva adquisició. La forma de pagament fou en dues pagues: la 1ª i 2ª 8ª parts el dia 31 d'octubre de 1844 i les 3ª a 8ª parts el dia 20 de desembre de 1847. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 p.164 i ss.i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2749).Posteriorment el dia 22 de març de 1846 la finca nº50 fou adquirida per Mateu Xarpell pagès de Tudela.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº 172)

Nº 40,42,51. Adquirida per Anastasi Poch, Josep Prim i Baptista Pujades en societat el dia 17 de febrer de 1843 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2606)

Nº 54. Pere Estany rematava aquesta peça el dia 2 d'agost de 1844 pagant en títols i en vuit pagues, posteriorment la cediria a Càndido Jordana de Cervera.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601)

Nº 55. Càndido Jordana de Cervera adquiria el 8 de novembre de 1844 aquesta peça pagant en títols. Sabem que el dia 12 de desembre de 1844 abonava el primer pagament i el segon el dia 6 de febrer de 1846.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL. nº2606 i 2624)

Nº 56. Joan Baptista Pujades rematava, a més,el dret a pastar les herbes del "Mas Clariana" al terme de Ponts el dia 22 de març de 1846 pagant en metàl.lic i en vuit terminis.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº 172 i LL.F.A.H.LL.nº 2749).

- AGUSTINS DE LA SEU D'URGELL.

Nº 57 i 58. Rematada per Silvestre Solà de La Seu d'Urgell o de Coll de Nargó el dia 28 de juny de 1839. Pagada en títols i en vuit pagues, la darrera el dia 6 de novembre de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº595 i LL.F.A.H.LL. nº2606, 2624 i 2749).

Nº 59. Rematada per Gervasi Benatjuan de la Seu d'Urgell el dia 4 de juliol de 1840 pagant en títols el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.668 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 60. Rematada per Julià Alsina de la Seu d'Urgell el dia 4 de juliol de 1840, pagant en títols i en vuit pagues de les quals solament tenim notícia de les tres darreres:

- 5ª8ª el dia 17 de novembre de 1845.(LL.F.A.H.LL.nº2606).
- 7ª8ª el dia 30 de juliol de 1847.(LL.F.A.H.LL.nº2749).
- 8ª8ª el dia 18 de novembre de 1847.(LL.F.A.H.LL.nº2749)

(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.774).

Nº 61. Rematat per Antoni Berga de la Seu d'Urgell el mes de juliol de 1840 pagant en títols i en vuit pagues la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.820 i ss.)

Nº 62. Rematat per Julià Alsina de la Seu d'Urgell el mes de juliol de 1840 pagant en títols i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.774). La 5ª,6ª i 7ª el dia 8 de maig de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2606) i la 8ª el dia 18 de novembre de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749).

Nº 63. Camil Boix la rematava per a Antoni Nogués, Antoni Torà i Francesc Erola el dia 12 d'octubre de 1841 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta. Col.legi de Notaris de Lleida).

Nº 64 i 65. Rematat per Antoni Berga de la Seu d'Urgell el mes de juliol de 1840 pagant en títols i en vuit pagues(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.820): la 5ª8ª part pagada el dia 24 de novembre de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606) i la 7ª8ª part pagada el dia 3 de novembre de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749)

Nº 66 i 67. Rematat per Josep Forga de la Seu d'Urgell el dia 19 de gener de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta. Col.legi de Notaris de Lleida).La 4ª i 5ª parts el dia 19 de febrer de 1845. (LL.F.A.H. LL.nº2606), la 6ª el dia 18 de febrer de 1847. (LL.F.A.H.LL.nº 2749),la 7ª i 8ª el dia 23 de novembre de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº 2749).

Nº 68. Rematat per Josep Jubes Cerqueda i Josep Escaró de la Seu d'Urgell el dia 14 de juliol de 1841 pagant en títols i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº no consta. Col.legi de Notaris de Lleida).La 2ª i 3ª part el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A.H.LL. nº2621), la 4ª i 5ª el dia 2 de gener de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749) i la 6ª el dia 28 de gener de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749). Aquesta peça estava sotmesa a un gravàmen..."Censo a favor del Cabildo Eclesiàstico de la Seo de 6 cuartanes de centeno que reducido a metàlico importa 18 rs. 12 mrs. de pensión anual, siendo el capital de 1233 rs. 18 mrs..." (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº no consta.Col.legi de Notaris de Lleida).

Nº 69. Rematat per Antoni Veltort Prats de la Seu d'Urgell el dia 19 de gener de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. Es parla d'un gravàmen:..."Respectar l'arrendament"...(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta.Col.legi de Notaris de Lleida i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 70 i 71. Rematada per Josep Fonoll i Cia de la Seu d'Urgell el dia 4 de febrer de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. La darrera el dia 9 de juliol de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 597,p.311 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 72. Julià Rueda rematava per a Antoni Berga aquesta peça el dia 4 d'octubre de 1842 pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 597,p.355).

Nº 73. Rematada per Antoni Majoral i Ot Fonoll de la Seu d'Urgell el dia 24 de maig de 1842

pagant en títols i en metàl.lic. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 597).

Nº 74. No taxada.

- AGUSTINS DE TARREGA.

Nº 75. Adquirida per Josep Canes i Cia. de Tàrrega el dia 31 d'octubre de 1844 pagant en títols i en dues pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 601 i LL.F.A.H.LL. nº2624).

Nº 76 i 79. Adquirides per Joan Girona de Lleida el dia 10 de febrer de 1849 pagant en vuit pagues i títols-metàl.lic (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº 173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

Nº 80. Adquirida per Francesc Roca Barcons de Tàrrega el dia 20 de gener de 1849 pagant en metàl.lic i en una sola paga.(AIXALA, P.Manual de Contratos.nº 173).

Nº 77 i 78. No taxades ni rematades.

- CLARISSES DE BALAGUER.

Nº 81. Joan Carulla rematava per a Francesc Puig de Poal aquesta peça el dia 6 de febrer de 1842 pagant en títols, malgrat tot fins el dia 6 d'abril de 1844 no abonaria la primera paga, i la tercera el dia 16 d'abril de 1845.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2624).

Nº 82,83,84. Gil Trilla rematava aquesta finca per a Bertomeu Bosch advocat de Balaguer el dia 6 de febrer de 1842, amb la condició de pagar en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2624).

Nº 85. Josep Antoni Vila i Berart de Balaguer rematava aquest hort el dia 23 d'octubre de 1843 pagant en títols l'import establert a la subhasta. Estava sotmés al gravàmen següent:..."El comprador estarà obligado a prestar anualmente la cantidad de 20 libras catalanas a la testamentaria doña Rosa Castells Codina de Cervera hasta tanto que redima las 8 porcas de tierra que son parte del indicado huerto de precio 400 libras, las cuales le han sido rebajadas del precio de esta venta judicial..." (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 599 p.127).

Nº 86. Vegeu l'apartat FINQUES URBANES.

Nº 87. Joan Carulla rematava aquesta peça de terra campa el dia 26 de febrer de 1842 pagant en títols, per a cedir-la a Francesc Puig.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 597 p.331).

- CLARISSES DE LLEIDA.

Nº 88. Llorenç Faibella cirurgià lleidatà rematava aquesta peça el dia 8 de febrer de 1839 pagant en títols i en metàl.lic el seu preu.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 595).

Nº 89. Josep Safont de Madrid rematava el dia 10 d'abril de 1839 pagant en títols el preu del remat.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 595). La casa fou llogada a Magdalena Reñé per 60 rs. cada mig any.(LL.F.A.H.LL.nº2692). La 1ª i la 2ª8ª paga l'efectuava el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2624). La 3ª 8ª, el dia 12 de setembre de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2624). La 4ª i la 5ª8ª el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2621 i 2624). La 6ª 8ª, el dia 28 d'agost de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606). La 7ª i la 8ª el dia 31 de juliol de 1846 (LL.F.A.H.LL.nº2653).

Nº 90 i 91. Ramon Puig de Lleida rematava el dia 10 d'abril de 1840 aquestes dues peces pagant en títols el preu del remat.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 595 p.260 i ss.)

Nº 92. Rematada per Francesc Martí de Lleida el dia 10 de maig de 1840 pagant en títols i en vuit pagues l'import del seu remat. Les darreres pagues les abonaria la seva vídua degut a la defunció del comprador.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 595 p.372 i ss.)

Nº 93. Rematada per Isidre Graells comerciant de Lleida i veí de la finca, el dia 9 d'octubre de 1842 pagant en títols el seu import. En declarar-se insolvent Isidre Graells serà Bentura Lamarca qui abonaria la primera paga el dia 15 d'abril de 1845, el nou remat seria de 30.000 rs. en metàl.lic. Arrendada a Antoni Josa de Lleida per 160 rs. cada any.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p.424 i ss.i LL.F.A.H.LL.nº2606)

Nº 94. Josep Antoni Morlius rematava per a Josep Safont de Madrid aquesta propietat el dia 19 d'octubre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues el remat. Sabem que el dia 31 d'octubre de 1845 pagava la 5ª 8ª paga.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2653).

Nº 95,96,97. Albert Camps de Lleida rematava aquestes peces el dia 12 de desembre de 1842 pagant en títols i en metàl.lic l'import del remat. La darrera casa fou llogada a Francesca Cuadern de Lleida per 96 rs el trimestre (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p.157 i ss.i LL.F.A.H.LL. nº2606).

Nº 98. Francesc Hernàndez de Lleida rematava aquesta peça el dia 12 de desembre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues el seu valor. Sabem que el dia 25 de juny de 1845 pagava la cinquena paga.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p.837 i ss.i LL.F.A.H.LL. nº2606).

Nº 99, 100 i 101. Rematades per Albert Camps de Lleida el dia 12 de desembre de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues el seu import (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p.837 i ss.i LL.F.A.H.LL. nº2606).

Nº 102. Albert Camps rematava per a Joan Antoni Morlius, comerciant de Lleida, aquesta peça el dia 24 de juny de 1842 pagant en metàl.lic el seu import (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p.539 i ss.)

Nº 103. Rematada per Antoni Llorens de Lleida el dia 24 de juny de 1842 pagant en metàl.lic el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.806 i

LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 104. Manuel Safont rematava per a Josep Safont de Madrid el dia 16 d'abril de 1845 aquesta peça pagant en títols i en vuit pagues el seu import. El dia 31 de juliol de 1846 pagava la 5ª paga (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº600 i LL.F.A.H.LL. nº2605 i 2653).

Nº 105. Rematada per Julià Mombrà de Barcelona el dia 14 de juliol de 1841 pagant en títols (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº no consta, guardat al Col.legi Notarial de Lleida).

Nº 106. No rematada.

Nº 107. Rematada per Ramon Puig de Lleida el dia 11 d'agost de 181, pagada en títols i en vuit pagues. Sabem que la 4ª8ª l'abonava el dia 27 de desembre de 1845 (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº no consta, guardat al Col.legi Notarial de Lleida i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 108. Rematada per Josep Soldevila, veí excel.lentíssim de Lleida, el dia 21 de gener de 1842 (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 109. Rematada per Mateo Marí de Lleida el dia 21 de gener de 1842 pagant en títols el seu remat (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 p.363).

Nº 110. Bentura Lamarca i Josep Prim de Lleida remataven el dia 21 de gener de 1842 pagant en títols el seu import (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 p.363 i ss).

Nº 111. Rematada per Gaspar Grau que la cediria a Maria Vari i Grau el dia 1 de juliol de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 597). Tenim notícia de tres: la 4ª el dia 7 de juliol de 1845 (LL.F.A.H.LL. nº 2606), la 5ª el dia 14 de juliol de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº 2606) i la 6ª el dia 12 desembre de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2653).

Nº 112. Rematada per Francesc Olivé de Lleida el dia 1 de juliol de 1842 pagant en metàl.lic el seu import (FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº597).

Nº 113. Rematada per Josep Prim i Cia. el dia 24 de juliol de 1842 pagant en títols (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 599 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 114. Rematada per Manuel Fàbregues de Lleida el dia 24 d'agost de 1842 pagant en títols i en metàl.lic el seu import (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 115. Jaume Nadal rematava per a Joan Antoni Morlius de Lleida aquesta peça el dia 21 d'octubre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 p.32 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 116. Anastasi Poch rematava per a Joan Antoni Alvarez de Lleida aquesta casa el dia 21

de desembre de 1843, pagaria en metàl.lic i en vuit pagues.La 1ª era pagada el dia 22 de febrer de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2624) i la 2ª el dia 3 de març de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 117. Rematada per Josep Hostalric, advocat de Lleida, el dia 23 de desembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 600 i LL.F.A.H.LL.nº 2606).

Nº 118. Bentura Lamarca de Lleida rematava aquesta peça el dia 23 de desembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues el seu import. El dia 4 de novembre de 1845 abonava el 5è. termini (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 600 i LL.F.A.H.LL. nº2624).

Nº 119 a 130. No taxades.

- CLARISSES DE PUIGCERDA.

Nº 131. Pere Campí d'Isòvol però resident a Lleida rematava el dia 10 de setembre de 1845 pagant en títols la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 602 i LL.F.A.H.LL.nº 2605).

Nº 132-134, 136-141. Pere Campí les rematava el dia 15 de novembre de 1845 pagant en títols i en metàl.lic la seva adquisició (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 602 i LL.F.A.H.LL.nº 2624, 2653 i 2621).

Nº 135, 142-146, 148-152, 154-155. Pere Campí rematava el dia 18 d'agost de 1844 pagant en títols (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 601).

Nº 147. Francesc Calvet de Puigcerdà l'adquiria el dia 25 d'agost de 1844 pagant en títols (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2624, 2653, 2621 i 2606).

Nº 153, 156 i 157. No rematades.

- CLARISSES DE TARRAGONA.

Nº 158. Ignasi Girona i Cia.(Joan Viladot i Antoni Macià Lleopart) de Barcelona remataven aquesta finca el dia 15 d'abril de 1841 pagant en títols el seu import (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta, exemplar guardat al Col.legi de Notaris de Lleida). Les tres primeres pagues les efectuaren el dia 31 d'octubre de 1845(LL.F.A.H.LL.nº2624),la 4ª pel desembre de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº 2653),la 5ª pel desembre de 1846 (LL.F.A.H.LL.nº 2653) i les tres darreres el dia 19 de juny de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2653).

Nº 159. L'heretat fou adquirida per Josep Castañs per a cedir-la a Ramon Sevilla l'any 1843, que aviat es declararia insolvent i el lot fou subhastat en tres parts:
Part 1ª i 3ª: Adquirida per Manuel de Oviedo mitjançant el remat i la cessió d'Ignasi Girona i Cia.Pagant en títols en cinc pagues, però en quatre cops. Les 5 primeres pagues el dia 31 d'octubre de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2624), la 6ª a finals de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2653), la 7ª el dia 5 de juliol de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2653) i la 8ª el dia 2 d'agost de

1847. (LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2653). La quantitat abonada en aquest segon remat és de 370.000 rs. xifra sensiblement més elevada que l'anterior comprador.
Part 2ª: Adquirida per Josep Murlans per a cedir a Ignasi Girona el dia 23 de maig de 1844, pagant en títols i en metàl.lic. El nou remat era de 41.000 rs.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 p.316 i ss. i LL.F.A.H.LL.nº2653).

- MONGES DE L'ENSENYANÇA DE LLEIDA.

Nº 160. Pau Figuerola comerciant de Lleida, rematava el dia 7 de desembre de 1840 la casa anomenada "Seminari Vell" pagant en títols el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.89 i ss. i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2606).

El lloguer de la casa es distribuïa de la forma següent:
- Maria Castellví dues habitacions a 128 rs. cada any.
- Josep Ricard, una habitació, 32 rs. cada tres mesos.
- Domènec Lasalba, una habitació, 64 rs. cada sis mesos.
- Manuel Porta, una habitació, 64 rs. cada sis mesos.
- Joaquim Pesqués, una habitació, 85 rs. cada sis mesos.
- Ramon Roca, una habitació, 69 rs. cada sis mesos.
- Francesc Aranda, una habitació, 80 rs. cada sis mesos.
- Pere Joan Aró, una habitació, 50 rs. cada sis mesos.
- Josep Serret, una habitació, 106 rs. cada sis mesos.
- Josep Pellicer, una habitació, 180 rs. cada sis mesos.

(LL.F.A.H.LL.nº2692).

Nº 161. Manuel Tubau i Ramon Mestres i Sagarra remataven el dia 15 de juny de 1840 aquesta propietat pagant en títols el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 p.268 i ss.)

Nº 162. Domènec Serra i Rosa Arajol remataven el dia 15 de setembre de 1840 pagant en títols el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 p.53 i ss.) Llogada a Francesc Castelar per 257 rs cada any, a Mateo Cabello de Lleida per 70 rs. 3 habitacions, a Ramon Maries per 213 rs el forn cada 4 mesos, el mateix tracte rebia Marià Agelet per un forn veí de l'anterior, i finalment, Antoni Mateu 219 rs per 3 habitacions cada 4 mesos.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2606).

Nº 163. Ramon Mestres, Jaume Sala i Manuel Tubau remataven el dia 20 de setembre de 1840 aquesta horta pagant en títols i en vuit pagues, el dia 16 de desembre de 1847 la finca ja estava totalment pagada. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.44 i ss. i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2606).

Nº 164. Benet Surroca de lleida pagava el dia 12 de desembre de 1840 en títols l'import del seu remat.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.149 i ss.).

Nº 165. Pere Sanromà de Lleida i Josep Vila adquiriren aquesta casa el dia 31 d'octubre de 1839 pagant en metàl.lic la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº595 i LL.F.A.H.LL. nº 2624).

Nº 166 i 167. Pere Serraïma i Serra rematava el dia 14 d'agost de 1840 pagant en títols el seu

remat. El dia 31 d'octubre de 1844 pagava els darrers terminis (6ª,7ª i 8ª paga). Sabem que la casa nº7 estava llogada a Jaume Casanova per 266 rs cada quatre mesos.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.525 i LL.F.A.H.LL. nº 2624).

Nº 168. Antoni Abadal i Manuel Tubau rematava el dia 14 d'octubre de 1840 aquesta peça pagant en títols i en vuit pagues el seu import.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.568).

Nº 169. Fidel Kirner rematava el dia 14 d'agost de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.798 i ss.).

Nº 170. Josep Prim de Lleida rematava el dia 14 d'agost de 1840 aquest hort pagava en metàl.lic i en vuit pagues. La 5ª paga era abonada el dia 16 de desembre de 1845 i la darrera el dia 5 de desembre de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.796 i ss. i LL.F.A.H.LL.nº 2606 i 2749).

Nº 171. Manuel Tubau i Ramon Mestres pagaven en metàl.lic el dia 14 d'agost de 1840 les cinc primeres pagues de la casa que havien rematat.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.782 i ss. i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 172. Antoni Morlius rematava per a Josep Safont de Madrid aquesta casa el dia 9 de febrer de 1841. Llogada a Fidel Sabal per 140 rs. cada sis mesos.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta. i LL.F.A.H.LL.nº 2606,2653 i 2649).

Nº 173 i 174. Marià Quer rematava el dia 14 de juliol de 1841 pagant en títols i en vuit pagues la seva adquisició. La casa nº 173 fou llogada a Pere Castells per 53 rs. al mes.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta. i LL.F.A.H.LL.nº 2606, 2653 i 2692).

Nº 175. Pau Gasque rematava aquesta casa el dia 14 d'agost de 1841 pagant en títols i en vuit pagues per a cedir-la a Josep Cortat.(FUSTER I VAQUER,M.nº no consta).

Nº 176 i 177. Josep Antoni Morlius rematava per a cedir a Vicenç Ferrés les dues peces el dia 29 de setembre de 1841, pagant en títols i en metàl.lic la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta. i LL.F.A.H.LL.nº 2606, 2653 i 2624).

Nº 178. Jaume Nadal cirurgià de Lleida pagava el dia 23 d'agost de 1842 la finca adquirida en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598).

Nº 179, 180 i 181. Josep Cortat rematava el dia 20 de juliol de 1842 les tres peces esmentades pagant en títols i en vuit pagues. Llogades a Francesc Puig per 480 rs. cada any. El dia 8 de maig de 1844 pagava el darrer termini.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 182. Jaume Nadal cirurgià de Lleida pagava el dia 23 de setembre de 1842 la finca adquirida en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598).

Nº 183. Joan `Alvarez rematava el dia 23 de setembre de 1842 aquesta peça pagant en títols i

en vuit pagues. Tenim notícia que el dia 16 de setembre de 1845 abonaven la tercera paga.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 184, 185 i 186. Baptista Romeu rematava aquesta peça el dia 16 de setembre de 1842 pagant en títols i en metàl.lic (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598).Tenim notícia de les quatre primeres pagues:

1ª8ª el dia 16 de gener de 1844.(LL.F.A.H.LL.nº2624).
2ª8ª el dia 8 de gener de 1845.(LL.F.A.H.LL.nº2653).
3ª8ª el dia 8 de gener de 1846.(LL.F.A.H.LL.nº2653).
4ª8ª el dia 15 de gener de 1847.(LL.F.A.H.LL.nº2749).

- MONGES DE L'ENSENYANÇA DE LA SEU D'URGELL.

Nº 187. Adquirida per Silvestre Solà de la Seu d'Urgell el dia 8 de desembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 600).

- MONGES DE L'ENSENYANÇA DE SOLSONA.

Nº 188-195,197,198,201-204. Francesc Benet advocat de Lleida, rematava el dia 20 de setembre de 1842 aquestes finques pagant en títols i en metàl.lic el preu de la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598).Tenim notícia de dos pagament: el 2º el dia 8 d'octubre de 1845 (LL.F.A.H.LL. nº 2606)
i el 3è. el dia 14 de novembre de 1846 (LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 196,199,206,223. Ferran Moragues de Barcelona rematava el dia 31 d'octubre de 1844 pagant en vuit pagues i en metàl.lic. Efectuava les tres primeres pagues el dia 31 d'octubre de 1844 (1ª), el dia 7 de novembre de 1844 (2ª) i el dia 22 de novembre de 1845 (3ª), respectivament.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº600 i LL.F.A.H.LL.nº 2606 i 2624).

Nº 200. Francesc Murlans i Torres rematava el dia 23 de juliol de 1843 aquesta peça pagant en vuit pagues i en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 599).

Nº 205,219,233. Francesc Murlans i Torres rematava el dia 23 de juliol de 1843 aquesta peça pagant en vuit pagues i en títols. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 599).Tenim notícia de les tres primeres pagues efectuades els dies 4 de febrer de 1844 (1ª), el 18 de febrer de 1845 (2ª) i el dia 20 de febrer de 1846.(LL.F.A.H.LL. nº 2653 i 2624).

Nº 207-218,220-222,224-232,234-238. Pau Figuerola amb Albert Camps i Cia. remataven aquestes finques el dia 17 de maig de 1842 pagant en títols i en vuit pagues la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 p.280 i ss).El pagament s'efectà el següents dies:
- La 2ª8ª paga el dia 19 de desembre de 1844.LL.F.A.H.LL.nº2621. -La 3ª8ª paga el dia 18 d'octubre de 1845(LL.F.A.H.LL.nº2653).-La 4ª8ª paga el dia 31 d'octubre de 1846(LL.F.A.H.LL.nº2653) - La 5ª8ª paga el dia 17 de desembre de 1847(LL.F.A.H.LL.nº 2653).

- CAPUTXINS DE CERVERA.

Nº 239-240. Adquirida per Ramon Mestres i Cendrós per a cedir-les a Tomàs Capella el dia 20 de gener de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598).

Nº 241. Vegeu el capítol dedicat a les "Finques Urbanes".

- CAPUTXINS DE LLEIDA.

Nº 242. Hort dividit en tres sorts: La primera i la tercera sorts seran adquirides per Ignasi Girona de Barcelona i Pau Figuerola de Lleida, pagant en títols i en vuit pagues. L'escriptura data del dia 24 d'abril de 1840 i el dia 20 de maig de 1847 abonaven el darrer termini (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 596 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

La segona sort sera adquirida per Josep Lamarca el dia 24 d'abril de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues, la darrera serà abonada el dia 1 de juny de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 596 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

- CAPUTXINS DE SOLSONA.

Nº 243 i 244. Adquirida per Josep Antoni Morlius per a cedir-les a Marià Codoñet de Barcelona el dia 8 de febrer de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 599).

Nº 245. El convent s'utilitzà com a casa de correcció d'eclesiàstics i per a missions(LL.F.A.H.LL.nº53).

- CAPUTXINS DE TREMP.

nº 246. Eudald Mercader rematava aquest hort per a cedir-lo a Miquel Utrillo de Tremp, pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 600).La primera paga l'efectuaren el dia 31 d'octubre de 1844(LL.F.A.H.LL.nº2724),la 2ª el dia 10 de juliol de 1845(LL.F.A.H.LL.nº2606), i la 4ª el dia 12 de juliol de 1847(LL.F.A.H.LL.nº2749).

- MERCEDARIS D'AGRAMUNT.

Nº 247. Adquirida per Ramon Mestres d'Agramunt el dia 18 d'octubre de 1838 pagant en títols i en vuit pagues. El dia 31 d'octubre de 1844 pagava la 4ª i 5ª paga i el dia 27 d'octubre de 1847 la 7ª.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 595 i LL.F.A.H. LL.nº2624 i 2749).

Nº 248. Adquirida per Joan Puig i Coll d'Agramunt el dia 20 de juliol de 1838 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 595 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2749).

Nº 249,252,253,259,263,264. Adquirida per Joan Puig i Coll d'Agramunt el dia 20 de juliol de 1838 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 595 i LL.F.A.H. LL.nº2624 i 2749).

Nº 250,254,258. Adquirides per Josep Iglesies, pagès d'Agramunt, el dia 20 de juliol de 1839 pagant en títols i en metàl.lic. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº595 i LL.F.A.H.LL. nº 2624 i 2749).

Nº 251. Adquirida per Francesc Jover advocat de Tàrrega i de Cervera, el dia 20 de juliol de 1839 pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº595 i LL.F.A. H.LL.nº2624 i 2749).

Nº 255. Adquirida per Josep Casals i Jaume Mestres el dia 15 de juliol de 1840 pagant en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 597).

Nº 256 i 257. Adquirida per Josep Torrents pagès d'Agramunt el dia 16 de juliol de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 597 i LL.F.A.H.LL. nº 2606 i 2749).

Nº 260 i 261. Adquirida per Jaume Mestres el dia 14 de juliol de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nºno consta i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 262. Adquirida per Ramon Castellà d'Agramunt el dia 14 de juliol de 1840 pagant en títols i en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 597).

- MERCEDARIS DE LLEIDA.

Nº 265. Gabriel Zabala rematà a la subhasta de Madrid aquest hort el dia 7 de desembre de 1838 pagant en títols. Cal esmentar la gran varietat de preus atribuïts a aquesta peça, segons els butlletins de la província el preu era de 60.200 rs, segons el protocol notarial de 55.000 rs. i segons els llibres d'hisenda de 30.500 rs.,xifra veritable segons les diferents pagues abona des.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº595 i LL.F.A.H.LL. nº2606).

Nº 266. Francesc Roca rematava el convent dels Mercedaris, però es declararia en fallida i el dia 28 d'agost de 1845 fou Francesc Murlans i Torres el que l'adquiria per a cedir-lo al marquès de Remisa. Pagaria en títols i en una sola paga el dia 25 d'octubre de 1845.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº602).

Nº 267. Ignasi Rovira de Lleida rematava el dia 6 de desembre de 1849 per a Anastasi Rovira aquesta peça pagant en metàl.lic. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173).

Nº 268,269,270. Manuel Tubau de Lleida rematava aquestes peces el dia 10 de febrer de 1849 pagant en títols i en metàl.lic. Posteriorment seran arrendades a Agustí Trillo de Lleida per 154 rs. 3 mrs.cada any.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL. nº1823 i 2692).

Nº 271. Antoni Duarri de Lleida pagava en metàl.lic l'import de la seva adquisició registrada el dia 10 de febrer de 1849.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823 i 2692).

Nº 272. Rematada per Ramon Mestres per a cedir a D.Antònia García de Montsó el dia 5 de juliol de 1843, pagant en títols i tot d'una paga el dia 31 d'octubre de 1844.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

- MERCEDARIS DE SANT RAMON I LA MANRESANA.

Nº 273 i 274. Adquirida per Isidre i Teresa Orrit d'Arbeca el dia 21 de gener de 1842 pagada en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº597 p.427).

Nº 275-280,282-285. Adquirida per Albert Camps i Cia. (Josep Antoni Morlius, Jaume Mestres, Francesc Gaudier-Ramona Serrés i Josep Anglès) el dia 1 de juliol de 1842 pagant en títols i en metàl.lic. Tenim notícia del segon (el dia 4 d'agost de 1845), cinquè (el dia 15 d'octubre de 1845) i vuitè pagament (16 de novembre de 1847).(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2749).

Nº 281. Adquirida per Gaietà Puig de Tàrrega el dia 28 d'abril de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 286. Adquirida per Josep Anglès de Cervera el dia 23 de juny de 1849 pagant en títols i en metàl.lic.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

Nº 287. No rematat.

- MERCEDARIS DE TARREGA.

Nº 288. Adquirida per Gaietà Puig i Bosch de Talladell el dia 24 de novembre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598).

Nº 289. Rematada per Pau Bonet de Tàrrega el dia 24 de novembre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos nº598).

Nº 290-291. Antoni Perelló rematava aquesta finca el dia 17 de novembre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 292. Adquirida per Joan Gelonch de Lleida el dia 25 de maig de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº597 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 293. Josep Pla i Sancho rematava aquesta finca el dia 31 d'octubre de 1844 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601).

Nº 294-296. Adquirides per Ignasi Girona i Cia. el dia 27 d'agost de 1841 pagant en títols i en vuit pagues, la darrera el dia 2 d'octubre de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta).

Nº 297. Adquirida per Jaume Mestres i Sagarra d'Agramunt el dia 15 d'octubre de 1840, pagant en metàl.lic i en vuit pagues, la quinta el mes d'octubre de 1845.(FUSTER I

VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 298. Adquirida per Pau Arovitg de Tàrrega el dia 24 de novembre de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2749).

Nº 299. Adquirida per Pau Arovitg de Tàrrega el dia 7 de juliol de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 300. Adquirida per Ramon Solà el dia 7 de juliol de 1844 pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 601 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 301 i 302. Adquirides per Ramon Vallès de La Guàrdia d'Urgell el dia 23 de juny de 1844, pagant en metàl.lic i en vuit pagues, la 7ª era abonada el mes de juny de 1847.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos nº 601 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

- CARMELITES DELCALÇOS DE BALAGUER.

Nº 303. Rematat per Francesc Puig de Balaguer el dia 18 de gener de 1841 pagant en títols. Arrendada a Antoni Sauret per 900 rs. cada any. Sotmesa al següent gravàmen:Respectar l'arrendament.

(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta).

Nº 304. Jaume Sala Gay de Balaguer rematava aquesta peça el dia 17 de maig de 1844 pagada en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 305. Ramon Sala de Balaguer rematava el dia 18 de maig de 1843 pagant en metàl.lic la seva adquisició i en vuit pagues. Sabem que el dia 7 de maig de 1847 ja havia pagat la meitat de l'hort.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600 i LL.F.A.H.LL.nº 2749).

- CARMELITES CALÇATS DE BORGES BLANQUES.

Nº 306-323. Rematades per Francesc Benet advocat de Lleida per a cedir a Magí Ticó el dia 2 d'abril de 1839, pagant en títols i en vuit pagues. El dia 31 d'octubre de 1844 pagava la 4ª i 5ª paga.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596).

- CARMELITES CALÇATS DE LLEIDA.

Nº 324. Pau Figuerola, comerciant de Lleida, el dia 26 de juliol de 1840 pagant en metàl.lic i en vuit pagues la seva adquisició.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.81).

Nº 325. Francesc Murlans rematava aquesta heretat el dia 26 d'agost de 1842 per a cedir-la a Francesca Gras i Antònia Oller de Madrid. Malgrat tot el dia 31 d'octubre de 1844 s'enregistrava una escriptura atorgant la propietat d'aquesta peça a Domènec Montaner en

declarar-se insolvent l'anterior beneficiari. El mateix 31 d'octubre Domènec Montaner abonava les dues primeres pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i 600).

Nº 326. Antoni Rexachs rematava el dia 27 de desembre de 1842 aquesta peça pagant en títols i en vuit pagues. Però Ramon Mestres abonava la segona paga el dia 8 de maig de 1844, fet que ens dur a pensar en la figura de l'intermediari representada en aquest cas per Ramon Mestres, que rigorosament acudiria a pagar el deute.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H. LL.nº2624).

Nº 327. Josep Antoni Ribé hisendat de Lleida rematava el dia 16 d'abril de 1842 aquesta peça pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº597 p.233).

- CARMELITES DESCALÇOS DE LLEIDA.

Nº 328. Josep Prim i Cia. de Lleida rematava aquesta casa el dia 5 d'octubre de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599).

Nº 329,331. Anastasi Poc rematava el dia 20 de juliol de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599).

Nº 330. Albert Camps i Cia. rematava aquesta casa el dia 23 de juliol de 1842 per a cedir-la a Antoni Alvarez de Lleida pagant en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599).

Nº 332. Josep Antoni Morlius adquiria aquesta casa el dia 20 de juliol de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599).

Nº 333,335,336. Adquirida per Valeri Armengol per a cedir a Dona Maria Antònia García de Montsó el dia 18 d'abril de 1843, pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contra- tos.nº600).

Nº 334. Adquirida per Antoni Duarri per a Pere Mulet i Anastasi Poch el dia 19 de maig de 1843 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 337. Vegeu el capítol 8 "Finques Urbanes".

- CARMELITES DE SALGAR.

Nº 338 i 339. Rematat per Ignasi Girona, Joan Viladot i Ramon Macià l'any 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. Sabem que pagaven la tercera paga el dia 12 de març de 1844, la quarta el dia 15 d'abril de 1845 i la sexta el dia 22 de març de 1847. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta i LL.F.A.H. LL.nº2606, 2624 i 2749).

Nº 340 a 348. Rematada per Marià Agelet de Lleida, pagava en metàl.lic i en vuit pagues. L'escriptura data del dia 9 de febrer de 1841, on consta el següent gravàmen:"Respectar l'arrendament".(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta,LL.F.A.H.LL. nº 2606, 2624 i 2749).L'any 1844 i el 1847 es pagava la tercera i la sexta paga, respectivament,

però no era abonada ni pel Sr.Agelet ni per qualsevol en nom seu sinó per Ignasi Girona, fet que ens dur a pensar en una possible compra emmascarada on Marià Agelet seria solament l'home de palla.

Nº 349. Adquirit per Ignasi Girona i Cia.el dia 9 de febrer de 1841 pagant en títols i en diferents pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos nºno consta,LL.F.A.H.LL.nº53).

- CARMELITES CALÇATS DE TARREGA.

Nº 350. Adquirida per Pere Mías de Tàrrega el dia 5 d'abril de 1842 pagant en títols i en vuit pagues, de les quals la sèptima fou abonada el 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 351. Adquirida per Josep Canes i Cia. el dia 31 d'octubre de 1844 pagant en títols i en dues pagues, la primera en el mateix moment de la subhasta.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 598 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 352 i 353. Adquirida per Tomàs Sostres veí de Tàrrega el dia 19 de desembre de 1848, pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

- TRINITARIS D'ANGLESOLA.

Nº 354 a 374. Joan Baptista Clavé, comerciant barceloní, rematava el dia 20 d'octubre de 1841 aquesta heretat dividida per qüestions de subhasta en 21 peces, però rematada per una sola persona. La quantitat del remat fou de 194.000 rs. pagada en títols i en vuit pagues, de les que solament tenim notícia de cinc: la 4ª i la 5ª pagues el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A. H.LL.nº2624 i 2621), la 6ª el dia 8 de novembre de 1845 (LL.F.A. H.LL.nº2606), i la 7ª i 8ª el dia 11 de juliol de 1847 (LL.F.A.H. LL.nº2749).(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nºno consta).

Nº 375 i 376. Benet Vicens de Madrid rematava aquestes dues peces el dia 10 de febrer de 1840 pagant en títols i en vuit pagues. El dia 14 de febrer de 1847 abonava les dues darreres.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº597).

Nº 377. Adquirit per Càndido Jordana de Cervera el dia 19 de desembre de 1844 pagant en dues pagues i en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2624).

- TRINITARIS D'AVINGANYA.

Nº 378. Benet Vicens de Madrid rematava aquesta peça el dia 31 d'agost de 1842 pagant en títols i en vuit pagues. El dia 14 de febrer de 1842 abonava la quinta.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº596 p.17 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 379. Gaietà Quer d'Aitona pagava el dia 31 d'agost de 1839 la primera paga del remat en metàl.lic i el dia 22 de febrer de 1844 la quinta octava part.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 595 p.415 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 380. L'església i el convent foren adquirides per Manuel de Berenguer de Madrid i al morir sense descendència el cedia a Jacinto Pitarque d' Alcolea de Cinca. L'any 1898 el temple mig enrunat servia de magatzem, el temple de corral i el primer pis del convent ja no existia.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº 595 i BARRAQUER I ROVIRALTA, C. Las casas de religiosos... p.125).

- TRINITARIS DE BALAGUER.

Nº 381 i 382. Gil Trilla de Balaguer rematava l'any 1842 aquesta finca pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº597 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 383. Joan Carulla rematava per a Francesc Puig aquest hort l'any 1842, però fins el dia 8 de maig de 1844 no abonaria la primera paga (LL.F.A.H.LL. nº2624), la tercera el dia 15 d'abril de 1845 (LL.F.A.H.LL. nº2606) i la quinta el dia 26 de març de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749).(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº597 p.339).

Nº 384. Pere Mias de Balaguer rematava el dia 16 de juny de 1849 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(AIXALA,P.Manual de Contra tos.nº173).

Nº 385. Albert Camps i Cia.de lleida rematava el dia 28 de març de 1843 aquesta peça pagant en metàl.lic i en vuit pagues. N'hem localitzat tres pagaments: la 2ª paga el dia 28 de març de 1844 (LL.F.A.H.LL. nº2624), la 3ª paga el dia 23 d'abril de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606) i la 5ª paga el dia 29 de març de 1847(LL.F. A.H.LL.nº2749).(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 599).

- TRINITARIS DE LES SOGUES DE BELLVIS.

Nº 386. Albert Camps de Lleida rematava per a Jaume Cases de Els Arcs aquesta terra el dia 20 de juliol de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 387 a 396. Jaume Cases i Teresa Sans i Parera de Castelldans adquirien aquestes peces el dia 6 de maig de 1843 pagant en vuit pagues i en metàl.lic. La 2ª era pagada el dia 24 de novembre de 1845 i la 5ª el dia 31 d'abril de 1847. Gravàmen:"Respectar l'arrendament".(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 600 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2749).

Nº 397. Albert Camps i Cia. adquiriren el dia 29 de setembre de 1849 aquest convent pagant en títols i en una sola paga. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

- TRINITARIS DE LLEIDA.

Nº 398. Antonio Gutiérrez Gonzàlez rematava per a Manuel Tubau i Ramon Mestres aquesta propietat el dia 18 d'octubre de 1838 pagant en títols. L'any 1844 ja havien abonat tots el pagaments. Fins l'any 1838 estava arrendada a Josep Vallespí per 622 rs. cada any.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2692).

Nº 399. Francesc Murlans cedia a Antoni i Magdalena Reixachs Castells de Lleida aquesta fonda el dia 31 d'agost de 1841. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº no consta).Sabem totes les dades dels diferents pagaments:la 1ª i la 2ª el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2624), la 3ª el dia 21 de novembre de 1844 (LL.F.A.H.LL.nº2624), la 4ª el dia 8 de novembre de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606), la 5ª el dia 5 de setembre de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº2749) i la 6ª,7ª i 8ª el dia 21 de novembre de 1847(LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 400. Josep Prim i Cia. remataven el dia 24 d'agost de 1843 pagant en títols i en una sola paga abonada el dia 31 d'octubre de 1844.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 i LL.F.A.H. LL.nº2624).

Nº 401. Antoni Rexachs, comerciant de Lleida, rematava el dia 16 de setembre de 1847 aquesta terra pagant en títols i en vuit pagues. Arrendada a Albert Vallespí per 725 rs. a l'any. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172 i LL.F.A.H.LL.nº2692).

- MINIMS DE PONTS.

Nº 402. Adquirida per Pere Riera de Ponts el dia 21 d'abril de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nºno consta).

Nº 403. Adquirida per Manuel Tubau el dia 21 d'abril de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues, però davant la manca de pagament dels diferents terminis, Anastasi Poch de Sant Julià de Lòria rematava el dia 1 de març de 1849 aquesta heretat gairebé a mig preu, 201.946 rs.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta, i AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172).

Nº 404. Pere Riera rematava per a Geroni Archs aquest solar el dia 18 de febrer de 1842 pagant en metàl.lic-títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 p.319).

Nº 405. Josep Santesmases de Gratapolls rematava aquesta heretat el dia 14 de juny de 1849 pagant en títols i en vuit pagues. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

Nº 406. Josep Riera i Comelles de Ponts rematava el dia 17 d'octubre de 1849 pagant en títols i en metàl.lic. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

- MINIMS DE CERVERA.

nº 407. El convent mínim mai fou taxat i l'any 1851 quan es firmà el Concordat amb la Santa Seu figura entre els béns tornats al clergat. Fou utilitzat per a presó.(LL.F.A.H.LL.nº53 i 379).

- DOMINICS DE BALAGUER.

Nº 408. Antoni Labernia rematava aquest hort per a cedir a Francesc Puig el dia 6 d'abril de 1842 pagant en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 p.479).

Nº 409-410, 413-419. Domènec Serra rematava per a Ramon Sala de Balaguer el dia 6 de novembre de 1838 pagant en títols. El dia 3 de setembre de 1845 havia pagat totes les finques.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL.nº2606).

Nº 411-412. Antoni Nivella rematava per a Josep Pla i Sancho de Tàrrega aquestes dues peces el dia 8 de desembre de 1840 pagant en títols. El dia 27 de desembre de 1847 abonava la darrera paga.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº 2606 i 2749).

Nº 420-421. Antoni Nivella rematava per a Ramon Isanda de Tàrrega aquestes dues peces el dia 14 de febrer de 1840 pagant en títols. El dia 2 de febrer de 1847 abonava la sèptima paga.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº 2624 i 2749).

Nº 422. Jaume Sala de Lleida rematava l'any 1840 aquesta peça pagant en metàl.lic. Sabem que la 5ª paga era abonada el dia 10 de juny de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606), la 7ª el dia 1 d'abril de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº2749) i la 8ª l'11 de setembre de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 423. Leopold Bellmunt rematava el dia 13 d'abril de 1840 aquest hort per a Josep Vila i Berart, advocat de Balaguer, que pagaria en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.293).

Nº 424-425. Ramon Isanda de Tàrrega rematava el dia 13 d'abril de 1840 aquestes dues finques pagant en títols i en metàl.lic. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596).

Nº 426-427. Gaietà Puig i Bosch del Talladell rematava el dia 26 de gener de 1840 aquestes dues peces pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 596 p. 312-329 i LL.F.A.H.LL.nº2606 i 2749).

Nº 428-429. Josep Vila i Berart de Balaguer rematava aquestes peces el dia 16 de març de 1840 pagant en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.447).

Nº 430-431. No rematades.
NOTA: Les vint-i-quatre peces subhastades eren en realitat una mateixa finca fracturada per raons òbvies, arrendada a Ramon Solà de Balaguer per 4.533 rs.21 mrs.a l'any.(LL.F.A.H.LL.nº2692).

- DOMINICS DE CERVERA.

Nº 432. Antoni Bach de Cervera rematava per a Joaquim Rovira aquesta peça el dia 9 de març de 1841.Tenim notícia de dos pagues la 4ª el dia 23 de maig de 1845 (LL.F.A.H.LL.nº2606) i la 6ª el dia 13 d'abril de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº2749).(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta).

Nº 433. Francesc Vilalta de Cervera rematava aquesta propietat el dia 6 d'abril de 1841 pagant en títols i en vuit pagues. Tenim notícia de quatre: la 4ª el dia 23 de maig de 1845 (LL.F.A.H.LL. nº 2606), la 6ª el dia 13 d'abril de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº 2749), la 7ª i la 8ª el dia 3 de setembre de 1847 (LL.F.A.H.LL.nº 2749) (FUSTER I VAQUER,M.Manual de

Contratos.nº no consta).

Nº 434. Joaquim Rovira de Cervera rematava aquesta propietat el dia 9 de març de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº no consta).
NOTA: Les finques 432,433,434 estaven sotmeses al següent gravàmen:"...El propietario no podrà prescindir del contrato de aparcería que finalizarà este año..." Nº 435. Jaume Mestres rematava per a Tomàs Capella aquesta peça el dia 23 de març de 1842 pagant en títols i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598).

Nº 436. Adquirida per Marià Sampere de Cervera el dia 3 d'abril de 1844, pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº599 p.286).

Nº 437 i 438: Càndido Jordana de Cervera rematava el dia 23 de juny de 1849 aquestes dues peces per a cedir-les a Josep Valls i Armengol. Pagava en metàl.lic i en vuit pagues.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173).

Nº 439. No rematada.

Nº 440. Cedit per a almodí i tornat al clergat l'any 1851. (LL.F.A.H.LL.nº 53 i 379).

Nº 441. Adquirit per Josep Anglès i Valls de Cervera el dia 14 de juliol de 1849 pagant en títols i en metàl.lic.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

Nº 442 i 443. No rematades.

- DOMINICS DE CIUTADILLA.

Nº 444 a 455. Rematades per Ramon Porta de Cervera el dia 31 d'octubre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(LL.F.A.H. LL.nº 2624 i 2749).

Nº 456. Josep Ignasi Alió de Fraga rematava aquesta finca el dia 6 de març de 1846 pagant en títols i en vuit pagues.(AIXALA,P. Manual de Contratos.nº 172).

- DOMINICS DE LLEIDA.

Nº 457. Marià Gigó hisendat de Lleida rematava el dia 28 de juliol de 1838 aquest hort pagant en títols i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL. nº2606 i 2692).

Nº 458. Antoni Gutiérrez de Madrid rematava el dia 18 de juliol de 1838 aquesta peça per a Ramon Mestres i Cendrós d'Agramunt pagant en títols i en vuit pagues. El dia 28 de gener de 1844 abonava la 4ª i la 5ª pagues. La casa era llogada a Clemente Elias per 626 rs. 23 mrs. cada any.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2621).

Nº 459. Rematada per Josep Safont el dia 28 de juliol de 1838 pagant en títols i en vuit pagues. La darrera era abonada el dia 26 de juny de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual

de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 460. Marià Gigó hisendat de Lleida rematava el dia 28 d'agost de 1842 aquest hort pagant en títols i en vuit pagues. La darrera era abonada el dia 12 de febrer de 1847.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº599 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 461. Dona Antònia García de Montsó (Osca) rematava el dia 28 d'agost de 1838 aquest hort pagant en títols i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº595 i LL.F.A.H.LL. nº2624).

Nº 462. Rematada per Ferran Foles el dia 28 d'agost de 1839 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 463-465. Manuel Fuster i Arnaldo, advocat de Lleida, rematava el dia 31 d'octubre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.575 i LL.F.A. H.LL.nº2621).

Nº 466. Antoni Rexachs de Lleida pagava el dia 8 de gener de 1840 la primera paga del remat d'aquesta finca en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 i LL.F.A.H.LL.nº2624 i 2606).

Nº 467. Marià Gigó, hisendat de Lleida, rematava el dia 18 de febrer de 1842 aquest hort pagant en títols i en vuit pagues. La sexta paga era abonada el dia 14 de desembre de 1844.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 468. Manuel Fàbregues de Lleida rematava el dia 24 d'octubre de 1841 aquesta peça pagant en metàl.lic i en vuit pagues. La sexta paga era abonada el dia 10 de setembre de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta i LL.F.A.H.LL. nº2606 i 2749).

- DOMINICS DE PUIGCERDA.

Nº 469-484. Rematades per Joan Calvet i Bertomeu Rebés de Puigcerdà el dia 20 de maig de 1842 pagant en títols i en vuit pagues. Tenim constància d'almenys quatre pagues: la 1ª i la 2ª el dia 31 d'octubre de 1844 (LL.F.A.H.LL. nº2606 i 2624), la 3ª el dia 23 de juliol de 1845(LL.F.A.H.LL. nº2606) i la 7ª el dia 23 de juliol de 1847 (LL.F.A.H.LL. nº2749).(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº597).

- DOMINICS DE LA SEU D'URGELL.

Nº 485-487. Adquirides per Josep Fonoll de la Seu d'Urgell el dia 22 de desembre de 1840 pagant en títols.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº596 p.402 i ss.).

Nº 488-492, 494, 497.Adquirides per Silvestre Solà el dia 5 d'agost de 1840 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598).

Nº 493, 495. Adquirides per Josep Fonoll el dia 1 de setembre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.166).

Nº 496. Adquirida per Estanislao Goixí el dia 1 de setembre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596).

Nº 498. Antoni Castells adquiria per mà de Joaquim Mur Galindo de la Seu d'Urgell aquesta finca el dia 2 d'octubre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contra- tos.nº596 p.659 i ss.).

Nº 499. Adquirida per Josep Juvés i Cerqueda el dia 22 d'octubre de 1840 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.759 i ss.).

Nº 500. Antoni Nivella adquiria aquesta peça per a Joan Serradell el dia 19 de març de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta).

Nº 501-502. Antoni Majoral de la Seu d'Urgell adquiria aquesta peça el dia 19 de gener de 1841 pagant en títols-metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta).

Nº 503-510. Joan Pujal de Civis rematava el dia 4 de juliol de 1841 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nºno consta).

Nº 511-518, 521-523. No rematades.

Nº 519. Per a presó.(LL.F.A.H.LL.nº 53).

- DOMINICS DE SOLSONA.

Nº 524-526. Adquirides per Francesc Murlans i Torres el dia 23 de desembre de 1843 pagant en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 p.200 i ss.).

Nº 527-529. Rematada per J.A.Morlius per a cedir-les a Francesc Codoñet de Barcelona el dia 18 de gener de 1843 pagant en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 p.420).

Nº 530. Adquirida l'any 1844 per Gregory Veslay que aviat donaria lloc a la fallida, essent posteriorment rematada per Ramon Mestres cedint-la a Marià Codonyet de Solsona, pagant en títols.
(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601).

Nº 531-533. Josep Antoni Morlius rematava per a Marià Codoñet de Barcelona aquestes vinyes el dia 8 de febrer de 1843 pagant en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 p.420 i ss.).

Nº 534-536. Josep Antoni Morlius rematava aquestes vinyes el dia 21 de juliol de 1842 pagant en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597).

Nº 537. Rematat per Francesc Romeu i Cia. el dia 21 de juliol de 1842, però en no pagar el

darrer termini fou novament subhastada el 1843 i adquirida per Josep Antoni Morlius, pagant en títols. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 i 599).

Nº 538-545. Francesc Murlans rematava l'any 1843 pagant en títols aquestes propietats.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº 599).

- DOMINICS DE TREMP.

Nº 546-556. Antoni Seix i Pons, Francesc Soldevila, Joan Dútil i Josep López en societat adquiriren el 26 d'octubre de 1843 aquestes propietats pagades en títols de la forma següent: les 5 primeres pagues el dia 31 d'octubre de 1844 i les tres darreres el dia 27 de maig de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos. nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2624, 2621 i 2749).

Nº 557. No rematada.

Nº 558-568. Francesc Soldevila rematava el dia 23 d'abril de 1843 pagant en títols i en una sola paga abonada el dia 31 d'octubre de 1844. Malgrat tot l'escriptura d'aquestes finques consta a nom de Jaume Seix i Cia.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2624, 2621 i 2749).

Nº 558-578. Jaume Seix i Gallart de Tremp rematava el dia 14 de maig de 1846 aquestes vint peces per 43.891 rs. pagant en títols. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172 i LL.F.A.H.LL.nº2749).

Nº 579. El convent fou cedit per escola d'ensenyament. (LL.F.A.H.LL.nº53).

Nº 580. Jaume Prats de Tremp adquiria aquesta peça en metàl.lic el dia 11 d'agost de 1849.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

- FRANCISCANS D'AGRAMUNT.

Nº 581-583. Adquirida per Albert Camps i Cia. de Lleida el dia 16 d'abril de 1849 pagant en metàl.lic i en dues pagues. El convent fou rematat per 101.000 rs. quantitat molt inferior a la xifra de taxació.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº 2749).

- FRANCISCANS DE BALAGUER.

Nº 584. Antoni Casals rematava per a Antoni Sala de Balaguer aquesta peça el dia 3 d'octubre de 1840 pagant en títols. Arrendada a Francesc Carmona per 200 rs. a l'any.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2692).

Nº 585. Ramon Isanda de Tàrrega rematava l'octubre de 1840 aquesta peça, pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596).

Nº 586. Antoni Casals de Balaguer rematava l'octubre de 1840 aquesta peça, pagant en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596).

Nº 584, 585, 586.Però el dia 12 de setembre de 1847 Pere Atmella de Balaguer rematava les tres finques en declarar-se insolvents els anteriors compradors que no havien pagat ni una sola paga. (AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172).

Nº 587. Pere Guillaumet de Balaguer rematava el mes d'octubre de 1840 pagant en títols i en metàl.lic. Abonava el dia 24 de gener de 1845 la 5ª paga i la 7ª el dia 2 de febrer de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº 2606 i 2749).

Nº 588. Francesc Hernàndez rematava el dia 14 de febrer de 1840 pagant en títols. Pel 1844 ja havia satisfet totes les pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº 2624).

Nº 589. Josep Pla i Sancho de Tàrrega rematava el dia 30 d'octubre de 1840.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 i LL.F.A.H.LL.nº2624).

Nº 590. Antoni Casals de Balaguer rematava el dia 2 d'abril de 1839 pagant la seva adquisició en títols i en metàl.lic.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº596 p.272).

Nº 591. Josep Pla i Sancho de Tàrrega rematava el dia 30 de juliol de 1844 pagant en títols i en dues pagues. La primera el dia 10 de setembre de 1845 i la segona el dia 27 de desembre de 1847.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H. LL.nº2606 i 2749).

- FRANCISCANS DE BELLPUIG.

Nº 592. Adquirida per Jaume Ponts de Bellpuig el dia 20 d'abril de 1840 pagant en títols i en vuit pagues. Sabem que el 14 d'agost de 1845 pagava la quinta paga i que el 1847 ja ho tenia tot pagat.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº597 i LL.F.A. H.LL.nº 2606 i 2749). El convent fou tornat al clergat després del Concordat amb la Santa Seu de 1851 malgrat que abans havia estat utilitzat per a fàbriques.

- COMUNITAT ECLESIASTICA DE BIOSCA.

Nº 1898. Comprada per Pau Borràs i Cia. el dia 30 de gener de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos. nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2622).

Nº 1899-1901, 1903, 1904, 1906-1910. Comprada per Pau Borràs i Cia. el dia 30 de gener de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H. LL.nº2622).

Nº 1902,1905, 1917, 1919-1920. Magí Escalé veí de Sanaüja rematava aquestes peces el dia 18 de març de 1844, pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2625, 2618 i 2652).

Nº 1911-1916. Adquirida per Francesc Hernàndez i Joan Font de Lleida el dia 2 de març de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H. LL.nº2622).

Nº 1921-1929. No rematades.

Nº 1930-1934. No taxades.

- COMUNITAT DE CERVERA.

Nº 1935. No rematada.

- CANONGES DE CARDONA.

Nº 1936-1939. Pere Estany de Vicfret rematava el dia 20 de gener de 1846 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº172 i LL.F.A.H.LL.nº2618).

- CLERGAT SECULAR DE GUISSONA.

Nº 1940-1959. Comprades per Ferran Moragues de Barcelona el dia 4 de febrer de 1846 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(AIXALA,P. Manual de Contratos.nº172 i LL.F.A.H.LL.nº2618).

- CANONGE XANTRE DE GUISSONA.

Nº 1960. Comprada per Ramona Gaudier de Guissona el dia 6 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2622 i 2618).

- COMUNITAT DE GUISSONA.

Nº 1961. No rematada.

- COMUNITAT DE LINYOLA.

Nº 1962. No rematada.

- COMUNITAT DE PERAMOLA.

Nº 1963. Adquirida per Joan Coma el dia 12 de febrer de 1845 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº602 i LL.F.A.H.LL.nº2625).

Nº 1964. Adquirida per Joan Coma el dia 31 de gener de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2622).

Nº 1965-1966. Joan Agell de Barcelona rematava aquestes dues cases el dia 17 d'agost de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A. H.LL.nº2622).

Nº 1967-1969. Adquirides per Miquel Trepat i Trepat el dia 11 de novembre de 1844 pagant en títols i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618).

- COMUNITAT DE PONTS.

Nº 1970-1975. Adquirida per Joan Coma el dia 20 de febrer de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2625, 2618 i 2622).

- COMUNITAT SECULAR DE SANAÜJA.

Nº 1976-2015. Joan Agell de Barcelona rematava aquestes peces el dia 2 d'octubre de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº599 i LL.F.A.H.LL.nº2618).

Nº 2016-2029. Adquirida per Ferran Moragues de Barcelona el dia 19 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2622).

Nº 2030-2049. Ferran Moragues rematava per a León Fuertes aquestes peces el dia 8 de desembre de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2622).

Nº 2050-2054. Comprada per Francisco Hernàndez i Joan Font el dia 18 de març de 1843 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2625).

Nº 2055-2074. No taxades.

- COMUNITAT DE SANT LLORENÇ A PEDRA.

Nº 2075-2076. No arrendades. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- COMUNITAT DE SOLSONA.

Nº 2077. Comprada per Joan Agell de Barcelona mitjançant el remat de Pau Figuerola intermediari seu. Rematada el dia 17 d'agost de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. (FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618 i 2622).

Nº 2078-2096. No rematades.

Nº 2097-2108. No taxades.
NOTA: Les finques del terme de Castellbell estaven arrendades a Marià Sampere fins el 1845. Si ens fixem en les finques ubicades a Castellbell hi manca la xifra de taxació perque solament n'hem trobat referència d'elles al lligall nº 379 a l'apartat "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- PARROQUIA DE SANT JOAN DE LLEIDA.

Nº 2109-2110. No taxades.

- COMUNITAT DE SANT ESTEVE DE VILAGRASSA.

Nº 2111. No taxada.

- COMUNITAT DE TORA.

Nº 2112. No taxada.

- COMUNITAT DE VILANOVA DE MEIA.

Nº 2113. No taxada.

- COMUNITAT DE PREVERES DE VILANOVA DE MEIA.

Nº 2114-2115. Adquirida per Josep Castejón de Vilanova de Meià el dia 26 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618 2622, 2625 i 2652).

- COMUNITAT DE ECLESIASTICA DE LA SEU D'URGELL.

Nº 2116-2123. Adquirida per Pau Poch de Sant Julià de Lòria (Andorra) el dia 20 de setembre de 1844 pagant en metàl.lic i en títols.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H. LL.nº2618, 2622, i 2652).

- CAPELLANIA DE LES BORGES BLANQUES.

Nº 2124-2135. Rematada per Francesc Benet i Cia. pagant en metàl.lic i en vuit pagues de 3.058 rs. 11 mrs.fins l'any 1861.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nºno consta, és el de l'any 1841 i LL.F.A.H.LL.nº132, 2618, 2622, i 2625).

- CONGREGACIO DELS DOLORS DE BELLPUIG D'URGELL.

Nº 2136. Tornada al clergat després del Concordat de 1851.(LL.F. A.H.LL.nº379).

- BENEFICI DE SANT JAUME DE FERRAGUT.

Nº 2137-2139. No rematades.

- BENEFICI DE LA SANTA CREU DE FERRAGUT.

Nº 2140-2146. No rematades.

- BENEFICI DE SANT MATEU DE FERRAGUT.

Nº 2147-2154. No rematades.

- BENEFICI DE SANT ESTEVE I SANTA CONCEPCIO DE FERRAGUT.

Nº 2155-2159. No rematades.

- BENEFICI DE SANTA MARIA DE FERRAGUT.

Nº 2160-2163. No rematades.

- BENEFICI DE SANTA MARIA DE BARBENS.

Nº 2164-2167. No rematades.

- BENEFICI DE SANTA MARIA D'OLIOLA.

Nº 2168. No rematada.

- BENEFICI DE SANT BLAI, SANT JOAN I SANT ANTONI DE GUIMERA.

Nº 2169. No rematada.

- BENEFICIAT DE DOM ANTONI MELER DE PERALTA DE LA SAL.

Nº 2170-2171. No rematada.

- BENEFI DEL ROSER D'AGER.

Nº 2172. No rematada.

- BENEFICI DE SANTA MARIA DE TARROJA.

Nº 2173. Arrendada a Francesc Puig-german fins l'any 1845. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE SANT MIQUEL DE TARROJA.

Nº 2174. Arrendades a Francesc Sampere fins el 1845, no sabem bé quantes peces hi havia ni la grandària. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE FALLADA.

Nº 2175. Arrendades a Cristòfor Miró fins l'any 1845. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE SANT ESTEVE I SANT BERTOMEU DE VILAGRASSA.

Nº 2176. Arrendades a Marià Sampere i Antoni Josa de Cervera fins l'any 1845. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE SANTA MAGDALENA I SANTA CATERINA DE VERDU.

Nº 2177. Arrendada a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE SANT FRANCESC D'ASIS DE BARBENS.

Nº 2178-2180. No rematada.

- BENEFICI DE LA CONCEPCIO D'AGER.

Nº 2181-2185. No rematades.

- BENEFICI DE LA SANTA CREU I DE SANT JAUME DE VERDU.

Nº 2186-2190. Arrendades a Ramon Masó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE TOTS ELS SANTS DE VERDU.

Nº 2191. Arrendada a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE SANT JAUME I SANT BERTOMEU DE VERDU.

Nº 2192-2194. Arrendades a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DEL CORPUS CHRISTI I DE SANT FRANCESC DE VERDU.

Nº 2195-2204. Arrendades a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE JESUS I SANT JOAN BAPTISTA DE VERDU.

Nº 2205-2207. Arrendades a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE LA SANTISSIMA TRINITAT I DE SANT MIQUEL DE VERDU.

Nº 2208-2210. Arrendades a Ramon Massó de Tàrrega. Solament n'hem trobat notícia al lligall nº 379 a la secció "Propiedades devueltas al clero" el 1851.

- BENEFICI DE DOM CARLES SANGRA DE VILANOVA DE MEIA.

Nº 2211-2220. Tornades al clergat el 1851.

- BENEFICIAT DE SANT MIQUEL DE PONTS.

Nº 2221. Adquirida per Jaume Sala de Ponts el dia 7 de maig de 1845 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº602 i LL.F.A.H.LL.nº2618 i 2652).

Nº 2222. Adquirida per Miquel Farré el dia 7 d'abril de 1845 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº602 i LL.F.A.H.LL.nº2618 i 2652).

- BENEFICI DEL SOL SERRAT DE PONTS.

Nº 2223. Adquirida per Francesc Sala i Sangrà de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2625).

- BENEFICI DELS DOLORS DE PONTS.

Nº 2224-2226. Adquirida per Francesc Sala i Sangrà de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

Nº 2227-2228. Comprada per Miquel Darbra de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

Nº 2229, 2231, 2233. Rematades per Joan Comella de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

Nº 2230. Rematada per Pere Riera de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

Nº 2232. Rematada per Antoni Comella de Ponts el dia 5 de maig de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

- BENEFICI DE SANT JAUME I SANT SALVADOR DE BORGES BLANQUES.

Nº 2234-2239. No rematades.

- BENEFICI DEL ROSER D'ALGUAIRE.

Nº 2240-2245. No rematades.

- BENEFICI DE SANTA MARGARIDA DE TORNABOUS.

Nº 2246-2250. No rematada.

- BENEFICI DE SANTA ANNA D'ANGLESOLA.

Nº 2251-2252. No rematades.

- BENEFICI DE SANTA MARGARIDA D'ANGLESOLA.

Nº 2253-2255. No rematades.

- BENEFICI DE SANT ANDREU DE FERRAGUT.

Nº 2256-2259. No rematades

- BENEFICI DE L'ERMITA DE SANT PERE DE PONTS.

Nº 2260. Pere Riera rematava aquesta peça el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622).

- BENEFICI DE SANT ESPERIT DE LA CATEDRAL DE LA SEU D'URGELL.

Nº 2261. Comprada per Josep Mir i Bresca, recaptador de la Seu d'Urgell, el dia 2 de gener de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H. LL.nº 2622).

- BENEFICI DE SANTA LLUCIA DE VILANOVA DE MEIA.

Nº 2262-2268. Adquirides per Josep Castejón de Vilanova de Meià el dia 26 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2625 i 2652).

- BENEFICI DE L'ORGUE DE SANTA MARIA DE MEIA.

Nº 2269. Adquirida per Josep Castejón de Vilanova de Meià per mà de Ramon de Porquet el dia 10 de setembre de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contra- tos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2622 i 2618).

- CONFRARIA DE SANTA ANNA DE PONTS.

Nº 2270. Comprada per Joan Comelles de Ponts el dia 3 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. La primera paga fou abonada el dia 21 d'abril de 1846.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

- CONFRARIA DEL ROSER D'ALFARRAS.

Nº 2271. No rematada.

- CONFRARIA DE SANT ESTEVE DE LA FULIOLA.

Nº 2272-2273. Jaume Bragós de Bellvís rematava per a Jaume Ceriola d'Agramunt aquestes

dues peces el dia 9 de juliol de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

- CONFRARIA DE SANT SALVADOR I SANTA MARIA DE LLEIDA.

Nº 2274. No rematada.

- CONFRARIA DEL ROSER DE TIURANA.

Nº 2275. No taxada.

- CONFRARIA DE SANT ISIDRE.

Nº 2276. No taxada.

- CONFRARIA DE NOSTRA SENYORA DEL CAMI DE GRANYENA.

Nº 2277-2278. Adquirida per Joan Carbonell, Francesc Farré i Ramon Foquet el dia 27 d'octubre de 1849 pagant en títols i en vuit pagues.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº 1823 i 2652).

- CONFRARIA DE SANT ISIDRE D'AGRAMUNT.

Nº 2279. Adquirida per Ramon Mestres i Cendrós d'Agramunt el dia 6 de setembre de 1844, pagant en títols i en vint pagues, la 18ª era pagada ja el dia 22 de setembre de 1846.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

- CONFRARIA MINERVA D'AGRAMUNT.

Nº 2280. Adquirida per Josep Carulla d'Agramunt per mà de Pau Farré pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

Nº 2281. Adquirida per Ramon Mestres i Cendrós d'Agramunt el dia 6 de setembre de 1844, pagant en títols i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

Nº 2282. Adquirida per Joan Puig i Coll d'Agramunt el dia 6 d'octubre de 1844 pagant en títols i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

- SANTUARI DE PINOS.

Nº 2283-2286. Tornat al clergat segons el Concordat amb la Santa Seu de l'any 1851.(LL.F.A.H.LL.nº 379).

- SANTUARI DE "EL BOSCAL".

Nº 2287-2309. No rematades.

- SANTUARI DE NOSTRA SENYORA DE L'HORT.

Nº 2310-2311. No taxades.

- SANTUARI DE L'ANSOVELL.

Nº 2312. No taxada.

- SANTUARI DE BASTANIST.

Nº 2313. No taxada.

- ERMITA SANT MARÇAL.

Nº 2314. No taxada.

- ERMITA D'ARROS.

Nº 2315. No taxada.

- ERMITA DE SANT CLIMENT.

Nº 2316. No taxada.

- PALAU EPISCOPAL.

Nº 2317. No taxada.

- CAPELLA DE LA MARE DE DEU DE LA LLATA.

Nº 2318. No taxada.

- PARROQUIA D'AGER.

Nº 2319. No taxada.

- PARROQUIA D'AGRAMUNT.

Nº 2320-2323. No taxada.

- PARROQUIA D'ARROS I VILA.

Nº 2324-2330. No taxades.

- PARROQUIA DE BIOSCA.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Nº 2331-2341. No taxades.

- PARROQUIA DE CASSIBROS.

Nº 2342-2348. No taxades.

- PARROQUIA DE CLARET DE FIGUEROLA.

Nº 2349-2352. No taxades.

- PARROQUIA DE FALCONS.

Nº 2353. No taxades.

- PARROQUIA D'OLIOLA.

Nº 2354. No taxades.

BIBLIOTECA VIRTUAL

- PARROQUIA DE SALDES.

Nº 2355, 2357, 2360-2361. Adquirides per Bertomeu Rebés el dia 25 de febrer de 1845 agant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M. Manual de Contratos.nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

Nº 2356, 2358, 2359, 2362-2363. No rematades.

- PARROQUIA DE LA SOLANA.

Nº 2364-2365. No rematades.

- RECTORIA D'ABELLA DE LA CONCA.

Nº 2366-2375. No taxades.

- RECTORIA D'ALCARRAS.

Nº 2376-2396. No taxades.

- RECTORIA D'ALGERRI.

Nº 2397-2398. No taxades.

- RECTORIA D'ALINS.

Nº 2399-2408. No taxades.

- RECTORIA D'ALMATRET.

Nº 2409-2417. No taxades.

- RECTORIA D'ALOS.

Nº 2418. No taxada.

- RECTORIA D'ARANCIS.

Nº 2419-2422. No taxades.

- RECTORIA D'ARTESA DE SEGRE.

Nº 2423-2424. No taxada.

- RECTORIA D'ASTELL.

Nº 2425. No taxada.

- RECTORIA DE BANASTARRE.

Nº 2426-2427. No taxades.

- RECTORIA DE BARBENS.

Nº 2428-2431. No taxades.

- RECTORIA DE BELIANES.

Nº 2432-2437. No taxades.

- RECTORIA DE BELLCAIRE.

Nº 2438-2445. No taxades.

- RECTORIA DE BELL-LLOC.

Nº 2446-2456. No taxades.

- RECTORIA DE BERROS.

Nº 2457-2460. No taxades.

- RECTORIA DE BLANCAFORT.

Nº 2461-2462.No taxades.

- RECTORIA DE BOLDU.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Nº 2463-2464. No taxades.

- RECTORIA DE BRENUI.

Nº 2465. No taxada.

- RECTORIA DE BUTSENIT.

Nº 2466-2473. No taxades.

- RECTORIA DE CASTELLOTS.

Nº 2474. No taxada.

- RECTORIA DE CERVERA.

Nº 2475-2481. Adquirides per Josep Antoni Llobet de Cervera el mateix dia de la subhasta. Pagaria en metàl.lic les vint pagues.(LL.F.A.H.LL.nº2622).

- RECTORIA DE COMABELLA.

Nº 2482-2495. No rematades.

- RECTORIA DE GOSOL.

Nº 2496-2501, 2504-2505. Adquirides per Bertomeu Rebés el dia 25 de febrer de 1845 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº602 i LL.F.A.H.LL.nº 2618, 2622 i 2625).

Nº 2502-2503. No rematades.

- RECTORIA DE GUSPI.

Nº 2506-2513. No rematades.

- RECTORIA DE LA MANRESANA.

Nº 2514-2524. No rematades.

- RECTORIA DE PALAU DE NOGUERA.

Nº 2525. No taxada.

- RECTORIA DE ROCALLAURA.

Nº 2526-2534. No consta compradors.

- RECTORIA DE SANAÜJA.

Nº 2535,2536,2541-2543. No rematades.

Nº 2537. Comprades per Joan Agell de Barcelona el dia 11 de març de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2652).

Nº 2538. Francesc Vilà rematava aquesta vinya el dia 9 de març de 1844 pagant en títols i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2652).

Nº 2539. Adquirida per Pau Borràs i Cia. el dia 28 de febrer de 1845 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2652).

Nº 2540. Bertomeu Rebés de Lleida rematava aquesta peça el dia 28 de febrer de 1845 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2652).

- RECTORIA DE LA SENTIU.

Nº 2544-2547. No taxades.

- RECTORIA DE VICFRET.

Nº 2548-2556. No taxades.

- RECTORIA DE VILANOVA DE LA BARCA.

Nº 2557-2558. No taxades.

- CAPITOL D'AGER.

Nº 2559-2572. No rematades.

- COL.LEGIATA DE GUISSONA.

Nº 2573-2575. Adquirides per Ramon Reberter de Guissona el dia 27 de juny de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2618 i 2622).

Nº 2576-2577. Comprades per Josep Castejón el dia 7 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2625).

Nº 2578-2586. Adquirides per Josep Maçanet de Barcelona el dia 5 de juny de 1844 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº 2625).

- CAPITOL D'ORGANYA.

Nº 2587. No rematades.

- CAPITOL DE LLEIDA.

Nº 2588. No rematada.

Nº 2589-2590. Adquirida per Josep Antoni Morlius, comerciant de Lleida,el dia 19 de maig de 1842 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A. H.LL.nº 2652 i 132).

Nº 2591. Adquirida per Antoni Farrerons de Borges Blanques el dia 14 de novembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos.nº598 i LL.F.A.H.LL.nº 132).

Nº 2592. Adquirit per Baptista Pujades i Cia. de Lleida pagant en metàl.lic i en vuit pagues. GRAVAMEN: Respectar el contracte d'arrendament.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H.LL.nº132).

Nº 2593. Adquirida per Ramon Farrerons i Cia.de Borges Blanques el dia 30 de novembre de 1842 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A. H.LL.nº 132).GRAVAMEN: Respectar l'arrendament.

Nº 2594. Francesc Benet rematava aquesta casa el dia 19 de febrer de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H.LL.nº132).

Nº 2595. La 1ª sort fou adquirida per Joaquim Mesalles de Soses el dia 22 de novembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.

La 2ª,3ª i 4ª sorts seran adquirides per Baptista Lamarca de Lleida el dia 22 de novembre de 1843 pagant en títols i en vuit pagues.

La 5ª sort fou adquirida per Francesc Miret de Torres de Segre el mateix dia 22 de novembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H. LL.nº132).

Nº 2596. Adquirida per Magdalena Rexachs consort de Pere Romeu de Lleida el dia 22 de desembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F. A.H.LL.nº132).

Nº 2597. No taxada.

Nº 2598. Comprada per Manuel de Oviedo el dia 22 de juny de 1844 pagant en metàl.lic i en títols. Hi afegeix que el remat té la condició de cedir l'adquisició a algú però en cap lloc hi consta qui serà el subjecte pacient, sempre paga els diferents terminis Manuel de Oviedo.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2599. Adquirida per Antoni Duarri i Antoni Llorens per a cedir a Ramon Romeu de Lleida el dia 9 de juliol de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2600 i 2604. Adquirida per Antoni Duarri i Antoni Llorens per a cedir a Ramon Romeu de Lleida el dia 8 de juliol de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2601. Antoni Duarri rematava per a Joan Sànchez de la Campa de Lleida aquesta casa el dia 9 de juny de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2602. Antoni Llorens rematava aquesta peça per a cedir-la a Josep Ferràndiz de Lleida el dia 9 de juny de 1844 pagant en metàlic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2603. Antoni Llorens i Antoni Duarri remataven per a Ramon Romeu de Lleida el dia 9 de juliol de 1844 aquesta peça pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2605. Antoni Llorens rematava aquesta peça per a cedir-la a Baptista Romeu el dia 9 de juny de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2606. Antoni Llorens rematava aquesta peça per a cedir-la a Salvador Fuster de Lleida el dia 9 d'agost de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600).

Nº 2607-2641. No rematades.

Nº 2642-2906. De totes aquestes finques el Capítol de Lleida solament en rep l'octava part dels fruits. Les finques dels termes de Gateu i Viuet eren arrendades per 4.000 rs a l'any.

Nº 2907. Adquirida per Josep Antoni Reñé de Lleida el dia 6 de novembre de 1843 pagant en títols i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H.LL.nº132).

Nº 2908. Josep Hostalrich rematava per a Manuel Tubau, veí excel.lentíssim de Lleida, el dia 20 d'agost de 1844 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600 i LL.F.A.H.LL.nº132).

Nº 2909. No rematada.

Nº 2910-2915. No taxades.

- PRIORAT DE SANTA MARIA DE MEIA.

Nº 2916-2924. Adquirides per Josep Castejón de Vilanova de Meià el dia 3 de març de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. La 2ª abonada el dia 1 d'abril de 1845 i la 3ª el dia 11 de juny de 1846, de la resta de pagues res en sabem. Cal aclarir que Josep Castejón era veí de les finques subhastades.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618, 2622 i 2652).

Nº 2925. No rematada.

Nº 2926. Rematada per Serafí Roqué de Tremp el dia 5 de maig de 1849 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(AIXALA,P.Manual de Contratos.nº173 i LL.F.A.H.LL.nº1823).

Nº 2927. No rematada.

Nº 2928-2929. Adquirides per Josep Castejón de Vilanova de Meià el dia 3 de març de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. La 2ª abonada el dia 1 d'abril de 1845 i la 3ª el dia 11 de juny de 1846, de la resta de pagues res en sabem. Cal aclarir que Josep Castejón era veí de les finques subhastades.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618, 2622 i 2652).

- MITRA DE LA SEU D'URGELL.

Nº 2930-2933. Camil Boix rematava per a Francesc Huguet de Guissona aquestes finques el dia 30 d'abril de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues. La 2ª el dia 7 d'abril de 1845, la 4ª el dia 29 de maig de 1846.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2618, 2622, 2625 i 2652).

Nº 2934-2935. No rematades.

- SEMINARI DE LA SEU D'URGELL.

Nº 2936-2938. No es taxaren ni remataren.

- CAPITOL DE LA SEU D'URGELL.

Nº 2939-2954. No taxades.

Nº 2955. Adquirida per Josep Mir i Bresca el dia 28 de gener de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 p.370 i LL.F.A.H.LL.nº2625).

Nº 2956. Adquirida per Ignasi Girona i Cia. el dia 21 de juny de 1842 pagant en títols i en vuit pagues. La 1ª,2ª i 3ª el dia 19 de novembre de 1844, la 4ª el dia 8 de gener de 1846, la 5ª el dia 16 d'octubre de 1846.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº598 i LL.F.A.H.LL.nº2618, 2622, 2652 i 132).

Nº 2957. Comprada per Bertomeu Rebés de Lleida el dia 23 de novembre de 1843 pagant en metàl.lic i en vuit pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H.LL.nº2618, 2622, i 132).

- CAPITOL DE SOLSONA.

Nº 2958-2959. Adquirides per Jaume Torrents, comerciant barceloní, el dia 17 d'agost de 1844 pagant en títols-metàl.lic i en cinc pagues. La 1ª abonada el mateix dia del remat per mà d'Antoni Vidal, la 2ª el dia 1 d'octubre de 1845, la 3ª el dia 8 d'agost de 1846, la 4ª el dia 1 d'agost de 1847 i la 5ª el dia 5 d'agost de 1848.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº599 i LL.F.A.H. LL.nº2618, 2622, i 2652).

Nº 2960. Josep Darbra rematava aquesta peça el dia 1 de febrer de 1844 pagant en metàl.lic i en vint pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº601 i LL.F.A.H.LL.nº2625 i 2652).

Nº 2961. Antoni Mitjana rematava el dia 23 dedesembre de 1845 aquest molí de farina pagant en títols i en cinc pagues.(FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº602 i LL.F.A.H.LL.nº2618 i 2652).

Nº 2962-2963. Pau Figuerola rematava per a Antoni Mitjana aquestes dues finques properes al molí d'oli, el dia 23 de novembre de 1843 pagant en títols-metàl.lic i en cinc pagues. (FUSTER I VAQUER,M.Manual de Contratos nº600 i LL.F.A.H.LL.nº2618 i 2652).